Industridepartementet.

Vedlegg til St. prp. nr. 1.
1963—64, Vassdrags- og
elektrisitetsvesenet.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XLIX. TILLATELSER MEDDELT I 1962

OSLO - A/S O. FREDR. ARNESEN BOK- OG AKCIDENSTRYKKERI - 1963.

Innholdsfortegnelse.

Side

1. A/S Follum Fabrikker. Kraftleie fra A/S Viul Tresliperi. Kgl. res. 5. januar 1962. Jfr. nr. 2 nedenfor 5
2. A/S Follum Fabrikker. Tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik m. v. Kgl. res. 5. januar 1962. Jfr. nr. 1 foran 13
3. Nøsted Bruk A/S. Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Kgl. res. 12. januar 1962 16
4. Trondheim Elektrisitetsverk. Endring i det ved kgl. res. av 22. mai 1959 fastsatte manøvreringsreglement for utjevnings- og inntaksmagasin i Hegsetbjørga i Nea. Kgl. res. 12. januar 1962 19
5. A/S Jarlsberg Paper Mills, Skoger. Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Kgl. res. 12. januar 1962 21
6. A/S Van Severen & Co. Ltd. Kraftleie fra A/S Namdalens Tresliperi samt fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Kgl. res. 19. januar 1962 23
7. Bærums Verk. Kraftleie fra Bærum Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 24. januar 1962 28
8. A/S Norsk Wallboardfabrikk. Utvidet konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 3. februar 1962. Jfr. bind 1960 nr. 17 29
9. A/S Vaksdal Mølle. Kraftleie fra Fana Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 6. februar 1962 29
10. Sørumsand Elektrisitetsverk. Kraftleie fra Akershus Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 6. februar 1962 30
11. A/S Gulskogen Cellulosefabrikk. Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 17. februar 1962 31
12. A/S Tronstad Brug Ltd. Kraftleie fra A/S Børresen. Industridepartementets tillatelse 9. februar 1962. Jfr. bind I (Før koncessionsloven) nr. 41 33
13. A/S Saudefaldene. Ytterligere fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 9. februar 1962 34
14. A/S Årdal og Sunndal Verk. Planendring vedr. regulering av Fortun—Grandfastvassdragene m. v. Kgl. res. 19. mars 1962. Jfr. bind 1957 nr. 3 og 1960 nr. 35 34
15. Faxälvens Vattenregleringsföretag og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Tillatelse til å foreta korttidsregulering av Limingen i henhold til vassdragslovens § 62 m. v. Kgl. res. 16. mars 1962 35
16. Arendals Vassdrags Brukseierforening. Regulering av Nesvatn i Telemark fylke. Kgl. res. 30. mars 1962. Jfr. bind 1961 nr. 12 45
17. Varanger Kraftlag A/L. Tillatelse til innførsel av inntil 2 000 kW fra Sovjet. Kgl. res. 6. april 1962 50
18. Vinstra Kraftselskap. Overføring av Golåa, Hatta og Lomma til driftstunnelen for Nedre Vinstra. Kgl. res. 6. april 1962 51
19. A/S Krogstad Cellulosefabrikk. Kraftleie fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk samt fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud. Kgl. res. 6. april 1962 59
20. Sande Paper Mill A/S. Kraftleie fra Vestfold Kraftselskap. Kgl. res. 13. april 1962 62
21. Ankers Træsliperi og Papirfabrik A/S, Halden. Fortsatt kraftleie fra Saugbruksforeningen. Tillatelse gitt av Industridepartementet 9. mai 1962 68
22. Aktieselskabet Moss Glasværk, Moss. Kraftleie fra Moss Lysverker. Tillatelse gitt av Industridepartementet 10. mai 1962 69
23. Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk. Regulering av Håen i Lundsokna samt regulering og overføring av Holtsjøen i Hulta m. v. Kgl. res. 1. juni 1962. Jfr. bind 1923 side 131 70
24. Bergenshalvøens komm. Kraftselskap. Overføring av Rundvasselv m. v. til Haugsdalsvassdraget. Kgl. res. 1. juni 1962. Jfr. bind 1953 nr. 24, 1958 nr. 22 og 32 og 1960 nr. 70 og 71 ... 94
25. A/S Nordisk Aluminiumindustri. Kraftleie fra Vestfold Kraftselskap. Kgl. res. 8. juni 1962. Jfr. bind 1948, s. 29 og 1955 s. 9 102

Side

26. Utbygging og regulering av Svorkafallene. Tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap i sameie med Staten ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen til å erverve fallrettigheter i Svorka samt tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap til å regulere Svorka og Lille Bævra m. v. i forbindelse med bygging av Svorka kraftverk i Sæterbø, Åsskard m. v. Kgl. res. 15. juni 1962. Jfr. bind 1959 nr. 47 104
27. Glommens og Laagens Brukseierforening. Regulering av Aursjøen m. v. i Skjåk. Kgl. res. 15. juni 1962 114
28. Lyse Kraftverk. Ytterligere regulering av Lyngsvatn og regulering av Breiava i Årdal og Forsand herreder i Rogaland fylke. Kgl. res. 22. juni 1962. Jfr. bind 1948 nr. 46, 1954 nr. 32 og 1961 nr. 14 og nr. 36 og nedenfor nr. 43 119
29. L/L Tussa kraft. Overføring av Blåvatn, Hjortdalsvassdraget, Skipedalselv og Laudalselv til Tussevatn i Møre og Romsdal fylke og regulering av Skipedalsvatn. Kgl. res. 29. juni 1962. Jfr. bind 1957 nr. 23 123
30. Kristiansands Jernstøperi A/S. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 18. juli 1962 128
31. A/S Vestfos Cellulosefabrikk. Kraftleiekonsesjon. Gitt av Industridepartementet 20. juli 1962 129
32. Utbygging og regulering av Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. Tillatelse for Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering til reguleringer m. v. i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. Kgl. res. 20. juli 1962. Jfr. nr. 45 nedenfor og bind 1941 nr. 41, 1948 nr. 20, 1956 nr. 24 og 1957 nr. 4 131
33. Gullaug Kjemiske Fabrikker. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 23. juli 1962 142
34. A/S Døvik—Søiafoss. Utbygging av Døvikfoss. Fristforlengelse. Departementets avgjerd 20. august 1962. Jfr. bind 1959 nr. 25 143
35. A/S Rjukanfos. Konsesjon på å leie fra Midt-Telemark Kraftlag kraft fra Eidsfoss. Kgl. res. 31. august 1962 144
36. Bergenshalvøens komm. kraftselskap. Overføring av Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn m. v. Kgl. res. 31. august 1962. Jfr. bind 1928 nr. 14 og 1948 nr. 24 149
37. Lund kommunale elektrisitetsverk. Ytterligere regulering av Stølsvatn i Hauklandsvassdraget. Kgl. res. 7. september 1962 162
38. Grytten komm. elektrisitetsverk. Overføring av ca. 12 km² av Langvatns nedbørfelt til Verma m. v. Kgl. res. 7. september 1962 169
39. Flekkefjord komm. elektrisitetsverk. Bortfall av konsesjon av 9. august 1957, fornyet ved kgl. res. av 13. november 1959 på regulering av Lille Sandvatn i Fedavassdraget. Industridepartementets erklæring av 10. september 1962. Jfr. bind 1957 nr. 28 og 1959 nr. 42 178
40. A/S Drammens Jernstøperi & Mek. Værksted. Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 13. september 1962 178
41. Vesterålens Kraftlag, Sortland. Regulering av Djupfjordvassdraget. Konsesjoner av 15. juni 1951 og 4. mars 1955. Planendring og fristforlengelse m. v. Industridepartementets brev av 14. september 1962. Jfr. bind 1951 nr. 11 og 1955 nr. 10 180
42. A/S Falconbridge Nikkelverk. Ytterligere kraftleie fra Kristiansands Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 17. september 1962. Jfr. bind 1953 nr. 30, 1958 nr. 2 og 1960 nr. 32 180
43. Lyse Kraftverk. Overføring av Krogatjernfeltet og Guritjernfeltet m. v. i Stølsåna i Forsand kommune til Storetjern. Kgl. res. 21. september 1962. Jfr. nr. 28 foran 181
44. A/B Röjdåfors Kraftverk. Tillatelse til å tre inn som konsesjonær istedenfor A/B Rottneros Bruk i den ved kgl. res. 10. desember 1954 meddelte tillatelse til å regulere Nordre Røgden og Mellom Røgden i Hof og Grue herreder m. v. Kgl. res. 21. september 1962. Jfr. bind 1954 nr. 35 186
45. Foreningen til Hallingdalvassdragets regulering. Endring i det ved kgl. res. 20. juli 1962 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringer Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962. Jfr. nr. 32 foran 192
46. A/S Viul Tresliperi. Endring av vilkårene for de ved kgl. res. av 16. februar 1951 og av 10. oktober 1952 gitte konsesjoner på erverv av ytterligere fallrettigheter i Randselva. Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962. Jfr. bind 1951 nr. 2 og 1952 nr. 28 195
47. I/S Sundsfjord Kraftlag. Fastsettelse av manøvreringsreglement i anledning av den ved kgl. res. av 9. juni 1961 gitte konsesjon på bl. a. regulering og overføring av Arstadelva m. v. Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962. Jfr. bind 1961 nr. 27 197

48. Larvik Smelteverk. Kraftleie fra Vestfold Kraftselskap. Industridepartementets tillatelse 8. november 1962 200
49. A/S Hunton Bruk. Kraftleie fra Gjøvik komm. Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 14. november 1962 201
50. Kaldnes Mek. Verksted A/S, Tønsberg. Kraftleie fra Tønsberg Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 14. november 1962 202
51. Mathiesen—Eidsvoll Værk. Kraftleie fra Akershus Elektrisitetsverk. Kgl. res. 16. november 1962. Jfr. bind 1952 nr. 5 203
52. Norwegian Paper Mill A/S. Kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk. Kgl. res. av 30. november 1962. Jfr. bind 1953 nr. 16 208
53. Et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere. Tillatelse til erverv og regulering i Røldal—Suldalvassdragene m. v. Kgl. res. av 21. desember 1962 211
54. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Ytterligere regulering av Vekteren i Røyrvik m. v. i samband med utbyggingen av Røyrvikfoss kraftverk. Konsesjon gitt ved kgl. res. av 21. desember 1962. Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1959 nr. 21 220
55. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab. Kraftleiekonsesjon gitt ved kgl. res. av 21. desember 1962. Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 nr. 13 246
56. A/S Sandnes Aducerverk. Konsesjon på kraftleie fra Høyland Elektrisitetsverk. Kgl. res. 21. desember 1962 249
57. A/S Dalen Portland-Cementfabrik. Konsesjon på kraftleie fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap. Kgl. res. 21. desember 1962. Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1952 nr. 14 252
58. Reguleringsbestemmelser for statsregulering av Folla—Vindølavassdragene m. v. i Trollheimen i Møre og Romsdal fylke. Fastsatt ved kgl. res. av 21. desember 1962 255
59. Reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka—Plura m. v. Fastsatt ved kgl. res. 21. desember 1962 260
60. Tillegg vedrørende Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. Nærmere bestemmelser truffet av Industridepartementet med hjemmel i postene 2 og 3 i vilkårene for den ved kgl. res. av 8. september 1950 gitte konsesjon for Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. til erverv av aksjemajoriteten i A/S Holmen—Hellefoss. Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 nr. 22 266

1. A/S Follum Fabrikker.

(Tillatelse til å leie inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperi.)

Kgl. res. av 5. januar 1962.

Fra A/S Follum fabrikker er motatt søknad datert 2. februar 1961 sålydende:

«*A/S Follum Fabrikker søker om konsesjon på leie av inntil 10 000 kW fra Askerudfoss kraftstasjon tilhørende A/S Viul Tresliperi.*

Ved kontrakt av 3. januar 1961 har A/S Follum Fabrikker kjøpt av A/S Viul Tresliperi det Viul tilhørende tresliperi med tilhørende tomter, anlegg og maskineri m. v. av enhver art. Kontrakten forutsetter at sliperiet herefter drives av Follum for egen regning, samtidig som Viul har forpliktet seg til i fremtiden ikke å delta eller drive konkurrerende foretagender.

Forhandlingene om denne overdragelse har pågått i lengere tid, og departementet er holdt underrettet om forhandlingene direkte av vår adm. direktør. Bakgrunnen for den således inngåtte kontrakt vil formodentlig være ganske klar. Blant annet for å møte en del av de finansielle krav som ville bli stillet til bedriften ved den nå inngåtte avtale med A/S Viul Tresliperi, fant vi det som kjent nødvendig å søke om utvidelse av aksjekapitalen i A/S Follum Fabrikker fra 12 til 18 millioner. I vår søknad til departementet den gang ga vi en del opplysninger om vår bedrift og om de foreliggende planer, og vi vedlegger til orientering en del kopier av vår konsesjonssøknad av 16. november 1960. Det ærede departement innvilget denne søknad ved brev av 23. november 1960.

Ledelsen i de to bedrifter har sett det slik at det ikke minst av hensyn til råstofftilgangen må være riktig å samordne de to bedrifters videreforedlingsplaner. På den måten utnytter man best de muligheter som foreligger for videreforedling av tremassen til papir, og samtidig bevarer man for distriktet og landet de beskjeftigelsesmuligheter, de inntekter og den valuta som man skaffer seg ved selv å foreta videreforedlingen. Det ble klart for begge parter allerede meget tidlig under forhandlingene at en videreforedling av Viuls tremasse mest rasjonelt bør skje i Follums regi. Dertil kommer imidlertid også et ikke mindre viktig moment, nemlig at man på Follum har den fornødne erfaring i fremstilling av papir.

Samtidig med at Follum har overtatt tresliperiet på Viul, ble der mellom partene inngått avtale om leveranse av kraft fra Askerudfoss kraftstasjon, som fortsatt eies av A/S Viul Tresliperi. Vi tillater oss å vedlegge en del fotostatkopier av den mellom partene inngåtte kraftkontrakt av 3. januar 1961. Hensikten med kontrakten er selvsagt å sikre Follum den nødvendige kraft til fremstilling av tremassen. Det fremgår av kontrakten at kraften skal leveres fra Askerudfoss kraftstasjon, som også tidligere har levert kraften til sliperiet med tilhørende avdelinger. Den inngåtte avtale berører derimot ikke Viulfossen kraftstasjon, som også eies av A/S Viul Tresliperi, med det lille forbehold som er inntatt i kraftkontraktens § 1, punkt 5. Bakgrunnen for den inngåtte kraftkontrakt er med andre ord at man ved overtagelsen av sliperiet også har villet sikre seg det nødvendige kraftgrunnlag på samme måte som hittil da kraftstasjon og sliperi har hatt samme eier.

Av hensyn til kraftstasjonen og dens drift er det fastsatt et bestemt kraftkvantum, nemlig 10 000 kW. Som det fremgår av kontrakten, fragår imidlertid i dette kvantum ialt inntil 675 kW til dekning av annen industriell produksjon samt sivilbehov vedkommende andre anlegg på Viul enn de Follum har overtatt. Det resterende vil knapt nok være tilstrekkelig til å dekke tresliperiets behov, og en ytterligere beskjæring vil derfor nødvendigvis måtte gå utover driften og beskjeftigelsen på tresliperiet. Ut fra dette og ut fra det forhold at Viulfossen kraftstasjon ikke er berørt, vil det kunne ha meget alvorlige konsekvenser om der i konsesjonen stilles vilkår som reduserer det kvantum som kan stilles til disposisjon for sliperiet.

Under henvisning til foranstående og under henvisning til de vedlegg som følger dette brev, tillater vi oss i medhold av konsesjonsloven av 1917 § 22, jfr. § 23, å søke konsesjon på leie av inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperi overensstemmende med den mellom partene inngåtte kontrakt av 3. januar 1961. Kontrakten gjelder, som det vil fremgå, i 30 år fra 4. januar 1961 med rett for partene til å fornye avtalen for ytterligere 30 år på de betingelser og med de forbehold som fremgår av kraftkontraktens § 8. På denne bakgrunn ber vi om at konsesjon må bli gitt for et tidsrom av minst 30 år.

Såfremt De ønsker ytterligere opplysninger, står vi selvsagt gjerne til tjeneste.

Idet vi har antatt at nærværende søknad også vil bli forelagt for andre instanser, sender vi til det bruk med fire ekstra kopier av søknaden med bilag.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitesvesenet har den 7. desember 1961 avgitt følgende innstilling i saken:

«Med Industridepartementet, Vassdragsavdelingens påtegning av 15. februar 1961 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 2. februar 1961 fra A/S Follum Fabrikker om konsesjon på leie av inntil 10 000 kW fra Askerudfoss kraftstasjon tilhørende A/S Viul Tresliperi. Begge de nevnte bedrifter er beliggende i Norderhov herred. Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Norderhov komm. Elektrisitetsverk har i styremøte den 5. juli 1961 fattet følgende vedtak i saken:

«Styret vil ikke motsette seg et slikt kraftleieforhold som det er gjort avtale om, men finner ikke uten videre å kunne godta bestemmelsene om

at Follum skal ha fortrinnsrett til kraft som innvinnes ved nye reguleringer i vassdraget,

at Follum skal ha forkjøpsrett til fallretter og kraftstasjon i Askerudfoss,

fordi en mener at sliperiet på Viul som Follum har kjøpt skulle være dekket med kraft fra det bestående anlegg og videre fordi kommunens forkjøpsrett etter konsesjonsloven står foran slike avtaler.

Videre vil styret tilrå at det overfor departementet kreves følgende vilkår for konsesjon:

1. Konsesjonskraft kreves avstått og tildelt Norderhov Kommune med inntil 10 pst. av den leiede kraftmengde.
2. Konsesjonsavgift kreves etter lovens maksimale sats kr. 6/kW.
3. Det må være et vilkår at fremleie av kraften bare tillates etter spesiell tillatelse av myndighetene.

Styret vil videre gjøre oppmerksom på at det for tida gjelder 2 vilkår satt av det offentlige som er av betydning for denne sak, nemlig:

1. Ved Trafikkdepartementets brev til h.r.adv. Corneliussen av 29. februar 1944 er satt visse vilkår i forbindelse med Bergens Privatbanks overtagelse av aksjemajoriteten i A/S Viul Tresliperi.
2. I den elektriske konsesjon på 2 generatorer à 2 500 kVA i Askerudfoss meddelt 25. august 1944 er bestemt at kraften fra disse maskiner ikke uten tillatelse fra generaldirektøren for Vassdragsvesenet må anvendes til annet enn fabrikkens behov. Kopier av de to sistnevnte dokumenter samt komitéens utredning vedligger saken.»

Rådmannen i Norderhov kommune har i sin redegjørelse for saken i brev av 14. juli 1961 til formannskapet bl. a. bemerket:

«Det som foreligger for kommunestyret i dag er spørsmål om å uttale seg om konsesjon, spørsmålet til A/S Follum Fabrikker, og i så måte finner jeg å burde foreslå at formannskap og kommunestyre slutter seg til den uttalelse som er gitt av elektrisitetsverkets styre i sitt møte den 5. juli 1961, sak nr. 26.

Videre finner jeg å burde foreslå at kommunestyret gjør departementet oppmerksom på at det etter kommunens mening er også A/S Follum Fabrikker konsesjonspliktig etter jordkonsesjonsloven.»

Norderhov herredstyre har i møte den 27. juli 1961 etter formannskapets enstemmige vedtak av 18. juli 1961 vedtatt Rådmannens ovennevnte forslag i samsvar med vedtaket av 5. juli 1961 av styret i Norderhov komm. Elektrisitetsverk.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegning av 16. august 1961 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til saken.

Saken har herfra også vært forelagt til uttalelse for Industridepartementet, Treforedlingskontoret.

Med Industridepartementets brev av 23. november 1961 kom så saken tilbake hertil med meddelelse «om at Follum Fabrikker i brev av 13. november 1961 til departementet har godtatt de vilkår av industriell art som departementet vil sette for innvilgning av den omsøkte konsesjon».

«Departementet går for øvrig ut fra at Hovedstyret ferdigbehandler saken på vanlig måte, og herunder i nødvendig utstrekning drøfter med søkeren konsesjonsvilkår innen Hovedstyrets fagområde, men ikke vilkår av industripolitisk art.

Dersom konsesjon blir tilrådet gitt, vil Industridepartementet i tillegg til andre vilkår som blir satt for innvilgelse, også føye de vilkår av industriell art som departementet har drøftet direkte med bedriften.»

En viser til søknaden og skal hva saksforholdet angår bemerke:

A/S Follum Fabrikker er foruten eier av egen bedrift også eier av A/S Aadalen Træsliberi, A/S Heen Træsliberi, A/S Bægna Træsliberi og Hofs Brug.

Hva angår datterselskapene A/S Aadalen Træsliberi, A/S Hen Træsliberi og A/S Bægna Træsliberi så er driften ved disse nedlagt og vannfallene (Hensfoss og Svinefoss) utbygget til kraftstasjoner mens tresliperiet ved Hofs Brug er nedlagt. Vannfallet der er bygget ut til ny krafstasjon og overført til Hof Brugs kraftstasjon A/S som et datterselskap av Follum. Papirfabrikken er modernisert og ytterligere en papirmaskin er installert.

A/S Follum Fabrikkers aksjekapital som var 9 mill. kroner i ordinære aksjer og 3 mill. kroner i preferanseaksjer er senest forhøyet med 6 mill. kroner til 15 mill. kroner i ordinære aksjer. Aksjekapitalen er således for nærværende i alt på 18 mill. kroner.

Foranledning til kapitalforhøyelsen var som i søknaden nevnt A/S Follum Fabrikkers kjøp av det A/S Viul Tresliperi tilhørende tresliperi m. v., eksklusiv det tilliggende vannfall: Askerudfossen.

A/S Viul Træsliberi er således fortsatt eier av Askerudfossen med kraftstasjonene Askerudfossen I og Askerudfossen II som for tiden er under utførelse og som forutsettes driftsklar våren 1962.

Ifølge A/S Viul Tresliperis brev hertil av 22. september 1961 yter Askerudfossen I 8 000 kW (herav 2 slipeturbiner på tilsam-

men 3 400 kW) mens Askerudfossen II forutsettes å yte 3 500 kW.

Utenom disse anlegg er A/S Viul Tresliperi også eier av Viulfossen kraftstasjon med en ydelse av for tiden 10 000 kW. Herav er bortleiet 3 000 kW til Hønefoss og Norderhov kraftverk og 2 000 kW til Hadelands Elektrisitetsverk.

Tilstrekkelig med kraft for dekning av behovet inkl. leveringen til Follum skulle etter dette være til stede når Askerudfossen II kommer i drift i 1962.

A/S Follum Fabrikker søker da nå om konsesjon på leie av inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperi i samsvar med kraftleiekontrakten av 3. januar 1961, for bl. a. drift av det av Follum ervervede Viul Tresliperi.

Kraftleiekontrakten § 1 punkt 1 er sålydende:

«Fra det tidspunkt Follum overtar driften av sliperiet på Viul, forplikter Viul seg på nedenstående vilkår til å stille til disposisjon til enhver tid for Follum, samtidig som Follum på tilsvarende måte forplikter seg til å avta, all kraft inntil 10 000 kW som kan produseres på driftsklare maskiner i Askerudfoss, inklusive de bestående slipeturbiner og Askerudfoss II. (Dette kvantum inkluderer kraft til Viuls industrielle produksjon og sivilbehovet på Viul, jfr. tredje avsnitt.)

Kraft utover dette kvantum og kraft som innvinnes ved nye reguleringer i vassdraget, disponeres av Viul. Follum har dog, under ellers like vilkår, fortrinnsrett til slik kraft.

Viul har til enhver tid anledning til å holde igjen til annen industriell produksjon på Viul inntil 600 kW, samt 75 kW til dekning av sivilbehovet innenfor A/S Viul Tresliperis gjenværende forsyningsområde.»

I § 1 punkt 6 er dertil bestemt:

«Follum har, mot erleggelse av en overføringsavgift på 0,1 øre pr. kWh + 3 pst. overføringstap anledning til å benytte Viuls overføringsanlegg Viul/Follum for overføring av kraft til og fra Viul, i den utstrekning dette ikke er til gene for Viuls eget bruk av overføringsanlegget.»

For den uttatte energi gjelder en pris 2 øre pr. kWh, dog med forbehold om revisjon av prisen ved forandringer i ordinære drifts- og vedlikeholdsutgifter m. v. (Jfr. § 3.)

Kraftleiekontrakten mellom partene gjelder i henhold til dens § 8 i 30 år regnet fra 4. januar 1961.

Kraftleiekontrakten har som forutsetning Follums erverv av Viul Tresliperi i samsvar med kjøpekontrakten likeledes av 3. januar 1961.

Norderhov kommune ved Rådmannen gjør i det høve oppmerksom på at det ved kjøpekontrakten ikke bare handler seg om erverv av Viul Tresliperi, men også om erverv av en del innretninger, grunn og eiendeler for øvrig, som derfor menes å gjøre Follum konsesjonspliktig etter jordloven. Videre at det i kjøpekontrakten er forbeholdt Follum fortrinnsrett til kraft som innvinnes ved nye reguleringer i vassdraget samt forkjøpsrett til fallretter og kraftstasjonen i Askerudfoss som kommunen i tilfelle menes å ha forkjøpsrett til etter konsesjonsloven. Dessuten vises til at det i henhold til kraftleiekontrakten er adgang til å overføre kraften fra Viul til Follum.

Det pekes dertil på den tillatelse av 29. februar 1944 som er gitt Bergens Privatbank til å inneha aksjemajoriteten i A/S Viul Tresliperi idet det her er satt vilkår mot innskrenkning av driften av Viul Tresliperi og vilkår om oppsamling av fattigfond m. v.

Rådmannen bemerker i sin redegjørelse av 14. juli 1961 i tilslutning til det foran nevnte for øvrig:

«Det som rådmannen gjerne vil gjøre oppmerksom på i denne forbindelsen er faktisk det at A/S Viul Tresliperis begrunnelse, nemlig å beholde udelt kraftutbygging og sliperi, nå har skjedd, idet A/S Viul Tresliperi har solgt sitt sliperi, mens de beholder sin kraftutbygging fremdeles.

Etter rådmannens mening ville det ha vært adskillig mere naturlig konstelasjon om A/S Follum Fabrikker i dette tilfellet hadde overtatt A/S Viul Tresliperis aksjemajoritet, når det gjelder Viul og slik at de hadde hatt hånden over det hele. Det må i sannhet sies, i hvert fall som rådmannens mening, at det ikke må være en banks oppgave å drive gartnervirksomhet og kraftsalg.

Som sagt har rådmannen funnet å måtte trekke frem noen av disse ting i forbindelse med konsesjonssøknaden fra Follum, da det etter rådmannens oppfatning henger nokså nøye sammen.

Kommunen må også være klar over at de interesser som ligger i Viul Tresliperi for kommunen. Det gjelder beskjeftigelse og skatteinntekt. En er klar over at Follum har tatt på seg de forpliktelser overfor de arbeiderne som i dag er beskjeftiget, men ingen kjenner til hvor stor prosent av de som beskjeftiges i dag i fremtiden vil komme til å ha tilknytning til A/S Follum Fabrikker etter hvert som tiden går.

Når rådmannen har gjort disse merknader er det for å ikke bli avskjært fra muligheten til å komme tilbake til denne saken, når det gjelder A/S Viul Tresliperi og de verdier som fremdeles ligger i A/S Viul Tresliperis hånd.»

A/S Follum Fabrikker har på foranledning herfra i det høve i brev hertil av 16. oktober 1961 bemerket:

«Så vidt vi kan forstå, har en rekke av de momenter som er nevnt av Norderhov kommune egentlig lite med denne sak å gjøre. Vi tror derfor det vil føre for langt om vi i detalj skal gå inn på det som er fremholdt fra kommunens side. Dette gjelder således

også bemerkningene om at de kommunale myndigheter ikke finner å kunne akseptere bestemmelsene i kraftkontrakten om at Follum skal ha fortrinnsrett til kraft som innvinnes ved nye fallrettigheter i Askerudfossen. Vi er selvsagt klar over lovens bestemmelser på dette punkt, og det vil formodentlig fremgå så vel av vår søknad som av kontrakten at vi ikke på noen måte har ment å sikre oss rettigheter utover, eller på andre betingelser enn hva loven fastsetter.

Når partene etter langvarige forhandlinger ble enige om et kraftkvantum på inntil 10 000 kW, ligger til grunn for dette tall grundige beregninger for hvilket kraftkvantum Follum vil trenge for i det hele å kunne utnytte kapasiteten på tresliperiet på Viul. Enhver nedsettelse eller beskjæring av dette kraft-kvantum vil nødvendigvis måtte medføre en tilsvarende reduksjon av driften ved tresliperiet på Viul med mindre kraft kan skaffes annet steds fra, hvilket særlig i vannfattige tider tør være forbundet med meget store vanskeligheter.

I denne sammenheng vil vi presisere at i vinterperioden, og ellers i vannfattige perioder, vil vi i det hele ikke kunne få kontraherte kraft-kvantum. A/S Viul Tresliperi er jo ikke forpliktet til å levere mer enn Askerudfoss Kraftstasjon faktisk kan yte, maksimert til 10 000 kW, og ligger ytelsen under dette kvantum — og det gjør den i vinterperioden og ellers i vannfattige perioder — er vi henvist til å kjøpe kraft annet sted fra, eller innskrenke driften. Allerede i den korte tid vi har drevet tresliperiet på Viul har vi således måttet kjøpe kraft, og det er verd å merke seg at vi i denne tid langt fra har utnyttet tresliperiets kapasitet. Skulle vi på den annen side ønske å utvide kapasiteten på tresliperiet på Viul, vil selv en ganske liten utvidelse medføre at vi kommer til kort med elektrisk kraft.

Ved kontrakten har man altså oppnådd at det kraftbehov tresliperiet på Viul har så langt som mulig skal være dekket på tilsvarende måte som tidligere. Hele grunnlaget for avtalen og dermed de fordeler for alle impliserte parter — herunder også kommunen — som er oppnådd ved avtalen, vil jo nødvendigvis bli sterkt redusert hvis noe av den kraft sliperiet trenger, blir overført til andre. Vi kan tenke oss at der på dette punkt kanskje er oppstått en misforståelse som følge av at der i kraftkontrakten f. eks. i pkt. 6 er en bestemmelse om overføring av kraft til og fra Viul. Dette henger imidlertid utelukkende sammen med at Follum ikke bare har en rett, men også en plikt til å utta det avtalte kraftkvantum hvilket for øvrig ikke er noe ekstraordinært i kraftkontrakter av denne art. Man vil imidlertid sikkert forstå at hvis sliperiet på Viul av en eller annen grunn ikke kan utnytte den kraftmengde som stilles til sliperiets disposisjon, må Follum kunne overføre kraften fra Viul og utnytte den på beste måte.

Allerede i vår konsesjonssøknad av 2. februar har vi fremholdt at en beskjæring av det avtalte kraftkvantum nødvendigvis måtte gå ut over bedriften og beskjeftigelsen ved tresliperiet på Viul, og vi har fremholdt at det vil kunne ha meget alvorlige konsekvenser om der i konsesjonen stilles vilkår som reduserer det kvantum som stilles til disposisjon for sliperiet. Under henvisning til foranstående og til Norderhov Kommunale Elektrisitetsverks uttalelse av 5. juli i år — som Norderhov Kommunestyre ensstemmig har tilrådt i sitt møte den 27. juli i år — vil vi derfor gjerne igjen presisere hvilke skadevirkninger det vil ha om det avtalte kvantum blir redusert eller blir forbeholdt andre.

I tilknytning til dette vedlegger vi brev av 22. f. m. fra A/S Viul Tresliperi angående installasjoner m. v. i selskapets kraftstasjon.

Når det gjelder konsesjonsavgiften, er det vår oppfatning at det ikke er vel begrunnet at avgiften fastsettes til lovens maksimum. Den inngåtte kraftkontrakt er et ledd i en rasjonalisering av treforedlingsvirksomheten i distriktet. De inngåtte avtaler innebærer bl. a. at beskjeftigelsen både ved de angjeldende bedrifter og dermed i distriktet som sådant blir ytterligere sikret, og den trufne avtale medfører videre at den tremasse som blir fremstillet i tresliperiet på Viul nå blir videreforedlet til papir på Follum og dermed innen kommunens grenser. Vi kan derfor ikke forstå annet enn at den inngåtte avtale medfører meget store fordeler nettopp for kommunen, og vi mener å kunne vite at den ordning som er truffet mellom våre 2 selskaper, stemmer meget godt overens med myndighetenes bestemmelser på det næringspolitiske område. Ser man videre hen til at kraftleveransene fra Askerudfoss Kraftstasjon går til nøyaktig samme formål som tidligere selv om det er skjedd et eierskifte for så vidt tresliperiet angår, vil vi finne det høyst urimelig om man skulle følge det forslag som er fremsatt av Norderhov Kommunale Elektrisitetsverk, og som har fått tilslutning i Kommunestyret. Vi finner tvert om at de hensyn vi her har nevnt bør tilsi at konsesjonsavgiftene heller bør ligge lavere enn vanlig for ordinære kraftleiekontrakter, og vi føler oss forvisset om at de besluttende myndigheter vil se realistisk på dette spørsmål.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 26. november 1954 er A/S Follum Fabrikker meddelt konsesjon på leie av inntil 3 000 kW fra A/S Kistefos Træsliberi og ved kgl. resolusjon av 14. oktober 1960 er selskapet gitt fornyet konsesjon på leie av inntil 35 000 kW spillkraft fra Statens kraftverker rep. Samkjøringen til dampfremstilling.

Tillatelsen av 26. november 1954 er meddelt på vilkår om en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, mens tillatelsen av 14. oktober 1960 er gitt uten et slikt vilkår som følge av at den elektriske energi i tilfelle erstatter bruk av brensel til dampfremstilling. Begge tillatelser er meddelt på samme vilkår om helt norsk styre og kraftavståelse til kommuner (10 pst.). For øvrig er tillatelsen meddelt på de den gang alminnelige vilkår for konsesjon på kraftleie og da inkl. vilkåret om norske arbeidere og funksjonærer.

A/S Follum Fabrikker søker som nevnt om

at tillatelse må bli gitt på leie av inntil 10 000 kW fra Askerudfossen tilhørende A/S Viul Tresliperi og for et tidsrom av 30 år regnet fra 4. januar 1961.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot søknaden og vil rå til at konsesjonen meddeles for den tid kraftleiekontrakten av 3. januar 1961 mellom partene står ved makt, dog ikke lenger enn inntil 4. januar 1991 (altså i 30 år regnet fra 4. januar 1961).

Norderhov herredstyre har ved sitt vedtak av 27. juli 1961 krevet bl. a. fastsatt vilkår om konsesjonsavgift etter lovens maksimale sats kr. 6 pr. kW.

Imidlertid er den vasskraft det her gjelder forut pålagt avgift til kommuner og Staten i henhold til kgl. resolusjon av 4. oktober 1912 og 16. mars 1951 for regulering av Randsfjorden samt i forbindelse med tillatelser av 16. februar 1951 og 10. oktober 1952 til A/S Viul Tresliperi på erverv av dele av fall i Askerudfossen resp. til innløsning og erverv av rettigheter i Askerudfossen.

Hovedstyret vil da som forholdene ligger an foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift, i dette tilfelle bare til Staten, og at det nyttes den nå vanlige sats i konsesjoner på kraftleie blant annet til treforedlingsbedrifter av kr. 1,50 pr. kW. Avgiften blir i tilfelle å beregne av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omframt den kraft (på inntil 675 kW) til dekning av annen industriell produksjon samt til sivilbehov vedkommende andre anlegg på Viul enn de Follum har overtatt.

Ut fra Industridepartementets forannevnte brev av 23. november 1961 vil en da her i tillegg foreslå fastsatt bare de alminnelige vilkår inkl. vilkårene om helt norsk styre, overdragelse av energien og kraftavståelse (10 pst.) til kommuner etter loven, men ekskl. vilkåret om norske funksjonærer og arbeidere, således at vilkårene i sin helhet for nærværende blir som i vedlagte forslag. Øvrige vilkår av industriell og sosial art forutsettes således da i tilfelle fastsatt av Industridepartementet.

En peker i det høve på de vilkår om oppsamling av fattigfond som er pålagt Viul Tresliperi i forbindelse med den gitte tillatelse av 17. februar 1944 for Bergens Privatbank til å erverve aksjemajoriteten i A/S Viul Tresliperi. (Departementets brev av 29. februar 1944.)

Da saken haster har det ikke vært anledning til å forelegge den i hovedstyremøte, hvorfor den ekspederes i medhold av instruksens § 10.»

De av Hovedstyret foreslåtte vilkår er med en mindre redaksjonell endring av post 5 sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Follum Fabrikker måtte leie inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperis kraftstasjoner Askerudfoss I og Askerudfoss II, i samsvar med kraftleiekontrakten av 3. januar 1961 mellom partene, dog ikke lenger enn til 4. januar 1991.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (ekskluvise toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når sær-

lige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft (med fradrag av de inntil 675 kW som eventuelt blir å levere til andre) til kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

8. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omframt de inntil 675 kW som eventuelt blir å utta av andre, erlegges til Staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved utgangen av hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere regler om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Overtredelse av postene 2 og 9 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Departementet skal bemerke:

Som det vil framgå er konsesjonssøknaden framkommet i forbindelse med eierskifte av tresliperiet på Viul. Den kraft fra Askerudfoss kraftstasjon som A/S Viul Tresliperi tidligere brukte i egen bedrift, skal nå leveres A/S Follum Fabrikker som skal overta driften av tresliperiet.

Man finner med Hovedstyret at det bør gis konsesjon som omsøkt. Bedriften har på forhånd meddelt at den ikke vil motsette seg at det settes følgende ytterligere vilkår av industripolitisk art:

A/S Follum Fabrikker skal til sin produksjon av tremasse for slag på Viul Tresliperi ikke erverve mer enn 90 000 f. m^3 norsk granvirke pr. år. Med norsk granvirke forstås alle kategorier rundvirke av gran, heri inklu-

dert gran fra egne skoger, og begrepet innbefatter også virke fra grensedistriktene.

Leieforedling for andre bedrifter av norsk granvirke må ikke finne sted.

Til kontroll med at ovennevnte forutsetninger blir overholdt, skal A/S Follum Fabrikker etter hvert års utgang uten oppfordring innsende oppgave over den totale produksjon av tremasse på Viul samt oppgaver over hvor meget det er ervervet av norsk granvirke til denne produksjon og hvor meget av utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.

Ovennevnte vilkår gjelder så lenge det selges tremasse produsert på Viul, men forutsettes å tas opp til ny vurdering av Industridepartementet for å tillempes, eventuelt å bortfalle, når det blir dokumentert at all masse produsert på Viul blir videreforedlet til papir eller andre likeverdige produkter på Viul eller Follum Fabrikker.

I forbindelse med at Hovedstyret i sin innstilling har reist spørsmålet om det bør oppstilles vilkår om f o r s o r g s f o n d skal bemerkes:

Ved kgl. resolusjon 3. desember 1937 ble det pålagt A/S Union som eier av over 35 pst. av aksjekapitalen i A/S Viul Tresliperi å oppsamle fattigfond. Ved kgl. resolusjon 17. februar 1944 fikk Bergens Privatbank tillatelse til å overta A/S Unions aksjer og ble pålagt å foranledige oppsamlet fond, samt opprettholde det tidligere opprettede fond og foreta videre innbetalinger til dette «i samhøve med den av Sosialdepartementet 18. mars 1939 stadfestede plan».

Når tresliperiet nå skal overtas av A/S Follum Fabrikker finner man grunn til å holde åpen adgangen for Sosialdepartementet til fortsatt å kunne få innsamlet forsorgsfond i forbindelse med tresliperiets fortsatte drift. Man foreslår at det oppstilles følgende vilkår:

«Såfremt vedkommende departement forlanger det er konsesjonæren forpliktet til for tresliperiet på Viul å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

For øvrig finner man med Hovedstyret at det bør oppstilles vanlige vilkår om kraftavståelse, avgift m. v. og viser for så vidt til Hovedstyrets foran inntatte utkast til begrunnelse. I samsvar med lovens § 23, punkt 5 bør i vilkårenes post 7 om kraftavståelse annet ledd gis følgende tilføyelse: «Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.»

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

«1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Follum Fabrikker måtte leie inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperis kraftstasjoner Askerudfoss I og Askerudfoss II, i samsvar med kraftleiekontrakten av 3. januar 1961 mellom partene, dog ikke lenger enn til 4. januar 1991.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en konvensjonalbot på opptil kr. 1 pr. kW pr. døgn, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Produksjon.*

A/S Follum Fabrikker skal til sin produksjon av tremasse for slag på Viul Tresliperi ikke erverve mer enn 90 000 fast mål m^3 norsk granvirke pr. år. Med norsk granvirke forstås alle kategorier rundvirke av gran, heri inkludert gran fra egne skoger, og begrepet innbefatter også virke fra grensedistriktene.

Leieforedling for andre bedrifter av norsk granvirke må ikke finne sted.

Til kontroll med at ovennevnte forutsetninger blir overholdt, skal A/S Follum Fabrikker etter hvert års utgang uten oppfordring innsende oppgave over den totale produksjon av tremasse på Viul samt oppgaver over hvor meget det er ervervet av norsk granvirke til denne produksjon og hvor meget av utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.

Ovennevnte vilkår gjelder sålenge det selges tremasse produsert på Viul, men forutsettes å tas opp til ny vurdering av Industridepartementet for å tillempes, eventuelt å bortfalle, når det blir dokumentert at all masse produsert på Viul blir videreforedlet til papir eller andre likeverdige produkter på Viul eller Follum Fabrikker.

5. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft (med fradrag av de inntil 675 kW som eventuelt blir å levere til andre) til kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet. Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsis med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omframt de inntil 675 kW som eventuelt blir å utta av andre, erlegges til Staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved utgangen av hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere regler om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. *Forsorgsfond.*

Såfremt vedkommende departement forlanger det er konsesjonæren forpliktet til for tresliperiet på Viul å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

11. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

12. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Overtredelse av postene 2 og 11 medfører i tilfelle av gjentakelse tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov om ervervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Follum Fabrikker å leie inntil 10 000 kW fra A/S Viul Tresliperi på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 5. januar 1962.

2. A/S Follum Fabrikker.

(Tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, samt til å utvide sin ordinære aksjekapital med inntil 2 mill. kroner.)

Kgl. res. av 5. januar 1962.

I brev av 5. oktober 1961 søkte A/S Follum Fabrikker om tillatelse etter den alminnelige konsesjonslovs § 36 til å erverve mer enn 35 pst. av aksjekapitalen i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik og til å utvide sin ordinære aksjekapital med inntil 2 mill. kroner, fra 15 mill. kroner til 17 mill. kroner.

I brev av 14. desember 1961 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse:

«Med departementets ekspedisjon av 19. oktober 1961 mottok Hovedstyret til uttalelse følgende søknad datert 5. oktober 1961 fra A/S Follum Fabrikker:

«I. Det har i noen tid pågått forhandlinger mellom særskilte forhandlingsutvalg oppnevnt av på den ene side styret i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, og på den annen side styret i A/S Follum Fabrikker, med tanke på å finne frem til en sammenknytning mellom de to bedrifter.

Man har nå nådd frem til en anbefaling som også er tiltrådt av de to selskapers styrer som innebærer at aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik overdras til A/S Follum Fabrikker, og prinsipielt slik at der til aksjonærenes disposisjon stilles et tilsvarende antall aksjer i A/S Follum Fabrikker basert på samme pålydende.

Både A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik og A/S Follum Fabrikker er beliggende på vestsiden av de i og for seg sammenhengende fall Øvre og Nedre Hofsfoss i Ådalselven. A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik er eier av den vestre halvpart av Øvre Hofsfoss. Bedriften utnytter sin del av vannfallet til 2 vanndrevne slipeaggregater med en samlet effekt på 2 600 HK, samt til 2 elektriske turbiner à 500 HK. Den utnyttede fallhøyde er ca. 11 meter, og den regulerte vannføring i Ådalselven er nå ca. 54 m^3/sek. hvorav A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik benytter ca. halvparten.

Den annen halvpart av Øvre Hofsfoss — altså den østre — eies av A/S Follum Fabrikkers datterselskap A/S Hofs Brug Kraftstasjon. Her er det installert en Francisturbin med ytelse på 2 400 kW.

Nedre Hofsfoss eies i sin helhet av A/S Follum Fabrikker. Her er det installert 2 Voith-turbiner med ASEA-generatorer, hver på 1 250 kW. Videre har man i Follums sliperi 4 vanndrevne slipeapparater som hver drives av en 1 100 HK vannturbin.

Ved at A/S Follum Fabrikker gis tillatelse til å erverve aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, vil driften av de forskjellige stasjoner med installasjoner bli koordinert, og mulighetene vil ligge vel til rette for en helt ut effektiv utnyttelse av hele fallet.

Vi har i brev av 5. oktober i år til Det kgl. Finansdepartement gitt en omfattende redegjørelse for bakgrunnen for den trufne avtale. Brevet er fremkommet som følge av at det er nødvendig å få gjennomført de foreliggende anbefalinger, å søke om skattefritagelse for mulig gevinst for aksjonærene ved overdragelsen av deres aksjer til A/S Follum Fabrikker, og det fremgår av brevet at der også med styret i A/S Heen Dampsag er oppnådd enighet om en ordning. A/S Heen Dampsag er dog ikke eier av noe vannfall. Vi antar at i dette brev gis opplysninger som vil være av interesse for det ærede Industridepartement ved avgjørelsen av nærværende søknad. Vi vedlegger derfor en gjenpart av dette brev. Av brevet vil formodentlig også fremgå hvilken stor betydning det vil ha

at den ordning som nå er anbefalt av begge parter, kan bli realisert.

Under våre forhandlinger med A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik har vi uttrykkelig måttet ta forbehold om at det fra vår side er en betingelse at vi får konsesjon på å erverve mer enn 35 pst. av aksjekapitalen i selskapet. Videre har vi måttet ta forbehold om at der til konsesjonen ikke knyttes betingelser som for oss er uantagelige.

Vi håper det ærede Departement vil finne at det er overmåte betydningsfullt at vår bedrift gis tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjekapitalen i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, således at det ærede Departement finner å kunne innvilge oss konsesjon på denne ervervelse. Videre tillater vi oss å henstille til det ærede departement at der ikke til konsesjonen knyttes betingelser som hemmer oss i vår rasjonalisering og videre utbygging av de 2 bedrifter. Vi har likeledes gått ut fra at det ærede Departement ikke vil finne det ønskelig å knytte til konsesjonen betingelser om hjemfallsrett. Vi vil for øvrig i denne forbindelse gjerne vise til de konsesjoner som ble gitt oss ved ervervelsen av mer enn 35 pst. av aksjekapitalen i våre datterselskaper A/S Aadalen Træsliperi og A/S Bægna Træsliberi.

II. For å kunne få gjennomført de transaksjoner som vi foran har redegjort for og som likeledes fremgår av vedlagte gjenpart av vårt brev til det ærede Finansdepartement, er det nødvendig å utvide A/S Follum Fabrikkers ordinære aksjekapital. Så lenge vi ikke vet i hvilken utstrekning aksjonærene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik og A/S Heen Dampsag vil benytte seg av de anbefalte tilbud, og da der likeledes må forutsettes at der i forhold til et ukjent antall aksjonærer ikke vil være ønskelig med bytte av aksjer som forutsetter utvidelse av aksjekapitalen på A/S Follum Fabrikker, er det i dag ikke mulig for oss å oppgi eksakt med hvilket beløp A/S Follum Fabrikker må utvide sin aksjekapital.

På denne bakgrunn tillater vi oss derfor å søke om tillatelse til å øke vår aksjekapital med inntil kr. 2 000 000 idet da den eksakte utvidelse vil ligge innen denne ramme.

Såfremt det ærede Departement skulle ønske ytterligere opplysninger i anledning våre foranstående søknader, står vi selvsagt med glede til tjeneste.»

Saken er forelagt distrikt.

Norderhov formannskap anbefaler i møte 28. november 1961 søknaden fra A/S Follum Fabrikker og fylkesmannen i Buskerud har ikke noe å bemerke i følgende påtegning datert 6. desember 1961.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik eier uten konsesjon vestre side av Øvre Hofsfoss. Kraftmengden for denne halvdel (ca. 12 m bruttofallhøyde) utgjør ca. 3 200 nat.-hk med de gjennomførte reguleringer. A/S Follum Fabrikker trenger således tillatelse til å erverve mer enn 35 pst. av aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, jfr. konsesjonslovens § 36, første avsnitt.

A/S Follum Fabrikker eier uten konsesjon nedre Hofsfoss. Kraftmengden her (ca. 14 m bruttofallhøyde) utgjør ca. 7 500 nat.-hk. A/S Follum Fabrikker trenger følgelig tillatelse til å utvide grunnkapitalen, jfr. § 36, annet avsnitt.

Fra distriktet er det ikke foreslått vilkår av almene hensyn, jfr. § 36, tredje avsnitt, og Hovedstyret finner heller ikke grunn til dette.

Etter § 36, fjerde avsnitt, kan det ved tillatelse som ovenfor nevnt betinges hjemfall til staten av aksjene til A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik og A/S Follum Fabrikker, fordi disses vassfall ikke er undergitt vederlagsfri overgang til staten. Da hovedformålet med de transaksjoner det her er tale om, er rasjonalisering av treforedlingen og ikke i og for seg tilegnelse av vassfall, og da det ikke foreligger spesielle grunner for at staten skal overta disse relativt små vassfall, finner Hovedstyret ikke grunn til å foreslå betingelse om hjemfall til staten av de to selskapers aksjer.

Det er imidlertid et spesielt forhold som Hovedstyret ikke vil unnlate å nevne. Vassfallet med utbygging på østsiden av Øvre Hofsfoss hjemfaller til staten den 15. desember 2000, jfr. ervervskonsesjon av 9. april 1954 til A/S Hofs Brug Kraftstasjon, som er et datterselskap av A/S Follum Fabrikker. Om dette hjemfall har Departementet bemerket følgende på side 35 i «Meddelte Vassdragskonsesjoner fra 1954»:

«Industridirektoratet mener det ville være rasjonelt om utbyggingen av Hofsfossen kunne skje ved en felles kraftstasjon uavhengig av eierforhold og konsesjonsbestemmelser og nærer engstelse for at bestemmelsen i konsesjonsbetingelsene om hjemfallsrett skal være til hinder for en rasjonalisering. Hjemfallet kan imidlertid ikke frafalles i konsesjoner på vassfall medmindre erververen er en norsk kommune, jfr. ervervslovens § 2 pkt. 22.»

Den foretatte utbygging av vassfallet tilhørende A/S Hofs Brug Kraftstasjon — som ble ferdig 20. desember 1955 — kan ikke sies å være en rasjonell utnyttelse av Øvre Hofsfoss idet den ikke er utbygget for mer enn halvparten av vassføringen.

Da det meste av A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabriks vasskraft i Øvre Hofsfoss og A/S Follum Fabrikkers vasskraft i Nedre Hofsfoss blir utnyttet til direkte drift av slipeturbiner og anleggene er gamle, kan det om ikke lenge bli spørsmål om nyutbygging for utnyttelse av vasskraften til elektrisk produk-

sjon enten i Øvre Hofsfoss alene eller sammen med Nedre Hofsfoss, jfr. det som er nevnt i søknaden om at «Mulighetene vil ligge vel til rette for en helt ut effektiv utnyttelse av hele fallet». Det som da står for Hovedstyret som det vesentlige er at hele fallet når den tid kommer blir rasjonelt utbygget. Hovedstyret vil anbefale at søknaden blir innvilget uten særlige vilkår, men at tillatelsen gis under forutsetning av at eventuell nyutbygging i Øvre og Nedre Hofsfoss blir gjennomført på den mest rasjonelle måte og etter at Departementet har godkjent planen.»

I forbindelse med en samtidig (5. oktober 1961) innsendt søknad fra A/S Follum Fabrikker til Finansdepartementet om skattefritakelse for mulig gevinst for aksjonærene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik samt i A/S Heen Dampsag, avga Industridepartementet den 17. oktober 1961 følgende uttalelse til Finansdepartementet:

«Departementet viser til sitt brev av 28. juni 1961 til Finansdepartementet, hvor det i en lignende sak er gitt uttrykk for det prinsipielle syn at det ved avgjørelsen i den enkelte sak om skattefritagelse i henhold til lov av 9. juni 1961 om tillegg til skattelovene for landet og for byene av 18. august 1911 bør legges vekt på at de fremlagte planer om sammenslutning av bedrifter m. v. representerer en ønskelig utvikling innenfor de respektive industrigrener.

Videre har departementet i samme brev gitt uttrykk for at når det gjelder treforedlingsindustrien, bør et avgjørende hensyn være at slike planer står i samsvar med den industrielle målsetting for bransjen som helhet. På grunn av det forholdsvis knappe råstoffgrunnlag her i landet — treforedlingsindustriens virkeimport i 1960 utgjorde ca. 1 mill. m^3 tilsvarende ca. 20 pst. av forbruket av rundvirke — vil prosjekter som betinger en vesentlig økning i virkeforbruket kunne forverre råstoffsituasjonen og skape alvorlige forstyrrelser i råstoffdekningen for våre fabrikker, noe som også må sees i sammenheng med at utbyggingen av produksjonskapasiteten i land med virkeoverskudd gjør det mer tvilsomt om vår industri på lengre sikt kan basere seg på import av tilskuddsvirke. Også av denne grunn er det ønskelig at den industrielle utvikling kan gå mot en høyere foredlingsgrad.

Når det gjelder den foreliggende sak, viser departementet til den inngående redegjørelse som er gitt i søknaden. Departementet vil for sitt vedkommende særlig peke på at en opptagelse av Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik i Follum Fabrikker ligger godt til rette på grunn av den nære beliggenhet mellom disse to bedrifter og den likeartede produksjon. Videre legger departementet vekt på at de avtaler som Follum Fabrikker har inngått med Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik og med Heen Dampsag vil legge forholdene til rette for en forenkling av tømmerfordeling og tømmertransport i de berørte distrikter, noe som må ventes å få en gunstig innvirkning på det generelle kostnadsnivå på dette område.

På grunnlag av de foreliggende opplysninger er departementet av den oppfatning at en sammenslutning i dette tilfelle representerer en også samfunnsmessig sett ønskelig form for bedriftsteknisk og organisasjonsmessig rasjonalisering og effektivisering, og vil anbefale at søknaden om skattefritagelse blir imøtekommet.

Departementet gjør oppmerksom på at gjennomføringen av den avtalte ordning også er betinget av at A/S Follum Fabrikker blir meddelt nødvendig konsesjon etter den alminnelige konsesjonslovs bestemmelser. Konsesjonssøknad er innkommet til departementet og vil bli behandlet på vanlig måte. Såfremt distriktet og Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet ikke har avgjørende innvendinger mot planene, vil man kunne regne med at de nødvendige tillatelser etter konsesjonsloven vil bli gitt.»

Man har fra Finansdepartementet fått underretning om at den omsøkte skattefritakelse ennå ikke er endelig avgjort.

Industridepartementet skal bemerke:

A/S Follum Fabrikker er nr. 4 av våre treforedlingsbedrifter for så vidt angår størrelsen av produksjon og omsetning. Selskapet er en kombinert bedrift som selv fremstiller det vesentlige av den cellulose og tremasse som trengs til bedriftens papirproduksjon. Hovedproduktet er avis- og magasinpapir, altså papirkvaliteter hvor storparten av råstoffet er tremasse. Produksjonen, som er mer enn fordoblet siden før krigen, vil i inneværende år komme opp i ca. 95 000 tonn, hvorav 50 000 tonn avispapir, 35 000 tonn magasinpapir og resten sulfittpapir.

Selskapet har kunnet øke sin papirproduksjon på basis av økt produksjon av egen masse uten at tømmerforbruket i distriktet er blitt økt tilsvarende. Bedriften har etterhvert ervervet og nedlagt produksjon ved følgende tresliperier i Aadals- og Randselven: Heen, Aadalen, Bægna, Hofs Brug og Kistefos. Sliperiene er ombygd til kraftstasjoner, og kraften, tømmeret og arbeidstokken er etter hvert overført til Follum.

Ved årsskiftet 1960/61 ervervet Follum også det store salgssliperi A/S Viul Tresliperi. Tremassen skal fremdeles fremstilles på Viul, men videreforedles på Follum som bygger en ny stor avispapirfabrikk på 90 000 tonn. Produksjonen av cellulose blir utvidet gjennom ombygging av kokeriet for fremstilling av høyutbyttemasse og bruk av furu og lauvtre. Follum har ved kontrakt sikret seg kraft som vil dekke kraftbehovet for den nye avispapirfabrikk.

De eneste større tømmerforbrukende bedrifter ovenfor Hønefoss som Follum ennå ikke har ervervet, er A/S Heen Dampsag og A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik. Der-

som Follum kan erverve også disse to tømmerforbrukende bedrifter, vil omsetning og transport av tømmer i distriktene ovenfor Hønefoss kunne rasjonaliseres sterkt og medføre store årlige besparelser i utgiftene på denne sektor. Videre vil det være mulig å rasjonalisere produksjonen og tilføringen av masse både til Hofsfos og til Follum.

A/S Follum Fabrikker vil etter ervervelsen av Hofsfos og byggingen av den nye avispapirmaskin som skal stå ferdig i 1963, få en samlet produksjon på 200 000 tonn papir av egen masse. På grunn av konsentrasjonen av produksjonen vil driften bli meget effektiv med relativt få arbeidstimer pr. tonn produsert papir. Administrasjon, transport og omsetning blir sterkt forenklet.

Som omhandlet i Hovedstyrets uttalelse eier A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik en del av Hofsfossen. De øvrige rettigheter innehas av A/S Follum Fabrikker og av bedriftens datterselskap A/S Hofs Brugs Kraftstasjon. Industridepartementet har tidligere beklaget at rettighetene til Hofsfossen var på forskjellige hender, da dette var til hinder for en rasjonell utbygging og utnyttelse av kraften. A/S Follum Fabrikker har i søknaden gitt uttrykk for at mulighetene nå skulle ligge vel til rette for en helt ut effektiv utnyttelse av hele fallet.

Industridepartementet vil anbefale at den omsøkte konsesjon blir gitt. Men slutter seg videre til Hovedstyrets forslag om at søknaden blir innvilget uten særlige vilkår, men at tillatelsen gis under den bestemte forutsetning at en nyutbygging i Øvre og Nedre Hofsfoss blir gjennomført på den mest rasjonelle måte og etter at Industridepartementet har godkjent planen.

Ved kgl. resolusjon av 19. desember 1958 ble Industridepartementet gitt fullmakt til å avgjøre konsesjonssaker vedrørende aksjeerverv m. v. etter den alminnelige konsesjonslovs § 36. Industridepartementet finner imidlertid at nærværende sak er av en slik viktighet at den etter bestemmelsen i grunnlovens § 28 bør avgjøres av Kongen i statsråd.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av § 36, første og annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917 tillates A/S Follum Fabrikker å erverve over 35 pst. av aksjene i A/S Hofsfos Træsliperi og Papirfabrik, samt å utvide sin ordinære aksjekapital med inntil 2 mill. kroner, alt i det vesentlige overensstemmende med selskapets søknad av 5. oktober 1961 og under den forutsetning som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 5. januar 1962.

3. Nøsted Bruk A/S.

(Tillatelse til å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. 12. januar 1962.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i følgende brev av 5. desember 1961 gitt uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 8. november 1960 fra Nøsted Bruk A/S om fornyet konsesjon på kraftleie fra Drammens elektrisitetsverk:

«I brev av 8. november 1960 til Hovedstyret har Nøsted Bruk A/S søkt om fornyet konsesjon på kraftleie fra Drammens elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Idet vi viser til Deres brev av 22. desember 1959 og senere purringer, tillater vi oss å søke konsesjon på kraftleie i henhold til vedlagte avskrifter av kontrakter med Drammens Elektrisitetsverk.

Når det gjelder spillkraftkontrakten, er vi enige med Drammens Elektrisitetsverk om at vi kjører på den gamle kontrakt inntil ny foreligger.

Erklæring fra styret i henhold til ervervslovens § 24 ble sendt Dem den 6. april.»

De nevnte vedlagte kontrakter henholdsvis av 26. februar 1958 og 30. desember 1949/24. februar 1950 med tillegg av 20. desember 1949 24. februar 1950 omfatter henholdsvis leie av inntil 3 800 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til dampfremstilling.

Da bedriften Nøsted Bruk er beliggende dels i Drammen og dels i Skoger herred, har søknaden herfra vært forelagt de respektive fylkesmenn med anmodning om å innhente uttalelse fra henholdsvis Drammen Lysverkstyre og Skoger kommunestyre. Drammen kommunestyre har som det vil erindres bemyndiget Lysverkstyret til på vegne av kommunen å gi uttalelse i saker av her omhandlede art når det gjelder kraftleie fra byens eget elektrisitetsverk.

Drammens elektrisitetsverk har i sitt forelegg for Lysverkstyret av 24. november 1960 bemerket:

«Fra Buskerud fylke har vi fått oversendt Nøsted Bruk A/S's konsesjonsandragende med anmodning om uttalelse fra Lysverkstyret.

For så vidt angår primakraftleveransen, så er det allerede nå klart at bedriftens uttak under normale omstendigheter vil komme til å overskride 3 800 kW. Ved en nylig foretatt avlesing var således belastningen ca. 4 050 kW. Da noen ytterligere øking ventes i nær fremtid, vil vi anse det rimelig om det blir gitt konsesjon på f. eks. 5 000 kW. Videre vil vi anbefale at konsesjonstiden blir satt til 10 år. Vi var for en tid tilbake i kontakt med Hovedstyret angående slike konsesjonssaker og menta da å forstå at man kunne være villige

til å akseptere en realistisk kvantumsgrense selv om man dermed kom utenom den løpende kontrakt, og likeledes en konsesjonstid på 10 år dersom det var helt klart at det dreier seg om et varig kraftleieforhold som kun av praktiske årsaker er stykket opp i 5 års kontraktperioder. Vi skulle tro at det er hensiktsmessig at Lysverkstyret i sin påtegning bekrefter dette forhold.

Spillkraftavtalen omfatter 10 000 kW etter Bystyrets vedtak av 13. mars 1952. Hovedstyret er underrettet herom i brev av 25. november 1952. Det er riktig at spillkraftkontrakten ikke ble skrevet om fordi man anså det overflødig siden kontrakten skulle være uforandret bortsett fra det økede kvantum. Kontrakten er for øvrig nå utløpet. Utkast til ny kontrakt er sendt til bedriften, men saken har stått noe i stampe fordi bedriften har villet undersøke hvorvidt den kan få til en smidigere kjøring som eventuelt kunne danne utgangspunktet for visse særvilkår. Som saken ligger an vil vi anbefale at bedriften gis konsesjon på leie av inntil 10 000 kW spillkraft for et tidsrom av 10 år.»

Lysverkstyret har i påtegning av 26. november 1960 til Fylkesmannen i Buskerud meddelt at det «anbefaler at Nøsted Bruk A/S for en 10-års periode gis konsesjon på 5 000 kW primakraft og 10 000 kW spillkraft».

Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke har i påtegning av 1. desember 1960 til fylkesmannen i Buskerud tilrådd at søknaden imøtekommes som anbefalt av Lysverkstyret i Drammen, hvis det er formell adgang til det.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegning av 2. desember 1960 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å bemerke til saken.

Skoger kommunestyre, Vestfold kraftselskap og fylkesmannen i Vestfold fylke har samtlige anbefalt at konsesjon blir gitt. For Skogers vedkommende forutsatt en kraftleveranse av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft, alt for en konsesjonstid av 10 år regnet fra 1. juli 1959 — jfr. Skoger herredstyres vedtak av 7. februar 1961. Vestfold Kraftselskaps påtegning av 25. februar 1961 og påtegning fra fylkesmannen i Vestfold fylke av 27. februar 1961 til Hovedstyret.

For øvrig har Industridirektoratet, Treforedlingskontoret på foranledning herfra i brev hertil av 6. oktober 1961 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget for leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft i 10 år fra 1. juli 1959.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 22. desember 1950 er Nøsted Bruk A/S meddelt konsesjon på leie av inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk og ved kgl. resolusjon av 6. februar 1953 er selskapet meddelt konsesjon på leie av ytterligere 6 000 kW spillkraft fra samme kraftleverandør.

Tillatelsene som var gjeldende inntil 1 .juli 1959 er meddelt på vilkår om at selskapets styre bare skal bestå av norske statsborgere. Videre skal det i henhold til post 9 i vilkårene betales en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes.

For øvrig er tillatelsene meddelt på de den gang vanlig vilkår inkl. 10 pst. kraftavståelse til kommuner.

Nøsted Bruk framstiller som det tør være kjent bl. a. hard og porøs wallboard og de kraftkvanta bedriften har behov for er som foran nevnt av Drammens elektrisitetsverk inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft til dampfremstilling og på vedlagte kraftleiekontrakt av 26. februar 1958 for primakraftens vedkommende. Spillkraftkontrakten er derimot den samme kontrakt som lå til grunn for de nå utløpne kraftleiekonsesjoner for så vidt denne spillkraft angår, bortsett fra kontraktstillegget av 20. desember 1949/24. februar 1950 som bare omfatter endringer i beregning av selve spillkraftprisen idet denne nå er basert på prisene for fyringsolje mot tidligere prisen på kull.

Hva ellers spillkraftkvantumet angår har Drammen bystyre som foran nevnt i møte den 13. mars 1952 vedtatt å utvide dette til å omfatte inntil 10 000 kW — jfr. Hovedstyrets tidligere uttalelse av 16. januar 1953 til Industridepartementet. Drammens elektrisitetsverk har for øvrig på henvendelse herfra under hånden den 13. oktober 1961 bekreftet at Nøsted Bruk har adgang til å ta ut de inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft for bedriften på de foreliggende kontrakter og at det således ikke for tiden foreligger noen endringer med hensyn til dette.

Hovedstyret har da for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at Nøsted Bruk A/S i tilfelle meddeles konsesjon på leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft til dampfremstilling fra Drammen elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales gitt for den tid de resp. kraftleiekontrakter måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juli 1969.

Hovedstyret vil foreslå at den årlige avgift til staten blir å forhøye fra kr. 1 pr. kW til nå kr. 1,50 pr. kW av den gjennomsnittlige primakraft som før og at denne avgift blir å oppkreve fra og med året 1960.

Da bedriften har betalt avgift med kr. 1 pr. kW til og med året 1960 (for 1960 kr. 2 405,80) blir det da i tilfelle å kreve etterbetalt manglende avgift for året 1960.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på

de samme vilkår som fastsatt i Nøsted Bruk A/S nå utløpne kraftleiekonsesjoner av 22. desember 1950 og 6. februar 1953 heri innbefattet vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges.

Nøsted Bruk er som nevnt beliggende både i Drammen by og i Skoger herred. Da Drammens elektrisitetsverk foruten å strømforsyne bedriftene også har strømforsyningen av Skoger går en ut fra at vilkåret om 10 pst. kraftavståelse til kommuner i nærværende tilfelle da blir å sløyfe.

Behandlet i Hovedstyremøte den 5. desember 1961.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Angående de nevnte tidligere konsesjoner gitt ved kgl. resolusjoner av 22. desember 1950 og av 6. februar 1953 for Nøsted Bruk A/S på leie av henholdsvis inntil 3 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft og på ytterligere inntil 6 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 s. 115 og for 1953 s. 23. Begge disse konsesjoner utløp 1. juli 1959.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at Nøsted Bruk A/S gis konsesjon på leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk i samsvar med hovedstyrets forslag.

Da disse inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft ikke i sin helhet omfattes av de med søknaden fremlagte kraftleiekontrakter, men Drammens Elektrisitetsverk underhånden har opplyst at Nøsted Bruk A/S faktisk har fått adgang til å ta ut disse kvanta primakraft og spillkraft «på de foreliggende kontrakter», vil departementet anbefale konsesjonen gitt under forutsetning av at det blir opprettet og sendt til departementet skriftlig avtale med Drammens Elektrisitetsverk om utvidelse og fornyelse av kontraktene til å omfatte leie av henholdsvis inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft.

I samsvar med det nedenfor foreslåtte vilkår om leietid vil konsesjonen gjelde for den tid kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1969.

Videre er foreslått vilkår om årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW fra 1. januar 1960 for leien av primakraften, jfr. vilkårenes pkt. 7. I denne forbindelse bemerkes at departementet godtar den foretatte innbetaling av avgiften med kr. 1 årlig pr. kW for tidsrommet 1. juli 1959—1. januar 1960 som rett oppgjør av skyldig konsesjonsavgift. For året 1960 må avgift bli å etterbetale med kr. 0,50 pr. kW i tillegg til de kr. 1 pr. kW som tidligere er betalt.

Departementet er videre enig med Hovedstyret i at det ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

De vilkår som foreslås blir i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1969.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud

er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

kWh
8 760.

Avgiften blir å erlegge med kr. 1,50 pr. kW fra og med året 1960. For tidsrommet 1. juli 1959—31. desember 1959 erlegges avgiften med kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Nøsted Bruk A/S å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 12. januar 1962.

4. Trondheim Elektrisitetsverk.

(Endring i det ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959 fastsatte manøvreringsreglement for utjevnings- og inntaksmagasin i Hegsetbjørga i Nea.)

Kgl. res. av 12. januar 1962.

Ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959 ble det bestemt:

«I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 §§ 62, 104 og 105 tillates Trondheim Elektrisitetsverk å bygge utjevnings- og inntaksmagasin i Bjørga i Nea og å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for utbyggingen i det vesentlige i samsvar med søknad av 24. juni 1958 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 22. mai 1959.

Det fastsettes manøvreringsreglement for utjevnings- og inntaksmagasinet i Bjørga overensstemmende med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.»

I post 1 første ledd i ovennevnte manøvreringsreglement er det fastsatt følgende reguleringsgrenser:

«Øvre kote	255,0
Nedre kote	240,0
Reguleringshøyde	15,0 m»

Ved kgl. resolusjon 21. juli 1961 ble Trondheim Elektrisitetsverk meddelt tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av Hegsetfoss kraftverk. I Industridepartementets tilråding er det sitert innkomne uttalelser som bl. a. går ut på at Hegsetdammen i realiteten er en reguleringsdam, hvortil utkreves konsesjon etter vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917. Industridepartementet uttalte i den anledning «at den ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959 fastsatte reguleringshøyde på hele 15 m synes å være i meste laget for et inntaks- og utjevningsmagasin. Man finner imidlertid ikke å ville ta standpunkt til dette spørsmål, men vil anmode hovedstyret om å ta saken opp til utredning.»

I brev av 19. desember 1961 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse om dette spørsmål:

«I Hovedstyrets brev av 23. juni 1961 vedrørende ekspropriasjon for Hegsetfoss kraftverk er det anført i siste avsnitt:

«Tydal kommune så vel som Selbu kommune ber overveiet om ikke magasinet i Bjørga bør undergis konsesjon etter reguleringslovens bestemmelser. Hertil bemerkes at tillatelsen av 22. mai 1959 forutsetter at magasinet nyttes til utjevning av de variable vannmengder fra det ovenforliggende Nea kraftverk, til hevning av fallhøyden samt til oppsamling av is for å sanere isforholdene. Dersom det skal nyttes til utjevning av årsvassføringen — noe det ikke var regnet med den gang, men som nå ser ut til å kunne være tilfelle, se den foran siterte utbyggingsplan hvor det er nevnt at utbyggingen bl. a. forutsetter at det blir skapt «størst mulig basseng i det ovenfor nevnte magasinfattige mellomfelt». Hovedstyret skal senere komme tilbake til dette spørsmål i særskilt ekspedisjon.»

I ekspedisjon også av 23. juni 1961 uttaler Hovedstyret:

«I annen ekspedisjon fra Hovedstyret i dag vedrørende ekspropriasjon for Hegsetfoss kraftverk er det på siste side nevnt at Hovedstyret i særskilt ekspedisjon skal komme tilbake til spørsmålet om reguleringen av Bjørga kommer inn under reguleringsloven. Hovedstyret har forelagt saken for Trondheim Elektrisitetsverk som har svart slik vedliggende brev av 16. juni 1961 viser. Av dette fremgår det at magasinet kun vil bli benyttet som inntaks- og utjevningsmagasin. Etter dette skulle ikke tiltaket komme inn under bestemmelsene i reguleringsloven. Hovedstyret antar at det til nevnte bruk neppe vil trenges så stor reguleringshøyde som 15 m jfr. manøvreringsreglementet fastsatt ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959. Etter Hovedstyrets mening vil den naturlige løsning på dette spørsmål være å endre manøvreringsreglementet slik at den tillatte reguleringshøyde reduseres ved hevning av nedre reguleringsgrense. Dersom departementet er enig heri vil Hovedstyret ta saken opp med elektrisitetsverket.»

I Industridepartementets kommunikasjonsbrev av 11. august 1961 vedrørende ekspropriasjonstillatelsen for Hegsetfoss kraftverk uttales det følgende om dette spørsmål:

«I anledning av det spørsmål som har vært reist under sakens behandling, om reguleringen av Bjørga kommer inn under vassdragsreguleringsloven, legger man ved ekstraktavskrift av departementets tilråding, som ligger til grunn for resolusjonen, og viser til denne.

Departementet har lagt til grunn den vanlige forståelse av vassdragsreguleringsloven, jfr. Amundsens kommentar til lovens § 2, hvori det bl. a. fra Ot. prp. nr. 36 for 1915 siteres en anførsel om at «føretagendets faktiske virkninger og ikke dets angivelige hovedøiemed bør være bestemmende for hvorvidt lover skal komme til anvendelse».

Etter de opplysninger som nå er fremkommet — hvoretter det synes å være mulighet for, med de tidligere fastsatte reguleringshøyder å foreta en utjevning av årsvannføringen — må departementet ta forbehold med hensyn til spørsmålet om nødvendigheten av reguleringskonsesjon. Som det fremgår av lovens § 4 kan spørsmålet om hvorvidt reguleringskonsesjon er nødvendig, avgjøres enten ved en erklæring fra departementet, eller ved skjønn. Før departementet gir en eventuell erklæring skal uttalelser være innhentet fra vedkommende kommunestyrer m. v. Under behandlingen av tillatelsen av 22. mai 1959 forelå spørsmålet overhodet ikke, og det står derfor fremdeles åpent.»

Hovedstyret har tatt opp saken med Trondheim Elektrisitetsverk. Dette har så ved høyesterettsadvokat Trampe Kindt i brev av 21. november 1961 svart slik:

«Under henvisning til Deres brev til meg av 11. august i år og senere brev av 15. ds. til Trondheim elektrisitetsverk, kan jeg opplyse at spørsmålet om en reduksjon av reguleringshøyden har vært drøftet med elektrisitetsverket.

Det er riktig som anført av Dem at det kan være naturlig å heve nedre reguleringsgrense etter reglementet, således at det blir helt klart at man ikke tilsikter annet enn en utjevning av døgnvassføringen. Ved f. eks. å heve nederste reguleringsgrense 9 m skulle det bli helt klart at det ikke er tale om noen utjevning av årsvassføringen.

Trondheim Elektrisitetsverk har intet å bemerke til at manøvreringsreglementet endres slik at reguleringshøyden alene blir 6 m istedenfor 15, hvormed ethvert spørsmål om tillatelse etter vassdragsreguleringsloven bortfaller.

Det er for øvrig uriktig — som Vassdragsvesenet formentlig er fullt klar over — når Tydal og Selbu kommuner anfører at Hegset-

foss Kraftverk medfører en omfattende regulering i vassdraget.

Det er den tidligere regulerte vannføring for Nea Kraftverk og stasjonene i Nidelven som dessuten skal benyttes i den nye Hegsetfoss krafstasjon. Det foretas ingen ytterligere magasinering av årsvassføringen av hensyn til Hegsetfoss.

Det eneste tiltak i vassdraget er dammen i Hegsetbjørga, som under enhver omstendighet skulle ha vært bygget som utjevningsdam for døgnreguleringen ved Nea Kraftverk.

På grunn av at det skal være et nytt rettsmøte i skjønnet i slutten av januar, ville jeg være takknemlig for om nærværende spørsmål ble løst til denne tid.»

Fra Tydal formannskap er det i mellomtiden kommet inn følgende uttalelse, jfr. særutskrift fra møte 29. oktober 1961:

«Tydal formannskap viser til tidligere vedtak i møte 20. august 1958 og til herredstyrets vedtak i møte 9. desember s. å., og senest til brev av 13. februar 1961 til Vassdragsvesenet.

Formannskapet mener at med den omfattende regulering i vassdraget som utbygging av Hegsetfoss medfører, må Trondheim kommune søke konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge det ovenfor nevnte brev av 16. juni 1961 fra Trondheim Elektrisitetsverk tar inntaksbassenget for Hegsetfoss kraftverk ikke sikte på noen regulering av vassdragets årsvassføring. Det bygges som inntaksbasseng for utjevning av døgnvassføringen fra Nea og for å bedre isforholdene nedover dalen.

Den fastsatte reguleringshøyde på 15 m i tillatelsen av 22. mai 1959 er imidlertid så stor at det er mulighet for også å kunne utjevne årsvassføringen. Men med den nå foreslåtte reguleringshøyde på 6 m blir det etter Hovedstyrets mening neppe mulighet for å kunne utjevne årsvassføringen idet magasinet da ikke blir større enn det som trengs for å kunne jevne ut den variable vassføring fra Nea kraftverk. Hovedstyret vil derfor foreslå at manøvreringsreglementet av 22. mai 1959 endres slik at nedre reguleringsgrense blir fastsatt til kote 249,0 og reguleringshøyden blir angitt til 6 m.

Til slutt nevnes at dersom magasinet på 4 mill. m³ ved 6 m regulering i sin helhet skulle bli utnyttet til å utjevne årsvassføringen, vil kraftøkingen i Hegsetfoss kraftverk eller i noe annet fall nedenfor ikke utgjøre mere enn 50 nat.-hk.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 5. desember 1961.»

Industridepartementet er enig med hovedstyret i at den tidligere fastsatte reguleringshøyde på 15 m er så vidt stor at det foreligger en mulighet for også å kunne utjevne årsvassføringen. Trondheim Elektrisitetsverk har imidlertid foreslått at nedre reguleringsgrense heves 9 m, slik at reguleringshøyden blir redusert til 6 m. Departementet er enig med hovedstyret i at det med en slik endring av reglementet ikke lenger foreligger noen praktisk mulighet for å kunne utjevne årsvassføringen. Departementet vil derfor foreslå at manøvreringsreglementet fastsatt ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959 blir endret overensstemmende hermed.

Post 1, første ledd i reglementet vil da lyde:

«Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	255,0
Nedre kote	249,0
Reguleringshøyde	6,0 m»

Industridepartementet

tilrår:

Det ved kgl. resolusjon av 22. mai 1959 fastsatte manøvreringsreglement for Trondheim Elektrisitetsverks utjevnings- og inntaksmagasin i Hegsetbjørga i Nea, endres overensstemmende med inntatt utkast i Industridepartementets tilråding av 12. januar 1962.

5. A/S Jarlsberg Paper Mills, Skoger.

(Tillatelse til å leie inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft til dampframstilling fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 12. januar 1962.

I anledning søknader av 19. og 26. januar 1961 fra A/S Jarlsberg Paper Mills, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 5. desember 1961 avgitt følgende innstilling:

«I brev av 19. januar og 26. januar 1961 til hovedstyret har A/S Jarlsberg Paper Mills i Skoger søkt om konsesjon på leie av henholdsvis inntil 1 800 kW primakraft og inntil 3 000 kW eventuelt inntil 4 500 kW spillkraft til dampframstilling.

Søknaden av 19. januar 1961 er sålydende:

«Da vårt kraftforbruk i den senere tid har hatt tendens til å overstige 1 000 kW på grunn av nyinstallasjoner, er vi av Drammens Elektrisitetsverk anmodet om å søke konsesjon i henhold til lov av 14. desember 1917.

Vi tillater oss derfor å søke om konsesjon for et maksimumskvantum på 1 800 kW i en 10-årsperiode.

Gjenpart av kraftleieavtalen med Drammens Elektrisitetsverk samt erklæring fra vårt styre vedlegges.»

I brev av 26. januar 1961 gir selskapet følgende tilleggsopplysninger:

«Under henvisning til vår ansøkning av 19. ds. samt telefonsamtale i dag tillater vi oss å fremkomme med følgende tilleggsopplysninger angående vårt spillkraftforbruk.

Spillkraft blir som nevnt benyttet til vår elektrokjele, som har maksimal kapasitet 4 500 kW. Normal belastning under nåværende forhold er ca. 2 500 kW, og kan i kortere perioder ved igangsetning o. l. komme opp i 3 000 kW.

Som oppgitt i «Statistikk over elektriske anlegg» til Elektrisitetstilsynet i 2. Distrikt var vårt forbruk av spillkraft i 1960 5 842,2 MWh.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Skoger herredstyre har i møte den 26. juni 1961 enstemmig fattet vedtak om at «konsesjonssøknaden anbefales».

Vestfold kraftselskap og fylkesmannen i Vestfold fylke har begge anbefalt at søknaden innvilges på vanlige vilkår. Jfr. Vestfold kraftselskaps påtegning av 4. juli 1961 og påtegning av 5. juli 1961 fra fylkesmannen i Vestfold til hovedstyret.

For øvrig har Industridirektoratet, Treforedlingskontoret på foranledning herfra i brev hertil av 6. oktober 1961 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at den søkte konsesjon på leie av inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk blir innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Ifølge den vedlagte standardkontrakt datert 25. april 1957 forplikter Drammens Elektrisitetsverk seg til å levere inntil 1 200 kW primakraft til A/S Jarlsberg Paper Mills. Om spillkraftleveringen foreligger derimot ingen kontraktmessig avtale.

Det søkes for alle eventualiteters skyld om konsesjon på leie av inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft motsvarende kapasiteten av bedriftens elektrokjel og for et tidsrom av 10 år.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieforholdet og vil rå til at det meddeles A/S Jarlsberg Paper Mills konsesjon på leie av inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

Hovedstyret vil anbefale at det fastsettes vilkår om at selskapets styre skal bestå av bare norske statsborgere med sete her i landet.

Videre vil en foreslå at det betinges en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av primakraft som gjennomsnittlig benyttes og at avgiften blir å oppkreve fra og med året 1960.

Ifølge selskapet var nemlig primakraftuttaket alt 900 kW og spillkraftuttaket 2 500 kW pr. 5. desember 1956.

For øvrig vil hovedstyret anbefale tillatelsen meddelt på vanlige vilkår. Dog således at vilkåret om norske funksjonærer og arbeidere utgår etter den praksis som nå følges. Vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner foreslås derimot sløyfet i nærværende tilfelle da Skoger herred strømforsynes av Drammens Elektrisitetsverk som her har strømleveringen til bedriften. Dessuten henhører Skoger under Vestfold som har egen kraftforsyning.

Behandlet i hovedstyremøte den 5. desember 1961.»

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til hovedstyrets innstilling og rår til at det gis konsesjon som omsøkt på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Jarlsberg Paper Mills måtte leie inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft til dampframstilling fra Drammens Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrins-

vis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Til staten erlegges en årlig avgift av kr. 1,50 — en krone og femti øre — pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang, første gang pr. 31. desember 1960. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente. De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet forutsetter at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Jarlsberg Paper Mills å leie inntil 1 800 kW primakraft og inntil 4 500 kW spillkraft til dampframstilling, fra Drammens Elektrisitetsverk på vilkår og forutsetning som inntatt i Industridepartementets tilråding av 12. januar 1962.

6. A/S Van Severen & Co. Ltd.

(Tillatelse til å leie inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Tresliperi samt inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 19. januar 1962.

A/S Namdalens Tresliperi fikk ved kgl. resolusjon av 29. juni 1945 konsesjon på leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1945 s. 6 flg. Konsesjonen var tidsbegrenset til 1. januar 1962.

I forbindelse med planlagt overtakelse av sitt datterselskap A/S Namdalens Tresliperis

sliperianlegg m. v. på Lauvsnes i Flatanger har A/S van Severen & Co. Ltd. i to brev av 22. juli 1960 søkt konsesjon på kraftleie fra henholdsvis A/S Namdalens Tresliperi og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i følgende brev av 5. januar 1962 gitt følgende uttalelse til departementet om saken:

«Med Industridepartementets, Vassdragsavdelingens påtegning av 17. august 1960 har Hovedstyret mottatt til uttalelse to søknader, begge av 22. juli 1960 fra A/S Van Severen & Co. Ltd. om konsesjon på kraftleie fra henholdsvis A/S Namdalens Tresliperi og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

De respektive søknader er sålydende:

Kraftleie fra A/S Namdalens Tresliperi.

«I forbindelse med den påtenkte overtakelse av sliperianlegget tilhørende vårt datterselskap A/S Namdalens Træsliperi, Lauvsnes i Flatanger, og under henvisning til vårt brev av 22. juni 1960, tillater vi oss herved å søke om konsesjon for leie av A/S Namdalens Træsliperis kraftproduksjon i Lauvsnesvassdraget i Flatanger, under henvisning til konsesjoner meddelt A/S Namdalens Træsliperi, datert 24. september 1951.»

Kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

«I forbindelse med den påtenkte overtakelse av sliperianlegget tilhørende vårt datterselskap A/S Namdalens Træsliperi, Lauvsnes i Flatanger, og under henvisning til vårt brev av i dag, tillater vi oss herved å søke om konsesjon for leie av kraft fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, på samme vilkår som den nåværende konsesjon, som er gitt A/S Namdalens Træsliperi ved Kongelig Resolusjon av 29. juni 1945 (som i så fall bortfaller).

Vi vedlegger fotostatkopi av brev, datert 12. mai 1960, fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, hvor det meddeles at verket vil anbefale at slik konsesjon blir gitt.»

I brev av likeledes 22. juli 1960 til Industridepartementet har A/S Van Severen & Co. Ltd. dertil bemerket:

«Under forutsetning av at de nødvendige konsesjoner blir gitt, er det besluttet å overføre A/S Namdalens Træsliperis produksjonsanlegg for tremasse på Lauvsnes i Flatanger til A/S Van Severen & Co. Ltd.

Til deres orientering vil vi gjerne gi opplysninger som muligens vil være til nytte for Dem under behandlingen av saken.

A/S Namdalens Træsliperi har en aksjekapital på kr. 750 000 som i sin helhet eies av A/S Van Severen & Co. Ltd. De to selskaper har felles disponent, felles hovedkontor, regnskapsavdeling m. v. og det er de samme personer som sitter i styret for de to selskaper. Selskapene har helt norsk styre med sete i Norge og mere enn $^{8}/_{10}$ av aksjekapitalen er norsk. Foruten sitt produksjonsanlegg for tremasse eier A/S Namdalens Træsliperi ca. 26 000 dekar produktiv skog med tilvekst ca. 1 100 m³ pr. år, litt dyrket mark, kraftanlegg i Lauvsnesvassdraget, samt 1 kontorbygning og 3 bolighus, alt i Flatanger herred.

Av nevnte aktiva er det bare selve tresliperiet med kontor og boliger og tilhørende tomter som tenkes overført til moderselskapet, således at all dyrket mark, skog, vassdragsrettigheter og kraftverk holdes utenfor overdragelsen. Vi vedlegger gjenpart av kontrakten, datert 22. juli 1960.

Siden 1946 har det mellom moder- og datterselskap år for år blitt inngått en avtale, hvorved Van Severen leiesliper sitt eget og innkjøpt tømmer ved Namdalens Træsliperi. Det beskjedne kvantum som fremdrives fra Tresliperiets egne skoger blir foredlet og solgt for Træsliperiets regning.

I 1958 ble det for Van Severens regning investert ca. 1,2 mill. kroner i tresliperiet og for tiden pågår det en videre utbygging av anleggets kapasitet. Datterselskapet har ikke vært i stand til selv å finansiere disse investeringene. For moderselskapet har imidlertid en modernisering og utbygging av tresliperiet vært av vesentlig betydning og det har derfor funnet for egen regning å gjennomføre utvidelsene.

Det er på det rene at en slik ordning som den nåværende, hvor produksjonsanlegget delvis eies av A/S Namdalens Træsliperi og delvis av A/S Van Severen & Co. Ltd., skaper mange vanskeligheter, både av formell og praktisk natur. Det samme kan sies om den eksisterende leieslipeordning. Den senere tids utvikling med økede krav til modernisering og utvidelser har ytterligere gjort det ønskelig at moderselskapet, som i det alt vesentlige disponerer konsernets kapital og råstoff, også blir stående som den direkte eier av produksjonsanlegget for tremasse. Spaltningen av tremassevirksomheten i en leieslipeavdeling, nemlig datterselskapet og en tremasseavdeling i moderselskapet, forårsaker også praktiske regnskaps- og kalkyleproblemer.

Siden Namdalens Træsliperi er et rent datterselskap av Van Severen, vil overføringen, sett fra selskapenes side, ikke innebære noe annet enn en praktisk og hensiktsmessig foranstaltning.»

Søknadene har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Flatanger herredstyre har i møte den 4. september 1961 vedtatt å uttale at det ikke har noe å innvende mot at de respektive søknader om konsesjon på kraftleie for selskapet blir innvilget, jfr. Flatanger formannskaps påtegning av 26. oktober 1961 til fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fylke har i påtegning av 19. september 1961 til Hovedstyret meddelt at han ikke har noe å innvende mot at søknaden innvilges, jfr. fylkesmannens påtegning hertil senest av 28. oktober 1961. Saken har herfra videre vært forelagt til uttalelse for Industridirektoratet, Treforedlingskontoret og med Indu-

stridepartementets brev av 19. desember 1961 kom så saken tilbake hertil.

Industridepartementet bemerker i nevnte brev i det høve følgende:

«Treforedlingskontoret har i notat av 7. d. m. til departementets vassdragsavdeling meddelt at det anbefaler at selskapet gis konsesjon på leie av 2 900 kW fra Namdalens Træsliperi og 3 200 kW fra Nord-Trøndelag elektrisitetsverk, jfr. selskapets brev 6. desember d. å. til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsverket, på vanlige vilkår.»

En skal med hensyn til de nevnte søknader bemerke:

I følge vedlagte kontrakt av 22. juli 1960 selger A/S Namdalens Træsliperi sitt produksjonsanlegg for tremasse i Lauvsnes i Flatanger til A/S Van Severen & Co. Ltd. pr. 1. januar 1960. Tresliperiets skoger, dyrket mark, vassdragsrettigheter og kraftanlegg med tilbehør omfattes derimot ikke av salget.

De vasskraftanlegg A/S Namdalens Træsliperi således fortsatt står som eier av utgjøres av tresliperiets egen slipeturbin (ca. 800 kW), Scheldefos kraftstasjon (ca. 700 kW), Dalefoss kraftstasjon (ca. 400 kW) og Markenfoss kraftstasjon (ca. 1 000 kW). Ytelsen av disse anlegg utgjør da tilsammen ca. 2 900 kW, jfr. A/S Van Severen & Co. Ltd.s brev av 6. april 1961 til Industridepartementet.

Ved kontrakt av 22. juli 1960 har så A/S Namdalens Træsliperi leiet bort til A/S Van Severen & Co. Ltd. det kraftkvantum Tresliperiets ovennevnte kraftanlegg er i stand til å produsere — for et tidsrom av 10 år — regnet fra 1. januar 1960. Etter overdragelsen av Træsliperiet til moderselskapet A/S Van Severen & Co. Ltd. søker dette om konsesjon på leie av inntil 2 900 kW fra datterselskapet A/S Namdalens Træsliperi.

Videre har A/S Van Severen & Co. Ltd. søkt om konsesjon på leie av de inntil 2 000 kW som A/S Namdalens Træsliperi tidligere har leiet fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk i henhold til selskapets kraftleiekontrakt med verket av 1941. Konsesjon på denne kraftleie er meddelt A/S Namdalens Træsliperi ved kgl. resolusjon av 29. juni 1945.

I brev av 25. september 1959 til A/S Van Severen & Co. Ltd. har imidlertid Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk bemerket følgende:

«I forbindelse med utbygging av Aunfoss ble det som bekjent inngått en avtale om at De skulle ha adgang til å ta ut inntil 3 000 kW. Vi har intet å innvende mot at denne kraftmengde fikseres til 3 200 kW, og vi bekrefter herved at De kan ta ut denne effekt fra 1. juli 1960. Av dette kvantum leveres som tidligere 2 000 kW etter de bestemmelser som er fastsatt i kraftleiekontrakt av 12. august 1941, mens resten leveres etter tilleggskontrakt av 4. juli 1950.

Disse kontrakter utløper i november 1961, og fra det tidspunkt forutsetter vi at sliperiet går over på vår tariff II.»

I brev av 29. november 1960 har verket videre meddelt selskapet følgende:

«De har i vårt brev av 25. september 1959 fått tilsagn om at A/S Namdalens Træsliperi kan ta ut inntil 3 200 kW fra 1. juli 1960. Fra det tidspunkt Kraftverkene i Øvre Namsen er ferdige, forutsetningsvis høsten 1963, vil vi uten vanskeligheter kunne påta oss å øke leveringen til 4 700 kW. I 1962—63 regner vi med at det kan bli vanskelig å dekke kraftbehovet, spesielt da i tiden 1. oktober 1962 til 1. mai 1963. På bakgrunn av dette finner vi å kunne påta oss å levere inntil 4 700 kW fra 1. mai 1962, dog med forbehold om at leveringen kan begrenses til 3 200 kW i tiden 1. oktober 1962 til 1. mai 1963, og at dette kvantum skal legges til grunn hvis det skulle bli nødvendig med rasjonering i dette tidsrom.

Vi bekrefter at vi er innforstått med å levere grunnabonnement på 3 200 kW så lenge De ønsker å utta dette kvantum, og at varigheten av det økede uttak utover 3 200 kW foreløpig settes til 10 år regnet fra 1. mai 1962.

Leveringen forutsettes avregnet etter de satser som til enhver tid gjelder for Fylkesverkets tariff II.»

På foranledning herfra har Van Severen & Co. Ltd. etter dette i brev hertil av 6. november 1961 bl. a. bemerket:

«Som foran nevnt foreslår vi imidlertid at det nå i første omgang blir meddelt oss konsesjon på
2 000 kW fra Fylkesverket, samt
2 900 kW fra Namdalens Træsliperi
idet vi forutsetter at saken derved kan løses hurtigere og i god tid før årsskiftet.

Deretter vil vi fremme vår søknad om leie av tilleggskvantumet 1 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, som vi har behov for i vår nåværende produksjon, men som Industridepartementet har antydet å knytte visse vilkår til.

Dessuten vil vi på et senere tidspunkt sannsynligvis få behov for å leie ytterligere 1 500 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, hvilket kraftkvantum vi har tilsagn om fra Fylkesverket i brev av 29. november 1960. Fotostatkopi av dette brev vedlegges.

Vårt framtidige behov fra Fylkesverket vil således tilsammen eventuelt bli 4 700 kW.»

Konsesjonsspørsmålet ble derpå av selskapet tatt opp til drøftelse med Industridepartementet, Treforedlingskontoret med følgende resultat bekreftet i selskapets brev hertil av 6. desember 1961.

«Under henvisning til telefonsamtale i dag mellom undertegnede og byråsjef fru M. D. Holtan i Industridirektoratets treforedlingskontor tillater vi oss å meddele, at vårt brev av 6. f. m. er således å forstå, at vi søker på

konsesjon på de 2 900 kW, som vi skal overta fra vårt datterselskap Namdalens Træsliperi og på 3 200 kW, som vi har kontrakt på med Fylkesverket i Nord-Trøndelag i forbindelse med at vi overdro vår andel i Aunfossen til fylket.

Om vi trenger mere kraft senere vil vi fremme særskilt søknad om dette.

Konsesjon er som foran nevnt av Industridirektoratet, Treforedlingskontoret anbefalt meddelt på dette grunnlag.

Hovedstyret har da for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at A/S Van Severen & Co. Ltd. gis konsesjon på leie av inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Træsliperi og på leie av inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk slik som nå sluttlig søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid de respektive leieforhold måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes og som leveres fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Avgiften forutsettes å bli å oppkreve fra det tidspunkt nyordningen trer i kraft tidligst den 1. januar 1960.

Da den kraft som leveres av A/S Namdalens Træsliperi er konsernets egen slipekraft, vil Hovedstyret som under andre liknende forhold som her foreslå at det ikke oppkreves avgift av denne kraft, jfr. i dette høve konsesjon av 8. november 1946 til Mathiesen — Eidsvold Verk på leie av inntil 2 000 kW fra A/S Bøhnsdalens Mills Ltd.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på nå vanlige vilkår inklusive vilkår om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere utgår. Videre forutsettes at vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i dette tilfelle blir å sløyfe hvor som her fylkesverket Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk står for distriktenes strømforsyning. En gjør videre oppmerksom på at den gjeldende konsesjonen av 29. juni 1945 til A/S Namdalens Træsliperi på leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk må bli å oppheve for så vidt de nå søkte konsesjoner blir gitt.

I henhold til post 9 i denne konsesjon skal det betales en årlig avgift til Staten av kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. Avgiften er betalt til og med året 1960. I 1960 var energiuttaket alt i alt 14 758 880 kWh med en maksimal effekt på 3 120 kW og den tilsvarende avgift for året kr. 1 685. Fra det tidspunkt nyordningen trer i kraft faller denne avgift bort eventuelt pr. 1. januar 1960. I så fall blir avgiften til Staten fra Van Severen & Co. Ltd. for året kr. 2 527,50 og avregning vil som vanlig bli foretatt herfra.

Da behandlingen av saken er bedt mest mulig påskyndet, har det ikke vært anledning til å forelegge den i hovedstyremøte, hvorfor den ekspederes i medhold av instruksens § 10.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at A/S Van Severen & Co. Ltd. gis den søkte konsesjon på leie av inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Træsliperi og på leie av inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk i samsvar med Hovedstyrets forslag.

Den ved kgl. resolusjon av 29. juni 1945 meddelte konsesjon for A/S Namdalens Tresliperi på leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk var tidsbegrenset til 1. januar 1962 og er således bortfalt.

Departementet er enig med Hovedstyret i at det ikke betinges avgift til staten av kraftleien fra A/S Namdalens Tresliperi, jfr. departementets praksis i lignende tilfeller. For kraftleien fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk foreslås derimot betinget årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW, som forutsettes erlagt fra det tidspunkt da A/S Van Severen & Co.s overtakelse av A/S Namdalens Tresliperis sliperianlegg m. v. har funnet sted, jfr. pkt. 7 i de foreslåtte vilkår.

Departementet er videre enig i at vilkår om kraftavståelse sløyfes for begge de omhandlede kraftleier.

De konsesjonsvilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Tillatelsen til å leie inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Tresliperi gjelder så lenge dette kraftleieforhold mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

Tillatelsen til å leie inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjekapital skal minst $^{8}/_{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller

for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

For kraftleien fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk erlegges til staten en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$$

Avgiften blir å erlegge fra det tidspunkt da A/S Van Severen & Co.s overtakelse av A/S Namdalen Tresliperis sliperianlegg m. v. på Lauvsnes i Flatanger har funnet sted, tidligst den 1. januar 1960.

Erlegges avgiften ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet forutsetter at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Van Severen & Co. Ltd. å leie inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Tresliperi samt inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 19. januar 1962.

7. Bærums Verk.

(Kraftleie fra Bærum Elektrisitetsverk.)

Industridepartementets tillatelse 24. januar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 15. mai 1959 tillates Bærums Verk å leie inntil 1 300 kW fra Bærum Elektrisitetsverk, jfr. Deres søknad av 1. august 1961 med vedlegg.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid Interessentskapet Bærums Verk måtte leie inntil 1 300 kW fra Bærum Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1972.

2. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

3. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

4. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. *Avgift.*

Til staten erlegges en årlig avgift av kr. 1,50 — en krone og femti øre — pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes — om-

framt kraft til drift av induksjonsdigelovnene, beregnet etter formelen: $\frac{8760}{\text{kWh}}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente. De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

7. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement. De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av bestemmelsene i post 7 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det bemerkes at uttaket av kraften til enhver tid er underlagt gjeldende rasjoneringsbestemmelser.

8. A/S Norsk Wallboardfabrikk.

(Utvidet kraftleiekonsesjon.)

Industridepartementets tillatelse 3. februar 1962.

Søknad av 29. oktober 1960.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 bestemmer departementet:

Den ved kgl. resolusjon av 18. mars 1960 gitte konsesjon for A/S Norsk Wallboardfabrikk på kraftleie, som bl. a. omfatter leie av inntil 2 000 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk utvides til å omfatte leie av ytterligere inntil 1 500 kW primakraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Den nevnte utvidede kraftleiekonsesjon gjelder for den tid A/S Norsk Wallboardfabrikk måtte leie ytterligere inntil 1 500 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, dog ikke utover 1. januar 1970. Vilkårene er for øvrig de samme som gjelder for konsesjonen av 18. mars 1960. Det er også en forutsetning for tillatelsen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Da den med søknaden fremlagte kraftleiekontrakt av 11. mai/24. juni 1960 med Vest-Agder Elektrisitetsverk om leie av ytterligere inntil 1 500 kW bare gjelder i tiden 1. mars 1960—31. desember 1961, mens selskapet underhånden har opplyst at leveringen av disse ytterligere inntil 1 500 kW etter muntlig avtale med verket skal fortsette inntil videre på samme vilkår som fastsatt i kontrakten, er det en forutsetning for utvidet kraftleiekonsesjon som nevnt at det snarest opprettes og sendes inn til departementet skriftlig avtale med verket om forlengelse av kontrakten. Dersom avtalen senere måtte bli endret eller annulert, imøteses underretning herom.

Industridepartementet er kjent med det forlik som er inngått mellom Landbruksdepartementet og Norsk Wallboardfabrikk 16. mars 1955 om fabrikkens råstoffdekning, og gjør for ordens skyld oppmerksom på at innvilgelsen av konsesjonssøknaden ikke griper inn i de forpliktelser Norsk Wallboardfabrikk her har påtatt seg.

9. A/S Vaksdal Mølle.

(Kraftleie fra Fana elektrisitetsverk.)

Industridepartementets tillatelse 6. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 15. mai 1959 tillates A/S Vaksdal Mølle å leie inntil 1 400 kW fra Fana Elektrisitetsverk til drift av et grastørkeanlegg ved Flesland flyplass i samsvar med inngått avtale, hvorav fotostatkopi er innsendt med selskapets brev 26. mars 1957. Tillatelsen meddeles på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid A/S Vaksdal Mølle måtte leie inntil 1 400 kW primakraft fra Fana Elektrisitetsverk til drift av grastørkeanlegg i sommerhalvåret, dog ikke lenger enn inntil januar 1970.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Overtredelse av foranstående poster 2 og 7 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917, om ervervelse av vannfall m. v.

10. Sørumsand Elektrisitetsverk A/S.

(Kraftleiekonsesjon.)

Industridepartementets tillatelse 6. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 15. mai 1959 tillates Sørumsand Elektrisitetsverk A/S å leie inntil 1 500 kW fra Akershus Elektrisitetsverk, jfr. Deres søknad av 27. september 1961 og brev av 7. oktober 1961 til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn inntil 30. juni 1971.

2. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonal-

bot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

3. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

4. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

7. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av bestemmelsene i post 2 og 6 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det bemerkes at uttaket av kraften til enhver tid er underlagt gjeldende rasjoneringsbestemmelser.

Departementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med deres overholdelse.

Oppgaver angående selskapets styre og aksjonærer m. v. bes innsendt innen utgangen av mars måned hvert år på samme måte som tidligere.

11. A/S Gulskogen Cellulosefabrik.

(Kraftleiekonsesjon.)

Industridepartementets tillatelse 7. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Gulskogen Cellulosefabrik å leie inntil 4 900 kW fra Drammens Elektrisitetsverk, jfr. Deres søknad av 29. august 1961.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner, m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$

Avgiften blir å oppkreve fra og med året 1960.

Avgiften forfaller til betaling ved utgangen av hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere regler om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av de foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8

medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

12. A/S Tronstad Brug Ltd.

(Ytterligere kraftleie fra A/S Børresen.)

Industridepartementets tillatelse 9. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Tronstad Brug Ltd. å leie inntil 800 kW fra A/S Børresen utover de 1 000 eff. hk (736 kW) som omfattes av konsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 3. oktober 1908 for A/S Tronstad Brug Ltd. på kraftleie fra Glitreelv ved Sjåstad i Lier tilhørende A/S Børresen, jfr. søknad av 17. februar 1960 og brev av 24. januar 1962 fra ingeniørene Nissen og von Krogh.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Minst to tredjedeler av aksjekapitalen skal til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra reglen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

13. A/S Saudefaldene.

(Ytterligere fristforlengelse.)

Industridepartementets tillatelse 9. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2 post 3 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946, forlenges den senest ved departementets avgjørelse av 3. mars 1954 fastsatte frist for A/S Saudefaldene til å fullføre utbyggingsarbeidene i Storelva i Sauda, jfr. tillatelse gitt ved kgl. resolusjon av 11. desember 1914, til 2. oktober 1963.

En har etter omstendighetene ikke funnet å burde gjøre fristforlengelsen avhengig av særskilte betingelser. Mulktbestemmelsen for oversittelsen av den tidligere frist har en funnet å kunne unnlate å bringe til anvendelse.

14. A/S Årdal og Sunndal Verk.

(Planendring vedrørende regulering av Fortun—Grandfastavassdragene m. v.).

Kgl. res. av 9. mars 1962.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 25. januar 1957 fikk A/S Årdal og Sunndal Verk tillatelse til å erverve og regulere Fortun—Grandfastavassdragene m. v. Ved kgl. resolusjon av 1. juli 1960 ble det gitt tillatelse til ytterligere erverv og regulering i samme vassdrag. Konsesjonene omfattet bl. a. regulering av «Vatn kote 1362».

Ved brev av 10. januar 1962 søker konsesjonæren om tillatelse til å sløyfe den tillatte oppdemming av vannet, mens senkingen blir uendret.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har den 15. februar 1962 avgitt følgende uttalelse i saken:

«Med departementets ekspedisjon av 11. januar 1962 har Hovedstyret mottatt til uttalelse følgende søknad datert 10. januar 1962 fra A/S Årdal og Sunndal Verk:

«Ifølge konsesjon av 25. januar 1957, endret ved konsesjon av 1. juli 1960 og ifølge manøvreringsreglement av 1. juli 1960 har vårt selskap adgang til å foreta en regulering av «Vatn kote 1362» med 15 m, hvorav 3 m oppdemming og 12 m senkning.

Den nærmere bearbeidelse av planene i forbindelse med utførelsen av reguleringsanleggene har vist at det ikke er påkrevet å regulere dette vann med så meget som 15 m, og at omkostningene ved dambygging av hensyn til den tillatte oppdemming med 3 m ville være uforholdsmessig sammenlignet med de fordeler oppdemmingen ville gi. Vi tillater oss derfor å søke om en planendring slik at oppdemmingen faller bort, mens senkningen blir uforandret.

Nåværende vannstand er i manøvreringsreglementet angitt til kote 1362 for det ovenfor omtalte vann og til kote 1332 for Øvre Grønevatn. Disse er de samme høyder som finnes på Norges Geografiske Oppmålings kart. Ved triangulering i forbindelse med utførelsen av reguleringsanleggene har det vist seg at disse høyder ikke er riktige. De virkelige høyder er for «Vatn kote 1362» 1365,3 og for Øvre Grønevatn 1332,5. Overensstemmende hermed tillater vi oss å anmode om retting av manøvreringsreglementet.

Ifølge foranstående anmodninger vil reguleringsgrensene bli:

For «Vatn kote 1362»: Øvre grense 1365,3, nedre grense 1353,3.

For Øvre Grønevatn: Øvre grense 1332,5, nedre grense 1312,5.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 25. januar 1957 fikk A/S Årdal og Sunndal Verk tillatelse til bl. a. å demme opp «Vatn kote 1362» med 7 m til kote 1369 og til å senke det med 6 m til kote 1356. I konsesjonen av 1. juli 1960 ble denne tillatelse endret til å gjelde 3 m oppdemming til kote 1365 og 12 m senkning til kote 1350.

Selskapet søker nå om tillatelse til ikke å gjennomføre oppdemmingen da det viser seg at det ikke er påkrevet å regulere vatnet så meget som 15 m og at omkostningene ved dambygging ville være uforholdsmessige sammenlignet med de fordeler oppdemmingen vil gi.

Magasinvolumet ved den omsøkte reduksjon på 3 m av reguleringshøyden utgjør ca. 1 mill. m^3. Det gjenværende magasin vil da utgjøre ca. 3,8 mill. m^3. Det årlige tilløp til vatnet utgjør ca. 6,1 mill. m^3 slik at reguleringsprosenten med dette felt alene vil bli ca. 62 pst. mot konsedert ca. 79 pst., det vil si fortsatt stor. Men da vannet herfra blir ført til Storevatn som er overregulert på samme

måte som de øvrige vatn langs den øvre overføringstunnel fra Illvatn til Storevatn, vil reduksjonen i magasin neppe gi seg utslag i den beregnede regulerte vassføring og således heller ikke i avgiftsgrunnlaget. Skadene og ulempene ved reguleringen av «Vatn kote 1362» blir i alle fall ikke større ved at oppdemmingen sløyfes, det blir nå ikke noe synlig reguleringsanlegg — utenom lukehuset — i det vannet blir tatt inn i en skråsjakt ned til overføringstunnelen til Storevatn.

Hovedstyret vil etter dette anbefale søknaden fra A/S Årdal og Sunndal Verk og foreslår at selskapet fritas for plikten til å gjennomføre oppdemmingen av «Vatn kote 1362».

Man har etter forholdene ikke funnet grunn til å forelegge saken for distriktet.

Manøvreringsreglementet fastsatt senest ved kgl. resolusjon av 1. juli 1960 blir følgelig å endre tilsvarende. For dette vatn og for Øvre Grønevatn blir manøvreringsreglementets angivelse av kotehøydene å forandre slik som nevnt i søknaden. Dessuten vil Hovedstyret foreslå at «Vatn kote 1362» — som altså viser seg å ligge på kote 1365,3 — blir døpt om til «Namnlausvatn» slik navnet nå i sin alminnelighet brukes av konsesjonæren. Manøvreringsreglementet skal etter dette lyde slik for de to vatn:

	Reg. grenser		Reg. Høyde	Nåværende
	Øvre	Nedre	m	vannstand
Namnlausvatn (tidl. «Vatn kote 1362») ...	1365,3	1353,3	12	1365,3
Øvre Grønevatn	1332,5	1312,5	20	1332,5

Selskapet opplyser underhånden at det heretter ikke skulle bli nødvendig med flere endringer av de angitte kotehøyder i manøvreringsreglementet.

A/S Årdal og Sunndal Verks brev av 10. januar 1962 vedlegges.

Behandlet i møte 13./14. februar 1962.

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til Hovedstyrets innstilling og rår til at det blir gitt tillatelse til planendring som omsøkt, og at det blir foretatt tilsvarende endring i gjeldende manøvreringsreglement. Det skal bemerkes at etter det Hovedstyret anfører antas at sløyfing av den tillatte oppdemming neppe vil gi seg utslag i den beregnede regulerte vassføring.

I forbindelse med endring av manøvreringsreglementet anbefaler man også foretatt den korreksjon av kotehøydene for «Namnløsvatn» og «Øvre Grønevatn» som er foreslått foran.

Industridepartementet

tilrår:

1. Planen for den ved kgl. resolusjon 1. juli 1960 tillatte regulering av «Vatn kote 1362», nå benevnt «Namnløsvatn», i Fortun—Grandfastavassdraget, endres i samsvar med forslag i Industridepartementets tilråding av 9. mars 1962.
2. Det ved samme resolusjon fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Fortun —Grandfastavassdragene m. v. endres overensstemmende med forslag inntatt i ovennevnte tilråding.

15. Faxälvens Vattenregleringsföretag og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta korttidsregulering av Limingen i henhold til vassdragslovens § 62 og fastsettelse av nye manøvreringsreglementer for regulering av Limingen.)

Kgl. res. av 16. mars 1962.

Ved kgl. resolusjon av 4. juli 1952 ble det gitt tillatelse til den svenske sammenslutning, Faxälvens Vattenregleringsföretag, til å regulere Limingen 6 m, ved 5,58 m senking og 0,42 m oppdemming. Manøvreringsreglement for reguleringen er fastsatt samme dag. Om dette vises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1952 side 95 flg., jfr. St. prp. nr. 106 for 1950 og Innst. S. nr. 221 for 1952.

Ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959 er Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk meddelt tillatelse til å føre avløpet fra Namsvatna gjennom Vekteren til Limingen og videre til Tunsjø og til å regulere Vekteren og å foreta en ytterligere regulering av Limingen ved 2,7 m senking. En viser om dette til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1959 side 57 flg., jfr. St. prp. nr. 48 for 1959 og Innst. S. nr. 191 for s. å. Manøvreringsreglement for den norske regulering av Limingen ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 21. oktober 1960, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1960 side 122 flg.

I anledning av søknader fra Faxälvens Vattenregleringsföretag og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk om tillatelse til korttidsregulering av Limingen har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 15. februar gitt følgende uttalelse:

«Med departementets brev av 5. juli 1961 fikk Hovedstyret oversendt til uttalelse følgende brev fra h.r.advokat Harald Knudtzon av 1. juli 1961:

«Som fullmektig for Faxälvens Vattenregleringsföretag tillater jeg meg vedlagt å oversende Företagets søknad av 22. juni d. å. om tillatelse til korttidsregulering av Limingen, således som nærmere redegjort for i søknaden.

En tilsvarende søknad vil komme fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på vegne av Kraftverkene i Øvre Namsen.

Det er meget vanskelig å forhåndsbedømme om korttidsreguleringen vil volde ulemper utover de som er forutsatt ved det skjønn som ble holdt i 1952 i anledning av den første regulering av Limingen og som vil måtte forutsettes ved det skjønn som nå er påstevnet i anledning av tilleggsreguleringen av Limingen og overføring fra Namsvatna. Under disse omstendigheter er det ønskelig at det ikke blir holdt skjønn i anledning av korttidsreguleringen før man har vunnet erfaring for både hvordan korttidsreguleringen vil bli praktisert og hvilke virkninger den får.

Jeg skulle anta at såvel Nordli og Røyrvik kommuner som grunneierne vil erklære seg enig i at korttidsreguleringen kan settes i verk før skjønn blir påstevnet eller holdt.

Hvis jeg tar feil for så vidt, vil jeg gjerne nevne at det i dette tilfelle synes å være nærliggende at Kongen eller den han gir fullmakt i samsvar med lov om oreigning av fast eigedom av 23. oktober 1959 § 30, jfr. § 25 gir samtykke til at korttidsreguleringen blir satt i verk før skjønn blir krevet eller er holdt. Jeg tar forbehold om å komme tilbake til dette spørsmål.

Etter særskilt anmodning fra Regleringsföretaget tør jeg be det ærede departement om så snart som mulig å ekspedere saken til Sverige for å innhente samtykke til korttidsreguleringen i samsvar med vassdragskonvensjonens bestemmelser.»

Faxälvens Vattenregleringsföretag søknad av 22. juni 1961 lyder:

«Ved kongelig resolusjon av 4. juli 1952 fikk undertegnede Faxälvens Vattenregleringsföretag tillatelse til regulering av Limingen sjø i Nord-Trøndelag på vilkår som fremgår av konsesjon og ifølge manøvreringsreglement fastsatt ved kongelig resolusjon av samme dag.

Reguleringsgrensene er øvre: kote 417,70, nedre: 411,70, reguleringshøyden altså 6,0 m.

Manøvreringsreglementet har utelukkende årsregulering for øye.

På vilkår som nærmere er omforenet mellom Kraftverkene i Øvre Namsen og Brännälvens Kraftaktiebolag, skal nå fallhøyden mellom Limingen og Kvarnbergsvatnet bygges ut, og dermed har spørsmålet om korttidsregulering av Limingen meldt seg.

Ved kongelig resolusjon av 10. juli 1959 har Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk fått tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Limingen mellom kote 411,70 og 409, altså med reguleringshøyde 2,7 m, på vilkår som dels fremgår av konsesjonen av samme dag, dels senere er fastsatt ved manøvreringsreglement av 21. oktober 1960. Ved utbyggingen av fallhøyden mellom Limingen og Tunnsjøen i Tunnsjø Kraftverk har også her meldt seg behovet for en korttidsregulering av Limingen.

Mellom interessentene i Linnvasselven Kraftlag og Faxälvens Vattenregleringsföretag er det foreløbig forutsatt at Vattenreguleringsföretaget skal søke om tillatelse til korttidsregulering av Limingen og i fremtiden skjøtte denne regulering.

Mellom Vattenregleringsföretaget og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk er det omforenet at den korttidsregulering som er nødvendig for Linnvasselvens Kraftverks og Tunnsjø Kraftverks samlete behov skal søkes dels av Faxälvens Vattenregleringsföretag og dels av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, som vil sende en parallell søknad om korttidsregulering som i det vesentlige vil henvise til begrunnelsen i nærværende søknad.

På basis av de tekniske undersøkelser og overveielser som har funnet sted, er vi kommet til at det vil være ønskelig å få tillatelse til korttidsregulering av Limingen, således at vannføringen gjennom kraftverkene i den isfri tid kan korttidsreguleres mellom 0 m^3/sek. og den vannføring verkene er utbygget for, nemlig for Linnvasselv Kraftverk nominelt angitt til 80 m^3/sek. og for Tunnsjø Kraftverk nominelt angitt til 54 m^3/sek. Fra det tidspunkt da isen er kjørbar og til vårflommen begynner, ønskes vannføringen likeledes regulert mellom de samme grenser, men slik at tappingen ikke må reduseres så sterkt at vannstanden i Limingen stiger med mer enn 10 cm i løpet av et døgn eller del av et døgn, 20 cm i løpet av en uke eller del av en uke og 40 cm i løpet av jul- og nyttårshelgene og i tilslutning til disse helger, samt i to på hverandre følgende uker eller lengere sammenhengende periode, dette under hensyntagen til den koordinering av tappingen fra Namsvatna som da må finne sted.

Til nærmere orientering om de grenser som er angitt ovenfor, følger vedlagt et Pro Memoria utarbeidet ved Regleringsföretagets hydrotekniske avdeling, datert 18. mars 1961.

De stigningsgrenser som er angitt ovenfor og som forslaget antyder, gir intet uttrykk for de teoretiske maksimale stigningsmuligheter i de respektive tidsavsnitt, men betegner de nøkternt vurderte maksimaltall som søkerne mener å ha behov for.

For vurdering av de påregnelige virkninger av den ansøkte korttidsregulering nevner vi at mens stigningsgrensen er angitt ved de ovenfor nevnte tall, 10, 20 og 40 cm, vil den normale stigning i praksis i samme tidsavsnitt ligge mellom 1 og 5 cm for døgnet, mellom 5 og 10 cm for uken, ca. 15 cm i jul- og nyttårshelgen, 5 à 10 cm i påsken mens en korttidsregulering i to på hverandre følgende uker eller lengere sammenhengende perioder enn to uker — bortsett fra helligdagsperiodene — neppe vil bli nyttet hvert år.

Det bemerkes at tallene ovenfor — så vel den ansøkte stigning som den praktiske påregnelige — gjelder korttidsregulering for behovet så vel for Linnvasselv Kraftverk som for Tunnsjø Kraftverk.

Da de variasjoner i vannstanden det søkes om, ikke vil overskride de fastsatte reguleringsgrenser, skulle det her ikke være nødvendig å søke om konsesjon til den ansøkte regulering. Derimot må de reglementer som er fastsatt for regulering av Limingen dels i 1952 og dels i 1960 endres.

Vi er for vår del kommet til at det er det eneste praktiske at det blir fastsatt et nytt

felles reglement for den første regulering og den ytterligere regulering av Limingen samt for den korttidsregulering som begge konsesjonærer skal utnytte i fellesskap, og vi tillater oss da vedlagt å oversende utkast til et nytt felles reglement for regulering av Limingen, der den ansøkte tillatelse til korttidsregulering er innarbeidet i post 8.

Dette utkast bygger ellers på de tidligere fastsatte reglementer, idet de bestemmelser som ikke lenger er aktuelle — jfr. eksempelvis post 3 i reglementet for svensk regulering — er utelatt.

Da Limingen utgjør magasin for to separate reguleringer og skal tappes gjennom to utløp og i forskjellige retninger, vil den ansøkte korttidsregulering kunne tenkes å reise problemer som det på forhånd er vanskelig å ha full oversikt over. Det kan derfor her være behov for endringer i manøvreringen slik den praktiske erfaring på begge tappesider vil vise. Da den vanlige revisjonsbestemmelse i manøvreringsreglementene ikke strekker til for å dekke dette behov, har vi som post 11, 2. ledd foreslått en mere vidtgående revisjonsbestemmelse.

Hvis det ærede departement skulle finne at det må fastsettes et særskilt reglement for korttidsreguleringen, vil dette måtte inneholde det som er foreslått i utkastets post 8, jfr. post 11, 2. ledd, men i så fall må de tidligere fastsatte reglementer endres i visse henseender eller gis et generelt tillegg om at reglementet for korttidsreguleringen skal gjelde ved siden av reglementene for årsreguleringen.

Som følge av utbyggingen av Linnvasselv/Brännälven må reglementet av 1952 under enhver omstendighet revideres idet vannet i fremtiden vil gå gjennom kraftverket. Tapping gjennom det naturlige avløp vil senere bare skje en og annen gang. Når så skjer, vil det imidlertid være nødvendig å kunne innstille denne tapping hurtigere enn tillatt etter det eksisterende reglement og for så vidt vil vi da foreslå at det blir fastsatt at endringen skal skje med så myk overgang som mulig.

Som det vil sees, avviker det foreslåtte reglement for korttidsreguleringen fra de hovedregler for vannslippingen som er fastsatt i § 18 i reguleringstillatelsen for Limingen av 4. juli 1952. Men da det i første ledd av § 18 uttrykkelig er sagt at tappingen skal kunne endres når det iverksettes utbygging av det norske fall i Linnvasselva etter regler som blir å bestemme senere, skulle det, såvidt vi kan se, ikke være nødvendig å foreta noen endring i de regler som ble fastsatt med årsregulering i svensk interesse for øye. Vi tillater oss imidlertid å peke på dette spørsmål.

Av den tekniske redegjørelse som er fremlagt som bilag hermed, vil det ses at man beregner kraftøkningen i Linnvasselven Kraftverk til 39,0 mill. kWh som ekvivalent vinterdagskraft. Til dette kommer kraftøkingen i Tunnsjø Kraftverk som vi forutsetter at Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk vil gi opplysning om.

Om ulemper ved korttidsreguleringen bemerkes: Det er neppe sannsynlig at den endrete korttidsregulering i den isfrie del av året vil øke ulempene utover det som var forutsatt ved det skjønn som ble holdt i 1952 basert på det dengang fastsatte reglement. Muligens vil det dog bli visse ulemper f. eks. ved båtpass.

Heller ikke kan det antas at døgnreguleringen om vinteren vil medføre påviselige ulemper.

Derimot må det antas at stigningen som følge av korttidsreguleringen gjennom noe lengere tidsavsnitt om vinteren kan medføre visse ulemper for fisket, tømmerdrift og overhodet for den virksomhet som er basert på bruken av isen. En må midlertid da være oppmerksom på at etter at Limingveien ble bygget, nyttes Limingen nå bare i beskjedent omfang for trafikk over isen.

Det er uten videre klart at i forhold til de fordeler som den ansøkte korttidsregulering medfører, er ulempene ubetydelige.

Regleringsföretaget forutsetter at det må holdes et nytt skjønn for vurdering av de skader som måtte bli en følge av den ansøkte korttidsregulering.

I denne forbindelse vil vi gjerne nevne at vi — i likhet med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk — vil finne det praktisk at de samme skjønnsmenn blir oppnevnt til et skjønn til å vurdere de fremtidige skader ved korttidsreguleringen, som blir oppnevnt til å fungere ved det skjønn som nå er påstevnet for å bedømme spørsmålet om erstatning og tiltak som følge av overføringen av Namsvatn og utbyggingen av Øvre Namsen.

Den ansøkte korttidsregulering vil få virkninger i Sverige, og i forbindelse med vår søknad om regulering av Limingen ble det også satt vilkår for svensk samtykke til reguleringen som må endres hvis manøvreringsreglementet blir endret slik som her ansøkt.

For tillatelse til reguleringen fordres svensk samtykke i samsvar med Vassdragskonvensjonen av 1929. Etter denne skal søknaden inneholde de opplysninger som trenges for de svenske myndigheters avgjørelse av samtykkespørsmålet. Disse opplysninger inneholdes i et P. M., som vedlegges.

I samsvar med konsesjonsvilkårenes post 29 er høyesterettsadvokat Harald Knudtzon oppnevnt som vår fullmektig i Norge.

Vi tillater oss endelig å vedlegge en erklæring fra Kungl. Maj:t i samsvar med Vassdragskonvensjonens artikel 14.»

Det forslaget til nytt felles manøvreringsreglement som medfulgte søknaden lyder:

«*Manøvreringsreglement*
for svensk og norsk regulering av Limingen.

1.

Limingen i Nord-Trøndelag reguleres dels av Faxälvens Vattenregleringsföretag i følge tillatelse av 4. juli 1952, dels av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk ifølge tillatelse av 10. juli 1959.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	417,70
Nedre kote	409,00
Reguleringshøyde	8,70 m

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som skal godkjennes av vedkommende norske myndighet.

2.

Der avgis vann til den alminnelige fløting i Linnvasselva (Brännälven) overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved

overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19. Denne bestemmelse vedkommer ikke det vann som overføres fra Namsvatna.

3.

Vannet fra Limingens eget nedbørfelt som uregulert ville ha rent til Sverige gjennom Linnvasselven, skal helt ut disponeres av og tappes for Faxälvens Vattenregleringsföretag og Linnvasselv Kraftverks behov.

Det vann som ifølge tillatelse meddelt den 10. juli 1959 overføres fra Namsen til Limingen, skal tappes til Tunnsjøen for Tunnsjø Kraftverks og nedenforliggende kraftverks behov.

Naturlig avløp fra Limingen og mengden av vann overført fra Namsen bestemmes etter regler som er fastsatt ved overenskomst mellom de to konsesjonærer. Overenskomsten omfatter også bestemmelser om måling og kontroll av vassforbruket i Tunnsjø Kraftverk.

4.

Av det totale magasin mellom de reguleringsgrenser som er nevnt i post 1, har Faxälvens Vattenregleringsföretag rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 417,70 og + 411,70 (ved reguleringstillatelsen i 1952 beregnet å motsvare ca. 560 mill. m³). Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 411,70 og + 409,00 (beregnet å motsvare ca. 230 mill. m³).

Faxälvens Vattenregleringsföretag respektive Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har anledning til å disponere slikt ledig magasinvolum som den annen konsesjonær har retten til. Denne anledning opphører når den som har retten ønsker å ta sin del av magasinet i bruk.

5.

Ved vårflommens begynnelse skal den ufylte del av magasinet være så stor at den på grunnlag av snømålinger beregnede vårflom — under forutsetning av normale værforhold under snøsmeltingen — kan løpe av uten at den naturlige normale flomvannstand — kote 418,23 — overskrides og så vidt mulig uten at den naturlige flomvassføring i Linnvasselva (Brännälven) forøkes.

Når vannstanden under vårflommen er steget til kote 417,20 skal den videre tapping under flommen foregå slik at øvre reguleringsgrense ikke unødig overskrides og at den største tappingen gjennom elven blir så lav som mulig. Når vannstanden nærmer seg øvre reguleringsgrense skal tappingen økes i god tid og suksessivt så en voldsom tappingsøking i elven unngås. Likeså skal tappingen når magasinet er fullt økes så snart flom kan ventes, for at voldsomme tappingsendringer og høye flommvassføringer i Linnvasselva (Brännälven) så vidt mulig unngås.

6.

For å sikre fyllingen av Limingen, må kjøringen av Tunnsjø Kraftverk ordnes slik at det pr. 15. juli hvert år i Limingen er lagret for vintertapping til Tunnsjø Kraftverk minimum 150 mill. m³ overført vann, og at alt driftsvann til Tunnsjø Kraftverk tas fra Namsvatn-magasinet i den tid magasinfylling pågår.

Hvis snømålinger m. v. viser at Limingens eget felt vil gi over 50 mill. m³ tilskott til fylling av den norske magasindel før 15. juli (etter at den svenske del på 560 mill. m³ er fylt), kan overføringen fra Namsvatna reduseres tilsvarende.

Når kjøringen av Tunnsjø Kraftverk opphører om våren, skal denne stans koordineres med overføringen fra Namsvatnet.

7.

Konsesjonærene har for øvrig rett til fritt å regulere vannets avløp fra Limingen og — sålangt dette ikke strider mot reglementets øvrige bestemmelser — tilpasse tappingen etter det til hver tid aktuelle kraftbehov.

Det forutsettes at Limingens eget vann normalt vil bli tappet gjennom kraftverket i Linnvasselven. Når tapping fra magasinet skjer gjennom sjøens naturlige avløp, skal endringen i vassføringen skje med så myk overgang som mulig.

8.

I den tid da isen ikke er kjørbar, kan vannføringen gjennom kraftverkene korttidsreguleres mellom 0 m³/sek., og kraftverkenes utbyggingsvannføring, nominelt angitt for Linnvasselv Kraftverk til 80 m³/sek., og for Tunnsjø Kraftverk til 54 m³/sek.

Fra det tidspunkt da isen er kjørbar og til vårflommen begynner, kan vannføringen likeledes reguleres fritt mellom de grenser som er angitt i post 1, dog slik at tappingen ikke må bli så liten at vannstanden i Limingen stiger,

i løpet av et døgn eller del av et døgn mere enn	10 cm
i løpet av en uke eller del av en uke mere enn	20 cm
i jul- og nyttårshelgen og i forbindelse med disse helger mere enn	40 cm
og i to på hverandre følgende uker eller lengere sammenhengende periode enn to uker mere enn i alt	40 cm

Tappingen fra Namsvatna skal koordineres med tappingen i Tunnsjø Kraftverk slik at de her nevnte tall ikke overskrides på grunn av overført vann.

Høyere verdi for stigningen kan tillates dersom vannstanden i uregulert tilstand ville ha steget mere. Vannstanden kan i slike tilfelle tillates å stige like meget som om sjøen ikke hadde vært regulert.

9.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flom- og tappeløp ikke sperres av is o. a.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

10.

Konsesjonærene skal anordne nedbørsobservasjoner, sørge for oppgaver over snøsmeltingens forløp og observere og notere temperatur m. v., alt i den utstrekning vedkommende norske myndighet finner påkrevd. Det skal føres protokoll over samtlige observasjoner og

avleste vannstander samt over belastning, manøvrering og vassforbruk i Linnvasselv og Tunnsjø Kraftverk. Ved maskinskade som betinger lengere driftstans i Tunnsjø Kraftverk, kan vann tappes forbi kraftverket ved hjelp av anordning for slik tapping.

Slik tapping føres likeledes i ovennevnte protokoll.

Avskrift av protokollene sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

11.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonærene, men med plikt for disse til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Viser erfaringen at det er behov for endringer i eller supplerende bestemmelser til dette reglements § 8 om korttidsregulering, kan Kongen fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

12.

Faxälvens Vattenregleringsföretag og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk er ansvarlige en for begge og begge for en for at reguleringen av Limingen skjøttes i samsvar med dette reglement.»

Med departementets brev av 14. juli 1961 fikk Hovedstyret oversendt til uttalelse følgende søknad fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, datert 24. juni 1961:

«*Overføring av Namsen m. v.*
Tillatelse gitt ved kongelig resolusjon av 10. juli 1959.
Søknad om korttidsregulering i Limingen.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk tillater seg herved under henvisning til ovennevnte gitte tillatelse å søke om rett til nødvendig korttidsregulering i de sjøer som berøres av ovennevnte overføring for driften av Tunnsjø og Tunnsjødal kraftverker.

Med brev av 29. oktober 1960 fra det ærede departement ble konsesjonæren meddelt godkjent manøvreringsreglement fastsatt for regulering av Vekteren og Limingen samt endring i någjeldende manøvreringsreglement for Namsvatna, alt i overensstemmelse med bestemmelse ved kongelig resolusjon 21. oktober 1960.

De således vedtatte manøvreringsreglement kan oppfylles av konsesjonæren ved drift av Tunnsjø og Tunnsjødal kraftverk, dog med unntak av Reglement for ytterligere regulering av Limingen, pkt. 4, første ledd, som lyder: «Fra det tidspunkt isen er kjørbar og til vårflommens begynnelse, skal tappingen foregå slik at det norske magasin i Limingen om mulig ikke øker mere enn det svenske magasin minsker.»

Formuleringen er foreslått av konsesjonæren som imidlertid ikke ved denne formulering hadde tatt hensyn til behovet for korttidsregulering i Limingen av hensyn til drift av Tunnsjø kraftverk.

Av hensyn til drift av Tunnsjø kraftverk omsøkes:

Rett til å stoppe Tunnsjø kraftverk for en tid under samtidig overføring av vann fra Namsvatn, slik at vannmengden i norsk magasin i Limingen øker tilsvarende en stigning i vannstanden med 2 cm i løpet av et døgn eller del av et døgn, og tilsvarende en stigning i vannstanden med 7 cm i løpet av en uke eller del av en uke.

Kjøreplanen for Tunnsjø kraftverk forutsetter anledning til å stoppe dette kraftverk opptil 10 timer pr. døgn. En normal overføringsvannmengde er 40 m^3/sek. Om betjening av luke i overføringstunnel Namsvatn—Vekteren ikke skal måtte skje samtidig, betinger dette en stigningsrett i Limingen med 1,6 cm = *2 cm.*

Kjøreplanen forutsetter videre anledning til å stoppe dette kraftverk fra lørdag kl. 13.00 til mandag kl. 7.00 = 42 timer.

Under samme forhold som ovenfor nevnt betinger dette en stigningsrett i Limingen med 6,7 cm = *7 cm.*

En utnyttelse av omsøkte stigningsrett antas ikke å medføre skade eller ulempe for almene interesser.

Stigningsretten vil muliggjøre en mere effektiv utnyttelse av den vannmengde som står til disposisjon. Et uttrykk for økning i utbyttet kan fås ved å beregne den økte kwh-produksjon i vinterdagtid. Regnes uten korttidsregulering med en produksjon av 0,42 mill. kwh/døgn og herav 14 · 0,42 = 0,245 mill. kwh/vinterdagtid, samt 42 timers stopp 24 i helg fås ved å nytte korttidsreguleringen i gjennomsnitt hver annen helg og natt følgende forhold:

Uten korttidsregulering fordeles ukens produksjon i

$\frac{0{,}42 \cdot 92{,}7}{168} = 1{,}61$ mill. kwh vinternatt og helg

$\frac{0{,}42 \cdot 76{,}7}{168} = 1{,}33$ mill. kwh vinterdag.

Om halvparten omsettes til dagkraft fås i løpet av 5 måned à 4 uker omsatt $^1/_2$ 1,61 · 20 = 16,1 mill. kwh.

En prisdifferanse i henhold til Statens salgskontrakt kan settes til 1,8 øre/kWh, og den årlige inntektsøkning kan bli 16 100 000 × 1,8 = *kr. 290 000 pr. år.*

Anvendt prisdifferanse i Nordenfjeldske Kraft-Sambands forsyningsområde har vært 1,0 øre for 3 vintermåneder og 0,4 øre for resterende. Regnes i 5 måneder 0,76 øre, fås årlig inntektsøkning på dette grunnlag *kr. 122 000.*

Da Tunnsjø kraftverk er et sameie mellom Staten og Fylket, anses årlig inntektsøkning totalt å utgjøre gjennomsnittet *kr. 206 000.*

Vi nevner at Faxälvens Vattenregleringsföretag som ved kongelig resolusjon av 4. juli 1952 er meddelt tillatelse til regulering av Limingen, i egen ekspedisjon vil omsøke rett til korttidsregulering i Limingen for Linnvasselv kraftverk og Faxälvens Vattenregleringsföretags behov og tillater oss å henvise til denne søknad for så vidt angår samlet korttidsregulering i Limingen. Sammen med den stigningsrett som omsøkes av Faxälvens Vatteregleringsföretag vil ovenanførte stigningsretter gi følgende totale rett til stigninger:

10 cm i løpet av et døgn eller del av et døgn,
20 cm i løpet av en uke eller del av en uke, og
40 cm i løpet av jul- og nyttårshelgene og i

tilslutning til disse helger, samt i to på hverandre følgende uker eller lengere sammenhengende periode.

Om ulempene ved den samlede korttidsregulering henvises til Faxälvens Vatteregleringsföretags søknad.

Da de variasjoner i vannstanden det søkes om, ikke vil overskride de fastsatte reguleringsgrenser, skulle det her ikke være nødvendig å søke om konsesjon til den ansøkte korttidsregulering. Derimot må de reglementer som er fastsatt for regulering av Limingen dels i 1952 og dels i 1960 endres.

Vi har drøftet dette spørsmål med den svenske konsesjonær og har funnet å ville foreslå at det blir fastsatt et nytt felles reglement for den første regulering og den ytterligere regulering av Limingen samt for den korttidsregulering som begge konsesjonærer skal utnytte i fellesskap, og vi tillater oss da vedlagt å oversende utkast til et nytt felles reglement for regulering av Limingen, der den ansøkte tillatelse til korttidsregulering er innarbeidet i post 8.

Dette utkast bygger ellers på de tidligere fastsatte reglementer, idet de bestemmelser som ikke lenger er aktuelle er utelatt.

Da Limingen utgjør magasin for to separate reguleringer og skal tappes gjennom to utløp og i forskjellige retninger, vil den ansøkte korttidsregulering kunne tenkes å reise problemer som det på forhånd er vanskelig å ha full oversikt over. Det kan derfor her være behov for endringer i manøvreringen slik den praktiske erfaring på begge tappesider vil vise. Da den vanlige revisjonsbestemmelse i manøvreringsreglementene ikke strekker til for å dekke dette behov, har vi som post 11, 2. ledd foreslått en mere vidtgående revisjonsbestemmelse.

Hvis det ærede departement skulle finne at det må fastsettes et særskilt reglement for korttidsreguleringen, vil dette måtte inneholde det som er foreslått i utkastets post 8, jfr. post 11, 2. ledd, men i så fall må de tidligere fastsatte reglementer endres i visse henseender eller gis et generelt tillegg om at reglementet for korttidsreguleringen skal gjelde ved siden av reglementene for årsreguleringene.

Vi tillater oss å overlate til det ærede departement å treffe bestemmelse om hvilken form som skal komme til anvendelse.»

Elektrisitetsverkets forslag til manøvreringsreglement er likelydende med det forslag svenskene har sendt inn.

Søknadene har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

R ø y r v i k k o m m u n e s t y r e, vedtak i møte 30. september 1961:

«Dette er en tilleggsregulering i forhold til de reguleringer som det er gitt tillatelse til tidligere, dels den svenske regulering fra 1952 og dels tilleggsreguleringen i forbindelse med overføringen fra Namsvatna av 1959. Selv om denne korttidsregulering skjer innenfor rammen av de reguleringsgrenser som er fastsatt tidligere, må det tas hensyn til de svære fordeler som oppnås for falleierne på svensk og norsk side ved at korttidsreguleringen tillates med den følge at det distrikt som berøres får økte ulemper av reguleringene. Den økte produksjon av vinterkraft som korttidsreguleringen muliggjør, må det være riktig, kommer i betraktning ved beregningen av konsesjonsavgiften.

Kommunestyret antar at virkningene av korttidsreguleringen neppe kan vurderes før en har en viss erfaring for hvordan den blir praktisert. Av den grunn har kommunen for sitt vedkommende ikke noe å bemerke til om korttidsreguleringen for Limingen blir satt i verk uten at det på forhånd er begjært eller holdt skjønn.

Under henvisning til hva som her er sagt, anbefaler Røyrvik kommunestyre at den foreliggende søknad om tillatelse til korttidsregulering av Limingen blir innvilget.»

N o r d l i k o m m u n e s t y r e, har sendt inn utskrift av møtebok for møte 22. august 1961, hvorfra hitsettes:

«Søkerne har pekt på at i forhold til de fordeler som den ansøkte korttidsregulering medfører, er ulempene ubetydelige. Av ulemper som kan tenkes å oppstå er nevnt ytterligere skade på fisket og vanskeligheter for ferdselen på isen. Det forutsettes at det må holdes et nytt skjønn for vurdering av de skader som måtte bli en følge av den ansøkte korttidsregulering.

Søknadene med bilag har vært utlagt til ettersyn på kommunekontoret. Ingen merknader til søknadene er innkommet.

Formannskapet vil rå kommunestyret til å gjøre følgende v e d t a k :

Søknadene fra Faxälvens Vattenregleringsföretag og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk om korttidsregulering av Limingen og endring av reglementene, anbefales. Det forutsettes at eventuelle skader og ulemper blir erstattet fullt ut.

E n s t e m m i g v e d t a k : Formannskapets forslag vedtas.»

Med departementets påskrift 22. november 1961 fikk man oversendt følgende avskrift av svensk samtykke, innsendt gjennom Den norske ambassade i Stockholm og Utenriksdepartementet:

«Genom resolution den 12 maj 1961 förklarade Kungl. Maj:t på ansökan av Brännälvens Kraft Aktiebolag jämlikt art. 14 i svensknorska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929, att från svensk sida intet vore att invända mot att till behandling upptoges ansökan hos vederbörande norska myndighet om tillstånd till korttidsreglering för det under byggnad varande Linvasselv kraftverks i Brännälven räkning av sjön Limingen i Nord-Trøndelags fylke i Norge.

Sedan Faxälvens vattenregleringsföretag i egenskap av koncessionsinnehavare hos vederbörande norska myndighet ansökt om tillstånd till ifrågavarande korttidsreglering har norska ambassaden i Stockholm med överlemnande av ett exemplar av ansökningshandlingarna hemställt om beslut huruvida svenskt samtycke till regleringen ansåges nödvändligt och, om så vore fallet, villkoren för sådant samtycke.

Vattenrättsdomaren L af Klintberg i Mellanbygdens vattendomsstol har den 18. oktober 1961 avgivit utlåtande jämlikt 11 § lagen den 20 december 1929 med vissa föreskrifter angående tillämpningen här i riket av svensknorska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929. Vid utlåtandet ha fogats yttranden av

fiskeristyrelsen, kammarkollegiet, Ströms Trävaru Aktiebolag, Holmens Bruks och Fabriks Aktiebolag, Ångermanälvens flottningsförening och Riksförbundet Landsbygdens folk ävensom påminnelser av söknaden.

Kungl. Maj:t, som finner svenskt samtycke erforderligt för ifrågavarande företag, meddeler jämlikt art. 12 och 13 vattenrättskonventionen samtycke till företaget under villkor att manövreringsreglementet för vattenhushållningen kompletteras med ett stadgande av följande innehåll: «Korttidsregulering av avrinningen genom Linvasselv kraftverk eller Linvasselvs naturliga fåra må under tid, då flottning pågår i Kvarnbergsvattnet eller Hetögeln—Fågelsjön, ske endast i den mån Ångermanälvens flottningsförening medger sådan reglering. Utan föreningens samtycke må dock korttidsreglering, som nu sagts, äga rum under tid, då flottning pågår i Hetögeln—Fågelsjön, under förutsättning att flottning ej sker i Kvarnbergsvattnet samt att de av regleringen orsakade vattenföringsvariationarna fullständigt återregleras i sistnämnda sjö.»

Dette får jag, på nådig befallning, härigenom meddela utrikesdepartementet för kännedom och vederbörande norska myndigheters underrättande. Stockholm den 2. november 1961.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon 4. juli 1952 fikk Faxälven Vattenregleringsföretag tillatelse til å regulere Limingen 6 m mellom kote 417,7 og kote 411,7. Manøvreringsreglement ble fastsatt ved kgl. resolusjon samme dag.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk fikk ved kgl. resolusjon 10. juli 1959 tillatelse til bl. a. å foreta en ytterligere regulering av Limingen mellom kotene 411,7 og 409,0. Manøvreringsreglement for denne tilleggsregulering ble fastsatt ved kgl. resolusjon 21. oktober 1960.

Begge konsesjonærer søker nå — i hver sin søknad — om rett til korttidsregulering av Limingen.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk regner med å stoppe Tunnsjø kraftverk (som utnytter fallet Limingen—Tunnsjø) opptil 10 timer pr. døgn og 42 timer pr. helg (lørdag—mandag). Hvis overføringen av vann fra Namsvatn fortsetter i disse perioder, vil det bevirke en stigning av vannstanden i Limingen, og verket søker om en stigningsrett på 2 cm i løpet av 1 døgn og på 7 cm i løpet av 1 uke. Denne korttidsregulering angis å representere en inntektsøkning stor kr. 122 000 pr. år ved at en større del av kraften kan leveres som vinter dagkraft.

Ved den her nevnte korttidsregulering for Tunnsjø kraftverk er forholdene svært oversiktlige idet både det avløp (gjennom kraftverket) og det tilsig (gjennom overføringstunnelen) som dette verk er ansvarlig for, er under full kontroll.

Når det gjelder Faxälven Vattenregleringsföretags korttidsregulering, sier det seg selv at det naturlige tilsig er unndratt företagets kontroll. Når det derfor nå søkes om en nærmere angitt rett til å la vannstanden stige, følger ikke derav automatisk en rett til å stoppe Linnvasselv kraftverk (som nytter fallet mellom Limingen og Kvarnbergsvatn). I perioder med stort tilsig kan det godt tenkes at dette bevirker en naturlig stigning som legger beslag på stigningsretten fullt ut selv når kraftstasjonen går med full belastning. For slike tilfelle må forslaget til post 8 forstås slik at regulanten forplikter seg til å tappe en vassføring gjennom Linnvasselv kraftverk eller gjennom dammen så stor at tilløpet til Kvarnbergsvatn blir det samme (eller større enn) det man ville ha hatt i uregulert tilstand.

Korttidsreguleringen vil etter ansøkerens beregninger gi en kraftøkning i Linnvasselvens Kraftverk på ca. 39 GWh vinterdagskraft.

Skadevirkningene må etter de foreliggende opplysninger anses for å være av mindre betydning, og Hovedstyret vil tilrå at søknadene blir imøtekommet.

Lignende forhold som ved korttidsreguleringen gjør seg også gjeldende ved årsreguleringen: Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har også her full kontroll for sitt vedkommende både over tilsig og avløp mens man ved Faxälvens Vattenregleringsföretags regulering har til dels ukontrollerbare faktorer.

Videre vil virkningen av de to reguleringer av Limingen med sine tilsvarende korttidsreguleringer være knyttet til hvert sitt vassdrag bortsett fra virkningene ved selve magasinet. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverks regulering medfører således ingen virkninger ned gjennom det svenske vassdrag.

Etter dette finner Hovedstyret det ikke rasjonelt at det fastsettes et felles manøvreringsreglement for de to reguleringer og vil tilrå at bestemmelse om korttidsreguleringen innarbeides i de eksisterende reglementer samtidig som det foretas de nødvendige endringer i disse. Utkast vedlegges.

Om disse bemerkes:

Reglement for svensk regulering:

Post 1.

I forslaget til felles reglement er det i post 4 inntatt bestemmelse om hvor stort volum hver av konsesjonærene disponerer samtidig som det åpnes adgang for den ene til å benytte ledig del av den annens magasinvolum.

Under behandlingen av Nord-Trøndelag Elektrisitetsverks søknad om tilleggsregulering av Limingen m. v., reiste ansøkeren spørsmålet om rett til å låne svensk vann. Det ville i tilfelle ha medført en forverrelse av fyllings-

forholdene, og slik rett ble derfor ikke gitt. Hovedstyret antar derimot at lån av magasinvolum vil bedre fyllingsmulighetene, og vil tilrå at post 4 i fellesreglementet tas inn som siste avsnitt i post 1 i begge reglement. Man forutsetter at partene for hver gang treffer avtale om slikt lån, og at lånet ikke omfatter vann men bare lagringsplass.

Post 2.
Som nytt ledd er her tilføyd det vilkåret som fra svensk side er stilt for samtykke.

Post 3.
Etter vanlig praksis i Norge bør vannslippingen i første rekke foregå etter behovet i det nærmest nedenforliggende kraftverk hvis dette utnytter en relativt stor fallhøyde. I dette tilfelle utnytter Linnvasselv kraftverk over 25 pst. av det samlede fall fra Limingen til sjøen, og da det ellers finnes flere magasiner (bl. a. i Kvarnbergvatn), for fallene lenger nede i vassdraget, mener Hovedstyret at det er mest rasjonelt å tappe Limingen med hensyn på Linnvasselv kraftverk.

Man vil imidlertid ikke legge hindringer i vegen for at Linnvasselv kraftverk ved samkjøring o. l. inngår i nært samarbeid med de andre kraftverk i vassdraget, og har derfor tatt med bestemmelse om at tappingen etter avtale med Linnvasselv kan tilpasses behovet i nedenforliggende verk.

Post 4.
Uforandret.

Post 5.
Denne post er stort sett overensstemmende med forslagets post 8, men er redigert om slik at den passer inn i det separate reglement. Dessuten har man tatt med bestemmelsen fra den gamle post 5, siste setning, om tappingsendringer.

I forslagets post 8 var det forutsatt at den samlede stigningsrett kunne disponeres helt ut av den ene eller den andre eller av begge. Hovedstyret har nå funnet det riktig å presisere hver konsesjonærs rett. For å skape bedre muligheter for en rasjonell utnyttelse av stigningsretten, er det tatt inn bestemmelse om at hvis den ene regulant ikke nytter sin rett fullt ut, kan den andre etter avtale med den første nytte det som er ledig.

Post 6 og 7:
Uforandret.

Post 8:
Her er som tilføyelse tatt med 2. avsnitt i forslagets post 11. Derved åpnes adgang til endringer i reglementet også hvis det derved oppnås avgjorte fordeler for regulanten. Forutsetningen for en slik endring må da være at den ikke medfører vesentlig skadevirkninger.

Det norske reglement:
Post 1.
Se kommentar under post 1 for det svenske reglement.

Post 2 og 3:
Uforandret.

Post 4.
Se under post 5, svensk reglement.

Post 5 og 6.
Uforandret.

Post 7.
Se kommentar til post 8 i det svenske reglement.

Ansøkerne forutsetter at det må holdes et nytt skjønn for vurdering av de skader som måtte bli en følge av korttidsreguleringen, men hevder at dette skjønnet bør utsettes til man gjennom en tid har vunnet erfaring for både hvordan korttidsreguleringen vil bli praktisert og hvilke virkninger den medfører.

Faxälvens Vattenregleringsföretag anmoder i sin søknad om at det til dette skjønn blir oppnevnt samme skjønnsmenn som for skjønn i anledning overføring av Øvre Namsen m. v. Korttidsregulering medfører ingen økning av den regulerte vassføring, og Hovedstyret antar derfor at tillatelse til denne bør gis i henhold til vassdragslovens § 62. (Saken har vært utlagt til ettersyn, og er forberedt også som sak etter vassdragsloven.) Slik forholdene her ligger an, vil Hovedstyret likevel anbefale at anmodningen tas til følge.

Spørsmålet om utsettelse av skjønnet må etter Hovedstyrets mening avgjøres av skjønnsretten i medhold av § 21 i lov om oreigning av fast eigedom av 23. oktober 1959.

Høyesterettsadvokat H. Knudtzon har på vegne av Faxälvens Vattenregleringsföretag i brev av 8. desember 1961 søkt om tillatelse til å ta korttidsreguleringen i bruk før skjønn er holdt, og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har bebudet lignende søknad innsendt. Hovedstyrets uttalelse om disse søknader kan først utarbeides etter at saken er forelagt for partene.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 13./14. februar 1962.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement for norsk regulering av Limingen lyder:

«1.

Øvre reguleringsgrense — H. R. V. er 417,7 m o. h. Nedre reguleringsgrense — L. R. V. er 409,0 m o. h.

Av det totale magasin har Faxälvens Vattenregleringsföretag rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 417,70 og + 411,70 (ved reguleringstillatelsen i 1952 beregnet å motsvare ca. 560 mill. m^3). Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 411,70 og + 409,00 (beregnet å motsvare ca. 230 mill. m^3).

Faxälvens Vattenregleringsföretag respektive Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har anledning til etter avtale å disponere slikt ledig magasinvolum som den annen konsesjonær har retten til. Denne anledning opphører når den som har retten ønsker å ta sin del av magasinet i bruk.

Nedre reguleringsgrense skal betegnes med fast og tydelig vannstandsmerke.

2.

Namsvatns avløp overføres gjennom tunnel til Vekteren og herfra til Limingen. Gjennom Tunnsjø kraftverk føres samme vannmengde fra Limingen til Tunnsjø.

Naturlig avløp fra Limingen og mengden av vann overført fra Namsen bestemmes etter regler som fastsettes ved ovenskomst eller skjønn. Reglene må også omfatte bestemmelse av vannforbruket i Tunnsjø og Linnvasselv kraftverker.

3.

For å sikre fyllingen av Limingen, må kjøringen av Tunnsjø kraftverk ordnes slik at det pr. 15. juli hvert år i Limingen er lagret for vintertapping til Tunnsjø kraftverk minimum 150 mill. m^3 overført vann, og at alt driftsvann til Tunnsjø kraftverk tas fra Namsvatnmagasinet i den tid magasinfylling pågår.

Hvis snømålinger m. v. viser at Limingens eget felt vil gi over 50 mill. m^3 tilskott til fylling av den norske magasindel før 15. juli (etter at den svenske del på 560 mill. m^3 er fylt), kan overføringen fra Namsvatna reduseres tilsvarende.

4.

I den tid isen ikke er kjørbar, kan vassføringen gjennom Tunnsjø kraftverk korttidsreguleres mellom 0 m^3/sek. og 54 m^3/sek.

Fra det tidspunkt isen er kjørbar og til vårflommen begynner, kan vassføringen likeledes reguleres mellom de samme grenser, men dog slik at differansen mellom vassføring overført fra Namsvatn og vassføring gjennom Tunnsjø kraftverk ikke bevirker større stigning i Limingen enn:

2 cm i løpet av et døgn eller del av et døgn og
7 cm i løpet av en uke eller del av en uke.

Hvis Faxälvens Vattenregleringsföretag ikke utnytter sin stigningsrett fullt ut, kan Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk etter avtale med företaget benytte det som er ledig av den samlede stigningsrett som er:

10 cm i løpet av et døgn eller del av et døgn
20 cm i løpet av en uke eller del av en uke
40 cm i jul- og nyttårshelgen og
40 cm i to på hverandre følgende uker eller lengre sammenhengende periode enn to uker.

Når kjøringen av Tunnsjø kraftverk opphører om våren, skal denne stans koordineres med overføringen fra Namsvatnet.

5.

Det skal påses at inntak og luker til enhver tid er i god stand og ikke sperres av isflak, tømmer o. a.

6.

Tappingen fra det norske magasin i Limingen foregår gjennom Tunnsjø kraftverk.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Det føres protokoll over belastningen, avleste vannstander og vannforbruk samt anordnes om det forlanges nedbørobservasjoner, snømålinger m. v. Ved maskinskade som betinger lengre driftsstans i Tunnsjø kraftverk, kan vann tappes forbi kraftverket ved hjelp av anordning for slik tapping. Slik tapping føres inn i ovennevnte protokoll. Avskrift av protokoll og observasjoner sendes ved utgangen av hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som det finner nødvendig.

Viser erfaringen at det er behov for endringer i eller supplerende bestemmelser til dette reglements post 4 om korttidsregule-

ring, kan Kongen fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement for svensk regulering av Limingen lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote	417,70
Nedre kote	409,00
Reguleringshøyde	8,70 m

Av det totale magasin har Faxälvens Vattenregleringsföretag rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 417,70 og + 411,70 (ved reguleringstillatelsen i 1952 beregnet å motsvare ca. 560 mill. m^3). Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har rett til et magasin som motsvarer volumet mellom høydene + 411,70 og + 409,00 (beregnet å motsvare ca. 230 mill. m^3).

Faxälvens Vattenregleringsföretag respektive Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har anledning til etter avtale å disponere slikt ledig magasinvolum som den annen konsesjonær har retten til. Denne anledning opphører når den som har retten ønsker å ta sin del av magasinet i bruk.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som skal godkjennes av vedkommende norske myndighet.

2.

Der avgis vann til den alminnelige fløting i Linnvasselva (Brännälven) overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

Når fløtning pågår i Kvarnbergsvatn eller Hetögeln—Fågelsjön, kan korttidsregulering (se post 5) for Linnvasselv kraftverk bare finne sted med samtykke fra Ångermanälvens flottningsförening. Slik korttidsregulering kan likevel skje mens fløtning pågår i Hetögeln —Fågelsjön under forutsetning av at fløtning ikke samtidig finner sted i Kvarnbergsvatn og vassføringsvariasjonene utjevnes fullstendig i sistnevnte vatn.

3.

Tappingen skal fortrinnsvis foregå etter behovet hos Linnvasselv kraftverk, men kan etter avtale med dette verk tilpasses nedenforliggende verkers behov.

4.

Ved vårflommens begynnelse skal den ufylte del av magasinet være så stor at den på grunnlag av snømålinger beregnede vårflom — under forutsetning av normale værforhold under snøsmeltingen — kan løpe av uten at den naturlige normale flomvannstand — kote 418,23 — overskrides og så vidt mulig uten at den naturlige flomvassføring i Linnvasselva (Brännälven) forøkes.

Når vannstanden under vårflommen er steget til kote 417,20 skal den videre tapping under flommen foregå slik at øvre reguleringsgrense ikke unødig overskrides og den største tappingen blir så lav som mulig. Når vannstanden nærmer seg øvre reguleringsgrense skal tappingen økes i god tid og suksessivt så en voldsom tappingsøking unngås. Likeså skal tappingen når magasinet er fullt økes så snart flom kan ventes, for at voldsomme tappingsendringer og høye flomvassføringer i Linnvasselva (Brännälven) så vidt mulig unngås.

5.

I den tid isen ikke er kjørbar, kan vassføringen gjennom Linnvasselv Kraftverk korttidsreguleres mellom 0 m^3/sek. og 80 m^3/sek.

Fra det tidspunkt isen er kjørbar og til vårflommen begynner, kan vassføringen likeledes reguleres fritt mellom de samme grenser, men dog slik at tappingen ikke må bli så liten at vannstanden i Limingen stiger,

i løpet av et døgn eller del av et døgn mere enn	10 cm
i løpet av en uke eller del av en uke mere enn	20 cm
i jul- og nyttårshelgen og i forbindelse med disse helger mere enn	40 cm
og i to på hverandre følgende uker eller lengere sammenhengende periode enn to uker mere enn i alt	40 cm

I disse tall er inkludert en stigningsrett for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk med inntil 2 cm i løpet av et døgn og inntil 7 cm i løpet av en uke. Hvis elektrisitetsverket ikke nytter denne rett fullt ut, kan företaget etter avtale med verket nytte det som er ledig.

Høyere verdi for stigningen kan tillates dersom vannstanden i uregulert tilstand ville ha steget mere. Vannstanden kan i slike tilfelle tillates å stige like meget som om sjøen ikke hadde vært regulert.

Når eventuell tapping fra magasinet gjennom det naturlige elvefar opphører, skal tappingsendringen foregå med så myk overgang som mulig.

6.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flom- og tappeløp ikke sperres av is o. a.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon i sin bolig.

7.

Faxälvens Vattenregleringsföretag skal anordne nedbørobservasjoner, sørge for oppgaver over snøsmeltingens forløp og observere og notere temperatur m. v., alt i den utstrekning vedkommende norske myndighet finner påkrevd. Det skal føres protokoll over samtlige observasjoner og over manøvreringen og avleste vannstander. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

8.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Viser erfaringen at det er behov for endringer i eller supplerende bestemmelser til dette reglements post 5 om korttidsregulering, kan Kongen fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Departementet vil anbefale at det gis tillatelse etter vassdragslovens § 62 til korttidsregulering av Limingen, og at nye reglementer for regulering av Limingen blir fastsatt i samsvar med Hovedstyrets utkast. Som det fremgår har Hovedstyret foreslått at reguleringsgrensene i begge reglementer føres opp med det totale magasin, med angivelse av at Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk og Faxälvens Regleringsföretag disponerer hver sin andel. Korttidsreguleringen skjer innenfor de tidligere fastsatte reguleringsgrenser.

I samsvar med de retningslinjer som var fastslått i det tidligere reglement for den svenske regulering av Limingen, post 3, er det nå bestemt at tappingen fortrinnsvis skal skje etter behovet hos Linnvasselv kraftverk. Bestemmelser om korttidsreguleringene er innarbeidet i de nye utkast.

Når det gjelder den rettsvirkning det nye reglement for den svenske regulering vil få i Sverige bemerkes at søkeren etter vassdragskonvensjonens artikkel 22 må innhente svensk bevitnelse for at tillatelsen er utferdiget på den måte som er foreskrevet i konvensjonen, og tillatelsen skal gis med forbehold om dette, jfr. lov av 12. juni 1931 § 9 pkt. 1. Departementet vil gjøre Faxälvens Vattenregleringsföretag oppmerksom på dette hvis tillatelse blir gitt.

Som det ses har Faxälvens Vattenregleringsföretag søkt om å ta korttidsreguleringen i bruk før skjønn er holdt, og Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har bebudet lignende søknad. Departementet vil ta standpunkt til disse søknader når Hovedstyrets uttalelse om dette foreligger.

Industridepartementet

tilråar:

1. I medhold av § 62 pkt. 1 i lov om vassdragene av 15. mars 1940 tillates:
   a. Faxälvens Vattenregleringsföretag å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for å foreta korttidsregulering av Limingen i Røyrvik og Nordli kommuner i Nord-Trøndelag i samsvar med Industridepartementets tilråding av 16. mars 1962.
   b. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for å foreta korttidsregulering av Limingen i Røyrvik og Nordli kommuner i Nord-Trøndelag i samsvar med Industridepartementets ovennevnte tilråding.
2. Det fastsettes nye manøvreringsreglementer for regulering og ytterligere regulering av Limingen i samsvar med de i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

16. Arendals Vassdrags Brukseierforening.

(Tillatelse til å regulere Nesvatn i Telemark fylke.)

Kgl. res. av 30. mars 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 12. mars 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det vert gjeve Arendals Vassdrags Brugseierforening løyve til å regulera Nesvatn i Telemark fylke i samsvar med Industridepartementet si tilråding av 19. januar 1962.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 95 for 1961—62 som samsvarer med St. prp. nr. 45 for samme år.

De av Stortinget vedtatte betingelser for konsesjonen er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjon gis for et tidsrom av 60 år fra konsesjonens datum.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anlegget skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse reguleringsanlegget i den utstrekning det etter post 1 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i hvert 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften i fallene i Gjøv beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året og for fallene nedenfor Nelaug på grunnlag av vassføringsøkningen utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfell fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den

utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å legge om veger og stier som er i bruk i den utstrekning de blir neddemt, samt å yte tilskudd til bygging av veg langs Nesvatn beregnet på grunnlag av de merutgifter som reguleringen måtte påføre Fyresdal kommune ved at den utstukne trasé blir neddemmet. Dersom enighet ikke oppnås, blir spørsmålet om det skal ytes tilskudd, tilskuddets størrelse og de nærmere omstendigheter for øvrig å avgjøre ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut settefisk og/eller yngel etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Konsesjonæren plikter å erstatte utgiftene ved et forsterket jakt- og fiskeoppsyn under anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

14.

Det neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde

av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Høyden regnes vinkelrett mot bakken.

Ryddingen skal være utført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

Det foretas finrydding på begrensede områder etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte reguleringsgrenses effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

20.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke

er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

21.

Reguleringsanleggets eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning, at den alminnelige fløtning i vassdraget forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet herom samt om hvilke tiltak han eventuelt skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn i henholdt til reguleringslovens § 19, pkt. 1.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

22.

Ved damanlegget skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dettes benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

23.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

24.

Det påhviler reguleringsanleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Reguleringsanleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Reguleringsanleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

25.

Til skjønn i anledning av reguleringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

26.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Det vedtatte manøvreringsreglement for regulering av Nesvatn er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre reguleringsgrense kote	504,00
Nedre reguleringsgrense kote	494,75
Reguleringshøyde	9,25

Herav er ca. 5,5 m senking.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke nr. 23 hvis høyde er angitt til kote 503,116.

Ved største flom kan vannstanden stige til kote 505,0.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

I islegningstiden i Gjøv slippes kun uregulert avløp, og når isforholdene har stabilisert seg økes vassføringen gradvis.

Det skal ved manøvreringen også has for øye at vassdragets flomvassføring ikke forøkes. Heller ikke må lavvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vannslipningen skje etter Brukseierforeningens bestemmelse.

3.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

6.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil rå til at det blir gitt Arendals Vassdrags Brukseierforening tillatelse til regulering av Nesvatn i Telemark fylke og at det blir fastsatt manøvreringsreglement, overensstemmende med Stortingets vedtak.

Dersom tillatelse blir gitt vil departementet meddele konsesjonæren den oppfordring som er kommet til uttrykk i innstillingen om i god tid å ta opp med de interesserte kommuner spørsmålet om eventuell varig utnyttelse av tiltak i forbindelse med anleggsarbeidene.

Det er som vanlig forutsatt at departementet kan samtykke i mindre planendringer.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Arendals Vassdrags Brukseierforening å regulere Nesvatn i Telemark fylke på de betingelser som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 30. mars 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement overensstemmende med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.

17. Varanger Kraftlag A/L.

(Tillatelse til å innføre inntil 2 000 kW fra Sovjet.)

Kgl. res. av 6. april 1962.

I brev til Industridepartementet av 25. mars 1961 anmodet Finmark fylkes elektrisitetsforsyning om at myndighetene skulle rette en henvendelse til Sovjet med forespørsel om mulighetene for kraftleveranse til Varanger Kraftlag A/L. I brevet het det videre at man var interessert i leveranse av kraft inntil Skogfoss Kraftverk ble ferdig i 1964.

I uttalelse 13. april 1961 ga Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen uttrykk for at kraftforsyningen var alt for snau i distriktet, og at man ville anbefale at det ble rettet en slik forespørsel til Sovjet som nevnt. Saken ble deretter av Utenriksdepartementet oversendt de sovjetiske myndigheter, som den 13. juli 1961 meddelte at de var villige til å forhandle om kraftleveranse til Varanger Kraftlag A/L.

Industridepartementet ga i brev av 19. august 1961 følgende uttalelse til Vassdragsvesenet:

«Den omhandlede import av kraft fra Sovjet er av såvidt beskjedent omfang at det etter Industridepartementets oppfatning ikke er nødvendig å la staten stå som importør.

Departementet er villig til å anbefale at Varanger Kraftlag A/L ved kongelig resolusjon gis den nødvendige tillatelse i henhold til den alminnelige konsesjonslovs § 23 a, såfremt vilkårene for kraftleveringen er antakelige.»

I brev av 26. mars 1962 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse i sakens anledning:

«*Kraftimport fra Sovjet til Varanger Kraftlag A/L.*

Vi viser til telefonsamtale i dag mellom

Deres byråsjef Giverholt-Hanssen og vår overingeniør Goyer, og sender Dem herved 2 kopier av kontrakt nr. 62/09 og av «midlertidige regler» for kraftleveringen. Kontrakten er allerede undertegnet og «midlertidige regler» er undertegnet av 3 av de 4 partene. «Reglene» er nå sendt til den siste part, «Kolenergo» for underskrift. Det tekniske arrangementet er klart, og så snart alle nødvendige tillatelser er formelt i orden, kan kraftleveringen begynne. Vassdragsvesenet har fulgt forhandlingene hele tiden.

Varanger Kraftlag har bygd en 22 kV-linje fram til en transformator som er plassert ca. 500 meter inne på russisk område. Transformatoren ligger på anleggsplassen til det kraftverket som nå er under bygging ved Boris Gleb. Dette russiske kraftverket bygges av det norske entreprenørfirmaet K/S—A/S Norelectro & Co., adr. Cort Adelers gate 18, Oslo. Kraften til anleggsarbeidet og til Varanger Kraftlag som leveres gjennom denne transformatoren produseres av Kolahalvøya samkjøringsselskap, Kolenergo.

Kontrakten gjelder til 30. juni 1964, men Varanger Kraftlag akter å få den forlenget inntil Skogfoss Kraftverk blir ferdig. Dette norske kraftanlegget er nå under bygging og skal etter planen settes i drift i september 1964.

Russerne forlangte opprinnelig 6,16 øre/kWh for kraften levert ved transformatoren. Ved forhandlinger er partene blitt enige om en pris på *5,4 øre/kWh*. Det er den samme prisen som Varanger Kraftlag nå betaler for kraft fra A/S Syd-Varangers varmekraftverk i Kirkenes. Kraftleveringen fra A/S Syd-Varanger vil opphøre når Varanger Kraftlag får kraft fra Sovjet.

Vassdragsvesenet mener at vilkårene for kraftleveringen er antakelige. Vi viser i denne forbindelse til Deres brev til Vassdragsvesenet av 19. august 1961 og ber Departementet vennligst anbefale at Varanger Kraftlag A/L ved kongelig resolusjon gis den nødvendige tillatelse i henhold til den alminnelige konsesjonslovs § 23 a.»

Industridepartementet skal bemerke:

Av den inngåtte kontrakt, datert 10. mars 1962, fremgår at det avtalte kraftkvantum er 500 000 kWh pr. måned, mens det ikke er fastsatt noen eksakt begrensning med hensyn til effekten (kW). Da konsesjonslovens bestemmelse om innførsel eller utførsel av elektrisk kraft opererer med kW, har man underhånden undersøkt i Vassdragsvesenet hvilken maksimaleffekt som man kan regne med. De mottatte opplysninger går ut på at effekten normalt vil ligge mellom 1 000 og 1 500 kW, men det kan tenkes toppbelastninger på opptil 2 000 kW.

Kontrakten skal gjelde til 30. juni 1964, men Varanger Kraftlag har opplyst at man akter å søke om å få den forlenget inntil Skogfoss Kraftverk blir satt i drift, etter planen september 1964. I Vassdragsvesenet regner man ikke med noen vesentlige forsinkelser, i høyden 2—3 måneder.

Kraftprisen er etter avtalen 5,4 øre pr. kWh, hvilket er den samme pris som Varanger Kraftlag nå må betale for varmekraft fra A/S Sydvarangers verk i Kirkenes, en kraftleveranse som nå vil opphøre.

Industridepartementet mener med Vassdragsvesenet at de oppnådde kontraktsvilkår er antakelige, og man vil anbefale at den nødvendige konsesjon etter ervervslovens § 23 a blir meddelt. Konsesjon anbefales gitt på inntil 2 000 kW og med varighet til utgangen av 1964. Det ansees ikke påkrevet å fastsette ytterligere vilkår for konsesjonen.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 a tillates Varanger Kraftlag A/L å innføre inntil 2 000 kW fra Sovjet.

Tillatelsen gjelder inntil 31. desember 1964.

18. Vinstra Kraftselskap.

(Tillatelse til å overføre Golåa, Hatta og Lomma til driftstunnelen for Nedre Vinstra.)

Kgl. res. av 6. april 1962.

Vinstra Kraftselskap som består av kommuner, eier Nedre Vinstra kraftverk som utnytter 440 m fall med inntak i Olstappen. Dette vann er regulert i henhold til tillatelser for Glommens og Laagens Brukseierforening gitt ved kongelig resolusjon 20. august 1948 og 14. juli 1950.

Selskapet søker ved brev av 29. mai 1961 om tillatelse til å overføre til driftstunnelen elvene Golåa, Hatta og Lomma.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har 20. mars 1962 avgitt følgende innstilling i saken:

«Hovedstyret har mottatt følgende søknad vedrørende ovenstående datert 29. mai 1961:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på innføring av ovennevnte 3 elver Golåa, Hatta og Lomma i Vinstra Kraftverk idet det henvises til lov om Vassdragsreguleringer. I henhold til § 5 i denne lov skal vi herved få fremkomme med følgende opplysninger:

A. *Planer og omkostningsoverslag.*

På vedlagte tegning nr. 1985 som viser utsnitt av topografisk kart i målestokk 1 : 50 000 for området ved driftstunnelen, fremgår det at de 3 omtalte elver krysser tunneltraséen og renner ut gjennom trange fjellslukter ned til Vinstra elv.

Golåa er tenkt ført inn i tunnelen fra et inntak i elven ca. 480 m fra tunneltraséen. Fra inntaket drives en skråsynk med 45° helning i 100 m lengde og derfra en horisontal tunnel i 400 m lengde frem til driftstunnelen. Planen fremgår av den vedlagte tegning 1986. Arbeidet skulle ikke by på spesielle vanskeligheter. Vi er dog oppmerksom på at det i dette område til dels er dårlig fjell som vi kjenner fra arbeidet med driftstunnelen.

Lomma tas inn fra et inntak på lignende måte ca. 160 m ovenfor tunneltraséen. Det drives en skråsynk i 65 m lengde og en horisontal tunnel i 115 m lengde frem til driftstunnelen.

Hatta tas inn ved en loddsynk som får en høyde på ca. 35 m og direkte ned på driftstunnelen.

Innføringen av de 2 siste elver i driftstunnelen er vist på vedlagte tegning 1984.

Omkostningene ved de foran nevnte arbeider skulle bli følgende:

Golåa	kr.	800 000
Lomma	»	450 000
Hatta	»	275 000
Administrasjon, diverse	»	100 000
Samlede omkostninger	kr.	1 625 000

B. *Hydrologi og kraftøking.*

For de elver det her er tale om foreligger det avløpsmålinger bare for Golåa fra januar 1959. Man har imidlertid observasjoner fra nærliggende vassdrag å støtte seg til, og man har beregnet det midlere avløp til 17 sl/km^2.

De nedbørfelt som innvinnes for Vinstra Kraftverk ved disse 3 elver utgjør følgende:

Golåa	54,2 km^2
Lomma	19,8 km^2
Hatta	14,8 km^2
I alt	88,8 km^2

Disse nedbørfelter er vist på vedlagte tegning 1942.

Avløpet fra det samlede felt blir 1,5 m^3/sek. som årsmiddel og den totale vannmengde i løpet av året blir 47,5 mill. m^3. Man må kanskje regne med at noe av dette vann går tapt i flomtiden og forsiktigvis regne med en innvunnen vannmengde på 35 mill. m^3. I Vinstra Kraftverk gir 1 m^3 vann utnyttet 1 kWh slik at man skulle få en midlere energimengde på 35 mill. kWh pr. år. Ser man på de totale anleggsomkostninger kr. 1 625 000 skulle man kunne si at omkostningene er meget rimelige sett i forhold til den innvunne energimengde.

C. *Skader og ulemper.*

Golåa som renner fra Vollsdammen langs Feforveien blir uberørt av innføringen på denne strekning. Bare den aller nederste del av elveløpet blir tørrlagt av innføringen og den er bare synlig fra nordsiden av dalen. Golåa benyttes ikke til ferdsel eller fløting og så vidt vi vet drives det ikke fiske på den strekning som blir tørrlagt. Den benyttes en del til vanning av de nedenforliggende gårdsbruk og i den anledning er det truffet avtale med grunneierne til sikring av nødvendig vann til dette formål. Det skjer ved vanningsgrøfter som tas ut fra det planlagte inntak.

Lomma går i en trang og bratt dalslukt ved innslag III for driftstunnelen til Vinstra Kraftverk. Terrenget omkring er bratt og til dels ulent og har forholdsvis dårlig skog. Elven benyttes ikke til fløting eller annet formål. Det er ingen gårdsbruk i nærheten.

Hatta har et lignende elveløp som Lomma og er omgitt av glissen skog. Denne elv benyttes om vinteren til tømmerkjøring. Elveløpet blir farbart på grunn av oppkjøvet is. Ved tørrlegging forsvinner denne iskjøving, men vi mener å kunne råde bot på dette ved å sprenge vekk store stener i elveløpet.

Adkomstveiene til arbeidsstedene ved Golåa, Hatta og Lomma kan sannsynligvis bli til nytte for skogsdriften i området.

D. *Eiendomsforholdene.*

Det har vært forhandlet med grunneierne som sitter med fallrettighetene på de elvestrekninger som blir tørrlagt ved innføringene. De forannevnte vanningsgrøfter har selvfølgelig vært et sentralt spørsmål når det gjelder fallrettighetene i Golåa, og dette punkt er nærmere omtalt i de utarbeidede håndgivelser.

Grunneierne i Golåa med sine respektive fallstrekninger er følgende:

	Fallmeter	Andel i %	Anm.
Nord-Fron kommune	174,00	45,0	Håndgivelse i orden
Ingrid Søberg	117,25	30,5	Håndgivelse i orden
Trygve Rusthage	5,80	1,5	Forhandlinger pågår
Odd Bøe	3,95	1,1	Forhandlinger pågår
Th. Dalen	84,15	21,9	
	385,15		

For de 3 sistnevnte grunneiere skulle vi tro det er muligheter for å oppnå minnelig avtale om håndgivelse av fallrettighetene.

I Lomma er følgende grunneiere:

	Fallmeter	Andel i %
Nord-Fron kommune	87,235	43,86
Johs. Wistad	87,235	43,86
John Harildstad	12,233	6,15
Nord-Fron kommune	2,212	1,10
Anton Kvålen	1,585	0,79
Olga Hagelien	8,437	4,24
	198,937	

Vi skulle tro at man på samme måte som for Golåa kan få håndgitt kommunens fallrettigheter som utgjør ca. 45 pst. av det hele. De øvrige grunneiere har heller ikke stilt seg motvillige så det er grunn til å tro at man skal kunne komme frem til en minnelig avtale med disse.

For Hatta foreligger det ikke nøyaktig nivellement som viser fallmeterne for de 3 grunneiere som er følgende:

Pål Sylte,
Nord-Fron kommune,
Johan Graupe.

For Hatta skulle det også være mulighet til å finne en minnelig ordning når det gjelder fallrettighetene.

Som det fremgår av det ovenstående kan denne innføring gjennomføres på en forholdsvis enkel måte. Det innvinnes i alt 35 mill. kWh i Vinstra Kraftverk til en meget rimelig omkostning. Skader og ulemper som følge av den planlagte innføring må sies å være beskjedne.

Når det gjelder nedenforliggende bruks deltagelse i dette prosjekt vil vi nevne at det er meget lite sannsynlig at disse er interessert i innføringene. Vinstra Kraftselskap fremmer derfor denne søknad i sitt navn istedenfor gjennom Glommens og Laagens Brukseierforening.

Vi tillater oss derfor å søke om tillatelse til å føre inn Golåa, Hatta og Lomma i Vinstra Kraftverk i henhold til lov om vassdragsreguleringer.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 4. og 6. juli 1961 (nr. 151 og 153) samt i Gudbrandsdølen. Saken har videre vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Nord-Fron herredstyre fattet dette vedtak i møte 18. august 1961:

«Kommunestyret rår til at konsesjon blir gjeve. Det må sytast for at fyllmasse og ting som virkar skjemmande må bli fjerna eller sådd til.»

Nord-Fron jordstyre uttaler fra møte 31. juli 1961:

«Vi har intet å innvende mot at konsesjon blir gitt, men stiller som betingelse, at all ulempe og skader på fast eiendom og alle bruksretter til vatningsvatn, tømmerveger o. a. blir erstattet fullt ut.»

Fylkeslandbruksstyret anbefaler søknaden og slutter seg til jordstyrets uttalelse, jfr. vedtak i møte 21. september 1961.

I påtegning 29. september 1961 har Elektrisitetskontoret for Hedmark og Oppland anbefalt søknaden og har ingen merknader å gjøre til den i tillegg til de vilkår Nord-Fron herredstyre har satt.

Fylkesmannen i Oppland slutter seg til elektrisitetskontorets uttalelse, jfr. påtegning av 2. oktober 1961.

Glommens og Laagens Brukseierforening uttaler 29. juni 1961:

«Med foranledning i Deres underretning av 27. ds. kan det meddeles at ingen av brukseierforeningens medlemmer som har interesser i reguleringene i Vinstra-vassdraget, har hatt noe å bemerke til at ovennevnte sideelver søkes innført i driftstunnelen langs Nedre Vinstra.»

Torger H. Dahlen uttaler i brev av 15. juli 1961 bl. a.:

«Undertegnede er eier av ca. 80 fallmeter i Golåa. I tillegg til dette har jeg demmingsrett både i Golå- og Feforvatnet.

Jeg må derfor protestere mot reguleringen, da jeg har rett til demming av disse vatna.»

Torger T. Dahlen anmerker i brev av 16. juli 1961:

«Undertegnede Torger T. Dahlen garsno 51 bruksno 2 Dahlen mitre. Da Gålå elv skal tas ned i tunnel og blir tørlagt nedre del. Jeg har gamel vanret der og forbeholder mig ret til van, fra elven til min gård.»

Sigurd Dahl uttaler seg slik i brev av 17. juli 1961:

«Undertegnede som er bruker av gården Dahlen søndre gnr. 54 bnr. 2 i Nord-Fron gir her Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen en bemerkning angående Golå elv.

Når ovenfor nevnte gård blir vassløs til dyrene er brukeren av gården henvist til å frakte vann fra nedre del av Golå elv.

Dette er eneste måte å få vann til dyrene på når de andre vannkilder sier opp.

Dette er en gammel rett som har vært brukt igjennom alle tider, og må derfor forbeholdes seg vann til gårdens bruk.»

Ivar Tøfte stiller følgende krav i brev av 12. oktober 1961:

«Angående inføring i tunel av Gålå elv i Nord-Fron vil eg med dette gjera merksam på dei ulemper De må taka hensyn til for min eiendom gno. 1 brno. 51 Dalen nordre i Nord-Fron.

Eg krev at dette blir ordna:

1. Om sumaren må det stadig vera så stor vassføring i Gålå elv at dyra mine får drikke. I tørre år må eg og hente vatn frå elva om vinteren.
2. Ved tørlegging eller liten vassføring i elva forlanger eg at det settes opp og blir vedlikeholdt gjerde mot min eiendom.»

Og Norsk Folkeferie har avgitt denne uttalelse datert 20. juli 1961:

«Vi viser til kunngjøring om ovennevnte prosjekt. Som en av de grunneiere som blir sterkt berørt i forbindelse med nevnte plan om regulering, finner vi å måtte nedlegge innsigelse mot det nevnte prosjekt, for så vidt det gjelder reguleringen og tørrleggingen av Golåa.

Vi skal begrunne vår innsigelse med følgende:

Organisasjonen Norsk Folke Ferie er eier av Gudbrandslia Pensjonat, som ligger på eiendommen gnr. 52, bnr. 22 i Nord-Fron og som utgjør ca. 13,5 dekar.

Arealet grenser i lengde på 250 m til Golåa elv.

Eiendommen ble av Organissajonen Norsk Folke Ferie kjøpt av Vinstra kraftselskap iflg. kjøpekontrakt av 3. juni 1955, med skjøte av 24. august 1955. Skjøtet er undertegnet av den opprinnelige eier, Engebret J. Klypen. På arealet sto en arbeidsbrakke (brakke V) og en kontor- og garasjebygning. Disse bygninger er utbygget og påkostet ca. kr. 250 000 + utstyr. På eiendommen drives nå et pensjonat, som har vært i drift i ca. 6 år. Pensjonatet har en kapasitet på mellom 50—60 senger. Det har innlagt vann, bad og vannklosetter.

Pensjonatet får alt sitt bruks- og drikkevann fra Golåa.

Pensjonatet er i drift hele året. Da vedkommende eiendom ble innkjøpt i 1955, var det forutsetningen at det skulle drives pensjonat på stedet.

Årsaken til at en valgte dette stedet var at det naturmessig lå meget pent til ved Golåa, som er en pryd for stedet, samt at det var årsikker vanntilførsel til stedet, selv ved en videre utbygging av gjestekapasiteten. Hvis det den gang hadde vært kjent at Golåa ville bli tørrlagt, ville stedet ikke blitt kjøpt.

Den naturmessige endring som vil finne sted ved en oppdemning og tørrlegging av Golåa, vil fullstendig endre stedets naturmessige tiltrekning og forringe mulighetene for fortsatt drift på en slik måte at det er meget tvilsomt om det kan fortsettes med pensjonatdrift.

Spørsmålet om full erstatning for den nedlagte kapital ÷ omsetningsverdien vil derfor komme på tale. En omsetning av eiendommen vil bli meget vanskelig under disse omstendigheter.

Subsidiært kan det bli tale om en forringelseserstatning + full dekning for sikring av årvisst bruks- og drikkevann til pensjonatet. I dag fører en 2″ ledning fra bassenget ved Golåa ned til pensjonatet.

Pensjonatet har også forpliktelse overfor naboen, Engebret J. Klypen, ifølge skjøte og kjøpekontrakt, å holde vann til husbehov.

Spørsmålet om erstatning for fallrettigheter kommer også inn i bildet.

Foruten nytteretten med bruks- og drikkevann, er Golåa en av hovedatraksjonene for gjestene ved pensjonatet, herunder også adspredelsesmomentet med fiske og bademuligheter for barna.

En må i henhold til det foran nevnte og til kunngjøringen fra Vinstra kraftselskap, nedlegge en bestemt innsigelse mot reguleringen av elven Golåa, subsidiært kreve full erstatning for alle de ulemper som nevnte regulering vil medføre for vår eiendom og driften av pensjonatet, nå og i fremtiden.

Vi forbeholder oss rett til å komme tilbake til de nærmere enkeltheter ved nevnte erstatning, idet vi avventer det ærede hovedstyres svar på vår begjæring.»

Inspektøren for ferskvannsfisket slutter seg i sin ekspedisjon av 11. oktober 1961 til følgende uttalelse av 2. s. m. fra fiskerikonsulenten for det Østenfjeldske:

«Den planlagte innføring av de tre elver i driftstunnelen for Nedre Vinstra vil ikke være av en slik karakter at det blir nødvendig med noget pålegg om utsetting av yngel eller settefisk. Den skade som denne innføring formodentlig gjør for utøvelsen av fisket på den del av elven som blir tørrlagt, må i sin tid bli å avgjøre ved erstatningsskjønn.»

Vinstra Kraftselskap har i brev av 7. november 1961 imøtegått de innkomne innvendinger slik:

«Til uttalelser fra de berørte grunneiere skal vi få bemerke følgende:

1. *Sigurd Dahl.*
   Vi har tidligere, i 1954, hatt en henvendelse fra Sigurd Dahl i anledning av at hans brønn var tom, og han hevdet at dette skyldtes sprengningen av driftstunnelen ved Nedre Vinstra. Saken ble den gang ikke klarlagt, men siden den gang — i 1954 — har vi ikke hørt noe fra Sigurd Dahl ang. hans brønn. Det er derfor grunn til å tro at han ikke har noen problemer med sitt gårdsvann.

2. *Torger T. Dahlen.*
   Vi kjenner ikke til i hvilken utstrekning han har benyttet Golåa til å hente vann. Det er imidlertid grunn til å tro at dette er en forholdsvis sjelden foreteelse.

3. *Torger H. Dahlen*
   har fallrettigheter i Golåa som det ikke har lykkes oss å få hånd-gitt, da han ikke har villet godta det samme tilbud som vi har gitt de andre grunneiere. Eventuell oppdemning av Golåvann og Feforvann inngår ikke i denne søknad.

4. *Ivar Tøfte.*
   Fra ham har vi heller ikke tidligere mottatt noen henvendelse angående gårdsvann.

Noen av de ovennevnte gårder har solgt sine fallrettigheter til Nord-Fron kommune for 40 år siden. Disse fallrettigheter er nå håndgitt av kommunen til Vinstra Kraftselskap.

5. *Norsk Folkeferie.*
   Norsk Folkeferies oppgave over eiendomskjøpet i 1955 er korrekt, og vi har ingen ting å tilføye til dette utover at kjøpesummen med de to brakker bare var kr. 44 000. Angående bruken av drikkevann fra Golåa kan nevnes at vi regner med at det ikke vil by på vanskeligheter å skaffe pensjonatet nødvendig drikkevann (se vedlagte skisse). Vi har så meget lekkasjevann i innslag 5 til tunnelen at dette alene vil kunne dekke behovet til pensjonatet ved å montere en pumpe i selve innslaget, med rørledning fra innslaget til bassenget.
   De nærmere bestemmelser om vannforsyningen hører hjemme under skjønnet. Det samme gjelder de øvrige spørsmål som Norsk Folkeferie reiser. For ordens skyld nevner vi dog at Golåa renner stri forbi eiendommen i en liten dalslukt uten anledning til badeliv. Angående fiske henviser vi til fiskeriinspektørens uttalelse.

Hermed håper vi å ha redegjort for noen av de spørsmål som er reist fra grunneierhold i forbindelse med vår konsesjonssøknad.»

Hovedstyret skal bemerke:

Nedre Vinstra kraftverk utnytter 440 m fall med inntak i Olstappen og eies som kjent av Vinstra Kraftselskap. Oslo er interessent

med ⅔, Hamar, Vang og Furnes Kraftselskap med ⅓.

Øvre Vinstra Kraftverk utnytter 330 m fall mellom Øyangen og Olstappen. Det eies av Kraftlaget Opplandskraft — en sammenslutning av fylkene Akershus, Oslo, Hedmark og Oppland. Glommens og Laagens Brukseierforening er meddelt de hittil omsøkte reguleringstillatelser som omfatter i alt ca. 581 mill. m³ magasin. Øvre Vinstra utnytter av dette ca. 548 mill. m³ idet kun Olstappen med ca. 33 mill. m³ tilhører nedre anlegg. — Alt konsedert magasin er utbygget. Angående detaljerte oppgaver over de enkelte konsesjoners innhold vises til oversikt i St. prp. nr. 7 for 1957 s. 8.

Øvre og nedre kraftverk utvikler en maksimal effekt på henholdsvis 136 MW og 200 MW ved en maksimal vassføring på ca. 50 og ca. 57 m³/sek.

Regulert vassføring for de to anlegg i dag utgjør ca. 23,0 m³/sek. for Øvre Vinstra og ca. 30,8 m³/sek. for Nedre Vinstra tilsvarende ca. 94,6 og 86,5 pst. av årlig middelvassføring. Vassdraget er dermed regulert. Det skal imidlertid nevnes at Olstappens magasin skal regulere avløpet fra et felt på 551 km² — dette tilsvarer en magasinprosent på 8,7 — men det foregår en utstrakt samkjøring mellom anleggene. Øvre Vinstra stopper helt når Nedre Vinstra nytter flomavløpet fra det dårlig regulerte mellomliggende felt.

Ved denne utnyttelse av magasinene vil den overføring av Golåa (54,2 km²), Hatta (14,8 km²) og Lomma (19,8 km²) til Nedre Vinstra som Vinstra Kraftselskap nå søker om, etter Hovedstyrets beregninger øke regulert vassføring med 0,7 m³/sek. i Nedre Vinstra og med 0,4 m³/sek. i fallene nedenfor. De tilsvarende kraftmengder blir da henholdsvis ca. 4 100 nat.-hk og ca. 950 nat.-hk. Til sammen utgjør økingen altså ca. 5 050 nat.-hk. Det forbeholdes adgang til revisjon av beregningene.

Brukseierforeningen er ikke interessert nå, men den har så vidt forstås ikke tatt endelig stilling til deltagelse i overføringene. Som forholdene ligger an mener Hovedstyret at en eventuell tillatelse da må kunne gis til Vinstra Kraftselskap.

Overføringene vil, for så vidt angår Golåa, antagelig føre med seg vanskeligheter for bruks- og drikkevatnforsyning for nedenforliggende bruk. Norsk Folkeferie framholder verdiforringelse for sitt pensjonat ved Golåa ut fra det syn at elva er en av hovedattraksjonene for gjestene med fiske- og bademuligheter. Noen almen skade av betydning ut over dette kan man imidlertid ikke se at overføringene vil få.

I Golåa har søkeren sikret seg håndgivelse for 75,5 pst. av fallrettighetene og det er etter Hovedstyrets mening da grunnlag for å ekspropriere de manglende rettigheter i medhold av en overføringstillatelse. For Hatta og Lomma's vedkommende er det ikke reist noen innvendinger.

Omkostningene er angitt til kr. 1 625 000.

Vilkåret i henhold til reguleringslovens § 8 for å meddele konsesjon anses oppfylt og Hovedstyret anbefaler søknaden innvilget på de betingelser som er oppstilt i vedlagte utkast.

Om disse bemerkes:

Konsesjonstid, post 1 og innløsning, post 2.

De tidligere meddelte reguleringskonsesjoner for Vinstra er gitt for en tid av 50 år for private falleiere regnet fra de enkelte konsesjoners datum (1928, 1948, 1950 og 1954) og på ubegrenset tid for kommuner. Interessentene i Vinstra Kraftselskap er kommuner og man foreslår konsesjonen gitt på ubegrenset tid, men for 50 år for private falleiere. Etter lovens § 10 pkt. 5 blir det som vanlig å betinge rett for staten til å innløse de private andeler i reguleringsanleggene.

Årlige avgifter, post 3.

For de meddelte konsesjoner i Vinstravassdraget etter krigen er det fastsatt ens avgiftssatser nemlig kr. 0,50 pr. nat.-hk til staten og kr. 3 pr. nat.-hk til kommuner.

Avgiftsspørsmålet er ikke berørt i den foreliggende sak og Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes den samme sats som nå til kommuner — altså kr. 3 — men at avgiftssatsen til staten forhøyes til kr. 1 pr. innvunnet nat.-hk.

Tiltak av hensyn til vannforsyning, post 12.

Ut fra de foreliggende uttalelser mener Hovedstyret det bør betinges plikt for ansøkeren til å ordne vannforsyningsspørsmålet for nedenforliggende bruk og eiendommer etter skjønnets nærmere bestemmelse.

Eventuelle skader på tømmerveger samt kravet om gjerdeplikt bør bli å bedømme av skjønnsretten etter reguleringslovens vanlige regler, jfr. § 16. De erstatningskrav Norsk Folkeferie reiser for sin eiendom henvises likeledes til avgjørelse ved skjønnet.

De øvrige betingelser er de vanlige.

Noen endring av någjeldende manøvreringsreglement medfører overføringene ikke.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 19. mars 1962.»

De av Hovedstyret foreslåtte betingelser er sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10 post 12, siste ledd.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i overføringen eller blir medeier i overføringsanleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp, tilfaller disse vassfallseieres andeler i overføringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt overføringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Vinstra Kraftselskap plikter å treffe tiltak som er nødvendige for å skaffe de enkelte bruk som berøres ved overføringen av Golåa, like sikre forhold som tidligere når det gjelder vannforsyning til vanlig forbruk — herunder også kunstig vanning. Spørsmålet om hvorvidt det skal treffes tiltak, og i tilfelle hvilke, avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i samband med ekspropriasjonsskjønnet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Overføringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører overføringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

18.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved overføringene, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngåes, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke overføringene kan medføre forpliktelser.»

Departementet slutter seg i det vesentlige til Hovedstyrets innstilling hvortil vises og rår med dette til at den omsøkte tillatelse gis på de foran inntatte betingelser.

På grunnlag av Hovedstyrets beregninger må den innvunne kraftmengde foreløpig kunne anslåes til 5 050 nat.-hk ved den utnyttelse av tidligere konsederte magasiner i Øvre og Nedre Vinstra som det er gjort nærmere rede for i innstillingen.

Omkostningene er beregnet til kr. 1 625 000.

Ulempene må for Hatta og Lomma betegnes som uvesentlige. For Golåa vil overføringen bety et inngrep i vannforsyningen for endel eiendommer. Denne skade vil imidlertid etter det som er opplyst kunne avhjelpes ved anlegg av vanningsgrøfter evt. rørledning fra det planlagte anlegg, jfr. utkast til vilkår post 12.

Når det gjelder de skader for utøvelse av fisket, badning m. v. som er påberopt av eieren av Gudbrandslia Pensjonat, må disse bli å avgjøre ved erstatningsskjønn.

De foreslåtte vilkår er i samsvar med dem som er oppstillet for meddelte konsesjoner i Vinstravassdraget etter krigen, bortsett fra at avgiftssatsen til staten er satt til kr. 1 pr. nat.-hk mot tidligere kr. 0,50 pr. nat.-hk. Avgiften til kommuner er som tidligere, foreslått satt til kr. 3 pr. nat.-hk.

Konsesjonen er foreslått gitt til Vinstra Kraftselskap da Glommen og Laagens Brukseierforening har uttalt at den for sin del ikke har interesse av den foreliggende plan og for øvrig ikke har noe å bemerke. Konsesjonstiden er foreslått gitt på ubegrenset tid, men for 50 år for private falleiere.

Post 13 om refusjon av forsorgsutgifter forutsettes som vanlig å falle bort dersom reguleringslovens post 12 pkt. 7 blir opphevet. Man forutsetter at departementet eventuelt kan samtykke i mindre planendringer.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Vinstra Kraftselskap å overføre Golåa, Hatta og Lomma til driftstunnelen for Nedre Vinstra — i det vesentlige i samsvar med søknad av 29. mai 1961, og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 6. april 1962.

19. A/S Krogstad Cellulosefabrikk.

(Tillatelse til å leie inntil 3 180 kW primakraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk og inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud.)

Kgl. res. av 6. april 1962.

A/S Krogstad Cellulosefabrikk fikk ved Industridepartementets brev av 13. juni 1950 tillatelse til å leie inntil 1 375 kW fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 s. 37 flg. Videre fikk A/S Krogstad Cellulosefabrikk ved kgl. resolusjon av 1. april 1955 konsesjon på leie av ytterligere inntil 925 kW primakraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk samt inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1955 s. 57 flg. Begge de nevnte kraftleiekonsesjoner gjaldt til 1. juli 1960 og er således utløpt.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 15. februar 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 28. september 1961 fra A/S Krogstad Cellulosefabrikk om konsesjon på leie av inntil 2 880 kW primakraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk med tillegg av 300 kW tegnet Tokkekraft samt om fornyet konsesjon på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud:

«I brev av 28. september 1961 til Hovedstyret har A/S Krogstad Cellulosefabrik, Mjøndalen søkt om fornyet konsesjon på leie av inntil 2 880 kW primakraft fra Nedre Eikers Elektrisitetsverk og inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke samt for 300 kW tegnet Tokkekraft.

Søknaden er sålydende:

«Vi har med takk mottatt Deres brev av 14. september 1961, og søker herved om fornyet konsesjon på kraftleie.

Vedlagt følger gjenpart av kraftleiekontrakt på 2 880 kW primakraft. I tillegg kommer 300 kW Tokkekraft. Spillkraft 12 000 kW som tidligere fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud.

Et eksemplar av våre vedtekter vedlegges.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Nedre Eiker herredstyre har i møte den 21. desember 1961 enstemmig vedtatt å anbefale at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegning av 26. januar 1962 til Hovedstyret etter innhentet uttalelse fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud, meddelt at han

ikke har noe å innvende mot at søknaden imøtekommes.

Industridirektoratet, Treforedlingskontoret har under hånden meddelt at det ikke har noe å bemerke til at søknaden innvilges. Hva saken angår skal bemerkes:

Ved Industridepartementets brev av 13. juni 1950 er A/S Krogstad Cellulosefabrik meddelt konsesjon på leie av inntil 1 375 kW fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk og ved Industridepartementets brev av 23. april 1955 er selskapet meddelt konsesjon på leie av ytterligere inntil 925 kW primakraft fra samme verk som dessuten konsesjon på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke.

Disse tillatelser som var gjeldende til 1. juli 1960 er meddelt på vilkår om helt norsk styre, norske tjenestemenn og arbeidere, kraftavståelse (10 pst.) til kommuner samt på vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft hvorav det betales leie resp. av den kraft som gjennomsnittlig nyttes utenom spillkraften. For øvrig er tillatelsene meddelt på vanlige vilkår.

Avgiftene til staten er betalt til og med driftsåret 1960—61. For driftsåret 1960—61 var disse avgifter tilsammen kr. 2 880.

Da nevnte kraftleiekonsesjoner nå er utløpet søker A/S Krogstad Cellulosefabrik om fornyet konsesjon på leie av inntil 2 880 kW primakraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk i samsvar med vedlagte kraftleiekontrakt av 1. juli 1959 mellom partene.

I henhold til kontraktens § 3 betaler kjøperen for det rekvirerte kraftkvantum kr. 72 pr. kW pr. år + 1,35 øre pr. kWh i tiden 16. mai til 15. oktober og 2,5 øre pr. kWh i tiden 16. oktober til 15. mai.

Overskridelse av det rekvirerte kraftkvantum blir i tilfelle å levere av Samkjøringen (kontraktens § 12).

Kraftleiekontrakten er i henhold til § 9 avsluttet med 1 — ett — års gjensidig oppsigelse regnet fra utløpet av det driftsår hvori oppsigelsen finner sted.

Driftsåret regnes fra 1. juli til 30. juni (jfr. § 1 p. 4).

Videre søkes det om fornyet konsesjon på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke til drift av selskapets elektrokjel og på den opprinnelige kraftleiekontrakt herom av 22. april/23. april 1954.

§ 1 i denne kontrakt er sålydende:

«I den utstrekning kraft herfor kan skaffes, og i den utstrekning denne kraft kan overføres til K. C. uten vesentlige ulemper for Buskeruds ordinære kraftleveringer, påtar Buskerud seg å levere K. C. inntil 12 000 kW spillkraft til framstilling av damp i elektrisk kjelanlegg på K. C. og K. C. påtar seg, i den utstrekning driftsforholdene ved K. C. gjør det forsvarlig for bedriften, å motta og betale for denne kraft på nedenstående vilkår.

Spillkraften skal ikke benyttes til andre formål.»

Med hensyn til spillkraftkontraktens varighet er i § 7 bestemt:

«Denne overenskomst skal gjelde i 10 år regnet fra 1. mars 1954 og kan deretter oppsis med 1 — ett — års varsel.»

I tillegg til ovennevnte primakraft og spillkraft søker selskapet dertil om konsesjon på leie av inntil 300 kW tegnet Tokkekraft.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at A/S Krogstad Cellulosefabrik gis konsesjon på leie av inntil 2 880 kW primakraft fra Nedre Eiker Elektrisitetsverk og inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke samt på inntil 300 kW tegnet Tokkekraft, som søkt om og vil rå til at så skjer.

Tillatelsen anbefales meddelt for så vidt primakraften og spillkraften angår for den tid de resp. kraftleiekontrakter av 1. juli 1959 og 22. april/23. april 1954 måtte stå ved makt dog ikke lenger enn til 1. juli 1970.

For Tokke-kraften derimot anbefales tillatelsen meddelt inntil 30. juni 1996 i samsvar med Tokkeavtalen, jfr. St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 3 for 1956.

Hovedstyret vil foreslå at det nå fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den primakraft og Tokkekraft som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$ Avgiften blir i tilfelle å erlegge pr. 30. juni hvert år og forutsettes oppkrevet fra og med 1. juli 1960.

Avgift av spillkraften vil som før derimot ikke bli å kreve.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som i de nevnte nå utløpne kraftleiekonsesjoner til A/S Krogstad Cellulosefabrik av 13. juni 1950 og 23. april 1955, herunder innbefattet vilkåret om helt norsk styre men bortsett fra vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere som nå blir å sløyfe. Vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner foreslås dessuten i nærværende tilfelle å utgå hvor som her vedkommende kommunes eget verk resp. fylkesverket står som kraftleverandør til bedriften.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. februar 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk har i et fremlagt brev av 26. september 1961 til A/S Krogstad Cellulosefabrik uttalt:

«Vi bevidner at kraftleiekontrakt av 1. juli 1958 (skal formentlig være 1. juli 1959) fortsatt er gjeldende, men med den endring at rekvisisjonskvantumet er øket til 2 880 kW primakraft (§ 1 pkt. 1).

A/S Krogstad Cellulose har også tegnet seg for 300 kW Tokkekraft som kommer som tillegg.»

Etter dette går departementet ut fra at Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk også skal levere de 300 kW Tokkekraft som A/S Krogstad Cellulosefabrik er tildelt ved tegning av andel i Tokkelånet.

Etter det foreliggende vil departementet med Hovedstyret rå til at A/S Krogstad Cellulosefabrikk gis den søkte konsesjon på leie av inntil 2 880 kW primakraft med tillegg av de nevnte 300 kW Tokkekraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk samt på leie av inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår i det vesentlige som foreslått av Hovedstyret. Disse vilkår er stort sett de vanlige.

Departementet er således bl. a. enig i at tillatelsen — for så vidt angår leien av de nevnte 300 kW Tokkekraft tidsbegrenses til 30. juni 1996, jfr. St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 3 for 1956 og departementets praksis ved konsesjoner på tilsvarende kraftleie, mens tillatelsen for øvrig gis med tidsbegrensning til 1. juli 1970.

En er videre enig i at det for kraftleien fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk betinges årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten for den kraft som måtte være leiet etterat selskapets tidligere konsesjon på kraftleie fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk falt bort, altså fra 1. juli 1960.

En er også enig i at det etter omstendighetene ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner.

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

«1. *Leietid.*

For så vidt angår leien av de 300 kW som er tildelt konsesjonæren i forbindelse med tegning av andeler i Tokkelånet gjelder tillatelsen til 30. juni 1996.

For så vidt angår leien av de øvrige inntil 2 880 kW primakraft fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk gjelder tillatelsen så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

Tillatelsen til å leie inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene

når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes fra og med 1. juli 1960 og som leies fra Nedre Eiker kommunale Elektrisitetsverk, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{8760.}{\text{kWh}}$

Avgiften forfaller til betaling pr. 1. juli hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftenes beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 medfører at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Uttaket av kraften — bortsett fra prioritert Tokkekraft — forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16. av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Krogstad Cellulosefabrikk å leie inntil 3 180 kW primakraft fra Nedre Eiker kommunale Elektrisitetsverk og inntil 12 000 kW spillkraft fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 6. april 1962.

20. Sande Paper Mill A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. res. av 13. april 1962.

Sande Paper Mill A/S fikk ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 på nærmere vilkår konsesjon etter § 20, jfr. § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 på erverv av ca. 20 mål grunn av gnr. 127, bnr. 30 i Sande i Vestfold. Konsesjonen sto i forbindelse med selskapets planer om oppførelse av en bedrift i Sande for produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir.

Vilkårene for den nevnte ervervskonsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 er sålydende:

«1. Sande Paper Mill A/S og dets styre skal ha sitt sete i Norge. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.
2. Selskapet skal ha en aksjekapital på minimum 10 mill. kroner, hvorav minst 49 pst. av de stemmeberettigede aksjer til enhver tid skal være på norske hender. Det skal av selskapets aksjeprotokoll fremgå at dette vilkår er oppfyllt.
3. Selskapet må ikke drive annen virksomhet enn produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir.

   Til denne produksjon må selskapet ikke bruke annet norsk virke enn ubarket bakhon, tynningsvirke av gran og furu, samt lauvtre.

   Produksjonen av halvkjemisk masse på basis av ovennevnte norske virkesortimenter med tilsetning av raffinermasse fra Sande Tresliperi A/S, må ikke uten departementets samtykke overstige det kvantum som tilsvarer 30 000 tonn bølgepapir pr. år. All halvkjemisk masse produsert ved anlegget skal anvendes til fremstilling av bølgepapir i Norge.

4. Eksport av selskapets produkter må ikke uten departementets samtykke finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige markedspriser.
5. Den kapital som trenges til investeringen — utenom aksjekapitalen — skal skaffes ved utenlandske lån. Det må ikke betales høyere rente enn vanlig markedsrente for tilsvarende lån.
6. Selskapet skal gi de opplysninger og må underkaste seg den kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser som departementet finner nødvendig. Utgifter hermed kan kreves dekket av konsesjonæren.
7. Selskapets styre plikter omgående å gi innberetning til vedkommende departement dersom de blir kjent med at noen av bestemmelsene i punktene 1—5 er overtrådt.
8. For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag.

   Ved fortsatt og/eller gjentatte overtredelser av vilkårene kan konsesjonen falle bort, hvorved bestemmelsene i §§ 31 og 32 i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917 nr. 16 får tilsvarende anvendelse.»

I tilknytting til konsesjonsvilkårene presiserte departementet i brev til selskapet av 3. mai 1960 følgende:

«Konsesjonen er ingen godkjennelse av det oversendte «Heads of Agreement» datert 23. februar 1960, av vedtak fattet på konstituerende generalforsamling eller andre fremlagte dokumenter i større utstrekning enn det som direkte fremgår av den meddelte konsesjon. Konsesjonen gir således ikke tillatelse til «deltagelse i andre foretagender», slik det er angitt i selskapets formålsparagraf (§ 2). Det samme gjelder ervervelse av aksjer i selskapet i en slik utstrekning at mer enn 51 pst. kommer på utenlandske hender, jfr. forkjøpsrettsbestemmelsene i stiftelsesvilkår og vedtekter.»

Sande Paper Mill A/S vedtok konsesjonsvilkårene og departementets sistnevnte forutsetning ved påtegning på en gjenpart av departementets brev av 3. mai 1960.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 13. desember 1961 gitt uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 10. august 1961 fra Sande Paper Mill A/S om konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap, hvorav hitsettes:

«I brev av 10. august 1961 til Hovedstyret har Sande Paper Mill A/S søkt om konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap.

Søknaden er sålydende:

«Vi tillater oss herved å søke om konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap. I den anledning vedlegger vi kontrakt i undertegnet stand.

For øvrig henviser vi til konsesjon gitt ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 som vedlegges i kopi.

Selskapets styre har følgende sammensetning:

S. Ditlev-Simonsen, Oslo.
A. Wahlstrøm, Oslo.
F.-H. Gundersen, Oslo.
P. G. Walker, London.
P. H. Sykes, London.

Vi vil nevne at vi også ligger i forhandlinger med Vestfold Kraftselskap angående en spillkraftkontrakt på 20 000 kW. Denne kraft skal anvendes til en elektrokjele. Da kontrakten enda ikke er i orden, vil kopi av denne og søknad om konsesjon for leie av dette kvantum blir innsendt senere.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Sande komm. elektrisitetsverk har i påtegning av 17. september 1961 til Sande formannskap bemerket:

«Sande Komm. Elektrisitetsverk vil bemerke at Vestfold Kraftselskap må stå fritt med også å kunne levere kraft til det kommunale e.verk fra Leinås Transformatorstasjon. Dette må sies å være nødvendig for å sikre den alminnelige elektrisitetsforsyning i bygda.

Sande Komm. Elektrisitetsverk vil dog ikke kunne benytte denne forsyningsmulighet før spenningen blir hevet til ca. 10 000 V, og en håper at det blir gått over til denne spenning snarest mulig. Kfr. § 2 i kraftleveringskontrakt.»

Sande herredstyre har i møte den 28. september 1961 etter innstilling fra formannskapet av 19. september 1961 fattet dette vedtak i saken:

«Søknaden anbefales i det kommunestyret forutsetter at Sande elektrisitetsverks anførsler blir tatt i betraktning ved den endelige behandling av saken.»

Vestfold kraftselskap har i det høve i påtegning av 28. november 1961 til fylkesmannen i Vestfold bemerket:

«Sendes med vedlegg tilbake til herr Fylkesmannen i Vestfold idet søknaden anbefales innvilget på vanlige vilkår. Spørsmålet om levering av kraft til Sande kommunale Elektrisitetsverk fra Leinås transformatorstasjon har vært gjenstand for drøftelse mellom verket og Vestfold Kraftselskap i henhold til kraftselskapets vanlige leveringsvilkår, samtidig som kraftselskapet har forhandlet med Sande Paper Mill. Det er etter dette fremsatt et tilbud til Sande Kommunale Elektrisitetsverk som verket anser tilfredsstillende.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning av 29. november 1961 til Hovedstyret meddelt at han slutter seg til foran siterte uttalelse av 28. november 1961 fra Vestfold Kraftselskap.

— — — — — — — — — — — — — —

Hva saksforholdet angår skal bemerkes:

I brev av 3. mars 1960 søkte A/S Sande Tresliperi på vegne av det startende Sande Paper Mill A/S om konsesjon på erverv av den nødvendige grunn i Sande herred for opp-

førelse av fabrikk for produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir.

— — — — — — — — — — — — — —

Av søknaden hitsettes følgende til orientering:

«De interesserte parter henholdsvis The Reed Paper Group i England og vår bedrift har til hensikt å anlegge den omhandlede fabrikk med beregnet årskapasitet på 30 000 tonn papir. Produksjonen er basert på bruk av virke som hittil har vært dårlig utnyttet av vår treforedlingsindustri. Ca. 75 pst. av det råstoff man har behov for vil være alle sorter løvtre, og for øvrig vil bli benyttet tynningsvirke av gran og furu samt bakhon og annet avfall fra våre skoger, som man i dag har liten anvendelsesmulighet for, hvilket utvilsomt vil være av stor nasjonaløkonomisk betydning.

I papirfabrikken vil der foruten halvkjemisk masse også årlig ble benyttet ca. 5 500 tonn raffinermasse fra sliperiet. Dette vil bevirke en kvalitetsforbedring av vår tremasse, hvilket vil øke bedriftens konkurransedyktighet på eksportmarkedene.

Oppføringen av anlegget vil ta ca. 1¼ år, slik at hovedtyngden av omkostningene vil påløpe i 1960—61. De samlede omkostninger ved anlegget er beregnet til ca. 40 mill. kroner.

For oppførelse, besittelse og drift av fabrikken organiseres et norsk uansvarlig selskap ved navn Sande Paper Mill A/S med aksjekapital på ikke mindre enn 10 mill. kroner. Herav tegnes 51 pst. av The Reed Paper Group, og de resterende 49 pst. tegnes av Sande Tresliperi A/S, dog således at det sørges for at den norske aksjelovgivnings bestemmelser blir overholdt. Den tegnede kapital innbetales kontant, dog således at innbetalingen av en halvpart overensstemmende med aksjelovens § 22, kan utstå inntil 1 år.

Selskapets styre vil bestå av i alt 5 medlemmer. Av disse vil 2 medlemmer av styret bli oppnevnt av de engelske aksjonærer, mens de øvrige 3 medlemmer av styret (inkluderende styrets formann) skal oppnevnes av de norske aksjonærer. Administrerende direktør oppnevnes av styret og skal være en av de 3 norske styremedlemmer oppnevnt av de norske aksjonærer. De personer som oppnevnes som styrets formann og administrerende direktør skal kunne godtas av de engelske aksjonærer.

3. The Reed Group vil i tillegg til innbetaling av ovenevnte andel av aksjekapitalen også arrangere med et lån på ca. 30 mill. kroner til dekning av anleggsutgiftene. Under forutsetning av tilstrekkelig fortjeneste vil tilbakebetaling av lånet begynne 2 år etter at produksjonen settes i gang, og lånet forutsettes tilbakebetalt innen 20 år.

Under henvisning til de her meddelte opplysninger om prosjektet tillater vi oss på vegne av Sande Paper Mill A/S å søke om konsesjon for ervervelse av ca. 20 mål grunn av Sande Tresliperi A/S's eiendom gnr. 127, bnr. 30, Sande i Vestfold, til en pris av kr. 2 500 pr. mål, samt adgang til å bebygge denne med den prosjekterte fabrikk. Den eiendom der søkes konsesjon på består utelukkende av fjellknauser.

Sande Paper Mill A/S vil behøve ca. 5 000 kW elektrisk kraft for produksjon av de ovenfor nevnte 30 000 tonn papir pr. år. Hermed forespør vi om vi kan bli gitt konsesjon til å kjøpe dette kvantum fra Vestfold Kraftselskap, som har meddelt oss at de er villige til og i stand til å skaffe oss dette kvantum.

Det søkes videre om dispensasjon fra Lov om handelsnæring av 8. mars 1935 § 1, jfr. § 12, slik at Mr. Philip G. Walker, Sevenoaks, Kent, England og Dr. Philip H. Sykes, Ashstead, Surrey, England, kan være medlemmer av selskapets styre.»

Ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 er Sande Paper Mill A/S derpå meddelt tillatelse til å erverve de ca. 20 mål grunn som søkt om.

Tillatelsen er gitt på blant annet vilkår om at selskapets styre for et flertalls vedkommende skal bestå av norske statsborgere. Av aksjekapitalen på 10 mill. kroner skal 49 pst. av de stemmeberettigede aksjer være på norske hender. Videre må selskapet ikke drive annen virksomhet enn produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir. Dertil skal den kapital som trengs til investeringen — utenom aksjekapitalen skaffes ved utenlandske lån.

Sande Paper Mill A/S søker for nærværende så om konsesjon på leie av 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap i samsvar med vedlagte kraftleiekontrakt av 1. juni 1961 mellom partene.

Selgeren er i henhold til kraftleiekontraktens § 1 forpliktet til å levere den kontraherte primakraft (3 500 kW) med inntil 21 mill. kWh pr. år hvorav maksimum 11,5 mill. kWh. i tiden 1. januar—31. mars og 1. oktober —31. desember og disse kontraktskvanta må kjøperen ikke overskride uten selgerens godkjenning.

Kraften leveres i Leines transformatorstasjon med 9 kV eventuelt 10 kV spenning til pris av kr. 50 pr. kW pr. år + 1,3 øre pr. kWh (jfr. § 2 og § 4).

I kraftleiekontraktens § 12 er dertil bestemt:

«De priser som er angitt i § 4 i denne kontrakt forhøyes med 50 pst. i 5 år fra 1956 i henhold til beslutning i Vestfold Kraftselskaps representantskap den 13. februar 1956. Om abonnentenes rett til ekstrakraft på grunn av dette pristillegg henvises til ovennevnte representantskapsbeslutning. Om rett til ekstrakraft på grunn av deltakelse i V.K.-lånet 1956 henvises til tegningsinnbydelse av 3. september 1956 for dette lån.

For øvrig skal prisene i par. 4 kunne justeres i kontraktsperioden. Det er forutsetningen at kjøperen i den forbindelse blir behandlet på like linje med selgerens øvrige industriabonnenter med kraftuttak av tilsvarende størrelse.»

Videre er partene i henhold til § 13 enige om følgende:

«Kjøperen yder selgeren et lån på kr. 470 000 som stilles til selgerens disposisjon innen 1. juli 1961.

Lånet forrentes med 5,5 pst. pr. år og kan ikke kreves tilbakebetalt før 1. juli 1971. Selgeren har dog adgang til å tilbakebetale lånet eller deler av det på et tidligere tidspunkt.

Kraftleiekontrakten gjelder til 1. juli 1966 og videre et år ad gangen så lenge den ikke blir oppsagt av en av partene med 6 måneders varsel.»

— — — — — — — — — — — — — —

Hovedstyret har som forholdene ligger an da for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot at nærværende konsesjon gis som søkt om.

Tillatelsen anbefales i tilfelle meddelt for den tid Sande Paper Mill A/S måtte leie inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold kraftselskap i samsvar med kraftleiekontrakten av 1. juni 1961 mellom partene, dog ikke lenger enn til 1. juli 1971 (jfr. kraftleiekontraktens § 13).

En vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til Staten av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes og at det nyttes en avgiftssats av kr. 1,50 pr. kW som nå vanlig i konsesjoner blant annet til treforedlingsbedrifter.

For øvrig anbefales tillatelsen i dette tilfelle meddelt på de alminnelige betingelser om overdragelse av energi, søksmål etter naboloven, norsk arbeid og materiell samt trygd. Vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner forutsettes derimot i nærværende tilfelle sløyfet, hvor altså som her fylkesverket Vestfold kraftselskap står som kraftleverandør.

Vilkårene om styre, kapital, kontroll og overtredelse av konsesjonsvilkårene som ellers skal medtas er derimot forut fastsatt ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 for tillatelse for Sande Paper Mill A/S til erverv av grunn for bedriften. De ved den nevnte kgl. resolusjon av 29. april 1960 fastsatte vilkår forutsettes da samtidig gjort gjeldende for nærværende kraftleiekonsesjon, i den utstrekning disse betingelser kan finne anvendelse.

Da saken haster har det ikke vært anledning til å forelegge den i hovedstyremøte, hvorfor den ekspederes i medhold av instruksens § 10.

En legger ved erklæring av 15. august 1961 fra styret i Sande Paper Mill A/S i samsvar med § 24 i loven, samt sakens øvrige dokumenter.

— — — — — — — — — — — — — —»

Ved påtegningsskriv av 21. desember 1961 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet videre fått oversendt følgende brev av 15. desember 1961 fra Sande komm. Elektrisitetsverk til Sande kommune:

«I brev av 7. mars og 12. desember 1961, har Vestfold Kraftselskap bekreftet at Sande Komm. Elektrisitetsverk vil få anledning til å utta kraft med 10 kV spenning fra Leinås Transformatorstasjon, Selvik.

Betingelsen som Sande Kommune har anført på konsesjonssøknaden for Leinås Transformatorstasjon, skulle således være oppfylt.»

Samtidig fikk departementet også oversendt utskrift av Sande kommunestyres vedtak datert 4. desember 1961 i sak nr. 95 vedrørende Vestfold Kraftselskaps søknad om tillatelse i henhold til lov av 16. mai 1896 til å heve spenningen i Leinås transformatorstasjon til 10 kV:

«Søknad fra Vestfold Kraftselskap av 21. oktober 1961 om tillatelse til å benytte 10 kV spenning i stedet for 5 kV i Leinås transformatorstasjon.

Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen har i skriv av 30. oktober 1961 til fylkesmannen i Vestfold bedt om uttalelse fra kommunestyret i samsvar med lov av 16. mai 1896 § 2 med tillegg av 26. juli 1916.

Sande elektrisitetsverk har bemerket at en går ut fra at de nødvendige omsyn til verkets 10 kV uttak blir tatt, og at man snarest går over til normal 10 kV drift ved Leinås transformatorstasjon.

Formannskapet behandlet saken i møte 24. november 1961 (sak 292) og gjorde slik innstilling:

«Foreliggende konsesjonssøknad anbefales.»

Kommunestyrets vedtak:

«Formannskapets forslag vedtas (enst.).»

Departementet skal bemerke:

Den leide kraft skal nyttes til produksjon av ca. 24 000 tonn halvkjemisk masse og ca. 30 000 tonn rå papir til bølgepapir pr. år i den bedrift som Sande Paper Mill A/S har under oppførelse i Sande i Vestfold i henhold til den konsesjon selskapet fikk ved kgl. resolusjon av 29. april 1960 på erverv av ca. 20 mål grunn i Sande i Vestfold.

Det virke som skal nyttes er ubarket bakhon, tynningsvirke av gran og furu samt lauvtre.

Etter det foreliggende vil departementet med hovedstyret rå til at Sande Paper Mill A/S gis den søkte konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap. En vil med Hovedstyret rå til at det som vilkår for konsesjonen bl. a. stort sett tas inn de samme vilkår som for konsesjonen på erverv av grunn gitt ved kgl. resolusjon av 29. april 1960.

Videre vil en med Hovedstyret rå til at det for konsesjonen dessuten oppstilles de vilkår som nå er vanlig ved kraftleiekonsesjoner,

bl. a. om en årlig avgift på kr. 1,50 pr. kW til staten. Videre er departementet enig i at konsesjonen blir tidsbegrenset til 1. juli 1971 og at det ikke tas med noe vilkår om kraftavståelse, jfr. i denne forbindelse bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, pkt. 5.

De vilkår som foreslås blir i sin helhet sålydende:

«1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1971.

2. *Styre.*

Sande Paper Mill A/S og dets styre skal ha sitt sete i Norge. Styrets flertall, herunder formannen, skal være norske statsborgere.

3. *Aksjekapital.*

Selskapet skal ha en aksjekapital på minimum 10 mill. kroner, hvorav minst 49 pst. av de stemmeberettigede aksjer til enhver tid skal være på norske hender. Det skal av selskapets aksjeprotokoll fremgå at dette vilkår er oppfyllt.

4. *Begrensning i art og mengde av produksjonen og det virke som skal brukes.*

Selskapet må ikke drive annen virksomhet enn produksjon av halvkjemisk masse og bølgepapir.

Til denne produksjon må selskapet ikke bruke annet norsk virke enn ubarket bakhon, tynningsvirke av gran og furu, samt lauvtre.

Produksjonen av halvkjemisk masse på basis av ovennevnte norske virkessortimenter med tilsetning av raffinermasse fra Sande Tresliperi A/S, må ikke uten departementets samtykke overstige det kvantum som tilsvarer 30 000 tonn bølgepapir pr. år. All halvkjemisk masse produsert ved anlegget skal anvendes til fremstilling av bølgepapir i Norge.

5. *Eksportpriser.*

Eksport av selskapets produkter må ikke uten departementets samtykke finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige markedspriser.

6. *Lånekapital.*

Den kapital som trenges til investeringen — utenom aksjekapitalen — skal skaffes ved utenlandske lån. Det må ikke betales høyere rente enn vanlig markedsrente for tilsvarende lån.

7. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

8. *Søksmål etter naboloven.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av naboloven.

9. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innen-

lands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

10. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

11. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{8\,760.}{\text{kWh}}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om beregning av avgiften og erleggelsen av den fastsettes av vedkommende departement.

12. *Kontroll.*

Selskapet skal gi de opplysninger og må underkaste seg den kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser som departementet til enhver tid finner nødvendig. Utgifter hermed kan kreves dekket av konsesjonæren.

13. *Opplysningsplikt.*

Selskapets styre plikter omgående å gi innberetning til vedkommende departement dersom de blir kjent med at noen av bestemmelsene i punktene 2—6 er overtrådt.

14. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

For overtredelse av konsesjonsvilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 1 000 — kroner ettusen — pr. dag. Fortsatte og/eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2—6 og 12 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Til kontroll med at ovennevnte vilkår blir overholdt akter departementet med hjemmel i post 12 ved oversendelsen av konsesjonen å pålegge Sande Paper Mill A/S uten oppfordring ved utgangen av hvert kvartal å sende Industridepartementet oppgaver over kraftforbruket og produksjonen av halvkjemisk masse og bølgepapir. Oppgavene over kraftforbruket skal sendes departementet i 2 eksemplarer, bekreftet av Vestfold Kraftselskap og skal omfatte såvel den maksimalt uttatte effekt i kW som antall uttatte kWh. Videre skal Sande Paper Mill A/S etter hvert års utgang uten oppfordring innsende oppgave over den totale produksjon av halvkjemisk masse og av bølgepapir i året, samt oppgave over hvor meget bedriften har erverve av norsk virke fordelt på de nevnte virkessortimenter, ubarket bakhon, tynningsvirke av gran og furu, samt lauvtre. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.

En tilføyer at uttaket av kraften vil være undergitt de til enhver tid eventuelt gjeldende rasjoneringsregler.

I søknaden av 10. august 1961 om konsesjon har selskapet opplyst at det hadde innledet forhandlinger med Vestfold Kraftselskap om en kontrakt om leie av 20 000 kW spillkraft til drift av en elektrokjele, men at kontrakten ennå ikke var i orden. Spørsmålet om konsesjon på spillkraft til dampproduksjon vil i tilfelle bli gjort til gjenstand for særskilt behandling, idet en forutsetter at intet er foregrepet med hensyn til spørsmålet om innvilgelse av slik konsesjon.

Industridepartementet

tilråår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Sande Paper Mill A/S å leie inntil 3 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap.

Tillatelsen gis på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 13. april 1962.

21. Ankers Træsliperi og Papirfabrik A/S, Halden.

(Fornyet konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 9. mai 1962.

Deres brev til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen av 17. oktober 1961.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 tillates Ankers Træsliperi og Papirfabrik A/S fortsatt å leie inntil 2 000 kW fra Saugbruksforeningen, Halden, på følgende betingelser:

1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder for den tid overenskomsten av 25. mars 1941 mellom partene om leien av de nevnte 2 000 kW måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

2. *Styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom granner.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overstredelser av loven om rettshøve mellom granner.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v., skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konssejonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Kraftavståelse.*

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet. Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

8. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760}$

Avgiften blir å oppkreve fra og med 20. april 1960.

Avgiften forfaller til betaling ved utgangen av hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere regler om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser måtte bli truffet av vedkommende departement.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

10. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

22. Aktieselskabet Moss Glasværk, Moss.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 10. mai 1962.

Søknad av 9. november 1961.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Aktieselskabet Moss Glasværk konsesjon på leie av inntil 1 200 kW fra Moss Lysverker.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1965.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom granner.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom granner.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusiv toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som repre-

senterer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Avgiften blir å erlegge fra og med året 1961.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

23. Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å regulere Håen i Lundesokna og til å regulere og overføre Holtsjøen i Hulta m. v.)

Kgl. res. 1. juni 1962.

Ved kgl. resolusjon av 23. november 1923 fikk Sør-Trøndelag tillatelse til å regulere Samsjøen i Lundesoknavassdraget 13,7 meter, se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1923 side 131.

For delvis å kunne dekke det stigende kraftbehov innen fylket vedtok Sør-Trøndelag fylke å bygge ut Lundesokna i Horg herred. Etter de fremlagte planer skal vassdraget utnyttes i tre anlegg, nemlig Sokna kraftverk, Håen kraftverk og Sama kraftverk.

For å gjennomføre første byggetrinn — Sokna kraftverk — har Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk i brev av 14. april 1961 søkt om å regulere Håen i Lundesoknavassdraget 10 meter. Videre søkes det om å regulere Holtsjøen i vassdraget Hulta 1 meter og om å overføre denne sammen med en del av Anfinnbekkens nedslagsfelt til Samsjøen. Samsjøen, som tidligere er regulert i henhold til ovennevnte tillatelse av 1923, har sitt utløp til Håen. For å etablere et inntaksmagasin til Sokna kraftverk søkes det også om tillatelse til 22 meters oppdemming av Lundesokna mellom kotene 195 til 217 med en vannstandsvariasjon på 7 meter mellom kotene 210 og 217.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet som i brev av 9. mars 1962 har gitt følgende uttalelse:

«Med departementets ekspedisjon av 25. april 1961 mottok Hovedstyret til uttalelse følgende søknad datert 14. s. m.:

«I henhold til lov av 14. desember 1917 (nr. 17) og i henhold til vedtak gjort av Sør-Trøndelag fylkesutvalg den 24. mars 1961 søkes med dette om tillatelse til å øke vassføringen i Lundesokna ved å foreta etternevnte reguleringer i vassdraget og regulere Holtsjøen og Anfinnbekken i Hulta med overføring til Lundesokna:

A. Regulering av Håen ved oppdemming mellom kotene 426,75 og 433 med et magasin på 22,45 mill. m³, effektivt 20 mill. m³.
Håen er fra tidligere regulert mellom kotene 422,75 og 426,75 med et magasin på ca. 5 mill. m³.
Det samlede regulerte magasin blir således 27,45 mill. m³, effektivt 25 mill. m³.

B. Regulering i Lundesokna mellom kotene 210, L. R. V., og 217, H. R. V., for inntaksmagasin til Sokna Kraftanlegg med et effektivt magasin på 1 mill. m³. Total oppdemming blir fra kote 195 til kote 217 med brutto magasin på 1,28 mill. m³.

C. Regulering av Holtsjøen ved tapping mellom kotene 544 og 543 med et magasin på 7 mill. m³.
Holtsjøens midlere vannstand er kote 544.

D. Overføring av hele tilløpet til Holtsjøen og Anfinnbekkens felter i Hulta til Samsjøen i Lundesokna med et beregnet midlere årlig avløp på 45,5 mill. m³.
Med omsyn til reguleringenes og overføringens virkning vises til vedlagte bilag: «Regulering av Lundesokna i Klæbu, Flå, Horg, Støren, Singsås og Selbu herreder, overføring og regulering av Holtsjøen, hovedsakelig i Singsås herred, alt i Sør-Trøndelag fylke».
Reguleringene i Lundesokna og Hulta og overføringen fra Hulta ønskes gjennomført som et ledd i Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks plan for utbyggingen av Sokna Kraftanlegg som får sitt inntak i det i punkt B omtalte inntaksmagasin.

En søker om reguleringstillatelse på ubegrenset tid.»

I nevnte bilag, som er datert 13. april 1961, gis innledningsvis følgende oversikt:

«1. *Lundesokna.*

Lundesokna er en bielv til Gaula og løper sammen med denne ved Lundamo i Horg herred. Elvens øverste tilløp samles i Samsjøen, hvorfra den har et jevnt fall til Håen. Underveis opptar den en bekk fra Lille Burusjø. I sjøen Håen samles flere bekker. Den største av disse er Kråkabekken.

Fra Håen renner Lundesokna i jevnt fall avbrutt av en del fosser og stryk ned til inntaket for Nedre Møllefoss Kraftverk, som utnytter 10 m fallhøyde med en installasjon på 400 kW. Fra dette kraftverk har elven et slakt fall til den løper sammen med Gaula ved Lundamo på ca. kote 25. Underveis fra Håen til Gaula tar Lundesokna opp flere småelver og bekker. Den største er Skjelbreia.

Samlet fall i Lundesokna er ca. 450 m. Lundesoknas samlede tilløpsfelt er 233 km². Herav kan ca. 208 km² økonomisk utnyttes.

For regulering av Lundesokna er ved kgl. resolusjon av 23. november 1923 gitt konsesjon til Sør-Trøndelag fylkeskommune på regulering av Samsjøen mellom kote 473 og 486,7.

2. *Elven Hulta.*

Hulta er en bielv til Gaula og løper sammen med denne vel 1 km nord for Reitstøa i Singsås. Elvens øverste tilløp samles i Holtsjøen, hvorfra elven har et meget slakt fall fram til Langkjølen. Herunder tar den opp Anfinnbekken og elven Hukla. Fra Langkjølen faller elven i fosser og stryk ned dalsiden til samløpet med Gaula. Hulta har herfra en lengde på ca. 5 km og et fall på 250 m, i middel 1 : 20. — Sideelven Hukla har sitt øvre tilløp samlet i Hukelvatna. Hukla tar opp elven Kusma vel 2 km før samløpet med Hulta. Det samlede felt fra Holtsjøen, Anfinnbekken, Hukelvatna, Hukla og Kusma og i Hulta til Langkjølen utgjør 132 km². Dette tilsvarer utnyttbart tilløpsfelt i Hulta.»

Fra avsnitt C «Reguleringens nytte og ulemper» siteres:

«1. a. Inntaksmagasin Sokna Kraftverk.

1. Inntaksmagasinet på 1 mill. m³ vil sikre en viss utnyttelse av Lundesoknas nedre tilløpsfelt på 91 km² med et årlig avløp 100 mill. m³.
2. Når begge nedre anlegg, Sokna og Håen, er bygd utgjør innvunnet årlig energimengde pr. m høyde i inntaksmagasinet 0,2 mill. kWh.
3. Inntaksmagasinet forenkler driften av Sokna Kraftverk bl. a. med hensyn til isforhold og en viss døgnregulering.
4. Det demmes ned ca. 150 dekar skoggrunn av ulik bonitet, men forholdsvis lettdrevet.
5. Den nybygde skogsbilveg langs elven blir neddemt i en lengde av ca. 500 m. Det må derfor bygges ny veg høyere oppe i lien.
6. Det finnes ingen bebyggelse i eller ved inntaksmagasinet bortsett fra en skogshytte, som ikke berøres.
7. Fløtning forekommer ikke lenger i elven etterat skogsbilvegen er tatt i bruk.
8. Mellom Håen og inntaksmagasinet for Sokna Kraftverk finnes i Lundesokna kun små ørret. Fisket har her liten eller ingen betydning. Mellom inntaksmagasinet og inntaksdammen for Nedre Møllefoss Kraftverk forekommer ikke nevneverdig fiske. Laksen går opp til utløpet fra Nedre Møllefoss Kraftverk. Her vil imidlertid avløpstunnelen fra Sokna Kraftverk munne ut, slik at forholdene for fisket

i denne del av elven ikke blir dårligere.

1. b. Sjøen Håen.
   1. Som omtalt under B. 1. b. gir den ønskede regulering av Håen en regulert vassføring på 1,33 m³/sek. Nåværende regulering med magasin 5 mill. m³ gir ca. 10 pst. magasin av middeltilløp. Etter Lundesoknas reguleringskurve gir dette en regulert vassføring på 16,5 pst., eller 0,27 m³/sek. Den økede regulerte vassføring blir derfor 1,33 ÷ 0,27 = *1,06 m³/sek.*
      Midlere fallhøyde i Sokna Kraftverk er 184 m, dvs. en økning av nat.hk på 1,06 × 184 × 1 000/75 = *2 600 hk.*
   2. Det nye magasin får 49 pst. regulering og sikrer en god utnyttelse av vatnet fra Håens felt. Samtidig vil det, så lenge tapping av Samsjøen og øvrige magasiner foregår, øke fallhøyden for Håen Kraftverk.
   3. Det demmes ned vel 2 km² grunn, vesentlig myr og sumpig terreng bortsett fra strandlinjen i sør, hvor det er noe barskog.
   4. Det nåværende fiske i Håen vil trolig ikke bli dårligere ved den økte oppdemming.
   5. Den nye regulering av Håen vil demme ned stiene på nord- og sørsiden av sjøen. Det vanlige framkomstmiddel er imidlertid båt på sørsiden. På nordsiden vil det bli bygget vei til Samsjøen, slik at ferdselen lettes. Det vil også her med fordel kunne nyttes båt etter oppdemmingen.
   6. Seterhusene på Holvollen må flyttes høyere opp. Det finnes et passende sted for plassering av disse.
2. Holtsjøen + Anfinnbekken.
   1. Overføring av Holtsjøen og Anfinnbekkens felt med regulering av Holtsjøen gir en regulert vassføring på 1,44 m³/sek., dvs. 100 pst. av midlere årlig tilløp ved hjelp av Samsjøen magasin. I Sokna Kraftverk gir dette innvunnet i nat.-hk:
      1,44 × 184 × 1 000/75 = *3 530 hk.*
      Den økte vassføring i Lundesokna gir i Sokna Kraftverk 19 mill. kWh pr. år. Kostnaden med overføringen er ca. 11 øre pr. kWh, eller 2,1 mill. kroner.
   2. Senkningen på 1 m av Holtsjøen om vinteren vil ikke gi nevneverdige ulemper for ferdselen og trolig heller ikke for fisket.
   3. Den minskede vassføring i Hulta vil muligens influere på fisket i denne. Det vesentlige fiske foregår dog i elvens slake partier, hvor vannmengden etter reguleringen blir rikelig. Dertil er det kun småørret som forekommer i elven.
   4. Fløting forekommer praktisk talt ikke i Hulta.
   5. En utbygging av Hulta i elvens naturlige leie ned til Gaula ville bare være aktuell fra kote 447. Dette forutsetter en regulering ved oppdemming av Holtsjøen og Hukelvatna samt oppføring av dam ved Langkjølen for å demme vannet opp til nevnte kotehøyde og derved få et kunstig regulerings- og inntaksmagasin. Samlet avløpsfelt blir 132 km² med midlere vassføring 132 km² × 30 l/s./km² = 3,94 m³/sek. Den midlere netto fallhøyde ville bli 250 m. Med 90 pst. regulert vassføring, dvs. 3,6 m³/sek. ville en oppnå en midlere årlig produksjon på 66 mill. kWh.
      Ved en overføring av Hulta med øvre del av Hukla, Kusma og Anfinnbekken vil en få med et felt på ca. 105 km², eller en midlere vassføring på 3,2 m³/sek. som regulert vassføring, dvs. 93,5 pst. av middel. Med full utnyttelse i Lundesokna blir nettofallet ca. 445 m. Den regulerte vassføring overført fra Hulta med sideelver vil da gi en midlere årlig produksjon på 98 mill. kWh, alt vesentlig som vinterkraft. Det vil således kunne oppnåes 32 mill. kWh, eller omtrent 50 pst. større energiproduksjon enn Hulta utbygd til Singsås. Overføring til Lundesokna gir vesentlig lavere utbyggingskostnad.
   6. Overføring av avløpet fra Hultas felter vil spare Holtsjøen og Hukelvatna for regulering av betydning. Dertil unngår en å demme ned et større område ved Langkjølen på ca. 2 km², hvor det til dels er bra skoggrunn.
   7. Overføringen vil redusere flomvassføringen i Gaula.

D. *Eiendomsforhold m. v.*

Fallrettighetene i Lundesokna tilhører for en stor del A/S Lundemo Bruk, som igjen eies av Sør-Trøndelag fylke. De fall av elven som ikke eies av fylket eies enten av private eller av bygdealmenningen. Vi regner med å få overdratt disse ved overenskomst eller voldgift.

Den skoggrunn som demmes ned for inntaksmagasin til Sokna Kraftverk eies av Horg Østre Bygdealmenning.

Som omtalt foran eies den grunn som demmes ned ved øket regulering av Håen av Sør-Trøndelag fylke.

Sammen med bygdealmenningen har Sør-Trøndelag fylke bygget skogsbilveg fram til Håen.

For fallrettighetene i Hulta er av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk foretatt oppmåling og kartlegging. Forhandlinger om overdragelse av fallrettighetene er igang og vil trolig føre til en snarlig ordning. Vi vil meddele dette så snart forholdet er klart.

Såvel Holtsjøen, Hulta, Hukelvatna, Hukla og Kusma eies av private.

Vi vil etterat 2. eller 3. byggetrinn i Lundesokna er besluttet søke om konsesjon på regulering av Hukelvatna og overføring av avløpet fra disse med Hukla og Kusma og endel av Hultas nedbørfelt, i alt 57 km², til Samsjøen for utnytting i kraftverkene i Lundesokna. Vi vil da også søke om konsesjon på regulering og overføring av Store Burusjø med avløpet fra 17 km² felt.

E. *Sammenfattende orientering.*

De ønskede reguleringer sammen med regu-

lering etter tidligere tillatelse gir følgende magasiner i 1. byggetrinn:

Holtsjøen	7	mill. m³
Samsjøen	113	» »
Håen	25	» »
Sum	145	mill. m³

Samlet midlere årlig avløp:

Holtsjøen	45,5	mill. m³
Samsjøen	77,0	» »
Håen	51,0	» »
Inntaksmagasin	100,0	» »
Sum	273,5	mill. m³

Som vedlagte tabell I viser gir dette en middelproduksjon i Sokna Kraftverk ved 179 m netto fallhøyde på 114 mill. kWh årlig, hvorav 69,5 pst. som vinterkraft.

Den tilsvarende regulerte vassføring er:

Ny regulering:

Fra Holtsjøen + Anfinnbekken	1,44	m³/sek.
Fra Håen	1,06	»
Sum	2,50	m³/sek.

Bestående regulering:

Fra Samsjøen	2,44	»
Fra Håen	0,27	»
Samlet	5,21	m³/sek.

De innvunne kraftmengder i Sokna Kraftverk angis til 6 130 nat.-hk fra den omsøkte regulering og i tillegg 12 770 nat.-hk fra tidligere reguleringer.

Samlet i Lundesoknas totale nyttbare 450 m/fall — omfattende 2. og 3. byggetrinn — angis på tilsvarende måte:

1) Økning ved nå omsøkte regulering: 14 270 nat.-hk.
2) Økning ved nå omsøkte og tidligere regulering 30 330 nat.-hk.»

I utredningen er videre opplyst at elva ved inntaket danner en trang fjellkløft hvor det også renner til forholdsvis store bekker fra begge sider. Grunnen som demmes ned er skoggrunn, myr m. m.

For Håens vedkommende opplyses at sjøen fra før år 1900 har vært demmet opp ca. 4 m for å skaffe fløtningsvann i Lundesokna. Etter at fløtningen sluttet har reguleringen fortsatt for å skaffe driftsvann til Nedre Møllefoss Kraftverk. Det sies at den nederste del av setervollene tilhørende Kråklivollen på sjøens nordside blir beliggende ca. 4—5 m over H. R. V. Det midlere tilsig på 34,5 l/sek./km² er utregnet etter avløpsmålinger for Lundesokna fra 1920 til 1950.

Dammen utføres som platedam på fjell i flomløpet og en fyllingsdam nord for utløpet. Flomvann avledes ved overløp over platedammen og tappingen skjer ved bunnluke i platedammen.

Samsjøens overflate er angitt til 10,115 km² med et tilløpsfelt på 70 km².

Det er anført at de bestående reguleringsinnretninger vil bli bibeholdt og overhalt — eventuelt modernisert.

For så vidt angår Holtsjøen angis dens areal til 7,356 km² og tilløpsfelt til 40 km². Anfinnbekkens tilløpsfelt ses å være 8 km². Avløpsberegningene støtter seg på sammenligning med nabofelt. Sørungen og Slindevatna har et avløp på ca. 27 l/sek./km² og altså Lundesokna 34,5 l/sek./km². Ansøkeren regner da med 30 l/sek./km² for Holtsjøen m. v. Ifølge utredningen magasinerer Samsjøen og Holtsjøen tilsammen 98 pst. av midlere årlige avløp og dette gir da 100 pst. regulert vassføring fra disse partielle felter.

Hultas utløp fra Holtsjøen stenges med en overløpsdam, hvor overløpet legges på kote 544,5.

Om terrenget omkring sjøen opplyses:

«Holtsjøen har mange lave holmer spredt over det hele. Strandlinjen er forholdsvis slak, bortsett fra den østligste del, der den er brattere. Terrenget rundt sjøen er for det meste myr og sumpig med små vann spredt omkring. I den østligste del er det ved stranden og lien opp fra vatnet granskog. Selve sjøen er stort sett langgrunn med overveiende steinbunn etter strendene. Det er målt dybder på over 20 m i sjøen.

I Holtsjøen finnes såvel ørret som røye.

Det finnes 2 hytter, noen naust og setervoller rundt sjøen, men disse berøres ikke av reguleringen.»

I tabelloppstilling er vist flomtapsberegning for årene 1920 til 1950 under en forutsatt vintertapping på 10 m³/sek. Flomtap oppstår i 10 år, maks. 11,5 mill. kWh i 1943—44. I middel er flomtapet beregnet til 1,38 mill. kWh.

Det vedligger søknaden dessuten et kort sammendrag av planene for utbygging av vassdraget datert 14. april 1961. Av denne siteres:

«Utbyggingsplaner.

Samlet utbyggbar fallhøyde i Lundesokna er ca. 450 m fordelt på følgende 3 anlegg:

1. byggetrinn: Sokna Kraftverk som vil utnytte fallet mellom Bjørdalen, kote 210—217, og Lundamo, kote 31 = ca. 184 m brutto fall.
2. byggetrinn: Håen Kraftverk, som vil utnytte fallet mellom Håen, kote 423—433 og Bjørdalen, kote 210—217 = ca. 216 m brutto fall.
3. byggetrinn: Sama Kraftverk, som vil utnytte fallet mellom Samsjøen, kote 473—486,7, og Håen, kote 423—433, ca. 50 m brutto fall.

NB! Kotehøydene angir laveste og høyeste regulerte vannstand.

Overføringer:

1. byggetrinn: Holtsjøen + Anfinnbekken, 48 km², overføres ved en 700 m tappetunnel til Samsjøen.

Ved 2. eventuelt 3. byggetrinn: Hukla og Kusma + endel av Hultas nedbørfelt, tilsammen ca. 57 km², overføres ved en ca. 10 km lang tunnel til Samsjøen. Likeså overføres

Store Burusjø med 17 km² nedbørfelt til Samsjøen ved en 2,5 km lang tunnel.

Disse overføringer er forutsatt utført samtidig med 2. byggetrinn Håen Kraftverk, eventuelt først ved 3. byggetrinn Sama Kraftverk.»

Det er også nevnt ytterligere reguleringer i forbindelse med overføringene for 2. eventuelt 3. byggetrinn. Det nevnes særskilt at ved disse overføringer og reguleringer i tillegg til de omsøkte ville flommen i Gaula i august 1940 vært redusert med ca. 50 m³/sek. ved Haga bru. Tunnelen Holtsjøen—Samsjøen blir 700 m (5 m²). Anfinnbekken overføres til Holtsjøen ved åpen kanal ca. 1 000 m lang beregnet på å ta de største flommer. Driftstunnelen blir 4 325 m lang (12 m²), trykksjakten gis en helning på ca. 35° og tverrsnitt 10 m². Kraftstasjonen legges i fjell og installasjonen blir 1 aggregat på 22 000 kW. Avløpstunnelen blir ca. 550 m (12 m²) lang.

Sokna Kraftverk regnes satt i drift vinteren 1963—64.

Det vedligger forslag til manøvreringsreglement for Håen, Holtsjøen og inntaksmagasinet.

Hovedstyret har mottatt følgende tilleggssøknad datert 2. oktober 1961:

«Vi viser til vår ovennevnte søknad og vedlagte tegning L 8 av «Inntaksdam og inntak».

Vi hadde ved forprojekteringen forutsatt å avlede flomvatnet gjennom flomluker i dammen. Dette gjorde vi for å lette sprengningen av avløpstunnelen for Håen Kraftverk, som kommer ovenfor på et senere tidspunkt. (Denne var da forutsatt drevet med jevn stigning mot kraftstasjonen ved senket vannstand i inntaket for Sokna.)

Etter nærmere overveielse er vi kommet til at det vil være en fordel å ha fast overløp over dammen av 3 grunner:

1. En forenkler manøvreringen av dammen.
2. Dammen blir antagelig billigere.
3. Det gjør det lettere å bygge kjørebro over dammen. Det er nå framkommet ønske fra grunneieren, Horg Østre bygdealmenning, om å få bilvei over dammen med tilknytning til vei på nordre side av det framtidige inntaksmagasin bort til Bjørdalen m. v., hvor det kommer ned en god del tømmer. Adkomsten dit vil bli vanskeliggjort ved oppdemmingen av inntaksmagasinet.

Denne forandring av damkonstruksjonen forårsaker noe høyere vannstand i inntaksmagasinet enn H. R. V. kote 217, når vannføringen er større enn de ca. 15 m³/sek. vi kan kjøre ut gjennom kraftstasjonen, dvs. ved flommer. Vi har analysert de opptredende flommer 1919—1951 og funnet at under den største målte flom (1940) ville vannstanden ha vært kote 217,80 under forutsetning av at kraftstasjonen sto og det ovenfor liggende felt var uregulert. Midlere flomvannstand de ovennevnte år ville ligge på kote 217,43 under samme forutsetninger. Tar en hensyn til reguleringen i Samsjøen og Håen vil flommenes størrelse og varighet avta betraktelig og begrense seg til det nederst uregulerte felt på 91 km² ved 1. byggetrinn og 73 km² etter 2. byggetrinn. Vi har på vedlagte tegning L. 21 satt opp et diagram over flomstigninger under de nevnte forutsetninger med og uten kjøring av kraftverket.

Vi ser det slik at denne konstruksjonsforandring av dammen ikke medfører annet enn en øket erstatning til grunneieren for heving av forsumpningsgrensen rundt magasinet i korte perioder. Dersom en forutsetter at forsumpningsgrensen heves ca. 0,5 m i middel i flomperiodene vil det areal som berøres utgjøre ca. 4 dekar skoggrunn av varierende bonitet.

Vi har forelagt spørsmålet for ordføreren i Horg kommune og driftsbestyreren for Horg Østre bygdealmenning, og de har begge uttalt at de så det som en meget stor fordel å ha kjørevei over dammen med tilknytning til veien til Bjørdalen.

Vi tillater oss derfor å søke om at flomlukene i dammen sløyfes og erstattes med fast overløp, i hovedsaken i samsvar med vedlagte tegning L. 15 og senere leverte detaljtegninger.

For å få saken hurtig avgjort sender vi søknaden direkte til Horg kommune og grunneieren, Horg Østre bygdealmenning, til uttalelse. Noen flere skulle det være unødvendig å få uttalelse fra etter vår mening.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 29. mai og 1. juni 1961 (nr. 120 og 123) og dessuten i Adresseavisen og Trøndelag, begge Trondheim. Saken har vært behandlet i distriktet og det foreligger følgende uttalelser:

Horg kommunestyre har i møte 27. juli 1961 gjort følgende vedtak:

«*Hvorvidt reguleringstillatelse bør gis.*

Ifølge de fremlagte planer er det på det rene at den foreliggende søknad tenkes fulgt opp av en søknad om overføring av Store Burusjø og Hukelvatnet. Selv om disse søknader først vil fremkomme senere i forbindelse med 2., eventuelt 3. byggetrinn, kan herredstyret ikke se bort fra denne side av saken.

Under hensyntagen til den foreliggende kraftsituasjon i Sør-Trøndelag finner Horg kommune å ville anbefale at konsesjon gis under forutsetning av at det fastsettes samme konsesjonsvilkår som ved andre tilsvarende utbygginger og reguleringer. Herredstyret vil således be om at følgende vilkår blir medtatt i tillatelsen:

1. *Reguleringsavgiften.*
   Da kraften — iallfall i første omgang blir anvendt til industri utenfor kommunen, må man sette reguleringsavgiften forholdsvis høy. Herredsstyret vil her foreslå at avgiften settes til kr. 4 pr. nat.-hk.
   Man vil i denne forbindelse understreke at reguleringsavgiften ikke er indeksregulert, mens verdien av de faste anlegg m. m. som Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk overtar ikke bare bevarer sin verdi men må antas etterhvert å stige.
2. *Konsesjonskraft.*
   Kommunen forutsetter at det inntas vanlige bestemmelser for konsesjonskraft til kommunen, jfr. reguleringslovens § 15.
3. *Fiske.*
   Regulanten må pålegges å sette et til-

strekkelig antall settefisk i de berørte vassdrag. En forutsetter også at Statens fiskeriinspektør undersøker om de endrede vannføringsforhold kan tenkes å påvirke laksefisket i Gaula. Herredsstyret forbeholder seg for øvrig å komme tilbake til disse spørsmål så snart det foreligger uttalelse fra Jeger- og Fiskerforeningen.

4. *Kanalisering ved Lundamo.*
Det er mulig at den planlagte kanalisering ved Lundamo vil senke grunnvasstanden i dette strøk. På grunn av at vannforsyningen nå skjer gjennom brønner med pumper vil dette medføre større problemer som i så fall vanskelig kan løses uten et felles kommunalt anlegg.
Herredsstyret må her kreve at søkeren gjennom tiltak eller pengebidrag dekker slike mulige skader.

5. *Anleggsveier.*
Kommunen har måttet forsterke veiombyggingen Lundamo—Velta (ca. 850 meter) av hensyn til kraftanlegget. Denne fordyrelse utregnes av Sør-Trøndelag Vegvesen og må dekkes av søkeren.
Anleggsveien til Sokna Kraftstasjon må ved valg av trasé tilpasses kommunens varige interesser i den utstrekning dette ikke fører til uforholdsmessig fordyrelse. Anleggsveier bør derfor utstikkes i samråd med de berørte kommuner.

6. *Kraftledninger.*
I den utstrekning de planlagte kraftledninger for anlegget kan tjene kommunens forsyning til borgerlig behov, bør disse interesser koordineres.
Kraftledningene bør derfor ikke anlegges før de er forelagt kommunene til uttalelse så interessene samordnes så tidlig som mulig.

7. *Brakker.*
I den utstrekning mulige anleggsbrakker kan tjene permanente formål som feriehjem, turiststasjon m. m. bør de interesserte kommuner få anledning til å overta disse for eget eller andres bruk.

8. *Fyllmasser.*
Disse må plasseres etter avtale med kommunen, idet massene kan anvendes til forbygging mot elvegravninger og utfylling av tomter.
På denne måte vil man unngå oppfylling på dyrket mark og skjemming av naturforholdene.

9. *Neddemming av jord og skog, setervoller m. m.*
Herredsstyret forutsetter at det opprettes et jord- og skogbruksfond som erstatning for de verdier som varig neddemmes.

10. *Sykestue.*
En går ut fra at regulanten blir pålagt å bygge sykestue og holde legehjelp for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er slutt, og at det for så vidt kan samarbeides med de interesserte kommuner.
Likeledes forutsettes det at regulanten tilpliktes å bære utgiftene til utvidet forebyggende helsetjeneste og sosiale tiltak samt syketransport.

11. *Forsorgsunderstøttelse.*
Kommunen forutsetter at det inntas vanlig bestemmelse om refusjon av slike utgifter m. m., jfr. vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 7.

12. *Arbeidskraft og tjenester.*
Herredsstyret forutsetter at søkeren så langt råd er tilpliktes å benytte mulig lokal arbeidskraft samt tjenester og varer.
Det vil være naturlig her hvor det dreier seg om en fylkeskommunal utbygging at det opprettes samarbeid med arbeidsformidling og transportsentral.

13. *Sikringstiltak.*
I den utstrekning en finner det nødvendig, tilpliktes søkeren å foreta de nødvendige inngjerdinger og andre sikringstiltak, for å forebygge ulykker på folk og fe.

Herredsstyret vil til slutt bemerke at nærværende uttalelse er avgitt s a m t i d i g som det pågår forhandlinger med Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk om løsning av enkelte av de nevnte betingelser.
Det er en f o r u t s e t n i n g at partene skal søke å løse de praktiske spørsmål forhandlingsveien.
For å imøtekomme Sør-Trøndelag fylkes anmodning om en hurtig behandling av søknaden har herredsstyret funnet å ville avgi nærværende uttalelse allerede nå.
Horg kommune forutsetter at søkeren på vanlig måte tilpliktes å dekke alle utgifter til teknisk og juridisk bistand.»

S i n g s å s f o r m a n n s k a p har i møte 28. juli 1961 vedtatt denne uttalelse:

«*Hvorvidt reguleringstillatelse bør gis:*
Ifølge de fremlagte planer er det på det rene at den foreliggende søknad tenkes fulgt opp av en søknad om overføring av Store Burusjø, Hukkelvatna, Kusma og deler av Hultas nedbørsfelt. Selv om disse søknader først vil fremkomme senere i forbindelse med 2., eventuelt 3. byggetrinn, kan herredsstyret ikke se bort fra denne side av saken.
En slik planlagt overføring og utbygging av vassdraget vil således ødelegge enhver mulighet for en utbygging av Hulta i Singsås, og kommunen kan derfor ved forslag til reguleringsavgiftens størrelse og konsesjonsbetingelsene for øvrig ikke se bort fra denne side av saken. Herredsstyret finner likevel å ville anbefale at konsesjon gis, under forutsetning av at det tas hensyn til de samlede skader og ulemper som forutsettes å ville oppstå for Singsås, som på denne måte berøves mulighetene for egen kraftutbygging i nevnte vassdrag. Herredsstyret vil be om at følgende vilkår blir medtatt i tillatelsen:

1. *Reguleringsavgiften.*
Da kraften — iallfall i første omgang — blir anvendt til industri utenfor kommunen, må man sette reguleringsavgiften forholdsvis høy. Herredsstyret vil her foreslå at avgiften settes til kr. 4 pr. nat.-hk.
Man vil i denne forbindelse understreke at reguleringsavgiften ikke er indeksregulert, mens verdien av de faste anlegg m. m. som Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk overtar ikke bare bevarer sin verdi men må antas etterhvert å stige.

2. *Konsesionskraft.*
Kommunen forutsetter at det inntas

vanlige bestemmelser for konsesjonskraft til kommunen, jfr. reguleringslovens § 15.

3. *Fiske.*
Regulanten må pålegges å sette et tilstrekkelig antall settefisk i de berørte vassdrag. En forutsetter også at Statens fiskeriinspektør undersøker om de endrede vannføringsforhold kan tenkes å påvirke laksefisket i Gaula. Herredsstyret forbeholder seg for øvrig å komme tilbake til disse spørsmål så snart det foreligger uttalelse fra Jeger- og Fiskerforeningen.
4. *Anleggsveier.*
Det er på det rene at det blir nødvendig for søkeren å bygge anleggsveier innenfor kommunen. Disse bør tilpasses skog- og jordbrukets varige interesser i den utstrekning dette ikke fører til uforholdsmessig fordyrelse for anlegget. Anleggsveiene må derfor utstikkes i samråd med kommunen og veiene må senere stilles til fri avbenyttelse for distriktet.
5. *Kraftledninger.*
I den utstrekning de planlagte kraftledninger for anlegget kan tjene kommunens forsyning til borgerlig behov, bør disse interesser koordineres.
Kraftledningene bør derfor ikke anlegges før de er forelagt kommunene til uttalelse så interessene samordnes så tidlig som mulig.
6. *Brakker.*
I den utstrekning mulige anleggsbrakker kan tjene permanente formål som feriehjem, turiststasjon m. m. bør de interesserte kommuner få anledning til å overta disse for eget eller andres bruk.
7. *Fyllmasser.*
Disse må plasseres etter avtale med kommunen så man kan sikre seg at massene eventuelt kan anvendes til nyttige formål.
8. *Neddemming av jord og skog, setervoller m. m.*
Herredsstyret forutsetter at det opprettes et jord- og skogbruksfond som erstatning for de verdier som varig neddemmes.
9. *Sykestue.*
En går ut fra at regulanten blir pålagt å bygge sykestue og holde legehjelp for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er slutt, og at det for så vidt kan samarbeides med de interesserte kommuner.
Likeledes forutsettes det at regulanten tilpliktes å bære utgiftene til utvidet forebyggende helsetjeneste og sosiale tiltak samt syketransport.
10. *Forsorgsunderstøttelse.*
Kommunen forutsetter at det inntas vanlig bestemmelse om refusjon av slike utgifter m. m., jfr. vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 7.
11. *Arbeidskraft og tjenester.*
Herredsstyret forutsetter at søkeren så langt råd er tilpliktes å benytte mulig lokal arbeidskraft samt tjenester og varer.
Det vil være naturlig her hvor det dreier seg om en fylkeskommunal utbygging at det opprettes samarbeid med arbeidsformidling og transportsentral.

Herredsstyret vil til slutt bemerke at nærværende uttalelse er avgitt s a m t i d i g som det pågår forhandlinger med Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk om løsning av enkelte av de nevnte betingelser.

Det er en f o r u t s e t n i n g at partene skal søke å løse de praktiske spørsmål forhandlingsveien.

For å imøtekomme Sør-Trøndelag fylkes anmodning om en hurtig behandling av søknaden har herredsstyret funnet å ville avgi nærværende uttalelse allerede nå.

Singsås kommune forutsetter at søkeren på vanlig måte tilpliktes å dekke alle utgifter til teknisk og juridisk bistand.»

S t ø r e n k o m m u n e har i møte 29. august 1961 uttalt:

«*Hvorvidt reguleringstillatelse bør gis:*

Ifølge de framlagte planer er det på det rene at den foreliggende søknad tenkes fulgt opp med en søknad om overføring av Store Burusjø og Hukelvatnet. Selv om disse søknader først vil komme senere i forbindelse med 2., eventuelt 3. byggetrinn, kan kommunestyret ikke se bort fra denne side av saken.

Under hensyntagen til den foreliggende kraftsituasjon i Sør-Trøndelag finner Støren kommunestyre å ville anbefale at konsesjon gis under forutsetning av at det fastsettes samme konsesjonsvilkår som ved andre tilsvarende utbygginger og reguleringer. Kommunestyret vil således be om at følgende vilkår blir medtatt i tillatelsen:

1. *Reguleringsavgiften.*
Da kraften — iallfall i første omgang — blir anvendt til industri utenfor kommunen, må man sette reguleringsavgiften forholdsvis høy. Kommunestyret vil foreslå at avgiften settes til kr. 4 pr. nat.-hk.
Man vil i denne forbindelse understreke at reguleringsavgiften ikke er indeksregulert mens verdien av de faste anlegg m. m. som Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk overtar ikke bare bevarer sin verdi, men må antas etterhvert å stige.
2. *Konsesjonskraft.*
Kommunen forutsetter at det tas inn bestemmelser om konsesjonskraft til kommunen, jfr. reguleringslovens § 15.
3. *Fiske.*
Regulanten må pålegges å sette et tilstrekkelig antall settefisk i de berørte vassdrag. En forutsetter også at Statens fiskeriinspektør undersøker om de endrede vassføringsforhold kan tenkes å påvirke laksefisket i Gaula. Kommunestyret forbeholder seg for øvrig å komme tilbake til disse spørsmål så snart det foreligger uttalelse fra Jeger- og Fiskerforeningen.
4. *Sykestue.*
En går ut fra at regulanten blir pålagt å bygge sykestue og holde legehjelp for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er slutt, og at det for så vidt kan samarbeides med de interesserte kommuner.
Likedan forutsettes det at regulanten tilpliktes å bære utgiftene til utvidet forebyggende helsetjeneste og sosiale tiltak samt syketransport.
5. *Forsorgsunderstøttelse.*
Kommunen forutsetter at det tas inn vanlig bestemmelse om refusjon av slike utgifter m. m., jfr. vassdragsreguleringslovens § 12, pkt. 7.
6. *Arbeidskraft og tjenester.*
Kommunestyret forutsetter at søkeren

så langt råd er nytter mulig lokal arbeidskraft samt tjenester og varer.

Det vil være naturlig her hvor det dreier seg om en fylkeskommunal utbygging at det opprettes samarbeid med arbeidsformidling og transportsentral.

Kommunestyret vil til slutt bemerke at nærværende uttalelse er avgitt samtidig som det pågår forhandlinger med Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk om løsning av enkelte av de nevnte betingelser.

Det er en forutsetning at partene skal søke å løse de praktiske spørsmål forhandlingsveien.

For å imøtekomme Sør-Trøndelag fylkes anmodning om en hurtig behandling av søknaden har kommunestyret funnet å ville avgi nærværende uttalelse allerede nå.

Støren kommune forutsetter at søkeren på vanlig måte tilpliktes å dekke alle utgifter til teknisk og juridisk bistand.

Vedtak:

Ordføreren foreslo følgende tillegg til formannskapets tilråding:

Kommunestyret forutsetter at det opprettes et jord- og skogbruksfond for de verdier som varig neddemmes.

Formannskapets tilråding med ordførerens tilleggsforslag enstemmig vedtatt.»

Horg Skogeierlag uttaler seg slik i brev av 26. juli 1961:

«Horg Skogeierlag vil ikke sette seg imot at det blir gitt konsesjon til Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk på regulering og utbygging av Lundesoknavassdraget med de prosjekterte overføringer, under forutsetning av at det blir ydet full erstatning eller kompensasjon for avståelser og skadevirkninger av enhver art som det reises berettiget krav om.

Under omtalen av reguleringens nytte og ulemper i Sør-Trøndelag Elektrisitetsverks søknad finner Horg Skogeierlag grunn til å peke på nedenstående forhold:

1. Ved bygging av ny skogsbilveg istedenfor den som blir neddemt må det tas hensyn til at vegen blir lagt slik som det passer best for skogsdriften i dette område.
2. Ved oppdemming av inntaksmagasinet for Sokna kraftverk blir Horg østre bygdealmennings sagbruk satt under vann.
3. Det er helt feilaktig å si at fløtning ikke forekommer i elven etterat skogsbilvegen er tatt i bruk. Betydelige skogstrekninger på begge sider av elven fra Samdal til det påtenkte damsted i Huhougen kan fremdeles best fremdrives ved fløtning.
4. Det har foregått ganske meget fiske i vassdraget, både som sportsfiske og som matnyttig fiske. Det er ingen grunn til å bagatellisere fisket slik som Elektrisitetsverkets vedkommende fremstiller det. I denne forbindelse bør man også være oppmerksom på faren for at det kan overføres røye fra Holtsjøen til Samsjøen og resten av vassdraget.

   Av hensyn til fisket i Håen må det settes strenge krav til rydding av grunnen før neddemmingen.
5. Ved regulering av Håen blir det neddemt 2,08 km² grunn. Dette er nok Sør-Trøndelag fylkes egen grunn, men det går allikevel store beitestrekninger tapt for de som har beitedyr i området.»

Horg østre bygdealmenning gjorde i styremøte 7. juni d. å. følgende vedtak:

«Almenningsstyret har intet å innvende mot de foreslåtte reguleringer.

Almenningsstyret forbeholder seg imidlertid rett til å kreve erstatning for avstått grunn og rettigheter, samt for ulemper som måtte opstå som følge av reguleringer og anlegg.»

Horg jakt- og fiskerlag sier i brev av 15. august 1961 blant annet:

«Da vårt lag har søknad inne om leie av all jakt og fiske på Lundemo Bruks almenning, har laget selvsagt stor interesse at utviklingen ved den påtenkte oppdemming av Håen og utbygging av Lundesokna.

En er av den mening, at oppdemming av bl. a. Håen, til en viss grad vil ødelegge de to gode gytebekkene Kråka og bekken sørøst for Holvollene, og at det i forbindelse med utbyggingen må søkes rettet på dette ved f. eks. utsetting av settefisk o. a. Da vårt lag, som før meddelt er sterkt interessert i leie av bl. a. Håen, ser vi det som vår oppgave bl. a. å sørge for tilføring av ny fiskeyngel til nevnte vann og ellers drive en rasjonell såvel jakt som fiskepleie og ellers søke å få både jakt og fiske på nevnte grunn inn i mere regulerte former.»

Singsås jordstyre uttaler den 5. juli 1961:

«Den foreliggende sak omhandler utbygging av Lundesokna med regulering av Håen, Samsjøen, Holtsjøen, Burusjøen og Hukelvatna. De fire siste i Singsås. Denne utbygging vil overføre 80 pst. av Hultas nedslagsfelt til Lundesokna.

Konsesjonssøknaden gjelder imidlertid bare regulering av Holtsjøen og overføring av tilløpet til Holtsjøen og Anfinnbekkens nedslagsfelter til Samsjøen i Lundesokna.

Når det gjelder Singsås har S. T. E.-verk holdt følgende overførings- og reguleringsplaner utenfor den foreliggende konsesjonssøknad.

Overføringer:

Hukla og Kusma + en del av Hultas nedbørfelt, tilsammen 57 km², som skal overføres til Samsjøen. Videre overføring av Store Burusjø, nedslagsfelt 17 km², også til Samsjøen.

Reguleringer:

1. Regulere Store Burusjø 1 m ved tapping om vinteren.
2. Ny oppdemming av Samsjøen med ytterligere 6 m.
3. Oppdemming av Hukelvatna slik at vatnet fra dette nedslagsfelt ikke belaster overføringstunnelen til Samsjøen samtidig som flomvatnet fra de uregulerte felter.

Hultas nedslagsfelt er i alt på 140 km². Holtsjøen og Anfinnbekkens felter er tilsammen 48 km², dvs. 34 pst. av hele nedslagsfeltet.

En så vidt stor overføring av vassdraget ødelegger imidlertid mulighetene for en utbygging av Hulta i Singsås, og en er derfor av den oppfatning at det ikke er riktig å gi konsesjon på bare en del av vassdraget. En må ha garanti for at de foreliggende utbygningsmuligheter i sin helhet blir utnyttet.

Problemene og ulempene ved reguleringene og overføringene sett fra et landbrukssynspunkt blir også helt andre ved en fullstendig regulering enn de som oppstår ved de reguleringer og overføringer som konsesjonssøknaden omfatter.

Hultas nedslagsfelt:

Det er sammenhengende skog fra dalen og opp til sjøene med store floer imellom. Hvor store skogarealer og hvor stor tilvekst det dreier seg om har en ikke oversikt over. Omkring sjøen må skogen betraktes som fjellskog. I den senere tid har det vært lite skogsdrift omkring Hukla, Kusma og øvre del av Hulta. Årsaken til dette er trolig de vanskelige fremdriftsforhold. Tidligere, før 1920, ble tømmeret i dette området fløtt, men da fløtingen i Gaula opphørte ble det også slutt i Hulta. Grunneierne har således fløtingsrettigheter i vassdraget. Skogsveier vil imidlertid være å foretrekke.

Det har vært flere sagbruk og et møllebruk i Hulta. Hinsværk sag og mølle brant i 1956, for øvrig det siste sagbruk som nyttet Hulta som kraftkilde.

Etter avtale med Statens Kornforretning ble ikke mølla gjenoppbygget.

Holtsjøen:

Lendet omkring sjøen er forholdsvis slakt, bortsett fra en del av østsiden, der det er noe brattere. Det er mye myr omkring sjøen, men også en del skog, i første rekke furu og bjørk, men også en del gran. Sjøisen har år om annet vært nyttet til transportvei for skogsvirket og også ved heimkjøring av høy fra setrene. Ved reguleringen vil sjøen bli tappet, konsesjonssøknaden sier 1 m, men tegningen syner at tappetunnelen skal utføres slik at det åpner muligheter for 8 m nedtapping. Tapping om vinteren vil i alle tilfelle gjøre kjøring på isen usikker.

Holtsjøen er stort sett langgrunn slik at store arealer vil bli tørrlagt ved nedtapping. Hvilken betydning dette kan få for fiskebestanden er det vanskelig å si noe om, men tappingens omfang vil være svært avgjørende.

Det ville være ønskelig om rettigheter som fløting og kjøring på isen blir erstattet med veger. All vegbygging i forbindelse med anleggsvirksomheten bør derfor planlegges i samråd med jord- og skogbrukets faginstanser slik at vegene kan komme flest mulig interesser til gode. En vil i den forbindelse peke på at det i dette område ligger betydelige dyrkingsmuligheter, bare det blir vegforbindelse.»

Singsås fjellstyres uttalelse av 12. juni 1961 lyder:

«Ved en oppdemming av Samsjøen som av S. T. E.v. vil det gå klart fram at store områder rundt sjøen blir ødelagt som beitemark, likedan skulle man tro at fisket blir vesentlig dårligere enn før, det estetiske rundt sjøen får vel også et utseende som ikke blir noen fryd for øyet.

Etter ovenstående forlanger Singsås fjellstyre erstatning for de verdier som blir ødelagt.

Erstatningsbeløpet må vel bli fastsatt av en eventuell skjønnsrett. Vi forlanger også å være representert ved et eventuelt skjønn.»

Sør-Trøndelag fylkesfriluftsnemnd har uttalt i møte 19. juni 1961:

«Fylkesfriluftsnemnda vil minne om at da Samsjøen i sin tid ble regulert, ble fylkets fineste fiskevatn ødelagt. Reguleringen som det nå søkes om vil helt ødelegge disse områder for sportsfiskerne, idet bl. a. den rør som det i dag er bra med i Holtsjøen vil forsvinne.

Fylkesfriluftsnemnda er klar over at det nytter lite — og at det vel heller ikke alltid er riktig — å motsette seg kraftutbyggingen. Men en mener at det offentlige har plikt til å kompensere også for almenhetens rettigheter og muligheter til å drive friluftsliv bl. a. med sportsfiske.

Slik kompensasjon kan en skaffe ved å bedre forholdene i andre fjellvatn, da helst i de omkringliggende vann hvor det i dette tilfelle er meget som kan gjøres ved mating og gjødsling.

Den betydning det har å stimulere folk til friluftsliv i denne motoriserte tidsalder finner en det unødvendig å komme inn på.

Vedtak:

Friluftsnemnda finner ikke å kunne motsette seg regulering m. v. i Lundesokna og Hulta, men foreslår avsatt på Sør-Trøndelag fylkes budsjett 1962 kr. 15 000 til høyning av fiskebestanden i fylkets fjellvatn.

Det vil være naturlig at beløpet disponeres av T. O. F. A.

Fylkesfriluftsnemnda ønsker å komme med forslag til beløp på en slik post også for fremtidige budsjetter.»

Og Sør-Trøndelag fylkeslandbruksstyre gjorde i møte 2. august 1961 dette vedtak:

«Da skadene og ulempene ved reguleringen vil bli av relativ beskjeden karakter for jordbrukets vedkommende, vil en anbefale konsesjonssøknaden.»

Landbruksdepartementet uttaler 4. desember 1961:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag, Kjell Ofstad, som i brev av 6. juli d. å. har gitt slik uttalelse som vedlagte gjenpart viser.

Inspektøren for ferskvannsfisket har den 18. november 1961 bl. a. uttalt:

«Etter konferansen den 7. november d. å med konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag ble man enig om at settefiskanlegget på Lundamo i stedet for 7 000 bør sikres med 12 000 liter/minutt i tiden 1. mai til 30. desember.»

For øvrig slutter fiskeriinspektøren seg til konsulentens uttalelse.

Departementet slutter seg til disse uttalelser og vil rå til at det fastsettes vilkår i samsvar med disse.

En vil således foreslå at settefiskanlegget i tiden 1. mai til 30. desember sikres en vannføring på inntil 12 000 liter pr. minutt.

Landbruksdepartementet vil særlig peke på den store betydning settefiskanlegget ved Lundamo har. Dette anlegg leverer settefisk til hele Trøndelag og dels også til distrikter lenger vekk, og det har derfor stor betydning ved at det avhjelper de skader som vassdragsreguleringen forårsaker for ferskvannsfisket i dette distrikt. Ved et fremtidig sentralanlegg for Trøndelagsdistriktet er det nettopp meningen å satse på dette settefiskanlegg.»

Fiskerikonsulentens uttalelse gjengis:

«I anledning søknad av 14. april 1961 fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk om tillatelse til reguleringer m. v. i Lundesokna og Hulta skal jeg bemerke følgende:

1. *Fiskebestanden og fisket i vassdraget.*

På strekningen fra den planlagte Sokna kraftstasjon og opp til Håen, er fiskebestanden for det meste små bekkørret, bortsett fra aller nederst mot Lundamo hvor fisken er en del større og av god kvalitet til dels. Det drives ubetydelig fiske på denne strekning.

Nedenfor Nedre Møllefoss kraftstasjon finnes en bra bestand av sjøaure og laks.

I Håen finnes i dag ørret som mest er småfallen. Bestanden gir grunnlag for leilighetsvis fiske med stangredskap, men fisket kan ikke sies å ha særlig stor betydning. Garnfiske drives meg bekjent ikke i Håen.

I Sama mellom Håen og Samsjøen drives likeledes ubetydelig fiske, mest etter bekkørret.

Samsjøen har til tross for sterk regulering en ørretstamme av ganske god kvalitet. Bestanden sies imidlertid å være forholdsvis fåtallig. Det drives ørretfiske med garn og forskjellig håndredskap.

Mellom Samsjøen og Holtsjøen finner vi Øvre og Nedre Lakstjern som etter de opplysninger jeg har fått, har ørret av meget god kvalitet. Tjerna er ikke så store, men de gir grunnlag for et godt sportsfiske med stangredskap.

Holtsjøen har blandet bestand av ørret og røye. Ørreten er av god kvalitet og gir grunnlag for et ganske bra fiske med garn og håndredskap. Røya er imidlertid småfallen og av dårlig kvalitet, men tallrik. Bestanden av røye er etter alt å dømme alt for stor slik forholdene er nå.

Hukkelvatna har bare ørret. Bestanden er forholdsvis småfallen, men av ganske bra kvalitet. En kan regne med at bestanden er temmelig tallrik, og antakelig noe for tallrik.

Elven Hulta har mest småfallen elveørret og fisket er ubetydelig, aller nederst i elven, på de siste ca. 200 m før den løper sammen med Gaula går det opp noe sjøørret og smålaks. For tiden regnes bestanden av disse for å være forholdsvis liten, etter de opplysninger jeg har fått. Hva som i dag fanges av laks og sjøørret på denne korte strekning har jeg foreløpig ingen opplysning om.

2. *Reguleringenes sannsynlige virkninger på fiske og fiskebestand.*

I elvene Sokna og Sama, ovenfor Sokna kraftstasjon, får en reduksjon av vannføringen og til dels tørrlegging. Dette vil bevirke tilbakegang i fiskebestanden, men som nevnt, er fisket heller ikke i dag av noen særlig stor betydnnig. En spesiell ting å merke i denne forbindelse er at en må søke å sikre vanntilførselen til settefiskanlegget ved Øvre Møllefoss i Lundesokna. Dette anlegg er et sentralt anlegg for oppdrett av laks og ørret for Trøndelagsdistriktet, og tar også spesielt sikte på å dekke behovet for utsetting i regulerte vassdrag. Med det stigende behov på dette område bør en ta sikte på å sikre anlegget en vannføring i tiden 1. mai til 30. september på ca. 7 000 liter/minutt.

Virkningene av sjøenes reguleringer vil influere på fiskens ernæringssituasjon. Ved 6,25 m oppdemming i Håen vil en den første tid få en bedring av fiskens vekstforhold, men etter anslagsvis 4—6 år vil ernæringssituasjonen for fisken bli dårligere igjen og etterhvert stabiliseres.

Hvordan forholdene endelig kan bli er vanskelig å forutsi, men sannsynligvis blir forholdene i lengden dårligere enn før. Senkingen i Holtsjøen vil med en gang forårsake en reduksjon av næringsproduksjonen. Reguleringen er her ikke stor, så skadene vil kanskje ikke gi så stort utslag. En annen ting er at senkingen sannsynligvis vil redusere røyas forplantning noe, en ting som bare må ansees som en fordel i Holtsjøen. Sammenlagt er det mulig forholdene for fisket her ikke blir merkbart dårligere enn før, og om en vedlikeholder ørretstammen, eventuelt ved kunstig utsetting, er det mulig forholdene kan bli bedre enn nå, selv om den forholdsvis lille senking reduserer det beste næringsproduserende område (0—6 m) med 0,78 km² eller vel 20 pst.

Disse forhold er vanskelig å bestemme på forhånd, og bør undersøkes nærmere.

Overføringen av Holtsjøen til Samsjøen vil resultere i at røye vandrer ned i Samsjøen og sannsynligvis også til Håen. Etter alt å dømme, vil dette bli til skade for fiskebestanden disse steder som nå bare har ren ørretbestand. Det er selvsagt vanskelig å forutsi røyas gytemuligheter i Samsjøen og Håen, men sammenlikner en med erfaringer fra liknende tilfeller andre steder, er det sannsynlig at røya vil danne en tallrik bestand og sette ørretstammen tilbake, særlig i kvalitet, men antakelig også i antall. Å hindre en slik utvikling anser jeg for øyeblikket for å være umulig, i og med at en ikke kan bygge effektive gitteranordninger som kan hindre røya i å gå ned fra Holtsjøen.

I Hulteelva får en tørrlegginger øverst og reduksjon av vannføringen nedover vassdraget. Etter det som foreligger skulle innflytelsen på vannføringen i Gaula bli av liten betydning, men det bør være anledning til å komme tilbake til spørsmålet dersom det skulle vise seg at laksefisket eller laksevandringen vanskeliggjøres ved lavere sommervannføringer, eller at de små sommerflommer som er viktige for laksens oppgang skulle vise seg å reduseres merkbart. Eventuelle skader på forplantningen for laks og sjøørret i Hultas nederste løp vil lett kunne kompenseres ved utsetting av utvandringsferdig smolt.

Under henvisning til ovenstående tillater jeg meg å foreslå følgende punkter inntatt i konsesjonsvilkårene for reguleringene i Lundesokna:

1. Konsesjonæren tilpliktes å bekoste utsetting i vassdraget av de mengder settefisk, herunder også smolt av laks og sjøørret, som vedkommende departement måtte finne nødvendig.
2. Konsesjonæren tilpliktes å bekoste de fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget som departementet måtte finne nødvendig for undersøkelse av reguleringenes skadevirkninger på fisket.
3. Settefiskanlegget ved Øvre Møllefoss i Lundesokna skal i tiden 1. mai til 30. september ha anledning til å få tilført anlegget en vannføring av inntil 7 000 minuttliter dersom det er nødvendig av hensyn til anleggets drift.
4. Dersom minstevannføringen i Gaula nedenfor Hultas utløp i tiden 1. juni til 1. oktober reduseres utover det normale, skal konsesjonæren i Hultas løp slippe en vannføring som tilsvarer det normale for årstiden.»

Høyesterettsadvokat Otto Jebens, Trondheim, har avgitt sålydende uttalelse datert 1. november 1961 på vegne av forskjellige grunneiere:

«Undertegnede representerer følgende grunneiere i Singsås: Ole O. Almås, Oddvar Almås, Arnt A. Basmo, Arnt P. Hinsværk, John Lysevold, Svein Morken, Hans P. Hinsværk, P. O. Reiten, Singsås Dampsag, O. A. Reiten, Eivind Almås, Martinus Liabø, Peder O. Almås og Bernhard Reitstøen, som er eiere av samtlige eiendommer under Hinsværk, Hinnbjørgen, Morken, Reiten, Almås m. fl. i Singsås. Disse eiere er eiere av samtlige eiendommer og rettigheter i Singsås som vil bli berørt av ovennevnte konsesjonssøknad. Disse grunneiere er også eiere av samtlige fallrettigheter i Hulta elv med bielver.

Som fremholdt på det møte som Hovedstyret avholdt med grunneiere på Lundamo 14. oktober d. å. vil mine parters eiendommer og rettigheter bli meget sterkt berørt ved overføringen av vannføringen i Hulta elv til Lundesokna. En separat utbygning av Hulta ville være økonomisk gjennomførbar, men mine parter har allikevel ikke villet oppta protest mot den omsøkte konsesjon, forutsatt at deres rettigheter og interesser kan ivaretas på tilfredsstillende måte.

Der er mellom Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk og mine parter opptatt forhandlinger om eventuell overdragelse til S. T. E. V. av mine parters fallrettigheter i Hulta elv, men disse forhandlinger har ikke kunnet bringes til avslutning, idet svar fra Sør-Trøndelag E.verk på tilbud fra mine parter av 10. juli d. å. ikke foreligger.

I henhold til lov om vassdragsreguleringer § 12, nr. 6 og nr. 18 kan der i reguleringskonsesjonen stilles nærmere betingelser til varetagelse av interesser av den art som det dreier seg om for mine parter. De krav som det for mine parter finnes rimelig å stille i denne forbindelse er følgende:

1. Bygging av tilfredsstillende skogsbilveier til fremdrift av tømmer fra de skogstrekninger som fra gammel tid har kunnet fløtes i Hulta elv med bielver.

   Denne fløtning var tidligere meget benyttet og vil når som helst kunne bli aktuell igjen. Spesielt gjelder dette dersom en større treforedlingsbedrift blir reist i Sør-Trøndelag hvor det skulle være rimelig grunn til å plassere den i Gauldal, hvilket naturlig vil medføre at fløting i Gaula med bielver vil få fornyet aktualitet.

   Dersom Sør-Trøndelag E.verk gis konsesjon til overføring av alt vann i Hulta til Lundesokna vil dette formodentlig utelukke at vann kan avgis til fløting for fremtiden i Hulta elv.

   Til erstatning for fløtingen vil tilfredsstillende skogsbilveier være ønskelige på begge sider av Hulta. Da Elektrisitetsverket skal bygge dam ved Anfinnbekken vil en anleggsvei dit fra Singsås være nødvendig for Elektrisitetsverkets egne formål. Hvis denne vei bygges fra Hinsværkgårdene i forlengelse av disse gårders egen skogsvei på det første stykke, videre nordover langs vestre side av Hulta, hvor der i passende avstand fra elven er godt terreng for bygging av denne vei, vil veien samtidig kunne tjene som vei for skogsdriften.

   På lignende måte vil en anleggsvei på østsiden av Hulta, f. eks. fra Almsåsgårdene, fram til den prosjekterte Hukla dam kunne tjene som skogsbilvei for skogstrekningene på denne side av Hulta.

   På vegne av mine parter tillater jeg meg å foreslå at Elektrisitetsverket pålegges å bygge disse 2 anleggsveier i samarbeid med de interesserte grunneiere, slik at de samtidig kan tjene skogsdriftens interesser på mest mulig effektiv måte. Der er på begge sider av Hulta lett terreng for veibygging.
2. Likeså foreslås at Elektrisitetsverket pålegges å foreta disposisjoner til bevaring av fiskebestanden i Hulta med bielver, eventuelt basert på forslag herom utarbeidet fra fiskerisakkyndig hold.
3. På eiendommen Hinsværk, gnr. 19, bnr. 2 i Singsås har vannkraften i Hulta vært nyttet som drivkraft for mølle fra det 17. århundre, senere også for sagbruk og elektrisitetsverk. Til nærmere orientering herom tillater jeg med å henvise til vedlagte kopi av brev fra meg av 3. oktober 1961 på vegne av gårdbruker Arnt P. Hinsværk til Sør-Trøndelag E.verk.

   Herav vil fremgå at det her gjelder en eiendom som i århundrer har benyttet drivkraften i Hulta til sine formål. I og med den omsøkte konsesjon må det regnes med at mulighetene for denne utnyttelse vil falle bort for all fremtid som herlighet for denne eiendom.

   Jeg finner det derfor rimelig at Sør-Trøndelag E.verk i henhold til loven om vassdragsreguleringer § 12, pkt. 18 pålegges å yde eieren av eiendommen Hinsværk, gnr. 19, bnr. 2 i Singsås til enhver tid en kraftmengde som tilsvarer den som han tidligere har kunnet produsere i eget kraftverk, nemlig 61 hk.

   Uten en sådan betingelse må det antas at denne eiendom ved den omsøkte konsesjon vil bli betydelig dårligere stillet enn tidligere. Jeg peker spesielt på at den kraft som her tidligere har vært disponibel for eiendommen blir ført over til en annen kommune og vil gå tapt for eiendommen for all fremtid, uten at eiendommen vil få kompensasjon i noen annen form for økt virksomhet i strøket.

Med hensyn til den detaljerte utforming av de konsesjonsbetingelser som i nærværende brev er foreslått, går jeg ut fra at denne bør overlates til Vassdragsvesenet, dersom partene ikke skulle bli enige i minnelighet.»

De innkomne uttalelser er av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk kommentert slik i brev av 19. desember 1961:

«1) Landbruksdepartementet anfører at settefiskanlegget på Lundamo bør sikres med 12 000 min./l vann i tiden 1. mai—30. desember. Fiskerikonsulenten har opprinnelig foreslått 7 000 min./l vann i tiden 1. mai—30. september. Han finner det rimelig at settefiskanlegget sikres vann. Imidlertid bør det vel bare være tale om et anlegg med den nåværende størrelsesorden, og da synes 7 000 min./l vann i tiden 1. mai—30. september å være tilfredsstillende.

2) Fiskerikonsulenten foreslår som pkt. 4 satt som vilkår:

> «Dersom minstevannføringen i Gaula nedenfor Hultas utløp i tiden 1. juli—1. oktober reduseres ut over det normale, skal konsesjonæren i dette løp slippe den vannføring som tilsvarer det normale for årstiden.»

Det synes å være uklart hva det reelt ligger i denne formulering. Fiskerikonsulenten opplyser at etter det som foreligger skulle innflytelsen på vannføringen i Gaula bli av liten betydning, men han ønsker at det skal være adgang til å komme tilbake til spørsmålet.

Det synes oss da at det som konsesjonsvilkår på det grunnlag som foreligger ikke kan være rimelig å sette noen som helst vilkår av denne art. Det spørsmål det her gjelder bør hvis det viser seg å bli skadevirkninger, naturlig få sin løsning gjennom forhandlinger, eventuelt gjennom skjønn.

3) Reguleringsavgiften er foreslått satt til kr. 4 pr. nat.-hk under henvisning til at kraften i alle fall i første omgang vil bli anvendt til industri utenfor de kommuner det gjelder. Vi viser i den anledning til at kraften skal gå til den alminnelige elektrisitetsforsyning som også kommer disse kommuner til gode.

4) H.r.advokat Otto Jebens ber i brev av 1. november d. å. om at eieren av eiendommen «Hindsværk», gnr. 19, bnr. 2 i Singsås fremtidig får levert i alt 61 hk. Det vises til at eieren i dag ikke har noe anlegg i Hulta som produserer elektrisk kraft. Vi finner ikke at det foreligger omstendigheter som gjør kravet rimelig.

5) Det vises for øvrig til notat vedrørende møte den 29. september d. å. undertegnet av h.r.advokat Nils M. Vaagland som vedlegges. Det i notatet anførte godtas av oss. De 3 kommuner har ennå ikke bekreftet hvorvidt de godtar det i notatet anførte.

For øvrig går vi ut fra at vilkårene vil bli fastsatt etter vanlige retningslinjer og at det overlates skjønnsretten å ta standpunkt til om det skal pålegges at veier skal bygger.»

Nevnte notat fra møte 29. september 1961 lyder:

«Møte ble avholdt på fylkesmannens kontor i Trondheim. Til stede var foruten fylkesmannen Skrindo og fylkeskontorsjef Einarson, ordførerne i Horg, Støren og Singsås, tiltaksjef Helseth, Fredrik Sagløkken, h.r.advokat Olaf Trampe Kindt, samt direktør J. Salberg, sivilingeniør Leif Rathe og h.r.advokat Nils M. Vaagland.

Partene drøftet de forutsetninger kommunene mente burde settes i anledning utbyggingen av Lundesokna. Brev av 27. september 1961 fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk til h.r.advokat Olaf Trampe Kindt ble gjennomgått.

Til de enkelte poster ble bemerket:

1. *Veganlegget riksvei 50 til Veltå.*
Kommunene godtar det av e.verket anførte i brev av 27. september 1961.
2. *Veg til kraftstasjonen.*
Her hadde kommunene flere bemerkninger å gjøre vedrørende veien til kraftstasjonen over Sagløkkens eiendom, samt vedrørende veien gjennom almenningen.
Angående sistnevnte vei skulle særskilte forhold drøftes med Sagløkken i etterfølgende møte. For så vidt angår veien opp til Haaen ble det enighet om at e.verket skulle diskutere valg av trasé med almenningens representant, og så langt rimelig hensyn tilsier det også ta hensyn til skogsinteressene.
3. *Plassering av fyllmasse.*
Det ble enighet om at e.verket hos entreprenørene innhenter alternative anbud, og at merutgiftene ved å legge tippmasse på det sted kommunene ønsker det søkes dekket hos vassdragsvesenet. Skulle merutgifter etter dette bli rimelige vil e.verket overveie å bære disse utgifter.
4. *Senkning av grunnvannstanden.*
E.verket sørger for geologisk undersøkelse av grunnvannstanden under nåværende forhold.
Kommunene mener vannforsyningsforholdet vil bli vanskeliggjort for endel oppsittere. I den anledning ønsker kommunene at der teknisk sett blir holdt oppe en mulighet for vannuttak. E.verket vil sørge herfor, dog uten på forhånd å bli forpliktet til noen bestemt ordning for fremtiden.
5. *20 kV-linjen fra Auralinjen til Haaen.*
Det reises spørsmål om linjen kan sjenere fjernsynet. E.verket tar kontakt med Telegrafverket om dette. Det klages over at linjen er stukket gjennom den beste skog. E.verket vil undersøke dette forhold og vurdere omlegging av linjen.
6. *Barakkene.*
Kommunene er interessert i at barakkene eventuelt bygges slik at den eller de fremtidig kan brukes for turistformål. E.verket vil overveie hva der kan gjøres og eventuelt komme tilbake til dette spørsmål.
7. *Arbeidskraft.*
Kommunene ønsker at dette punkt også skal gjelde foruten arbeidskraft også tjenester av annen art samt varer. E.verket er innforstått i dette. Fornødent forbehold inntas i anbudsinnbydelsene.

Kommunene vil sende e.verket oppgave

over lokale entreprenører som kan tenkes brukt til mindre oppdrag. Dette med henblikk på anbudsinnbydelsen.

8. *Sykestue.*
Horg og/eller Støren kommune er interessert i et tilskudd til planlagt sykestue som da vil kunne overta de forpliktelser som nevnes i lovens § 12, pkt. 4. Advokat Trampe Kindt vil skaffe overslag over sannsynlig behov for sykestueplass samt legehjelp.

9. *Kraftleveranser til kommunene.*
Fylkesmannen opplyser at kommunene kan regne med at der fremtidig vil bli sørget for tilstrekkelig kraft for vanlig verkstedindustri o. l. Spørsmålet er bare til hvilke priser. For så vidt ville det være vanskelig å tilgodese den ene kommune fremfor den annen.
E.verket kunne derfor ikke gå med på noen forhandsavtale og mente at spørsmålet kunne tas opp igjen etter at konsesjonene var gitt.

10. *Veibygging i Singsås.*
Her foreligger særskilt forslag fra kommunene som e.verket vil se nærmere på.

Kommunene opplyste for øvrig at det ble arbeidet med reisning av samfunnshus på Lundamo, og var interessert i et tilskudd hertil. E.verket kunne for så vidt intet love.

Horg kommune var videre interessert i at det allerede kommende vinter ble satt igang hugging av skog som neddemmes. Kommunene ville overveie å påta seg å avvirke hugstmodent virke og ville komme tilbake til dette spørsmål.

Kommunene v/h.r.advokat Olaf Trampe Kindt ville senere underrette Hovedstyret for vassdragsvesenet om resultatet av forhandlingene.»

Horg herredsstyre har hatt saken oppe på ny i møte 15. desember 1961 og fattet følgende vedtak:

«Det er kommet forslag til tilleggsuttalelse fra Horg kommune v/advokat Trampe Kindt vedrørende reguleringen i Lundesokna, og forslaget er slik:

Tilleggsuttalelsene fra Horg kommune til søknad av 14. april 1961 fra Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk om reguleringen av Håen og Lundesokna samt regulering av Holtsjøen med overføring av denne og Anfinnbekkens felter til Lundesokna.

I sin uttalelse av 27. juli 1961 presiserte Horg herredsstyre at det ville komme tilbake til konsesjonsbetingelsene så snart de løpende forhandlinger med Sør-Trøndelag fylke var tilendebrakt. Selv om disse forhandlinger ennå ikke er ferdige, er det imidlertid klart at kommunene ikke får løst flere spørsmål gjennom forhandlinger, hvorfor vi vil reise krav om følgende betingelser i tillegg til det som før er besluttet:

1. *Tilskudd til samfunnshus.*
Da Horg kommune ikke har noe egnet forsamlingslokale, og man må påregne at det under arbeidet i en del år blir ekstra arbeidsfolk i området, vil det være naturlig for Horg kommune å sette fart i arbeidet med bygging av eget samfunnshus. Vi finner derfor å ville kreve et bidrag til et slikt bygg, idet dette også vil komme anlegget til gode.

2. *Plassering av fyllmasser.*
Da det er sannsynlig at dette spørsmål ikke kan bli løst før konsesjon blir gitt, må man anmode at det tas inn en bestemmelse i vilkåret om at disse fyllmasser skal plasseres i samråd med vedkommende kommuner.

3. *Vannuttak.*
Da vannforsyningsforholdet kan bli vanskeliggjort for oppsitterne i Lundamo, bør det i vilkårene uttrykkelig fastsettes at kommunen skal ha rett til vannuttak fra kraftanlegget, og at den tekniske mulighet for slikt uttak må legges til rette av Elektrisitetsverket.

4. *Opprettelse av fiskefond.*
Da fisket blir sterkt skadet gjennom utbygging og regulering bør det opprettes et fiskefond til fremme av fisket i distriktet.

Vi henviser for øvrig til notat fra forhandlingsmøtet 29. september 1961, hvorav det fremgår i hvilken utstrekning det er oppnådd enighet mellom partene.

Formannskapets tilråding:

Det tilrås at advokat Trampe Kindts forslag til tilleggsuttalelse vedtas.»

Sør-Trøndelag elektrisitetsverk har i denne anledning sendt Hovedstyret følgende brev datert 23. desember 1961:

«Vi har mottatt utskrift av vedtak gjort i Horg kommunestyre i møte den 15. desember 1961 som er sendt Hovedstyret. Vi vil i den anledning få lov til å komme med en del bemerkninger:

1. *Tilskudd til Samfunnshus.*
Da storparten av arbeidsstokken vil bli tatt fra Horg kommune og nabokommunene vil ikke et forsamlingslokale for anleggets vedkommende bli så påkrevet, men vi vil likevel være villig til å yte et tilskudd til et samfunnshus dersom dette blir bygget tidlig i anleggsperioden.

2. *Plassering av fyllmasse.*
Dette spørsmål har vært drøftet med Horg kommune og det er enighet om plassering av alle tippmasser bortsett fra steintippen fra avløpstunnelen. Her har vi sagt oss villige til å innhente alternative anbud på plasseringen, og når dette foreligger ta standpunkt om vi skal etterkomme kommunens ønske helt eller delvis.

3. *Vannuttak.*
Dersom det skulle vise seg at den forutsatte senkning av Sokna vil vanskeliggjøre vannforsyningen vil dette bli å råde bot på av oss. Enten ved vannuttak fra kraftstasjonen eller ved uttak fra samme dam som fiskeklekkeriet har sitt inntak fra, eller et tilskudd til et vannforsyningsanlegg fra annen vannkilde.

4. *Opprettelse av fiskefond.*
Vi viser til fiskerikonsulent Ofstads uttalelse, og på bakgrunn av denne synes vi at utover det som han har foreslått, skulle det ikke være bakgrunn for noe fiskefond i første

omgang før en har høstet endel erfaring på hvilken innflytelse reguleringen vil få på fisket.»

Landbruksdepartementet har med brev av 11. januar 1962 oversendt en uttalelse fra Tiltaksrådet i Gauldal av 16. desember 1961 sammen med en kommentar, datert 18. s. m., til dette av konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag.

Tiltaksrådet krever opprettelse av fiskefond som kompensasjon for de store almene fiskeinteresser som blir berørt. Som begrunnelse fremholdes at Håen og området omkring må betegnes som det viktigste fiskeområdet for kommunene Horg og Støren bortsett fra Gaula elv. Det sies at fangsten årlig dreier seg om flere tusen kilo hvorav det vesentligste i selve Håen.

Fornyelsen av fiskebestanden hevdes å komme gjennom Sama og med antagelig Samsjøen som den rikeste forsyningskilde. Det fryktes nå at fisket i Håen og elvene Sama og Lundesokna blir totalskadd. Midlene er tenkt brukt til opparbeidelse og vedlikehold av andre fiskeområder.

Fiskerikonsulenten støtter nå kravet og antyder kr. 100 000 som passende størrelse på fondet.

Landbruksdepartementet sier i sitt brev:

«Idet man viser til ekspedisjon herfra av 4. desember f. å. vedrørende ovennevnte reguleringer m. v., ettersendes vedlagt brev av 16. s. m. fra Tiltaksrådet i Gauldal med krav om opprettelse av fiskefond for å kompensere almene skader på fiskemulighetene.

Konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag har uttalt seg om Tiltaksrådets krav.

Departementet fastholder det som er uttalt i ekspedisjon av 4. desember f. å. Man finner ikke å kunne uttale noe om berettigelsen av kravet om opprettelse av fiskefond i dette tilfelle.»

Hovedstyret skal bemerke:

Sør-Trøndelag elektrisitetsverk som er fylkeskommunalt forsyner nå hele fylket, med unntak av Trondheim by, med elektrisk energi, d. e. en folkemengde på omtrent 150 000 personer.

I årene 1957—60 gjennomførte fylkesverket utbyggingen av Svartelva kraftverk (ca. 13 000 kW) som vil produsere elektrisk energi til den alminnelige forsyning på Fosenhalvøya. Kraftbehovet er imidlertid i fylket som helhet raskt stigende — forbruksstigningen utgjorde f. eks. 11 pst. i året 1958—59 til 1959—60 — og fylkesverket har beregnet at man i 1964 vil ha et behov for tilskuddskraft på 299 GWh på basis av et middelårs produksjon. Av dette behov regner verket med å kunne dekke ca. 240 GWh ved ytterligere kjøp fra staten og Nordenfjeldske kraftsamband mens underbalansen på ca. 59 GWh må dekkes ved nybygging innen fylket. Arbeidene må da søkes satt i gang snarest mulig. Fylkestinget har derfor den 2. mai 1961 gjort vedtak om utbygging av Lundesokna i Horg herred. Fallrettighetene her tilhører for en stor del A/S Lundemo Bruk som igjen eies av Sør-Trøndelag fylke. Etter de fremlagte planer skal vassdraget utnyttes i tre anlegg: Sokna kraftverk 185 m (22 MW), Håen kraftverk 216 m (22 MW) og Sama kraftverk 50 m (6 MW). I dag utnytter fylket bare ca. 10 m av det nedre fall i Nedre Møllefoss kraftverk (400 kW) som har produsert energi til forsyning i Horg kommune og til Lundemo Bruk. For å skaffe driftsvann til kraftverket fikk Sør-Trøndelag fylke ved kgl. resolusjon 23. november 1923 tillatelse til å regulere Samsjøen 13,7 m mellom kotene 473,0 og 486,7 med et magasin på 113 mill. m^3. Reguleringen var dengang forutsatt å inngå i en større utbyggingsplan for vassdraget stort sett av samme omfang som den som foreligger nå.

For å gjennomføre 1. byggetrinn — Sokna kraftverk — søker Sør-Trøndelag elektrisitetsverk om tillatelse til å regulere Håen 10 m mellom kotene 423 og 433. Dette er ytterligere 6,25 m oppdemning i forhold til de ca. 3,75 m sjøen fra før år 1900 har vært demmet i fløtningsøyemed. Holtsjøen i det østenfor liggende nabovassdraget Hulta søkes regulert 1 m mellom kotene 543 og 544 ved senkning og overføring sammen med 8 km^2 av Anfinnbekkens nedslagsfelt, til Samsjøen. Videre søkes det om rett til å etablere et inntaksmagasin for Sokna kraftverk ved 22 m oppdemning i Lundesokna fra kote 195 til kote 217 med en vannstandsvariasjon på 7 m mellom kotene 210 og 217. Inntaksmagasinet får da et effektivt volum på 1 mill. m^3 som må ansees nødvendig ved en maksimal driftsvassføring i Sokna kraftverk på ca. 15 m^3/sek.

For øvrig vil de omsøkte reguleringer gi et ytterligere effektivt magasinvolum på 32 mill. m^3, d. e. sammen med Samsjøens nåværende magasin får man i alt ca. 145 mill. m^3 eller 59,5 pst. av midlere årlige avløp. Vassdraget blir dermed meget godt regulert og av en middelårs energimengde på ca. 114 mill. kWh tapes bare 1,38 mill. kWh som flomvatn. Fordelingen av energien blir 69,5 pst. som vinterkraft og 30,5 pst. som sommerkraft.

I henhold til lovens beregningsmåte vil økningen i regulert vassføring andra til ca. 1,5 m^3/sek., så vel i Sokna som i Håen kraftverk. Dette tilsvarer henholdsvis ca. 3 700 nat.-hk og ca. 4 350 nat.-hk i de nevnte kraftverker. I tillegg kommer ca. 950 nat.-hk i fallet mellom Samsjøen og Håen — Sama kraftverk — hvorved den samlede kraftinn-

vinning i nyttbare fall utgjør ca. 9 000 nat.-hk.

Som det sees har ansøkeren beregnet en vesentlig større økning i regulert vassføring nemlig 2,50 m³/sek. tilsvarende 14 270 nat.-hk i nyttbare fall i vassdraget. Det man særlig har å innvende er at ansøkeren, når han foretar en beregning av regulert vassføring partielt fra Håens eget felt, benevner dette i sin helhet som økning. Ansøkeren tar dermed ikke hensyn til at det i beregningen av regulert vassføring ved utløpet av Håen på grunnlag av den bestående regulering i Samsjøen vil inngå at Håens partielle felt blir delvis utnyttet. Derved blir økningen vesentlig mindre. Den samlede regulerte vassføring blir dog etter ansøkerens beregning ikke vesentlig forskjellig fra den Hovedstyret beregner.

Skader og ulemper.

Reguleringsmagasinene ligger i 430—540 meters høyde over havet og utenfor fast bosetning. Ved Håen demmes det ned et areal på vel 2 km² vesentlig myrstrekninger og sumpig terreng, men også mindre arealer spredt barskog langs den sørlige strandlinje. Enkelte stier vil likeledes bli neddemt uten at det fremgår nærmere i hvilken utstrekning de benyttes. Ved østenden av vatnet blir det nødvendig å flytte noen seterhus og noe av setervollene blir neddemt. Den neddemte grunn for øvrig har også noe beiteverdi.

For så vidt angår fisket i vassdragene er opplysningene noe motstridende. Man kan dog gå ut fra at det dreier seg om små bekke-Håen, men av betydelig mengde. I Holtsjøen Håen, men av betydelig mengde. I Holtsjøen er det blandet bestand av ørret og røye. Reguleringen antas ikke å få nevneverdig ugunstig virkning på fisket i Holtsjøen, men det må regnes med at røye vil spre seg til Samsjøen og videre nedover Lundesokna. Overføringen får antakelig meget liten innvirkning på laksefisket i Gaula.

Den omsøkte senkning av Holtsjøen fører antakelig heller ikke til nevneverdige ulemper for eventuell fremføring av skogsvirke. Landet omkring sjøen angis å være slakt slik at på- og avkjøringen av isen skulle kunne gå temmelig uhindret.

Ved overføringen av Holtsjøen blir Hulta ødelagt som eget utbygningsobjekt. Etter de fremlagte planer er det utvilsomt mest økonomisk å utnytte vassdraget på den måte det nå er søkt om. Man nyttiggjør, med fremtidige overføringer, ca. 80 pst. av det felt som kan tenkes bygd ut mot Singsås og i ca. 195 m større fallhøyde i Lundesokna. En separat utbygging av Hulta vil også være betinget av større reguleringer med neddemming av atskillig skogareal.

Det foreligger da heller ikke protester mot overføringen.

I Lundesokna har skogsbilvegen som nå er bygd bevirket at en stor del av tømmeret fremføres etter denne, og i Hulta forstår man det slik at fløtning for tiden ikke drives, jfr. advokat Jebens brev av 1. november 1961.

For så vidt angår fløtningen vil det således neppe bety store omkostninger å ordne vanskeligheter som eventuelt oppstår for denne overensstemmelse med reglene i reguleringslovens § 19.

Hovedstyret vil også nevne at reguleringsmagasinene ikke kan påregnes fylt av vårflommen slik at man må regne med et skjemmende utseende av disse utover sommeren.

Ved inntaksmagasinet blir det demmet ned ca. 150 da skoggrunn, myr m. v. Videre settes Horg Østre Bygdealmennings sagbruk under vann. En strekning på 500 m av en nybygd skogsbilveg langs elva blir likeledes satt under vann.

Hovedstyret foretok befaring av Lundesokna den 14. oktober 1961 og holdt møte med grunneiere og øvrige interesserte samme dag.

Etter dette og etter det som er fremkommet i saken i det foregående finner Hovedstyret at vilkåret for å gi konsesjon i henhold til reguleringslovens § 8 er oppfylt og anbefaler søknaden innvilget på de betingelser som er oppstilt i vedlagte utkast.

Inntaksmagasinet er et døgnreguleringsmagasin og antas således ikke å komme inn under reguleringslovens bestemmelser, det er i tilfelle tilstrekkelig med en ekspropriasjonstillatelse i henhold til vassdragslovens § 62. Ifølge søknaden er Horg Østre Bygdealmenning grunneier ved inntaksmagasinet og bygdealmenningen setter seg ikke imot tiltaket, men Horg Skogeierlags samtykke er betinget av at skogsbilvegen som neddemmes legges om slik som det passer best for skogsdriften i området.

Hovedstyret vil anbefale at det gis særskilt ekspropriasjonstillatelse i henhold til vassdragslovens § 62. Hovedstyret foreslår at det knyttes vilkår til denne tillatelse overensstemmende med samme lovs § 126 pkt. 2, jfr. vedliggende utkast til vilkår. Hovedstyret vil bemerke herom:

Veg-ombygging, post 1.

Sør-Trøndelag elektrisitetsverk tilpliktes å legge om vegen ved inntaksmagasinet i nødvendig utstrekning. I den grad det ikke vil medføre vesentlige meromkostninger å tilgodese også skogeierlagets interesser bør dette

gjøres og Hovedstyret anbefaler at skogeierlaget tas med på råd ved trasévalget.

Avgivelse av vann til settefiskanlegget, post 2.

Hovedstyret finner det rimelig at vannbehovet for settefiskanlegget ved Lundamo dekkes også med sikte på fremtidig utvidelse og anbefaler avgitt en vannmengde på 12 000 liter pr. minutt i tiden 1. mai til 30. september. Underhånden har man fått opplyst at tidspunktet 30. desember som er nevnt i Landbruksdepartementets brev av 4. desember 1961 er feilskrift for 30. september.

Tilsyn med damanlegget m. v., post 3.

Hovedstyret har inntatt den vanlige bestemmelse om offentlig tilsyn m. v. med anlegget.

Rydding, post 4.

Det neddemmede areal er skogbevokst og Hovedstyret mener hensynet til områdets utseende tilsier at det bør foretas rydding. Man har derfor foreslått oppstilt det alminnelige vilkår om dette.

Horg kommune krever inngjerdinger m. v. for å hindre ulykker på folk og fe. Ved inntaksmagasinet er terrenget brattlendt og det kan være partier f. eks. i umiddelbar nærhet av inntaket og ved skrenter ved bassenget ellers som burde sikres ved gjerdehold. Det er imidlertid vanskelig for Hovedstyret å gi noe konkret vilkår om dette etter den form kravet har fått. Hovedstyret vil derfor foreslå at erstatningsskjønnet tar spørsmålet opp enten slik at det gir direkte pålegg om gjerdehold eller erstatning i form av årlig utbetaling.

Om reguleringsbetingelsene bemerkes:

Konsesjonstid og innløsningsrett, post 1 og 2.

Konsesjonen av 1923 på regulering av Samsjøen er gitt på ubegrenset tid for fylket, men begrenset til 50 år for eventuelle private falleiere som måtte bli medeiere i reguleringsanlegget. Det er også betinget vanlig innløsningsrett for staten for så vidt angår sistnevntes andeler i reguleringsanlegget.

Etter planen skal alt nyttbart fall i vassdraget utbygges av søkeren, men i flere byggetrinn. Søkeren har enda ikke ervervet alle fallrettigheter og Hovedstyret vil da foreslå konsesjonstiden ubegrenset, men anser det riktigst å ta med forbeholdet om statens rett til innløsning av mulige privates andeler i reguleringsanlegget. Disses andeler foreslår man således også at staten kan innløse i det 35. og 45. år.

Årlige avgifter, post 2.

Ved den tidligere tillatelse til regulering av Samsjøen er fastsatt avgiftssatser på kr. 0,50 pr. nat.-hk både til staten og til kommuner. De berørte kommuner krever nå at avgiften settes til kr. 4 pr. nat-hk under henvisning til at kraften i første omgang blir anvendt til industri i andre distrikter. Videre understrekes at reguleringsavgiften ikke er indeksregulert mens det hevdes at verdien av de faste anlegg m. m. som fylket overtar ikke bare bevarer sin verdi men antas å stige. Søkeren viser i denne anledning til at kraften skal gå til den alminnelige elektrisitetsforsyning som også kommer reguleringskommunene til gode.

Hovedstyret vil nevne at avgiftene kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år. De direkte skadevirkninger er relativt beskjedne og med hensyn til konsumet er det i det vesentlige stigningen i det alminnelige elektrisitetsforbruk i fylket som skal dekkes.

Det som Hovedstyret vil nevne kan tale for kommunenes krav er at overføringen berøver en kommune nyttbart fall og gir billig kraftilskudd i de projekterte verk i Lundesokna. Som forholdene ligger an finner Hovedstyret dog ikke grunn til å gå lenger enn til å foreslå avgiften til kommuner satt til kr. 3,50 pr. innvunnen nat.-hk.

Til staten foreslås kr. 1 pr. nat.-hk.

Legehjelp m. v., post 9.

Kommunene krever bl. a. at det pålegges konsesjonæren å holde legehjelp for inntil 5 år etter at anleggsarbeidet er slutt. Etter endringen av 10. april 1959 er det åpnet adgang til et slikt pålegg når omstendighetene tilsier det. Det blir så vidt ses stedets egne folk som i stor grad blir anvendt ved anlegget og kommunene har ikke nærmere begrunnet kravet. Hovedstyret finner derfor ikke grunn til å fravike vilkårets vanlige form her.

Veger m. v., post 11.

Det er fremkommet krav om at søkeren dekker Horg kommunes utgifter ved forsterkning av ca. 850 m av vegen Lundamo—Velta av hensyn til kraftverket. Videre forlanges at anleggsvegen til Sokna kraftstasjon tilpasses kommunens varige interesser i den utstrekning det ikke medfører uforholdsmessig fordyrelse. Singsås har et tilsvarende krav vedrørende anleggsveger som eventuelt bygges i kommunen. Det kreves at anleggsvegene utstikkes i samråd med kommunene og stilles til fri avbenyttelse for distriktet. Søkeren nevner med hensyn til vegbygging i forbindelse med reguleringsanleggene at det må bygges veg fra Håen til Samsjøen og

videre en vegstump fra denne til påhugget for overføringstunnelen fra Holtsjøen. Over Samsjøen er utstyret forutsatt fløtet.

Som det fremgår har kommunene ført forhandlinger med søkeren om vegkravene. Søkeren har stilt seg velvillig til å se nærmere på kravene men noen avgjort enighet kan ikke ses å være oppnådd.

Hovedstyret vil etter dette foreslå posten gitt den vanlige form, men vil anbefale at vilkåret utvides med bestemmelse om at de stedlige myndigheter skal tas med på råd ved utstikking av anleggsvegene.

Særskilte vegkrav som er fremkommet i forbindelse med fløtningsspørsmålet kommer man tilbake til nedenfor.

Fisket, post 13.

Fiskeriinspektøren forslag til vilkår omfatter utsetting av settefisk — også smolts av laks og sjøørret — fiskeribiologiske undersøkelser, avgivelse av vann til settefiskanlegget i Lundesokna samt avgivelse av en vassføring til Gaula som tilsvarer det normale for årstiden 1. juni til 1. oktober dersom det finnes påkrevd. Sør-Trøndelag Friluftsnemnd krever kr. 15 000 avsatt på fylkesbudsjettet i 1962 for å høyne fiskebestanden i fylkets fjellvatn. Kommunene krever utsetting av settefisk i de berørte vassdrag og forutsetter at fiskeriinspektøren undersøker om de endrede vassføringsforhold kan tenkes å påvirke laksefisket i Gaula, jfr. også Horg jakt- og fiskerlags uttalelse av 15. august 1961. I en tilleggsuttalelse har fiskerikonsulenten antydet et fiskefond på kr. 100 000 som dog Landbruksdepartementet ikke finner å kunne uttale noe om berettigelsen av.

Hovedstyret har tidligere fremholdt at vilkår i henhold til reguleringsloven til beste for fisket vanligvis enten kan omfatte utsetting av yngel m. v. eller fond, jfr. herunder St. prp. nr. 47 for 1954 vedrørende statsregulering av Røssåga. Vilkåret må for øvrig stå i forhold til skadens omfang. Etter hva man forstår vil skaden bli relativt liten i dette tilfelle, i Holtsjøen kan det endog bli bedre forhold. Fisket i Håen er omtalt forskjellig. Etter de siste opplysninger skal det være rikt, men det er trukket inn det moment at Samsjøen virker som en fornyelseskilde for fisken i Håen.

Hovedstyret vil fremholde i denne forbindelse at Samsjøen ikke skal reguleres ytterligere nå og utbyggingen av Sama kraftverk kommer først i et senere byggetrinn. Man kan således heller ikke være enig i påstanden om at fisket f. eks. i Håen og Sama blir totalskadd. Hovedstyret antar at Landbruksdepartementets forslag til vilkår vil ivareta interessene på en tilfredsstillende måte. Imidlertid skal man til siste ledd i forslaget bemerke at den normale sommervassføring i Gaula vil bli redusert. Overløpskronen på dammen ved Holtsjøen ligger 0,5 m over H. R. V. I denne forbindelse må det fremheves at Holtsjøens magasin bare utgjør 17,1 pst. av eget felts midlere årlige avløp mens Samsjøen er sterkt overregulert idet magasinprosenten her er 168. Det er derfor av stor betydning for vinterkraftproduksjonen at vår- og sommervann kan bli overført til Samsjøen. I sammenligning med de skader som kan ventes på laksefisket i Gaula finner Hovedstyret at de oppnådde fordeler ved overføringen er så overveiende at vannslipping fra Holtsjøen ikke bør fastlåses i konsesjonen, men avgjøres ved forhandlinger som antydet av søkeren.

Rydding, post 14.

Horg skogeierlag krever rydding av den neddemte grunn ved Håen av hensyn til fisket. Hovedstyret mener at man også av hensyn til utseende bør rydde og har foreslått den vanlige bestemmelse herom.

Jordbruksfond, post 15.

Kommunene krever opprettet jordbruksfond «for de verdier som varig neddemmes». Etter søknaden er det bare i Horg kommune at beitegrunn og setervoller settes under vann. Setervollene utgjør anslagsvis 10—15 da.

Som forholdene ligger an finner Hovedstyret å kunne anbefale at det betinges et jordbruksfond til Horg kommune på kr. 30 000. Man viser i denne forbindelse til tilsvarende vilkår ved ytterligere regulering av Slettedalen i Saudavassdraget, jfr. kgl. resolusjon 18. oktober 1957.

Sikringstiltak, post 18.

Horg kommune krever nødvendige inngjerdinger og andre sikringstiltak for å forebygge ulykker på folk og fe.

Etter Hovedstyrets mening vil den relativt store gjennomstrømning av vann gjennom Håen fra Samsjømagasinet føre med seg usikre isforhold på Håen. Man har derfor foreslått plikt for konsesjonæren til å avmerke med tausperring de svekkede ispartier. Det vises for øvrig også til kommentaren i det foregående til ekspropriasjonstillatelsen.

Kraftavgivelse, post 21,

er betinget med de vanlige satser 10 pst. til kommuner og 5 pst. til staten.

Fløtning, post 22.

Det er fremkommet krav fra Singsås jordstyre og fra grunneierne langs Hulta om at

fløtningsrettighetene må bli erstattet med skogsbilveger. Det forlanges vegforbindelse på begge sider av Hulta, jfr. advokat Otto Jebens brev av 1. november 1961.

Hovedstyret har fremholdt foran at 1 m senkning av Holtsjøen neppe vil bety vesentlige ulemper for trafikken på isen.

I Hulta elv foregår det ingen fløtning i dag og Hovedstyret finner det derfor riktigst å henvise disse krav til skjønnet. Man har derfor oppstilt det vanlige vilkår om avgivelse av fløtningsvann m. v. i vassdragene.

Midlertidig forsamlingslokale m. v., post 9 a.

Til spørsmålet om tilskudd til samfunnshus — jfr. Horg kommunes vedtak av 15. desember 1961 og søkerens bemerkning i brev av 23. s. m. — anføres at søkeren vil ta storparten av arbeidsstokken fra distriktet og det kan synes mest hensiktsmessig med en tilskuddsordning i forbindelse med permanent samfunnshus. I henhold til lovens § 12 pkt. 4 er vilkår herom formet slik at denne løsning kan bli valgt i stedet for midlertidig forsamlingslokale.

Noe beløp til almendannende virksomhet og geistlig betjening finner man ikke grunnlag for å oppstille.

Kommunene har forutsatt at stedlig arbeidskraft, varer og tjenester blir brukt. Hovedstyret har for lignende krav i tidligere reguleringssaker ikke funnet hjemmel for å gå inn på dette forhold i et konsesjonsvilkår, jfr. St. prp. nr. 54 for 1960—61 vedrørende regulering av Finndalsvassdraget. Det er naturlig at det samarbeides med de stedlige arbeidskontorer hvilket søkeren tydeligvis også er innstilt på.

Det er fra Horg kommunes side fremholdt at vannforsyningsforholdene kan bli vanskeliggjort for oppsitterne i Lundamo og kommunen krever rett til vannuttak fra kraftanlegget og at det teknisk legges til rette for dette fra søkerens side.

Hovedstyret vil om dette vise til at Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk i brev av 23. desember 1961 har sagt seg villig til å avgi vann eventuelt yte tilskudd til vassforsyningsanlegg fra annen vasskilde.

Horg og Singsås kommunestyres krav vedrørende anlegg av kraftledninger er denne sak uvedkommende.

Vedrørende de samme kommuners krav om i mulig utstrekning å få overta anleggsbrakker til permanente formål som feriehjem, turiststasjoner m. m. bemerkes at loven ikke gir hjemmel for å betinge dette som et konsesjonsvilkår. Hovedstyret mener dog det bør henstilles til søkeren å stille seg mest mulig imøtekommende.

I forbindelse med kravet fra eieren av gården Hindsværk, gnr. 19, bnr. 2 om erstatning i form av elektrisk energi (61 hk) bemerkes at reguleringslovens § 12 pkt. 18 forstås slik at man ikke kan sette vilkår som tilsikter å skaffe private skadelidende erstatning f. eks. i frikraft istedenfor penger. Etter § 16 pkt. 3 kan skjønnet treffe slik avgjørelse og Hovedstyret finner det riktig at kravet prøves av skjønnsretten.

Hovedstyret gjør oppmerksom på at den opprinnelige fløtningsdam ved Håen eies av Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Utkast til manøvreringsreglement vedlegges. Det omfatter også den tidligere regulering av Samsjøen. Søkerens forslag er supplert med bestemmelse om at flomvassføringene så vidt mulig ikke skal økes og at lågvassføringen ovenfor inntaket ikke skal forminskes. Man har tatt forbehold om å fastsette nye regler for vannslippingen dersom ytterligere fall i vassdraget blir utnyttet. Bestemmelsen om avgivelse av vann til settefiskanlegget er også tatt inn i reglementet.

For øvrig er bestemmelsene de vanlige.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 6./7. mars 1962.»

Hovedstyrets forslag til betingelser for reguleringS- og overføringstillatelsen lyder:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra denne konsesjons datum. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd.

Dersom vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfallseieres andeler i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsog overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den hvert 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere konsederte regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den

måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9 a.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mere hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget. Ved utstikking av anleggsveger skal de stedlige myndigheter tas med på råd.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprenging i krigstilfelle, uten at konssejonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

14.

Konsesjonæren tilpliktes å bekoste utsetting i vassdraget av de mengder settefisk, herunder også smolt av laks og sjøørret, som vedkommende departement måtte finne nødvendig. Konsesjonæren tilpliktes å bekoste de fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget som departementet måtte finne nødvendig for undersøkelse av reguleringenes skadevirkninger på fisket. Settefiskanlegget ved Øvre Møllefoss i Lundesokna skal i tiden 1. mai til 30. september ha anledning til å få tilført anlegget en vassføring av inntil 12 000 liter pr. minutt dersom det er nødvendig av hensyn til anleggets drift.

15.

De neddemte områder ved Håen ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming.

16.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Horg kommune kr. 30 000 som avsettes til fond hvis renter etter nærmere bestemmelse av herredsstyret anvendes til fremme av jordbruk i distriktet.

For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Landbruksdepartementet.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets bestemmelse.

19.

Partier av isen på Håen ved tunnelinntak og tunnelutløp samt partier av isen for øvrig som viser seg å bli farlig svekket, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

20.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte reguleringsgrenses effekt.

22.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

23.

Reguleringsanleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning, at den alminnelige

fløting i vassdragene forulempes så lite som mulig ved reguleringen og overføringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe avgjøres i tilfelle av tvist med skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

24.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanleggene tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

25.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngåes, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

27.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Håen:

Øvre grense, kote	433,0
Nedre grense, kote	423,0
Reguleringshøyde	10,0 m.

Samsjøen:

Øvre grense, kote	486,7
Nedre grense, kote	473,0
Reguleringshøyde	13,7 m.

Holtsjøen:

Øvre grense, kote	544,0
Nedre grense, kote	543,0
Reguleringshøyde	1,0 m.

Inntaksmagasinet for Sokna kraftverk:

Øvre grense, kote	217,0
Nedre grense, kote	210,0
Reguleringshøyde	7,0 m.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet godkjenner.

2.

Så snart det iverksettes ytterligere utnyttelse av fall i Lundesokna kan departementet bestemme at vannslippingen skal foregå med dettes (disses) behov for øyet. Nærmere regler herfor blir i tilfelle å fastsette senere. Inntil denne tid kan vannslippingen foregå til fordel for Sokna kraftverk. Det skal påses at vassdragets tidligere flomvassføringer så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen ovenfor inntaket forminskes til skade for andres rettigheter.

I tiden 1. mai til 30. september slippes inntil 12 000 liter pr. minutt fra inntaksdammen dersom det er nødvendig for driften av settefiskanlegget ved Øvre Møllefoss.

3.

Det avgis det til den alminnelige fløting i vassdragene nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Til å forestå manøvreringene antas norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over dammenes manøvrering og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, nedbørmengder, temperaturer m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

6.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatninger til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

7.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

Hovedstyrets utkast til betingelser for ekspropriasjonstillatelsen lyder:

1.

Sør-Trøndelag elektrisitetsverk plikter å legge om skogsbilvegen i nødvendig utstrekning. Horg Skogeierlag tas med på råd ved trasévalget.

2.

Settefiskanlegget ved Øvre Møllefoss i Lundesokna skal i tiden 1. mai til 30. september ha anledning til å få tilført anlegget en vassføring av inntil 12 000 liter pr. minutt dersom det er nødvendig av hensyn til anleggets drift.

3.

Sør-Trøndelag elektrisitetsverk plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende damanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn.

4.

Det neddemte område ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.»

D e p a r t e m e n t e t viser til hovedstyrets uttalelse som en i det vesentligste slutter seg til.

De planlagte reguleringer og overføringer vil etter Hovedstyrets beregninger gi en samlet kraftinnvinning på ca. 9 000 nat.-hk i nyttbare fall.

Skadevirkningene vil bestå i neddemming av grunn, vesentlig myrstrekninger og sumpig terreng, men også mindre områder med barskog samt av enkelte stier. Noen seterhus med noe av setervollen vil bli neddemmet, og

den neddemte grunn antas for øvrig også å ha noe beiteverdi. Videre antas det å ville bli noe skade på fisket. Det kan også oppstå mindre vanskeligheter for fløtingen, og reguleringene og overføringen kan videre bevirke skjemmet utseende.

Den planlagte overføring av Holtsjøen vil føre til at Hulta ikke kan nyttes som eget utbyggingsobjekt. Hovedstyret antar imidlertid at etter de fremlagte planer er det utvilsamt mest økonomisk å utnytte vassdraget på den måte det nå er søkt om.

Departementet antar med hovedstyret at vilkåret for å gi konsesjon i helhold til vassdragsreguleringslovens § 8 er til stede og vil tilrå at det blir meddelt tillatelse til Sør-Trøndelag elektrisitetsverk til å regulere Håen i Lundesokna og Holtsjøen i Hulta og til å overføre Holtsjøen sammen med en del av Anfinnbekkens nedslagsfelt til Samsjøen. Tillatelsen foreslås gitt på de vilkår som er foreslått av Hovedstyret.

Konsesjonsavgiften er foreslått satt til kr. 3,50 til kommuner og kr. 1 til staten pr. nat.-hk.

I vilkårenes post 11 om konsesjonærens plikt til å vedlikeholde og istandsette offentlige veger m. v. er det tatt med bestemmelse om at de stedlige myndigheter skal tas med på råd ved utstikking av anleggsveger.

Post 12 om refusjon av forsorgsutgifter forutsettes som vanlig å falle bort dersom reguleringslovens § 12 post 7 blir opphevet.

Bestemmelser av hensyn til fisket er tatt med i vilkårenes post 14 og er i det vesentlige i samsvar med Landbruksdepartementets forslag. Når det gjelder spørsmålet om vannslipping fra Holtsjøen for å unngå at vannføringen i Gaula blir så liten at laksens oppgang vanskeliggjøres, antar en med Hovedstyret at bestemmelse om dette ikke bør tas inn i vilkårene, men at spørsmålet bør avgjøres ved forhandlinger. Hvis forhandlingene ikke fører frem, vil saken formentlig kunne bringes inn for skjønnet.

Departementet finner ikke å kunne foreslå betinget opprettelsen av et fiskefond.

I henhold til vilkårenes post 16 skal det opprettes et jordbruksfond på kr. 30 000 til fordel for Horg kommune.

Horg kommune har krevd nødvendige inngjerdinger og andre sikringstiltak. I post 19 er det foreslått plikt for konsesjonæren til å avmerke med tausperring de svekkede ispartier. Spørsmålet om oppsetting av gjerder bør avgjøres av skjønnet slik som foreslått av Hovedstyret.

Når det gjelder bruk av stedlig arbeidskraft går en ut fra at det samarbeides med de stedlige arbeidskontorer når arbeidskraft skal skaffes.

Når det gjelder Horg kommunes krav angående vannforsyning vises det til at Sør-Trøndelag elektrisitetsverk i brev av 23. desember 1961 har sagt seg villig til å avgi vann fra kraftanlegget eller fra samme dam som fiskeklekkeriet har sitt uttak fra, eventuelt å yte tilskudd til vassforsyningsanlegg fra annen vannkilde.

Departementet vil henstille til konsesjonæren å ta opp med de angjeldende kommuner og andre interesserte spørsmålet om å planlegge brakker, verkstedbygg m. v. slik at de kan bli til varig nytte for almenheten.

Når det gjelder spørsmålet om erstatning i form av elektrisk energi antar departementet med hovedstyret at dette krav bør prøves av skjønnsretten.

En forutsetter at departementet eventuelt kan samtykke i mindre planendringer.

Når det gjeldre regulering i forbindelse med inntaksmagasinet, er departementet enig med Hovedstyret i at denne ikke kommer inn under reguleringslovens bestemmelser. Det må antas at det her er spørsmål om ekspropriasjonstillatelse i henhold til vassdragslovens § 62. Departementet vil med Hovedstyret rå til at slik ekspropriasjonstillatelse blir gitt på de vilkår som er foreslått av hovedstyret. Departementet viser til Hovedstyrets merknader til disse vilkår som departementet slutter seg til.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Sør-Trøndelag Elektrisitetsverk å regulere Håen i Lundesokna og Holtsjøen i Hulta og å overføre Holtsjøen med en del av Anfinnbekkens nedslagsfelt til Samsjøen — i det vesentlige i samsvar med søknad av 14. april 1961 og fremlagt plan og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 1. juni 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement overensstemmende med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av lov av 15. mars 1940 om vassdragene § 62 tillates Sør-Trøndelag elektrisitetsverk å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for etablering av inntaksmagasin for Sokna kraftverk i det vesentlig i samsvar med søknader av 14. april og 2. oktober 1961 med vedlegg og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

24. Bergenshalvøens kommunale kraftselskap.

(Tillatelse til overføring av Rundvasselv m. v. til Haugsdalsvassdraget.)

Kgl. res. av 1. juni 1962.

Bergenshalvøens kommunale kraftselskap fikk ved kongelig resolusjon 17. juli 1953 tillatelse til å erverve og regulere Matre—Haugsdalsvassdragene. Tillatelse til planendring og utvidelse ble gitt ved kongelig resolusjon 19. desember 1958.

For å nyttiggjøre seg den relativt store magasininstallasjon i Matre kraftstasjon, søker selskapet nå om tillatelse til å overføre Rundevasselven m. v. fra Førdevassdraget til Haugsdalsvassdraget.

Overføring av dette felt er tidligere foretatt i medhold av tillatelse gitt ved kongelig resolusjon 14. desember 1960 til midlertidig regulering og overføring, og de nødvendige innretninger er således allerede utført.

I anledning av selskapets søknad, som er datert 30. juni 1960, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 15. februar 1960 avgitt følgende innstilling:

«Bergenshalvøens kommunale kraftselskap har sendt inn følgende søknad datert 30. juli 1960:

«Bergenshalvøens kommunale kraftselskap ble den 28. august 1953 meddelt konsesjon på erverv og regulering av Haugsdalsvassdraget i Masfjorden og Modalen herreder i Hordaland. Ved konsesjon av 19. desember 1958 fikk kraftselskapet tillatelse til å foreta tilleggsreguleringer av Haugsdalsvassdraget.

De nyttbare nedslagsfelt for Matre kraftstasjon ved inntaket i Gobotvann er 98,4 km². (Bilag 1, tegning nr. 5082.) Reguleringsarbeidene pågår og den regulerte vannføring vil, når planen er fullført, bli ca. 11,8 m³/sek. (8 760 timer). Fallet fra Gobotvann utnyttes med 3 maskiner à 44 000 hk (3 × 40 MVA). Ved full regulering er produksjonen beregnet til ca. 460 GWh.

Kraftselskapets forsyningsområde har i dag for lite energi til disposisjon. Ved samkjøring med andre av kraftselskapets stasjoner som har bedre magasineringsforhold, kan Matre kraftstasjon med sin relativt store maskininstallasjon nyttiggjøre mere enn det normale avløp fra Haugsdalsvassdraget.

Man tillater seg derfor å søke om tillatelse til å overføre 4,6 km² av Rundevannselvens nedslagsfelt i Førdevassdraget til Haugsdalsvassdraget.

Førdevassdraget har sitt nedslagsfelt nord for Haugsdalsvassdraget og ligger vesentlig i Kyrkjebø herred i Sogn og Fjordane fylke. (Se bilag 2, kart i målestokk 1 : 50 000 med Haugsdalsvassdragets øvre nedslagsfelt inntegnet med blått og Førdevassdragets nedslagsfelt inntegnet med rødt. Dets samlede nyttbare nedslagsfelt er 52,2 km². Av Rundevannselvens 4,6 km² store nedslagsfelt ligger 1,2 km² i Kyrkjebø herred, 2,8 km² i Modalen herred og 0,6 km² i Masfjorden herred, altså 3,4 km² i Hordaland fylke. Man gjør oppmerksom på at det er grensetvist mellom Modalen og Kyrkjebø herreder, idet Kyrkjebø påstår at 3,6 km² av feltet ligger i dette herred. (Se brev fra Norges Geografiske Oppmåling, bilag nr. 3.)

Den gjennomsnittlige nedbørsmengde for Førdevassdraget er ca. 2 800 mm pr. år. Da Rundevannselvens nedslagsfelt ligger nær opp til Haugsdalsvassdraget, antar man at nedbøren der er omtrent den samme som øverst i Haugsdalen, og vi regner da med ca. 4 000 mm nedbør pr. år for Rundevannsfeltet.

Under henvisning til Lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 og endringer av 7. februar 1958 skal man nedenfor fremkomme med de opplysninger og oppgaver over tekniske data som kreves etter lovens § 5, punkt a til g.

a. En fullstendig plan, tillikemed fornødne målinger, grunnundersøkelser, forklaringer, tegninger, beregninger og omkostningsoverslag.

Planen (se vedlagte tegning nr. 5807, bilag nr. 4) går ut på å sprenge en ca. 130 m land tunnel fra en kulp i Rundevannselven til et tjern ovenfor Smalevann i Haugsdalsvassdraget. Ved tjernets utløp bygges en liten sperredam, ca. 3 m høy, og fra sydenden av tjernet sprenges en ca. 110 m lang kanal mot Smalevann. Kanalen sprenges så stor at den kan ta en vannføring på ca. 5 m³/sek. ved en oppdemming i tjernet på ca. 1 m.

Omkostningene ved denne overføring er i henhold til vedlagte overslag, bilag nr. 5, beregnet til kr. 150 000.

b. Oppgave over de fordeler som foretagendet antas å ville medføre og over størrelsen av den vannkraft som derved vil kunne tilveiebringes eller utnyttes.

Ved overføringen vil den regulerte vannføring i Haugsdalsvassdraget kunne økes med ca. 0,5 m³/sek. Dette svarer til en innvunnet effekt på ca. 3 800 nat.-hk i Matre kraftstasjon. Tar man dessuten med fallet mellom Storevann og Gobotvann vil den innvunne effekt kunne økes med ytterligere 800 nat.-hk. Den beregnede produksjonsøkning ved overføringen blir ca. 18 GWh pr. år i Matre kraftstasjon. Produksjonsøkningen vil komme Bergen og omliggende distrikter til gode og vil således tjene almennyttige formål.

c. Opplysning om hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning foretagendet kan antas å medføre skade eller ulempe for almene interesser såsom ferdsel, fløtning eller fiske, forandring av naturforholdene eller lignende.

Terrenget er overalt snaufjell med uvesentlig fjellbeite. I vassdraget foregår ingen fløtning, og den alminnelige ferdsel vil ikke bli berørt.

Da Rundevannfeltet ikke representerer mere enn 8 à 9 pst. av Førde-elvens nedslagsfelt antar man at reduksjonen av fisket vil bli uvesentlig.

d. Oppgave (i tilfelle med arealberegning)

over den skade eller ulempe som foretagendet antas å ville forvolde på jord, skog, beite eller annen eiendom eller eiendomsherlighet, uansett om denne skade voldes på egen eller andres eiendom eller eiendomsherlighet.

Den skade som vil oppstå på grunn av gjennomføringen av overføringen vil begrense seg til en ca. 2 m oppdemning av snaufjell rundt tjernet i Strupen, sprengning av en kanal og tunnel, samt nedfylling av noe grunn ved damstedet. I alt kan man regne med at ca. 3 mål fjellgrunn vil bli berørt.

e. For reguleringsdammer forslag til reglement for manøvreringen.

Det vil bli oppført en sperredam med fast overløp i tjernet ovenfor Strupen. Dammen vil ikke få reguleringsanordninger. Øvre reguleringsgrense blir kote 830,10. Nedre reguleringsgrense blir 829.

f. Fullstendig plan over de nyttbare fallhøyder i vedkommende vassdrag tillikemed oppgave over vannføringsforholdene.

I Haugsdalen er fallet mellom Gobotn og Masfjorden utnyttet i Matre kraftstasjon med en midlere fallhøyde på 526,3 m. Mellom Storevann og Gobotn er det en nyttbar fallhøyde på ca. 160 m som ikke er utbygget.

Vannføringsforholdene er besvart under punkt 6.

Når det gjelder Førdevassdraget kan bemerkes at de økonomisk nyttbare fallhøyder ligger mellom Sognefjorden og Årsdalsvann. Fallhøyden som kan utnyttes her er ca. 470 m. De øvre fall mellom Rundevann og Årsdalsvannet kan ikke med fordel utnyttes isolert.

g. Opplysninger om at der har vært gitt alle eiere av nedenforliggende bruk og vannfall anledning til å ta del i foretagendet.

Alle fall- og vassdragsrettigheter i Haugsdalen eies og utnyttes av kraftselskapet. Det er således ingen andre bruk som kan ha interesse av å delta i reguleringen.

I Førdevassdraget eier kraftselskapet alle fall- og vassdragsrettigheter fra Årsdalsvannet og ned til Sognefjorden. Den øvre fallstrekning eies av Bjordalsgårdene i Kyrkjebø herred i Sogn. Som nevnt ovenfor kan denne fallstrekning neppe bygges ut isolert.

Videre vil man med medhold av Lov om vassdragene § 148 søke om tillatelse til om nødvendig ved skjønn å kreve avstått vassdragsrettighetene ved overføringen av Rundevannselvens nedslagsfelt i Førdevassdraget til Haugsdalsvassdraget.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad den 26. juli og 2. august 1960 samt i Bergen Arbeiderblad, Gula Tidende og Dagen.

Den er forelagt distriktet og følgende uttalelser er kommet inn:

Masfjorden kommunestyre uttaler i møte 15. august 1960 at det «har ikkje noko å merka til søknaden, og rår til at den vert stetta».

Modalen kommunestyre uttaler følgende i møte 17. september 1960:

«Meddi ein går ut frå at det vil verta gjeve fullt vederlag for mogelege ulemper som overføringa kan føra med seg for grunneigarar i Modalen og at Modalen kommune får konsesjonsavgift etter same retningsliner som for Haugsdalsvassdraget elles — rår ein til at Bergenshalvøens kommunale kraftselskap får løyve til slik overføring som dei søkjer om.»

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland viser i påtegning datert 15. oktober 1961 til kommunestyrenes uttalelser.

Kyrkjebø kommunestyre har i møte 15. desember 1960 vedtatt følgende forslag fra formannskapet:

«Konsesjonssøknaden vert tilrådd, men ein reserverar seg mot at Kyrkjebø kommune vert skadelidande ved overføringa. Det vert også teke atterhald om at grunneigarane får eit greitt oppgjer.»

Følgende forslag fra Erling Osland ble vraket med 7 mot 21 stemmer:

«Saka sendes tilbake til formannskapet til ny handsaming. Spørsmålet om konsesjon på åremål eller bortleige blir forsøkt istadenfor det no framlagde forslag.»

Grunneiere i Bjordal uttaler følgende i brev datert 28. januar 1961:

«(12 underskrifter).

Grunneigarane i Bjordal som eig største parten av dette vatnet, med vassrettar, vil på det mest bestemte avslå sal, då det forringer Førdefalla med 8—9 pst. for ei seinare utbyggjing.

Grunneigarane er villig til at B. K. K. kan få leige Rundevatn, med vassrettar, mot at det vert oppnådd semje om ein årleg sum i leige av vassrettane, men ikkje lenger enn til det vert aktuelt med utbyggjing av Førdefalla.»

Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane fylke uttaler i brev 3. mai 1961:

«Denne ekspedisjon er ved en beklagelig feil blitt forlagt. Den var på en uforklarlig måte kommet inn i en perm, så jeg først nylig ved et tilfelle fikk se den.

Saken ble i sin tid nevnt for meg ved et besøk i Vassdragsvesenet. Jeg forstod at søknaden i tilfelle ville bli fremmet etter den midlertidige forordning om ekstraordinære tiltak i anledning den vanskelige vannsituasjon forleden vinter.

Som en slik midlertidig foranstaltning kan overføringen være berettiget, da den koster så lite. Anleggskostnaden er beregnet til kr. 150 000. Da maskineriet i Matre kraftstasjon kan utnytte den økede vannføring uten ekstra utgifter, kommer kraften selv med bare et års utnyttelse på ca. 1 øre pr. kWh, hva der jo er meget billig.

Hvordan Førdefallene skal utbygges er et åpent spørsmål. B. K. K. regner med å overføre vannføringen til Matre kraftanlegg. Fra Sogn og Fjordanes side blir det hevdet at dette vassdrag danner en integrerende del av de kraftkilder som i Sogn og Fjordane ligger på sydsiden av Sognefjorden og må utbygges i samband med dem. Å overføre vannføringen fra Førdefallene til Matre vil selv bortsett fra distriktsinteressene, nasjonaløkonomisk sett være galt og må ikke tillates.

Under forutsetning av at overføring av Rundevasselven til Haukdalsvassdraget blir gitt etter den provisoriske forordning til avhjelp av vannmangel på grunn av det siste års lave nedbør, og når som helst ved stenging av tunnelen kan føres tilbake til sitt naturlige løp, finner jeg ikke at der er grunn til for distriktet å motsette seg tillatelse til provisorisk overføring.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane slutter seg i påtegning datert 10. mai 1961 til uttalelsen fra Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane.

Konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge uttaler den 24. oktober 1960:

«Jeg har dessverre ikke hatt høve til noen befaring i forbindelse med denne saken, og jeg kan vanskelig se meg tid til en slik reise med det første. Da jeg forstår at saken haster, tillater jeg meg imidlertid å sende denne uttalelsen.

Den påtenkte regulering kan neppe få særlig betydning for innlandsfisket. Det måtte i så fall være for Årsdalselva. Hvorvidt det foregår noe fiske i denne, kjenner jeg ikke til. Vannføringen, særlig i øvre del, blir selvsagt sterkt redusert. Dermed reduseres også fiskemulighetene her, etter all sannsynlighet. Det fins vel neppe noen praktisk måte å kompensere denne skade på.

Størst betydning vil overføringen få for Førdeelva.

Den 22. ds. hadde jeg en telefonsamtale med Olav Førde i Førde om elva. Han opplyste at det ble tatt laks der til tider, men ellers var det mest sjøaure som gikk opp. Fisken går i dag omlag 400 meter opp i elva. Der er det en foss som stenger («ein fjellhamar»). Kunne man få fisken forbi her, ville den kunne gå 5—600 meter til. Han var ellers forbitret over at mange fremmede fisket med nøter og garn utenfor munningen.

Ifølge kanaldirektør Sætren er Førdeelvas nedslagsfelt 63 km². Det søkes om overføring av 4,6 km², eller omlag 7,3 pst. av dette. Ifølge søknaden er den gjennomsnittlige nedbørsmengde for Førdeelvas nedslagsfelt 2 800 mm pr. år. Imidlertid regnes det med en nedbørsmengde på 4 000 mm pr. år for de 4,6 km². Dette vil si at man kommer til å ta mer enn 7,3 pst. av vannføringa i elva, nærmere bestemt vel 10 pst. Dette vil trolig redusere oppvekstområdene for laks- og sjøaure i elva, muligens i samme grad.

Sannsynligvis må man kunne regne med at laksebestanden i Førdeelva kan økes.

Jeg tør etter dette foreslå at konsesjonæren pålegges årlig (eventuelt med års mellomrom) å sette ut et visst antall yngel og/eller settefisk av laks i vassdraget ovenfor der fisken nå stopper. Antallet bør bestemmes senere etter nærmere undersøkelse av forholdene på stedet.

Eventuelt kunne det kanskje pålegges konsesjonæren å yde (økonomisk) støtte til bygging av en trapp e. l. foranstaltning for å få fisken forbi den nevnte «fjellhamar». Dette ville kanskje være den enkleste løsning. (Forutsatt selvsagt at dette er et forsvarlig foretagende.)»

Inspektøren for ferskvannsfisket uttaler den 31. oktober 1960:

«Om den foreliggende søknad imøtekommes, vil en rå til at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene med hensyn til fisket:

«Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av reguleringen og overføringen yngel og/eller settefisk i det antall, av den art og på de steder som vedkommende departement bestemmer. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kongelig resolusjon av 17. juli 1953 fikk Bergenshalvøens kommunale kraftselskap tillatelse til erverv og regulering av Matre—Haugsdalsvassdragene. Ved kongelig resolusjon av 19. desember 1958 fikk selskapet tillatelse til å foreta endringer i planene for regulering av Haugsdalsvassdraget og til å foreta tilleggsregulering. Ved kongelig resolusjon av 14. desember 1960 fikk selskapet for lavvannsperioden 1960—61 tillatelse til midlertidige reguleringer i Haugsdalsvassdraget samt til midlertidig regulering av Rundevatn i Førdevassdraget og midlertidig overføring av Rundevasselv til Haugsdalsvassdraget.

Den midlertidige overføring ble gjennomført ved hjelp av en tre meter høy sperredam umiddelbart nedenfor et tjern på kote 828 m øverst i Årdalselv, en ca. 130 m lang tunnel fra en kulp i Rundevasselv like nedenfor Rundevatn på kote 854 til dette tjern samt en ca. 110 m lang kanal fra sørenden av tjernet i retning Smalevatn i Haugsdalsvassdraget. De overførte felter utgjør 1,3 km² av øvre del av Årsdalselv og 3,3 km² av Rundevasselv.

Den foreliggende søknad gjelder permanent overføring av avløpet fra de nevnte felter og ved hjelp av de samme innretninger som er nevnt ovenfor og som ble utført i 1960—61.

Hovedstyret regner med at den omsøkte overføring — med de gode reguleringsmuligheter i Haugsdalsmagasinene — vil gi en vassføringsøkning på ca. 0,5 m³/sek. i Matre kraftverk (Haugsdalssiden). Den utnyttede fallhøyde her er 526,7 m og kraftøkingen blir følgelig ca. 3 500 nat.-hk. Hertil kommer en kraftøkning på 800 à 1 000 nat.-hk i det ca. 150 m høye fall mellom Storevatn og Gobot-

vatn. Man tar som vanlig forbehold om revisjon av beregningene.

Den øvre del av Årsdalselva vil bli mer eller mindre tørrlagt som følge av overføringen. Hvorvidt dette vil være skadelig for f. eks. fiske eller beite er det ikke sagt noe om. Elva i Årsdalen er så vidt forståes naturlig gjerde for sauene, noen ulemper kan det vel bli her. I selve Førdeelva vil ifølge fiskerikonsulenten oppvekstområdene for laks- og sjøaureunger bli noe redusert.

Skadene og ulempene som følge av overføringsinnretningene anses for å være helt ubetydelige.

Alle fall- og vassdragsrettigheter i Førdeelva fra sjøen og opp til Årsdalsvatn på kote 467 (Førdefallene) eies av ansøkeren. Fallet herfra og opp til Rundevatn er det neppe forsvarlig å bygge ut. Grunneierne her motsetter seg salg av vassrettighetene, fordi de mener at Førdefallene vil bli redusert med 8—9 pst. for en senere utbygging. Derimot er de villige til å leie ut rettighetene til Førdefallene blir bygget ut, såfremt man blir enige om vederlaget.

Kyrkjebø kommunestyre anbefaler overføringen, men tar den reservasjon at den ikke må bli skadelidende ved overføringen.

Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane med tilslutning fra fylkesmannen motsetter seg permanent overføring med den begrunnelse at Førdevassdraget inklusive Rundevasselv må bli utnyttet på Førde-siden. En eventuell overføring av vannet fra Førdevassdraget til Matrevassdraget — i begge tilfelle vil fallhøyden bli ca. 470 m — gjør det imidlertid nødvendig med en overføringskonsesjon. Og Hovedstyret kan for sin del ikke se at man skulle kunne foregripe noe med hensyn til dette spørsmål om man gir en tillatelse til overføring av Rundevasselv. Dette siste alternativ vil dessuten i alle tilfelle gi en merytelse på ca. 400 nat.-hk i det fallhøyden i Haugsdalsvassdraget som tidligere nevnt er 526,7 m.

Etter det som foreligger finner Hovedstyret at betingelsen skulle være til stede for å gi konsesjon, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler at søknaden blir innvilget på de vilkår som er foreslått i vedliggende utkast.

Til de foreslåtte vilkår bemerkes:

Konsesjonstid — post 1.

Konsesjonen er her foreslått gitt på ubegrenset tid som i selskapets konsesjoner av 17. juli 1953 og 19. desember 1958, dog ikke lenger enn til Førdevassdraget utbygges i en slik utstrekning at det overførte vann vil gi minst like stor kraftytelse i Førdevassdraget som i Haugsdalsvassdraget, jfr. de forannevnte uttalelser.

For øvrig er tatt med bestemmelse om at konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonsavgifter — post 2.

Til staten er foreslått kr. 0,50 pr. nat.-hk som i de tidligere konsesjoner for Haugsdalsvassdraget. Kommuneavgiftene for disse er fastsatt til kr. 2 pr. nat.-hk. Av kommuneavgifter fastsatt i den senere tid for overføringer — med og uten reguleringsmagasiner — kan nevnes kr. 4 pr. nat.-hk for overføring av et par bekker til driftstunnelen i Søndenå kraftverk (A/S Saudefaldenes konsesjon av 10. november 1961) og for overføring med regulering av Årstadelva (I/S Sundsfjord Kraftlags konsesjon av 9. juni 1961) kr. 3,50 pr. nat.-hk for ytterligere overføringer med regulering for Lyse kraftverk (konsesjon 16. juni 1961) og for Fortun kraftverk (konsesjon av 1. juli 1960), kr. 3 for overføring og regulering av Indrehusvassdraget m. fl. (Christiania Spigerverks konsesjon av 1. september 1961), kr. 2,50 pr. nat.-hk for overføring av Mouldajokka og Irggasjauri til Altevatn (overføringsbestemmelser av 22. desember 1960), kr. 2 pr. nat.-hk for overføring av Auskargrova og Svartåa til Fausavassdraget (konsesjon av 25. november 1960).

Det dreier seg her om en svært billig overføring med små skadevirkninger og Hovedstyret finner i dette tilfelle å ville foreslå kr. 3 pr. nat.-hk.

Fiske — post 12.

Det foreslåtte vilkår fra fiskeriinspektøren er tatt med, men supplert med bestemmelse om at konsesjonæren skal dekke utgifter til undersøkelser for å fastslå den årlige utsetting slik som bestemt i konsesjoner for Haugsdalsvassdraget.

Kraftavståelse — post 15.

Det er som vanlig betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten.

De øvrige oppstilte betingelser antar man det ikke nødvendig å komme nærmere inn på, de følger stort sett vilkårene for de tidligere konsesjoner, men med de endringer som man senere har praktisert.

Da overføringsanleggene ikke er utstyrt med manøvrerbare innretninger skulle det ikke være påkrevet å utferdige noe spesielt reglement for overføringen. Vilkår om manøvreringsreglement i henhold til reguleringslovens § 12, 12 er derfor sløyfet.

I forbindelse med den midlertidige overføring av Rundevasselv samt midlertidig regulering av Rundevatn i lavvannsperioden

1960—61, har Hovedstyret fått tilsendt gjenpart av brev datert 22. januar 1962 fra grunneierne i Bjordal til BKK, som lyder slik:

«Då det vart gitt konsesjon på millombils overføring og regulering av Rundevatn. Denne rett gjekk ut i 1961. Utan at ein til dato har fått attendeføring til den gamle stoda. For den millombils regulering og overføring er heller ikkje halde skjøn. Ikkje gjennomført noko erstatningsoppgjerd.

Vi konstaterar at det no vert disponert ulovleg, og vi førehands melde med dette også krav om skadevederlag vedkomande fiske i den tid det er drive konsesjonslaust.»

BKK's svar herpå av 27. januar 1962 (kopi tilstillet Hovedstyret) lyder slik:

«Vi har mottatt skrivelse datert 22. januar 1962 undertegnet av 12 oppsittere i Bjordal vedrørende midlertidig senkning av Rundevann og overføring av nedslagsfeltet til Haugsdalsvassdraget.

Da vi har hatt kontakt med Dem tidligere, tillater vi oss å sende vårt svarbrev gjennom Dem. Vi tør be Dem gjøre de øvrige oppsittere som har skrevet under brevet til oss, kjent med nærværende skrivelse og vedlegger derfor 2 gjenparter.

På grunn av forskjellige omstendigheter ble de gamle vannføringsforholdene i samsvar med pkt. 1 i vilkårene for den midlertidige overføringstillatelse vi fikk 14. desember 1961 dessverre ikke gjenopprettet i tide. Vi beklager dette meget og kan opplyse at vi skal stenge kanalen så snart sneforholdene tillater det. For ordens skyld vil vi gjøre oppmerksom på at den gamle vannstanden i Rundevann er gjenopprettet.

Vi håper at vi kan komme til enighet med oppsitterne om minnelig overenskomst om erstatning for skader og ulemper i forbindelse med dette ekstraordinære tiltak. Vi tror det vil være best snarest å få en konferanse med oppsitterne for å få klarlagt forskjellige spørsmål i sakens anledning. I denne forbindelse tør vi forhøre oss om det passer at vi kommer til Bjordal eller om oppsitterne, på vår bekostning, vil sende et par mann til Bergen. Hvis oppsitterne foretrekker å vente med konferansen og ønsker at vi til sommeren sammen tar en befaring til Rundevann før erstatning for skader og ulemper diskuteres, har vi ikke noe imot dette.»

Under henvisning til dette foreslår Hovedstyret at det som forutsetning for tillatelsen stilles krav om at Bergenshalvøens kommunale kraftselskap ordner med erstatning til de skadelidende på en tilfredsstillende måte.

Videre forutsettes det at BKK forpliktes til å betale konsesjonsavgiftene fra 1. juli 1961.

Det er til slutt i søknaden søkt om tillatelse etter vassdragslovens § 148 til om nødvendig ved skjønn å kreve avstått vassdragsrettigheter ved overføringen av Rundevasselva. Etter Hovedstyrets mening skulle det ikke være nødvendig med slik tillatelse etter § 148, den hjemmel man har ved en overføringskonsesjon etter vassdragsreguleringsloven skulle være tilstrekkelig.

Sakens dokumenter følger, herunder også utskrift av rettsbok nr. 54 for Nordhordland jordskiftesokn vedrørende eiendomsgrensene ved Rundevatn.

Behandlet i møte 13./14. februar 1962.»

Hovedstyrets utkast til betingelser er med visse endringer av postene 1, 8, 9, 10 og 12 sålydende:

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Dog skal tillatelsen av departementet kunne tilbakekalles dersom det blir aktuelt å utbygge fallet mellom Rundevatn og Årsdalsvatn i forbindelse med utnyttelse av Førdevassdraget ved utbygging eller overføring.

Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved overføringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i Haugsdalsvassdraget. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vass-

forbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen andet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorhvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune slike utgifter

til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

12.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av overføringen yngel og/eller settefisk i det antall, av den art og på de steder som vedkommende departement bestemmer. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

Hvis vedkommende departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de vannområder som berøres av overføringen for å fastslå den årlige utsetting er konsesjonæren forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

16.

Ved anlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser

av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Overføringsanleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Overføringsanleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Overføringsanleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

18.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

19.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

D e p a r t e m e n t e t slutter seg i det vesentlige og i resultatet til Hovedstyrets innstilling og rår til at det blir gitt tillatelse til overføring på vilkår som foran inntatt.

Som det vil framgå vil den omsøkte overføring ikke medføre vesentlige skader eller ulemper og den økede vannføring kan utnyttes i Matre kraftstasjon uten ekstra utgifter. Kraftøkingen er beregnet til 3 500 nat.-hk i stasjonen, hertil kommer 800—1 000 nat.-hk i ikke utbygget fall. Anleggskostnader blir det ikke å regne med, idet anlegget allerede er utført i forbindelse med midlertidig regulering 1960—61.

Det er fremkommet innvending mot at overføringen blir tillatt permanent — av hensyn til den framtidige utnyttelse av Førdevassdraget. Hovedstyret regner med at vassføringen fra det felt som søkes overført i et hvert fall vil gi en merytelse på ca. 400 nat.-hk i Haugsdalsvassdraget mot i Førdevassdraget. Da imidlertid søkeren ikke har motsatt seg at det tas forbehold om å tilbakekalle en eventuell tillatelse dersom det i forbindelse med utnytting av Førdevassdraget viser seg at vannføringen med fordel kunne utnyttes i dette vassdrag, har departementet med Hovedstyret foreslått at det inntas bestemmelse i post 1 om rett for departementet til å tilbakekalle tillatelsen, som for øvrig gis på ubegrenset tid. Det er en forutsetning at tilbakekalling ikke skal finne sted med mindre det overførte felt vil kunne gi minst like stor kraftøking i sitt opprinnelige leie.

Det er for øvrig foreslått avgifter på kr. 0,50 og kr. 3 pr. nat.-hk til henholdsvis staten og kommuner og vanlig kraftavståelse. Det vises om dette til Hovedstyrets nærmere begrunnelse. Vilkårene for øvrig er som for de tidligere konsesjoner, med visse tillempinger i samsvar med nåværende lov og praksis.

Det er i saken opplyst at vilkårene for den midlertidige regulering og overføring 1960—61 ikke er oppfylt, idet det ikke er gjort det nødvendige for å gjenopprette de naturlige forhold og for å få fastsatt erstatning for skader. Departementet vil overfor kraftselskapet påtale dette forhold og gjøre uttrykkelig merksam på at eventuelle krav i denne forbindelse blir å medta under skjønnet i forbindelse med nærværende tillatelse for så vidt den blir gitt.

Industridepartementet

t i l r å r :

I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Bergen kommunale kraftselskap å overføre Rundevasselv m. v. fra Førdevassdraget til Haugsdalsvassdraget, i det vesentlige i samsvar med søknad av 30. juli 1960 og dermed fremlagt plan og på vilkår og forutsetning som inntatt i Industridepartementets tilråding av 1. juni 1962.

25. A/S Nordisk Aluminiumindustri.

(Tillatelse til å leie i henhold til to særskilte kraftleiekontrakter inntil 975 kW og inntil 6 436 kW fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. res. 8. juni 1962.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 14. april 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 5. desember 1961 fra A/S Nordisk Aluminiumindustri om konsesjon på leie av inntil 975 kW og inntil 6 436 kW fra Vestfold Kraftselskap i henhold til to særskilte kraftleiekontrakter:

«I brev av 5. desember 1961 til Hovedstyret har A/S Nordisk Aluminiumindustri søkt om konsesjon på leie av kraft fra Vestfold Kraftselskap henholdsvis 975 kW for fabrikken på Vesthøy i Botne og 6 436 kW for fabrikken i Holmestrand.

Søknaden er sålydende:

«Vi refererer til Deres skrivelse av 14. september 1961 vedrørende ovennevnte, og da konsesjon på leie av elektrisk kraft fra Vestfold Kraftselskap utløp den 30. juni 1960, tillater vi oss å søke om fornyet konsesjon.

Søknaden utvides til å omfatte elektrisk kraft til vår nye fabrikk på Vesthøy i Botne, hvor Vestfold Kraftselskap ifølge den ene vedlagte kontrakt av 1. oktober 1961 forpliktet seg til å stille 975 kW med en brukstid på 6 000 timer til disposisjon. Videre er kraftselskapet ifølge den annen vedlagte kontrakt forpliktet til å levere fabrikkene i Holmestrand 6 436 kW med en brukstid på 5 000 timer.

Erklæring fra Styret i samsvar med § 24 i ervervsloven vedlegges.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Holmestrand bystyre har i møte den 13. februar 1962 enstemmig vedtatt å anbefale at konsesjon blir gitt.

Botne formannskap har i møte den 15. mars 1962 i medhold av kommunelovens § 22, likeledes vedtatt å anbefale at konsesjon blir gitt.

Industridirektoratet har underhånden den 30. mars 1962 på henvendelse meddelt at det i nærværende tilfelle ikke har noe å bemerke til at konsesjon blir gitt. Det ble for øvrig opplyst at de planlagte utvidelser av bedriften til ca. 24 mill. kroner skal være satt i gang.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning av 24. mars 1962 til Hovedstyret meddelt at han henholder seg til nevnte uttalelser fra Holmestrand og Botne som han slutter seg til.

Hva saken angår skal bemerkes:

Ved kgl. resolusjon av 2. april 1948 er A/S Nordisk Aluminiumindustri meddelt konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra Vestfold Kraftselskap. Tillatelsen som var gjeldende inntil 30. juni 1960 er meddelt på vilkår om norsk styre (for et flertalls vedkommende), kraftavståelse (10 pst.) til kommuner, avgift til staten kr. 1 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes omframt kraft til smelte- og glødeovner. For øvrig er tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkår om norske funksjonærer og arbeidere.

Ved Industridepartementets brev av 20. januar 1955 er selskapet dertil meddelt konsesjon på leie av ytterligere inntil 1 000 kW fra Vestfold Kraftselskap med tidsbegrensning likeledes inntil 30. juni 1960 og for øvrig på de samme vilkår som i foran nevnte tidligere konsesjon av 2. april 1948.

De resp. avgifter forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Avgiftene er betalt for 1959—60 med kr. 1 415,55 og for 1960—61 foreløpig med kr. 1 379,12.

I henhold til de foreliggende to kraftleiekontrakter, begge av 23. oktober/13. oktober 1961, leier bedriften som nevnt 6 436 kW primakraft med 5 000 brukstimer og 975 kW primakraft med 6 000 brukstimer fra Vestfold Kraftselskap ved uttak fra Holmestrand transformatorstasjon II resp. Hvitsten transformatorstasjon med 5 000 V spenning og til en pris av kr. 65 pr. kW pr. år + 1,75 øre pr. kWh. Driftsåret regnes nå fra og med 1. januar til og med 31. desember (§ 4 p. 5). Kraftleiekontraktene gjelder til 1. januar 1963 og videre ett og ett år ad gangen, så lenge de ikke blir oppsagt av en av partene med 6 måneders varsel (§ 10).

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieforholdene, og vil rå til at konsesjon blir gitt som søkt om på leie av henholdsvis inntil 6 436 kW primakraft og inntil 975 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap og for den tid de resp. kraftleiekontrakter av 23. oktober/13. oktober 1961 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1971.

Tillatelsen anbefales meddelt på vilkår om selskapets styre som før, og for øvrig på de samme vilkår som i de nevnte nå utløpne kraftleiekonsesjoner til A/S Nordisk Aluminiumindustri av 2. april 1948 og 20. januar 1955. Dog således at den tidligere fastsatte avgiftssats kr. 1 pr. kW til staten nå i tilfelle blir å forhøye til kr. 1,50 pr. kW og slik at avgiften blir å etterbetale fra og med 1. juli 1960. Avgiften blir i nærværende tilfelle da å innbetale etterskuddsvis pr. kalenderår mot tidligere for driftsåret (med forfall pr. 30. juni).

Videre vil vilkåret om norske tjenestemenn

og arbeidere i nærværende konsesjon måtte utgå etter den praksis som nå følges.

Dessuten vil en foreslå at vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner blir å sløyfe i dette tilfelle hvor fylkesverket: Vestfold Kraftselskap står for kraftleveringen til bedriften.

Behandlet i hovedstyremøte den 11. april 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Med hensyn til de nevnte tidligere konsesjoner av 2. april 1948 og av 20. januar 1955 for A/S Nordisk Aluminiumindustri på leie av henholdsvis inntil 4 000 kW og ytterligere inntil 1 000 kW fra Vestfold Kraftselskap viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1948 s. 29 flg. og for 1955 s. 9 flg. Begge disse konsesjoner utløp 30. juni 1960.

Selskapet har nå planlagt utvidelser av sine fabrikker i Holmestrand og anlegg av ny fabrikk i Botne med sikte på å utvide til det dobbelte — fra 12 000 tonn til 24 000 tonn årlig — sin foredling av råaluminium til valseverksprodukter, halvfabrikata og ferdige produkter.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at A/S Nordisk Aluminiumindustri som ansøkt gis ny konsesjon på leie av inntil 975 kW og inntil 6 436 kW fra Vestfold Kraftselskap i henhold til de fremlagte to nye kraftleiekontrakter for drift av fabrikker henholdsvis i Botne og i Holmestrand.

Departementet slutter seg til Hovedstyrets forslag til konsesjonsvilkår. Konsesjonen foreslås således tidsbegrenset til 1. januar 1971. Fra og med 1. juli 1960 betinges årlig avgift til staten med den nå vanlige avgiftssats — kr. 1,50 pr. kW — av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, bortsett fra kraft til smelte- og glødeovner, jfr. pkt. 7 i de foreslåtte vilkår.

Departementet er videre enig i at det ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. i denne forbindelse bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

De vilkår som foreslås blir da i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge de respektive kraftleiekontrakter måtte stå ved makt, dog ikke utover 1. januar 1971.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligge over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i

landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — bortsett fra kraft til smelte- og glødeovner — erlegges fra og med 1. juli 1960 en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Videre forutsetter departementet at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates A/S Nordisk Aluminiumindustri å leie i henhold til to særskilte kraftleiekontrakter henholdsvis inntil 975 kW og inntil 6 436 kW fra Vestfold Kraftselskap, jfr. søknad av 5. desember 1961 om kraftleiekonsesjon.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 8. juni 1962.

26. Utbygging og regulering av Svorkafallene.

(Tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap i sameie med Staten ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen til å erverve fallrettigheter i Svorka i Møre og Romsdal fylke samt tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap til å regulere Svorka og Lille Bævra m. v. i forbindelse med bygging av Svorka kraftverk i Sæterbø, Åsskard m. v.)

I samsvar med stortingsvedtak 5. desember 1959 (St. prp. nr. 9 og Innst. S. nr. 17 for 1959—60) fikk det interkommunale Svorka Kraftselskap ved kongelig resolusjon 18. desember 1959, tillatelse til å regulere Svorka og Lille Bævra og overføre Lille Bævra og Brandåa til Svorka, i forbindelse med bygging av Svorka Kraftverk i Sæterbø, Åsskard med maskininstallasjon à 16 MW. Planene omfattet utbygging av fallet fra Langvatn i Svorka (med inntak i Måvatn) med fallhøyde brutto 261 m. Kraftøking er av Hovedstyret beregnet til 11 800 nat-hk. Årlige avgifter er satt til kr. 0,50 og kr. 3 pr. nat.-hk til henholdsvis stat og kommuner. Det var også framlagt planer om samtidig å bygge ut Glønna som er det naturlige utløp fra Måvatn, men behandlingen av dette prosjekt ble foreløpig utsatt.

Ved resolusjonen ble det også gitt tillatelse til i medhold av vassdragslovens § 148 å kreve avstått de fallrettigheter i Lille Bævra og Bævra som ble berørt av overføringen, mens nødvendig ekspropriasjonstillatelse for bygging av kraftverket var forutsatt gitt av departementet i medhold av samme lovs § 62.

Svorka Kraftselskap er nå omdannet til A/S Svorka Kraftselskap hvor de kommuner som utgjorde det tidligere selskap har 50 pst. av aksjene og Møre og Romsdal fylke de øvrige 50 pst. Selskapets formål er alminnelig kraftforsyning i distriktet.

Mellom A/S Svorka Kraftselskap og Norges

Vassdrags- og elektrisitetsvesen er det den 18. september 1961 inngått avtale om samarbeid om utbygging av Svorkafallene og driften av kraftverket. Avtalen er forhåndsgodkjent av dette departement ved brev av 26. oktober 1960, jfr. bevilgning til Svorka kraftverk under Statsbudsjettets kap. 1204, post 17 for 2. halvår 1960, se St. prp. nr. 1 for 1959 —60. Avtalen vedligger.

I henhold til avtalens § 5 skal «De eiendommer og rettigheter av enhver art som partene tidligere har erverver med henblikk på utnyttelse av falla, overføres til sameie mellom partene». Dette gjelder fallstrekningen i Svorka mellom Gjetøvatn/Andersvatn og Sæterbø, opprinnelig erververt av Svorka Kraftselskap, og de reguleringsrettigheter m. v. selskapet har ervervet. For så vidt angår reguleringen er det imidlertid partenes ønske at A/S Svorka Kraftselskap gjennomfører denne, og at staten blir medeier i anleggene i medhold av reguleringslovens § 9. Dette er tilsvarende den ordning som er gjennomført for Namsenreguleringen.

Som følge av at kraftselskapet nå er omdannet til et aksjeselskap, er det nødvendig med ervervskonsesjon for sameiet, jfr. ervervslovens § 39, jfr. § 2. Det er også nødvendig med tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap til å gjennomføre de reguleringer som det interkommunale selskap har fått konsesjon på. Under henvisning til bestemmelser i reguleringslovens § 10, pkt. 2, jfr. ervervslovens § 12 post 17 om meddelelser av konsesjon på ubegrenset tid, bør det overensstemmende med vanlig praksis oppstilles supplerende vilkår om aksjenes omsettelighet og opprettholdelse av selskapets formål. Slik forholdene ligger an finner man det praktisk at det gis ny reguleringstillatelse for aksjeselskapet samtidig med at det gis ervervskonsesjon for sameiet. Dette skulle neppe medføre noen virkninger for skjønn som er påstevnet og allerede påbegynt i henhold til den opprinnelige reguleringskonsesjon.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har hatt til behandling søknad om nødvendig ervervs- og reguleringskonsesjon, og saken har vært undergitt vanlig behandling. Den har deretter vært lagt fram på hovedstyremøte 21. august 1961 og det er avgitt uttalelser av 5. oktober 1961 og 9. og 29. mai 1962. Hovedstyrets konklusjon er at det tilrås gitt ervervskonsesjon for sameiet mellom A/S Svorka Kraftselskap og Staten på ubegrenset tid. Avgiftene til stat og kommune er foreslått satt til henholdsvis kr. 0,50 og kr. 3 (som fastsatt for reguleringstillatelsen i 1959) og for øvrig foreslåes vanlige vilkår.

Forslaget er sålydende:

«1.

Fellesskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Fellesskapets aksjer skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner i forsyningsdistriktet, Norges Bank eller ved vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partsbrevene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

Kongen kan bestemme at Fellesskapets grunnkapital når utbyggingen er ferdig skal utgjøre minst en tredjedel av de samlede omkostninger ved alle Fellesskapets anlegg.

Fellesskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement såframt det av almene hensyn finner føye til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Utbygging av vassfallet må fullføres innen 7 — syv — år fra konsesjonens datum. Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 13, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis maior) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — hundre kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse hvis særlige hensyn foreligger.

6.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved konsesjonærens anlegg og bedrifter og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i første punktum får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transport til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven og ervervsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene henholdsvis i § 12, pkt. 7 og § 2 pkt. 9, begge paragrafers 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frambringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den øking av den gjennomsnittlige kraftmengde som Svorka Kraftverk etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som

uttak varsles kan forlanges oppgitt den bruks-tid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som Svorka Kraftverk etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 3 pr. nat.-hk beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som vannkraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vassfallets utbygging således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

15.

Ervervskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konssejonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. den alminnelige konsesjonslovs § 2 post 17, annet ledd, som gis tilsvarende anvendelse. Konsesjonærens formål skal være alminnelig kraftforsyning i distriktet.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

16.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

17.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

19.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet

av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

For så vidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og liknende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysing (jfr. post 22) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller hvis disse ifølge bestemmelsene i post 15 overgår til staten.

21.

Overtredelse av foranstående poster, 1, 11 og 19 medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

22.

Konsesjonæren er forpliktet til ved anleggsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget. Hvis det finnes hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, plikter konsesjonæren å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale f. eks. samfunnshus etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

23.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse; på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de juridiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse.»

Som det vil framgå av det foregående er A/S Svorka Kraftselskap og Staten gått sammen om å bringe til utførelse Vassdragsvesenets plan av 10. mars 1955 for utnyttelse av Svorkafallene som tidligere har vært forelagt Stortinget i forbindelse med konsesjonssøknad fra det interkommunale Svorka kraftselskap, jfr. også den foran nevnte bevilgning til Svorka Kraftselskap. Departementet antar derfor med Hovedstyret at det ikke skulle være grunn til å forelegge for Stortinget de spørsmål som i forbindelse med nødvendige tillatelser til erverv- og regulering av de angjeldende vassdrag er oppstått ved at kraftselskapet er omdannet til aksjeselskap. Det dreier seg faktisk om formelt å bringe forholdet til ervervs- og reguleringslovene i orden.

Som nevnt foran er sameiet bl. a. blitt eier av fallene i Svorka mellom Gjetøvatn/Andersvatn og Sæterbø. Det er imidlertid bare fallstrekningen fra Langvatn til Sæterbø som nå er planlagt utbygget. For så vidt den overforliggende strekning fra Gjetøvatn er utbyggbar, enten alene eller i forbindelse med det som nå skal utbygges, vil ervervskonsesjon bli nødvendig også for denne fallstrekning. Denne sak vil departementet ta opp med Hovedstyret.

Departementet finner med Hovedstyret at betingelsene for å gi ervervskonsesjon til sameiet Staten/A/S Svorka kraftselskap til fallet i Svorka mellom Langvatn og Sætebø, og for å gi reguleringskonsesjon til A/S Svorka Kraftselskap er til stede.

Til Hovedstyrets forslag til vilkår for konsesjonene skal bemerkes at man finner det formålstjenlig å innskrenke aksjenes omsettelighet slik at de bare kan innehas av Staten og kommuner i forsyningsdistriktet og foreslår at post 1, 2. ledd i betingelsene for ervervskonsesjonen (tilsvarende post 1, 4. ledd i reguleringskonsesjonen) gis følgende ordlyd:

«A/S Svorka Kraftselskaps aksjer skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning erverves eller eies av andre enn Staten og kommuner, herunder fylkeskommuner, i forsyningsdistriktet.»

Vanlig bestemmelse om pantsettelse, påføring på aksjebrevene av adgangen til omsetning m. v. skulle etter omstendighetene kunne sløyfes. I vilkårene for reguleringskonsesjonen foreslås dessuten foretatt delvis omredigering av post 11 om veger, post 20 om naturfredning, og post 21 om kraftavståelse slik at disse blir i overensstemmelse med nåværende praksis, jfr. tilsvarende bestemmelser i ervervskonsesjonen henholdsvis post 9, 12 og 18.

Fra vassdragsvesenet er innkommet søknad datert 25. januar 1960 om nødvendig tillatelse i henhold til vassdragslovens § 62 for bygging av kraftanlegget overensstemmende med plan av 10. mars 1955. Saken har vært utlagt på vanlig måte uten at det er innkommet innvendinger og har vært forelagt i hovedstyremøte sammen med konsesjonssakene. Hovedstyret har i brev av 5. oktober 1961 innstillet på at tillatelse gis uten at det oppstilles spesielle betingelser. Departementet slutter seg til dette.

Hovedstyret har videre innstillet på at A/S

Svorka Kraftselskap gis reguleringstillatelse tilsvarende den som tidligere er meddelt det interkommunale kraftselskap ved kgl. resolusjon 18. desember 1959, som derved vil bortfalle, og i alt vesentlig på samme vilkår bortsett fra post 1 som gis slik ordlyd:

«Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd, som gis tilsvarende anvendelse.

Selskapets formål skal være alminnelig kraftforsyning i distriktet.

Dets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av andre enn staten og kommuner, herunder fylkeskommuner, i forsyningsdistriktet.

Konsesjonen kan ikke overdras. De utførte reguleringS- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene. Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.»

Om betingelsene for å gi konsesjonene på ubegrenset tid har Hovedstyret uttalt følgende i brev av 9. mai 1962:

«Når det gjelder lovens vilkår for å gi konsesjon på ubegrenset tid om at formålet med utbyggingen skal være alminnelig kraftforsyning i distriktet, bemerkes at A/S Svorka Kraftselskap regner med at distriktet vil avta hele Svorkakraften fra omkring 1970. Selskapets formålsparagraf er ved beslutning i generalforsamling 25. november 1961 endret overensstemmende med lovens krav, jfr. herunder også vedliggende brev av 9. november 1961 fra A/S Svorka Kraftselskap og brev av 4. desember s. å. fra Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre og Romsdal. Statens andel i produksjonen skal overføres til det alminnelige forbruk i distriktet etter hvert som kraftbehovet stiger.»

Departementet slutter seg til Hovedstyret.

Fra A/S Svorka Kraftselskap er dessuten innkommet søknad om tilleggsregulering av Andersvatn som i forbindelse med de opprinnelige planer er tillatt oppdemmet 7,9 m. Om denne søknad er i Hovedstyrets brev av 5. oktober 1961 anført følgende:

«Det er innkommet følgende søknad om tilleggsregulering av Andersvatn, datert 3. desember 1960:

«Ved kgl. resolusjon av 18. desember 1959 fikk Svorka Kraftselskap tillatelse til å regulere Svorka.

Reguleringsgrensene for Andersvatn ble fastsatt slik:

Øvre kote 305,0
Nedre kote 297,1

Reguleringshøyde 7,9 m opp og 0,0 m ned.

En vil nå søke om å få forandre nedre kote slik at en får følgende reguleringsgrenser for Andersvatn:

Øvre kote 305,0
Nedre kote 294,0

Reguleringshøyde 7,9 m opp og 3,1 m ned.

Begrunnelse:

I de opprinnelige planer var det regnet med en omløpstunnel rundt damstedet for å tørrlegge dette under byggeperioden. Omløpstunnelen med luke skulle så siden nyttes for tappingen av magasinet.

Nøyere undersøkelser har gitt som resultat at det er mulig, uten å få lengre tunnel, å legge denne slik at en samtidig oppnår å få senket Andersvatn 3,1 m. Arrangementet fremgår av tegn. B-5885.

En innvinner dermed et ytterligere magasin på ca. 3 mill. m^3 som med den tidligere beregnete magasinpris for magasinene i Svorka (6,5 øre pr. m^3) har en verdi på ca. kr. 200 000. De virkelige omkostninger blir kun eventuelle økete erstatningsbeløp.

Skadevirkningene ved senkningen antas å bli helt ubetydelig.

En vil søke om tillatelse til å senke vannet allerede sommeren 1961 for å kunne tørrlegge damstedet på dette tidspunkt.»

Denne søknad er kunngjort og forelagt distriktet på vanlig måte.

Surnadal kommunestyre behandlet søknaden i møte 23. januar 1961 og uttalte at det ikke har noe å bemerke til den foreslåtte tilleggsregulering.

Elektrisitetskontoret for Møre og Romsdal uttaler i påskrift av 28. januar 1961:

«Jeg har intet å bemerke til den økede regulering av Andersvatn og vil anbefale at det blir gitt tillatelse til å gjennomføre den. Andersvatn ligger i sin helhet i Surnadal kommune.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anbefaler i påskrift 30. januar 1961 at konsesjon blir gitt.

Inspektøren for ferskvannsfiskets uttalelse, datert 3. februar 1961:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag som i brev av 28. januar d. å. har uttalt:

«Etter mitt kjennskap til forholdene i Andersvatn, vil den foreslåtte senkning på 3,1 m neppe forårsake noen andre slags skader på fisket enn de som er forutsatt tidligere. Så grunt som vannet imidlertid er, må en regne med en ganske stor økning i skadene på ernæringsforholdene for fisken og dermed i produksjonsevnen. Dette er ting som neppe kan rettes på ved tiltak, og må være gjenstand for erstatning.

Så vidt jeg kan forstå, vil de konsesjonsvilkår som er foreslått av Inspektøren for ferskvannsfisket i brev til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen av 23. mars 1956, også være tilfredsstillende under de nye forhold.»

En slutter seg til dette.»

Hovedstyret anfører videre:

«En ytterligere regulering av Andersvatn med 3,1 m senkning til kote 294,0 antas å medføre en vassføringsøkning på 0,3 m³/sek. tilsvarende en kraftøkning på ca. 1 000 nat.-hk i Svorka Kraftverk. Tilleggsreguleringen kan gjennomføres uten vesentlige ekstrautgifter, og da skadevirkningene må antas å bli små, vil Hovedstyret tilrå at A/S Svorka Kraftselskap gis tillatelse til nevnte senkning på samme betingelser som for den tidligere reguleringstillatelse. I manøvreringsreglement fastsatt ved kgl. resolusjon 18. desember 1959 må nedre reguleringsgrense for Andersvatn under post 1 rettes fra: Nedre kote 297,1 til: Nedre kote 294,0.»

Departementet vil med Hovedstyret rå til at det gis tillatelse til den omsøgte senkning på samme vilkår som er oppstillet for reguleringstillatelsen for øvrig.

Departementet rår med Hovedstyret til at det fastsettes manøvreringsreglement for de tillatte reguleringer på samme måte som for den tidligere reguleringstillatelse, med den endring vedrørende Andersvatn som er foreslått av Hovedstyret. Fullstendig utkast til reguleringsbetingelser og manøvreringsreglement vedligger.

I forbindelse med reguleringssaken er reist spørsmålet om tillatelse til ekspropriasjon av manglende fallrettigheter i medhold av vassdragslovens § 147 evt. § 148. Etter det foreliggende antar departementet at reguleringslovens § 16 vil gi tilstrekkelig hjemmel for nødvendig ekspropriasjon idet det dreier seg om fallrettigheter i Bævra og Lille Bævra som skal utnyttes ved overføring.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av ervervsloven av 14. desember 1917 tillates A/S Svorka Kraftselskap i sameie med Staten ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen å erverve fallrettigheter i Svorka mellom Langvatn og Sæterbø på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. juni 1962.
2. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates A/S Svorka Kraftselskap å regulere Svorka og Lille Bævra i Møre og Romsdal fylke og å overføre avløpet fra Lille Bævra og Brandåa til Svorka på de betingelser som er inntatt i samme tilråding.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen og overføringen i samsvar med utkast framlagt med samme tilråding, som gjeldende inntil videre.
4. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 § 62 tillates Staten ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen å kreve avstått nødvendig grunn og rettigheter for bygging av Svorka Kraftstasjon i samsvar med fremlagt plan.

Vedlegg til tilrådingen.

Betingelser

for tillatelse for A/S Svorka Kraftselskap til å regulere Svorka og Lille Bævra i Møre og Romsdal fylke og å overføre Lille Bævra og Brandåa til Svorka.

1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd, som gis tilsvarende anvendelse.

Selskapets formål skal være alminnelig kraftforsyning i distriktet.

Dets aksjer skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av andre enn staten og norske kommuner i forsyningsdistriktet.

Konsesjonen kan ikke overdras. De utførte reguleringS- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene. Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer: kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringene antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der skal anses som den ved reguleringen og overføringene innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge den ovenfor omhand-

lede avgift inntrer etter hvert som den ved reguleringen og overføringene innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgift etter post 2 og om avgivelse av kraft, jfr. post 21 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den til enhver tid nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i første punktum får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 2, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av

offentlige veier, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikt er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til Surnadal og Åsskard kommuner kr. 75 000, som avsettes til fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av heredsstyrene anvendes til fremme av jordbruk i distriktet. Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Landbrksdepartementet.

For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Landbruksdepartementet.

13.

Til fremme av fisket i de vassdrag som berøres av reguleringen og overføringene, plikter konsesjonæren årlig å sette ut yngel og/eller settefisk av laks og aure etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Hvis departementet forlanger det, og på den måte som departementet bestemmer, er konsesjonæren videre forpliktet til innen reguleringen og overføringene tas i bruk, å anbringe gitter foran tappeluker og tunneler.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser av de områder som berøres av reguleringen og overføringene, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

14.

Ved reguleringS- og overføringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

15.

Konsesjonæren plikter å rydde de neddemte arealer for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement skal konsesjonæren også foreta finrydding på begrensede områder av hensyn til garnfiske og lignende.

Ryddingen må være fullført senest innen to år etter første neddemning.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringS- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslipningen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte reguleringS effekt.

20.

Det påhviler konsesjonsinnehaveren — i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den ustrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner.

Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

21.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes ret til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegg om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av kraft kan bare skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

22.

Til skjønn i anledning av reguleringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

23.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier.

24.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke tilleggsreguleringen og overføringene kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement
for regulering av Svorka og Lille Bævra samt overføring av Lille Bævra og Brandåa til Svorka.

1.

Reguleringsgrensene er:

Bævervatn:

Øvre kote	343,0
Nedre kote	333,0

Reguleringshøyde 10,0 m; 8,8 m opp og 1,2 m ned.

Krokvatn:
Øvre kote 336,0
Nedre kote 333,0
Reguleringshøyde 3,0 m; 2 m opp og 1 m ned.

Solåsvatn:
Øvre kote 336,0
Nedre kote 332,0
Reguleringshøyde 4,0 m; 3,5 m opp og 0,5 m ned.

Gjetøvatn:
Øvre kote 336,0
Nedre kote 331,1
Reguleringshøyde 4,9 m; 4,9 m opp og 0,0 m ned.

Andersvatn:
Øvre kote 305,0
Nedre kote 294,0
Reguleringshøyde 7,9 m opp og 3,1 m ned.

Langvatn:
Øvre kote 276,0
Nedre kote 274,0
Reguleringshøyde 2,0 m. Nedre reguleringsgrense ligger 1,5 m over nåværende vanlig vannstand.

Måvatn:
Øvre kote 276,0
Nedre kote 274,0
Reguleringshøyde 2,0 m. Nedre reguleringsgrense ligger 1,0 m over nåværende vanlig vannstand.

Reguleringsdammene har faste overløp og vannstandene vil under flom overstige øvre reguleringsgrense.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det avgis til den alminnelige fløtning nødvendig vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. Heller ikke må lågvassføringen mellom magasinene forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vannslipningen skje etter behovet for Svorka Kraftanlegg.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

6.

Viser det seg at slipningen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

27. Glommens og Laagens Brukseierforening.

(Tillatelse til å regulere Aursjøen m. v. i Skjåk.)

Kgl. res. 15. juni 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 27. mars 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Glommens og Laagens Brukseierforening blir tillatt å regulere Aursjøen i Skjåk, Oppland fylke, med overføring av avløpet til Otta elv ved Kittilstad, alt i samsvar med Industridepartementets tilråding av 26. januar 1962.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 129 for 1961—62, som igjen er i overensstemmelse med St. prp. nr. 49 for samme år.

I Industridepartementets tilråding av 26. januar 1962 er det foreslått oppstilt følgende vilkår for konsesjonen:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr.

vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeiere i anlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfalleieres andeler i anlegget staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i anlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang og således videre hvert 10. år. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved hjemfall og innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften i fallet ned til Otta elv beregnes på grunnlag av den øking av Auras lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Økingen av vasskraften i fallene nedenfor beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med de tidligere bestående reguleringer ellers i vassdraget. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å sikre vannforsyningen til vatningsanleggene som følge av at vannet fra Aursjøen ledes bort fra Aura elv.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Konsesjonæren plikter å bekoste utsetting av yngel og/eller settefisk av aure etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

Dersom vedkommende departement finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i Aursjøen, eventuelt i Otta elv fra kraftverket til Ottavatn, plikter konsesjonæren å bære de utgiftene som er forbundet med disse undersøkelser.

14.

De som bor ved Aura elv skal varsles om flommer som ventes å gå over dammen i så god tid i forveien som mulig ved oppslag på høvelige steder.

Partiet av isen på Aursjøen ved tunnelinntaket som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles det svekkede parti med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkom-

mende regulerings- og overføringsanlegget — herunder også den bestående dam —, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører regulerings- og overføringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

20.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

21.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann

som er innvunnet ved regulering- og overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god til på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 5 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Konsesjonshaveren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Til skjønn i anledning av reguleringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

24.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen eller overføringen kan medføre forpliktelser.»

Stortingets Skog-, vassdrags- og industrikomité har i Innst. S. nr. 129 anført at man har merket seg «at konsesjonæren — på bakgrunn av dr. Devigs utredning — har gått inn på ordninger og vil utføre tiltak for å motvirke ulemper med sarrproduksjon og is-oppstuing, og i det hele så vidt mulig å sikre stabile isforhold i vassdraget nedover til og med Marlo-distriktet».

Komitéen fremhever videre at det bør legges stor vekt på å motvirke reguleringens uheldige virkninger på isforholdene i vassdraget.

Departementet er enig i denne uttalelse fra komitéen, som også må sies å være dekket i Brukseierforeningens erklæring av 31. mai 1961, inntatt i proposisjonen.

I innstillingen uttaler komitéen videre:

«Når det gjelder forskjellige midlertidige tiltak som blir å utføre ved kraft- og reguleringstiltak i sin alminnelighet, f. eks. veibygg, brakke- og verkstedbygg, kraft- og telefonanlegg o. l., har komitéen i tidligere konsesjonssaker pekt på at slike tiltak ofte kan få varig verdi for almenheten om de blir planlagt med det for øye. Ut fra dette syn vil komitéen be konsesjonæren i god tid ta disse og liknende spørsmål opp med de interesserte kommuner for å få den best mulige løsning i hvert enkelt tilfelle.»

Departementet vil rette en slik henstilling til konsesjonæren.

Angående konsesjonsvilkårenes post 13 om utsetning av yngel m. v. uttaler komitéen:

«I forbindelse med konsesjonærens plikter til å søke opprettholdt fiskeutbyttet i reguleringsvann — vil komitéen peke på at der hvor forholdene ligger til rette for det, bør de tiltak som pålegges konsesjonæren helt eller delvis kunne overføres til annet (andre) nærliggende fiskevann.»

Departementet antar at vassdragsreguleringsloven neppe gir hjemmel for å pålegge en konsesjonær å sette ut fisk m. v. i andre vann enn de som er berørt av reguleringen. I mange tilfelle vil imidlertid en reguleringsvirkninger på fisket kunne gjelde også andre vann enn de som direkte reguleres, og i slike tilfelle vil konsesjonsvilkåret være

direkte anvendbart. Hvorledes forholdene ligger an i nærværende sak er det på det nåværende tidspunkt vanskelig å ha noen formening om.

Departementet vil anbefale at Glommens og Laagens Brukseierforening får konsesjon på å regulere Aursjøen i Skjåk m. v. i samsvar med Stortingets vedtak.

Departementet vil videre anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Aursjøen i samsvar med det utkast som er tatt inn i proposisjonen. Utkastet er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote 1 094,50
Nedre kote 1 085,00

Reguleringshøyde 9,5 m.

Høydene refererer seg til Vassdragsvesenets fastmerke FM 12 ved utløpet av Aursjøen med høyde på kote 1 094,805.

Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvannstand og flomvassføring ikke forøkes.

3.

Det magasinerte vann kan tappes etter behovet i kraftverket ved Kittilstad, dog slik at tappingen døgnet rundt i den kalde årstid skal være så jevn som mulig.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godkjennes av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og om han skal ha telefon. I kritiske tider f. eks. når det kan ventes flom på fullt magasin skal damvokteren være stasjonert ved dammen ved Aursjøen.

5.

Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — nedbørhøyder, temperatur m. v. Avskrift av protokollen skal for hver måned sendes Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Glommens og Laagens Brukseierforening å regulere Aursjøen i Skjåk, Oppland fylke, med overføring av avløpet til Otta elv ved Kittelstad, på de betingelser som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 15. juni 1962.

Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

28. Lyse Kraftverk.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Lyngsvatn og regulering av Breiava i Årdal og Forsand herreder i Rogaland fylke.)

Kgl. res. 22. juni 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 29. mai 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt Lyse Kraftverk å foreta ytterligere regulering av Lyngsvatn og å regulere Breiava i Årdal og Forsand herreder i Rogaland fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 13. april 1962, dog med slik endring at den i konsesjonsbetingelsenes punkt 2 nevnte avgift til fylkes-, herreds- og bykommuner settes til kr. 3,50 pr. nat.-hk.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 183 for 1961—62, som samsvarer med St. prp. nr. 101 for samme år, bortsett fra den nevnte forhøyelse av konsesjonsavgiften fra kr. 3 til kr. 3,50.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Konsesjonæren plikter å legge om turistveger, stier o. l. som er i bruk i den utstrekning de blir neddemmet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. og 2. ledds første og annet punktum.

12.

Konsesjonæren plikter i de områder som berøres av reguleringen å bekoste utsetting av yngel og/eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Dersom departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertid forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning, eller hvis departementet måtte anse det mere hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 25 000 til rådighet til almendannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

16.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse

finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder betegnes ved faste tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

19.

Det påhviler reguleringsanleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Reguleringsanleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Reguleringsanleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Til skjønn i anledning av reguleringen skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

21.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av

vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at det blir gitt Lyse Kraftverk tillatelse til ytterligere regulering av Lyngsvatn og regulering av Breiava på vilkår som samsvarer med Stortingets vedtakk.

Det er forutsatt at departementet som vanlig kan samtykke i eventuelle mindre planendringer.

Overensstemmende med det som er framholdt i proposisjonen vil man henstille til kraftverket å ha for øye muligheten for et samarbeid med kommunene med sikte på mulig varig utnyttelse av hjelpeanlegg.

Man vil videre rå til at det foretas endring av post 1 i någjeldende manøvreringsreglement fastsatt ved kongelig resolusjon 19. november 1948 i samsvar med utkast inntatt i proposisjonen. Utkastet til ny post 1 er sålydende:

«Reguleringsgrensene er følgende:

	Sommervannstand m. o. h.	Øvre m. o. h.	Nedre m. o. h.	Oppdemming m	Senking m	Reg. høyde m
Nilsebuvatn	721,40	731,40	717,40	10,00	4,00	14,00
Breiava	648,00	696,00	648,00	48,00	0,00	48,00
Lyngsvatn	663,40	686,40	636,40	23,00	27,00	50,00
Strandavatn	633,60	634,60	618,60	1,00	15,00	16,00
Storetjønn	626,40	634,60	615,70	8,20	10,70	18,90

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.»

Dersom tillatelse blir gitt vil departementet gi tillatelse til almenningsstevning.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Lyse Kraftverk å foreta ytterligere regulering av Lyngsvatn og regulering av Breiava i Årdal og Forsand herreder i Rogaland fylke på de betingelser som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 22. juni 1962.
2. Det fastsettes ny post 1 i gjeldende manøvreringsreglement for Lyngsvatn m. v., fastsatt ved kongelig resolusjon 19. november 1948, i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast.»

29. L/L Tussa Kraft.

(Tillatelse til å overføre Blåvatn, Hjortdalsvassdraget, Skipedalselv og Laudalselv til Tussevatn i Møre og Romsdal fylke og til å regulere Skipedalsvatn.)

Kgl. res. 29. juni 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 14. juni 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt L/L Tussa Kraft å overføre Blåvatn, Hjortdalsvassdraget, Skipedalselv og Laudalselv til Tussevatn i Møre og Romsdal fylke og å regulere Skipedalsvatn i samsvar med Industridepartementets tilråding av 18. mai 1962.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 238 for 1961—62 som samsvarer med St. prp. nr. 126 for samme år.

De vilkår som Stortinget har vedtatt for konsesjonen lyder:

«1.

Konsesjonen gjelder til 26. mars 2003.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andel deri kan ikke

avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsog overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringene og overføringene. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene skal ved konsesjonstidens utløp være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på konsesjonærens bekostning og denne plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år regnet fra 26. mars 1953 skal staten kunne innløse reguleringsog overføringsanlegget i den utstrekning hvori det etter post 1 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne således at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus betales med hva de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringene og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av vassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering og overføring. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft er tatt i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 år og fullføres innen ytterligere 5 år fra konsesjonens datum. Under særlige omstendigheter kan fristen forlenges av Kongen. I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning eller, hvis departementet måtte anse det mere hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 10 000 til rådighet til almendannende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i § 12,7 — begge paragrafers 1. og 2. ledds første og annet punktum.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårig) av aure og laks etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i regulerings- og overføringsområdet plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Vedkommende departement kan pålegge konsesjonæren plikt til å anbringe hensiktsmessig fiskesperring foran tappeluker og tunnelinntak for å hindre utvandring av fisk.

Vedkommende departement kan pålegge konsesjonæren å foreta opprenskning m. v. av elveløp for bl. a. å lette fiskens oppgang.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsog overføringsanleggene. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid

måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 100 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Konsesjonæren skal uten vederlag finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3).

Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en bruksrett ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form departementet bestemmer. Kreves den avgitt i annen form enn den produseres, plikter konsesjonæren på departementets forlangende å bygge sitt anlegg således at kraftens omforming og avgivelse ikke unødig fordyres for mottageren. Sådant forlangende må fremsettes innen 6 måneder etter konsesjonens datum.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til annet ledd, kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulem-

per og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke var kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning det i henhold til konsesjonen går over til staten.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Det vedtatte manøvreringsreglement for regulering av Tussevatn og Blåvassvatn i Tussevassdraget, samt Skipedalsvatn som overføres til Tussevassdraget lyder:

«1.

Magasiner:

a. Tussevatn (normalvannstand kote 646,0).

Ytre del:

Øvre reguleringsgrense kote	654,0
Nedre reguleringsgrense kote	611,0
Reguleringshøyde	43,0 m

Indre del:

Øvre reguleringsgrense kote	654,0
Nedre reguleringsgrense kote	622,0
Reguleringshøyde	32,0 m

Høydene refererer seg til F.M. 3 (bolt) på høyre side av overløpet med høyden 656,6.

b. Blådalsvatn kan senkes 20 m fra nåværende normalvannstand, betegnet med kote 997,6, til kote 977,6.

c. Skipedalsvatn kan senkes 25 m fra nåværende normalvannstand betegnet med kote 758,0 til kote 733,0.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Overføringer:

a. Tverrelva	nedbørsfelt	4,4	km²
b. Laudalselva	»	4,3	»
c. Skipedalselva	»	4,3	»
d. Guridøla	»	3,8	»
e. Lisjedøla	»	1,5	»
f. Blåbreddøla	»	5,0	»
g. Tussedøla	»	4,6	»
h. Blåvatn	»	4,4	»

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vannslippingen foregå etter L/L Tussa Krafts behov.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller lignende og at dammen til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil rå til at det blir gitt L/L Tussa Kraft tillatelse til å overføre Blåvatn, Hjortdalsvassdraget, Skipedalselv og Laudalselv til Tussevatn i Møre og Romsdal fylke og til å regulere Skipedalsvatn samt at det blir fastsatt manøvreringsreglement i samsvar med Stortingets vedtak.

Dersom tillatelse blir gitt vil departementet i henhold til innstillingen henstille til konsesjonæren at det på et tidlig tidspunkt tas opp til drøftelse med de interesserte instanser spørsmålet om muligheten for permanent utnyttelse av hjelpeanlegg (foreligger som anleggsveger, brakker m. v.).

Det er som vanlig forutsatt at departementet kan samtykke i mindre planendringer.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates L/L Tussa Kraft å overføre Blåvatn, Hjortdalsvassdraget, Skipedalselv og Laudalselv til Tussevatn i Møre og Romsdal fylke og å regulere Skipedalsvatn på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 29. juni 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.

30. Kristiansands Jernstøperi A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 18. juli 1962.

Søknad av 16. februar 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis Kristiansands Jernstøperi A/S konsesjon på leie av inntil 2 400 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk, jfr. kraftleiekontrakt mellom partene av 15. februar 1952 og vedtak av Kristiansand bystyre den 4. februar 1959.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen

på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — omframt kraft til smelteovnsdriften — erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjonaliseringsregler.

Departementet gjør oppmerksom på at omhandlede 2 400 kW er den maksimale effekt som konsesjonen omfatter.

31. A/S Vestfos Cellulosefabrikk.

(Kraftleiekonsesjon.)

Gitt av Industridepartementet 20. juli 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959, gis A/S Vestfos Cellulosefabrikk konsesjon på leie av inntil 3 000 kW fra Øvre Eiker komm. Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 19. mars 1962 fra ingeniørene Nissen og von Krogh.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere. Av selskapets aksjekapital skal minst ⅔ til enhver tid befinne seg på norske hender.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet

eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges fra og med året 1960 en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh.}}{8\,760.}$

For tidsrommet inntil 1. januar 1960 erlegges avgiften med kr. 1 årlig pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Dersom det blir opprettet kontrakt med Øvre Eiker komm. Elektrisitetsverk om leie av spillkraft forutsettes innsendt søknad om nødvendig konsesjon på slik kraftleie.

32. Utbygging og regulering av Uste—Hallingdalsvassdraget m. v.

(Tillatelse for Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering til å foreta reguleringer og overføringer i Uste—Hallingsdalsvassdraget m. v., samt tillatelse for Oslo Lysverker til å ekspropriere grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Uste og Nes kraftverker.)

Kgl. res. 20. juli 1962.

Ved St. prp. nr. 40 for 1961—62 ble Stortinget i samsvar med vassdragsreguleringsloven § 2, annet ledd, forelagt spørsmålet om tillatelse for Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering til å foreta reguleringer og overføringer i Uste—Hallingdalsvassdraget.

Da foreningens søknad hang nøye sammen med utbyggingen av Uste og Nes kraftverker som skal forestås av Oslo Lysverker, ble Stortinget gjennom proposisjonen også orientert om dette prosjekt, som nødvendiggjør en rekke tillatelser etter vassdragsloven.

Da spørsmålet om regulering m. v. av vassdraget og om utbygging av kraftverkene ikke kan ses isolert, finner departementet å burde fremme en felles tilråding også nå.

Ifølge meddelelse fra Stortingets presidentskap fattet Stortinget i møte 26. juni 1962 følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i:
1. At det blir tillatt Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering å foreta reguleringer i Uste—Hallingdalsvassdraget,
2. Salg av statens fallrettigheter i Usteelva og Hallingdalselva,

— alt i det vesentlige i samsvar med Industridepartementets tilråding av 30. mars 1962 med de endringer som følger av nærværende innstilling med vedlegg.»

De av Stortinget vedtatte betingelser for regulerins- og overføringstillatelsen er sålydende, jfr. vedlegg 1 til Innst. S. nr. 257:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2 siste ledd.

Dersom vassfall som ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen og overføringen eller blir medeiere i anleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve disse vassfalleieres andeler i anleggene avstått uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringS- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 40. år etter at konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringS- og overføringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem tillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt anleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 60 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Anleggenes eier plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften i Usteelv beregnes på grunnlag av den øking i lavvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. For vassdraget nedenfor Strandefjord beregnes økingen på grunnlag av den øking av lavvassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregning av økingene forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne

øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, kontroll med vassforbruket og angående avgivelse av kraft, jfr. post 26, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse av Kongen måtte oversittes erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestilling — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelig forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements tillatelse berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av

offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt vedkommende departement finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Konsesjonæren plikter å utføre veg- og bruomlegging for riksveg 20 og heve jernbanelinjen ved reguleringsmagasinene i den utstrekning reguleringen gjør det nødvendig. Atkomstvegen til D.N.T.'s turisthytte ved Finsevatn omlegges der den demmes ned. Det skal anlegges atkomst over elven ved utløpsoset fra Ustevatn og bygges veg til Verpestølen og Hornebustølen etter skjønnets nærmere bestemmelse. Under planlegggingen av anleggsvegen til Rødungen skal Ål kommune tas med på råd.

Konsesjonæren plikter å etablere forbindelse mellom østsida og vestsida av Hallingdalselva i området Sundet—Bromma etter tiltaksskjønnets nærmere bestemmelse.

12.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen og overføringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til å utføre nødvendige sikringsarbeider for veg og jernbane ved Nygårdsvatn og Ustevatn—Sløtfjord samt utføre forbygningsarbeider mot Hallingdalselva i Nes og Flå herreder etter hvert som det måtte vise seg nødvendig for å hindre utgravinger og ras.

15.

Fra og med Ustedalsfjord i Ustedalselva og i Hallingdalselva skal det utføres terskelbygging og strandjusteringsarbeider i det vesentlige på grunnlag av den fremlagte plan av 20. september 1961 med bilag for et beregnet beløp av 5,5 mill. kroner etter nærmere bestemmelse av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, jfr. post 2 i vilkår tilknyttet Oslo Lysverkers tillatelse til utbygging av Nes kraftverk m. v. Det angitte beløp danner ingen absolutt grense, idet det må kunne tas rimelige hensyn til prisstigning og pålegg om endringer som Vassdrags- og elektrisitetsvesenet finner nødvendige eller ønskelige.

Konsesjonæren plikter å utføre og vedlikeholde de terskel- og strandjusteringsarbeider som Vassdrags- og elektrisitetsvesenet gir pålegg om innenfor ovennevnte ramme for så vidt angår Uste—Hallingdalselva ned til Strandefjord.

Arbeidene skal påbegynnes straks Vassdrags- og elektrisitetsvesenet har fastlagt de nærmere detaljer og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen av arbeidene undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Konsesjonæren er forpliktet til etter skjønnets nærmere bestemmelser å anlegge et høygradig kloakkrenseanlegg med tilhørende avskjærende kloakkledninger for Geilo reguleringsområde. Planen for anlegget skal godkjennes av vedkommende departement.

Til fradrag i anleggsomkostningene kommer etter skjønnsrettens fastsettelse enkle sedimenteringsanlegg for samme område basert på det uregulerte vassdrag idet dette beløp må skaffes tilveie av Hol kommune før konsesjonæren plikter å igangsette arbeidet.

Konsesjonæren er forpliktet til å dekke de årlige merutgifter ved det høygradige kloakkrenseanlegg i forhold til nevnte sedimenteringsanlegg etter skjønnsrettens fastsettelse.

Konsesjonæren kan pålegges å slippe vann for å opprettholde en tilstrekkelig minstevassføring fra Ustedalsfjord. Avgjørelsen om nødvendig vannslipping treffes av vedkommende departement.

17.

Konsesjonæren plikter i de områder som berøres ved gjennomføring av tillatelsen, å bekoste og gjennomføre utsetting av yngel og/eller settefisk av de arter, i det antall og på den måte vedkommende departement finner påkrevet.

I den utstrekning vedkommende departement finner det ønskelig og/eller nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres, skal konsesjonæren bære utgiftene til disse undersøkelser.

Konsesjonæren avsetter et fond til hver av kommunene Hol og Ål på kr. 50 000,— som anvendes etter kommunestyrenes nærmere bestemmelse til fremme av fisket i kommunene. Konsesjonæren plikter å dekke utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i reguleringsområdet i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

18.

Det neddemte område ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Etter nærmere bestemmelse av skjønnet skal foretas finrydding av begrensede områder av hensyn til garnfisket.

Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

Den tørrlagte strandsone på nordsiden av Ustevatn—Sløtfjord ryddiggjøres etter skjønnets nærmere bestemmelse.

19.

Etter tiltaksskjønnets nærmere bestemmelse plikter konsesjonæren å anordne overganger ut på og opp fra isen for hovedløypene Ustaoset—Ustebergstølen, Verpestølen og Hornebustølen samt foreta oppmerking av løypene.

Partier av isen på Ustevatn—Sløtfjord ved tunnelinntak og tunnelutløp samt partier av isen for øvrig som viser seg å bli farlig svekket, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

20.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til næringsfond for Hol, Ål, Nes, Flå og Gol kommuner kr. 1 500 000. Konsesjonæren skal deretter hvert år etter at reguleringen er tatt i bruk yte et tilskudd til fondet på kr. 150 000. Etter 20 år kan tilskuddets størrelse tas opp til ny prøvelse.

For fondet skal utarbeides vedtekter som godkjennes av vedkommende departement.

21.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utvidelse eller utbedring av permanente forsamlingslokaler, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 50 000,— til rådighet for almendannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelser.

22.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsog overføringsanleggene samt sikringsarbeidene i henhold til post 14, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

23.

Reguleringsanleggenes eier plikter å avgi vann i sådan utstrekning at den alminnelige fløting forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

24.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

For å kunne bedømme tilsigsforholdene og særskilt vårflommens størrelse, plikter konsesjonæren å anordne nedbørsobservasjoner og snømålinger på den måte og i det omfang som vedkommende myndighet anser påkrevd.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 5000,— for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

25.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesser finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

26.

De vassfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmesig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1,— pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

27.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i regulerings- og overføringsanleggene, tillatelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen og overføringen, mot en årlig godtgjørelse til anleggenes eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

28.

Når fallet mellom Ørteren og Ustemagasinet blir utbygd skal Hol kommune uten vederlag ha rett til å benytte den nå tillatte regulering av Ørteren.

29.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

30.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å avgi det nødvendige vann fra Kula til den alminnelige vannforsyning for det regulerte strøk i Ål samt det til enhver tid nødvendige vann fra Rukkeelva til Nesbyen vannverk og til de overvatningsanlegg som er i drift nå.

31.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Reguleringsanleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Reguleringsanleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsen i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

32.

Til skjønn i anledning av overføringene og reguleringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

33.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

34.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Stortinget har lagt til grunn følgende manøvreringsreglement for regulering av Finsevatn, Ørteren med Lægreidvatn og øvre og nedre Trestiklan, Nygårdsvatn, Sløtfjord, Ustevatn og Rødungen og for døgnregulering av Strandefjord:

«1.

Reguleringsgrensene er følgende:

	Sommervannstand kote	Øvre kote	Nedre kote	Oppdemn. i m	Senkn. i m	Reg. høyde i m
Finsevatn	1214	1217	1214	3		3
Ørteren	1137	1146	1133	9	4	13
Lægreidvatn	1141,9	1146		4,1		4,1
Øvre Trestiklan	1145,5	1146		0,5		0,5
Nedre Trestiklan	1140,2	1146		5,8		5,8
Nygårdsvatn	991	995	984,0	4	7	11
Sløtfjord	984,5	985	970,0	0,5	14,5	15
Ustevatn	984,5	985	967,5	0,5	17,0	17,5
Rødungen	948,0	957,5	944,0	9,5	4	13,5*)
Strandefjord	444,4	445,2	444,0	0,8	0,4	1,2

*) Heri inkludert den gjennomførte del av statsregulering i henhold til kgl. res 11. september 1925

For de 5 første vatn er kotehøydene angitt etter N.G.O.s rektangelkart. For øvrig refererer høydene seg til Vassdragsvesenets lengdenivellement nr. 133/22.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Flomlukene i dammen nedenfor Ustevatns utløpsos skal dimensjoneres slik at de tar største påregnelige flom og skal manøvreres slik at flomvannstanden ikke overstiger tidligere flomvannstand over kote 985,7. For de øvrige magasiner tillates følgende flomstigninger over det faste overløp som legges på samme nivå som høyeste regulerte vannstand: Finsevatn + 0,50 m, Ørteren + 0,30 m, Nygårdsvatn 0,90 m og Rødungen 0,30 m.

Lukene i tunnelen som forbinder Rødungen med Ustevatn, manøvreres på en slik måte at flomvatn fra Ustevassdraget ikke overføres til Rødungen etter at sistnevnte magasin er fullt.

Det skal slippes vann fra Ustevatn slik at det til enhver tid opprettholdes en vassføring på minst 0,2 m³/sek. ved utløpet av Ustedalsfjord, slik at vannspeilet skal holdes på samme nivå som damterskelens overkant ved utløpet.

Ved manøvreringen skal for øvrig has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og Ørterdalsåni samt i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevatn skal, fra det tidspunkt isen er farbar og til vårflommens begynnelse, så vidt mulig manøvreres slik at vannstanden ikke stiger. Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering. Tapping fra Ustemagasinet må innstilles senest 1. mai og ikke gjennopptas før vannstanden har nådd en kote 984,0. Overføring til Rødungen kan skje ved vannstander over kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevatn—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevatn snarest mulig bringes opp i kote 984,5. Tapping under denne vannstand skal ikke skje før 1. oktober.

I tiden 16. september til 15. mai skal det fra Strandefjord gå en vassføring på minst 2,5 m³/sek. Fra dette tidspunkt økes slippingen til minst 10 m³/sek. Endringer i vassføringen skal skje gradvis over et tidsrom av minst en uke.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter behovet for Uste og Nes kraftverker, under hensyntagen til de øvrige interesserte kraftverk i vassdraget.

Når fallet mellom Ørteren og Ustemagasinet bygges ut, fastsettes nytt reglement for Ørteren.

3.

Det avgis det til den alminnelige fløting i vassdraget nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Til å forestå manøvreringene antas norske statsborgere, som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokterne skal bo, og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over dammenes manøvrering og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, nedbørsmengder, temperaturer, snødybder m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Som vedlegg 3 til Innst. S. nr. 257 er utarbeidet følgende utkast til vilkår for tillatelse for Oslo Lysverker til i medhold av vassdragsreguleringslovens §§ 55, 62, 104 og 105 å innløse Ål kommunes utbygde fall i Hallingdalselva, Hallifossen i Nes og private fallrettigheter i vassdraget fra Ustevatn i Hol til Sjong—Mattismoen i Nes, samt å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av Uste og Nes kraftverker, ta Hallingdalselva ut av sitt naturlige løp og foreta døgnregulering av Strandefjord:

«1.

Både utbyggingen av Uste kraftverk og utbyggingen av Nes kraftverk skal være påbegynt innen 2 år fra tillatelsens datum, og fullført innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

2.

Fra og med Ustedalsfjord i Ustedalselva og i Hallingdalselva skal det utføres terskelbygging og strandjusteringsarbeider i det vesentlige på grunnlag av den fremlagte plan av 20. september 1961 med bilag for et beregnet beløp av 5,5 mill. kr. etter nærmere bestemmelse av Norges vassdrag- og elektrisitetsvesen, jfr. post 15 i betingelsene for regulering av Ustevassdraget m.v. Det angitte beløp danner ingen absolutt grense, idet det må kunne tas rimelige hensyn til prisstigning og pålegg om endringer som Vassdrags- og elektrisitetsvesenet finner nødvendige eller ønskelige.

Oslo Lysverker plikter å utføre og vedlikeholde de terskel og strandjusteringsarbeider som Vassdrags- og elektrisitetsvesenet gir pålegg om innenfor ovennevnte ramme for så vidt angår Hallingdalselva nedenfor Strandefjord.

Arbeidene skal påbegynnes straks Vassdrags- og elektrisitetsvesenet har fastlagt de nærmere detaljer og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen av arbeidene undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av Oslo Lysverker.

3.

Oslo Lysverker plikter i tiden 16. september til 15. mai å holde en vassføring i elva fra Strandefjord på minst 2,5 m^3/sek. I tiden 16. mai til 15. september pliktes holdt en vassføring samme sted på minst 10 m^3/sek. Endringer i vassføringen skjer gravis over et tidsrom av minst en uke.

4.

Oslo Lysverker er forpliktet til etter skjønnets nærmere bestemmelser å anlegge et høygradig kloakkrenseanlegg med tilhørende avskjærende kloakkledninger for Ål regulerte bygningsdistrikt. Planen for anlegget skal godkjennes av vedkommende departement.

Til fradrag i anleggsomkostningene kommer etter skjønnsrettens fastsettelse enkle sedimenteringsanlegg for samme område basert på det uregulerte vassdrag idet dette beløp må skaffes tilveie av Ål kommune før Oslo Lysverker plikter å igangsette arbeidet.

Oslo Lysverker er forpliktet til å dekke de årlige merutgifter ved det høygradige kloakkrenseanlegg i forhold til nevnte sedimenteringsanlegg etter skjønnsrettens fastsettelse.

For Gol regulerte bygningsdistrikt er Oslo Lysverker forpliktet til å bære de omkostninger som er forbundet med å føre de nåværende kloakkavløp ut i Hallingdalselva nedenfor utløpskanalen fra Hemsil II samt å anlegge et sedimenteringsanlegg etter planer godkjent av vedkommende departement. Oslo Lysverker kan etter departementets nærmere bestemmelse pålegges å holde en viss minstevassføring nedenfor utløpet av Hemsil II av hensyn til kloakkutslippingen.

5.

Oslo Lysverker plikter i de områder som berøres ved gjennomføring av tillatelsen, å bekoste og gjennomføre utsetting av yngel og/eller settefisk av de arter, i det antall og på den måte vedkommende departement finner påkrevd.

Om departementet finner det nødvendig skal der bygges og vedlikeholdes fisketrapp i Strandefjord-dammen og fiskesperrer foran tappetunnelen.

I den utstrekning vedkommende departement finner det ønskelig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres, skal Oslo Lysverker bære utgiftene til disse undersøkelser.

Oslo Lysverker avsetter et fond til Gol kommune på kr. 50 000 som anvendes etter kommunestyrets nærmere bestemmelse til fremme av fisket i kommunen.

Oslo Lysverker plikter å dekke utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn langs Hallingdalselva på strekningen fra og med Strandefjord til Sjong i Nes i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

6.

Veger og bruer som Oslo Lysverker anlegger av hensyn til utbyggingen skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten ulemper for anlegget. De anlegges så vidt mulig i samråd med de stedlige myndigheter.

7.

Oslo Lysverker plikter, hvis det skulle vise seg nødvendig, å sikre utsatte steder ved tilløpet til Strandefjord ved steinsetting av breddene etter nærmere bestemmelse av vedkommende departementet.

8.

Det anordnes og holdes i drift et automatisk varslingsanlegg som trer i funksjon når det kommer en farlig økning av vassføringen i det tørrlagte elveleie nedenfor Strandefjord. Anlegget må godkjennes av departementet.

9.

De neddemte områder ved Strandefjord ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Etter nærmere bestemmelse av skjønnet skal foretas finrydding av begrensede områder av hensyn til fisket.

Rydding skal være fullført senest 2 år etter første neddemming.

10.

Erstatningskraften for Ål kommunes fallrettigheter i Ål kraftverk inngår ikke i det kraftkvantum som er tilstått Hallingdalskommunene i henhold til tilleggsavtale til hovedavtalen om kraftutbygging m. v. i Hallingdal av 3. juli 1959.

11.

Oslo Lysverker plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper som utbyggingen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med ekspropriasjonsskjønnet.

12.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vannslippingen foregår i strid med reglementet kan Oslo Lysverker pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 5000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

13.

Oslo Lysverker skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som Oslo Lysverker måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvorledes målingene er utført.

14.

Det påhviler Oslo Lysverker i den utstrekning hvor dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Oslo Lysverker skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Oslo Lysverker plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Oslo Lysverker har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

15.

Oslo Lysverker underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes av Oslo Lysverker etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.»

Konsesjonssøknaden omfattet også spørsmålet om overføring av nedre del av Usteelva til Holsfjorden for utnyttelse i Hol III. Denne del av søknaden er forutsatt behandlet som egen sak.

Med hensyn til kontrakten med staten om overdragelse av statens fallrettigheter i Usteelva og Hallingdalselva er å bemerke at det er forutsatt opptatt særlige forhandlinger om overdragelse av ca. 12 m fallrettigheter som tilhører opplysningsvesenets fond og muligens også Norges Statsbaner.

Stortingets skog-, vassdrags- og industrikomité har i motsetning til Hovedstyret og Industridepartementet gått inn for at sidevassdragene Våtna og Lya blir overført til driftstunnelen for Nes kraftverk. Komitéen har henstillet til departementet at denne konsesjon blir gitt snarest, eventuelt ved kgl. resolusjon, og komitéen går ut fra at konsesjonsvilkårene for Uste—Hallingdalsvassdraget blir gjort gjeldende så langt de passer. Departementet finner å måtte bøye seg for denne henstilling. Saken vil bli oversendt Vassdragsvesenet til uttalelse med hensyn til hvilke konsesjonsvilkår m. v. som bør gjøres gjeldende. Den av komitéen foreslåtte økte vannslipning fra Strandefjorden, som skal kompensere vassføringen fra Våtna og Lya, finner departementet imidlertid å kunne ta med som et vilkår i nærværende reguleringssak. Et annet spørsmål er vassforsyningen til Torpo, idet det i proposisjonen heter at Torpo er sikret vann i og med at Lya holdes utenfor reguleringsplanen. Dette spørsmål er ikke tatt opp av komitéen, og departementet vil be Hovedstyret se nærmere på det.

Konsesjonsavgiftene er — som i proposisjonen — foreslått fastsatt til kr. 4,50 pr. innvunnet nat.-hk til kommuner og kr. 0,50 til staten. Komitéen har imidlertid funnet det riktig å åpne adgang til — dersom kommunene ønsker det — å gi disse adgang til å kreve at vannføringen fra Strandefjorden i sommermånedene blir økt med ytterligere 2 m^3/sek. mot at konsesjonsavgiften til kommuner til gjengjeld blir senket med kr. 0,50 pr. nat.-hk. Såfremt kommunene ikke er enige i spørsmålet om vannføringens størrelse, skal spørsmålet i følge komitéen avgjøres av Industridepartementet. Industridepartementet finner å måtte godta denne valgrett for kommunene og vil foreslå at komitéens løsning blir innarbeidet i konsesjonsvilkårenes post 3 og i manøvreringsreglementets post 2, jfr. post 3 i tillatelsen etter vassdragsloven.

Departementet forutsetter at den bestemmelse som her blir truffet må gjelde en gang for alle, og at departementet har avgjørelsen hvis ikke alle de angjeldende kommuner er enige.

I følge vassdragsreguleringslovens § 12 post 8 bør det — såfremt et betydelig areal dyrket eller dyrkbar jord settes under vann eller lider skade — pålegges konsesjonæren å innbetale til vedkommende kommune et fond, hvis renter skal anvendes til fremme av jordbruket i distriktet. Et slikt fond på kr. 500 000 var foreslått opprettet i proposisjonen. Komitéen uttaler i innstillingen følgende:

«K o m i t é e n har overveiet spørsmålet om det ikke ville være riktig i dette tilfelle, slik som næringsforholdene utvikler seg, å opprette et fond som ikke b a r e omfatter tiltak i jordbrukssektoren, men også gir muligheter for støtte til andre næringer. K o m i t é e n vil derfor foreslå at vilkårene om jordbruksfond i utkastene til betingelser etter reguleringsloven og vassdragsloven går ut, og at det i stedet inntas et nytt vilkår i reguleringskonsesjonen om «næringsfond», hvor også Gol kommune tas med, og forutsetter at dette fond kan brukes til støtte av næringstiltak av forskjellig art, og herunder også dekke jordbruksinteressene.

K o m i t é e n foreslår at fondets størrelse settes til 1,5 mill. kroner, og mener at det bør organiseres som et felleskommunalt næringsfond. Fondet bør disponeres fritt av de interesserte kommuner etter vedtekter godkjent av vedkommende departement. Det forutsettes at det opprettes et fondsstyre hvor hver av de deltagende kommuner har minst 1 representant og for øvrig en slik representasjon at det noe så nær svarer til fordelingen av konsesjonsavgiften.

K o m i t é e n er videre av den oppfatning at fondet må styrkes vesentlig for å kunne løse sin oppgave for distriktet. Den foreslår derfor at konsesjonæren forpliktes til hvert år å innbetale til fondet kr. 150 000. Beløpets størrelse bør kunne tas opp til ny prøvelse etter 20 år på samme måte som konsesjonsavgiften.»

I forbindelse med sin vurdering av konsesjonsavgiften uttalte komitéen at den «vil inntrengende henstille til de berørte kommuner å overføre mest mulig av de årlige konsesjonsavgiftsmidler til dette fond.»

Industridepartementet vil peke på at i følge § 11 post 2 i vassdragsreguleringsloven skal konsesjonsavgifter til kommuner avsettes til et fond som anvendes etter bestemmelse av kommunestyret, men som fortrinnsvis bør anvendes til utbygging av næringslivet i distriktet. I følge post 20 i komitéens forslag til vilkår skal næringsfondet ha vedtekter som vedkommende departement godkjenner. Man går ut fra at det her siktes til Industridepartementet. Hvilke næringer som skal kunne få støtte av fondet har man ikke nå oversikt over. Man går imidlertid ut fra at det her er tale om næringer, som på en eller annen måte lider skade eller får ulemper på grunn av reguleringen, slik som f. eks. jordbruket og turistnæringen. Dette spørsmål vil departementet ta opp til vurdering senere, evt. etter å ha konferert med Justisdepartementets lovavdeling om hva loven måtte tillate.

Ustevatn er av Stortinget foreslått senket 17 m, 3 m mer enn foreslått i proposisjonen. Departementet har imidlertid ingen vesentlige innvendinger i mot dette. I manøvreringsreglementets post 2 heter det bl. a. at magasinet i Ustevatn så vidt mulig skal manøvreres slik at vannstanden ikke stiger fra det tidspunkt isen er farbar til vårflommens begyn-

nelse. Komitéen har henstilt til departementet å overveie om det ikke i manøvreringsreglementet kan tas inn en uttrykkelig bestemmelse om at magasinet skal være nedtappet til 1. mars og at vannstanden skal holdes konstant til ut april, slik som foreslått av Foreningen til Ustaosets Vel. Departementet vil be Hovedstyret om å se nærmere på de spørsmål som står i forbindelse med dette. Foreløpig foreslås imidlertid manøvreringsreglementet fastsatt slik som foreslått av komitéen.

I vilkårenes post 16 siste ledd er det foreslått at konsesjonæren kan pålegges å slippe vann for å opprettholde en tilstrekkelig minstevassføring fra Ustedalsfjord. I manøvreringsreglementets post 2 tredje ledd heter det at det skal slippes vann fra Ustevatn slik at det til enhver tid opprettholdes en vassføring på minst 0,2 m^3/sek. ved utløpet av Ustedalsfjord.

Komitéen har foreslått at Vassdragsvesenet skal treffe de nærmere bestemmelser om utførelse av terskelbygging og strandjusteringsarbeider. I proposisjonen var det foreslått at disse spørsmål skulle vurderes av skjønnsretten. Departementet har imidlertid intet å innvende mot denne endring.

Foreningen til Ustaosets Vel og Aksjonsutvalget mot regulering av Ustevatn klager over at tunnelinntaket blir lagt for dypt og krever at det ikke må legges dypere enn nødvendig for den regulering som blir tillatt. I proposisjonen viser departementet til reguleringsvilkårenes post 22 om approbasjon av planer m. v. og forutsetter at konsesjonæren tar spørsmålet om plassering av tunnelinntaket fra Ustevatn opp til ny vurdering i samarbeide med Hovedstyrets fagavdeling.

Komitéen nevner i innstillingen at steinmasser fra tunnelsprengning ofte vil virke meget skjemmende i landskapet, og fortsetter:

«Komitéen vil derfor rette en inntrengende henstilling om å se nøye på hva som med rimelige midler kan gjøres for å minske dette problemet. Dette forutsetter et nøye samarbeid mellom konsesjonæren og kommunene. Det kan være muligheter for at det kan oppnås mulige forbedringer ved mindre forsyninger av tverrslagenes plasseringer for å oppnå skjulte tippeplasser, ved vekk-kjøring til bruk for utfylling og planering av tomter o. l. En viser eksempelvis til planene om anlegg av en flystripe ved Geilo, uten at komitéen kan ha noen mening om rimeligheten av denne bestemte plan. Det kan også komme på tale i enkelte høve å plassere pukkverk i forbindelse med tippen.»

Departementet er fullt ut enig i komitéens syn på dette spørsmål.

I proposisjonen har departementet uttalt at det vil rette en henstilling til reguleringsforeningen og lysverkene om i god tid å ta opp med kommunene og andre interesserte spørsmålet om å planlegge midlertidige hjelpeanlegg (brakkebygg, verkstedbygg, kraft- og telefonanlegg o. l.) slik at de kan bli til varig nytte for almenheten. Komitéen understreker sterkt ønskeligheten av at en slik henstilling blir fulgt.

I proposisjonen uttaler departementet videre at man finner det rimelig at bygdefolk blir benyttet til anleggsarbeidene i den utstrekning det er forenlig med en rasjonell anleggsdrift, og forutsetter at arbeidskraft blir inntatt i samråd med de stedlige arbeidskontorer.

Om Ørteren-reguleringen heter det i innstillingen:

«Hol kommune eier et fall i Ørteren som kan innpasses i Ustereguleringen for en fremtidig isolert utbygging. Hol kommune har stilt krav om at konsesjonssøkeren tilpliktes å betale merutgiftene mellom dette anleggs utbygging som toppkraftverk i forhold til årskraftverk. Videre kreves at Hol kommune fritas for den del av reguleringsutgiftene ved Ørteren som etter loven faller på kommunen, og som er anslått til en beregnet andel på kr. 240 000, og til slutt en for Hol kommune hensiktsmessig kraftutvekslingsavtale.

Komitéen vil foreslå at Hol kommune får tilsagn om fritakelse for betaling av sin del av reguleringsutgiftene. Komitéen går videre ut fra at konsesjonssøkeren imøtekommer Hol kommune med en kraftutvekslingsavtale. Dette siste vil etter komitéens oppfatning kunne ordnes tilfredsstillende for begge parter.»

Departementet har forstått det som ble uttalt fra komitéens side under stortingsforhandlingene slik at det her bare gjelder fritakelse for anleggsutgiftene, og at Regeuleringsforeningen har godtatt den av komitéen foreslåtte ordning. Men vil foreslå at post 28 i reguleringsvilkårene blir endret slik:

«Når fallet mellom Ørteren og Ustemagasinet blir utbygd skal Hol kommune ha rett til å benytte den nå tillatte regulering av Ørteren uten å delta i anleggsutgiftene.»

Det er forutsatt at departementet er bemyndiget til å godkjenne eventuelle mindre planendringer.

Industridepartementet vil anbefale at Reguleringsforeningen meddeles konsesjon på å foreta reguleringer og overføringer i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. på de foran nevnte konsesjonsvilkår, dog slik at 3. ledd i vilkårenes post 3 om konsesjonsavgiften utformes således:

«Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr.nat.-hk, dog slik at hvis kommunene ønsker å øke vannføringen fra Strandefjorden til inntil

12 m³/sek. i sommermånedene, skal avgiften reduseres til kr. 4 pr. nat.-hk, jfr. manøvreringsreglementets post 2, 5. ledd og post 3 i vilkår tilknyttet Oslo Lysverkers tillatelse til utbygging av Nes kraftverk m. v.»

Industridepartementet vil videre anbefale at det foran siterte manøvreringsreglement blir lagt til grunn, dog slik at post 2, 5. ledd blir sålydende:

«I tiden 16. september til 15. mai skal det fra Strandefjord gå en vassføring på minst 2,5 m³/sek. Fra dette tidspunkt økes slippingen til minst 10 m³/sek. De berørte kommuner kan imidlertid kreve at vassføringen fra 16. mai til 15. september blir økt med ytterligere inntil 2 m³/sek., jfr. post 3 i konsesjonsvilkårene og post 3 i vilkår tilknyttet Oslo Lysverkers tillatelse til utbygging av Nes kraftverk m. v. Endringer i vassføringen skal skje gradvis over et tidsrom av minst 1 uke.»

Industridepartementet vil videre anbefale at Oslo Lysverker gis den foran nevnte ekspropriasjonstillatelse m. v., idet dog post 3 i vilkårene for tillatelsen gis slik ordlyd:

«Oslo Lysverker plikter i tiden 16. september til 15. mai å holde en vassføring i elva fra Strandefjord på minst 2,5 m³/sek. I tiden 16. mai til 15. september pliktes holdt en vassføring samme sted på minst 10 m³/sek. De berørte kommuner kan imidlertid kreve at vassføringen i sist nevnte tidsrom blir øket med ytterligere inntil 2 m³/sek., jfr. post 3 i konsesjonsbetingelsene for regulering av Uste-vassdraget m. v. og post 2, 5. ledd i manøvreringsreglementet for reguleringen. Endringen i vassføringen skal skje gradvis over et tidsrom av minst en uke.»

Industridepartementet

tilrår:

1. a. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering å foreta reguleringer og overføringer i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v. i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 20. juli 1962.
   b. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
2. I medhold av §§ 55, 62, 104 og 105 i lov om vassdragene av 15. mars 1940 tillates Oslo Lysverker å innløse Ål kommunes utbygde fall i Hallingdalselva, Hallifossen i Nes og private fallrettigheter i vassdraget fra Ustevatn i Hol til Sjong—Mattismoen i Nes, samt å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av Uste og Nes kraftverker, ta Hallingdalselva ut av sitt naturlige løp og foreta døgnregulering av Strandefjord, i det vesentlige i samsvar med de fremlagte planer og på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

33. Gullaug Kjemiske Fabrikker A/S.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 23. juli 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Gullaug Kjemiske Fabrikker A/S, Lillestrøm, konsesjon på leie av inntil 2 500 kW fra Lillestrøm kommunale Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 2. desember 1961.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

For så vidt angår de inntil 100 kW som er tildelt konsesjonæren i forbindelse med tegning av andel i Tokkelånet gjelder tillatelsen til 30. juni 1996.

For så vidt angår leien av den øvrige kraft gjelder konsesjonen så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760.}$ For året 1959 erlegges avgiften med kr. 1 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften — bortsett fra prioritert Tokkekraft — er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

34. A/S Døvik—Søiafoss.

(Utbygging av Døvikfoss. Fristforlengelse.)

Industridepartementets brev av 20. august 1962 til h.r.adv. Einar Grette, Oslo:

«— — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — —

I anledning av søknaden om fristforlengelse i Deres brev av 8. mai 1962 bestemmer departementet, i medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 2, pkt. 3 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 28. juni 1946, følgende:

De frister for påbegynnelse og fullførelse av utbygningsarbeidene i Døvikfoss m. v. som er fastsatt ved kgl. resolusjon av 23. juni 1939 i konsesjon for A/S Døvik—Søiafoss på erverv av Døvikfoss m. v. og forlenget senest ved departementets bestemmelse 26. september 1959, forlenges herved ytterligere med 2 år til henholdsvis 23. juni 1963 og 23. juni 1968.»

Om dette punkt har Hovedstyret anført følgende:

«A/S Døvik—Søiafoss har videre søkt om forlengelse av byggefristene, idet selskapet bl. a. har anført at det vil ta tid å bearbeide andre alternativer for utbyggingen dersom det fremsatte forslag skulle bli avslått.

Søknaden er anbefalt av distriktet, men Modum kommunestyre og elektrisitetsforsyningen i Buskerud har foreslått at forlengelsen begrenses til 2 år.

Det gjenstår nå ca. 27 år av konsesjonstiden, og det vil derfor etter hvert som amortiseringstiden avtar bli stadig mer tvilsomt om utbyggingen er økonomisk gjennomførbar for selskapet. Hovedstyret har tidligere gitt klart uttrykk for sin motvilje mot de stadige fristforlengelser for dette vassfallet, jfr. uttalelser herfra av 17. februar 1958 og 21. september 1959. Man vil likevel tilrå at A/S Døvik—Søiafoss gis nok en utsettelse med å gjennomføre utbyggingen, men vil foreslå at det overfor selskapet gjøres oppmerksom på at fristforlengelser utover denne ikke kan påregnes.

Behandlingen av selskapets forslag og av søknaden har trukket noe ut, og gjeldende påbegynnelsesfrist er allerede overskredet med ca. 1 år. Man finner likevel ikke grunn til å forlenge fristene med mer enn 2 år utover det som tidligere er fastsatt. Da søknaden er innkommet innen fristens utløp, vil man som tidligere foreslå at mulktbestemmelsene ikke bringes til anvendelse.»

35. A/S Rjukanfos.

(Konsesjon på leie fra Midt-Telemark Kraftlag kraft fra Eidsfoss.)

Kgl. res. 31. august 1962.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 23. juni 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 30. august 1961 fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab på vegne av A/S Rjukanfos om kraftleie fra Midt-Telemark Kraftlag etter at kraftlaget har fått seg overdradd vassfallet Eidsfoss i Eidselven fra Holla kommune:

«Fra Industridepartementet, Vassdragsavdelingen har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 30. august 1961 fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab på vegne av A/S Rjukanfos om konsesjon på kraftleie fra Midt-Telemark kraftlag etter at kraftlaget har fått seg overdratt Eidsfoss i Eidselven i Telemark fra Holla kommune.

Søknaden er sålydende:

«Midt-Telemark Kraftlag vil fra Holla kommune få overdratt vannfallet Eidsfoss i Eidselven i Telemark med tilhørende tomteareal og mulige andre rettigheter.

Kraftlaget er på grunn av øket kratbehov innen sitt leveranseområde interessert i å bygge ut vannfallet hvor det kan regnes med en produksjon i kraftverket på ca. 83 mill. kWh pr. år når reguleringsanleggene i Tokkevassdraget er fullt utbygget.

Da kraftlaget i en årrekke vil få bruk for hele kraftverkets produksjon, er det for å få en sikker avsetning av det overskytende kvantum interessert i å leie dette bort til oss for lengre tid.

Vi er på vår side interessert i øket krafttilførsel til våre fabrikker i Telemark. Selv etter at Vrangfoss er utbygget og vi har tatt vår andel av Brokke-kraften i bruk, vil vi etter den oversikt vi nå har, ha et relativt stort kraftunderskudd. Vi regner med at dette underskudd delvis kan dekkes ved kjøp av Samkjøringen, men på grunn av Eidsfoss' gunstige beliggenhet i nærheten av Vrangfoss med den lette overføring på samme kraftledning til Herøya har vi funnet det hensiktsmessig å sikre oss det ledige kraftkvantum fra dette anlegg selv om det er forholdsvis beskjedent.

Etter forhandlinger med Kraftlaget har vi oppnådd enighet om utbygging av anlegget og kraftlevering i en kontrakt datert 23. juni og 15. juli d. å., hvorav kopi vedlegges. Etter kontrakten skal vi ha halvparten av det produserte kraftkvantum i de første 20 år etter at anlegget er ferdig, mens det kvantum vi skal ha i de 30 deretter følgende år, er beregnet til ca. 52 pst. av kraftkvantumet. I middel vil dette utgjøre 51,2 pst. av kraftkvantumet over kontraktsperiodens 50 år. Kraftprisen er som det vil fremgå av kontrakten over hele kontraktsperioden beregnet til gjennomsnittlig 1,533 øre pr. kWh, hvortil kommer andel av drifts- og vedlikeholdsomkostninger som er beregnet til ca. 0,3 øre pr. kWh. De samlede omkostninger for kraften på vår hånd er altså gjennomsnitlig beregnet til 1,833 øre pr. kWh.

Finansieringen av anlegget vil helt ut bli ordnet ved at Midt-Telemark Kraftlag opptar de nødvendige lån. Vi har erklært oss villig til å garantere riktig betaling av renter og avdrag på lånene i den utstrekning kraften overtas av oss. Eventuelle overskridelser på anlegget som ikke kan dekkes ved økning av lånet, dekkes av Kraftlaget og oss med 50 pst. hver.

Anlegget er som anført i kontraktens § 2 beregnet å komme på 19,7 mill. kroner, hvilket må anses forholdsvis rimelig i dag. Forutsetningen for disse beregninger er midlertid at anleggsarbeidene kan settes i gang i sammenheng med de pågående arbeider ved Vrangfoss, slik at arbeidskraft, maskineri m. v. kan utnyttes på gunstigste måte. Da utbyggingen av Vrangfoss vil bli fullført i løpet av våren og sommeren 1962, vil det være av betydning å få startet opp anlegget før denne tid helst allerede i høst slik at overføringen kan foregå suksessivt etter hvert som det ene anlegg avvikles og anleggstakten på det annet øker.

I henhold til foranstående tillater vi oss under henvisning til lov av 14. desember 1917 nr. 16 § 23 å søke Kongens tillatelse til å leie den kraft som er nevnt i kontrakten for et

tidsrom av 50 år. Ved fastsettelse av betingelsene antar vi det vil være rimelig å basere seg på de konsesjonsavgifter som gjelder for Vrangfoss-kraften. Da utleieren er et interkommunalt kraftlag bør det etter vår oppfatning ikke bli tale om kraftavståelse i konsesjonen.

Erklæring fra A/S Rjukanfos' styre i henhold til forannevnte lovs § 24 vedlegges.

Søknad om teknisk konsesjon for anlegget vil vi som entreprenør for anlegget innsende på vegne av Kraftlaget til Vassdragsvesenet så snart de endelige planer er klare, idet vi dog forutsetter at tilsagn om konsesjon på kraftleien da er gitt.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Holla herredstyre har i møte den 12. januar 1962 enstemmig vedtatt å tilrå «at konsesjon til A/S Rjukanfos for kraftleie fra Midt-Telemark kraftlag i Eidsfoss blir gitt» (jfr. vedlagte utskrift av møteboken fra nevnte møte).

Fylkesmannen i Telemark fylke har i påtegning av 17. januar 1962 til Hovedstyret meddelt at han rår til at den søkte konsesjon blir gitt, idet han viser til Holla kommunestyres vedtak i sak i forannevnte møte den 12. januar 1962.

En anser det for riktig å se kontrakten med kraftlaget i sammenheng med de ordninger som selskapet har truffet med Cappelen angående Vrangfoss og med I/S Øvre Otra angående Brokke. I begge disse sakene ble det først avtalt en pris som stilte selskapet på linje med en bruker av rå vannkraft. I den første av dem ble det krevd en endring hvoretter betalingen kunne sies å være knyttet til de faktisk leverte kvanta av elektrisk kraft. I den saken kunne der ikke vært gitt bruksrettskonsesjon, da vannfallet var i privat eie. I den andre saken ble der først krevd endringer hvoretter prisbestemmelsene ble bragt i samsvar med prisbestemmelsene i Vrangfoss-saken. Dette kravet er senere frafalt av departementet. I den saken var vannfallseierne kommuner og bruksrettskonsesjon kunne vært gitt.

I Eidsfoss-saken vil det også kunne gis bruksrettskonsesjon, men etter departementets standpunkt i Brokke-saken går en ut fra at denne utvegen ikke er aktuell.

Prisbestemmelsen i Eidsfoss-kontrakten er igjen av en ny type, men det tør være klart at kraftprisen heller ikke her er direkte knyttet til kraftkvantumet, som det naturlig skulle vært ved leie av elektrisk kraft. En er her da kommet til at avtalen i realiteten av den grunn vanskelig kan betraktes som kraftleiekontrakt.

For øvrig ser en det slik at det er å anse for påkrevet at det trekkes opp en klar grense for hva som kan godtas som kraftleiekontrakter.

For så vidt departementet måtte opprettholde sitt standpunkt i Brokke-saken, departementets brev hertil av 23. juni 1961 — vil den her søkte konsesjon vel bli å gi på tilsvarende vilkår som foreslått i Brokke-saken, jfr. annet brev herfra av d. d. ang. konsesjon for A/S Rjukanfos på leie av kraft fra I/S Øvre Otra (Brokke kraftverk).

Hovedstyret vil i så fall foreslå følgende vilkår:

Tillatelsen gjelder for den tid overenskomsten mellom A/S Rjukanfos og Midt-Telemark kraftlag av 23. juni 1961 og 15. juli 1961 måtte stå ved makt, dog ikke ut over 50 år regnet fra det nye Eidsfoss kraftverk settes i drift.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift av kr. 2 pr. kW av den kraft hvorav det skal betales leie og i nærværende tilfelle bare til staten.

For øvrig vil tillatelsen i tilfelle da bli å meddele på de samme vilkår som i konsesjon av 18. desember 1959 til A/S Rjukanfos på leie av kraft fra Vrangfos, og som likeledes foreslått for selskapets eventuelle konsesjon på leie av kraft fra I/S Øvre Otra (Brokke kraftverk nevnt i annet brev av d. d.). Dog således at vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner i nærværende tilfelle foreslås sløyfet idet Holla kommune har overdratt sitt vannfall i Eidsfoss til Midt-Telemark Kraftlag hvori Holla står som medlem.

En viser for øvrig til det som er sagt i annet brev herfra av d. d. ang. A/S Rjukanfos' kraftleie fra Brokke kraftverk og går ut fra at nærværende konsesjon i tilfelle også gjøres betinget av at selskapet godtar at konsesjonsavgiften blir å ta opp til ny prøvelse etter 20 år.

Behandlet i hovedstyremøte den 7. mars 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Den med søknaden fremlagte kontrakt datert 23. juni 1961 og 15. juli 1961 mellom A/S Rjukanfos og Midt-Telemark Kraftlag om samarbeid om utbygging av vassfallet Eidsfoss i Eidselven og om kraftlevering fra det nye kraftverk som der skal bygges m. v. er sålydende:

«Overenskomst mellom Midt-Telemark Kraftlag (nedenfor kalt Kraftlaget) og Aktieselskabet Rjukanfos.

Innledning.

Kraftlaget vil få vannfallet Eidsfoss i Eidselven i Telemark med tilhørende tomteareal og mulig andre rettigheter overdratt fra Holla kommune. Vannfallet tenkes utbygget med en maskininstallasjon på ca. 18 MVA, og

Kraftlaget vil eventuelt ved ekspropriasjon erverve de ytterligere nødvendige rettigheter for utbyggingen som i dag ikke måtte være på kommunens hånd. Etter full utbygging av Tokke-vassdraget, antas produksjonen ved full årsdrift i det nye kraftanlegg å bli ca. 83 mill. kWh.

Rjukanfos har behov for økte kraftleveranser til sine fabrikker i Telemark.

Partene er på nedenstående vilkår blitt enige om å samarbeide om snarlig utbygging av Eidsfoss. Det er en forutsetning for avtalen at partene blir enige om planer og overslag for kraftanlegget, at Kraftlaget kan ordne finansieringen på en tilfredsstillende måte, og at Rjukanfos oppnår den nødvendige kraftleiekonsesjon på vilkår som selskapet finner akseptable.

§ 1.
Eiendomsretten.

Kraftlaget skal ha full eiendomsrett til Eidsfoss og det nye kraftverk som der bygges. Hvis Kraftlaget overdrar vannfall og/eller kraftverk til andre, må kjøperen i tilfelle overta Kraftlagets rettigheter og forpliktelser etter nærværende kontrakt.

§ 2.
Utbyggingen.

Rjukanfos skal på Kraftlagets vegne og som hovedentreprenør står for utbyggingen av kraftverket som inkl. renter i byggetiden beregnes å komme på 19,7 mill. kroner.

Selskapet skal gjennomføre planleggelsen og utførelsen av anleggsarbeidet med den samme grundighet, nøyaktighet, raskhet og økonomi som selskapet ville ha anvendt ved tilsvarende arbeider for sine egne foretagender. Eventuelle overskridelser som ikke kan dekkes under finansieringsplanen eller ved en økning av lånene dekkes med 50 pst. av Kraftlaget ved direkte utbetaling til Rjukanfos, mens Rjukanfos dekker de øvrige 50 pst. Eventuelle besparelser i forhold til overslagssummen 19,7 mill. kroner tilfaller partene med 50 pst. på hver.

Alle bestillinger og kontrakter med underentreprenører, konsulenter m. v. vil bli avsluttet av Rjukanfos i eget navn, og Kraftverket vil formelt ble overlevert Kraftlaget når det er i driftsferdig stand.

Alle utlegg til andre skal Kraftlaget refundere Rjukanfos etter hvert som omkostninger påløper, og alle leveranser forblir Rjukanfos' eiendom inntil de er betalt av Kraftlaget.

Til dekning av Rjukanfos' utgifter til eget arbeid av enhver art, generalomkostninger m. v., skal Kraftlaget betale Rjukanfos et fast beløp stort kr. 100 000. Beløpet skal betales i kvartalsvise, like store delterminer under arbeidets gang, og de nærmere forfallsterminer blir å fastsette når arbeidsprogrammet for utbyggingen er fastlagt.

Rjukanfos vil ikke beregne seg noen fortjeneste for oppgaven.

§ 3.
Drift og vedlikehold.

Det er partenes forutsetning at kraftverket skal fjernstyres fra Vrangfoss kraftverk, og drift og vedlikehold vil også bli bortsatt til den som driver Vrangfoss. Drift og vedlikehold forutsettes utført etter de samme prinsipper for førsteklasses kraftverksdrift som Rjukanfos anvender i sine kraftstasjoner. Ved avtaletidens opphør skal kraftverket være i slik førsteklasses driftsmessig stand som det kan kreves for et kraftverk med maskiner av den alder anlegget har ved avtaletidens slutt.

§ 4.
Kontroll.

Så vel under utbyggingen som ved den senere drift har Kraftlaget rett til å inspisere kraftverket og kreve opplysninger om arbeidets eller driftens gang. Kraftlaget kan også komme med forslag som skal behandles i samråd mellom partene, men det ligger i Rjukanfos' hånd overensstemmende med de i §§ 2 og 3 opptrukne retningslinjer å treffe den endelige avgjørelse for utbyggingen og drift og vedlikehold. Hvis utbygging eller drift ikke utføres på riktig måte etter de av begge parter vedtatte planer, har Kraftlaget krav på erstatning for det tap det derved måtte lide.

Kraftlaget har rett til å gjøre seg bekjent med Rjukanfos' anleggs- og driftsregnskaper for kraftverket.

§ 5.
Kraftlevering.

Kraftproduksjonen skal fordeles likt mellom Kraftlaget og Rjukanfos i de første 20 år (ca. 41,5 GWh/år for hver). Etter utløpet av de 20 år skal Rjukanfos i resten av avtaleperioden, dvs. de derpå følgende 30 år, ha rett og plikt til å utta så meget av kraftverkets produksjon at Rjukanfos' gjennomsnittspris for kraften regnet over hele kontraktstiden på 50 år, blir 1,533 øre pr. kWh ekskl. drifts- og vedlikeholdsomkostninger som belastes Rjukanfos forholdsmessig etter kraftuttakets størrelse. Rjukanfos uttar sin andel av kraften ved kraftstasjonens vegg med spenning på ca. 130 kV, og videre overføring er Kraftlaget uvedkommende.

Kraftlaget uttar sin andel av kraften med en spenning på ca. 60 kV ved Vrangfoss. Ved eventuelt uttak av kraften ved Vrangfoss med 20 kV spenning beregnes 1 pst. tap.

§ 6.
Kraftleien.

Rjukanfos' kraftleie skal avgjøres på følgende måte:

a) Rjukanfos bærer sin forholdsmessige del av de utgifter som til enhver tid er forbundet med drift og vedlikehold av kraftverket (inkl. reguleringsomkostninger).
b) Til dekning av Kraftlagets utgifter til renter og avdrag på de lån som er opptatt for utbyggingen av kraftverket, anvendes først en beregnet kraftleie for Kraftlagets eget kraftuttak på 1,78 øre pr. kWh. Resten av rente- og avdragsbeløpene dekkes av Rjukanfos, idet det forutsettes at de opptatte lån på denne måte i sin helhet vil være innfridd etter 20 år.
c) Når samtlige lån er fullt innfridd, skal Rjukanfos' kraftleie bare utgjøre de under a) nevnte utgifter.

§ 7.
Regulering.

Den i § 5 nevnte gjennomsnittskraftleie for A/S Rjukanfos på 1,533 øre pr. kWh er fastsatt på basis av en lånerente på 5½ pst. p. a. og en gjennomsnittlig kraftproduksjon i kraftverket på 83 mill. kWh pr. år. Skulle den endelige rentefot og den virkelige gjennomsnittlige produserte kraftmengde avvike fra disse tall, blir gjennomsnittskraftprisen på 1,533 øre pr. kWh å regulere i forhold til hva som virkelig oppnås.

§ 8.
Ekstraleveranser.

Hvis Kraftlaget ikke selv har behov for hele sin del av kraftproduksjonen i Eidsfoss og/eller kraft som Kraftlaget får levert fra S. D. Cappelen og Aall-Ulefos Brug, har Rjukanfos rett og plikt til i de første 20 år å overta denne ledige kraft til en pris av 1,833 øre/kWh ref. 130 kV ved Eidsfoss, såfremt dette kan skje uten at tilsvarende kraftmengde eller vann går tapt i Rjukanfos' egne anlegg. Når det gjelder primærkraft fra S. D. Cappelen og Aall-Ulefos Brug, er dog Rjukanfos bestandig forpliktet til å overta denne, idet det forutsettes at Kraftlaget i så fall ikke samtidig overtar spillkraft fra disse eller andre leverandører til eget forbruk.

§ 9.
Avtaletid.

Nærværende avtale om kraftlevering gjelder i 50 år fra det nye Eidsfjord kraftverk settes i drift.

§ 10.
Voldgift.

Tvister mellom partene om anvendelsen og forståelsen av denne overenskomst skal avgjøres ved voldgift etter reglene i Rettergangsloven kap. 32. Oslo Byrett gjelder som forum etter nevnte lovs § 472.

Nærværende kontrakt er utstedt i 2 eksemplarer, hvorav partene har hvert sitt.»

Departementet har vurdert A/S Rjukanfos' behov for øket krafttilførsel til sine fabrikker i Telemark og er kommet til det resultat at selskapet bør gis adgang til å erverve de kraftmengder fra Eidsfoss kraftverk som det har søkt om, dette selv om selskapets søknad om å erverve kraft fra Brokke kraftverk også blir innvilget.

Departementet har imidlertid vært i noen tvil om den inngåtte overenskomst mellom A/S Rjukanfos og Midt-Telemark Kraftlag i realiteten kan anses som et kraftleieforhold mellom partene, slik at det eventuelt vil kunne gis konsesjon på kraftleie etter lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV eller om overenskomsten må anses som bruksleie til vassfallet Eidsfoss, slik at det blir spørsmål om bruksrettskonsesjon etter lovens § 5.

Etter overenskomsten § 1 er det Kraftlaget (Midt-Telemark Kraftlag) som skal stå som eier av vassfallet Eidsfoss og av det nye kraftverk som der skal bygges.

Kontrakten løper i 50 år fra det tidspunkt da det nye kraftverk i Eidsfoss settes i drift, og A/S Rjukanfos har etter kontrakten krav på i disse 50 år å få en andel på gjennomsnittlig 51,2 pst. av kraftproduksjonen i det nye kraftverk, som er beregnet å gi i alt 83 mill. kWh ved full årsdrift, jfr. kontraktens § 1 og § 5.

I kontraktens § 4 har A/S Rjukanfos betinget seg en bestemmende innflytelse med hensyn til den tekniske utførelse av utbyggingen og det ferdige anleggs vedlikehold og drift.

A/S Rjukanfos skal stå som hovedentreprenør for utbyggingen, som er beregnet å koste 19,7 mill. kroner.

Når det gjelder finansieringen er det Midt-Telemark Kraftlag som skal oppta lån i sitt navn, men A/S Rjukanfos skal dekke en nærmere angitt del av rente- og avdragsbeløpene. Eventuelle overskridelser på finansieringsplanen som ikke kan dekkes ved øking av lånene, skal dekkes av partene med halvdelen på hver, jfr. § 2. A/S Rjukanfos skal garantere for riktig betaling av renter og avdrag på lånene i forhold til sin andel av kraften.

Det vederlag som A/S Rjukanfos skal betale sin andel av kraften fremgår av §§ 5—8 i overenskomsten. Ifølge § 6 a skal A/S Rjukanfos bære sin forholdsmessige del av drifts- og vedlikeholdsutgiftene til enhver tid, anslått til 0,3 øre pr. kWh. Dessuten skal selskapet betale en gjennomsnittskraftleie som avhenger av rentefoten på lånegjelden og kraftproduksjonens størrelse og som er anslått til 1,533 øre pr. kWh, jfr. § 7. For utleierens del av kraften er det samtidig regnet med en kraftpris på 1,78 øre (§ 6 b). Gjennomsnittlig pris for kraften i hele kontraktstiden er således anslått til 1,533 øre + 0,3 øre = 1,833 øre pr. kWh.

Ifølge § 5 deler partene kraften likt i de første 20 år, men deretter skal A/S Rjukanfos ha en så stor del av kraften at dets kraftpris i hele kontraktstiden svarer til 1,533 øre pr. kWh eksklusiv drifts- og vedlikeholdskostnadene.

Etter en samlet vurdering av hele kontraktsforholdet — der en bl. a. som et av de viktigste momenter har lagt vekt på at det vederlag A/S Rjukanfos skal betale i vesentlig grad er avhengig av den kraftmengde selskapet skal ha rett til å utta — antar departementet, dog under noen tvil at forholdet bør anses som leie av elektrisk energi, og at det således vil være adgang til å gi kraft-

leiekonsesjon etter kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Etter det foreliggende vil departementet med Hovedstyret anbefale at A/S Rjukanfos i medhold av kap. IV i nevnte lov gis konsesjon på den omhandlede leie av kraft fra Eidsfoss.

Tillatelsen anbefales gitt på vilkår i det vesentlige som foreslått av Hovedstyret.

Konsesjonen anbefales således gitt for den tid den nevnte overenskomst mellom partene står ved makt, dog ikke utover 50 år regnet fra det nye Eidsfoss kraftverk settes i drift.

Videre vil departementet med Hovedstyret foreslå betinget en årlig avgift til staten på kr. 2 pr. kW, jfr. post 7 i de nedenfor foreslåtte vilkår.

Konsesjonen anbefales gitt under forutsetning av at A/S Rjukanfos godtar at konsesjonsmyndighetene etter 20 år fra konsesjonens datum skal kunne ta fastsettelsen av denne avgift opp til ny prøvelse.

Etter omstendighetene foreslås ikke betinget kraftavståelse til kommuner, jfr. i denne forbindelse lovens § 23, post 5, annet ledd.

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet vil ved meddelelsen om konsesjonen gjøre A/S Rjukanfos oppmerksom på bestemmelsene om røykskadekonsesjon i loven om rettshøve mellom granner av 16. juni 1961.

De vilkår som foreslås blir i sin helhet sålydende:

«1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder for den tid overenskomst datert 23. juni—15. juli 1961 mellom A/S Rjukanfos og Midt-Telemark Kraftlag om utbygging av Eidsfoss og kraftlevering m. v. står ved makt, dog ikke utover 50 år fra den tid kraftverket i Eidsfoss settes i drift.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de

opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Der erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 2 pr. kW.

Avgiften erlegges av det samme kraftkvantum som det, hvorav det skal betales leie.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. De fornødne nærmere bestemmelser med hensyn til avgiftens beregning og erleggelse blir med bindende virkning å fastsette av vedkommende departement. Den inndrives ved utpantning.

8. *Kontroll.*

Selskapet har å underkaste seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av departementet til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV gis A/S Rjukanfos konsesjon på leie fra Midt-Telemark Kraftlag kraft produsert i Eidsfoss kraftverk, jfr. konsesjonssøknad av 30. august 1961 og dermed fremlagt overenskomst datert 23. juni/15. juli 1961 mellom partene om utbygging av Eidsfoss m. v.

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 31. august 1962.

36. Bergenshalvøens komm. kraftselskap.

(Tillatelse til å overføre Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn m. v.)

Kgl. res. 31. august 1962.

I anledning søknad av 8. juli 1960 fra Bergenshalvøens komm. kraftselskap om tillatelse til ytterligere regulering av Hamlagrøvatn og til overføring av avløpet fra Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn, jfr. planendring framsatt i kraftselskapets brev 18. juni 1962 for så vidt angår overføringen, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 4. juli 1962 avgitt følgende innstilling:

«Med departementets påskrift av 16. juli 1960 fikk Hovedstyret oversendt til uttalelse følgende søknad, datert 8. juli 1960:

«Ved kongelig resolusjon av 13. juli 1928 ble Bergenshalvøens kommunale kraftselskap meddelt konsesjon på regulering av Hamlagrøvatn med 0,32 m oppdemning og 17,5 m senkning. Samtidig ble det gitt tillatelse til regulering av Torfinnsvann med 5 m oppdemning og 30 m senkning, samt til overføring av Torfinnos øvre del til Hamlagrøvann.

Ved kongelig resolusjon av 2. juli 1948 fikk kraftselskapet dessuten tillatelse til å regulere Bergsdalsvassdraget ytterligere, og å overføre til Hamlagrøvanns øvre del av Flatabø- og Frydlielven.

De reguleringer som ble tillatt i 1928 er fullført.

Av de reguleringer man fikk konsesjon på i 1948 gjenstår oppdemning av Vetle- og Småbrekkevann i Bergsdalen. Departementet har gitt tillatelse til å utsette dette arbeide.

Bergsdalselven med sitt naturlige nedslagsfelt og de foran nevnte deler av nabovassdragene går nå under betegnelsen Bergsdalsvassdraget. På vedlagte kart i målestokk 1 : 50 000 er området angitt innenfor en med rødt opptrukket linje (Bilag 1).

På bilag 2 i målestokk 1 : 50 000 og 1 : 2 000 er vist de forskjellige anlegg som er utført. De nedslagsfelt som utnyttes nå dekker et areal på 243,4 km^2, og ligger i herredene Voss, Kvam, Evanger og Bruvik i Hordaland fylke.

Torfinnsvann ligger i Voss herred 893 m o. h. og er hovedmagasin for Hodnaberg kraftstasjon. Denne disponeres av Voss komm. elektrisitetsverk og Bergenshalvøens kommunale kraftselskap i fellesskap. Avløpet fra Hodnaberg kraftstasjon går fritt ut i Hamlagrøvann. Denne del av vassdraget berøres ikke av den regulering og overføring som det her søkes konsesjon på.

Det samme gjelder øvre del av Flatabø- og Frydlielven, som er overført til Hamlagrøvann fra henholdsvis Songrøvann og Breisettjern i Kvam herred.

Hamlagrøvann ligger dels i Voss og dels i Kvam herred, 588 m o. h. Det har et areal på ca. 10 km^2, og er, sammen med Torfinnsvann, hovedmagasin for de nedenfor liggende kraftstasjoner.

Mellem Hamlagrøvann og Bergevann har Bergsdalselven et fall på ca. 85 m. Man har

under planlegging en kraftstasjon på Kaldestad som vil utnytte dette fall. Avløpet fra stasjonen kommer til å gå ut i Bergevann.

Mellom Bergevann og Storefossen faller elven ytterligere ca. 100 m. Dette fall er utnyttet i Fosse kraftverk, hvis maskininstallasjon er 18 MW, og hvis årsproduksjon etter bestemmende års reguleringskurve er beregnet til ca. 95 GWh.

Fra Storefossen faller elven i alt 375 m på en strekning av ca. 4 km ned til Dale kraftverk. Denne stasjon har en maskininstallasjon på 84 MW, og en beregnet kWh-produksjon på ca. 425 GWh.

Produksjonen i de foran nevnte kraftstasjoner kan økes ved bedre regulering og overføring av nabofelt. Man vil derfor i medhold av Lov om vassdragsreguleringer søke om tillatelse til:

1. å senke Hamlagrøvann ytterligere 12,5 m fra kote 570,215 til kote 567,715.
2. å overføre avløpet fra Ljosvanns og Holmevanns nedslagsfelt tilsammen 4,8 km² til Hamlagrøvann. Feltene ligger i Voss herred, like nord for Hamlagrø.

Videre vil man i medhold av Lov om vassdragene, § 148, søke om tillatelse til:

3. om nødvendig ved skjønn å kreve avstått fallrettighetene for Ljosvann og Holmevann.

Under henvisning til Lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 med endringer av 7. februar 1958 skal man nedenfor fremkomme med de opplysninger og oppgaver over tekniske data som kreves etter lovens § 5, punkt a til g.

a. En fullstendig plan, tillikemed fornødne målinger, grunnundersøkelser, forklaringer, tegninger, beregninger og omkostningsoverslag:

1. *Ytterligere senkning av Hamlagrøvann. Bilag 3 og 4.*

Som foran nevnt har Bergenshalvøens kommunale kraftselskap konsesjon på 0,32 m oppdemning og 17,5 m senkning av Hamlagrøvann. Det var opprinnelig søkt om konsesjon også på 6 m oppdemning. Under behandlingen av saken måtte imidlertid kraftselskapet frafalle søknaden på grunn av de ødeleggelser og ulemper oppdemningen ville medføre.

Man var deretter inne på tanken om å gå til en langt større senkning. Det var tale om 40 m, men dette ble av forskjellige grunner oppgitt.

Den nye plan går ut på å senke Hamlagrøvann ytterligere 12,5 m ved hjelp av en ca. 2 600 m lang tunnel med et tverrsnitt på ca. 22 m². Dette medfører at man i alt får en senkning på 30 m. Det har nå et magasin på 148 mill. m³ vann. Hvis senkningen gjennomføres vil magasinet kunne økes med 62 mill. m³ til ca. 210 mill. m³ vann. Dette under forutsetning av at man sprenger en ca. 900 m lang nivåtunnel gjennom en terskel som ved omtrent 19 m senkning deler vannet i to.

Det er forutsetningen at tappetunnelen legges og utføres slik at den senere kan utgjøre den øvre del av driftstunnelen for den foran omtalte kraftstasjon på Kaldestad.

Senkningstunnelen får sitt påhugg ca. 800 m innenfor gården Rødland i Bergsdalen hvor avløpet vil falle rett ut i Bergsdalselven. Den vil, bortsett fra øvre og nedre del, ikke noe sted få mindre overdekning enn 50—60 m. Regnet nedenfra, er fjellarten til å begynne med kvartsitt, den går deretter over i kvartsporfyritt, mens den øvre del av tunnelen blir liggende i fyllitt. Tracéen går omtrent tvers på fjellets strøkretning. Det samme gjelder utslaget ved Langaneset i Hamlagrøvann. Det er ikke synlige slepper som kan medføre vanskeligheter for driften av tunnelen under Hamlagrøvann eller ved gjennomslaget. I tunnelens øvre ende vil det bli anbragt avstengningsluke så nær Hamlagrøvann som mulig.

Nivåtunnelen vil bli utført med noget mindre tverrsnitt enn hovedtunnelen, og må antagelig drives i begge retninger fra synk på sydsiden av vannet.

Omkostningene for disse arbeider er i henhold til vedlagte bilag 7 beregnet til ca. kr. 5 700 000 eller til ca. 9 øre pr. innvunnet m³ magasin.

2. *Overføring av Ljosvanns og Holmavanns nedslagsfelt til Hamlagrøvann. (Bilag 5 og 6.)*

Disse felt har hver for seg avløp til Torfinno, som igjen renner ut i Vosso ved Ho. Ljosvanns nedslagsfelt, som er ca. 1,7 km², tenkes overført mot Holmevann gjennom en ca. 190 m lang tunnel med minimumstverrsnitt. Fra Holmevann, hvis nedslagsfelt er ca. 3,1 km², er det så meningen å føre vannet gjennom en ca. 1 400 m lang tunnel med ca. 4 m² tverrsnitt. Denne tunnel munner ut i en bekk ovenfor Bjørndalen. Bekken har sitt naturlige avløp til Hamlagrøvann.

Tunnelinntakene legges slik at terskelen kommer ca. 2,5 m under den naturlige vannstand. Man får således ingen oppdemning, hverken av Ljosvann eller Holmevann, men ved liten vannføring kan der bli en senkning på 2,5 m. Bare hvis tunnelene avstenges, eller det blir ekstraordinært store flommer, vil vannet ta sitt gamle avløp mot Torfinno.

Man har ikke tenkt å anbringe avstengningsorgan ved Ljosvann. I planen for overføring av Holmevann inngår et enkelt avstengningsorgan.

Når det gjelder avståelsen av fallrettighetene fra ovennevnte vann, kan bemerkes at en utnyttelse mot Torfinno vil være utenkelig. Den omsøkte overføring er så vidt man kan forstå den eneste måte hvorpå vannet fra disse felt kan utnyttes på en økonomisk og forsvarlig måte.

Omkostningene med disse overføringer er i henhold til vedlagte overslag, bilag 8, beregnet til kr. 1 800 000.

b. Oppgave over de fordeler, som foretagendet antas å ville medføre og over størrelsen av den vannkraft, som derved vil kunne tilveiebringes eller utnyttes.

Bergenshalvøens kommunale kraftselskap har som formål ved utbygning av vannfall og drift av kraftverk å skaffe sine medlemmer den til enhver tid nødvendige elektriske energi. Det kan også leveres elektrisk energi til andre avtagere.

Bergsdalsvassdraget blir således utnyttet med almennyttige formål for øye.

Det samlede fall mellom Hamlagrø og sjøen er, som foran nevnt, utnyttet fra Storefossen til Dale i Dale kraftverk som har et brutto fall på 374,3 m, og en maskininstallasjon på 120 000 hk. Videre er fallet mellom Bergevann og Fosse, fallhøyde 98,7 m, utbygget i Fosse kraftverk som har en maskininstallasjon på 26 400 hk. Endelig må det uutbyggede fall fra Hamlagrøvann til Bergevann tas i betraktning. Brutto fallhøyde for denne kraftstasjon blir ca. 80 m, og maskininstallasjonen er foreløpig anslått til ca. 30 000 hk.

De hittil foretatte reguleringer gir en regulert vannføring i Dale på 18,3 m^3/sek., og i Fosse 15,4 m^3/sek. etter bestemmende kurve. Årsnedbøren er 2 500 mm.

Den omsøkte regulering og overføring medfører etter våre beregninger en økning i den regulerte vannføring på ca. 0,9 m^3/sek., med bestemmende års reguleringskurve som grunnlag. Dette svarer til en økning i utnyttelsen på ca. 6 600 nat.-hk for de nyttbare fall.

Tar man sesongvariasjonen i betraktning, vil produksjonsøkningen i de eksisterende kraftverk utgjøre 25 GWh. Denne produksjonsøkning kan lett finne sted med det allerede installerte maskineri. Hertil kommer mulig økning i Kaldestad kraftstasjon på ca. 3 GWh.

Den vesentligste fordel ved en øket senkning av Hamlagrøvann ligger dog i det ekstramagasin man vil få til disposisjon i spesielt vannfattige år. Det kan i denne forbindelse nevnes at de vanskeligheter man hadde våren 1960 kunne vært unngått om man hadde hatt større magasin i Hamlagrøvatn.

For samkjøring med kraftselskapets øvrige vassdrag, og for en utvidet samkjøring på lengere sikt, vil et større magasin i Hamlagrøvann få stor betydning. Kraftverk med uferdige magasiner eller dårlige magasinforhold kan kjøres i sommerhalvåret mens det magasineres vann i Hamlagrø. Slik som forholdene i kraftselskapets vassdrag i dag er, ville man ved å senke Hamlagrøvann ytterligere, få magasinert ca. 56 GWh sekundakraft som primakraft.

c. Opplysninger om, hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning foretagendet kan antas å medføre skade eller ulempe for almene interesser, såsom ferdsel, fløtning eller fiske, forandring av naturforholdene eller lignende.

Hamlagrøvann vil ved gjennomføring av den nye senkning som foran nevnt bli delt i to. Dette kan komme til å hindre ferdselen på vannet i vårmånedene. Om sommeren vil vannet normalt være hevet over terskelen, og ferdselen med båter, som spesielt har interesse for stølseierne på vannets sydside, vil ikke bli vesentlig mere forulempet enn ved den allerede foretatte senkning. Det kan i denne forbindelse nevnes at der er adkomst til stølene på sydsiden av vannet på en vanlig stølsvei. De er således ikke avhengige av å komme over Hamlagrøvann med båt.

Langs nord- og vestsiden av Hamlagrøvann er der bygget en ny fylkesvei, hvor den vesentlige ferdsel nå foregår. Bergenshalvøens kommunale kraftselskap har deltatt i finansieringen av veien.

Det forekommer ikke fløtning ved Hamlagrøvann. Man antar at fisket i Hamlagrøvann og Bergsdalsvassdraget ikke vil lide noen skade utover det som må være forvoldt ved den nåværende regulering.

Det kan ha sin interesse å nevne her at man, når Kaldestad kraftstasjon skal bygges, har tenkt å føre Kaldåens nedslagsfelt, som er på ca. 16 km^2, inn i kraftstasjonens driftstunnel. Kaldåen er en side-elv til Bergsdalselven, og støter til denne ved Bergevann. Kaldåen får derved Hamlagrøvann som magasin.

Den fullstendige plan omfatter også overføring av Solheimedalfeltet i Kvam til Hamlagrøvann. Solheimedalsfeltet er på ca. 6,7 km^2, og ligger sydvest for Hamlagrøvann. Sammen med overføringen fra Holmevann og Ljosvann vil disse anlegg, hvis det blir anledning til å utføre dem, bidra til en hurtigere fylling av Hamlagrøvann.

Overføringen fra Ljosvann og Holmevann kan ikke komme til å volde skader for ferdselen. Der forekommer ikke fløtning. I Holmevann, hvis areal er ca. 20 mål, er det endel fisk. Også i Ljosvann er det fisk, men mindre enn i Holmevann. Fiskebestanden vil antagelig begge steder bli litt redusert.

d. Oppgave (i tilfelle med arealberegning) over den skade eller ulempe, som foretagendet antas å ville volde på jord, skog, beite eller annen eiendom eller eiendomsherlighet eller på driftsforhold uansett om denne skade eller ulempe voldes på egen eller andres eiendom eller eiendomsherlighet.

Der vil ikke bli voldt skade på dyrket mark ved eventuell utførelse av anleggene. For sprengning av den nye senkningstunnel vil det være nødvendig til arbeidsområde, stentipp, provisorisk bebyggelse, lukehus m. v. å ta i bruk et areal på ca. 10 dekar utmark, dels beite, dels krattskog. Det vesentlige av det areal man har bruk for ligger ved tunnelinnslaget. For øvrig antar man at den økede senkning av Hamlagrøvann ikke vil føre til skade utover det som allerede har funnet sted under den tidligere senkning.

Overføringen fra Holmevann vil følge et gammelt bekkeleie i Bjørndalen fra tunnelens utslag ned til Hamlagrøvann i en lengde av ca. 400 m. Det må antas at bekken kommer til å grave litt i terrenget. Avløpet fra Ljosvann følger også et gammelt bekkeleie. Så vidt man kan forstå, vil den økede vannføring der ikke medfører skader i terrenget av betydning.

Også for disse arbeider må man disponere endel beite og krattskog til arbeidsområde, stentipp, provisorisk bebyggelse m. v., anslagsvis ca. 5 dekar.

Holmevann og Ljosvann vil normalt få vannstanden senket 2,0—2,5 m. Så vidt man kan forstå vil det ikke bli noen gravning langs strendene som følge av senkningen. Vannene skal ikke demmes opp, hvorfor der ikke kan bli større flomskader enn tidligere. Ved Holmevann ligger der i nordøstenden 4 à 5 stølsbruk som til dels fremdeles er i bruk.

e. For reguleringsdammer forslag til reglement for reguleringen.
Forslag til manøvreringsreglement vedlegges. (Bilag 9 og 10.)
f. Fullstendig oppgave over de nyttbare fallhøyder i vedkommende vassdrag tillikemed oppgave over vannføringsforholdene.
I det vesentlige besvart foran under punkt b. Man vil imidlertid peke på det spesielle forhold at Bergsdalselven nedenfor Hamlagrøvann er praktisk talt uregulert. Bare ved Dale og Fosse kraftverks inntak henholdsvis i Storefossdammen og Bergevann, har man mindre magasiner. Storefossdammen tjener nærmest til døgnregulering. Bergevann kan ta imot 1 à 2 mill. m^3 vann. Dette gjør at det i sommerhalvåret passer best å la stasjonene i Bergsdalen kjøre på uregulert vann. Hamlagrøvann bør således helst ikke tappes på denne årstid.
g. Opplysning om, at der har vært gitt alle eiere av nedenfor liggende bruk og vannfall anledning til å ta del i foretagendet.
Kraftselskapet eier alle rettigheter i Bergsdalsvassdraget. Det er derfor ingen andre bruk som kan delta i reguleringen eller overføringen.»

Post 2 i ansøkerens forslag til reguleringsreglement lyder:

«Det skal ved manøvreringen has for øyet at den tidligere flomvannføring i Bergsdalsvassdraget så vidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vannslipningen foregå etter Bergenshalvøens kommunale kraftselskaps behov.»

Forslaget inneholder ellers de vanlige bestemmelser.

Søknaden er kunngjort bl. a. i Norsk lysingsblad for 28. juli og 1. august 1960 og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Hordaland fylkeslandbruksstyre sier i sin møtebok fra møte 1. desember 1960 bl. a.:

«Saka har vore lagt fram for Voss jordstyre som i møte den 8. og 10. oktober 1960 gjorde slikt vedtak:

«Voss jordstyre vil fråråda større regulering av Hamlagrøvatn. Jordstyret vil peika på:
1. Vanskane for stølane Sveinsdalen og Øyaset. Ei større regulering vil føra til at dei nemnde stølane ikkje kan nytta vatnet som ferdselsveg. I tilfelle ei større regulering må desse stølane få arbeidt veg fram.
2. Ei større regulering vil ogso føra til vanskar med vatn til husbruk på stølane, og likeeins for dyri som skal i vatnet for å drikka, då det vil verta sers bratt ned til vatnet og dei fleste stader blaut evja.
3. Med den regulering vatnet no har er det eit naturleg stenge for dyri på båe sidor. Ei større regulering vil føra til at vatnet vil verta turrlagt på ymse stader. Dyri kan då uhindra gå yver frå den eine sida til den andre. Her må det i tilfelle ei større regulering verta oppsett gjerde.
4. Ei større regulering vil også føra til at det kan verta fåre for utras. Då Hamlagrøvegen ligg utsett til, kan det verta spursmål om dyre omleggingar som vil føra til stor skade for stølseigarane.

Av dette som er halde fram finn jordstyret at ulempene er større enn det som ein vinn inn med ei større regulering.

Jordstyret vil råda til konsesjon på å føre øver Ljosvatn og Holmevatn til Hamlagrøvatnet.

Men jordstyret vil her peika på at ei oppdemming av Holmevatn vil vera til mindre ulempe for stølseigarane enn den senking på 2,5 meter som søknaden lyder på.»

Saka har òg vore lagt fram for Kvam jordstyre. I fråsegna si seier jordstyret m. a.:

«For beitet sitt vedkomande vil ei ny senking av Hamlagrøvatnet vera til uvesentleg skade. Derimot vil det føre til større ulempe for samferdsla. Skal stølane nyttast for produksjon av mjølk, får dei daglege vanskar med levering av mjølka. Mjølkeleveringa har gått over vatnet til leveringsområde på andre sida.

Brukarane må rekna med nedtapping av vatnet og innstilla drifta etter det. Ein må rekna med gjørme og skit over alt i den nedtappa strandlina. Dette gjer transport med båt vanskeleg, kanskje umogeleg, å gjenomføra.

Utanom det reint produksjonsmessige vil sjølvsagt ei slik regulering vera til ulempe på ymse vis. Ein kjenner til at desse stølane er ein mykje søkt utferdsstad, som òg gjev brukarane visse innkomer som sikkert kan aukast på fleire måtar. Dette er så ner knytt til gardsdrifta at ein vil nemna det her. Ei større senking av vatnet vil verka naturskjemmande og gå utover den hygge eit fint vatn er for alle.

Fiske vil òg heilt sikkert ta skade av den store nedtappinga.

I ei sak som denne er det dei ålmenne samfunnsinteresser som grip inn i den private sin eigedom og råderett. Slike inngrep kan ofte vera harde. Men trongen til elektrisk energi aukas stadig, både hjå den einskilde og hjå samfunnet.

Jordstyret ser det så at ei eventuell ny senking av Hamlagrøvatnet ikkje på nokon måte må gjera den einskilde grunneigar skadelidande.

Med dei store vanskar det vil verta med transport på vatnet må ein rekna dette som ein ufarbar veg. Det må difor krevjast at det vert byggt veg langs vatnet, så stølane på denne måte får vegsamband med vegnettet på nordsida av vatnet. Kostnaden med veg må kvila på søkjaren.

Det må også takast omsyn til dei andre ting som vert ulempa ved ei ny regulering, så at grunneigarane ikkje på nokon måte lid skade.»

På grunnlag av dei opplysningar som ligg føre, vil fylkeslandbruksstyret gjera desse merknader:

Det omsøkte prosjektet vil føra med seg ein del vesentlege ulemper for jordbruket. Men

desse ulempene er det etter vårt skjøn, mogeleg for kraftselskapet å redusera i stor mon.

Dei to ulempene som er mest sjenerande for jordbruket er:

1) Dei stølane som i dag har Hamlagrøvatnet som ferdselsveg misser denne adkomsten.
2) Hamlagrøvatnet tener i dag som eit naturleg stengsel mellom dei ymse beiteomkverve kring vatnet. Ved ytterlegare uttapping vil dette stengsel til dels falla bort.

For å bøta på desse 2 ulempene må det verta sett som vilkår for konsesjonen at det vert bygt turvande vegar som erstatning for den adkomst over vatnet som fell bort ved ytterlegare uttapping. Vidare må det setjast opp turvande gjerder der uttapping av vatnet førar med seg at naturlege stengsler fell vekk. Vi vil òg peika på at kraftselskapet bør ha vedlikehaldsplikta for desse gjerda i framtida, med di det vel ofte vil vera vanskeleg å fastsetja ei eingongserstatning for gjerdehald slik at ein kan vera viss på at ho vert dekkjande i framtida, og dessutan er det størst garanti for at vedlikehaldsarbeidet vert gjort når det berre er e i n som skal syta for det.

Med den stendig aukande trong for elektrisk kraft, og med det høve utbygginga gjev for å utjamna vassmengda mellom år med mykje og med liten nedbør, finn vi at dei samfunnsmessige føremoner ved dette prosjektet er så store, at det ikkje er grunnlag for å gå mot det. Men som nemnd, er ulempene for jordbruket så store, at konsesjonen berre bør gjevast på dei vilkår som er nemnde ovanfor.»

H a r a l d B e r g e m. f l., brev av 15. september 1960:

«Underskrivne eigare av stølen Lien ved Hamlagrø protesterar mot meir nedtapping av Hamlagrøvatnet.

I konsesjonssøknaden påstår B. k. k. at det ikkje vert noko meir skade og ulempe ved meir nedtapping, og at me ikkje treng bruka båt. Det er endå nokre som stølar og dei må ro mjelki over til Grønestad. Det hev hendt fleire ganger at vatnet hev vore nedtappa heile sumaren og ved 30 m nedtapping vert mykje av vatnet heilt turrlagt, og ein må vel rekna med at det sjelden vert fullt. Det vil òg verta meir utrasing, og fiske vert vel heilt øydelagt.»

S i g u r d J. R y k k j e m. f l., brev av 19. september 1960:

«Etter å ha lese gjenom konsesjonssøknaden frå B. k. k. om ytterlegare nedtapping av Hamlagrøvatnet, vil me underskrivne eigarar av felles stølsmark i Søre-Hamlagrø koma med fylgjande:

Stølen ligg slik til at me har kunna nytta vatnet som ein naturleg transportvei av ferskmjølk dagleg til bilveg. Det har vore arbeidt eindel med å koma i gang med felles stølsdrift med gjødsla kulturbeite. Når drifta vert sett i gang vil dette føra med seg at transporten til og frå stølen vil auka på.

Då den forrige konsesjon om nedtapping av Hamlagrøvatn vart gjeven, var det hevda av B. k. k. at vannstanden vilde vera normal i den tida av året det var stølsdrift. Dette har vist seg ikkje å halda stikk, det har høyrt med til sjeldenheita at vatnet har vore fullt i den tid. Dette har ofte skapt store vanskar med transporten til og frå vatnet på begge sider. Ei ytterlegare nedtapping er me redde for vil setja oss i ei slik stilling at vår påtenkte plan om felles stølsdrift ikkje let seg gjennomføra. Kanskje me vil verta nøydde til å leggja ned heile stølsdrifta på grunn av transportvanskar. Utanum mjølkeleveransen vart alle varer som ein treng til opphald og vøla av stølen transportert på vatnet, likeeins all ved som vert nytta på stølen.

Det viser seg at det er brukandes vekstilhøve for granskog, og ein del av stølsmarki er utlagt til plantefelt, so ein kan ikkje sjå bort frå at det kan verta aktuelt med tømmerfløyting eingong i framtida.

Det var i konsesjonssøknaden nevnt at det var veg fram til stølen. Denne vegen er ein vanleg krøtersti som vert nytta til å driva husdyra fram til stølen på. Etter at vegen Dale—Hamlagrø vart bygd, er alle varer vorte sende denne vegen.

Ein annan ting som me vil nevna er at fjellområdet kring Hamlagrøvatnet er eit av dei vakraste fjellparti på Vestlandet med store mogelegheiter for å verta eit turistsenter. Når vegen Bergen—Dale—Voss vert ferdig, vil Hamlagrøtraktene verta ein naturleg utferdstad for Bergen og for turistferdsla i si heilheit. Dette har me rekna med, og har lagt ut eit felt til hyttetomter. Nedtappinga vil òg virka naturskjemmande og verdiforringande for heile området.

Når Hamlagrøvatnet vert nedtappa til to små «pøyser», må det vera opplagt at det vil medføra skade på fiskesettnaden og fiske i vatnet kan ein truleg setja strek over.»

K v a m h e r a d s t y r e, vedtak i møte 1. desember 1960:

«Formannskapstilråding, sak nr. 428/60 vart samrøystes vedteken med det brigde at punkt 4 skal lyda slik:

Det vert gjeve vederlag til grunneigarane for dei rettane dei avstår i vatnet, for redusert fiske, og elles for skade og ulemper som reguleringa fører med seg.»

E n d r e M e l s t v e i t m. f l., brev av 9. desember 1960:

«Underskrivne er stølseigarar ved Blåkoll og eigedomane våre høyrer til nedslagsfeltet til Bergsdalsvassdraget. Me er kjende med søknaden frå B. k. k. om løyve til auka nedtapping av Hamlagrøvatnet.

Etter at vegen langs dette vatnet er ferdig, har ferdsla til stølen vår for det meste gått denne vegen og vidare med båt over vatnet og fram til stølen. Når det no vert høve til å tappa Hamlagrøvatnet i alt 30 m ned vil ferdsla over vatnet verta mykje meinka, og dette kan verta til stor ulempe for oss. Me reknar med at botnen i vatnet for det meste er blaut gjørme der dei vert mest uråd å koma fram.

Me må difor koma med krav om at det vert laga til landingsplassar på høvelege stader og veg til desse, slik at det let seg gjera å koma fram sjølv når vatnet er på det minste.

Elles tek me oss sjølvsagt rett til å koma med våre krav om vederlag o. a. når det vert halde skjøn.»

Voss heradstyre, vedtak i møte 11. februar 1961:

«Heradstyret vil streka under dei ulemper og den tvil Voss jordstyre og styret for Voss komm. elektrisitetsverk gjev uttrykk for. Heradstyret vil òg peika på at Hamlagrø er mykje nytta som utfartsstad. Den nye gjennomgangsvegen til Bergen vil auka trafikken endå meir. Ei ny nedtapping av Hamlagrøvatnet vil skjemma naturen og dimed gå ut over ålmenne interesser på dette området. Men heradstyret er òg klår over dei samfunnsinteressene elles som knyter seg til spørsmålet om ei større senking av Hamlagrøvatnet. Tiltaket vil skaffa eit ekstramagasin i serskilt vassfattige år, og manøvreringsreglementet må i tilfelle bli fastsett i samsvar med det. For samkøyring i B. k. k. sine andre vassdrag og for ei utvida samkøyring på lengre sikt, meiner søkjaren eit større magasin i Hamlagrø vil få mykje å seia. Heradstyret kan difor ikkje sjå bort frå kva den nye reguleringa vil ha å seia for kraftstoda i distriktet og dimed for arbeidslivet.

Etter dette finn heradstyret det vanskeleg å rå ifrå denne utvida reguleringa. Dersom søknaden blir imøtekomen, må konsesjonssøkjaren i vilkåra for konsesjonen bli pålagd:

1. Å byggja og vedlikehalda veg (bilveg) frå Hodnaberg til stølane Sveindalen og Øyaset — og syta for å bøta på mogelege vanskar med vatn til stølsdrifta kring Hamlagrøvatnet.
2. Å byggja kraftlina og gje fri straum til stølane på Grønestad og dei andre Vossestølane ved Hamlagrøvatnet.
3. Å ta omsyn til grunneigarane sitt krav om at Ljosvatn og Holmavatn vert oppdemt inntil 1,5 m og ikkje senka.
4. Å syta for at fisket i dei regulerte vatn ikkje vert forringa og i tilfelle erstatta skade på fisket.
5. Å betala reguleringsavgifter etter lova sine maksimumsatsar.
6. Dersom det skulle visa seg at vegen langs Hamlagrøvatnet skulle verta skadd på grunn av reguleringa, må konsesjonssøkjaren ta kostnaden med mogeleg grunn m. v. for omleggjing eller utviding av vegen.
7. Å halda gjerde der det er turvande.

Som det går fram av vedlagte utskrift var det 11 som røysta mot yterlegare regulering av Hamlagrøvatnet.»

Voss komm. elektrisitetsverk, vedtak i styremøte 12. oktober 1960:

«Som det går fram av utgreidinga frå B. k. k. er det aktuelt med:

1. Senking av Hamlagrøvatnet ytterlegare 12,5 m frå kote 570,215 til kote 567,715.
2. Å overføra frå Ljosvatn og Holmevatn sine nedslagsfelt 4,8 km² til Hamlagrøvatn.
3. Om turvande, ved skjønn å krevja avstått fallrettane for Ljosvatn og Holmevatn.

Sovidt styret kan skjøna er det nokre tallmessige feil i B. k. k. si utgreiding.

Desse er:

1. Kotehøgd 567,715 som er oppført i søknaden som lågaste regulerte vannstand i Hamlagrøvatn skal vera kote 557,715.
2. På teikningen over tunnelen millom Ljosvatn og Holmevatn er HVR sett til kote 822,5 og LVR til kote 821. Dette gjev ei uttapping av Ljosvatn på 1,5 og ikkje slik som ført opp i forslaget til manøvreringsreglement der det står 2,5 m.
3. I utgreidinga side 6 er Holmevatn oppført med ei vidd på ca. 20 mål. Dette er visleg alt for lite, og styret meiner at 150—200 mål er meir rett.

Styret er godt kjent med dei vanskelege tilhøve B. k. k. har i dag innan sitt forsyningsområde, slik at rasjoneringstiltak er turvande og at det er sterk trong for auke i magasina.

Ut frå dette synet er det skjønleg at B. k. k. har teke desse reguleringstiltaka opp.

Reint generellt må ein seia at Hamlagrøvatn i dag er so sterkt regulert at den vesentlege delen av ulempone og skadene alt er tilstades, men det er òg utan tvil at alle ulempor og skader vert større med den auken i reguleringa som B. k. k. no søkjer om løyve til.

Styret kan vanskeleg tenkja seg at fyllingstilhøva i Hamlagrøvatn vert betre etter at desse reguleringstiltaka er utført og vil difor peika på fylgjande:

Tilhøva for fiske i Hamlagrøvatn er det vel rett og seia alt no for det meste er øydelagt, men det er og klårt at med enno 12,5 m nedtapping kan fisket heilt avskrivast. Når det gjeld ferdsla på Hamlagrøvatn er det serleg stølane Øyaset og Sveindalen som tilhøva vert umogelege for og styret finn B. k. k. sin påstand, om at det i dag er ein stølsveg rundt vatnet frå Hodnaberg, ikkje å vera rett, då dette berre må seiast å vera ein krøtersti.

Styret finn at det må vera eit vilkår for denne utvida reguleringa at det vert bygd veg frå Hodnaberg og til desse stølane.

Som før peika på er straumtilhøva i B. k. k. sitt forsyningsområde sers vanskelege og sett ut ifrå den synsstad er det ikkje godt for styret i Voss komm. Elektrisitetsverk å råda frå den utvida nedtappinga av Hamlagrøvatn, sjølv om det er mykje som gjer at ein må stella seg tvilande til spørsmålet.

Når det gjeld overføringa av Ljosvatn og Holmevatn finn styret å kunna råda til dette, men peikar på at grunneigarane ser ei oppdemming på 1—1,5 m som gunstigere for seg enn den nedtappinga B. k. k. søkjer om.

Når det gjeld reguleringsavgiftene vil styret råda til at her vert sett fram krav om lova sine maksimalsatsar. Dette sett ut ifrå dei relativt småe effektmengdene ein vinn inn, i høve til dei ulemper og skader reguleringa kan koma til å valda. Her meiner ein og det kan takast omsyn til dei noverande reguleringsavgifter er sers låge.»

Protestskriv mot regulering av Hamlagrøvatnet:

«Underskrivne grunneigarar, hytte- og tomteeigarar og andre interesserte seier med dette frå at me er sterkt mot at det vert gjeve konsesjon for B. k. k. til å tappa ned Hamlagrøvatnet i samsvar med dei nye planane for regulering av vatnet.

Ein syner til vedlagde grunngjeving.»

Grunngjevinga lyder:

«Hamlagrøvatnet har synt seg å ha nokså variert botn. Dette har kome tydeleg fram når vatnet har vore sterkt nedtappa. Det er relativt fast grunn (utanom fjell) ned til ca. kote 580. Som så går over til å verta meir slammprega etter djupare ein kjem. Det har også mange stader synt seg å vera tildels fårleg evje og kvikkleire.

Ved ei så sterk nedtapping (til 30 m under normal vannstand) er det desse forhold og skadeverknadene av dei ein vil gjera merksam på.

1. *Ferdsla på is og vatn.*

Det er nå stølane Øyaset og Sveindalen som tilhøvet vert umogeleg for. Ein ser inga anna løysing enn at det til desse stølane må verta bygt veg, dersom vatnet skal verta sterkt regulert. Nemnast bør det òg at desse stølsbrukarane ennå idag slit med den hendra ferdsla ved nåverande regulering då vilkora ved skjønsavgjerd av 1928, ikkje er oppfylt av B. k. k.

Vert vatnet tappa ned til 30 m vert det heilt slutt med all ferdsle på vatnet såvel vinter som sumar.

2. *Vassbruken.*

Då det på fleire av stølane, til sine tider er vanskar med å finna drikkevatn for dyra, og elles til husbruk, i bekkene. Det er då vatnet ein må ty ned til.

Låg vannstand vil vera mykje til meins, og direkte fårleg med di dyra kan setja seg fast i evja når dei først søkjer ned til vatnet.

3. *Beitevanskar.*

På sine stader vil det om våren vera mogeleg for sauene å gå over turrlagde belte og koma over på andre beite. Så vil vatnet når vannstanden stig stengja vegen. Beista vil då ta på avvegar og verta vanskeleg å finna.

4. *Skade på fiske.*

Fiskemengda vil ein halde oppe eindel ved å sleppa yngel, sjølv om gyteplassane vert øydelagde ved reguleringa. Men alt fiske i Hamlagrøvatnet går for seg frå båt. Då det ved some av stølane vil vera svært lite vatn att til å ro i og ved det som framfor er sagt om botnforholda vil nok alt fiske måtte avskrivast dersom vatnet vert tappa ned meir enn tilhøvet nå er. Indirekte er det vel dette som er det aller største tap. Det er som avkobling og feriehugnad for alle sommergjestene dette har så mykje å seia. Det har etter at bilvegen kom vore ein aukande trafikk nettopp når det gjelde bortleiging av hus til turistar og feriefolk. Og det er skjønleg fordi ein her hadde vatn med fisk og fjellvidder samstundes.

6. (5?). *Utrasing og det estetiske tap som yttarleg regulering vil føra med seg.*

Når det gjeld utrasing er det nok å visa til Sveindalsøyane. Etter at vatnet vart sterkt nedtappa rasa det ut store områda med grunn ut i vatnet. Ved Seindalsøyane og ved Nordre Hamlagrø rasa det ut mange mål jord som forsvant i vatnet.

Vert vatnet tappa meir ned enn nå må ein rekna med at det vil rasa ut mykje meir grunn.

Eit enkelt reknestykke over desse planlagde nye nedslagsfelt som skal tilførast: m^2 i forhold til det auka tappemagasin, syner klart at fyllingstilhøva blir langt dårlegare. Ved normal nedbør må ein då rekna med at dette gråbrune skjemmande belte og dei store sår etter jordmassar som har rasa ut i vatnet vil vera det som dominerar landskapet.

Den tekniske utviklinga krev at Hamlagrøvatnet i framtida vil verta sterkt tappa.

Såleis kan ein rekna med at Hamlagrøtraktene vert å avskriva som utfarts- og feriestad dersom vatnet vert ytterlegare nedtappa.

Når ein ser på dei relativt små energimengder som vil vera vunne så burde det vera klårt at her er det rettare å seia både — og.

Både nytta ut vatnet med den regulering ein har idag, og så lata distriktet få halda fram med å nytta og byggja ut sine verdier.

Ein er viss om at om B. k. k. får høve til å tappa vatnet meir ned enn nå så vert skadeverknadene større enn vinninga. Det kan ikkje vera noko å vinna ved ei slik nedtapping på langt sikt. Det er for å møta ein krisesituasjon at planane er arbeidt ut.

Dersom B. k. k. får konsesjon på å tappa ned vatnet meir vil truleg fleire skadeverknader syne seg enn som her er påpeika. Det vil vera nye forhold som oppstår som truleg vil føra til vanskar ein ikkje ennå er merksam på.

Vinninga i forhold til tapet ved større regulering må vera grunnlaget for forhandlinga om konsesjon.»

O. S. Seim m. fl., brev av 31. desember 1960:

«Underskrivne grunneigarar på stølen Grønestad krev at dersom det vert gjeve konsesjonsløyve for den nye senkinga av Hamlagrøvatnet, imot vårt samtykke, at me då får framlagt linja og fri straum til stølen vår.»

Otto Svane, brev av 3. februar 1961:

«I punkt 2 i vilkåra for konsesjon ser eg at konsesjonssøkjaren er pålagd å byggja kraftline og å gje fri straum til stølane på Grønnestad og dei andre stølane på nordsida av Hamlagrøvatnet.

Då eg eig hytte på nordsida av Hamlagrøvatnet, ca. 200—250 m frå det påtenkte tunnelinnslaget vil min eigedom med tunnelen og den vidare nedtappinga av vatnet, verta så mykje forringa i verdi at eg meiner å koma med i vilkåra i pkt. 2 i likheit med dei andre grunneigarane. Ber Voss Formannskap ta hensyn til dette.»

Fylkesmannen i Bergen og Hordaland, påskrift 24. februar 1961:

«Sendes med vedlegg tilbake til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Hovedstyret, Oslo, under henvisning til de uttalelser i saken som foreligger fra Voss og Kvam kommunestyrer, fylkeslandbruksstyre og andre interesserte.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt ansøkeren, som i brev av 30. august 1961 bemerker:

«Vi har mottatt Deres skrivelse av 13. mai 1961 hvormed fulgte diverse uttalelser til vår søknad av 8. juli 1960 om konsesjon for ytterligere senkning av Hamlagrøvatn og overføring av Ljosvatn og Holmevatn til Hamlagrøvatn. Ved en inkurie er saken blitt liggende ubesvart her. Vi beklager dette, og håper at sakens videre behandling ikke vil forsinkes av den grunn.

Da uttallesene stort sett går i samme retning, vil vi tillate oss å fremkomme med våre bemerkninger til de interesserte parters uttalelser under ett.

Det er nå snart gått 19 år siden den store senkning av Hamlagrøvatn ble gjennomført Siden har vannstanden variert som det fremgår av kurven på vedlagte tegning nr. 3479.

I alle disse år har Dale kraftstasjon, hvis hovedmagasiner er Torfinnsvatn og Hamlagrøvatn, vært kjørt for fullt i tappeperioden. Bortsett fra årene 1951 og 1961, da man hadde rasjonering, og i mindre utstrekning i 2—3 andre år, har man således ikke hatt behov for å kjøre mere vann ut av Hamlagrøvatn enn kurven viser. Den gjennomsnittlige laveste vintervannstand lå i årene fra våren 1943 til våren 1961 (egentlig i slutten av november 1960) ca. 10,8 m under normalvannstand, mens konsesjonsgrensen er 17,5 m. På samme måte har den gjennomsnittlige høyeste sommervannstand ligget ca. 1,3 m under Hamlagrøvatnets normalvannstand. Når vi nå ønsker å øke Hamlagrømagasinet og overføre nye nabofelter til dette er det for, i første omgang som i konsesjonssøknaden nevnt, å sikre distriktets kraftforsyning i særlig vanskelige år. Vi vil da med de store reservemagasiner i Torfinnsvatn og Hamlagrøvatn kunne oppnå å kjøre alle kraftstasjoner i Bergsdalsvassdraget som vinterstasjoner langt sikrere enn hittil.

Etter hvert som våre vassdrag blir utbygget og samkjøringen med andre distrikter blir mere effektiv, vil tappingen fra Hamlagrøvatn normalt opphøre så snart snesmeltingen tar til, og ikke gjenopptas før man har sikret seg en viss magasinbeholdning til neste vinters drift. Dale og Fosse kraftstasjoner blir da en vesentlig del av sommeren å betrakte som flomstasjoner for tilsiget nedenfor Hamlagrøvatn. Disse forhold, sammen med den i konsesjonssøknaden omtalte innføring av Kaldåens nedslagsfelt på ca. 16 km², og overføringen av Holmevatn—Ljosvatn på 4,8 km² og Fugledalsvatnet (Solheimdalsfeltet) på 6,7 km², vil medføre at fyllingen av Hamlagrøvatnet om våren og sommeren vil gå hurtigere enn før.

Vi kan ikke uttale oss om de vanskeligheter reguleringen hittil har skapt for transporten til stølene, men bare anføre at vi fra 1948—1955 selv drev ganske store anleggsarbeider, for hvilke vi var avhengig av å transportere alt materiell over vannet — først for Songrøoverføringen, siden for overføringen fra Løkjesdalen og Breisettjern. Transporten ble utført med enkle midler, uten særlig store vanskeligheter.

På kote ca. 570 går der fjellterskler i vannet fra Bjørndalsneset til Sveindalsneset og fra Sandneset til Dyraneset. Vannstanden i buktene øst — henholdsvis vest — for disse terskler vil derfor ikke komme til å synke lavere enn til nevnte kote, dvs. til den nåværende konsesjonsgrense.

Av de 4 stølsgrender på sørsiden av vannet som ikke har vei, ligger stølene Sveindalen og Lien innenfor disse deler av vannet.

Forholdene der vil således bli noe annerledes enn på Øyaset og Søre Hamlagrø, som grenser mot de deler av vannet som mest berøres av konsesjonssøknaden. Det samme gjelder Blåkollen, som ligger ved Blåkollvatn ca. 1 km i luftlinje fra Hamlagrøvatn.

Selv om transportforholdene enkelte steder til sine tider kanskje kan bli vanskeligere hvis det blir gitt tillatelse til å senke Hamlagrøvatn ytterligere, kan vi ikke forstå annet enn at kravene om bygging av bilvei til Søre Hamlagrø og Øyaset — tilsammen ca. 9 km — og kraftlinjer med levering av fri strøm er urimelige.

Slike anlegg vil dessuten eventuelt komme til å skjemme omgivelsene ytterligere.

Vi mener at spørsmålet om erstatning for eventuelt økede transportvanskeligheter og de øvrige ulemper kan løses ved skjønn.

Når det gjelder grunneiernes ønske om å heve Holmevatn 1,5 m i stedet for å senke det 2,5 m, er vi nokså uforstående. Det er selvfølgelig ikke noe i veien for at vi eventuelt kan legge tunnelterskelen på samme nivå som det nåværende utløp og stenge dette med en dam med tilstrekkelig høyde. Forholdene i Holmevatn skulle da bli omtrent som før.

Vi er ikke interessert i noen oppdemning, og håper at spørsmålet kan løses eventuelt ved direkte konferanse med oppsitterne.»

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 13. juli 1928 ble Bergenshalvøens kommunale kraftselskap meddelt konsesjon på regulering av Hamlagrøvatn med 0,32 m oppdemning og 17,5 m senkning. Samtidig ble det gitt tillatelse til regulering av Torfinnsvatn med 5 m oppdemning og 30 m senkning, samt til overføring av Torfinnos øvre del til Hamlagrøvatn.

Ved kgl. resolusjon av 2. juli 1948 fikk kraftselskapet dessuten tillatelse til å regulere Bergsdalsvassdraget ytterligere, og å overføre til Hamlagrøvatn øvre del av Flatabø- og Frydlielva.

Av de nevnte reguleringer gjenstår regulering av Vetle- og Småbrekkevatn i Bergsdalen, kfr. departementets bestemmelse av 9. november 1957.

Den foreliggende søknad gjelder:

1. Ytterligere senkning av Hamlagrøvatn med 12,5 m.
2. Overføring av avløpet fra Ljosvatn og Holmevatn begge i Torfinno til Hamlagrøvatn.

Søkeren har i brev av 5. februar 1962 bedt om at de to deler av søknaden må bli behandlet hver for seg.

Hovedstyret finner på det nåværende tidspunkt ikke å kunne ta standpunkt til søknaden

om ytterligere regulering av Hamlagrøvatn. En ønsker å avvente bl. a. sakkyndig uttalelse vedrørende fisket, og tar derfor opp til behandling bare del 2 av søknaden, nemlig overføring av avløpet fra Ljosvatn og Holmavatn.

Ljosvatns- og Holmavatns nedbørfelt har hver for seg avløp til Torfinno, som igjen renner ut i Vosso. Ljosvatns nedbørfelt, som er ca. 1,7 km², tenkes overført mot Holmavatn gjennom en ca. 190 m lang tunnel. Fra Holmavatn hvis nedbørfelt er ca. 3,1 km², er det så meningen å føre vannet gjennom en ca. 1 400 m lang tunnel med ca. 4 m² tverrsnitt til en bekk ovenfor Bjørndalen. Denne bekk har sitt naturlige avløp til Hamlagrøvatn.

Det er ikke planlagt noen avstengningsinnretning ved Ljosvatn. I planen for overføring av Holmavatn inngår en enkel avstengningsinnretning.

Ved denne overføring er årsavløpet fra Hamlagrøvatn beregnet til å øke med ca. 12 mill. m³.

Den regulerte vassføring antas å øke med ca. 0,35 m³/sek. Det vil etter en foreløpig beregning svare til ca. 2 580 nat.-hk, hvorav ca. 2 210 nat.-hk ved Dale og Fosse og ca. 370 nat.-hk ved den planlagte kraftstasjon på Kaldestad.

Omkostningene med disse overføringene er beregnet til kr. 1 800 000.

Søkeren mener at omsøkte overføring er den eneste måte hvorpå vannet fra disse felt kan utnyttes på en økonomisk forsvarlig måte, da en utnyttelse mot Torfinno vil være utenkelig.

Når det gjelder skader og ulemper antar søkeren at fiskebestanden i de to vatn vil bli noe redusert. Det er ikke fremkommet noe som tyder på at overføringen vil skape vansker for ferdselen i fjellet. Fløtning forekommer ikke. Noen gravning langs strendene regner søkeren med at det neppe blir, men det antas at det kan bli litt gravning i bekkefarene som tunnelene munner ut i.

Voss jordstyre har tilrådd overføringen, men peker på at en oppdemning av Holmavatn vil være til mindre ulempe for grunneierne enn en senkning på 2,5 m.

Voss herredsstyre og Voss kommunale elektrisitetsverk har sluttet seg til dette syn.

I tillegg til kraftinnvinning vil overføringen medføre en fordel ved at fyllingen av Hamlagrømagasinet vil bedres.

Etter det som foreligger finner Hovedstyret at skadevirkningene ved dette tiltaket må betraktes som mindre vesentlige og mener avgjort at betingelsene er til stede for å kunne gi tillatelse etter reguleringslovens § 8. Man anbefaler derfor at søknaden om overføring av Ljosvatn og Holmavatn blir innvilget på de vilkår som er foreslått i vedlagte utkast. Om disse bemerkes:

Konsesjonstid — post 1.

Konsesjonen er her foreslått gitt på ubegrenset tid som i selskapets konsesjon av 2. juli 1948.

Det er tatt med bestemmelse om at konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonsavgifter — post 2.

I konsesjon av 2. juli 1948 er kommuneavgiftene satt til kr. 1,50 pr. nat.-hk og avgift til staten kr. 0,50.

Av kommuneavgifter fastsatt i den senere tid for overføringer — med og uten reguleringsmagasiner — kan nevnes kr. 4 pr. nat.-hk for overføring av et par bekker til driftstunnelen i Søndenå kraftverk (A/S Saudefaldenes konsesjon av 10. november 1961) og for overføring med regulering av Arstadelva (I/S Sundsfjord Kraftlags konsesjon av 9. juni 1961), kr. 3,50 pr. nat.-hk for ytterligere overføringer med regulering for Lyse kraftverk (konsesjon av 16. juni 1961), for Fortun kraftverk (konsesjon av 1. juli 1960) og for overføring av Øvre Namsen (kgl. resolusjon av 10. juli 1959).

I nærværende tilfelle har Hovedstyret funnet satsene kr. 1 pr. nat.-hk til staten og kr. 3,50 pr. nat.-hk til kommuner passende.

Fiske — post 12.

Det har vært henstilt til Landbruksdepartementet om å avgi sakkyndig uttalelse vedrørende fisket. Slik uttalelse foreligger ikke. Hovedstyret foreslår derfor å sette samme vilkår som foreslått for overføring av Rundevasselv m. v. til Haugsdalsvassdraget.

Kraftavståelse — post 15.

Det er som vanlig betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten.

De øvrige foreslåtte vilkår skulle det ikke være nødvendig å komme nærmere inn på.

Fra kraftselskapet er kommet inn følgende brev datert 18. juni 1962:

«Vi viser til vår søknad av 8. juli 1960 om tillatelse til blant annet å overføre avløpet fra Holmevatn til Hamlagrøvatn, og skal be om følgende endring:

Holmevatn senkes 0,5 m i månedene juli—september og i året for øvrig 1,0 m.

Den senkningen som er nevnt i konsesjonssøknaden — 2,5 m — kommer således ikke til utførelse.»

Hovedstyret har ikke noe å bemerke til denne endringen og anbefaler den. Grunn-

eiernes ønske om hevning av vannstanden skulle derfor være tilfredsstillet.

Fordi det ved Holmavatn skal være et enkelt avstengningsorgan har Hovedstyret funnet det nødvendig med et manøvreringsreglement. Utkast vedlegges.

Det er søkt om tillatelse etter vassdragslovens § 148 om nødvendig å kreve avstått fallrettighetene for Ljosvatn og Holmavatn. Etter Hovedstyrets mening skulle det ikke være nødvendig med slik særskilt tillatelse etter § 148, idet overføringskonsesjon gir tilstrekkelig hjemmel.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 3. juli 1962.»

Hovedstyrets utkast til betingelser er med visse redaksjonelle endringer av postene 8—11 sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved overføringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i Bergsdalsvassdraget. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

12.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av overføringen yngel og/eller settefisk i det antall, av den art og på de steder som vedkommende departement bestemmer. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

Hvis vedkommende departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta undersøkelser for å fastslå den årlige utsetting er konsesjonæren forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

De vannfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den bruksstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

16.

Ved anlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

17.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Overføringsanleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Overføringsanleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Overføringsanleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

18.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

19.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement for Bergenshalvøens kommunale kraftselskaps overføring av avløpet fra Ljosvatn og Holmavatn til Hamlagrøvatn er sålydende:

«1.

a) Ljosvatn på kote 823,0 kan senkes med 2 m til kote 821,0, og avløpet fra dets ca. 1,7 km² store nedbørfelt overføres via Holmavatn til Hamlagrøvatn.

b) Holmavatn på kote 689,0 kan senkes med 1,0 m til kote 688,0 og avløpet fra dets ca. 3,1 km² store nedbørfelt overføres til Hamlagrøvatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den tidligere flomvassføring i Bergsdalsvassdraget så vidt mulig ikke forøkes. For Holmavatns vedkommende skal vannstanden i sommermånedene juli/september ikke være under kote 688,5 dvs. maksimum 0,5 m under naturlig vannstand. For øvrig kan vannslipningen foregå etter Bergenshalvøens kommunale kraftselskaps behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Vassdragsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomavløpet ikke hindres av is eller lignende, samt at reguleringsinnretningen ved Holmavatn til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes, ved hver måneds utgang avskrift til Vassdragsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til hovedstyrets innstilling og rår til at det blir gitt tillatelse til den omsøkte overføring av Ljosvatn og Holmavatn til Hamlagrøvatn på vilkår som foran inntatt. For så vidt angår søknaden om tillatelse til ytterligere regulering av Hamlagrøvatn, utstår avgjørelse til Hovedstyret anser saken tilstrekkelig forberedt.

Som det vil framgå vil overføringen som etter den opprinnelige plan er beregnet å koste kr. 1 800 000 og gi en samlet kraftøking på 2 580 nat.-hk ikke medføre skader eller ulemper som kan ansees vesentlige i forholdt til nytten av tiltaket. De ulemper for ferdsel, fiske m. v. som er påberopt på grunn av at Holmavatn opprinnelig var søkt tillatt senket 2,5 m, må etter planendringen som forutsetter maksimum senking 1 m, antas å være blitt betraktelig redusert. Planendringen antas for øvrig også å kunne få innvirkning på omkostningsoverslaget uten at man har funnet grunn til å innhente nærmere opplysninger om dette. For den beregnede kraftøking vil planendringen etter det som underhånden er opplyst fra Hovedstyret, ikke få betydning.

Til Hovedstyrets forslag til avgifter kr. 1 og kr. 3,50 pr. nat.-hk til henholdsvis staten og kommuner, har man intet å bemerke. Heller ikke til vilkårene for øvrig som er svarende til dem som er oppstillet for konsesjonen av 2. juli 1948 med visse tillempinger i samsvar med nåværende lov og praksis.

På grunn av at senkingen av Holmavatn — av hensyn til skadevirkningene — vil bli redusert til 0,5 m i juli/september, blir det nødvendig med en avstengningsinnretning og man vil rå til at det blir fastsatt manøvreringsreglement overensstemmende med Hovedstyrets foran siterte forslag.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Bergenshalvøens kommunale kraftselskap å overføre Ljosvatn og Holmavatn i Torfinno til Hamlagrøvatn, i det vesentlige i samsvar med søknad av 8. juli 1960 og planendring av 18. juni 1962, og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 31. august 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for overføringen som gjeldende inntil videre overensstemmende med det utkast som er inntatt i samme tilråding.

37. Lund kommunale elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Stølsvatn i Hauklandsvassdraget, Rogaland fylke.)

Kgl. res. 7. september 1962.

I anledning søknad fra Lund kommunale elektrisitetsverk, datert 4. januar 1960, om tillatelse til ytterligere regulering av Stølsvatn i Hauklandsvassdraget, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 4. juli 1962 avgitt følgende innstilling:

«Fra Lund kommunale elektrisitetsverk, har Hovedstyret mottatt følgende søknad datert 4. januar 1960:

«I følge vedtak i el.verkets styre den 21. oktober, og av Lund kommunestyre den 5. desember 1959, — søker herved Lund komm. Elektrisitetsverk — i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 m.f., om tillatelse til å øke reguleringen i Stølsvatn i Hauklandsvassdraget fra nå 4,5 m til i alt 11,5 m, hvorved magasinet øker fra 2,3 mill. m³ til i alt 5,3 mill. m³.

Økningen av magasinene er nødvendig for å sikre driftsvann til kommunens kraftverk.

Ved skjøte av 21. juli 1944 og tidligere kjøpekontrakt, har kommunen erverver alle nødvendige rettigheter for utbygning og regulering av vassdraget.

Lund komm. el.verk anmoder i henhold til reguleringslovens § 10, 2. ledd om at konsesjonen gis på ubegrenset tid. Videre anmodes det i henhold til § 11, at avgiften settes lav, og at avgiften til egen kommune og fylke bortfaller.

For øvrig vises til tidligere konsesjon om regulering og overføring av Skårsvassdraget, av 24. september 1954 og 28. januar 1955.

2. *Oppgaver i henhold til reguleringslovens § 5.*

a. Lund komm. el.verk har ervervet og bygget ut Hauklandsvassdraget og Skårsvassdraget i et felles fall ved Haukland kraftverk. Fallhøyden er 250 m, samlet nedslagsfelt 13,8 km². Der er installert 2 maskiner med samlet turbinytelse på 3 800 hk, henholdsvis 1 050 kW og 1 750 kW. Generatoreffekt er 3 450 kVA. Nåværende rørledning regnes å kunne yte 1 750 kW med en vannføring på 0,95 m³/sek.

Kraften leveres innen Lund herred, til husholdninger, gårdsbruk og en allsidig småindustri. El.verket har ingen samkjøringsmuligheter med andre distrikter.

Gjennomsnittsavløpet antas å være 0,046 m³/sek. pr. km² for begge vassdrag, i sammen blir dette 0,635 m³/sek., og samlet årsavløp 20 mill. m³.

Ved beregning etter brukstid og stedlige forhold, antas vassdragene i bestemmende år å kunne yte 2 100 kW i max, eller 12 mill. kWh. Der må da reguleres slik at en får 58 pst. magasinering, eller 11,5 mill. m³.

Hauklandsvassdraget har et nedslagsfelt på 9,3 km², og et regulert magasin på 0,4 mill. m³ i Stemmevatn, og 2,3 mill. m³ i Stølsvatn — regulert omkring år 1930.

Skårsvassdraget har et nedslagsfelt på 4,5 km² og et regulert magasin på 1,4 mill. m³ i Gilevatn, Midtgilen og Skårstemmevatn — regulert år 1955.

Nåværende regulering er i alt på 4,1 mill. m³ eller 20,5 pst.. Etter de driftserfaringer vi har, skulle dette i bestemmende år gi 1 200 kW i max, eller 7 mill. kWh. Leveringen siste året var 1 570 kW, og 7,8 mill. kWh.

Prosjektert utbygning i 1960.

For å skaffe driftsvann til 1 750 kW eller 10 mill. kWh årlig, må magasinene økes fra 20,5 pst. til 35,5 pst., eller fra 4,1 til 7,1 mill. m³. Den mest rasjonelle løsning er å foreta senkning av Stølsvatn. Stølsvatn har nå et areal på 0,51 km² og er regulert 4,5 m, med et magasin på 2,3 mill. m³.

Stølsvatn er prosjektert senket ytterligere 7 m, vannarealet blir da noe mindre, og vi har beregnet magasinet til 3 mill. m³. Senkningen foretas ved å slå inn en tunnel like over vannstanden i nedenforliggende Stemmevatn som er kraftverkets inntaksbasseng.

Der blir en kanal på 100 m, og en tunnel på 357 m lengde, med et tverrsnitt på 3,5 m², og med utslag under vann. Synk og luke utføres for full utbygning med i alt 20 m reguleringshøyde. Luken blir 1 × 1 m, med håndopptrekk, leveres av anerkjent firma som foretar beregning og konstruksjon.

Omkostningsoverslag:

Tunnelinnsprengning, synk og kanal	kr.	88 700
Utslag, lukehus, innstøp av luke m. m.	»	11 300
Luke med opptrekk	»	18 000
	kr.	118 000
Maskiner og utstyr, kraftledninger, brakke, veier m. m.	»	52 000
Sum	kr.	170 000

b. Reguleringen vil gi store fordeler for småindustrien på stedet, som er helt avhengig av stabil strømlevering. På grunn av økt strømforbruk vil det nå med års mellomrom kunne oppstå total stans i strømleveringen med nåværende magasiner. Samtidig som reguleringen vil sikre mot driftsstans, vil vi kunne øke strømleveringen med ca. 200 kW med nåværende maskiner og rørledning.

c. Reguleringen omfatter kun senkning av vannstanden med 7 m i tillegg til nåværende regulering på 4,5 m.

Etter 30 års drift med 4,5 m regulering så har det vist seg at reguleringen i Stølsvatn ikke har forårsaket noen skader eller ulemper av noe slag, heller ikke på fisket.

d. Reguleringen kan ikke forårsake noen skade, der blir bare foretatt senkning, og området består vesentlig av bratt fjellterreng, enkelte steder jord med litt skog.

e. Etter elektrisitetsverkets oppmåling i 1948 med utgangspunkt fra jernbanens høyde-

merker, ligger kraftstasjonens gulv på kote 76,25 m o. h. Høyeste regulert vannstand i Stemmevatn (inntaksbassenget) kote 326,5. Stølsvatn ligger 13 m høyere på kote 339,5 som er nåværende høyeste regulerte vannstand. Opprinnelig vannstand i Stølsvatn har vi antatt til kote 337.

	Øvre kote	Nedre kote	Opp	Ned	Reg. høyde
Nåværende regulering	339,5	335,0	2,5	2,0	4,5 m
Prosjektert regulering	339,5	328,0	2,5	9,0	11,5 m

Som basis for høydene er faststøpt messingbolt 6 m nordenfor synk ved Stølsvatn, med kote 351,56 F. M.

Bunnsvill for tappeluken blir ca. kote 327,0.

f. Vassdraget har et nyttbart fall på 250 m hvor nevnte kraftverk er bygget.

Nedenfor Lund komm. el.verk har Haukland Trevarefabrikk et kraftverk som nytter 8 m fall. Der er videre noen få meter fall før bekken faller ut i Moi's ånå, men dette fall kan økonomisk bare utnyttes i forbindelse med Trevarefabrikken.

g. Av nedenforliggende bruk og vannfall er det bare Haukland Trevarefabrikk som kommer på tale, og disse har solgt sine reguleringsrettigheter til Lund komm. el.-verk.

3. Angående arbeidsforholdene så antas det å bli 3 mann fra bygda, og disse vil den vesentlige tiden bo hjemme, eventuelt i en passe brakke som settes opp på stedet.

Der vedlegges kart og profiler for tunnelen, samt Gradteigskart C. 39 Vest, med inntegnet nedslagsfelt.

Skårsvassdraget er betegnet med Gilevatn kote 393 og kote 380.

Hauklandsvassdraget er betegnet med «Hauklandsvatn 345» av oss benevnt «Stølsvatn kote 339,5 og Stemmevatn 330, vår kote er 326,5 m o. h.

Alt følger vedlagt i 5 eksemplarer, samt utskrift av kommunestyrets vedtak angående reguleringssøknaden.»

Søknaden er kunngjort i Norsk Lysingsblad 16. og 20. januar 1960 (nr. 13 og 16) og dessuten i Flekkefjordsposten og Dalane Tidende. Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Lund kommunestyre har behandlet saken i møte den 5. desember 1959 og fattet følgende enstemmige vedtak:

«Kommunestyret samtykker i at det søkes konsesjon på regulering av Stølsvatn. Kommunestyret vil også anbefale at konsesjon blir gitt på de av El.verket søkte betingelser.

Kommunestyret mener — likesom formannskapet, at 7 m senkning i tillegg til nåværende 4,5 m ikke kan forårsake noen skader eller ulemper for almene eller private interesser.»

Skogrådet i Lund, brev av 2. april 1960:

«Lund skogråd er forelagt konsesjonssøknad fra Lund kommunale e.verk, om ytterligere senkning av Stølsvatn.

Den 2. april var skogrådet på befaring. Terrenget rundt vannet består for endel av bratt fjellterreng og endel skogmark. Fremdriften av skogen har tidligere foregått over isen eller ved fløtning på vannet.

Lund e.verk skal bare senke vannstanden i tillegg til nåværende regulering, noen skade på grunn og skog kan derfor ikke oppstå. Men for framdriften av tømmeret kan der tenkes å bli vanskeligheter.

Rådet mener derfor at konsesjonssøkeren må ha plikt til å ordne en oppkjørsel i søndre ende av vannet, fra den lavere vannstand. Der må òg ordnes en adkomst over nedre ende av den prosjekterte tunnel og kanal.

På de nevnte betingelser mener skogrådet at den søkte konsesjon kan godkjennes.»

Elektrisitetskonsulent Kolbenstvedt har i påtegning av 12. april 1960 uttalt følgende:

«Uten å kjenne Stølsvatns dybdeforhold går jeg ut fra at man ved 7 m senkning vil få et magasin på ca. 3 mill. m^3.

Jeg har en følelse av at omkostningsoverslaget for reguleringen er noe knapp.

Det er oppgitt at den nåværende rørledning kun kan føre vann til 1 750 kW mens det regnes med at man maksimum skal komme opp i 2 100 kW. For å nå dette må imidlertid rørledningen ombygges hvilket etter driftsbestyrerens oppgave vil komme på ca. kr. 150 000.

Reguleringen skulle allikevel være økonomisk forsvarlig og jeg kan gi den min anbefaling.»

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning av 19. april 1960 sluttet seg til elektrisitetskonsulentens anbefaling.

Stavanger og Rogaland Jeger og Fiskerforening, brev av 2. februar 1960:

«Vår forening har forelagt søknaden for våre fiskeriinteresserte medlemmer i Lund. Våre medlemmer har ikke noe vesentlig å innvende mot den søkte reguleringstillatelse av vassdraget, og oppdemning av Stølsvatnet fra nå 4,5 m til 11,5 m, og ytterligere nedtapping av vatnet ved tunnel i bunden. Stølsvatnet har alltid vært et meget godt fiskevatn. Ved en så stor regulering, hvor vannstanden vil bli så sterkt varierende som i Stølsvatnet, er det å frykte at aurens nåværende gyteplasser vil bli delvis ødelagt. Det går nå en bekk fra Stølsvatn til Hesvatnet. Den nedre del av bekken består av noen små loner hvor auren hittil har hatt fine gyteplasser, denne del av bekken vil ved oppdemningen delvis gå sammen med Stølsvatnet. Den del av bekken som blir liggende ovenfor det oppdemmede vatn, er svært uren. Ved en opprenskning av denne ville en kunne få nye gyteplasser. Om dette er nok til å holde fiskebestanden oppe, kan ikke sies med sikkerhet. Det burde tas med i konsesjonsbetingelsene pålegg om at eventuell skade på fisket skal rettes på ved

utsetting av aure-yngel eller settefisk. Det sikreste ville være å få fiskerikonsulenten for Vestlandet til å se på forholdene og mulighetene for å rette opp eventuell skade.»

Statens Friluftsråd, brev av 1. juli 1960:

«Statens Friluftsråd har ikke noe vesentlig å merke til reguleringen. Stølsvatn har hittil vært et godt fiskevatn, og en foreslår at det i konsesjonsvilkårene tas inn bestemmelse om plikt for konsesjonæren til å avhjelpe mulig skade på fiske etter departementets nærmere bestemmelse.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt søkeren, som i brev av 1. juni 1962 bemerker:

«Fiskerforeningen har særlig bemerket at gyteplassene blir ødelagt ved oppdemming av Stølsvatn. Foreløpig blir oppdemming ikke foretatt, og den søkte senkning 7 m vil bare delvis bli aktuell, anslagsvis en gang hvert 5. eller 10. år, de andre år blir reguleringen inntil 4,5 m slik den har vært helt fra 1911—1931 årene.

Elektrisitetsverket antar at skaden på fiske av denne grunn ikke vil øke i forhold til tidligere.

Nåværende regulering 4,5 m er utført av grunneierne selv i årene 1911 til 1931, og kommunen kjøpte først kraftstasjonen med tilhørende vannrettigheter i 1943, og har ingen forandringer gjort med reguleringen av dette vannet.

Det synes derfor rimelig at utsetting av yngel og eventuelt opprenskning slik som antydet av fiskerforeningen, kan utstå inntil den prosjekterte oppdemming blir iverksatt.»

Saken ble 11. januar 1960 sendt Landbruksdepartementet til sakkyndig utredning. Tross purringer 14. november 1960 og 6. juni 1962 har man ikke mottatt noen uttalelser derfra.

Hovedstyret skal bemerke:

Lund kommune har sin elektrisitetsforsyning fra et kommunalt kraftverk i Hauklandsvassdraget som ligger innen kommunen og faller ut i Moisåni i nærheten av Moi jernbanestasjon. Det utnyttede bruttofall er tidligere oppgitt til 248 m. I Stemmevatn, som er inntaksbasseng, og i Stølsvatn (Hauklandsvatn) er det tidligere konsesjonsfritt tilveiebragt magasin på tilsammen 2,7 mill. m^3, 0,4 mill. m^3 i Stemmevatn og 2,3 mill. m^3 i Stølsvatn. Det siste er regulert 4,5 m ved 2,5 m oppdemming og 2,0 m senkning. Ved kgl. resolusjon av 24. september 1954 ble det gitt Lund kommunale elektrisitetsverk tillatelse til å overføre Skårsvassdraget til Hauklandsvassdraget, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1954, side 126—135, og ved kgl. resolusjon av 28. januar 1955 ble det gitt tillatelse til regulering av Skårsvassdraget, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1955, side 9—12. Nåværende regulering er i alt på 4,1 mill. m^3. Dette vil etter det som er oppgitt i bestemmende år gi 1 200 kW eller 7 mill. kWh. For å øke leveringssikkerheten for det alminnelige strømforbruk og for småindustrien på stedet søker Lund kommunale elektrisitetsverk om tillatelse til å senke Stølsvatn ytterligere 7 m. Herved vil verkets samlede magasinkapasitet øke fra 4,1 mill. m^3 til 7,1 mill. m^3. Etter en foreløpig beregning vil det gi en økt vassføring på 0,10 m^3/sek., svarende til ca. 330 nat.-hk i Haukland kraftverk og ca. 60 nat.-hk i Åna-Sira. Hovedstyret antar at det i foreliggende tilfelle er nødvendig med konsesjon, jfr. reguleringslovens § 3, pkt. 2, siste ledd.

Skadene og ulempene ved den omsøkte regulering vil etter det foreliggende innskrenke seg til vanskeligere framdrift av tømmeret og virkning på fisket bl. a. ved at gyteplassene forringes. Omkostningene er angitt til kr. 170 000. Hovedstyret er enig med elektrisitetskonsulenten i at overslaget synes svært snautt, og antar at de endelige kostnader for senkningen vil vise seg å bli betydelig høyere. Kommunen har kjøpt alle nødvendige rettigheter for regulering av vassdraget.

Hovedstyret antar at vilkåret i reguleringslovens § 8 for å gi konsesjon er oppfylt og tilrår søknaden innvilget på de vilkår som er oppstilt i vedliggende utkast.

Om vilkårene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1.

Hovedstyret foreslår, som ved de tidligere tillatelser, konsesjonen gitt på ubegrenset tid, men med rett til alminnelig revisjon av vilkårene etter 50 år, jfr. reguleringslovens § 10, pkt. 2.

Årlige avgifter, post 3.

Konsesjonene av 1954 og 1955 pålegger avgiftssatser vedrørende overføring og regulering på kr. 0,10 pr. innvunnen nat.-hk til stat og kommuner. I nærværende tilfelle er Hovedstyret stanset ved å foreslå kr. 1 pr. nat.-hk til staten og kr. 3 til kommuner.

Det foreslås videre i medhold av reguleringslovens § 11, pkt. 7 at Lund kommunale elektrisitetsverk fritas for å erlegge avgift til kommuner.

Tiltaksskjønn, post 13.

Lund skogråd hevder at reguleringen kan føre med seg ulemper for framdriften av tømmer og krever praktiske tiltak. Hovedstyret mener at konsesjonæren bør tilpliktes å

avhjelpe ulempene, og i tilfelle tvist bør spørsmålet bedømmes av et tiltaksskjønn. Det foreslås derfor særskilt vilkår om dette.

Fisket, post 14.

Det foreligger som nevnt ikke sakkyndig uttalelse fra Landbruksdepartementet. På telefonhenvendelse har fiskeriinspektørens kontor imidlertid sagt seg enig i den form på vilkåret som Hovedstyret har foreslått.

De øvrige vilkår trenger formentlig ingen kommentar.

Utkast til manøvreringsreglement vedlegges.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 3. juli 1962.»

De av Hovedstyret foreslåtte vilkår er med en endring av post 3 som det vil bli gjort rede for i det følgende, sålydende:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. Vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve disse vassfallseieres andeler i reguleringsanlegget avstått uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den hvert 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eier av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,10 pr. nat.-hk for Lund kommunale elektrisitetsverks anlegg i Hauklandsvassdraget og for øvrig kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 18, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjon er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis

major) streik eller lockout har vært mulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsene i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendig tiltak for å søke å avhjelpe de ulemper som reguleringen medfører for framdriften av tømmer. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

14.

I de områder som berøres av reguleringen plikter konsesjonæren å sette ut yngel og/eller settefisk etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Dersom departementet finner det nødvendig å foreta fiskeri-biologiske undersøkelser i de samme områder, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets bestemmelse.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved fast og tydelig vasstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvatn er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttaking av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

19.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement for Lund kommunale elektrisitetsverks regulering av Hauklandsvassdraget og Skårsvassdraget er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

	Øvre kote	Nedre kote	Oppd. m	Senk. m	Reg. h. m
Stølsvatn	339,5	328,0	2,5	9,0	11,5
Skårstemsvatn	381,5	380,0	1,5	0	1,5
Midt-Gilevatn	381,5	380,5	0,5	0,5	1,0
Gilevatn	396,9	391,4	3,9	1,6	5,5

Høydene for Stølsvatn refererer seg til faststøpt messingbolt 6 m nordenfor synk ved Stølsvatn, med kote 351,56. De øvrige høyder refererer seg til tidligere sommervasstander betegnet med henholdsvis kote 380,0, 381,0 og 393,0.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at de tidligere flomvassføringer i Hauklandsvassdraget og Skårsvassdraget så vidt mulig ikke økes. For øvrig kan manøvreringen foregå etter Lund kommunale elektrisitetsverks behov.

3.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende samt at overførings- og reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder og temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse avgjøres med bindende virkning av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til Hovedstyret og rår til at det blir gitt Lund kommunale elektrisitetsverk tillatelse til ytterligere regulering av Stølsvatn som omsøkt og på vilkår som foran inntatt.

Som det vil framgå vil verkets samlede magasinkapasitet derved øke fra 4,1 mill. m^3 til 7,1 mill. m^3 hvorved vil sikres driftsvann til kommunenes kraftverk slik at leveringssikkerheten for det alminnelige strømforbruk økes. Kraftinnvinningen er beregnet til 330 nat.-hk i Haukland kraftverk og 60 nat.-hk i Åna-Sira.

Skader og ulemper ved reguleringen finnes ikke å være vesentlige i forhold til nytten ved tiltaket og man legger med Hovedstyret til grunn at reguleringen må ansees regningssvarende selvom omkostningen antas å måtte bli vesentlig høyere enn det som angitt i søknaden, kr. 170 000.

Hovedstyret har foreslått at konsesjonæren fritas for å erlegge kommuneavgift som det foreslår satt til kr. 3 pr. nat.-hk. Departementet antar at det etter at tidligere bestemmelse i reguleringslovens § 11, pkt. 7 er opphevet ved lovendring i 1959, ikke er adgang til dette. I stedet vil departementet foreslå at avgiften for så vidt angår det kommunale kraftverk settes til lovens minimumssats kr. 0,10 jfr. post 3 i de foran inntatte vilkår.

Det er foreslått at konsesjonen gis på ubegrenset tid og på vanlige betingelser for øvrig. Dessuten er det av hensyn til ulemper for framdrift av tømmer og for fisket foreslått vilkår til avhjelp av disse, jfr. postene 13 og 14.

Man foreslår fastsatt manøvreringsreglement for Hauklandsvassdraget m. v. overensstemmende med det foran inntatte forslag.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov nr. 17 av 14. desember 1917 tillates Lund kommunale elektrisitetsverk å foreta en ytterligere regulering av Stølsvatn i Hauklandsvassdraget i Rogaland fylke i det vesentlige i samsvar med søknad av 4. januar 1960 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for Hauklandsvassdraget og Skårsvassdraget overensstemmende med utkast inntatt i samme tilråding som gjeldende inntil videre.

38. Grytten komm. elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å overføre ca. 12 km^2 av Langvatns nedbørfelt til Verma m. v.)

Kgl. res. 7. september 1962.

Grytten kommunale elektrisitetsverk har den 20. februar 1961 søkt om tillatelse til å overføre ca. 12 km^2 av Langvatns nedbørfelt til Vermadalen således at den overførte vannmengde begrenses til maksimum ca. 1,2 m^3/sek. Langvatn ligger på vannskillet øverst i Langfjelldalen og har utløp til Valldalselva. Vatnet og nedslagsfeltet ligger etter kartet i Grytten kommune, men Nordal kommune bestrider riktigheten av kartet, uten at dette kan antas å ha betydning for den foreliggende søknad. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har den 5. juli 1962 avgitt følgende innstilling:

«Fra Grytten kommunale elektrisitetsverk har Hovedstyret mottatt søknad datert 20. februar 1961, om overføring av Langvatn til Verma.

Av søknaden hitsettes:

«Grytten kommune har bygget et kraftanlegg i den nederste del av Verma. Bruttofallet som nyttes er ca. 400 m. — I anlegget er installert 2 aggregater med en samlet nominell ytelse på 9,2 MVA. I Vermavatn er skaffet til veie et reguleringsmagasin på 31 mill. m^3, dels ved senkning og dels ved oppdemming. Med denne regulering regnes det med at det normalt vil kunne produseres ca. 35 mill. kWh ved en levering til vanlig elektrisitetsforsyning. Ved samkjøring og derigjennom en større levering av kraft om sommeren og ellers til de tider det er rikelig tilløp fra de store uregulerte nedslagsdistrikt nedenfor Vermavatn, vil anleggets energilevering kunne økes betydelig.

En større og noe sikrere kraftproduksjon, særlig om våren og sommeren, vil også oppnåes ved en overføring av Langevatns nedslagsdistrikt på ca. 12 km^2 til Vermadalen. (Se vedlagte oversiktskart, bilag 1.) Snesmeltingen fra dette distrikt foregår nemlig senere utover sommeren etter at smeltingen er ferdig i Vermadalen. Ved den påtenkte overføring vil vannslippingen fra Vermavatn derfor kunne reduseres noe om sommeren og utover høsten.

Hvilke energimengder som på denne måte vil kunne påregnes innvunnet, lar seg imidlertid vanskelig beregne.

Man tillater seg under henvisning til foranstående å søke om tillatelse til å overføre ca. 12,0 km^2 av Langevatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen) til Vermaelven, således at den overførte vannmengde begrenses til maksimum ca. 1,2 m^3/sek.

Beliggenheten av det overførte felt vil framgå av oversiktskartet i målestokk 1 : 100 000. (se bilag 1.)

Elven gjennom Langfjelldalen renner nå uutnyttet i sjøen i Valldal. Langvatn og nedslagsfeltet til dette, ligger i Grytten. Kommunegrensen ligger som kartet viser, ved venstre ende av Langvatn.

Under henvisning til lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 og endringer av 7. februar 1958, skal man nedenfor framkomme med de opplysninger og oppgaver over tekniske data m. v. som kreves etter lovens § 5, punkt a til g.

a) *En fullstendig plan med forklaringer, tegninger og overslag.*

På bilag 2 er i noe skissemessig form angitt hvordan overføringen er tenkt.»

Av oversiktsskissen og planen går det fram at det på vasskillet mot Vermadalen ligger en rekke større og mindre tjern fra kote 899,65 til kote 902,28, som ved kanalisering vil kunne demmes sammen.

Ved utløpet til Valldal er forutsatt bygget en sperredam med overløp på kote 901,80 når vasstanden i Langevatn settes til kote 900,00. Dammen blir ca. 102 m lang og vil på det dypeste bli ca. 3,0 m høy. På nordsiden er anordnet et ca. 20 m langt overløp. I bunnen av dammen er forutsatt anbragt en luke ca. 1,0 × 1,0 m.

Elvestrekningene mellom de forskjellige tjern er forutsatt senket ved graving og sprengning av kanaler ned til ca. kote 900,80 og med en bunnbredde av ca. 1,5 m.

Fra enden av det østre tjern sprenges den egentlige overføringskanal mot Vermadalen. I denne kanal settes en stengevegg av betong med luke i bunnen. Luken kan reguleres slik at den kan slippe igjennom den vassmengde, inntil ca. 1,2 m^3/sek., som en til enhver tid måtte ønske overført til Verma.

Omkostningene ved overføringen er beregnet til kr. 100 000.

Det er nevnt at nøyere undersøkelser kan føre til mindre forandringer i planen og reduksjon av omkostningene.

Søknaden fortsetter så slik:

«b) *Oppgave over de fordeler som foretagendet antas å ville medføre og over størrelsen av den vannkraft som derved vil kunne tilveiebringes eller utnyttes.*

Som nevnt foran, er det vanskelig å beregne hvor store energimengder som vil kunne innvinnes, da det overførte vann er helt uregulert og heller ikke kan reguleres etter at det er overført til Vermaelven.

En skulle imidlertid anslå at det gjennomsnittlig kan utnyttes anslagsvis ca. 10 l/sek. pr. km^2 eller ca. 120 l/sek. i alt. Om sommeren noe mer, og om vinteren mindre. I anlegget på Verma vil dette representerer ca. 600 nat.-hk.

c) *Opplysning om hvorvidt og i tilfelle i hvilken utstrekning foretagendet kan antas å medføre skade eller ulempe for almene interesser såsom ferdsel, fløtning eller fiske, forandring av vattenforholdene eller lignende.*

Man kan ikke forstå at overføringen kan være til noen ulempe. Terrenget rundt Langvatn som blir neddemmet består for det meste av snaufjell og ur og egner seg lite for fjellbeite. Det finnes ikke skog. Fisket antas ikke å bli sjenert. For at eventuell fisk ikke skal ta veien ned Vermadalen, vil det på forlangende settes opp stengsel som forhindrer dette.

d) *Oppgave over den skade som foretagendet antas å ville forvolde.*

Som nevnt under c) egner ikke det neddemmede areal (ca. 20 à 30 mål) seg til beite. Noen skade ellers kan det vanskelig bli tale om, bortsett fra at eiere nedover langs Valldalselven kan gjøre krav på erstatning på grunn av at en del vann føres bort fra vassdraget. Da det som vil bli ført over til Verma er forsvinnende i forhold til vassføringen ellers i elven, må en anta at slik erstatning må kunne sees bort fra.

e) For reguleringsdammen må oppsettes forslag til reglement for manøvreringen. Det vil som foran nevnt under punkt a) bli bygget en sperredam med fast overløp. Dessuten vil det i kanalen mot Vermadalen bli anordnet en luke som forutsettes manøvrert slik at den maksimale vannføring som overføres blir ca. 1,2 m^3/sek.

Videre vil man i medhold av Lov om Vassdragene § 140, søke om tillatelse til om nødvendig ved skjønn kreve avstått vassdragsrettighetene ved overføring av Langvatns nedslagsdistrikt til Vermaelven.

Omsøkte tillatelse til å overføre vatnet fra Langvatn til Vermadalen, er under nåværende mangel på nedbør, av stor betydning for kraftforsyningen i distriktet som er avhengig av Verma kraftstasjon. — Når samkjøring kommer i stand, kan det vesentligste av den kraft som innvinnes ved denne regulering overføres til samkjøringsnettet. Det kan også betraktes som et ledd i planen om å sette inn en maskin i Verma kraftstasjon.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 4. og 8. mars 1961 (nr. 54 og 57) og dessuten i Romsdal Budstikke og Fylket.

Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Grytten kommunestyre har i møte 17. mars 1961 fattet følgende enstemmige vedtak:

«Kommunestyret vil understreke den betydning den omsøkte konsesjon vil ha for kraftforsyningen i indre Romsdal etter flere år med ekstraordinære nedbørsforhold og vil anbefale søknaden blir imøtekommet.»

Norddal kommunestyre, særutskrift av møteboka i møte den 28. mars 1961:

«Kommunen har lagt saka fram for Tafjord Kraftselskap til uttale. Tafjord Kraftselskap seier i brev av 20. mars 1961 at dei for sin del ikkje har noko å innvende mot at det vert gjeve løyve til ei mellombels overføring, men dei vil presisere at ei permanent overføring må fråråddast.

Ein del bruks- og rettigheitshavarar i området har også gjeve uttale i høve saka.

Grytten komm. el.verk har gjentatt peikt på både munnleg og skriftleg ovenfor rettigheithavarane og til kommunen (sjølv om ein ikkje kan sjå dette nemnt i søknaden som ligg føre) at vassoverføringa, i tilfelle, berre vil finna stad i vinterhalvåret (september—vårløysinga), og berre inntil Grytten får sitt samkøyringsnett i orden.

Langvatnet og nedslagsfeltet til dette ligg i eit område som er omtvista av Grytten og Norddal, meddi Norddal alltid har halde fram at grensa mellom kommunane må følgje vassvendinga.

Det vart vedteke følgjande framlegg til uttale, samrøystes:

Norddal kommune vil for sitt vedkomande råde frå at Grytten komm. el.verk, Grytten kommune, sin søknad om permanent overføring av vatn fra Langvatn til Verma vert innvilga.

Med 16 mot 3 røyster:

Derimot vil Norddal kommune for sitt vedkomande ikkje gjera noko innvending mot at ei mellombels overføring kan innvilgast, dersom nedanforståande føresetnader og vilkår vert oppfylt:

1. Overføring av vatn er forutsett å verta avgrensa til eit tidsrom av 3 år, og skal finne stad berre i månadene september—april.
2. Ein går ut frå at Langvatnet ligg innan Norddal kommune, meddi ein meiner at kommunegrensa er feil sett på fylkeskartet og den har aldri vore godkjent frå Norddal kommune si side. Norddal kommune gjer derfor krav på dei avgifter som tilkjem kommunar.
3. Tiltaket skal godkjennast av Inspektøren for ferskvannsfisket med omsyn til ørretfisket og laksesetnaden i Valldalselva slik at konsesjonssøkjaren tek på seg dei tiltak som fiskeriinspektøren finn nødvendig for å trygge at laksesetnaden og fisket i elva og sjøen ikkje vert skadelidande.
4. Elles er det ein føresetnad at konsesjonssøkjaren får samtykke frå rettigheitshavarane. Jfr. lov om vassdragsreguleringer § 8.»

Tafjord Krafselskap har i brev av 20. mars 1961, blant annet uttalt:

«Vi har gjennomgått dokumentene, og så vidt vi kan se skulle det ikke være noe i veien fra vår side for at Grytten Komm. E.verk får tillatelse til midlertidig å overføre dette felt til Verma.

Av Gryttens søknad fremgår at de kan nytte vannet i en fallhøyde på ca. 400 m. Ved en fremtidig utnyttelse av de øvre felter i Valldalen, enten i Tafjord eller Fjøra vil fallhøyden bli 600—700 m som vil gi ca. 70 pst. mer energi pr. m³ vann enn i Romsdal. En permanent overføring til Verma vil derfor gi meget dårlig utnyttelse av vannet. Vi vil presisere at en permanent overføring absolutt må frarådes.

Med hensyn til feltet for Langvatn sin innflytelse på vannføringen i Valldøla og derved følge for fisket, vil vi gjerne få opplyse at Valldølas totale nedslagsfelt er ca. 300 km² og Langvatns felt ca. 12 km². Langvatn utgjør ca. 4 pst. av det totale felt. Ved å overføre avløpstallene fra feltene i Tafjord til Valldal, vil en få følgende ca. avløp fra hele Valldalsfeltet og Langevatnfeltet:

	Mai		Juni	
Valldøla 300 km²	49 mil. m³	18,4 m³/sek.	106 mill. m³	41 m³/sek.
Langvatn 12 km²	1,96 » »	0,74 » »	4,2 » »	1,64 » »

Juli		August		September	
109 mill.m³	41 m³/sek.	54 mill.m³	20,2 m³/sek.	38 mill.m³	14,7 m³/sek.
4,4 » »	1,64 » »	2,2 » »	0,81 » »	1,52 » »	0,59 » »

De oppførte tall er middelavløpet i de enkelte månedene når avløp i Tafjord er lagt til grunn. Ved å sammenligne tallene i tabellen må en kunne si at feltet for Langvatn er helt uten betydning for vannføringen i Valldøla.

Grytten Komm. E.verk bør derfor om ønskes, ha full anledning til å benytte også sommeravløpet fra Langvatn.»

Øystestøl sæterlag hadde møte den 25. februar 1961 med representanter for Grytten kommunale elektrisitetsverk. Utskrift av møteboka syner følgende konklusjon av møtet:

«Form. i Øvstestøl Sæterlag Artur Langdal vart av møtet oppmoda om å legge saka fram for Norddal Kommunestyre til uttale og vidare handsaming og førehaving. Dei frammøtte frå Valldal på dette møte vil ha uttalt alt nå at dersom Grytten komm. el.verk skal få denne lovnaden om overføring av Langvatnet, må det gjerast avtale om berre eit år i gongen, og der bør ikkje overførast vatn til Grytten før 1. september kvart år. Dette for å hindre alt for store skadevirkningar på fisket i Valldøla. Der bør ikkje i noko tilfelle bli overført vatn til Grytten i sommerhalvåret, men berre i tida millom 1. september om hausten og fram til vårløysinga. Eit eventuelt utkast til avtale bør snarast mogeleg å oversende til Grytten komm. el.verk til godkjenning.»

Elveeiere i Valldal har i møte 11. mai 1961 behandlet saken med følgende resultat:

«Vedtak samrøystes:

1) Permanent overføring av vatn frå Langvatnet til Vermadalen slik som det går fram av konsesjonssøknaden frå Grytten komm. elektrisitetsverk kan ikkje elveeigarane gå med på, på grunn av alle dei skadevirkningar dette vil føre med seg for gyting, ungfisken og laksetrappene i Valldals-

elva. Ein viser ellers til protestskriv av 30. mars 1960, der alle lakselveigarar i Valldal har skrive under.

2) For å inngå en avtale med Grytten komm. elektrisitetsverk om midlertidig overføring av vatn frå Langvatnet til Vermadalen røyste 10 for og 16 imot.

Av ca. 75 elveeigarar var 26 tilstades på møtet.»

I et møte 17. april 1961 om samme sak stemte 27 elveeiere for og 22 mot midlertidig overføring.

Elektrisitetskontoret i Møre og Romsdal uttaler i påtegning av 13. mai 1961:

«På grunn av at det i sin tid kan komme på tale å utbygge Valldalselven til Norddal bør det ikke tillates en permanent overføring av vannføringen fra Langvatn til Verma. Det kan bl. a. komme på tale å utnytte et høyere fall enn Vermas ca. 400 m.

For øvrig har jeg intet å innvende mot at vannet blir overført til Verma for et bestemt antall år eller inntil det eventuelt kan utnyttes ved en kraftutbygging på Valldalssiden.

Det aktuelle nedslagsfelt utgjør så liten del av Valldalselven at jeg anser skadevirkningene ved å ta bort inntil 1,2 m^3/sek. av Langvatns avløp av minimal betydning i nedre del av Valldalen. For Grytten komm. E.verk vil denne økning av nedslagsfeltet ha stor betydning for sikring av kraftleveringen til indre Romsdal. Jeg vil derfor anbefale at Grytten komm. E.verk midlertidig får tillatelse til å overføre en del av vannføringen fra Langfjelldalens nedslagsfelt (Langvatn) til Vermadalen.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal viser og henholder seg i påtegning av 16. mai 1961 til uttalelsen fra Elektrisitetsforsyningskontoret.

Direktoratet for statens skoger har i brev 28. august uttalt:

«Vedlagt følger gjenpart av skogforvalterens skriv av 15. mai d. å. hertil, Norddal fjellstyres skriv av 2. mai d. å. til skogforvalteren og utskrift av Grytten fjellstyres møtebok for 8. april d. å.

Dette direktoratet har — for så vidt gjelder statens grunneierinteresser — ikke noe å innvende mot at det blir gitt konsesjon for omsøkte overføring under forutsetning av at det — enten ved avtale eller gjennom skjønn — blir ytet erstatning for mulige fallretter og skader og ulemper m. v. som påføres statens eiendom.

Likeså forutsetter en at det blir ytet erstatning gjennom avtale eller eventuelt skjønn for de skader og ulemper m. v. som påføres almenningsbruksinteressene. Disse varetas av fjellstyrene.»

Grytten fjellstyres uttalelse lyder:

«Langvatnet ligger i Statens høgfjell, 20. grenseoppgangsfelt, innen Grytten herred. Langvatn har tidligere vært bortleidd til Søren Sletta, Verma. Det var den tid drevet et godt fiske i dette vatn. Sletta hadde bl. a. hytte og båt der. Leien av Langvatn er den senere tid ikke blitt vedlikeholdt og fiskeretten disponeres nå av Grytten fjellstyre.

Regulering av Langvatn etter den forelagte plan, anbefales av fjellstyret, med forbehold av en rimelig godtgjørelse for eventuelt nedsatt fiske. Skulle det vise seg at reguleringen er til skade for beite og jakt, må også dette godtgjøres.»

Norddal fjellstyres uttalelse lyder:

«Langvatnet er eit bra fiskevatten og ved regulering for permanent overføring av vatten frå Langvatnet til Vermedalen, vil vilkåra for gyting og klekking verta munaleg forringa.

Ein vil difor fraråda dette.

Dersom det vert ei midlertidig regulering og vassoverføring, må Grytten kommunale elektrisitetsverk ordne med stengsle ved tappekanaler slik at fisk inkje kan reise frå Langvatnet til Vermedalen.

Vidare krev vi, at om det ved eventuell regulering syner seg at gyte- og oppveksttilhøva i Langvatnet og Langfjellet vert forringa, må det for å halde fiskebestanden oppe, setjast ut yngel eller settefisk. Inspektøren for ferskvannsfisket skal fastsetja vilkåra for dette.»

Fiskeriinspektørens uttalelse av 3. april 1962 lyder slik:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge, og en viser til hans uttalelse datert 9. mars 1962.

En tillater seg å foreslå at følgende tas inn i reguleringstillatelsen:

Til fremme av fisket plikter konsesjonæren å sette ut settefisk og/eller yngel av den art og på de steder som departementet bestemmer.

Videre plikter konsesjonæren å sette opp og vedlikeholde sperrerist foran tappeluken som kan hindre fisk i å gå ut av reguleringsmagasinet.»

Konsulentens uttalelse lyder:

«Jeg er ikke kjent på stedet. Det har ikke blitt anledning til nærmere undersøkelser i marken.

Det søkes om tillatelse til å overføre ca. 12 km^2 av Valldalselvas nedslagsfelt til Rauma. (Etter kartet å dømme ser feltet ut til å være nærmere 14 enn 12 km^2.)

Overføringens virkning på fisket vil neppe bli av stor betydning. Det bør antagelig tilpliktes å sette settefisk eller yngel i Langvatnet og tjønnene som inngår direkte i overføringen. Likeledes bør her settes sperrerist for å hindre utvandring.

Elva i Langfjelldalen blir en del redusert i vannføring. Det er imidlertid lite trolig at her kan bli aktuelt med utsetting av fisk. Det måtte da være laks, som en kompensasjon for den reduserte vassføring i Valldalselva.

Valldalselvas nedslagsfelt er etter Sætren 342 km^2. Dette vil minke med 12 (14) km^2, eller omlag 3,4 (4) pst. Dette er jo en forholdsvis ubetydelig reduksjon, men området er trolig mer verdifullt for laksefisket i Valldalselva enn disse tallene skulle tilsi. I søk-

naden fremheves også at «snesmeltingen fra dette distrikt foregår nemlig senere utover sommeren etter at smeltingen er ferdig i Vermadalen».

Det bør vel derfor tas et visst forbehold om utsetting av yngel og/eller settefisk av laks i Valldalselvas nedslagsfelt. Eventuelt tilskott til slikt arbeid som gjøres i Valldalen.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt ansøkeren, som i brev av 24. mai 1961 bemerker:

«Til Norddal Kommunestyres vilkår bemerkes:

Pkt. 2. Etter de kart som foreligger, ligger Langvatnet i Grytten. Det har vært begge parters forutsetning, at grensetvisten ikke skulle blandes inn i dette forhold. Grytten kan her ikke fraskrive seg eiendomsretten til Langvatnet.

Pkt. 3. Under forutsetning av at fiskeriinspektørens krav ligger innen rimelighetens grenser, har en intet å innvende mot disse forutsetninger.

Pkt. 4. Samtykke fra rettighetshaverne har vært gjort forsøk på å få istand, men det har ikke lykkes.»

På anmodning fra Hovedstyret har ansøkeren i brev av 23. mai 1962 kommentert nærmere spørsmålet om midlertidig overføring, jfr. uttalelsene:

«Høsten 1958 ble det innledet forhandlinger med Norddal om midlertidig overføring av vatn fra Langvatnet til Verma. Forutsetningen var da at overføringen skulle begrenses til ca. 1,2 m^3/sek. i tidsrommet ca. 1. september til våren når snesmeltingen begynner.

Vinteren 1959—60 var særlig ugunstig for Grytten og utsiktene for vinteren 1960—61 så også ut til å bli ugunstige. Da forhandlingene med Norddal ikke førte til noe resultat, ble det den 20. februar 1961 søkt om konsesjon slik som søknaden viser, idet en fra autorativt holdt ble tilrådet å søke om varig konsesjon, til vatnet ved en eventuell senere utbygging kan bli bedre utnyttet.

Da en ikke kunne regne med at konsesjonssøknaden ble behandlet så tidlig at en kunne få nytte av overføringen vinteren 1961—62, ble det pånytt forhandlet med representanter fra Norddal om en midlertidig tillatelse, men disse førte heller ikke til noe resultat.

Uten regulering av «Sletflybottenvatnet», kan Grytten ikke nyttiggjøre seg vatnet om sommeren og vil således være tjent med å få overført vatnet i tiden 1. september til snesmeltingen tar til om våren. Under forhandlingene med Norddal, ble det derfra antydet en leietid på 2—3 år. Ved samkjøring med andre verk, vil en kunne utnytte vatnet bedre og er således interessert i at konsesjonstiden blir lang.»

Hovedstyret skal bemerke:

Grytten kommune fikk ved kgl. resolusjon av 26. januar 1923 tillatelse til å regulere Vermavatn i Verma 3,7 m ved 1,65 m oppdemning og 2,05 m senking, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1923 side 5—21. Reguleringen tok sikte på å øke vassføringen i Grytten kommunes kraftanlegg i Stavemsfossen i Rauma. I 1934 leide kommunen ca. 55 m av statens fall i Verma. Den bygde ut fallet og satte dette anlegg i drift i 1935. I 1944 ble det inngått ny kontrakt mellom Grytten kommune og staten om leie av statens vass- og grunnrettigheter i Verma fra noe ovenfor Brufallet og ned til Rauma. Dette fall ble utbygd og tatt i bruk i 1949. Samtidig ble det gamle anlegg i Verma satt ut av ordinær drift. Kraftanlegget i Stavemsfossen ble demontert i 1950.

Ved Kronprinsregentens resolusjon av 21. juni 1956 fikk Grytten kommunale elektrisitetsverk tillatelse til ytterligere regulering av Vermavatn ved senking 1,8 m, slik at den samlede reguleringshøyde ble 5,5 m, jfr. «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1956 side 84—92.

I Vermavatn er det således skaffet til veie et reguleringsmagasin på ca. 31 mill. m^3. Med denne regulering er det oppgitt at det normalt vil kunne produseres ca. 35 mill. kWh ved levering til vanlig elektrisitetsforsyning.

For å sikre kraftleveringen til indre Romsdal søkes det nå om tillatelse til å overføre ca. 12 km^2 av Langvatns nedbørfelt til Verma. Det er forutsatt at den overførte vassmengde begrenses til ca. 1,2 m^3/sek.

Hovedstyret antar at ved denne overføring kan vassføringsøkingen i Verma settes til 0,1 m^3/sek., som tilsvarer ca. 560 nat.-hk i det av kommunen utbygde fall. Dette inngår i statens fall på ca. 560 m fra Vermedalssetrene til Rauma. Kraftøkningen i dette fall blir ca. 746 nat.-hk. I Rauma nedenfor Verma er det 3 nyttbare fall på tilsammen 106 m, som representerer en kraftøkning på ca. 140 nat.-hk. Samlet økning blir således ca. 846 nat.-hk.

Skadene og ulempene ved overføringen antas etter det som foreligger å bli små.

Omkostningene ved overføringen er beregnet til kr. 100 000.

Hovedstyret finner etter dette at vilkårene etter reguleringslovens § 8, for å gi tillatelse er til stede, og anbefaler søknaden innvilget på de i vedlagte utkast oppstilte vilkår.

Om vilkårene bemerkes:

Konsesjonstid — post 1.

Konsesjonen er her foreslått gitt for den tid leieforholdet mellom Grytten kommune og staten står ved makt, dog ikke lenger enn til at de øvre felter i Valldal blir utnyttet i en slik utstrekning at det overførte vatn vil gi minst like stor kraftytelse på Valldalssiden som i Verma og nedenfor liggende fall.

Da leietiden er noe ubestemt har en tatt med bestemmelse om at konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonsavgifter — post 2.

Til staten er foreslått kr. 1 pr. nat.-hk. Kommuneavgifter fastsatt i senere tid har variert fra kr. 2 til kr. 4 pr. nat.-hk. Det dreier seg her om en billig overføring med små skadevirkninger og Hovedstyret finner i dette tilfelle å ville foreslå kr. 4 pr. nat.-hk.

Fiske — post 12.

Det foreslåtte vilkår fra fiskeriinspektøren er tatt med, men supplert med bestemmelse om at konssejonæren skal dekke utgifter til undersøkelser som vedkommende departement måtte finne nødvendig for å fastslå den årlige utsetting.

Kraftavståelse — post 15.

Det er som vanlig betinget 10 pst. kraftavståelse til kommuner og 5 pst. til staten.

De øvrige vilkår trenger formentlig ingen kommentar.

En har i foreliggende tilfelle funnet det nødvendig å utferdige manøvreringsreglement. Utkast vedlegges.

Det er søkt om tillatelse etter vassdragsloven til om nødvendig ved skjønn å kreve avstått vassdragsrettighetene ved overføringen av Langvatn.

Etter Hovedstyrets mening skulle det ikke være nødvendig med slik tillatelse etter vassdragsloven. Den hjemmel en har ved en overføringskonsesjon etter vassdragsreguleringsloven skulle være tilstrekkelig.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 3. juli 1962.»

Hovedstyrets forslag til betingelser, hvori er innarbeidet endring for så vidt angår konsesjonstiden (post 1 og 2) som det vil bli gjort nærmere rede for under departementets bemerkninger, og for øvrig enkelte redaksjonelle endringer, er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis for den tid leieforholdet mellom Grytten kommune og staten står ved makt, dog ikke lenger enn til 21. juni 2006.

Konsesjonen kan tilbakekalles dersom det ved kraftutbygging på Valldalsiden blir aktuelt å utnytte det overførte nedbørsfelt i sitt naturlige avløp.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten vederlag hele overføringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til overføringen.

Faller konsesjonen bort før den fastsatte tidsfrist er utløpet, skal det for det som kreves avstått av kommunens andel av overføringsanlegget betales en innløsningssum. Innløsningssummen beregnes som angitt i post 2.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter 21. juni 1956, eller hvis leieforholdet mellom staten og Grytten kommune blir hevet i henhold til leiekontrakten, har staten rett til å innløse hele overføringsanlegget. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt overføringsanleggets eier minst 5 år i forveien, eller hvis innløsningen skjer som følge av at den forannevnte kontrakt blir oppsagt eller hevet, innen de frister som er fastsatt i kontrakten. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid som settes lik konsesjonstiden. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsning være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på staten bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved overføringen skal erlegges følgende årlig avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering i Verma. Ved beregningen av denne økning

forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre de eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt

vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

13.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av overføringen yngel og/eller settefisk i det antall, av den art og på de steder som vedkommende departement bestemmer. Omkostningene med utsettingen bæres av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å sette opp og vedlikeholde en slik sperrerist foran tappeluken i overføringskanalen at fisk hindres i å gå ut av magasinet.

Hvis vedkommende departement finner det nødvendig med års mellomrom å foreta undersøkelser for å fastslå den årlige utsetting er konsesjonæren forpliktet til å dekke omkostningene hermed.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvatn er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

17.

Ved anlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Overføringsanleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Overføringsanleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Overføringsanleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

19.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

20.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

I Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement har departementet funnet grunn til å sløyfe som overflødig, en setning i post 1 første avsnitt. Utkastet er med den foretatte endring sålydende:

«1.

Langvatns nedbørfelt på ca. 12 km² overføres til Verma, ved oppdemning av Langvatn til kote 901,80. Naturlig vass-stand i Langvatn er satt til kote 900,00.

Vassføringen som overføres skal ikke overstige 1,2 m³/sek.

2.

Ved manøvrering av overføringsanlegget skal has for øye at de hittidige vassføringer ved ekstra store flommer så vidt mulig ikke økes.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

4.

Det skal påses at overføringsanlegget til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Mulig tvist om reglementets forståelse blir å avgjøre av vedkommende departement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet finner med Hovedstyret at lovens betingelser for å gi den omsøkte tillatelse til overføring er til stede, idet man legger til grunn de opplysninger om kraftinnvinning, omkostninger, skader og ulemper m. v. som vil framgå av Hovedstyrets innstilling, hvortil vises.

Man rår til at tillatelsen blir gitt på betingelser som i det foran inntatte utkast og skal bemerke:

I post 1 har departementet foretatt endring i det av Hovedstyret framsatte forslag idet det er satt en lengste frist for tillatelsens varighet til 21. juni 2006 som er det tidspunkt da reguleringskonsesjonen for Vermavatn av 21. juni 1956 utløper. Man har også tilføyet en ny post 2 med tilsvarende frister for innløsing. Bestemmelsene om begrensing av konsesjonstiden til den tid leieforholdet med staten vedrørende vassrettighetene i Verma står ved makt, og om rett til å tilbakekalle tillatelsen dersom det overførte vann kan nyttes på Valldalsiden, er overensstemmende med Hovedstyrets forslag. Tilbakebetaling forutsettes for øvrig bare å kunne finne sted dersom det kan oppnås minst like stor kraftytelse på Valldalsiden.

For de øvrige bestemmelsers vedkommende er det ikke foretatt vesentlige endringer i det av Hovedstyret framsatte forslag. Man har intet spesielt å bemerke til konsesjonsavgiftene som er foreslått satt til kr. 1 og kr. 4 pr. nat.-hk til henholdsvis stat og kommuner og heller ikke til de øvrige bestemmelser som er utformet i det vesentlige i samsvar med betingelser fastsatt ved konsesjonen av 21. juni 1956. Vilkår til fordel for fisket finnes i post 13.

Manøvreringsreglementet for overføringen foreslås fastsatt overensstemmende med det inntatte utkast som i det vesentlige samsvarer med Hovedstyrets forslag.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 gis Grytten kommunale elektrisitetsverk tillatelse til å overføre ca. 12 km² av Langvatns nedslagsdistrikt (øverst i Langfjelldalen) begrenset til maksimum ca. 1,2 m³/sek., til Vermaelven i det vesentlige i samsvar med søknad av 20. februar 1961 og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 7. september 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for overføringen som gjeldende inntil videre, overensstemmende med utkast inntatt i ovennevnte tilråding.

39. Flekkefjord komm. elektrisitetsverk.

(Regulering av Lille Sandvatn i Fedavassdraget. Konsesjon av 9. august 1957, fornyet ved kgl. resolusjon av 13. november 1959. Bortfall av konsesjonen.)

Industridepartementets uttalelse i brev 10. september 1962 til o.r.sakfører Håkon Nilsen, Flekkefjord.

Departementet har mottatt den med Deres brev av 2. juli d. å. oversendte erklæring fra styret i Flekkefjord komm. elektrisitetsverk om at elektrisitetsverket ikke kommer til å gjennomføre regulering av Lille Sandvatn i Fedavassdraget i henhold til ovennevnte konsesjon.

Etter det foreliggende — og etter å ha innhentet uttalelse i saken fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet — anser departementet den ved Kronprinsregentens resolusjon av 9. august 1957 gitte konsesjon for Flekkefjord komm. elektrisitetsverk på regulering av Lille Sandvatn i Fedavassdraget, fornyet ved kgl. resolusjon av 13. november 1959, for bortfalt.

40. A/S Drammens Jernstøperi & Mek. Værksted.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 13. september 1962.

Søknad av 13. juni 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Drammens Jernstøperi & Mek. Værksted konsesjon på leie av inntil 4 500 kW fra Drammens Elektrisitetsverk, jfr. kraftleiekontrakten mellom partene av 21. september 1961 og 15. februar 1962.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet

eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 prosent over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligget over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes — omframt kraft til smelteovndriften — (smelte-, gløde-, emalje- og tørkeovn) erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift som for året 1959 fastsettes til kr. 1 pr. kW og fra og med året 1960 til kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet gjør oppmerksom på at omhandlede 4 500 kW er den maksimale effekt som konsesjonen omfatter.

41. Vesterålen Kraftlag.

(Regulering av Djupfjordvassddaget. Konsesjoner av 15. juni 1951 og 4. mars 1955. Planendring og fristforlengelse m. v.)

Industridepartementets brev av 14. september 1962.

Kraftlagets brev av 2. januar 1961 til departementet og 19. juli s. å. til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet. På grunnlag av uttalelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om at endring av de opprinnelige reguleringsplanene ved at Øvre og Nedre Isvatn ikke blir regulert, bare vil medføre en uvesentlig reduksjon av regulert vassføring, finner departementet å kunne samtykke i denne planendring. Bestemmelsene om disse vann i post 1 i manøvreringsreglement av 4. mars 1955, blir derfor å sløyfe.

I medhold av vassdragsreguleringslovens § 12 post 1 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon 28. juni 1946 forlenges den i post 4 i tillatelse av 4. mars 1955 satte frist til 4. mars 1967 for så vidt Øvre Blokkvatn og Beibarnvatn angår.

42. A/S Falconbridge Nikkelverk.

(Konsesjon på ytterligere kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 17. september 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959, gis A/S Falconbridge Nikkelverk konsesjon på leie av ytterligere inntil 2 000 kW fra Kristiansands Elektrisitetsverk, jfr. søknad av 13. april 1962 fra h.r.advokat Georg Lous og dermed fremlagt kraftleiekontrakt mellom partene, godkjent av Kristiansand bystyre 31. januar 1962.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge nevnte kraftleiekontrakt mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1965.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlands materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft hvorav det etter kontrakten skal betales leie erlegges en årlig avgift til staten på kr. 2 pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

43. Lyse Kraftverk.

(Tillatelse til å overføre Krogatjernfeltet og Guritjernfeltet m. v. i Stølsåna i Forsand kommune, Rogaland, til Storetjern.)

Kgl. res. 21. september 1962.

I anledning søknad av 13. september 1961 om tillatelse for Lyse Kraftverk til å overføre Guritjernfeltet til Storetjern, ved brev av 17. januar 1962 utvidet til også å gjelde tillatelse til overføring av Krogatjernfeltet, har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 27. august 1962 avgitt følgende innstilling:

«Fra overrettssakfører Johan André Ødegaard er innkommet følgende søknad, datert 13. september 1961:

«Ved kgl. resolusjon av 14. april 1961 fikk Lyse Kraftverk bl. a. tillatelse til å føre Kjelkeskaråen og Voåen over til Strandvann og Lysebotn.

Videre har man fått tillatelse til herinne å overføre en del bekker som renner ut i Stølsåen lenger oppe, over til Strandvann for utbygging i Lysebotn. Alt i henhold til innsendte planer. Under prosjekteringen viser det seg at Guritjernfeltet ovenfor Tjødnastølstjødn kan overføres til Storetjern, som er Lyse Kraftverks inntaksmagasin.

I henhold til dette tillater jeg meg å søke det ærede Hovedstyre om tillatelse til å overføre Guritjernfeltet til Storetjern i henhold til fremlagte planer fra Lyse Kraftverk.

Jeg henviser til utredning fra Lyse Kraftverk av 6. ds. samt medfølgende karter, alt i 7 eksemplarer.

De strekninger det gjelder er høyfjell og snaufjell og jeg tror ikke det er noen fiskerettigheter som vil berøres ved overføringen av Guritjern.

Så vidt vi kan bedømme det, vil denne ekstraoverføring overhodet ikke volde noen skade.

Det var planen å ta det andre skjønn så tidlig i vår som mulig, og vi ville derfor være meget takknemlig om denne søknad kunne behandles så hurtig som overhodet mulig.»

Utredningen fra Lyse Kraftverk lyder:

«Lyse Kraftverk fikk ved konsesjon av 1948 tillatelse til å utnytte avløpet fra en rekke vassdrag i en kraftstasjon i Lysebotn. Blant disse var Stølsåna som etter å ha forenet seg med Lyseelven renner ut i Lysefjorden. Etter denne overføring gjensto det av elvens opprinnelige nedbørsfelt ca. 48 km². Konsesjonen av 1948 omfattet for Stølsånas vedkommende nedbørsfeltet til Strandevann, Krogatjern og Storetjern.

I 1954 søkte kraftverket videre om tillatelse til å overføre en del nye felter til Strandevann fra Stølsåna. Denne tillatelse mottok kraftverket i 1961, og Stølsånas gjenværende nedbørsfelt ble derved redusert til ca. 16 km².

I henhold til den siste konsesjon forbereder kraftverket ekspropriasjonsskjønn for Stølsåna sommeren 1962.

De opprinnelige planer forutsatte at Krogatjernfeltet skulle overføres til Strandevann gjennom en tunnel. Vi har senere bearbeidet disse planer og er kommet til at det også lar seg gjøre å overføre Krogatjern via Guritjern til Storetjern. Derved innvinnes også det felt som i dag har avløp til Guritjern og til Tjødnastølstjern. Det sistnevnte felt har avløp til Stølsåna og utgjør 2,2 km². Feltets avløp anslås til 5,9 mill. m³ i middel pr. år og vil kunne gi oss ca. 8,4 mill. kWh. Prisen på den kraft som herved innvinnes blir ca. 14,3 øre/kWh i overføringsutgifter. Prisen er høy, men anses ikke for urimelig.

Det er ønskelig for oss å ta med dette felt under ekspropriasjonsskjønnet kommende sommer, og vi søker derfor om tillatelse til det.

Det skal bemerkes at det ikke finnes noen sagbruk, møller e. l. som kan bli skadelidende på grunn av den her foreslåtte tilleggsoverføring. Fløtning og ferdsel forekommer ikke på elven, og det fisket som drives er minimalt. Vi kan i det hele tatt ikke se at overføringen av dette felt vil bevirke noen skade eller ulempe.

Vi viser til vedlagte tegning nr. B 2076 hvorav vil fremgå nedbørsfeltene ifølge konsesjon av 1948 og 1961 samt det nå omsøkte Guritjernfelt.»

Søknaden har vært kunngjort i Norsk Lysingsblad for 21. og 25. september 1962, i Stavanger Aftenblad og Rogaland, og har vært forelagt distriktet til uttalelse.

Forsand kommunestyre gjorde i møte 25. november 1961 følgende vedtak:

«Kommunestyret har ikkje noko imot at det vert gjeve konsesjons- og ekspropriasjonsløyve for Lyse Kraftverk til å overføra Guritjørnsfeltet m.v. til Storetjørn.»

Elektrisitetskonsulenten i Rogaland har 8. mars 1962 anbefalt søknaden.

Fylkesmannen i Rogaland har 13. mars 1962 tiltrådt konsulentens anbefaling. Fylkesmannen bemerker at han samme dag har konferert med formannen i Stavanger og Rogaland Jæger- og Fiskerforening som meddelte at foreningen intet har å bemerke til søknaden.

Konsesjonen av 1948 omfatter ikke Krogatjern som Lyse Kraftverk hevder i sin ovenfor siterte utredning, og Hovedstyret ba derfor om en nærmere forklaring på forholdet.

Lyse Kraftverk har i brev av 17. januar 1962 opplyst:

«Det er riktig som De har bemerket at Krogatjernfeltet ikke direkte er omtalt i vår konsesjonssøknad av 1948 angående en utnyttelse av Stølsåna i Lyse.

Når vi imidlertid har gått ut fra at så var tilfelle skyldes det at Krogatjernfeltet ble medtatt under ekspropriasjonsskjønnet for Stølsåna i 1948.

Dette skjønn ble holdt for Ryfylke Herredsrett i oktober 1948, og vi tillater oss å sitere følgende avsnitt fra rettens forutsetninger:

«For så vidt gjelder fallretten i Stølsåen bemerkes: Etter den fremlagte plan skal Stølsåen overføres til Storetjønn og fra Storetjønn i tunnel til kraftstasjonen i Lysebotn. Ekspropriasjonen av fallretten i Stølsåen gjelder altså den rå vannkraft fra Strandevann med tilliggende nedslagsdistrikt og Storetjønn med tilliggende nedslagsdistrikt. Videre er planlagt å overføre Krokvann med tilliggende nedslagsdistrikt til Strandevann. Skjønnet omfatter derfor også vannkraften fra Krokvann med nedslagsfelt. Krokvann med nedslagsdistrikt er ikke spesielt nevnt i planen, men grunneierne og deres prosessfullmektige har intet hatt å bemerke hertil.»

For ordens skyld vil det vel derfor, tross det at vi allerede har betalt erstatning for Krogatjernfeltet, nå være riktig å ta med også dette felt i den foreliggende konsesjonssøknad. Feltet er på 1,6 km² med en påregnelig ytelse av 6,1 mill. kWh. Vi kan ikke se at overføringen av dette felt vil bevirke noen skader eller ulemper og som for øvrig allerede i tilfelle er erstattet under skjønn i 1948.

Vi tør derfor be Dem være så elskverdig å utvide vår søknad av september 1961 med Krogatjernfeltet.»

Hovedstyret skal bemerke:

Lyse Kraftverk har ved kgl. resolusjon av 19. november 1948, 22. oktober 1954, 16. juni 1961 og 22. juni 1962 fått tillatelse til å foreta en rekke reguleringer og overføringer i Årdalsvassdraget og Stølsåna med bielver, slik at kraftverkets samlede nedslagsfelt nå utgjør i alt 393 km² med et totalt konsedert magasinvolum på 580 mill. m³.

Det søkes nå om tillatelse til ytterligere overføringer av Stølsånas bielver, nemlig avløpene fra Krogatjern, Guritjern og Tjødnastølstjern m. v. Søkeren har angitt Krogatjerns neslagsfelt til 1,6 km² og de øvrige til i alt 2,2 km², total 3,8 km².

Hovedstyret antar at overføringene vil medføre en øking av den regulerte vassføring på 0,3 m³/sek., tilsvarende 2 520 nat.-hk i Lyse Kraftverk. Man tar vanlig forbehold om økingsberegningene.

Det er i søknaden anført at overføringene ikke vil medføre noen skader. For øvrig er opplyst at erstatningsoppgjøret for Krogatjernfeltet ble tatt med under ekspropriasjonsskjønnet for Stølsåna i 1948, og at grunneierne ikke hadde noe å bemerke til dette.

Søknaden er anbefalt av distriktet.

Hovedstyret antar at vilkårene i henhold til reguleringslovens § 8 for å gi konsesjon er oppfylt og tilrår søknaden innvilget.

Tillatelsen foreslås gitt på de betingelser som er oppstilt i vedlagte utkast. Betingelsene er overensstemmende med dem som er fastsatt for overføringstillatelsen av 16. juni 1961,

bortsett fra rent redaksjonelle endringer vedrørende post 1, konsesjonstiden, og post 12, fisket. Posten om plikt til å sørge for midlertidig forsamlingslokale og å stille et beløp til rådighet for almendannende virksomhet er sløyfet, da anleggsarbeidene ikke antas å foranledige en større samling arbeidere. Videre er sløyfet posten om at skjønnsmennene skal oppnevnes av Kongen.

Avgiftene til stat og kommuner er foreslått satt til henholdsvis kr. 1 og kr. 3,50 pr. nat.-hk. Satsene er de samme som for tillatelsen av 22. juni 1962 vedrørende tilleggsreguleringen av Lyngsvatn m. v.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 24. august 1962.»

Hovedstyrets utkast til betingelser er sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved overføringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelse i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved fond i samsvar med reglene i lovens § 12 pkt. 7, 1. og 2. ledds første og annet punktum.

12.

Konsesjonæren plikter i de områder som berøres av overføringen å bekoste utsetting av yngel og/eller settefisk i den utstrekning, av den art og på de steder som bestemmes av vedkommende departement.

Dersom departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av overføringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemmingshøyder betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter

begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

16.

Det påhviler overføringsanleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Overføringsanleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Overføringsanleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hovedså vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Overføringsanleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

17.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av overføringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

18.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.»

Departementet slutter seg i det vesentlige og i resultatet til Hovedstyrets innstilling hvortil vises.

Man rår til at det blir gitt tillatelse til de omsøkte overføringer på vilkår som i det foran inntatte utkast. De enkelte betingelser er utformet helt i overensstemmelse med tilsvarende poster i den tillatelse som ble gitt

Lyse Kraftverk ved kgl. resolusjon 22. juni 1962. På grunn av anleggenes art og omfang er sløyfet de tidligere fastsatte vilkår i post 13 om fond til almendannende virksomhet m. v., post 15 om militære foranstaltninger, post 16 om vannslipping og post 20 om oppnevning av skjønnsmenn.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Lyse Kraftverk å overføre avløpet fra Krogatjern og Guritjern m. v. i Stølsåna i Forsand herred — i alt et nedslagsfelt på ca. 3,8 km² — til sitt inntaksbasseng i Storetjern, slik som angitt i kraftverkets søknad av 13. september 1961.

Tillatelsen meddeles på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 21. september 1962.

44. A/B Röjdåfors Kraftverk.

(Tillatelse til å tre inn som konsesjonær istedenfor A/B Rottneros Bruk i den ved kgl. resolusjon 10. desember 1954 meddelte tillatelse til å regulere Nordre Røgden og Mellom Røgden i Hof og Grue herreder m. v.)

Kgl. res. 21. september 1962.

Ved kgl. resolusjon 10. desember 1954 ble bestemt:

«1. I medhold av lov av 12. juni 1931 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 tillates det A/B Rottneros Bruk å regulere Nordre Røgden 4,5 m og Mellom Røgden 2,7 m under de forutsetninger og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 10. desember 1954.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av samme lov meddeles samtykke til at A/B Rottneros Bruk får svensk tillatelse til å senke Store Røgden 1 m under kote 277,44 — etter norsk høydesystem kote 277,50 — i det vesentlige i samsvar med søknad av 21. juli 1962 og dermed fremlagt plan samt på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.»

De fastsatte betingelser for reguleringstillatelsen er sålydende:

«1. *Konsesjonstid m. v.*

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har den norske stat rett til å kreve avstått uten godtgjørelse hele reguleringsanlegget med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Hvis staten ikke vil overta reguleringsanlegget ved utløpet av konsesjonstiden, og det heller ikke oppnås enighet om ny konsesjon, plikter eieren etter forlangende av vedkommende regjeringsdepartement å fjerne anlegget.

Ellers må anlegget ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

Ved nedleggelse av anlegget er eieren forpliktet til å treffe sådanne forføyninger som det offentlige forlanger, for å avverge fare eller skade for omgivelsene og for eiendommer, ovenfor og nedenfor anlegget.

For skade eller ulempe som forvoldes ved nedleggelsen, plikter reguleringsanleggets eier å betale erstatning etter skjønn.

Går reguleringsanlegget over til staten i henhold til konsesjon, er eierne av de vannfall og bruk som vil benytte det driftsvann som innvinnes ved reguleringen, forpliktet til å underkaste seg de betingelser som de norske konsesjonsmyndigheter fastsetter.

2. *Innløsningsrett.*

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal den norske stat kunne innløse reguleringsanlegget m. v. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år, for annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3. *Årlige avgifter.*

For den økning av vannkraften som innvinnes ved reguleringen skal konsesjonæren erlegge følgende årlige avgifter:

Til den norske stat ..... n. kr. 6 480
Til de fylkes-, herreds- og bykommuner i Norge som Norges Konge bestemmer ..... » » 8 640

Avgiftene erlegges fra og med den dag reguleringen er tatt i bruk, helt eller delvis, dog senest fra og med kalenderåret etter 7. år etter at den i artikkel 22 nr. 1 i konvensjonen av 11. mai 1929 mellom Sverige og Norge om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten omhandlede bevitnelse er gitt. De betales etterskuddsvis hvert år 31. desember. Etter forfall betales 6 pst. årlig rente.

4. *Byggefrister.*

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra det tidspunkt det er utferdiget bevitnelse som omhandlet i konvensjonen av 11. mai 1929 artikkel 22, og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av den norske Konge.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av den norske Konge måtte oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til den norske statskasse av kr. 100.

5. *Norske arbeidere.*

Til anlegg og drift skal så vidt mulig anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende norske myndighet kan dog tillate unntagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til den norske statskasse en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. *Norske varer.*

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige norske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen Norge fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevd. For overtredelse av bestemmelsene i nærværnde post erlegges av konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 pst. av verdien.

Mulkten tilfaller den norske statskasse.

7. *Forsikring.*

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

Vedkommende departement kan dispensere fra denne regel når særlige hensyn gjør det påkrevd.

8. *Arbeidernes vederlag m. v.*

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert års-regnskap anvendes til almennyttig øyemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende norske regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9. *Legehjelp, sykehus. Politi.*

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende norske regjeringsdepartementet forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendig legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte det offentlige utgiftene ved forsterket politioppsyn.

10. *Husrom.*

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvister å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

11. *Veger og bruer m. v.*

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som det norske Samferdselsdepartement bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter reguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

12. *Forsorgsutgifter.*

Konsesjonæren er forpliktet til å avsette et fond til sikring av vedkommende norske kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsanleggets utførelse beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår hertil, overgår til et for det hele land, eller visse deler av landet, felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som vedkommende norske regjeringsdepartement gir.

13. *Fremme av fisket.*

Til fremme av fisket i vassdraget plikter konsesjonæren årlig å sette ut settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av det norske regjeringsdepartement som ferskvannsfisket til enhver tid sorterer under.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser av de områder som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Dersom departementet forlanger det, er konsesjonæren forpliktet til, innen reguleringen tas i bruk, å anbringe varegrinder foran tappelukene. Spileavstanden i varegrindene og deres øvrige innretninger og anbringelse blir i tilfelle å bestemme av departementet.

I den svenske del av Nordre Røgden skal konsesjonæren senke eller på annen måte skaffe bort slike flytetorver i sjøen som eventuelt kan komme til å hindre adkomsten til viktigere gyteplasser for gjedde. Videre tilpliktes utgrøfting av slike vannsamlinger der gjeddeyngel i nevneverdig antall stenges inne når sjøen senkes.

14. *Skogrydning.*

På det neddemte område skal trær og busker avvirkes. Det skal stubbes godt og kvist bortskaffes eller brennes.

15. *Planer. Tilsyn.*

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende norske regjeringsdepartement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet.

Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16. *Vannslippingen.*

Vannslippingen skal foregå etter et reglement som den norske Konge utferdiger på forhånd.

Blir den ved reguleringen innvunne vannkraft tatt i bruk i noe fall i den norske del av vassdraget, kan vedkommende norske regjeringsdepartement bestemme at tappingen skal foregå med disse falls tarv for øye. Forutsetningen er at eieren eller brukeren av vedkommende fall går med på å delta i reguleringsomkostningene med et årlig beløp. Ved beregningen av dette skal reguleringsavgiften ikke regnes med. I mangel av overenskomst fastsettes beløpet av en voldgiftsnemnd på 3 medlemmer, hvorav justitiarius i Høyesterett oppnevner formannen og hver av partene ett medlem.

Konsesjonæren plikter å anordne nedbørobservasjoner og under snøsmeltingen å innhente oppgaver over dennes forløp, alt på den måte og i det omfang som av vedkommende norske myndighet ansees påkrevd for å bedømme tilløpet og særskilt vårflommens størrelse.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan den norske Konge uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til den norske stat av inntil kr. 1 000 for hver gang etter vedkommende norske regjeringsdepartements nærmere bestemmelse.

17. *Hydrologiske iakttagelser. Kart.*

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18. *Norsk ytterligere regulering.*

Konsesjonæren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering av vassdraget som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19. *Sikkerhetsstillelse.*

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like over for andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av n. kr. 10 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske regjeringsdepartement.

20. *Ferdsel, fløtning m. v. Skjønn.*

Konsesjonæren plikter å treffe slike anordninger ved anlegget og i tilfelle i vassdraget nedenfor dette, samt å avgi vann i slik utstrekning, at den alminnelige ferdsel og fløting forulempes eller forsinkes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn i samsvar med reguleringslovens § 19 punkt 1.

Skade eller ulempe for ferdselen eller fløtningen som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

21. *Militære tiltak.*

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

22. *Naturfredning.*

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten særlige vanskeligheter og utgifter, å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og steder som kan antas å ha vitenskapelig eller historisk betydning.

Så fremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Landsforeningen for naturfredning i Norge i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget, i den utstrekning det er mulig uten uforholdsmessige omkostninger, å dra omsorg for at det ferdige anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23. *Kontroll.*

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av

vedkommende norske regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør, som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som anses nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24. *Heftelser.*

For så vidt det måtte påhvile de eldre reguleringsanlegg panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren snarest å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende norske regjeringsdepartementet tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysing påføres reguleringsanleggene, bortfaller når og i den utstrekning reguleringsanleggene i henhold til konsesjonen går over til den norske stat eller innløses av denne.

25. *Tinglysing.*

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragets norske del for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

26. *Fullmektig.*

Konsesjonæren skal oppnevne en av vedkommende norske regjeringsdepartement godkjent fullmektig som skal være bosatt i Norge og som på hans vegne svarer for domstolene og andre myndigheter og mottar meddelelser i tvistemål og andre anliggender som vedrører foretagendet. Fullmektigens navn og adresse skal anmeldes til vedkommende departement. Iakttas ikke innen fastsatt frist hva således er foreskrevet, kan departementet oppnevne fullmektig.

Departementet skal bekjentgjøre fullmektigens navn og adresse i Norsk Lysingsblad.»

Det fastsatte manøvreringsreglement for svensk regulering av Nordre Røgden og Mellom Røgden lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

a) Nordre Røgden.

Øvre grense kote 369,80
Nedre grense kote 365,30
Reguleringshøyde 4,5 m.

Høydene refererer seg til Norges geografiske oppmålings fastmerke I 33 N 9, Veidele til Fald, med kotehøyde 409,610.

b) Mellom Røgden.

Øvre grense kote 331,20
Nedre grense kote 328,50
Reguleringshøyde 2,7 m.

I månedene juni og juli er høyeste tillatte vannstand 330,15.

Høydene refererer seg til Norges geografiske oppmålings fastmerke I 33 N 13, Svartbekken, med kotehøyde 333,923.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker godkjent av vedkommende norske myndighet.

2.

Det skal avgis vann til den alminnelige fløting i samsvar med det som måtte bli bestemt ved overenskomst eller ved skjønn i medhold av reguleringslovens § 19.

3.

Det skal til enhver tid tappes minst naturlig lågvassføring, som settes til 0,15 m^3/sek. fra Nordre Rødgen og 0,30 m^3/sek. fra Mellom Rødgen.

I tiden mellom vårflommens inntreden og fløtningens begynnelse skal der ikke uten Fløtningens samtykke avgis vann utover de nevnte minstevassføringer.

Under vårflommene skal det tappes på en slik måte at vassdragets naturlige maksimalvassføringer så vidt mulig ikke overskrides. Vannstanden må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle flom- og tappeløp er åpne.

Inntrer flom når et magasin er fullt, skal tappingen økes så tidlig som mulig og om nødvendig alle løp etter hvert åpnes. Skulle øvre reguleringsgrense unntaksvis likevel bli overskredet, må ikke noe løp stenges før vannstanden igjen er sunket til nevnte grense.

4.

Med de innskrenkninger som følger av ovenstående bestemmelser, kan vannslippingen inntil videre skje etter konsesjonærens behov, dog slik at vintervassføringen i den norske del av vassdraget blir så jevn som mulig.

Blir den ved reguleringen innvunne vann-

kraft tatt i bruk i noe fall i den norske del av vassdraget, kan vedkommende norske regjeringsdepartement — i samsvar med reguleringsbetingelsenes punkt 16 — bestemme at tappingen skal foregå med disse falls tarv for øye.

5.

Det skal påses at dammene til enhver tid er i god stand, og at flom- og tappeløp ikke sperres av is eller annet.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokterne skal bo og at de skal ha telefon i sin bolig.

6.

Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Under flom avleses vannstanden minst 2 ganger i uken, ellers minst 1 gang i uken. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

7.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

Endringer i dette reglement kan bare foretas av den norske Konge etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Samtidig ble det satt følgende betingelser for norsk samtykke til svensk regulering av Store Røgden:

«1.

Gjennomløpene i dammen må gjøres minst så store som etter den fremlagte ombygningsplan, og øvre demningsgrense må ikke overskrides uten at alle løp er åpne.

Hvis storflom truer med å bringe vannstanden over nevnte grense, skal vassføringen fra Tvärån og Lillån ledes utenom driftstunnelen.

2.

Til fremme av fisket i vassdraget plikter reguleringsanleggets eier årlig å sette ut settefisk og/eller yngel av aure etter nærmere bestemmelse av det norske regjeringsdepartement som ferskvannsfisket til enhver tid sorterer under.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser av de områder som berøres av reguleringen, plikter reguleringsanleggets eier å bære utgiftene til disse undersøkelser.

3.

Det skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Avskrift av protokollen sendes hver måned til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

Etter nærmere bestemmelse av vedkommende norske myndighet plikter reguleringsanleggets eier også på norsk område å opprette et vannmerke som muliggjør avlesning av vannstanden til enhver tid.»

Ved brev av 25. mai 1962 har h.r.advokat Villars-Dahl på vegne av A/B Röjdåfors Kraftverk søkt om at dette selskap får tre inn som konsesjonær istedenfor A/B Rottneros Bruk. Søknaden er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 10. desember 1954 har A/B Rottneros Bruk fått tillatelse til å foreta en regulering av Nordre Røgden og Mellom Røgden i Hof og Grue herreder og norsk samtykke til at Bolaget får svensk tillatelse til regulering av Store Røgden i Grue herred.

Reguleringene er utført og erstatningene til oppsitterne er betalt.

Reguleringene skulle i første hånd være til nytte for Röjdåfors Kraftverk i Röjdälven i Sverige. Dette kraftverk er under bygging.

I samme resolusjon er samtykke gitt til i samsvar med den svensk-norske vassdragskonvensjon av 11. mai 1929 at A/B Rottneros Bruk får svensk tillatelse til å utføre reguleringen av Store Røgden og likeledes til beste for Röjdåfors Kraftverk. Spørsmålet om svensk tillatelse til regulering behandles ved Västerbygdens Vattendomstol og påregnes å bli avgjort i år. Avtale er truffet med strandeierne i Norge om erstatning for den skade som reguleringene kommer til å medføre og erstatningsbeløpene er deponert i norsk bank.

Mellom A/B Rottneros Bruk og Billeruds Aktiebolag er det den 8. februar 1960 opprettet avtale om samarbeide for felles utnyttelse av vannkraften i Röjdälven i Röjdåfors Kraftverk. Avtalen inneholder bl. a. at kraftverket, vannkraften og reguleringsrettighetene skal tilhøre et aktiebolag, nemlig A/B Röjdåfors Kraftverk hvor A/B Rottneros Bruk og Billeruds Aktiebolag eier aksjene. Billeruds Aktiebolag skal på nærmere omforent måte svare for finansieringen av kraftverket. En avskrift av avtalen vedlegges (bilag 1).

Dessuten vedlegges avskrift av registreringsbevis for Röjdåfors Kraftverk (bilag 2), avskrift av selskapsordning for Bolaget (bilag 3) og avskrift av siste årsregnskap og revisjonsberetning (bilag 4).

Bolaget har nå en aksjekapital på 7 mill. sv. kroner.

Det er hensikten at vattendomstolens tillatelse til Röjdåfors Kraftverk meddeles Röjdåfors Kraftverk som eier av vannkraften og kraftverket.

Det vil derfor være riktig at A/B Röjdåfors Kraftverk blir gitt tillatelse til regulering av Store Røgden og dessuten skal være eiere av reguleringsrettighetene i Nordre Røgden og Mellom Røgden.

Under henvisning til ovenstående tillater jeg meg å anholde om at tillatelse til regulering av Nordre Røgden og Mellom Røgden fremtidig skal gjelde for A/B Röjdåfors Kraftverk.»

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet. Hovedstyrets uttalelse av 7. september 1962 lyder:

«Hovedstyret har ikke etter det foreliggende noe å innvende mot at den reguleringstillatelse som ved kgl. resolusjon av 10. desember 1954 ble gitt A/B Rottneros Bruk, fremtidig gjøres gjeldende for A/B Röjdåfors Kraftverk. Man går ut fra at endringene i tilfelle skal gjelde fra det tidspunkt sistnevnte bolag får svensk tillatelse til å regulere Store Røgden.»

Industridepartementet har intet å bemerke til at A/B Röjdåfors Kraftverk trer inn som konsesjonær istedenfor A/B Rottneros Bruk, og vil anbefale at selskapet gis tillatelse til å tre inn på de samme vilkår m. v. som er inntatt i den foran siterte kgl. resolusjon 10. desember 1954. Man vil også anbefale at det ved samme resolusjon meddelte samtykke til at A/B Rottneros Bruk får svensk tillatelse til å senke Store Røgden endres til å gjelde A/B Röjdåfors Kraftverk.

Industridepartementet er enig med Hovedstyret i at endringen bør gjøres gjeldende fra det tidspunkt A/B Röjdåfors Kraftverk gis svensk tillatelse til regulering av Store Røgden.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov av 12. juni 1931 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929, tillates A/B Röjdåfors Kraftverk å tre inn som konsesjonær istedenfor A/B Rottneros Bruk i den ved kgl. resolusjon 10. desember 1954 meddelte tillatelse til å regulere Nordre og Mellom Røgden. Endringen skal gjelde fra det tidspunkt A/B Röjdåfors Kraftverk får svensk tillatelse til å regulere Store Røgden.
2. Det ved kgl. resolusjon 10. desember 1954 meddelte samtykke til at A/B Rottneros Bruk får svensk tillatelse til å senke Store Røgden endres til å gjelde A/B Röjdåfors Kraftverk.

45. Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering.

(Endring i det ved kgl. res. 20. juli 1962 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringer i Uste—Hallingdalsvassdraget m. v.)

Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962.

Ved kgl. resolusjon 20. juli 1962 ble det meddelt konsesjon for Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering til å foreta reguleringer og overføringer i Uste-Hallingdalsvassdraget m. v., og samtidig gitt tillatelse for Oslo Lysverker til å ekspropriere grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Uste og Nes kraftverker.

I det ved samme resolusjon fastsatte manøvreringsreglement — som gjelder inntil videre — heter det i post 2, fjerde ledd:

«Ved manøvreringen skal for øvrig has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og Ørterdalsåni samt i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevatn skal, fra det tidspunkt isen er farbar og til vårflommens begynnelse, så vidt mulig manøvreres slik at vannstanden ikke stiger. Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering. Tapping fra Ustemagasinet må innstilles senest 1. mai og ikke gjenopptas før vannstanden har nådd en kote 984,0. Overføring til Rødungen kan skje ved vannstander over kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevatn—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevatn snarest mulig bringes opp i kote 984,5. Tapping under denne vannstand skal ikke skje før 1. oktober.»

I tilrådingen heter det herom:

«Ustevatn er av Stortinget foreslått senket 17 m, 3 m mer enn foreslått i proposisjonen. Departementet har imidlertid ingen vesentlige innvendinger mot dette. I manøvreringsreglementets post 2 heter det bl. a. at magasinet i Ustevatn så vidt mulig skal manøvreres slik at vannstanden ikke stiger fra det tidspunkt isen er farbar til vårflommens begynnelse. Komitéen har henstilt til departementet å overveie om det ikke i manøvreringsreglementet kan tas inn en uttrykkelig bestemmelse om at magasinet skal være nedtappet til 1. mars og at vannstanden skal holdes konstant til ut april, slik som foreslått av Foreningen til Ustaosets Vel. Departementet vil be Hovedstyret om å se nærmere på de spørsmål som står i forbindelse med dette. Foreløpig foreslås imidlertid manøvreringsreglementet fastsatt slik som foreslått av komitéen.»

I brev av 20. september 1962 til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen uttaler Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering:

«Vi har mottatt Deres brev av 27. august 1962 hvor De meddeler at Hovedstyret har

under overveielse å endre det foreslåtte manøvreringsreglement for Ustereguleringen slik at det i reglementets post 2, 4. avsnitt vil stå:

«Tapping fra Ustemagasinet må innstilles senest 1. mars og ikke gjenopptas før vannstanden har nådd ca. kote 984,0.»

I stortingskomitéens forslag til manøvreringsreglement er innstillingen av tappingen foreslått satt til 1. mai overensstemmende med vårt forslag. Denne dato er foreslått satt for å sikre fyllingen av magasinet om sommeren. Denne bestemmelse bør etter vår oppfatning ikke endres.

For å sikre isforholdene på Ustevatn—Sløtfjord foreslår vi at det inntas disse bestemmelser i manøvreringsreglementet punkt 2, 4. avsnitt etter 3. punktum:

«Magasinet i Ustevann—Sløtfjord skal fortrinnsvis være nedtappet innen 1. mars. Etter 1. mars tappes det naturlige tilsig. Magasintapping etter 1. mars kan skje etter innhentet tillatelse fra Kongen.»

Setningen:

«Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering»

foreslås tatt ut.

Før Nes kraftverk er satt i drift må vannet fra Usta kraftverk slippes i Hallingdalselven, og vi tillater oss å henvise til hva vi har anført herom i vårt brev av 29. desember 1961 til Industridepartementet under punkt E.

Hensynet til isforholdene i Hallingdalselven før Nes kraftverk kommer i drift vil i en viss grad være bestemmende for tappingen fra Ustevann—Sløtfjord. På det tidspunkt Usta kraftverk er planlagt satt i drift er Rødungenmagasinet ikke etablert, og Usta kraftverk har ingen muligheter for å tappe fra andre magasiner enn Ustevann—Sløtfjord. I tidsrommet før Nes kraftverks idriftssetting og før det kan overføres vann til Rødungen, kan det bli nødvendig å få tillatelse til å tappe fra Ustevann—Sløtfjord også etter 1. mars.

Under henvisning til foranstående foreslås at punkt 2, 4. avsnitt gis denne ordlyd:

«Ved manøvreringen skal for øvrig has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og Ørterdalsåni samt i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevann—Sløtfjord skal fortrinnsvis være nedtappet innen 1. mars. Etter 1. mars tappes det naturlige tilsig. Magasintapping etter 1. mars kan skje etter innhentet tillatelse fra Kongen. Tapping fra Ustemagasinet må innstilles senest 1. mai og ikke gjenopptas før vannstanden har nådd ca. kote 984,0. Overføring til Rødungen kan skje ved vannstander over kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevann—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevann snarest mulig bringes opp i kote 984,5. Tapping under denne vannstand skal ikke skje før 1. oktober.»

Om fyllingen av Nygårdsvann—Bergsmulvann skal nevnes:

Endelig fylling av Nygårdsvann—Bergsmulvann vil først kunne begynne etter at Ustevann—Sløtfjord er nådd kote 984,0. I den periode fylling av Ustevann—Sløtfjord skjer, vil dog Nygårdsvann—Bergsmulvann fylles helt eller delvis midlertidig. Dette har sin årsak i at tilløpet til Nygårdsvann—Bergsmulvann ofte vil være større enn den overføringskapasitet tappingstunnelen har ved lav vannstand i Nygårdsvann.

Enkelte ganger vil tilløpet være så stort at magasinet fylles helt opp og dammens flomløp trer i aksjon. Minker deretter tilløpet slik at dette blir mindre enn tappetunnelens overføringskapasitet og Ustevann—Sløtfjord ennå ikke er fulle, vil vannstanden i Nygårdsvann—Bergsmulvann synke igjen. Først når Ustevann—Sløtfjord er fulle, vil den endelige fylling av Nygårdsvann—Bergsmulvann ta til.

Det er, som man vil forstå, vanskelig å uttale seg om til hvilket tidspunkt Nygårdsvann vil være fyllt til bestemte kotehøyder. Det avhenger foruten av tilsigsforholdene til Nygårdsvann også av tverrsnittet av tunnelen mellom Nygårdsvann og Sløtfjord og vannstanden i Sløtfjord. Til kote 990,5 antas dog magasinet som regel å være fullt forholdsvis tidlig i sesongen.»

H.r.advokat Jens P. Heyerdahl jr. har på vegne av Foreningen til Ustaosets Vel avgitt følgende uttalelse av 27. september 1962:

«Jeg har fått gjenpart av brev til Dem av 20. ds. fra Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering. På vegne av Foreningen til Ustaosets Vel skal jeg knytte et par bemerkninger til brevet.

Vi finner å kunne godta de foreslåtte bestemmelser i reglementets pkt. 2, 4. avsnitt, 3—5 punktum, alene med den forandring at ordet «fortrinnsvis» i 3. punktum utgår. Det må være en logisk konsekvens av at Kongen kan dispensere.

Det er vel unødvendig å presisere at dispensasjon bare skal kunne gis for det enkelte år.

Med hensyn til setningen: «Vannstanden må ikke stige høyere enn den ville ha steget uten regulering», må vi be om at den opprettholdes. Den må sees i sammenheng med den bestemmelse proposisjonen og Stortingskomitéen hadde i 3. punktum om manøvrering av magasinet av hensyn til isforholdene. Pålegget om at magasinet skal være nedtappet til 1. mars gjør ikke bestemmelsen overflødig, idet den vil kunne bidra til at det blir stabile isforhold også før den dato. Dog må vel ordet «høyere» erstattes med «mer». Bestemmelsen bør formodentlig plasseres i umiddelbar tilslutning til dispensasjonsbestemmelsen.

Vi foreslår da at punkt 2, 4. avsnitt i manøvreringsreglementet får denne ordlyd:

«Ved manøvreringen skal for øvrig has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og Ørterdalsåni samt i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevann—Sløtfjord skal være nedtappet innen 1. mars. Etter 1. mars tappes det naturlige tilsig. Magasintapping

etter 1. mars kan skje etter innhentet tillatelse fra Kongen. Vannstanden i magasinet må ikke stige mer enn det ville ha steget uten regulering. Tapping fra Ustemagasinet må innstilles senest 1. mai og ikke gjenopptas før vannstanden har nådd ca. kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevann—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevann snarest mulig bringes opp i kote 984,5. Tapping under denne vannstand skal ikke skje før 1. oktober.»

Gjenpart av dette brev er sendt Reguleringsforeningen.»

I brev av 3. oktober 1962 har Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen avgitt følgende uttalelse:

«I henhold til Stortingets ønske om at Ustemagasinet tappes ned på forvinteren av hensyn til skitrafikken på Ustevatn foreslo Hovedstyret for reguleringsforeningen at tidspunktet 1. mai i reglementets post 2, 4. avsnitt ble endret til 1. mars.

Som det sees av vedlagte svar av 20. september 1962, foreslår reguleringsforeningen en annen formulering. Det er således tatt inn et forbehold om at magasinnedtapping etter 1. mars kan skje etter innhentet tillatelse fra Kongen. Dette er begrunnet med at Uste Kraftverk vil være i drift før Rødungenmagasinet er etablert og at hensynet til isforholdene i Hallingdalselva før Nes kraftverk kommer i drift vil være medbestemmende for tappingen fra Ustevatn—Sløtfjord.

Reguleringsforeningens formulering er godkjent av Foreningen til Ustaosets Vel, jfr. vedlagte brev fra høyesterettsadvokat Jens P. Heyerdahl av 27. september 1962.

Etter Hovedstyrets syn skulle det ikke være betenkelig å tillate at magasinet tappes ned i overgangstiden inntil Rødungen-overføringen er etablert og Nes kraftverk er satt i drift også etter 1. mars, men man bør da — for å være i samsvar med ønske i stortingskomitéen om sikkerhet for ferdselen — etablere en overvåkningstjeneste i denne tiden.

For øvrig bemerker Hovedstyret at reguleringsforeningen med sitt nye forslag ikke tar tilstrekkelig hensyn til ferdselen over isen før 1. mars. Bestemmelsen om tapping fra Ustemagasinet slik at vasstanden ikke stiger, erstattes således ikke av bestemmelsen om tapping av naturlig tilsig. Hovedstyret vil nå foreslå post 2, 4. ledd formet slik:

«Ved manøvreringen skal for øvrig has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke økes. Lågvassføringen i Ustekveikja og Ørterdalsåni samt i Hallingdalselva nedenfor Nes kraftverk må heller ikke forminskes til skade for andres rettigheter. Magasinet i Ustevatn—Sløtfjord skal så lenge isen er farbar så vidt mulig manøvreres slik at vannstanden ikke stiger mere enn den ville ha steget uten regulering. Tapping av magasinvatn fra Ustevatn—Sløtfjord må innstilles senest 1. mars og tapping av det naturlige tilsig innstilles senest 1. mai, jfr. imidlertid denne posts 3. ledd. Inntil overføringstunnelen til Rødungen er ferdig og inntil Nes kraftverk er satt i drift kan magasintapping etter 1. mars skje etter innhentet tillatelse fra Kongen. Overføring til Rødungen kan skje ved vannstander over kote 984,0. Magasinvolumet i Ustevatn—Sløtfjord over kote 984,0 tillates brukt som flomdempningsmagasin i den tid overføringen til Rødungen pågår. Når Rødungen er fylt skal Ustevatn snarest mulig bringes opp til kote 984,5. Tapping under denne vannstand skal ikke skje før 1. oktober.»

Vedrørende forholdene ved Nygårdsvatn bemerkes at Hovedstyret bl. a. bygget sin vurdering av vintertrafikken over isen på Nygårdsvatn, Sløtfjord og Ustevatn på uttalelse av 9. juni 1960 fra Aksjonsutvalget Ustaosets Vel sammen med Haugastøl Vel, gjengitt i St. prp. nr. 40 (1961—62) side 71—72. Der nevnes at det over Ustevatn, Sløtfjorden og Nygårdsvatn er sterkt trafikerte ferdselsveger for skiløpere. Når Hovedstyret i sine bemerkninger betegner trafikken over Nygårdsvatn som «mere tilfeldig», er det sett i forhold til den store trafikk som går over Ustevatn. Hovedstyret var selvsagt klar over at for de som har hytter ved Nygårdsvatn, er ferdselsmulighetene over dette vatnet av stor betydning. Det er ikke foreslått vilkår om spesielle tiltak for ferdselen over Nygårdsvatn, men eventuelle krav kan fremmes for skjønnet, jfr. reguleringslovens § 16 pkt. 3.»

Industridepartementet slutter seg til Hovedstyrets uttalelse og vil anbefale at post 2 fjerde ledd i det ved kgl. resolusjon 20. juli 1962 fastsatte manøvreringsreglement blir endret overensstemmende med Hovedstyrets foran siterte forslag.

Ifølge vassdragsreguleringslovens § 12 post 12 skal bl. a. vedkommende kommunestyrer få anledning til å uttale seg ved fastsettelsen av manøvreringsreglement. Det samme gjelder også så fremt det senere finnes påkrevd å gjøre endringer i et reglement. I denne saken har man imidlertid ikke funnet det nødvendig på ny å uteske vedkommende kommunes standpunkt, idet spørsmålet om endringer av manøvreringsreglene for Ustevatn allerede har vært tatt opp på et tidligere stadium — før selve konsesjonssaken var avgjort. Dessuten har så vel stortingskomitéen som departementet tatt uttrykkelig forbehold om en snarlig endring av dette punkt i manøvreringsreglementet. Under enhver omstendighet er det påkrevd at endringen blir foretatt

nå, idet skjønnet skal ta til allerede 24. oktober 1962.

Industridepartementet

tilrår:

Post 2 fjerde ledd i det ved kgl. resolusjon av 20. juli 1962 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringer i Ustc—Hallingdalsvassdraget m. v., endres i samsvar med utkast inntatt i Industridepartementets tilråding av 19. oktober 1962.

46. A/S Viul Tresliperi.

(Endring av vilkårene for de ved kgl. resolusjon av 16. februar 1951 og av 10. oktober 1952 gitte konsesjoner på erverv av ytterligere fallrettigheter i Randselva.)

Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962.

Ved kgl. resolusjon 16. februar 1951 fikk A/S Viul Tresliperi konsesjon til å erverve 5,57 m fall på Randselvas østre side ovenfor Askerudfoss inntaksdam. Herav er 1,5 fallmeter tatt i bruk. Ved kgl. resolusjon av 10. oktober 1952 fikk selskapet bl. a. ervervskonsesjon for de øverste 2,42 m av fallet fra Askerudfoss' undervann på Randselvas vestre side. Disse fallmeter er ikke utnyttet.

Som vilkår for begge konsesjoner ble fastsatt at utbyggingen skulle påbegynnes innen 2 år fra 16. februar 1951 og fullføres i løpet av ytterligere 5 år. Disse frister er senere forlenget 2 ganger, siste gang ved departementets brev av 11. februar 1959, hvorved ble fastsatt at arbeidene skulle påbegynnes innen 15. oktober 1961 og fullføres innen 16. februar 1964.

A/S Viul Tresliperi har ved brev av 9. oktober 1961 innsendt følgende søknad om tillatelse i henhold til ervervslovens § 2 post 3 til at fallene bare delvis blir utbygd:

«Med det ærede departements skrivelse av 11. februar 1959 ble fristene i ovennevnte konsesjoner for påbegynnelse og fullførelse av en utbygging av fallrettighetene forlenget til henholdsvis 15. oktober 1961 og 16. februar 1964.

Som tidligere meddelt omfatter begge konsesjoner fallrettigheter på henholdsvis øst- og vestsiden av Randselven i Askerudfoss og til undervann Kistefoss. Av de 5,57 meter som konsesjonen av 1951 omfatter, er bare 1,5 meter utnyttet, og den uutnyttede del utgjør således 4,07 meter. Konsesjonen av 1952 omfatter 2,42 meter, og er i sin helhet uutnyttet. Resten av det uutnyttede fall på vestsiden har vært Viuls eiendom fra langt tilbake i tiden og omfattes ikke av noen konsesjon.

Man antok i sin tid at det ville være rimelig og riktig å utnytte Askerudfossen helt opp til Kistefoss' undervann. Imidlertid har det senere vist seg at vanskelighetene ved en slik utbygging ville bli meget store. Det ville blant annet bli nødvendig med en omlegging av Bergensbanen på en større strekning.

Vi henviser i denne forbindelse til vedlagte kopi av skrivelse av 27. mars d. å. fra vår konsulent, sivilingeniør Elliot Strømme.

Vi har nu satt i gang installering av ytterligere et aggregat i Askerudfoss, og samtidig foretas utbedringsarbeider ved de nåværende damanlegg, som dermed må antas å få sin endelige form og oppdemmingshøyde. Man må derfor anta at det for en meget lang årrekke ikke vil være mulig å få utnyttet de siste 4,07 meter av fallet.

Det vil herav framgå at det har liten hensikt å søke om vanlig utsettelse av de i konsesjonen gitte frister. I henhold til konsesjonslovens paragraf 2, nr. 3, tillater vi oss derfor å søke om tillatelse til at vannfallet kun delvis utbygges. I denne forbindelse vil vi peke på at en slik mulig innskrenkning av utbyggingen allerede var forutsett da konsesjonen av 1951 ble gitt, riktignok da under den forutsetning at det ikke skulle lykkes å erverve de nødvendige rettigheter på vestsiden. Vi henviser for så vidt til det ærede departements skrivelse av 17. mars 1951 (jnr. 3040/51 HV) til h.r.advokat Henning Bjørnvik.»

Sivilingeniør Strømmes' brev lyder slik:

«Det forelå i 1948 planer fra Norsk Vandbygningskontor for en separat utbygging av Viulfoss. Samme år fikk vi i oppdrag å se nærmere på en fellesutbygging av Askerudfoss—Viulfoss.

Planen gikk den gang ut på å bygge et fjellanlegg på elvens vestside med inntak like ovenfor det nuværende inntak til Askerudfoss I, og videre forhøye Langdammen og Løkkadammen for å utnytte fallet helt opp til undervann i Kistefoss kraftverk. Forhøyelsen av dammene representerte så vidt vi kan huske en forholdsvis stor del av anleggsomkostningen, og så i hvert fall ikke ut til å være økonomisk gjennomførlig i en separat utbygging i Askerudfoss.

I forbindelse med overskjønnet i Viulfossen ble det en del prosedyre omkring spørsmålet om en separat utbygging av Viulfossen var den økonomisk beste løsning av utbyggingsplanene. Vi måtte av den grunn foreta ytterligere undersøkelser om hvorledes en fellesutbygging ville stille seg. Denne gang festet vi oss ved et fjellanlegg på elvens østside og med ny dam i Askerudfoss tvers over elven ved Påskebroen. Vi regnet også nu med å demme opp til undervann i Kistefoss. Byggeomkostningene ved det nye damalternativ var gunstige, og det syntes nu mulig å utnytte hele fallet til undervann Kistefoss på en økonomisk forsvarlig måte, både i en fellesutbygging av Askerudfoss—Viulfoss og i en separat utbygging av Askerudfoss.

Det fremkom imidlertid store betenkeligheter ved det nye damprosjekt på grunn av neddemming av et større areal, og vanskeligheter vinterstid med fremføring av tømmer i det islagte basseng. Videre ble området mellom den nye dammen og fabrikken for lite til å foreta en rasjonell ombygging av fabrikken.

Moderniseringen av fabrikken er nu gjen-

nomført. Det er benyttet turbindrevne slipeapparater. Kapp- og barkeanlegget er plassert i området ovenfor Påskebroen. En ytterligere oppdemming kan således bare skje ved å forhøye Langdammen og Løkkadammen. Dessuten fremholder ingeniør Nybro-Hansen at de nuværende turbiner i Askerudfoss I og II ikke uten videre kan utnytte hele fallhøyden til undervann Kistefoss.

Vår konklusjon blir at det idag ikke ser ut til å være teknisk økonomisk forsvarlig å gjennomføre en ytterligere heving av dammene.»

Saken har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Norderhov og Hole kommunestyrer anbefaler søknaden, jfr. vedtak i møter henholdsvis 15. desember og 27. november 1961.

Elektrisitetsforsyningen i Buskerud og Buskerud fylke har intet å bemerke, jfr. påtegninger av 12. og 16. desember 1961.

Jevnaker herredstyre har i møte 18. desember 1961 enstemmig anbefalt søknaden.

Elektrisitetskontoret for Hedmark og Oppland tilrår i påtegning 23. desember 1961 at søknaden blir imøtekommet, og Fylkesmannen i Oppland slutter seg til denne tilråding, jfr. påtegning av 30. desember 1961.

Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen avga 27. august 1962 følgende uttalelse:

«A/S Viul Tresliperi's konsesjon av 16. februar 1951 omfattet erverv av 5,57 m fall på Randselvas østre (vestre) side ovenfor Askerudsfoss' inntaksdam, Løkkadammen, mellom kotene 110,85 og 116,42. Konsesjonen omfattet også 1,5 m fall opp til kote 112,35 som allerede var tatt i bruk i 1939. På elvas vestre (høyre) side eide selskapet de nødvendige fall unntatt de øverste 2,42 m og konsesjonsmyndighetene pekte på at disse rettigheter måtte kunne innløses i medhold av vassdragslovens § 55. Hvis dette ikke skulle gå i orden var det konsesjonens forutsetning at man benyttet seg av ervervslovens bestemmelse i § 2 nr. 3 om å tillate delvis utnyttelse av fallet. Slik innløsningstillatelse — samt ervervskonsesjon — på de resterende 2,42 m ble imidlertid gitt ved kgl. resolusjon 10. oktober 1952. A/S Viul Tresliperi fikk i samme forbindelse tillatelse etter vassdragslovens § 62 til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for å gjennomføre utbyggingen. Som vilkår for konsesjonene ble bl. a. fastsatt at utbyggingen skulle påbegynnes innen 2 år fra 16. februar 1951 og fullføres innen en ytterlligere frist av 5 år. Det er fastsatt en løpende mulkt på kr. 100 pr. dag for oversittelse av fristene. Departementet har to ganger forlenget disse frister, siste gang den 11. februar 1959 slik at arbeidene skulle være påbegynt innen 15. oktober 1961 og skal fullføres innen 16. februar 1964. Av konsesjonene er bare de nederste 1,5 m mellom kotene 110,85 og 112,35 på elvas venstre side tatt i bruk.

Fallet i Askerudfoss som Viul i sin helhet eier er i alt 24,72 m hvorav de forannevnte ervervede fall utgjør ca. 16,2 pst. og det ikke utnyttede ca. 13,1 pst. tilsvarende ca. 1 450 nat.-hk av fossens samlede kraftmengde på ca. 11 000 nat.-hk. Installasjonen er nå 2 maskiner à 3 400 hk og en på 3 600 hk. Dessuten brukes en stor del av vatnet til drift av slipeturbiner. Selskapet eier dessuten den 18,3 m høge Viulfoss umiddelbart nedenfor — det meste også her konsesjonsfritt idet bare ca. 4,8 m er konsedert ved kgl. resolusjon 6. mai 1949 og 23. november 1956. Denne er utbygget for seg i årene 1955—59.

A/S Viul Tresliperi regner med at utnyttelsen av de øverste 4,07 m fall i Askerudfoss vil føre med seg så vidt omfattende arbeider at det ikke blir lønnsomt å gjennomføre dem og søker nå om fritagelse for ytterligere utbyggingsplikt.

Den siste maskin i Askerudfoss er nylig installert med egen rørledning og i nytt tilbygg til kraftstasjonen — den såkalte Askerudfoss II. Parallelt med dette har det pågått betydelige forsterkningsarbeider både på Løkkadammen og Langedammen og det er foretatt moderniseringsarbeider i selve fabrikkanleggene bl. a. gjelder det kappeanlegget og spyle- og renseanlegget for tømmerkubben. Anleggene har nå fått en permanent form med de plassforhold som er disponible ovenfor Viulfoss.

Vassdragsdirektøren foretok befaring av området den 10. august 1962.

En hevning av overvatnet på 4,07 m vil bety en omlegging av driften for så vidt som kappe- og renseanleggene må flyttes og hele tømmertilførselen påføres ulemper idet de nåværende opplags- og utislagsplasser vil bli satt under vatn. Ved siden av dette vil man måtte regne med betydelige utgifter til selve damanlegget og nyinstallasjon i kraftstasjonen. Utvidelse av fabrikkanleggene vil også støte på vanskeligheter på grunn av plassmangel.

Etter det som er framholdt har man ved utnyttelsen av de ervervede fall fra 1951 og 1952 ved siden av en utnyttelse av dem i Askerudfoss alene, også vurdert dem i sammenheng med en samlet utbygging av Askerudfoss og Viulfoss hvorved lønnsomheten

ville stilt seg gunstigere. En slik utnyttelse er altså nå ikke gjennomførbar.

Slik som situasjonen i dag da ligger an, og hensett til den beskjedne kraftmengde det gjelder, finner Hovedstyret å kunne anbefale at man tillater delvis utbygging som omsøkt.

For så vidt angår lovhjemmelen for søknaden vises til ervervslovens § 27 jevnført med samme lovs § 2 nr. 3.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 24. august 1962.»

Industridepartementet skal bemerke:

Konsesjonen av 16. februar 1951 omfatter som nevnt 5,57 fallmeter, hvorav 1,5 m er utnyttet. Dette strider mot post 3 første ledd i vilkårene, sålydende:

«Utbygging av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen ytterligere frist av 5 — fem — år.»

Konsesjonen av 10. oktober 1952 gjelder 2,42 fallmeter, hvorav intet er utnyttet. Post 3 første ledd i denne konsesjon lyder:

«Utbyggingen av vassfallet må påbegynnes innen 2 — to — år fra 16. februar 1951 og vannbygningsarbeidene må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.»

Ifølge ervervslovens § 2 post 3 nest siste punktum kan det, når forholdene gjør det påkrevd, tillates at et vannfall kun delvis utbygges. For så vidt angår konsesjonen fra 1952 er imidlertid situasjonen den at intet av det omhandlede 2,42 m fall skal bygges ut. Departementet mener at man ved anvendelsen av den nevnte bestemmelse i lovens § 2 post 3 må ha anledning til å se hele det utbyggbare vannfall under ett, altså uavhengig av om et vannfalls ervervelse er omfattet av en konsesjon, delt opp i flere konsesjoner, eller — som i nærværende sak — delvis ervervet konsesjonsfritt. Departementet mener således at det foreligger lovhjemmel for å innrømme den tillatelse det er søkt om. Virkningen av en slik innrømmelse vil være at konsesjonæren får rett — men ikke plikt til utbygging.

Industridepartementet slutter seg til Hovedstyrets utalelse og vil anbefale at Kongen i medhold av ervervslovens § 27, jfr. § 2 post 3, nest siste punktum, opphever de ovenfor siterte bestemmelser i selskapets konsesjoner av 16. februar 1951 og 10. oktober 1952.

Ifølge de tidligere konsesjoner skal staten ha hjemfallsrett til de deler av vannfallet som omfattes av tillatelsene, samt en forholdsmessig anpart av alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres. Det er videre bestemt at konsesjonæren skal ha plikt til å drive det samlede kraftanlegg som før og levere den til de ervervede vannfallsdeler svarende kraftmengde til staten mot dekning av en motsvarende del av utgiftene.

Departementet gjør oppmerksom på at en tillatelse til bare delvis utbygging automatisk vil redusere den andel i kraftstasjon og andre «innretninger» som staten skal ha ifølge hjemfallsklausulen. Departementet har overveid om det ville være rimelig å oppstille som en bindende forutsetning at statens hjemfallsrett ikke skal reduseres, men har etter omstendighetene ikke funnet å ville anbefale dette.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 27, jfr. § 2, post 3, oppheves post 3 første ledd i vilkårene for de ved kgl. resolusjon av 16. februar 1951 og av 10. oktober 1952 meddelte konsesjoner til A/S Viul Tresliperi for erverv av fallrettigheter i Randselva.

47. I/S Sundsfjord Kraftlag.

(Fastsettelse av manøvreringsreglement i anledning den ved kgl. resolusjon av 9. juni 1961 gitte konsesjon på bl. a. regulering og overføring av Arstadelva m. v.)

Kronprinsregentens res. av 19. oktober 1962.

I/S Sundsfjord Kraftlag fikk ved kgl. resolusjon 9. juni 1961 tillatelse til å erverve fallrettigheter i Næveråga og til å regulere og overføre Arstadelva m. v., jfr. også St. prp. nr. 107 og Innst. S. nr. 188 for 1960—61.

Da konsesjonssaken var oppe til behandling, var spørsmålet om manøvreringsreglement ennå ikke helt avklart. I departementets tilråding til den kgl. resolusjon av 9. juni 1961 er derfor nevnt at fastsettelsen av reglementet skulle tas opp senere i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12, post 12.

I brev av 9. november 1961 har Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab på vegne av I/S Sundsfjord Kraftlag lagt frem forslag om manøvreringsreglement. I den anledning har Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen avgitt følgende uttalelse av 27. august 1962:

«Ved kgl. resolusjon 9. juni 1961 fikk I/S Sundsfjord Kraftlag bl. a. tillatelse til å regulere og overføre Arstadelva og Næveråga til Forsåga for utnyttelse av vatnet i selskapets

kraftverk ved Sundsfjorden, jfr. St. prp. nr. 107 for 1960—61. Næveråga var dessuten planlagt utnyttet også i et øvre fall ned til Sokumvatn. Ifølge post 25 i vilkårene for tillatelsen skal vannslippingen foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen utferdiger. Hovedstyret forutsatte dette behandlet som egen sak senere.

Med ekspedisjon av 9. november 1961 har Norsk Hydro på vegne av selskapet sendt Hovedstyret følgende forslag til reglement:

«1.

Øvre Nævervann:

Øvre kote	604,00
Nedre kote	580,00
Reguleringshøyde	24,00 m

Lille Sokumvann:

Øvre kote	645,00
Nedre kote	641,85
Reguleringshøyde	3,15 m

Navnløsvann:

Øvre kote	645,00
Nedre kote	637,43
Reguleringshøyde	7,57 m

Arstaddalen:

Øvre kote	333,00
Nedre kote	299,10
Reguleringshøyde	33,90 m

Høydene refererer seg til fastmerkene i det høydesystem som er benyttet for utbygningen av Sundsfjord kraftanlegg.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som Hovedstyret godkjenner.

2.

Vannføringen fra Øvre Nævervann, Lille Sokumvann og Navnløsvann overføres til Sokumvann.

3.

Vannføringen fra den kunstige sjø, som dannes ved reguleringsdammen i Arstaddalen, overføres til Sokumvann.

4.

Vannføringen fra Kovdisåga føres inn i det kunstige magasin i Arstaddalen og videre til Sokumvann.

5.

Så sant fløtningen i Arstadelven ikke kan ordnes ved landeveistransport, skal det avgis vann i sådan utstrekning at den almindelige fløtning i dalen forulempes så lite som mulig.

6.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvannføring ikke forhøyes. For øvrig kan vannslippingen foregå etter behovet for kraftanleggene.

7.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, hved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdragsvesen.

8.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

9.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

10.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning for konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte slike skadevirkninger, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring av dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Forslaget har vært forelagt distriktet til uttalelse.

Beiarn kommunestyre mener at damvokteren bør bo ved damanlegget, men har ellers intet å bemerke, jfr. enstemmig vedtak fra møte 16. desember 1961.

Gildeskål formannskap vedtok i møte 17. februar 1962 enstemmig forslaget.

Nordland fylke. Elektrisitetskontoret og Nordland fylke har intet å bemerke, jfr. påtegninger av 27. februar og 1. mars 1962.

Hovedstyret vedlegger utkast til reglement og bemerker:

Reguleringsplanen som ligger til grunn for konsesjonen av 9. juni 1961 antydet for Navnløsvatns vedkommende også 0,43 m senkning o: samlet reguleringshøyde forutsatt i Stortingsproposisjonen 8,0 m. Planen er nå endelig fastlagt til 7,57 m oppdemning.

Kommunestyret i Beiarn krever at damvokteren skal bo ved anlegget. Hovedstyret går ut fra at kommunestyret tenker på anlegget i Arstaddalen. Her blir magasinet (60 mill. m^3 med en partiell reguleringsprosent på 21,2) manuelt manøvrert, men luken plasseres ved tunnelens utløp i Sokumvatn. I selve Arstaddalen blir det kun til visse tider nødvendig å renske varegrinder og eventuelt flomløp. I omløpstunnelen er montert luke

som kan manøvreres for å avlede ekstraordinære flommer. Man går derfor ut fra at det er sikkerhetshensyn herredstyret særlig legger til grunn for forslaget.

Hovedstyret vil foreslå at man beholder den vanlige form i manøvreringsreglementet om at Hovedstyret kan bestemme hvor damvokterne skal bo og at de skal ha telefon i sine boliger. For Arstaddalens vedkommende vil Hovedstyret forlange at damvokteren skal bo ved dammen når vasstanden i magasinet overstiger kote 332,00 ɔ: 1 m under øvre reguleringsgrense — og at han har innlagt telefon i damvokterboligen.

For øvrig har man gitt bestemmelsen om avgivelse av fløtingsvatn en noe endret form som samsvarer bedre med reguleringslovens forutsetninger, jfr. § 19 og en tilsvarende bestemmelse i reglementet for Forså—Sundsfjordvassdragene fastsatt ved kgl. resolusjon 4. juli 1958.

For øvrig har Hovedstyret bare foretatt rent redaksjonelle endringer.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 24. august 1962.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement for Arstadelva m. v. lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

a) Arstaddalen.

Øvre kote	333,00
Nedre kote	299,10

Reguleringshøyde 33,90 m oppdemming.

b) Øvre Nævervatn.

Øvre kote	604,00
Nedre kote	580,00
Naturlig vasstand	591,70

Reguleringshøyde 24,0 m, 12,3 m opp og 11,7 m ned.

c) Lille Sokumvatn.

Øvre kote	645,00
Nedre kote	641,85
Naturlig vasstand	641,85

Reguleringshøyde 3,15 m opp.

d) Navnløsvatn.

Øvre kote	645,00
Nedre kote	637,43
Naturlig vasstand	637,43

Reguleringshøyde 7,57 m opp.

e) Kordisåga med felt 43 km² overføres til Arstaddalen.

f) Ved tunnel fra Arstaddalen til Sokumvatn overføres et felt på 105,1 km².

g) Gjennom utbygging av Øvre Forsåvatn Kraftverk overføres et felt på 25,5 km² fra Næveråga og Sokumåga til Sokumvatn.

Høydene refererer seg til Sundsfjord Kraftverks høydesystem.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen godkjenner.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i Arstadelva nødvendige vatn, eventuelt påtar konsesjonæren seg landeveistransport av tømmeret overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke forhøyes. For øvrig kan vasslippingen foregå etter behovet for nedenforliggende kraftanlegg.

4.

Det skal påsees at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

5.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo og at de skal ha telefon i sin bolig.

6.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endring i reglementet kan bare foretas av

Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å utale seg.»

Industridepartementet slutter seg til Hovedstyrets forslag og vil anbefale dette vedtatt.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 § 12 post 12 fastsettes manøvreringsreglement for Arstadelva m. v. i samsvar med det i Industridepartementets tilråding av 19. oktober 1962 inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

48. Larvik Smelteverk.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 8. november 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Larvik Smelteverk konsesjon på leie av inntil 3 000 kW fra Vestfold Kraftselskap, jfr. kraftleiekontrakten mellom partene av 11. juli og 4. august 1960.

Konsesjon gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1971.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet gjør oppmerksom på at omhandlede 3 000 kW er den maksimale effekt som konsesjonen omfatter.

49. A/S Hunton Bruk.

(Kraftleiekonsesjon.)

Gitt av Industridepartementet 14. november 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959, gis A/S Hunton Bruk konsesjon på leie av inntil 3 400 kW primakraft fra Gjøvik komm. Elektrisitetsverk, jfr. søknader av 2. oktober 1961 og av 2. april 1962 med bilag.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartemen-

tet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil — 15 — femten pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges fra 1. juli 1960 en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh.}}{8\,760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

50. Kaldnes Mek. Verksted A/S, Tønsberg.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 14. november 1962.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 gis Kaldnes Mek. Verksted A/S konsesjon på leie av inntil 1 500 kW fra Tønsberg Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmeslse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift som for året 1959 fastsettes til kr. 1 pr. kW og fra og med året 1960 til kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Det er videre en forutsetning for konsesjonen at uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjonaliseringsregler.

Departementet gjør oppmerksom på at omhandlede 1 500 kW er den maksimale effekt som konsesjonen omfatter.

51. Mathiesen — Eidsvoll Værk.

(Tillatelse til å leie inntil 3 500 kW primakraft — heri innbefattet 500 kW egen andel Tokkekraft — og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 16. november 1962.

Mathiesen — Eidsvold Værk fikk ved kgl. resolusjon av 25. januar 1952 konsesjon på leie av inntil 750 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1952 s. 20 flg. Konsesjonen gjaldt til 1. januar 1960 og er således utløpt.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av

21. mars 1960 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 28. september 1959 fra Mathiesen — Eidsvold Værk om fornyet konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk:

«Med Industridepartementets, Vassdragsavdelingens påtegning av 30. september 1959 har Hovedstyret mottatt til uttalelse en søknad av 28. september 1959 fra Mathiesen — Eidsvold Værk om fornyet konsesjon på kraftleie fra Akershus elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Ovennevnte konsesjon er datert 7. februar 1952 og gjelder til 1. januar 1960. Vi tillater oss med dette å søke å få konsesjonen fornyet for en tilsvarende tid, med den forandring at konsesjonen omfatter 2 000 kW primakraft. Kvantum spillkraft uforandret.»

I brev hertil av 7. oktober 1959 har bedriften gitt følgende supplerende opplysninger:

«Vi viser til vårt brev av 28. september, hvor vi søker om forlenget konsesjon på spillkraftuttak og utvidet konsesjon på primakraftuttak til 2 000 kW.

Vi søker om den utvidete konsesjon fordi vi for tiden er i kontakt med Akershus Fylkes Elektrisitetsverk for å få øket vår kontrakt til 2 000 kW for å dekke øket behov som er oppstått på grunn av utvidelser og moderniseringer i vår cellulose- og papirfabrikk. Vi har allerede nå bygget ut så meget at behovet overstiger de 1 000 kW som konsesjonen hittil har omfattet, og økingen i kraftuttak etter at ny konsesjon trer i kraft, vil finne sted suksessivt i løpet av det første halvår av 1960.»

Saken har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Eidsvoll herredstyre har etter innstilling fra Eidsvoll komm. elektrisitetsverk behandlet saken i møte den 15. februar 1960.

Verkets innstilling er i utdrag sålydende:

«Når konsesjonen nå skal fornyes og utvides til å gjelde 2 000 kW primakraft er det naturlig at vår avgift på 0,1 øre pr. kW også blir gjort gjeldende for den kraften det nå søkes om. Driftsbestyreren foreslår styret å fatte slikt vedtak: Konsesjonen anbefales innvilget. Konsesjonstiden fastsettes fra 1. januar 1960 til 1. januar 1970. Det opptas forhandlinger med Akershus elektrisitetsverk om avgift for den nye primakraften som konsesjonssøknaden omfatter.»

Herredstyret har derpå fattet dette enstemmige vedtak:

«Konsesjonen anbefales innvilget. Konsesjonstiden fastsettes fra 1. januar 1960 til 1. januar 1970. Konsesjonen gjøres avhengig av at Eidsvoll komm. elektrisitetsverk får avgift også på den nye energi som skal leveres etter de nye konsesjonsvilkår. Avgiftens størrelse fastsettes etter forhandling med Akershus elektrisitetsverk for så vidt angår de nye 1 000 kW.»

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke har i påtegning av 24. februar 1960 til fylkesmannen i Akershus bemerket:

«Den omhandlede avgift henger sammen med at fylkesverket i henhold til sin kontrakt om kraftlevering til Eidsvold komm. Elektrisitetsverk ikke kan påta seg direkte leveringer til konsumenter i kommunen uten det kommunale elektrisitetsverks samtykke. Denne avgift har således ingen ting med kraftleiekonsesjonen å gjøre. Avgiften må fastsettes ved forhandlinger mellom fylkesverket og Eidsvoll kommune.

I samsvar med det som er sagt foran vil jeg tilrå at den omsøkte konsesjon anbefales innvilget på de samme vilkår som er fastsatt for den nevnte kraftleiekonsesjon av 25. januar 1952.»

Fylkesmannen i Oslo og Akershus fylker har i påtegning av 26. februar 1960 til Hovedstyret meddelt at han slutter seg til foran nevnte uttalelse fra overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i fylket.

Industridirektoratet, Treforedlingskontoret har under hånden meddelt at det ikke har noe å bemerke til at konsesjon meddeles som søkt om.

Ved kgl. resolusjon av 25. januar 1952 er Mathiesen — Eidsvold Værk meddelt konsesjon på leie av inntil 24 000 kW spillkraft og inntil 750 kW primakraft fra Akershus elektrisitetsverk.

Tillatelsen som gjaldt til 1. januar 1960 er meddelt på vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes. For øvrig er tillatelsen gitt på vanlige betingelser inklusive vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. Vilkår med hensyn til styre er derimot ikke stillet da Mathiesen — Eidsvold Værk er et personlig eiet firma.

Mathiesen — Eidsvold Værk har for tiden kontrakt av 17. januar/4. februar 1957 med Akershus elektrisitetsverk på leie av inntil 1 000 kW primakraft. Ifølge bedriftens foran nevnte brev av 7. oktober 1959 aktes kontraktskvantumet økt til 2 000 kW primakraft hvorfor det nå søkes om konsesjon på dette.

Spillkraftkvantumet på inntil 24 000 kW er derimot det samme som før og som det altså nå søkes fornyet konsesjon på. Spillkraften leveres på kullprisbasis. Det er da ikke betinget konsesjonsavgift av spillkraften — jfr. Hovedstyrets uttalelse i brev av 18. desember 1951 til Industridepartementet for så vidt den

nå utløpne konsesjon av 25. januar 1952 til Mathiesen — Eidsvold Værk angår.

Som det vil sees av Eidsvoll herredstyres foran siterte vedtak mener kommunen seg berettiget til en avgift av Akershus elektrisitetsverk av de nye 1 000 kW primakraft, på samme måte som før forholdet for den tidligere primakraftlevering. Dette mer interne mellomværende vil rimeligvis måtte få sin løsning ved forhandlinger mellom partene og således uavhengig av den søkte konsesjon.

Hovedstyret har etter dette for sitt vedkommende ikke noe å bemerke til at Mathiesen — Eidsvold Værk gis fornyet konsesjon på leie inntil 2 000 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus elektrisitetsverk, og vil rå til at så skjer.

Tillatelsen anbefales gitt for den tid leieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1970.

Hovedstyret vil foreslå at det som før blir å betale en årlig avgift til staten av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes men at avgiftssatsen blir forhøyet til kr. 1,50 pr. kW. Avgiften vil i tilfelle bli å oppkreve fra og med 1960.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som i den nå utløpne kraftleiekonsesjon til Mathiesen — Eidsvold Værk av 25. januar 1952, dog således at post 5 Norske tjenestemenn og arbeidere nå skal utgå. Videre vil en foreslå at vilkåret i post 8 om 10 pst. kraftavståelse til kommuner heller ikke blir å medta idet distriktene strømforsynes fra fylkesverket: Akershus elektrisitetsverk.

Behandlet i hovedstyremøte den 21. mars 1960.»

Konsesjonssaken ble av departementet stillet i bero i påvente av innsendelse av de nødvendige kontrakter om kraftleien.

Ved brev av 26. februar 1962 fra Mathiesen —Eidsvold Værk til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet er søknaden om fornyet konsesjon utvidet til å omfatte leie av inntil 3 500 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har derpå i brev av 27. august 1962 gitt følgende nye uttalelser til departementet:

«En viser til Industridepartementets, Elektrisitetskontorets påtegning av 28. april 1961 (J.nr. 126 0/61 IDV) og skal i det høve bemerke:

I brev av 28. september og 7. oktober 1959 søkte Mathiesen — Eidsvold Værk om fornyet konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

I brev av 21. mars 1960 til Industridepartementet ble søknaden av hovedstyret tilrådd innvilget.

I brev hertil av 19. september 1961 har Mathiesen — Eidsvold Værk derpå bemerket:

«Vi viser til telefonsamtale med overing. Finne og skal få meddele følgende: Mathiesen — Eidsvold Værk er et ansvarlig selskap som under samme ledelse driver papirfabrikk, cellulosefabrikk, tresliperi, sagbruk og høvleri. Det nødvendige trevirke skaffes til veie hovedsakelig fra egne skoger.

Når det gjelder primakraft har vårt behov som følge av vidtgående moderniserings- og utbygningsarbeider økt. Det økte behov har vi sikret oss gjennom andeler i Tokkekraft på inntil 500 kW primakraft for tilsammen kr. 600 000. Andelene hviler som sikkerhet for banklån som ble opptatt i anledning av tegningene. Den gjeldende ordinære kontrakt på primakraft som leveres oss av Akershus Elektrisitetsverk gjelder 1 000 kW. Kontrakten utløp 1. juli 1961, men fortsetter etter kontraktens bestemmelse (§ 10) å gjelde uforandret i perioder på 5 år inntil den blir oppsagt med minst 1 års varsel. Det er denne forlengelse av leveringstiden som vi i henhold til tidligere korrespondanse har søkt fornyet konsesjon på, samtidig med mulig nødvendig konsesjon for overføringen av 500 kW Tokkekraft på Akershus Elektrisitetsverks nett.

Så vidt skjønnes har våre konsesjonssøknader vært stilt i bero i påvente av at vi har brakt i orden våre kontraktsforhold med Akershus Elektrisitetsverk om levering av spillkraft til fremstilling av damp for vår papir- og cellulosefabrikk. Den tidligere overenskomst av 28. november respektive 1. desember 1949 er med tillegg av 8. juni respektive 13. juni 1961 forlenget til 1. januar 1970. Tilleggene gjelder pris og betalingsvilkårene som er noe endret.

Fotostatkopier av vår primakraftkontrakt og våre spillkraftkontrakter følger vedlagt.»

I brev av 26. februar 1962 til hovedstyret søker så bedriften om fornyet konsesjon på leie av i alt 3 500 kW primakraft, herav 500 kW tegnet Tokkekraft fra Akershus Elektrisitetsverk. Dette i tillegg til de tidligere leiede inntil 24 000 kW spillkraft fra samme verk. Søknaden er sålydende:

«I tilslutning til tidligere innsendt søknad om fortsatt konsesjon på levering av primakraft for 1 000 kW fra Akershus Elektrisitetsverk meddeles at vi i brev av i dag søkt å få dekket et merbehov på ytterligere 2 500 kW. Herav vil 500 kW dekkes av tildelt Tokkekraft. Søknaden gjelder derfor i virkeligheten en utvidelse av primakraftkontrakten på 2 000 kW. Gjenpart av brev til Akershus Elektrisitetsverk følger vedlagt.

Vi ber om konsesjon for dette kvantum også, idet det underhånden er meddelt oss at vi kan påregne levering av dette merkvantum i 1963. Samtidig tillater vi oss å bringe i erindring tildeling av konsesjon på leveringen av 500 kW Tokkekraft.»

På nevnte henvendelse fra bedriften har Akershus Elektrisitetsverk i brev av 13. mars 1962 meddelt følgende (jfr. for øvrig verkets brev hertil av 27. juni 1962):

«Under henvisning til Deres brev av 26. februar 1962 meddeles at vårt styre behandlet spørsmålet om økt primakraftlevering til Dem i møte den 12. mars 1962.

Det ble vedtatt å meddele Dem at vi fra sommeren 1963 er villig til å levere Dem ytterligere inntil 2 000 kW primakraft utover Tokkekraften og de 1 000 kW som vår nåværende kontrakt omfatter.

Det er da forutsetningen at pris og vilkår for øvrig skal være som i kontrakten av 1957 forutsatt, dog således at eventuell reduksjon i avgiften til Eidsvoll kommune (0,3 øre pr. kWh) skal komme Dem til gode.»

Bedriftens søknad av 26. februar 1962 om konsesjon på den økte kraftleie har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på ny.

Eidsvoll herredstyre har i møte den 28. mai 1962 behandlet saken. Utskriften av møteboken er i utdrag sålydende:

«Ved herredstyrevedtak av 26. februar 1962 sak 14/1962 ble besluttet: Mathiesen — Eidsvold Værk får konsesjon på overføring fra Akershus Elektrisitetsverk av inntil 24 000 kW spillkraft og 1 000 kW primakraft, samt 500 kW tegnet Tokkekraft.

For primakraften på 1 000 kW, betaler Akershus Elektrisitetsverk til Eidsvoll kommunale Elektrisitetsverk, en overføringsavgift på 0,1 øre pr. kWh. For den tegnede Tokkekraft betales ingen overføringsavgift.

Ved brev av 26. februar 1962 har Mathiesen — Eidsvold Værk imidlertid søkt om dekning av et merbehov på ytterligere 2 500 kW, herav dekkes 500 kW av tildelt Tokkekraft.»

«Styret for Eidsvoll kommunale Elektrisitetsverk har i møte 6. april 1962 behandlet saken.»

«Mathiesen — Eidsvold Værk får konsesjon på kjøp av inntil 3 500 kW primakraft fra Akershus Elektrisitetsverk. Det er tidligere gitt konsesjon for inntil 1 000 kW primakraft og 500 kW Tokkekraft. Økningen på 2 000 kW anbefales gitt konsesjon under forutsetning av at Eidsvoll komm. Elektrisitetsverk får en avgift på 0,3 øre pr. kWh for alle uttatte kWh utover de 10,5 mill. kWh som dekkes av tidligere innvilget levering på 1 000 kW primakraft og 500 kW Tokkekraft.

Eventuell avgift på primakraftlevering utover 3 500 kW tas opp igjen når saken blir aktuell.»

«Rådmannen er av den mening at det må være prinsipielt riktig at der betales overføringsavgift når Akershus Elektrisitetsverk leverer elektrisk strøm i Eidsvoll komm. Elektrisitetsverks konsesjonsområde. Derom kan det ikke være tvil. Avgiftens størrelse er dog gjenstand for vurdering.»

Rådmannen anbefaler for øvrig slikt vedtak:

«Tilrådingen for Eidsvoll kommunale Elektrisitetsverks styre tiltres.»

Formannskapet og herredstyret har derpå enstemmig vedtatt tilrådingen fra styret i Eidsvoll komm. Elektrisitetsverk.

Overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus fylke har i påtegning av 7. juni 1962 til fylkesmannen i Akershus bl. a. bemerket:

«Den nevnte avgift på 0,3 øre pr. kWh er en avgift som Eidsvoll kommune har betinget seg for at fylkesverket skal få lov å levere kraft direkte til Mathiesen — Eidsvold Værk. Ifølge kraftleiekontrakten med fylkesverket har nemlig Eidsvoll komm. Elektrisitetsverk enerett til å levere strøm innen kommunens grenser.

Fylkesverket må naturligvis avfinne seg med Eidsvoll komm. Elektrisitetsverk på en eller annen måte, men det er ingen grunn til — og neppe heller adgang til å stille som vilkår — for konsesjonen at en slik avgift skal betales.

Ellers har jeg ikke noe å bemerke til saken, og vil tilrå at konsesjonen anbefales gitt på vanlige vilkår.»

Fylkesmannen i Akershus fylke har i påtegning av 12. juni 1962 til hovedstyret meddelt at han slutter seg til foranstående uttalelse fra overingeniøren for elektrisitetsforsyningen i Akershus.

Industridepartementet, Treforedlingskontoret har i påtegning hertil av 4. juli 1962 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieforholdet og vil rå til at Mathiesen — Eidsvold Værk nå gis konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft, herav 500 kW tegnet Tokkekraft samt på inntil 24 000 kW spillkraft til dampframstilling som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for de 500 kW tegnet Tokkekraft for den tid Tokkeavtalen står ved makt, altså inntil 30. juni 1996. For de øvrige inntil 3 000 kW primakraft og de inntil 24 000 kW spillkraft anbefales tillatelsen meddelt henholdsvis for den tid primakraftkontrakten av 17. januar og 4. februar 1957 og spillkraftkontrakten av 28. november og 1. desember 1949 inkl. tillegget av 8. juni og 13. juni 1961 med Akershus Elektrisitetsverk måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1970. I den tidligere til Mathiesen — Eidsvold Værk meddelte konsesjon av 25. januar 1952 på leie av inntil 750 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk som var gjeldende til 1. januar 1960, er fastsatt vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes. Avgiften er betalt til og med året 1959. For 1959 var avgiften kr. 1 061.

Hovedstyret vil foreslå at det som før blir å betale en årlig avgift til staten av den

primakraft som gjennomsnittlig benyttes og nå, inkl. Tokkekraft, men at avgiftssatsen blir å forhøye til kr. 1,50 pr. kW. Avgiften forutsettes i tilfelle å bli å oppkreve fra og med året 1960.

For øvrig anbefales tillatelse meddelt på de i nærværende tilfelle vanlige vilkår som det er gjort nærmere rede for i hovedstyrets uttalelse i foran nevnte brev av 21. mars 1960 til Industridepartementet ang. Mathiesen — Eidsvold Værks opprinnelige søknad av 28. september 1959 om fornyet konsesjon på kraftleie fra Akershus Elektrisitetsverk.

Som det vil sees av Eidsvold herredstyres foran nevnte vedtak mener kommunen seg berettiget til en avgift av Akershus Elektrisitetsverk for all primakraft omframt Tokkekraft. Dette interne mellomværende vil som tidligere påpekt rimeligvis måtte få sin løsning ved nærmere forhandlinger mellom partene og således uavhengig av den søkte konsesjon.

Behandlet i hovedstyremøte den 24. august 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at Mathiesen — Eidsvold Værk gis fornyet konsesjon på leie av inntil 3 500 kW primakraft og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk og på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret.

Departementet er således enig i at det betinges årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW, som blir å erlegge fra 1. januar 1960 da den tidligere konsesjon løp ut. Videre er en enig i at konsesjonen — for så vidt angår leien av de 500 kW Tokkekraft tidsbegrenses til 30. juni 1996 og for så vidt angår den øvrige kraft til 1. januar 1970.

Etter omstendighetene foreslås ikke tatt med vilkår om kraftavståelse til kommuner, jfr. lovens § 23, post 5, annet ledd.

De vilkår som foreslås, blir da i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

For så vidt angår leie av de 500 kW som er tildelt konsesjonæren i forbindelse med tegning av andeler i Tokkelånet gjelder tillatelsen til 30. juni 1996. For så vidt angår leien av de øvrige inntil 3 000 kW primakraft gjelder tillatelsen så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

Tillatelsen til å leie inntil 24 000 kW spillkraft gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

2. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

3. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

4. *Norsk arbeid og materiell.*

Til byggingen og driften av det til utnyttelse av kraften nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til vedkommende departement om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

5. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

6. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes — herunder også de 500 kW Tokkekraft — erlegges til staten fra og med året 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

7. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i post 7 og overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet tilføyer at uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Når det gjelder Eidsvoll herredstyres krav i vedtak av 28. mai 1962 om at Akershus Elektrisitetsverk skal betale avgift til kommunen for direkte levering av ny primakraft til bedriften, bortsett fra Tokkekraften, er departementet enig med hovedstyret i at dette spørsmål må bli å løse ved forhandlinger mellom partene, uavhengig av den søkte konsesjon.

Industridepartementet

tilråår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates Mathiesen — Eidsvold Værk å leie inntil 3 500 kW primakraft — heri innbefattet 500 kW egen andel av Tokkekraft — og inntil 24 000 kW spillkraft fra Akershus Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 16. november 1962.

52. Norwegian Paper Mill A/S, Drammen.

(Konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 30. november 1962.

Ved kgl. resolusjon av 24. april 1953 fikk Norwegian Paper Mill A/S, Drammen, konsesjon på leie av inntil 1 200 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1953 s. 56 flg. Konsesjonen gjaldt til 1. mai 1961 og er således utløpt.

I anledning av en søknad av 19. mai 1962 fra Norwegian Paper Mill A/S om ny konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 27. august 1962 gitt følgende uttalelse til departementet:

«I brev av 19. mai 1962 til Hovedstyret har Norwegian Paper Mill A/S, Drammen, søkt om fornyet konsesjon på kraftleie fra Drammen Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til Deres brev av 14. september 1961 samt senere korrespondanse tillater vi oss å søke om konsesjon i 10 år for leie av inntil 2 000 kW primakraft for drift av vår papirmaskin og andre produksjonsmidler og kraftforbrukende anlegg ved vår bedrift. Videre søkes om konsesjon i 10 år

for leie av inntil 4 000 kW spillkraft til drift av vår elektrokjel for dampproduksjon.

Vi vedlegger:

1. Fotostatkopi av 1ma kraftkontrakt med Drammens Elektrisitetsverk.
2. Fotostatkopi av spillkraftkontrakt med Drammens Elektrisitetsverk.
3. Erklæring fra vårt styre.
4. Vedtekter.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse.

Elektrisitetsforsyningen i Buskerud fylke har i påtegning av 23. juni 1962 til fylkesmannen i Buskerud meddelt at den ikke har noen merknader å gjøre til selskapets søknad om konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Fylkesmannen i Buskerud fylke har i påtegning av 27. juni 1962 til hovedstyret meddelt at han slutter seg til foranstående uttalelse fra Elektrisitetsforsyningen i Buskerud.

Industridepartementets Treforedlingskontor har i påtegning hertil av 30. juli 1962 meddelt at det ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget.

Drammen kommunestyre har under forhold som her tidligere bedt seg fritatt for å avgi uttalelse. Søknaden har derfor ikke vært forelagt for bystyret.

Ifølge den foreliggende primakraftkontrakt av 26. september 1961 leier Norwegian Paper Mill A/S inntil 1 800 kW fra Drammens Elektrisitetsverk.

Kontrakten som gjelder i 5 år fra januar 1962, altså inntil 1. januar 1967 er motsvarende verkets vanlige standard-kraftleiekontrakter på leie av primakraft . Driftsåret regnes fra 1. juli til 30. juni.

Videre leier bedriften inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk for drift av en elektrokjel.

I henhold til den foreliggende kontrakt herom av 13. mars 1962 og 25. april 1962 blir prisen på spillkraften å basere på brensel herunder fyringsolje. Spillkraftkontrakten gjelder i 10 år fra 31. desember 1961, altså inntil 1. januar 1972.

Hovedstyret har ikke noe å innvende mot leieforholdet og vil rå til at Norwegian Paper Mill A/S gis konsesjon på leie av i alt inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid leieforholdet mellom partene, for henholdsvis primakraften og spillkraften måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1972.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig benyttes. Avgiften blir i tilfelle å betale pr. 31. desember hvert år idet kWh-måleren avleses fra måned til måned.

Spillkraften som nyttes til dampfremstilling i bedriftens elektrodekjel forutsettes etter vanlig praksis fritatt for avgift.

Selskapets tidligere konsesjon av 24. april 1953 på leie av inntil 1 200 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft var gjeldende til 1. mai 1961.

I henhold til post 9 i vilkårene for denne konsesjon, skal det av den kraft som gjennomsnittlig benyttes og som ikke brukes til fremstilling av damp, svares en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. Avgiften er betalt til og med året 1961. For 1961 var avgiften kr. 913,70.

Som vanlig i slike høve går en ut fra at det blir å kreve etterbetaling for avgift og i nærværende tilfelle fra og med 1. mai 1961.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige betingelser inklusive vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere blir å sløyfe etter den praksis som nå følges. Videre forutsettes å utgå i samsvar med loven vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner, da kraftleveringen skjer fra Drammen bys eget verk til vedkommende bedrift beliggende innen byen.

Behandlet i hovedstyremøte den 24. august 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at Norwegian Paper Mill A/S gis den søkte konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk på de av hovedstyret foreslåtte vilkår.

I vilkårenes post 1 foreslås konsesjonen tidsbegrenset til 1. januar 1972.

I post 7 foreslås betinget årlig avgift til staten for leien av primakraften med den nå vanlige sats — kr. 1,50 pr. kW — fra 1. mai 1961, da den tidligere kraftleiekonsesjon utløp. Da avgift etter det opplyste er blitt betalt etter den tidligere gjeldende avgiftssats — kr. 1 årlig pr. kW — til og med året 1961, forutsettes for tidsrommet 1. mai 1961—31. desember 1961 etterbetalt manglende avgift med kr. 0,50 pr. kW.

Vilkår om kraftavståelse til kommuner foreslås ikke tatt med, jfr. bestemmelsen i lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23, post 5, annet ledd.

De av departementet foreslåtte konsesjonsvilkår er i sin helhet sålydende:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdene med hensyn til leie av primakraft og av spillkraft måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1972.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges fra 1. mai 1961 en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det

offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Videre forutsettes uttaket av kraften undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV gis Norwegian Paper Mill A/S, Drammen, konsesjon på leie av inntil 2 000 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 30. november 1962.

53. Et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere.

(Tillatelse til erverv og regulering i Røldal—Suldalvassdragene m. v.)

Kgl. res. av 21. desember 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 10. desember 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere får tillatelse til erverv og regulering i Røldal—Suldalvassdraget m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 9. november 1962 og det som er uttalt i denne innstilling.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 59 for 1962—63 og i det vesentlige med St. prp. nr. 29 for 1962—63.

De av Stortinget vedtatte vilkår for erverv- og reguleringstillatelser lyder:

«1.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde blir alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

3.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum, og vannbyggingsarbeidene, reguleringene og overføringene må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva som måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 15 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt, stor kr. 200 pr. dag som vedkommende frister oversittes.

4.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver

gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

6.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anleggene knyttede befolkning, eller hvor det måtte være mere hensiktsmessig og ikke falle vesentlig dyrere, å bidra til permanent forsamlingslokale f. eks. samfunnshus, alt etter nærmere bestemmelse truffet av vedkommende departement.

Konsesjonæren skal stille kr. 100 000 til rådighet for almendannende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

Konsesjonæren er forpliktet til for strøk hvor det som følge av utbyggingen ventes å bli bymessig bebyggelse eller en større samling av mennesker, å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan og innsende denne til vedkommende regjeringsdepartement gjennom de stedlige myndigheter. Ved reguleringens fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veger og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skoler, kirke, post, telegraf, rettslokale og fengsel.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidene. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. De stedlige myndigheter tas med på råd ved valg av trasé for anleggsvegene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, etter skjønnets nærmere bestemmelse, å bekoste:

a) stølsbilveg fra inntaket ved Grytøyrelva til Nyastøl og videre fram til Blåbergnutstølen, 50 pst. av disse omkostninger regnes som forskuttering av statsbidrag,
b) stølsbilveg fra Edlandshaugen til Frøystul,
c) traktorveg fra Bratteteig til Odland, så fremt de her berørte bruk ikke blir innløst,
d) merutgiftene ved anlegg av riksveg 340 ved Svandalsflona forårsaket ved oppdemmingen av Votnavatn,

e) fast båtrute på Valdalsmagasinet i sommertiden og weaselrute i Valdalen fram til Middalen i vintertiden, særlig av hensyn til seterdrift, turisttrafikk, jakt og fiske og transport av ved,
f) nødvendig omlegging av driftevegen på nordsiden av Sandvatn.

De fremsatte vegkrav utover forannevnte forutsettes avgjort av tiltaksskjønnet på vanlig måte, jfr. post 25.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til for regulerings-, overførings- og kraftanleggene å oppsamle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og overføringsanleggene, utbyggingsarbeidene og oppførelse av kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

13.

Anvendes vasskraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

14.

Såfremt kraften blir anvendt til frembringelse av kunstige gjødningsstoffer skal der årlig stilles til disposisjon for det norske jordbruk inntil 10 pst. av produksjonen etter en pris som i tilfelle selskapet eksporterer sådanne stoffer skal ligge 10 pst. under selskapets eksportpriser på den tid bestillingen finner sted. Hvis ingen eller ingen nevneverdig eksport finner sted, skal prisen ligge 10 pst. under en beregnet eksportpris som fastsettes av Landbruksdepartementet på grunnlag av den da gjeldende verdensmarkedspris. Selskapet er dog ikke pliktig til å avgi gjødningsstoffer til under produksjonsprisen.

Selskapet plikter ved årets utløp å gi Landbruksdepartementet oppgave over produksjonen av gjødningsstoffer i siste kalenderår samt i tilfelle over nettoeksportprisen beregnet etter gjennomsnittet for siste kalenderår.

Bestilling skjer gjennom Landbruksdepartementet og må minst være på 500 tonn.

Det kvantum som i henhold til foranstående kan forlanges uttatt leveres av selskapet f.o.b. med minst 14 dagers varsel i partier som av Landbruksdepartementet blir bestemt.

Landbruksdepartementet drar omsorg for at salget av det her omhandlede kvantum skjer til forbrukerne således at de til den reduserte pris kjøpte stoffer hverken kommer i handelen som alminnelig salgsvare eller benyttes som råprodukt til videre fabrikasjon.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner.

Fordelingen av kraften bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningene eller ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan

gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den bruks-tid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraft-mengder i henhold til endret pålegg etter 3. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko for så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anleggene som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelsene herom treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

16.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 4,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som vasskraften tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringene, overføringene og vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og de skal til enhver tid holdes i fullt ut driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallene med alle de innretninger, hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingene og kraftanleggene ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjoner med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanleggene, staten, med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanleggene avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt ut driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

19.

Reguleringskonsesjonen gjelder i 60 år fra konsesjonens datum. Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringS- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringS- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

20.

I det 35. år skal staten kunne innløse anleggene i den utstrekning hvori de etter post 17 tilfaller staten og etter post 18 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. og 20. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallene med tilhørende reguleringer, overføringer, grunnstykker, rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren, med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anleggene innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg utover 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådant bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

21.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

22.

Reguleringsanleggets eier plikter å avgi vatn fra østre vassdrag i sådan utstrekning, at den alminnelige fløting i Suldalslågen forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen som ikke på denne måte avhjelpes blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

23.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til næringsfond til Røldal og Suldal kommuner kr. 1 000 000. Hvert år innbetaler dessuten konsesjonæren til fondet kr. 25 000 til hver av kommunene Røldal og Suldal. For fondet skal utarbeides vedtekter som godkjennes av vedkommende departement.

24.

I den utstrekning vedkommende departement bestemmer plikter konsesjonæren:

1) Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårige) i de mengder og på de steder i de vannområder som berøres av reguleringene og overføringene.
2) Å anlegge og drive klekkeri og settefiskdammer til dekning av behovet for yngel og settefisk.
3) Å treffe nødvendige foranstaltninger for å sikre tilstrekkelige mengder stamfisk.
4) Å anbringe gitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og tunnelinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon skal være forbudt.
5) Å foreta finrydding av fiskeplasser på de neddemte områder etter skjønnets nærmere bestemmelse.
6) Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringene og overføringene.
7) Å refundere utgifter til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

I stedet for pålegg under pkt. 2) kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet. Konsesjonæren avsetter et fond til hver av kommunene Røldal og Suldal på kr. 50 000 som anvendes etter kommunestyrenes nærmere bestemmelse til fremme av fisket i kommunene.

25.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesse. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

Spesielt nevnes:

Konsesjonæren plikter å sikre Storelvas utløp i Røldalsvatn mot erosjon og å utføre og vedlikeholde forbygningsarbeider andre steder etter skjønnets nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren skal utføre nødvendige opptrekksanordninger for båttrafikken på Røldalsvatn og på Valdalsmagasinet, foreta omlegging av fotturistruter i samråd med turistforeningene og om nødvendig opprette nye overnattingssteder samt flytte Valdalseter turisthytte og bygge transportveg til vannet for denne. Sperredammen mot Naustdalen bygges mellom Naustdalstjønn og Holmevatn, med mindre Industridepartementet samtykker i annen planering.

26.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

For så vidt angår det kunstige magasin i Valdalen utføres ryddingen til 45 m under høyeste regulerte vasstand. I dette magasin skal det hvert år i de 10 første år etter at det tas i bruk samles og fjernes rekved.

27.

De partier av isen på magasinene som blir farlig svekket markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflaten på mellom 0,5 og 1 m. Menes isen på Røldalsvatn til sine tider å bli farlig å trafikere i sin helhet gjøres dette kjent ved oppslag på sentrale steder rundt vatnet.

28.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

29.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

30.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

31.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttakelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemmingshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

32.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951, nr. 3, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

33.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles, og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

34.

Uten departementets samtykke kan den del av kraftproduksjonen som ikke disponeres av staten bare nyttes i industriell produksjon på Vestlandet.

35.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

36.

For så vidt det måtte påhvile konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysing (jfr. post 38) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt, stor kr. 100 pr. dag, som løper inntil saken er ordnet.

37.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av foranstående poster 1, 13, 34 og 35 samt unnlatelse av å stille de i medhold av post 12 påbudte fond, medfører tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

38.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at ervervs- og reguleringskonsesjonen, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse.»

I post 23 har Stortinget tilføyet en bestemmelse om at konsesjonæren skal innbetale kr. 25 000 årlig til næringsfondet til hver av de to kommuner. Videre er det gjort mindre tilføyelser til post 11 og post 24. For øvrig er vilkårene i samsvar med dem som er inntatt i proposisjonen.

Departementet vil anbefale at det blir meddelt erverv- og reguleringstillatelse i samsvar med Stortingets vedtak.

Det er forutsatt at departementet som vanlig kan avgjøre eventuelle mindre planendringer.

I samsvar med proposisjonen og innstillingen vil det bli henstilt til konsesjonæren å utrede spørsmålet om muligheter for å skaffe en tørrårsreserve ved en ytterligere oppdemming i Valdalen. Når det gjelder konsesjonsavgiftene vil departementet henstille til de berørte kommuner å overføre mest mulig av disse til næringsfondet. Videre vil det fra departementets side bli henstillet til konsesjonæren å sørge for at det på anleggene i størst mulig utstrekning brukes innenbygds arbeidskraft ved at det samarbeides med de stedlige arbeidskontorer, og å ta opp med de angjeldende kommuner og andre interesserte spørsmålet om å planlegge midlertidige hjelpeanlegg (brakkebygg, kraft- og telefonanlegg) slik at de kan bli til varig nytte for almenheten, f. eks. for turist- og ferielivet.

En vil rå til at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med det utkast som er tatt inn i proposisjonen. Utkastet lyder:

«1.

Reguleringsgrenser:

	Øvre kote	Nedre kote	Oppd. i m	Senkn. i m	Regh. i m	Flomstign. til kote
Valdalen	745,00	665,00	80,00		80,00	746,0
Votnavatn	1 020,00	975,00	45,00		45,00	1 020,75
Reinsvatn	»		44,00		44,00	»
Reinshølen	»		»		»	»
Gauthellervatn	»		42,00		42,00	»
Stavsvatn	»		»		»	»
Grunnavatn	»		13,00		13,00	»
Røldalsvatn	380,00	363,00		17,00	17,00	
Finnabuvatn	908,00	893,00	10,00	5,00	15,00	908,5
Sandvatn	950,00	924,00	21,00	5,00	26,00	951,0
Holmevatn	1 058,00	1 048,00	4,50	5,50	10,00	1 058,5
Isvatn	1 295,00	1 285,00		10,00	10,00	
Inntaksbasseng i Kvandalen	625,00	620,00	5,00		5,00	

Høydene refererer seg til NVE's fastmerker i vassdragsnivellement L. nr. 410, 411, 412, 413 og 414.

Overføringer:

Avløpet fra Risbuelvas nedslagsfelt ned til k. 745,00, 24 km², føres inn på driftstunnelen for Røldal I.

Avløpet fra Grytøyrelvas nedslagsfelt ned til k. 745,00, 51 km², føres inn på driftstunnelen for Røldal I.

Avløpet fra Stølsånas felt nedenfor Finnabuvatn og ned til ca. k. 380,00, 27 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal I.

Avløpet fra Kvennabekken ned til ca. k. 625,00 4 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Tverråno i Juvstøldalen ned til ca. k. 625,00, 6 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Kvandalselva ved ca. k. 625,00, 69 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Isvatn hvis felt er 5,3 km², overføres ved reguleringen til Litlavatn og Sandvatn i Bleskestadvassdraget.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Under flom tappes det fra Røldalsvatn slik at vasstanden i dette ikke blir høyere enn den ville ha vært ved samme tilsig før reguleringen, og ved manøvreringen for øvrig, has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes og at isforholdene i Suldalslågen ikke forverres.

I fyllingstiden tappes magasinene slik at avløpet fra Suldal I og Suldal II tilsammen utgjør minst 40 m³/sek., men alt uregulert tilløp til Røldalsvatn i denne periode brukes til å fylle dette vatn opp til kote 378,00. Røldalsvatn må ikke tappes under denne grense før 1. oktober.

For øvrig kan tappingen skje etter behovet i kraftstasjonene.

3.

Fra østre vassdrag avgis det til den alminnelige fløting i Suldalslågen nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo, og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av

omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger, for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer av dette reglement kan bare foretas av Kongen etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Det skal videre i henhold til proposisjonen og Stortingets vedtak gis tillatelse etter vassdragslovens §§ 55, 62, 104 og 105 til innløsning av fallrettigheter, ekspropriasjon av grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Røldal—Suldalvassdragene og til å føre elvene ut av de naturlige løp. De vedtatte vilkår for denne tillatelse lyder:

«1.

Utbygging av de eksproprierte fallstrekninger og utnyttelsen av den beslaglagte grunn må være påbegynt innen 2 år og fullført innen en ytterligere frist av 5 år regnet fra tillatelsens datum. I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte. For hver dag som fristene oversittes uten særskilt tillatelse påløper en mulkt av kr. 200.

2.

Selskapet plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fisket, jordbruk, utseende og ferdsel samt foreta opprenskning i elvefaret og strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av selskapet.

3.

Selskapet plikter å treffe tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper som den delvise tørrlegging av de utbygde elvestrekninger fører med seg for bygdefolkets og kommunenes interesser.

Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med ekspropriasjonsskjønnet.

4.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig plikter selskapet:
1) Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårige) i de mengder og på de steder som departementet bestemmer.
2) Å anlegge og drive klekkeri og settefiskdammer til dekning av behovet for yngel og settefisk.
3) Å treffe nødvendige foranstaltninger for å sikre tilstrekkelige mengder stamfisk.
4) Å anbringe gitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og tunnelinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon skal være forbudt.
5) Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av utbyggingene.
6) Å erstatte utgiftene ved et forsterket fiskeoppsyn under anleggstiden.

I stedet for pålegget under pkt. 2 kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.»

Vilkårene er i samsvar med proposisjonen, bortsett fra en mindre tilføyelse i post 4.

Departementet vil rå til at den nevnte tillatelse etter vassdragsloven blir gitt.

Videre skal det i henhold til proposisjonen og Stortingets vedtak gis tillatelse til etter vassdragsreguleringslovens § 19 post 2 til å rå over alt vannet til kraftproduksjon i vassdragene ovenfor Suldalslågen.

Departementet anbefaler at slik tillatelse blir gitt.

Industridepartementet

t i l r å r :

1. I medhold av lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 § 4 og lov om vassdragsreguleringer av samme dag § 2 og § 19, post 2 tillates et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere å erverve fallrettigheter i Røldal—Suldalvassdragene m. v. og å foreta regulering i de samme vassdrag samt å rå over alt vannet i vassdragene ovenfor Suldalsvatn til kraftproduksjon — alt på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 §§ 55, 62, 104 og 105 tillates det i punkt 1 nevnte selskap å innløse fallrettigheter, ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Røldal—Suldalvassdragene og å føre elvene ut av de naturlige løp, alt på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.

54. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Vekteren i Røyrvik m. v. i samband med utbyggingen av Røyrvikfoss kraftverk.)

Kgl. res. 21. desember 1962.

Ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959 fikk Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk tillatelse til å føre avløpet fra Namsvatna gjennom Vekteren til Limingen og videre til Tunnsjø og til å regulere Vekteren og å foreta en ytterligere regulering av Vekteren, jfr. St. prp. nr. 48 for 1959, Innst. S. nr. 191 for 1959 og «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1959 side 57—62. Når det gjelder tillatelsen til Vekterens regulering gikk denne ut på en senkning fra naturlig vasstand på kote 444,0 til kote 440,0.

Ovennevnte tillatelse dannet basis for den avtale om samarbeid som er inngått mellom Staten og Nord-Trøndelag fylke om utbygging av Øvre Namsen, jfr. St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 2 for 1959 og Tillegg til budsjett-innst. S. nr. 156 for s. å. I første omgang gjelder det utbygging av Tunnsjødal og Tunnsjø kraftverk, mens Røyrvikfoss kraftverk som skulle utnytte fallet mellom Vekteren og Limingen, foreløpig skulle utstå. Det er imidlertid nå lagt fram plan om utbygging av også dette kraftverk og i forbindelse med dette har Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk med brev av 14. april 1961 søkt om tillatelse til å regulere Vekteren ved oppdemming på 1,5 m til kote 445,5. Videre er det søkt om korttidsregulering av Vekteren og om tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn i forbindelse med utbyggingen av Røyrvikfoss kraftverk.

Staten har for sitt vedkommende vedtatt utbyggingen i forbindelse med budsjettet for 1963.

Saken har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i brev av 15. oktober 1962 uttaler:

«Med departementets brev av 14. april 1961 har man fått oversendt følgende søknad fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, datert 25. mars 1961:

«Undertegnede Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk som eies av Nord-Trøndelag fylke, søker herved om tillatelse til:

I. Rett til å regulere innsjøen Vekteren i Røyrvik mellom en øvre reguleringsgrense kote 445,5 og en nedre kote 440,0.

II. Rett til følgende korttidsregulering i Vekteren.

Stigningsrett i ett døgn med ..... 20 cm
Stigningsrett i en uke med ..... 20 cm

fra det tidspunkt isen er kjørbar og til nedsenkingen begynner.

III. Rett til å erverve den grunn som er nødvendig i forbindelse med utbyggingen av Røyrvikfoss kraftverk.

Nærværende søknad er begrunnet i foreliggende plan for utbygging av Røyrvikfoss kraftverk utarbeidet i februar 1961. Denne plan vedlegges.

Ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959 ble Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk meddelt tillatelse til å regulere Vekteren mellom en øvre reguleringsgrense bestemt som den vannstand som tilsvarer uregulerte vannstandsforhold i Vekteren og en nedre reguleringsgrense kote 440,0. Nærværende søknad omfatter derfor det tillegg i reguleringsrett som etablerer høyeste regulerte vannstand til kote 445,5.

Mellom de to reguleringshøyder er et samlet volum i alt 38 mill. m³. Det henvises til vedlagte areal- og magasindiagram.

Etter foreliggende tappeplan vil vannstanden i Vekteren bli holdt nær opp til høyeste regulerte vannstand gjennom året, bortsett fra tidsrommet fra medio februar til utgangen av april da senking må skje for å tappe ut nedre del av magasin i Namsvatn. Fra 1. mai vil oppfylling foregå av Vekterens eget tilløp til fullt magasin i løpet av 2—3 uker.

I Vekterlisundet bygges terskel slik at vannstand i Vekterlibukten og Huddingselvens nedre løp ikke blir senket under ca. + 443,8, kfr. kart K-2604.37.

Å etablere H. R. V. til kote 445,5 betyr at noe grunn rundt sjøen blir berørt. Det vises til vedlagte tabell over grunn fra strandlinje til + 446,5 samt tilsvarende grafiske fremstilling.

Ved Vekteren er sammenhengende vannstandsobservasjoner foretatt bare i noen få år.

Tidligere i tidsrommet 1. januar 1919 til 31. desember 1920 og 1. januar 1959 frem til i dag. Den høyeste flomvannstand avlest i disse fire år er 445,13 og beregningsmessig synes rimelig at høyflom går opp til 445,5 og høyeste høyflom anslåes å ha oversteget 446,0.

Skade utover grunnskader forventes ikke ved denne utvidelse av reguleringen i Vekteren. Den grunn som berøres er i alt vesentlig flomtruet areal og i stor grad forsumpet.

Vannføringen ut fra Vekteren på grunnlag av Vekterens eget tilløp er i gjennomsnitt ca. 12,4 m³/sek., basert på observasjoner for Limingen.

Alminnelig lavvannføring utgjør på samme grunnlag 2,0 m³/sek.

Med 25 mill. m³ magasin blir Q reg. vannføring i et bestemmende år Q reg. = 4,0 m³/sek. og med 37 mill. m³ magasin Q reg. = 5,6 m³/sek.

Innvunnet ..... 5,6 ÷ 2,0 = 3,6 m³/sek.
Resp. ..... 4,0 ÷ 2,0 = 2,0 m³/sek.
Innvunnet ved ytterligere regulering av Vekteren ..... 1,6 m³/sek.

Den nyttbare fallhøyde i Røyrvikfoss kraftverk er ifølge planen 27,75 m netto. Uten forhøyelse av H. R. V. til + 445,5 ville effektiv fallhøyde i gjennomsnitt bli ca. 1,25 m lavere og årlig produksjon i Røyrvikfoss vil bli tilsvarende mindre.

Det innvinnes ved denne regulering i Røyrvikfoss ifølge ovenstående ca. 6 mill. kWh pr. år i et bestemmende år.

Ved kgl. resolusjon av 21. oktober 1960 ble fastsatt manøvreringsreglement for regulering av Vekteren i henhold til reguleringstil-

latelse gitt ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959.

Imøtekommelse av nærværende søknad betinger endring i nevnte manøvreringsreglement for så vidt angår punktene 1 og 3. Forslag til endret manøvreringsreglement vedligger.»

I utbyggingsplanen for Røyrvikfoss kraftverk er opplyst at fallrettighetene i Røyrvikelva eies av A/S Joma Bergverk som i forhandlinger har sagt seg villig til å overdra disse til Kraftverkene i Øvre Namsen.

I brev av 28. april 1961 har søkeren gjort nærmere rede for hva som ønskes ekspropriert:

«For inntak og dam m/adkomstveg berøres grunn på elvens høyre side tilliggende Røyrvik Nordre, gnr. 71 bnr. 4 i Røyrvik, eier Oskar Røyrvik, og på elvens venstre side tilliggende Rørfoss, gnr. 71 bnr. 7 i Røyrvik, eier Peder Lund.

For kraftstasjon og svingekammer samt anleggsplass for kraftstasjonsområde m/tilløpstunnel berøres grunn tilliggende Rørvik, gnr. 71 bnr. 1 i Røyrvik, eier Severin Rørvik.

Det henvises til vedlagte kart K-2893 A, hvorav nødvendige områder tilnærmet vil fremgå.

Grunn for boliger er ikke medtatt, idet det antas at boligtomter kan erverves uten ekspropriasjonsrett.

Hva grunn for kraftverket angår, har den ene grunneier henvist til falleiers rettigheter. Forhandlinger om fallrettigheter føres av N. V. E. med A/S Joma Bergverk, og vi er ikke kjent med hvilke rettigheter som innehas av falleierne.»

Reguleringssøknaden har vært kunngjort på vanlig måte, bl. a. i Norsk lysingsblad for 26. og 29. april 1961 (nr. 96 og 99), og har vært forelagt distriktet. Ekspropriasjonssøknaden har vært utlagt til ettersyn på Røyrvik kommunekontor i tiden 15. mai—10. juni 1961. Utleggingen ble kunngjort i Norsk lysingsblad nr. 114 for 20. mai 1961 og i lokalpressen.

Landbruksdepartementet har i brev av 28. september 1961 uttalt:

«Saken har vært forelagt konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag som den 25. august d. å. har gitt slik utalelse som vedlagte gjenpart viser. Inspektøren for ferskvannsfisket uttaler den 21. september d. å.:

«Jeg viser til søknaden fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk og til uttalelse av 25. august d. å. fra konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag.

Ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959 fikk Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk tillatelse til å føre avløpet fra Namsvatna gjennom Vekteren til Limingen og videre til Tunsjø og til å regulere Vekteren og foreta en ytterligere regulering av Limingen. Det er i vilkårene for nevnte regulering tatt inn en del bestemmelser vedkommende fisket, og jeg vil anbefale at de punkter som konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag har foreslått i betingelsene vedkommende den ytterligere regulering av Vekteren kommer i tillegg til de bestemmelser som er fastsatt ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959.»

Landbruksdepartementet slutter seg til de ovennevnte uttalelser og vil be om at det av hensyn til ferskvannsfisket fastsettes vilkår for den ytterligere regulering av Vekteren i tillegg til dem som ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 10. juli 1959, i det vesentlige i samsvar med fiskerikonsulentens forslag.

I tillegg til de vilkår som er fastsatt av fiskerikonsulenten må for tillatelsen til den ytterligere regulering av Vekteren derfor også settes de samme vilkår som er tatt inn i post 16 i vilkårene for tillatelsen av 10. juli 1959. Når det gjelder fiskerikonsulentens forslag om rydding av neddemte områder, antar en at dette vilkår bør utformes i samsvar med det vanlige vilkår om finrydding av begrensede områder av hensyn til fisket.

En gjør oppmerksom på at en også har sendt saken til lappefogden i Nord-Trøndelag til uttalelsee vedrørende reindriftens interesser. En skal komme nærmere tilbake til dette når uttalelse fra lappefogden foreligger.»

Uttalelsen fra konsulenten for ferskvannsfisket i Trøndelag, datert 25. august 1961, lyder:

«Jeg har i løpet av sommeren foretatt befaringer i Vekteren, og har konferert med grunneiere om saken.

Når det gjelder reguleringens virkning på fisket, tillater jeg meg å vise til tidligere uttalelse om fiskeforholdene i Vekteren, sendt fiskeriinspektøren i brev herfra av 12. februar 1958. Det er her blant annet pekt på at den da omsøkte senking av Vekteren ville få skadevirkninger såvel for fiskens forplantningsforhold som for ernæringsforholdene og utøvelsen av fiske. I forslaget til konsesjonsvilkår, ble det for å kompensere skadevirkningene blant annet tatt forbehold om utsetting av fisk, og det ble foreslått at Vekterlibukten og bukten øst for Myrheim skulle holdes utenfor reguleringen ved å bygge terskler som kunne holde naturlig vannstand i disse områder.

Ved den foreslåtte oppdemming av Vekteren, vil fiskens ernæringsforhold ikke lide så store skader den første tid som om en bare hadde senket vannet, men i lengden vil skadene antagelig bli like store om ikke større. Også i Vekterlibukten og Myrheimbukten vil en få skader på ernæringsforholdene dersom disse viktige beiteområder ikke fortsatt kan holdes utenfor reguleringens vannstandsvariasjoner. Dette skulle så vidt jeg kan bedømme forholdene, forholdsvis lett kunne gjøres ved å heve bunnen for vanngjennomløpet i terskelen ved Vekterlisundet samt å bygge en mindre terskel over det smale sund ved utløpet av Myrheimbukten.

Fiskens forplantningsforhold vil neppe lide større skader ved den nå foreslåtte oppdemming enn ved den tidligere tillatte senkning av sjøen.

Anledningen til å drive fiske kan bli noe vanskeliggjort ved den foreslåtte oppdemming.

De overdemte områder vil vanskeliggjøre garnfiske, og rat som driver vil være en ulempe også for fiske med håndredskap. For å minske disse skadevirkninger bør de overdemte områder ryddiggjøres fullstendig for trær, busker, kvist, lyng og annet som kan hindre utøvelsen av fiske.

Selv om de tiltak som her er nevnt blir gjennomført, vil fiskemulighetene, særlig i Storvekteren, etter min mening bli redusert ved de foreslåtte reguleringer. Jeg kunne tenke meg at en som kompensasjon for dette søkte å arbeide opp et bedre fiske i dette distrikt i vassdragsområder som ikke berøres av reguleringene. Det bør igangsettes kultiveringsarbeider i andre fiskevann i distriktet, og ved hensiktsmessig oppdemming er det etter min oppfatning også mulig å lage nye fiskevann i området. Jeg tillater meg å foreslå at regulanten til slike formål avsetter et passende fond som f. eks. kunne disponeres av representanter fra Røyrvik kommunestyre og fiskeriinteresserte fra dette område.

Under henvisning til ovenstående tillater jeg meg å foreslå følgende punkter inntatt i konsesjonsvilkårene for reguleringen av Vekteren:

1. Etter oppdemming av Vekteren skal Vekterlibukten (Lillevekteren), og bukten øst for Myrheim holdes mest mulig uberørt av senkingen av vannet ellers.
2. Før oppdemmingen skal de områder som neddemmes ryddes helt for trær, busker, kvist, lyng og annet som kan være til ulempe for utøvelsen av fiske.
3. Til fremme av fisket innen Røyrvik kommune avsettes et fond forslagsvis på *kr. 100 000.*»

Landbruksdepartementet har i brev av 17. oktober 1961 bemerket følgende vedrørende reindriftsinteressene:

«Lappefogden i Nord-Trøndelag har den 9. oktober d. å. gitt følgende uttalelse:

«Den 6. ds. konfererte jeg med herr Jacob Dærga som sammen med advokat Knudtzon har varetatt reindriftens interesser under Namsvatnreguleringen. En ytterligere regulering av Vekteren i forbindelse med utbygging av Røyrvikfoss kraftverk vil utvilsomt komme til å volde atskillig større ulemper for reindriften enn tilfelle ville ha blitt etter den opprinnelige plan. En stor del av lavlandet på sydsiden av Vekteren vil antagelig bli neddemmet eller forsumpet. Reineierne vil sannsynligvis komme til å miste de tidligere benyttede samle-, beite-, hvile-, utskillings- og slakteplasser på sydsiden av Vekteren, eller at området vil bli utilstrekkelig. Herr Dærga har tidligere i brever til advokat Knudtzon gjort rede for de ulemper reindriften og reineierne vil bli påført, og departementet vil sikkert ved henvendelse til ham kunne få de nødvendige opplysninger. På nåværende tidspunkt er det ikke mulig for meg å kunne si hvor mye som ved den påtenkte regulering vil bli neddemmet på sydsiden av Vekteren, og det er derfor vanskelig å kunne peke på de ulemper som kan oppstå, og hvilke tiltak som må til for å skaffe reindriften tilfredsstillende fremkomtsveier m. v. man bør derfor ta forbehold om å få komme tilbake til saken og fremsette de nødvendige krav, når det foreligger full oversikt over hvilke områder som vil bli neddemmet eller forsumpet.

Som jeg for øvrig i min påtegning av 25. juni d. å. til departementet har pekt på, vil det sannsynligvis bli spørsmål om både beitehager, samlegjerder for utskilling og slakting, forhøyelse av rekkverk over broer, ledearmer fra samlegjerder fram til brooverganger o. l. Også reineierne vil bli påført atskillig merarbeide og ulemper, som de må ha krav på å få kompensasjon for.»

Etter dette antar departementet at det i vilkårene til den ytterligere regulering av Vekteren bør tas inn det samme vilkår som er fastsatt i post 12, siste ledd i vilkårene for tillatelsen av 10. juli 1959 om at det skal søkes å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for samenes interesser.»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har 17. oktober 1961 oversendt distriktsuttalelsene, og har anbefalt søknaden.

Nord-Trøndelag fylkeslandbruksstyre gjorde i møte 25. mai 1961 følgende enstemmige vedtak:

«Planen er ikke utarbeidd slik at den gir opplysning om alle jordbruksmessige skader og ulemper. En går likevel ut fra at disse ikke i dette tilfelle blir så store at de bør danne noen avgjørende hindring for den, så vidt en forstår, teknisk sett fordelaktige utbygging det her blir tale om.

Forutsetningen for at styret tar dette standpunkt er at det vil bli gjort alt som gjøres kan for å holde skader på jord og eiendom innen rimelige grenser. En vil her spesielt peke på bruket Bjørkmo. Videre bør det tas hensyn til at erstatningene for mulige skader blir gitt i en sådan form at de skadelidtes næringsgrunnlag ikke blir svekket, men snarere styrket.»

Røyrvik kommunestyre behandlet søknaden i møte 2. november 1961 og har uttalt:

«Ved den omsøkte oppdemming forårsakes så store skader og ulemper for fiske, jordbruk og reindrift, at kommunen må forlange at søknaden forelegges Stortinget.

Kommunen er klar over at det er både naturlig og fordelaktig å bygge ut Røyrvikfoss i sammenheng med de øvrige pågående utbyggingsarbeider i forbindelse med «den store overføring», og vil stille seg positiv til planen om at utbyggingen gjennomføres nå. Med de forbehold som fremgår av det etterfølgende, gir Røyrvik kommunestyre sitt samtykke til at den konsesjon som det søkes om blir gitt.

Angående de skadevirkninger og ulemper som det må regnes med blir følgen av at den omsøkte regulering settes i verk og de vilkår som må stilles for tillatelse av reguleringen, vil kommunestyret anføre følgende:

Angående vannstanden.

Det er i søknaden anført at høyeste flomvannstand i Vekteren har vært oppe i kote

446. Dette stemmer ikke med de merker lokalkjente folk har. Høyeste flomvannstand som i dag erindres, var i 1943, men selv den gang gikk ikke vannstanden høyere enn til ca. 445,5.

Mens normalvannstanden uregulert har vært på ca. kote 444, vil en etter reguleringen få en praktisk talt permanent sommervannstand på kote 445,5. Virkningene av denne oppdemning blir en ganske annen enn de tilfeldige flomvannstander før reguleringen.

Skader på jord og skog.

Mye jord vil bli demmet ned i flatlandet ved østsiden av Vekteren og langs nedre del av Hudningselva. De spesifikasjoner som inneholder arealoppgaver har kommunen ikke hatt anledning til å kontrollere, men en vil fremheve at antagelig mye av den jord som er rubrisert som myrjord i virkeligheten er verdifull og aktuell dyrkningsjord.

Gården Bjørkmo vil antagelig måtte evakueres på grunn av neddemning og forsumpning av dyrket og dyrkbar jord og av hustomter. Kommunestyret forutsetter at undersøkelser og tiltak som sikrer en tilfredsstillende ordning for dem som her, etter all sannsynlighet, mister sin heim og sitt eksistensgrunnlag, i god tid før en fraflytting framtvinges.

I forbindelse med reguleringen av Vekteren og byggingen av kraftstasjonen i Røyrvikfossen mister også flere andre av bygdas gårder etter forholdene betydelige arealer innmark og dyrkningsjord.

Kommunestyret vil også peke på den fare for erosjon og sandflukt med skadevirkninger utover reguleringsgrensen som foreligger.

Skade og ødeleggelse av skoggrunn oppstår i ikke liten utstrekning særlig ved nedre del av Hudningselva. Det må her kreves utført totalrydding av skog og kratt, både av hensyn til fiske og utseendet. Dette gjelder også områdene ved Lillevannet.

Skader og ødeleggelser av fisket — tiltak og kompensasjoner.

Oppdemningen av Vekteren med 1,5 m i tillegg til den tillatte senkning på 4 m vil medføre store skader på fisket i dette verdifulle fiskevann.

For i noen grad å minske ødeleggelsene av fisket, må den terskel som bygges som sikringstiltak over Vekterlisundet forsterkes og heves i brugjennomløpet slik at vannstanden ovenfor terskelen holdes konstant på øvre reguleringsgrense, kote 445,5, også i den tiden av året da vannet nedenfor er nedsenket.

Det henstilles til konsesjonæren å anordne en dam ved utløpet av Lillevatnet til Storvekteren (øst for Myrheim) slik at vannstanden i Lillevatnet på samme måte holdes mest mulig konstant på ca. 445,5.

Utbyggingen av Røyrvikfossen medfører at Røyrvikelva blir tørrlagt og grunneierne mister denne verdifulle ørretelv. Også fisket ved Røyrvikelvas utløp i Limingen må antas å bli totalskadet.

Ved vurderingen av de ulemper og skader som reguleringen vil medføre, må det også tas hensyn til at døgnreguleringen, som det søkes om, vil bevirke ustabile forhold for den islagte sjø. Spesielt vil dette innvirke på isfisket og trafikken på vannet vinters tid.

Ved at Vekteren nå blir utsatt for en sterk regulering, vil et av de siste virkelig gode fiskevann som Røyrvik har, bli sterkt redusert på bekostning av vassdragsreguleringene innen herredet. Kommunestyret finner å måtte kreve at det nå også for Røyrvik avsettes et beløp til fiskeformål på samme måte som det skjedde for Namskogan ved konsesjonsmeddelelsen for «den store overføring». Avsettingen kan skje ved et engangsbeløp, men kanskje like godt ved årlige avsettinger etter at reguleringene tas i bruk og gir inntekter. Hovedsaken er at det disponeres midler til opparbeiding av nytt fiske. Både næringsinteresser og minst like mye hensynet til almene interesser krever at det blir satt i verk effektive tiltak — privat og offentlig — for å gjenopprette ferskvannsfisket i dette fjelldistrikt, hvor fisket utgjør en vesentlig del av grunnlaget for næringsliv og den alminnelige trivsel.

Ødelagte isveger, trafikkvansker og tiltak i denne forbindelse.

På grunn av det strømdrag en får mot Røyrvikelva etter overføringen av Namsvatna og reguleringen av Vekteren, vil isvegene på Vekteren bli ødelagt og båtfart vanskeliggjort i området mot utløpet.

Tømmerfløyting i Røyrvikelva blir umuliggjort, og det vil på grunn av de endrede strømforhold bli vanskelig å ha tømmer eller ved liggende langs strendene ved Vekteren slik som nå.

Reguleringen nødvendiggjør bygging av skogsbilveg langs sørsiden av Vekteren fra Røyrvikelva til Rørvikseteren (Thomasseteren). Denne vegbygging er nødvendig dels av hensyn til trafikkforholdene og de vanskeliggjorte fløtningsforhold, dels også som kompensasjon til de eiendommer som i hovedsaken berøres ved selve utbyggingen av Røyrvikfossen.

Vanskeliggjorte trafikkforhold gjør det også nødvendig at Myrheimvegen forlenges til nordvestlige hjørne av Vekteren (Sandmovik).

Reindriftsnæringens interesser.

Det er omtalt i saken vedrørende overføringen av Namsvatna at samene har en viktig samleplass med skille- og slakteplasser på flatlandet på sørsiden av Vekteren. Det er grunn til å regne med at en betydelig del av dette område vil bli demmet ned eller forsumpet, og vannet vil under enhver omstendighet trenge inn på de laveste partier. Denne plass hadde den fordel at det også var godt om reinmose og det er risiko for at beitet nå vil bli utilstrekkelig til at reinen kan samles i den nødvendige tid for overfart og for skilling og slakting. Dette er problemer som må undersøkes nøyere, og det bør utarbeides nøyaktige karter over området. Hvis området skulle bli ubrukbart for formålet, må det opparbeides en ny samleplass med inngjerdet beitehage for reinen.

For så vidt det i fremtiden på grunn av vannstand, strøm og isforhold, skulle bli nødvendig å føre reinen over terskelen og den nye vegbru, vil det være nødvendig å forsyne terskelen med gjerde på begge sider for å hindre at reinen skal bli skremt og gå utfor skråningen.

Vekteren som privat eiendom.

Vekteren er en sjø som i sin helhet er privat eiet. Med sin beliggenhet mellom de store sjøer, Namsvatn og Limingen, har den vært av uvurderlig betydning for gjennomføringen av den store regulering. Det er en eiendommelig situasjon at den bruk av annen manns eiendom, som det her dreier seg om, synes å kunne foregå uten noe som helst vederlag til de eiere som sitter inne med disse naturherligheter.

Falleiernes rettigheter er forankret i rettspraksis, og i de store sjøer sikrer staten seg et visst vederlag ved reguleringene ved engangsavgift for adgangen til å disponere sjøene som magasiner. Det er neppe rimelig å anta at private eiere skal være så stedmoderlig behandlet at de faller utenfor rettens beskytelse.

Her vil det være rimelig at eierne av sjøen også fikk en viss kompensasjon ved forhandlinger med eksproprianten.

Fallrettighetene i Rørvikelva.

Når det gjelder fallet i Rørvikelva, står en igjen overfor et tilfelle av spekulasjonskjøp av fallrettigheter. Disse rettigheter ble erververt i 1911 av oppkjøpere på vegne av bergverksinteressene i distriktet, først ved en håndgivelse mot en årlig avgift på kr. 200. I 1914 ble denne leie avløst av et kontantbeløp på kr. 6 500 i alt.

Med bakgrunn i en oppstått tvist om utstedelse av skjøte, ble det i 1955 inngått et rettsforlik, hvoretter grunneierne samlet skulle få utbetalt en årlig avgift på kr. 1 800 fra skjøtedagen, inntil permanent kraftstasjon blir tatt i bruk. Deretter skal de samlet få 14 kW levert på husveggen vederlagsfritt idet avgiften kr. 1 800 samtidig skulle falle bort.

En antar at verdien av ett kW-år kan settes til kr. 200, og verdien av disse 14 kW tilsvarer da en engangsverdi på kr. 56 000, kapitalisert etter 5 pst. Hertil kommer erstatninger for fiske m. v. og den årlige avgift frem til anleggets fullførelse.

Kommunens tekniske rådgiver, sivilingeniør A. H. Lem, anfører følgende om fallenes aktuelle omsetningsverdi:

> «Fallverdien må ansettes på basis av Rørvikelvens vannføring alene, men den må bedømmes på bakgrunn av den foreliggende utbyggingsplan, slik som enhver fallselger i dag vil gjøre. Det samvirke av reguleringsmessig art som etableres ved overføring av Namsvatna, gir anledning til en fullstendig utnyttelse av Vekterens gjennomsnittlige avløp, 12,4 m^3 i Rørvikfoss kraftanlegg, muligens med tap av enkelte flomtopper. Regner man 12 m^3 og en brutto fallhøyde på 30 m yter fallene 4 800 nat.-hk. I forhold til andre vannfallsoverdragelser i den senere tid vil jeg her sette prisen til kr. 40 pr. nat.-hk, hvilket gir en totalsum på kr. 192 000. Jeg antar at man utenom denne sum også kunne betinge seg erstatning for skade på fiske m. v. for fallstrekningen.»

Når kommunen kommer inn på dette forhold, er det ikke kritikk av det som er skjedd. En er klar over at det har foregått en omvurdering siden 1911 og at rettsgrunnlaget formentlig har vært klart. Når kommunen likevel nevner dette, er det fordi de tidligere falleiere også er de som rammes sterkest ved utbyggingen av fossen, fordi de mister sitt tidligere verdifulle fiske både i elva og i utløpet av elva i Limingen.

Samtidig er situasjonen den at tre av de grunneiere det her gjelder er de som vil ha mest nytte for sin skog og sin dyrkningsjord ved Vekteren av om det blir bygd veg langs sørsiden av vannet slik som foreslått ovenfor. Den ene av disse har bygget ny driftsbygning basert på dyrkningsjord ved Rørvikseteren (Thomasseteren).

Kompensasjoner av almen art.

Refusjon av utgifter til terskelbyggingen.

Kommunestyret ber overveiet om det ikke kunne være grunn til, når det nå viser seg at demming til kote 445,50 så snart er blitt aktuell, at Kraftverkene refunderer kommunen utgifter til terskelen over Vekterlisundet svarende til den økning i utgiftene som skyldes hensynet til demming til kote 445,5.

Tilskott til samfunnshus og til syke- og helsehus.

Når anleggsarbeidene i kommunen i forbindelse med vassdragsreguleringen blir forlenget og utvidet ved en ytterligere regulering av Vekteren, vil det være naturlig med et økt tilskott til samfunnshus og til syke- og helsehus. Den økte støtte til samfunnshus bør settes til kr. 50 000 i tilskott og kr. 100 000 som forskott på konsesjonsavgifter. Til syke- og helsehuset bør det økte tilskott settes til kr. 50 000.

Midler til opparbeiding av fisket.

Under henvisning til hva som er sagt foran gjør kommunestyret krav på at det stilles til rådighet midler for framhjelp av fisket innen Røyrvik herred med et beløp av kr. 100 000.

Konsesjonsavgifter.

Kommunestyret forutsetter overensstemmende med konsesjonen for overføring av Namsvatna at konsesjonsavgiftene til kommunen for kraftutvinningen i Røyrvikfoss blir den samme pr. hestekraft som for den øvrige kraftutvinning ved overføringen.

Vegvedlikehold.

Kommunestyret forutsetter at konsesjonæren tilpliktes å vedlikeholde de deler av bygdevegnettet i Røyrvik som kommer til å bli brukt for anleggstrafikken.»

Søkeren, som har fått seg forelagt de innkomne uttalelser, har 16. desember 1961 bemerket:

«Med Deres ovennevnte brev mottok vi anmodning om bemerkninger til følgende innkomne uttalelser som vedlå brevet.

1. Landbruksdepartementets brev av 28. september 1961 m/bilag.
2. Landbruksdepartementets brev av 17. oktober 1961.
3. Nord-Trøndelag fylkeslandbruksstyre, vedtak i møte 25. mai 1961.
4. Røyrvik kommunestyre, vedtak i møte 2. november 1961.

Vi tillater oss å bemerke vedrørende 1, som omhandler fiskerispørsmål i Vekteren.

I betingelser vedrørende gitt tillatelse for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til å føre avløpet fra Namsvatn og gjennom Vekteren til Limingen og videre til Tunnsjø og til å regulere Vekteren og foreta en ytterligere regulering av Limingen — meddelt ved kgl. resolusjon 10. juli 1959 — er betingelser vedrørende fiskerinæringen fastsatt i betingelsenes punkt 16.

Konsulenten for Ferskvannsfisket i Trøndelag har foreslått i alt 3 punkter — inntatt i konsesjonsvilkårene for ytterligere regulering av Vekteren — og disse er tiltrådt av Inspektøren for Ferskvannsfisket.

Vi antar det riktig at de samme vilkår som er tatt inn i ovennevnte post 16 også fastsettes for den ytterligere regulering av Vekteren.

Etter vår mening kan det synes tvilsomt om forholdene ved den ytterligere regulering av Vekteren betinger ytterligere spesifiserte bestemmelser i likhet med de Fiskerikonsulenten har satt opp forslag om. Vi tillater oss her å henvise til Fiskerikonsulentens uttalelse av 25. august 1961 i 3. avsnitt, hvor det heter:

> «Ved den foreslåtte oppdemning av Vekteren vil fiskens ernæringsforhold ikke lide så store skader den første tid som om en bare hadde senket vannet, men i lengden vil skadene antagelig bli like store — om ikke større . . . . .»

Videre heter det i 4. avsnitt:

> «Fiskens forplantningsforhold vil neppe lide større skader ved den nå foreslåtte oppdemning enn ved den tidligere tillatte senkning av sjøen.»

Fiskerikonsulenten nevner dessuten en del skader og ulemper som oppdemningen vil medføre, men det synes ikke for oss som at de etterfølgende punkter står i et rimelig forhold til tilleggsulempene.

Hva angår punkt 1 i Fiskerikonsulentens forslag, bemerker vi at det er vanskelig å ta standpunkt til et slikt forslag uten å ha nærmere angivelse av hvilke fordeler som oppnås med tiltaket. Hva angår Fiskerikonsulentens forslag om rydding av neddemte områder, henviser vi til Landbruksdepartementets uttalelse, hvor det antas at dette vilkår bør utformes i samsvar med det vanlige vilkår om finrydding av begrensede områder av hensyn til fisket.

Såvidt oss bekjent, er Vekteren i sin helhet underlagt privat eiendomsrett. Skade på fisket må for så vidt dette eies av private — i sin helhet erstattes til de private — og på denne bakgrunn synes det merkelig at det skal være riktig å avsette et så vidt stort fond — som vel ikke kan være tenkt annet enn at det skal komme almenheten til gode.

Vedrørende 2 — som omhandler forholdet til reindriften.

Av uttalelse fra Lappefogden i Nord-Trøndelag synes det fremgå at Lappefogden ikke har hatt den nødvendige orientering om hva den omsøkte ytterligere regulering av Vekteren går ut på og hvilke følger denne vil få med hensyn til neddemmet og/eller forsumpet grunn osv.

Med vår søknad vedlå imidlertid oversiktskart for Vekteren — tegning K - 2604 i målestokk 1 : 10 000. Til nærmere orientering følger vedlagt detaljkart over området i målestokk 1 : 2 500 ved tegningene K - 2600 og K - 2603, henholdsvis blad 7 og blad 10. På kartene har vi avmerket kote 446,0 med rødt, dvs. ½ m høyere enn omsøkt høyregulert vannstand kote 445,5. Uten å ha studert forholdene i detalj på stedet, mener vi at kartene viser at den omsøkte regulering må ha en meget begrenset innvirkning på forholdene i dette området for så vidt angår reindriften. Som De vil se av blad 7 (tegning K - 2600), er det såvel nordvest for området betegnet Storfloen som sydøst for dette små tjern som i dag må være bestemmende for forsumpning av området betegnet Storfloen. I nordvest-siden vil denne vannstand ikke bli hevet, idet den på forhånd er, kfr. koten, på en høyde 445,95. Oppmålingen er foretatt med en vannstand i Vekteren på kote 444,10 og i sydøstre side av en vannstand i tjern kote 445,0. Her vil da vannstanden bli hevet med ½ m. Det synes usannsynlig at partiet vil bli gjort ubrukbart for fremføring av rein, og som det videre fremgår av kartene er det området som blir neddemmet en meget liten del av områdets hele utstrekning mellom vegen og Vekteren.

Vi ber meddelt hvorvidt Vassdragsvesenet ønsker ytterligere undersøkelse foretatt på dette området.

Reindriftnæringen vil for øvrig være fullt dekket hvis der som foreslått av Departementet inntas de samme vilkår som er fastsatt i post 12, siste ledd, i vilkårene for tillatelsen av 10. juli 1959 som bestemmer at det skal søkes avhjulpet de skader og ulemper som reguleringen fører med seg for samenes interesser.

Vedrørende 3 — som omhandler jordbruksmessige skader og ulemper.

Fylkeslandbruksstyrets uttalelser foranlediger ikke bemerkninger fra vår side.

Vedrørende 4 — særutskrift av møtebok for Røyrvik kommunestyre fra møte den 2. november 1961.

Med vår søknad av 25. mars d. å. mente vi å klargjøre at de skadevirkninger en ytterligere regulering av Vekteren ville forårsake var begrenset til grunnskader. Videre at den grunn som berøres i alt vesentlig er flomtruet areal og i stor grad forsumpet.

Gjennom de nå foreliggende uttalelser er det ikke fremkommet faktiske opplysninger som endrer vår oppfatning.

Det er da også tilfredsstillende for oss å konstatere at kommunen er klar over at denne utbygging er både naturlig og fordelaktig.

Til kommunens omtale av de forskjellige punkter bemerker vi i samme rekkefølge.

Angående vannstanden.

Vi har opplyst i vår søknad at observasjoner har foregått i 2 år tidligere og senere fra 1. januar 1959. Den høyeste flomvannstand avlest i disse 4 år er 445,13, og de data vi har oppgitt for høyflom er fremkommet på grunnlag av beregninger og høyeste høyflom er a n s l å t t av oss. Området omkring Huddingselven er det som i flomtilfeller er mest

utsatt, og her har vi fått bekreftelser for at høyeste høyflom har oversteget 446, idet det som anvist på vedlagte kartblad 10 er opplyst at flom går over lavparti ved Bjørkmo — som ligger over kote 446,0. Dette er da i selve Huddingselven og skyldes naturligvis for en del oppstuvning i elven. Denne oppstuvning i selve elven vil bli relativt mindre ved en høyere vannstand i Vekteren, men på den annen side kan det neppe unngås at den terskel som bygges i Vekterlisundet vil ytterligere stuve opp vannstanden ved høye flommer.

At en permanent sommervannstand på en høyde tilsvarende flomvannstand gir en annen virkning enn flomvannstanden i seg selv, er selvfølgelig på det rene.

Skader på jord og skog.

Med søknaden har vi fremlagt oppgaver over arealer som berøres av oppdemningen. Vi vedlegger 1 komplett sett karter i målestokk 1 : 2 500 av hele Vekteren slik at Vassdragsvesenet selv kan få et inntrykk av hvilke arealer det dreier seg om. Vi har ikke tenkt oss at den jord det her dreier seg om kan være aktuell dyrkningsjord.

Gården Bjørkmo.

Av vedlagte kartblad 10, hvorpå vi har innlagt med rødt kote 446,0, fremgår også gården Bjørkmos beliggenhet. Etter det som er opplyst av eieren, synes det på det rene at stuebygningen på gården må flyttes høyere opp. Ut over dette burde ikke reguleringen absolutt betinge fraflytting av gården. Grunnen og herunder også dyrket mark blir berørt — som fremgår av oppgaven — men nærmere undersøkelse av dette forhold bør foretas for i løpet av sommeren 1962 å ha det nødvendige grunnlag for å ta endelig standpunkt til hva som er nødvendig med hensyn til flytting utover forannevnte flytting av bolighus. Herunder må også søkes nærmere klarlagt hvorvidt terskelbyggingen i Vekterlisundet vil influere på flomvannstand i Huddingselvens nedre del.

Kommunestyret peker på fare for erosjon og sandflukt med skadevirkninger utover reguleringsgrensen. Det er uforståelig for oss at sandflukt trekkes inn i denne forbindelse. Hva angår erosjonen, har det vært antatt at Huddingselvens nedre del var utsatt i denne forbindelse, men at denne fare er eliminert ved terskelbyggingen. I noen utstrekning vil det rundt Vekteren i det hele tatt bli en viss nydannelse av strandlinje.

Hva angår rydding av neddemmet areal, antar vi det riktig at dette fastlegges av departementet, idet vi forutsetter at rydding over kote 445,5 ikke blir skjematisk fastlagt, men gjenstand for bestemmelse på hvert enkelt område.

Skader og ødeleggelser av fisket. Tiltak og kompensasjoner.

Det henvises til hva som foran er sagt i forbindelse med uttalelse fra Inspektøren for Ferskvannsfisket.

Hva angår utløpet av Lillevatnet øst for Myrheim, synes dette å være en rimelig affære som det antas at konsesjonæren bør imøtekomme.

Hva angår fisket ved Røyrvikelvens utløp i Limingen, foreligger ingen uttalelse fra fiskerisakkyndig.

Ødelagte isveger. Trafikkvansker og tiltak i denne forbindelse.

De trafikkvansker som må ventes å oppstå på Vekteren på grunn av ytterligere regulering og døgnregulering er ytterst begrenset og berører kun vinterforholdene.

I hvilken utstrekning døgnregulering vil innvirke på isen lar seg ikke bedømme på forhånd, men den grense som er valgt er så vidt lav at det antas at det ikke vil oppstå ulemper på grunn av døgnregulering. Den høyere vannstand på Vekteren under islegging vil gi gunstigere forhold for isveger, bl. a. også på grunn av lavere strømhastigheter.

Det kan ikke komme på tale å pålegge konsesjonæren bygging av veger med den begrunnelse som kommunestyret anfører. De inn virkninger som tilleggsreguleringen måtte få for driften av privateiendommene vest for Vekteren må bli å avgjøre ved skjønn.

Forholdene fra Myrheim til nordvestlige hjørne av Vekteren vil overhodet ikke bli forverret ved tilleggsreguleringen.

Reindriftsnæringens interesser.

Det henvises til hva som foran er sagt under punkt 2 vedrørende reindriftnæringen.

Vekteren som privateiendom.

Dette avsnitt forårsaker for så vidt ikke bemerkninger fra vår side, idet vi antar det er klart at konsesjonæren ikke kan pålegges andre ytelser enn de som er hjemlet i lovgivningen.

Fallrettighetene i Røyrvikelven.

Når kommunen og kommunens tekniske rådgiver i dag vurderer fallrettighetene i Røyrvikelven i forbindelse med ytterligere regulering av Vekteren, skulle dette være begrunnet i et krav om kompensasjon for de tidligere falleiere fordi disse tidligere har fragitt seg fallene mot for lav godtgjørelse.

Den vurdering av fallets verdi som foretas er neppe realistisk. En utbygging av fallet kan i dag ikke tenkes utført av andre enn konsesjonæren, og fallet har da ingen aktuell omsetningsverdi.

Vi antar det savnes rettsgrunnlag for å pålegge konsesjonæren ytelser som skal være kompensasjon for at gruveselskapet i sin tid har kjøpt fallet til en pris som kommunen anser å være for lav.

Bygging av ny driftsbygning ved Limingen basert på dyrkningsjord ved Røyrvikseteren, er neppe realistisk disposisjon i dag.

Kompensasjoner av almen art.

Refusjon av utgifter til terskelbyggingen.

Terskelbyggingen er kommet igang på grunnlag av et tilbud fra Kraftverkene om tilskudd til terskelbyggingen mot visse betingelser.

Det er nå fremsatt krav om ytterligere forsterkning av terskelen i forbindelse med tilleggsreguleringen. Disse forsterkninger vil betinge vesentlige omkostninger. Det vil etter konsesjonærens mening ikke være riktig å pålegge refusjoner på toppen av de omkostnin-

ger som her frivillig er dekket ved igangværende terskelbygging.

Tilskudd til samfunnshus og til syke- og helsehus.

Kommunen gjør seg her skyld i en misforståelse, idet den støtte til samfunnshus og til syke- og helsehus som Kraftverkene har gitt er kommet istand på grunnlag av de tidligere konsesjonsbetingelsers bestemmelser om midlertidig forsamlingslokale og midlertidig sykestue.

Vi må gå ut fra at tilsvarende bestemmelse om midlertidig forsamlingslokale og midlertidig sykestue vil bli tatt inn i betingelser for ytterligere regulering av Vekteren i det omfang som anleggsarbeidene ved utbyggingen betinger. Hvorvidt da den praktiske ordningen kan gjennomføres i samarbeide med kommunen, vil måtte bli gjenstand for godkjennelse av vedkommende departement.

Midler til opparbeiding av fisket.

Det henvises her til hva som er sagt foran.

Konsesjonsavgifter.

Vi antar at de konsesjonsavgifter som skal fastsettes blir fastlagt under hensyntagen til de totale omkostninger ved utbyggingen av Røyrvikfoss som Vassdragsvesenet vil være kjent med gjennom foreliggende plan.

Vegvedlikehold.

Vi regner med at det ikke i noe tilfelle kan gåes lenger enn de bestemmelser som er inntatt i tidligere betingelser fastsetter hvor konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som vedkommende departement bestemmer å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og broer hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet.»

Høyesterettsadvokat Harald Knudtzon har med brev av 29. desember 1961 oversendt følgende redegjørelse:

«I sakens anledning har Røyrvik kommune uttalt seg. De hvis interesser ellers berøres av reguleringen og utbyggingen er følgende: grunneierne ved og de fiskeberettigede i Vekteren, de grunneiere og fiskeberettigede som i særlig grad berøres ved utbyggingen av Røyrvikfossen, og samene.

På vegne av disse interesserte eller grupper av interesserte tillater jeg meg å bemerke:

Denne sak og vilkårene for konsesjonen bør forelegges Stortinget.

Da Vekteren tilhører Limingens nedbørsområde og vannet derfor tappes til Sverige, vil tilleggsreguleringen av Vekteren ikke isolert sett øke vannkraften med 10 000 nat.-hk, men ved vurderingen av dette spørsmål må man ikke se bort fra at Vekteren samtidig er et gjennomsstrømningsmagasin for vannet fra Namsvatna, og reguleringen av Vekteren muliggjør derfor en utbygging i Røyrvikfoss på over 10 000 nat.-hk.

Konsesjonssøkeren har i sin søknad av 25. mars i år uttalt at skade utover grunnskader ikke forventes ved denne utvidelse av reguleringen i Vekteren og den grunn som berøres er i alt vesentlig flomtruet areal og i stor grad forsumpet. Hvilke ulemper reguleringen kan medføre vil i høy grad avhenge av de vilkår som fastsettes som forutsetninger for reguleringen eller som vilkår i selve reguleringstillatelsen. Etter mitt skjønn må de interesser som her står mot hverandre karakteriseres som betydelige.

Jeg tillater meg også å fremheve at i et tilfelle hvor såvel den øverste administrative leder for Hovedstyret som sjefen for departementets vassdragsavdeling tillike er tillitsmenn for Kraftverkene i Øvre Namsen som er deltager i reguleringen og utbyggingen, synes det særlig naturlig at søknaden og vilkårene avgjøres av Stortinget.

Det foreligger ikke med selve søknaden et kartmateriale som gjør det mulig å vurdere virkningene av en økt oppdemning av Vekteren og en mulig senkning.

Røyrvik kommunes tekniske rådgiver, ingeniør A. H. Lem, har på kopier av bunnkart over Vekteren i mål 1 : 2 500 så godt som mulig lagt inn grensen for den ansøkte oppdemning kote 445,5 og en forsumpningsgrense som er regnet med 1 meter, altså til kote 446,5, og vedlagt tillater jeg meg å sende et eksemplar av disse karter, det ene utarbeidet som en sammenstilling av blad 7, 8 og 10, det annet av blad 9.

Det gir et bilde av virkningen av oppdemningen og forsumpningen i den østre del av Vekteren. Tilsvarende oversikter har det ikke vært anledning til å utarbeide for resten av Vekteren.

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverks karter har 1 meters koter på hele tall, og de aktuelle grenser er derfor tegnet inn etter beste skjønn.

Med støtte i disse karter kan det sies endel om virkningen av reguleringen og de vilkår som bør fastsettes for denne:

Samenes interesser.

Området på sørsiden av Vekterlibukten er et av reindriftsnæringens viktigste områder, og dette gjelder for samer tilhørende begge beitedistriktene i Namdalen. Som det ses, vil dette område ikke bare bli sterkt beskåret, men det blir mer eller mindre utilgjengelig fordi det blir omgitt av vann og sump på praktisk talt alle sider. Det må derfor oppgis som beite-, slakte- og skilleplass for reinsdyrene.

Jeg vedlegger som bilag hermed avskrift av brev av 7. november 1961 fra samenes tillitsmann Jacob Dærga som gjør inngående rede for hvordan samenes interesse blir berørt ved reguleringen og hvilke tiltak som må fastsettes i reguleringstillatelsen for å tilgodese samenes interesser.

Jeg tilføyer at etterat konsesjonen til reguleringen av Øvre Namsen ble meddelt, har tidligere lappefogd Peder Hagen og direktør Aksel Tveitnes som sakkyndige arbeidet for å sette seg inn i reguleringenes virkninger for samenæringen og komme med forslag til tiltak eller eventuelle erstatninger for å bøte på ulempene. Disse sakkyndige må nå vurdere disse problemer i forbindelse med tilleggsreguleringen.

I den utstrekning det er nødvendig å opparbeide nye reindriftsveier, skilleplasser o. l. må det eksproprieres nødvendig grunn og rettigheter, og erstatningene i den anledning må Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk svare for.

Fisket i Vekteren.

Vekteren er et meget godt fiskevann med en stor og meget verdifull stamme såvel av ørret som av røye og med særdeles gode gyte- og ernæringsforhold for begge disse fiskearter. Senkningen av Vekteren vil medføre at røyens gyteplasser blir ødelagt, og ernæringsforholdene også for ørreten vil bli meget vanskelige.

Av den grunn har Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk under forhandlinger etterat den første tillatelse til regulering av Vekteren ble meddelt, samtykket i sikringstiltak for å holde en bestemt minstevannstand i den indre, østlige del av Vekteren, og i praksis er denne sak ordnet slik at det som sikringstiltaket ville ha kostet, er blitt ytet som tilskudd til terskel med veibro over den smaleste del av sundet mellom Storvekteren og Vekterlibukten, idet Namsvassveien er blitt omlagt.

Et vilkår for avtalen var at terskelen skulle gjøres så høy at den også kunne gjøre nytte under forutsetning av at Vekteren ble demmet slik som nå ansøkt.

For at dette tiltaket overhodet skal ha noen hensikt, er det nødvendig at terskelen blir forsterket og at Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk forplikter seg til å holde en konstant vannstand på kote 445,5 innenfor terskelen.

Det foreligger en sakkyndig uttalelse fra statsgeolog Holmsen som går ut på at det er stor risiko for erosjon og sandflukt i dette område, idet det ikke finnes sten, og jordarten er meget findelt.

Et blikk på kartet er tilstrekkelig til å vise at hvis denne del av Vekteren blir senket med økt strømhastighet for Hudningselven og Husvikbekken, vil det gi anledning til svære erosjoner. Virkningen av dette kan bli totalødeleggelse av fisket ikke bare i dette område, men også i Storvekteren. Det materiale som elven vil føre med seg ut gjennom brogjennomløpet vil legge seg på bunnen og kan gi anledning til at bunnvegetasjonen blir totalskadet. Slike virkninger har man eksempler på fra andre vassdrag etter hva Fiskerikonsulenten i Nord-Trøndelag har meddelt meg (Bordalsvatnet, Selbu, Essandsjøen).

Det er i naturverninspektørens uttalelse tidligere pekt på at flatlandet på østsiden av Vekteren er et meget karakteristisk og verdifullt område fra et natursynspunkt. Også av den grunn og av hensyn til grunneiernes interesser er det nødvendig at området vernes mot erosjon. Et gjennombrudd fra Hudningselven kan medføre omfattende ødeleggelser.

I denne forbindelse vil jeg også gjerne understreke at det bør pålegges konsesjonæren å foreta den nødvendige tetting av terskelen på oppstrømssiden uten nedtapping av Vekterlibukten. Slik tetting kan foregå under vann, og nødvendige masser kan tas fra det myrområde på sørsiden av Vekteren som i fremtiden vil bli demmet ned.

Av hensynet til fisket bør også Lisvatnet holdes på konstant sommervannstand. Situasjonen fremgår av kartblad 9. Som det ses, er det meget enkelt å anbringe en demning i oset mellom dette vann og Storvekteren, og nødvendige masser finnes like i nærheten.

Hvordan virkningene for fisket i Vekteren ellers vil bli, er det meget vanskelig å ha noen mening om i dag. Foruten de vanlige demnings- og senkningsskader kommer her til at Vekteren vil få gjennomstrømning av vannet fra Namsvatna.

Kommunen har pekt på at det bør ytes tilskudd til opparbeidelse av andre vann for å eliminere endel av ulempene ved reguleringene, og det kan være aktuelt å nytte et slikt tiltak i enkelte småvann på nordsiden av Vekteren som er uberørt av denne regulering.

Isveier etc.

Som følge av reguleringen og gjennomstrømningen fra Namsvasstunnelen må det antas at isveiene på Storvekteren vil bli ubrukbare. Det vil igjen si at det oppstår store problemer for fløting og skogsdrift. Grunneierne slutter seg til kommunens krav om anlegg av skogsbilveier for å bøte på disse ulemper.

Gården Bjørkmo g.nr. 71 b.nr. 5.

Ved oppdemningen kommer vannet til å stå så høyt at husene på gården Bjørkmo blir ubeboelige, og denne eiendom mister dessuten så meget av dyrkingsjorden at den ikke lenger kan opprettholdes som selvstendig jordbruksenhet. Situasjonen fremgår med all tydelighet av det store kart blad 10.

Jordskader i sin alminnelighet.

Det har ikke vært anledning til noen kontroll av de arealoppgaver som inneholdes i tilslutning til søknaden. Imidlertid vil jeg gjerne understreke at det er meget verdifullt jordsmonn i et belte som bl. a. omfatter Limingen og Vekteren, og meget av jorden omkring Vekteren og langs Hudningselven er god dyrkingsjord.

Røyrvikelven.

Dette er en meget god og verdifull fiskeelv som ved utbyggingen blir helt ødelagt og naturligvis da må erstattes.

Den omstendighet at elven nå blir tørrlagt og vannet tappet gjennom tunnel, medfører imidlertid også ganske omfattende virkninger på fisket ved Røyrvikelvens utløp i Limingen og rammer der flere grunneiere.

Generelt om søknaden og søknaden om korttidsregulering.

Jeg går ut fra at forutsetningen for søknaden om tillatelse til å regulere Vekteren ytterligere er at Røyrvikfossen blir bygget ut og at reguleringen derfor ikke bør tillates medmindre det samtidig er på det rene at utbygging av Røyrvikfoss vil finne sted.

Jeg tør også henstille at korttidsreguleringen ikke blir tillatt med mer enn 10 cm i et døgn og 20 cm i løpet av en uke.

Fisket på Vekteren er meget viktig, og det gjelder også isfisket om vinteren. Før man har vært i Røyrvik på vintertiden, er det vanskelig å forestille seg hvilket omfang dette fiske har. Døgnregulering av vannet med så vidt meget som 20 cm må antas å bevirke store ulemper for isfisket som følge av isbrudd og overvatning.»

Det nevnte brev av 7. november 1961 fra Jacob Dærga lyder:

«Etter det kjennskap reineierne hittils har fått om den ytterligere regulering av Vekteren

som direkte vil berøre Vekterfloen helt opp til Bjørkmo gård, vil distriktets reindrift ved denne regulering komme opp i store vanskeligheter. De tiltak som tidligere er fremmet fra reineiernes side vedrørende dette område vil nå for en stor del bli droppet som følge av denne tilleggsregulering.

1. Reindriften mister et meget verdifullt reinbeite som følge av at Vekterfloen går tapt.
2. Slakte- og skilleplassene for rein på Vekterfloen vil for framtiden helt bli fraskrevet.
3. Flytteveien over fra Dærgafjellet som går over Vekterlibukta og Hudningselva nedenfor Bjørkmo gård, og videre østover mot Jåmafjellet og likeledes vestover mot Vekterklumpen og Steinfjellet, vil for framtiden gå tapt. Dette tapet vil også gjelde om våren når flyttingen foregår den motsatte retning.

Det eneste kravet som vil bli opprettholdt som tidligere, er flytteveien fra Jåmafjellet og vestover mot Vekterklumpen og Steinfjellet. Men også her må flytteveien omlegges en del fra Seterklumpen og nedover mot veibrua ved Hovden. Den gamle flytteveien som gikk etter Vekterfloen på nersiden av veien må fraskrives, isteden må nå flytteveien legges hele tiden på øversiden av veien og helt fram til veibrua. Men for at flytteveien skal bli brukbar må det ryddes bort en god del med skog og kratt, enn videre må det også her settes opp styrearmer som leder innover brua for å forebygge at ikke reinen stikker ut under selve drivingen. De krav som er framsatt tidligere på vestsiden av brua opprettholdes.

Det kan med en gang opplyses at reineierne vil aldri gå med på å benytte terskelen over Vekterlisundet som en brukbar flyttevei når flyttingen skal foregå fra Dærgafjellet om høsten. Det gjelder så vel flyttingen over på Jåmafjellet som over på Vekterklumpen og videre innover mot Steinfjellet.

Som følge av de nye forhold som oppstår ved Vekteren, vil reineierne her fremme krav om nye tiltak som til en viss grad kan eliminere de store ulemper reineierne blir påført ved tilleggsreguleringen.

1. *Beitehager og slakte- og skillegjerder.*

Da Velterfloen går tapt mister vi her et reinbeiteområde som i og for seg ikke er så stort men til gjengjeld meget verdifullt på grunn av sin sentrale beliggenhet og sitt ypperlige mosebeite for reinen. Reinbuskapene som har beitet både på Dærga og Jåmafjellet har hver høst brukt Vekterfloen i fellesskap både under reinslakting og reinskilling. Man kan trygt si at Vekterfloen har igjennom lange tider vært et naturlig samlingssted for distriktets reineiere med sine reinbuskaper. Når tilleggsreguleringen nå trer i kraft mister hele dette område sin verdi for reindriften, alt arbeide i fjellet må legges om etter nye flytteruter for på best mulig måte å unngå Vekterens regulering. Dette vil igjen føre med seg forlengede flytteveier og mange ekstra dagsverk som på dette tidspunkt blir vanskelig å bedømme omfanget av.

Jeg vil bare nevne et eksempel som dette: En reinbuskap som befinner seg på Dærgafjellet om høsten og skal flyttes sydover på Jåmafjellet, må for framtiden legge flytteveien østover på nordsiden av Renselvatnet over Lybekkdalen, videre østenfor Vallervassgårdene og til Orklumpen som ligger innom Jåmafjellet. Eller man skal flytte med samme reinbuskap over på Steinfjellet, blir det å legge flytteveien mellom Vekteren og Namsvatnet (Sørvatnet) og videre vestover forbi Saksvatnet og sydover på Steinfjellet, også en betydelig forlengelse av flytteveien.

For at reindriften skal bli hjulpet på beste måte må vi også få bygget slakte- og skillegjerder samt beiteshager etter våre nye flytteveier for alt av gjerdeplasser som vi mister på Vekterfloen.

Det ene reingjerde med tilstøtende beiteshage mener reineierne må bli aktuelt å bygge ved østre Vallervatn, hvor reinbuskapen fra Jåmafjellet kan drives ned til når en reinslakting eller en reinskilling er foranstående. Det er den eneste plassen reineierne mener kan veie opp mot tapet av Vekterfloen når buskapen befinner seg på Jåmafjellet.

Men i denne forbindelse må nevnes at til østre Vallervatn er ikke bygget bilvei enda, reineierne vil derfor støtte sterkt opp om en mellomriksvei over til Blåsjøn forbi østre Vallervatn som Røyrvik kommune har fremmet sak om. Denne veien vil for framtiden få den største betydelse for reindriften når reguleringen av Vekteren i sin helhet trer i kraft.

Det andre reingjerdet med tilstøtende beiteshage må bygges ved Namsvassveien, nærmere bestemt ved Loddetjønna ca. midtveis mellom Vekterlia og Skånalia.

Dette slakte- og skillegjerde vil komme til største nytte når reinbuskapen befinner seg på Dærgafjellet og flyttingen er bestemt vestover mot Steinfjellet.

Beiteshager er i alle tilfeller nødvendige på begge stedene som er nevnt, da ingen av stedene har slike gunstige forhold som Vekterfloen har. Størrelsen på beiteshagene kan variere en del etter terreng og mosevekst, men vi kan muligens anslå at de beiteshagene det her er snakk om må ha en omkrets på ca. 3 km.

2. *Rydding av flytteveier.*

Vil da først nevne flytteveien fra Dærgafjellet og over på Steinfjellet som for all framtid må legges mellom Vekteren og Namsvatn. Skogstrekningen er på sine steder ganske tettbevokst mellom disse to fjellpartier og for å få en god og brukbar flyttevei er det nødvendig med skogrydding da vegetasjonen består seg i mye kratt og dvergbjørk som gjør framkomsten vanskelig for en samlet reinbuskap. Den totale lengde av en slik reinvei som må ryddes vil svare til ca. 5 km etter denne flytteveien, reineierne vil også la spørsmålet stå åpent når det gjelder oppsettelse av styrearmer forbi de mest kritiske steder.

Ved østre Vallervatn vil reineierne la disse spørsmål stå åpne inntil videre, da det ikke enda på dette tidspunkt er pekt ut noe bestemt sted hvor beiteshagen og reingjerdet blir mest hensiktsmessig å plassere.

Engangserstatning og årlige kompensasjoner.

For tapet av Vekterfloen som reinbeite på høsten og våren mener reineierne å være berettiget til en engangserstatning for dette tapet.

Det merarbeid som følger med reindriften i

form av forlengede flytteveier, tidsheft m. m. må komme i årlige godtgjørelser til hver enkelt reineier som vil bli berørt av denne ulempe. Som jeg forstår er saken bare under forberedelse og det må være full anledning å komme tilbake på saker og ting som ikke er tatt med i dette skriv.»

Høyesterettsadvokat Knudtzon har videre 13. januar 1962 oversendt brev av 2. s. m. fra fiskerikonsulenten for Trøndelag. Det heter her:

«Dersom en får tilslamming av Lillevekteren, særlig av leire, er det ikke tvil om at en vil få ganske store skader på fisket. Fint leirslam vil dels ødelegge næringsdyrenes oppvekstområder og dels direkte drepe fisk og fiskeunger ved kvelning idet materiale setter seg fast på gjellene. Tilslamming over mindre områder og forholdsvis korte tidsperioder behøver ikke ha nevneverdige skadevirkninger, men blir større deler av Lillevekteren tilslammet, tror jeg en kan vente betydelige skadevirkninger. Finfordelt leire bunnfelles også meget sent, og en må regne med at det bare er ved utskylling fra tilløpselvene at sjøen igjen kan rense seg.»

Resten av uttalelsen omhandler vesentlig forholdene ved en planlagt éngangssenkning av Vekteren på grunn av tetningsarbeider ved terskelen i Vekterlisundet. Da dette ikke vedrører den foreliggende søknad refereres det ikke her.

De to henvendelsene fra høyesterettsadvokat Knudtzon med bilag har vært forelagt søkeren, som i brev av 2. februar 1962 for de fleste punktenes vedkommende har henvist til sine tidligere bemerkninger av 16. desember 1961. Om samenes interesser anfører søkeren:

«Vi er enig i at tidligere lappefogd Peder Hagen og direktør Aksel Tveitnes må vurdere problemene også i forbindelse med tilleggsreguleringen.

Vi henviser for øvrig til våre bemerkninger gitt i ovennevnte brev av 16. desember 1961.

Av brev fra reineier Jacob Dærga, datert 7. november 1961, fremgår at samene har bedømt mulighetene for gjennomføring av tiltak til å bøte på de skader som de mener oppstår, og det blir da de sakkyndiges arbeide å vurdere hvorvidt disse tiltak står i et rimelig forhold til de skader som oppstår. For endelig avgjørelse av dette kan det bli nødvendig å utsette sluttbehandlingen til etter at reguleringen er tatt i bruk.»

Etter anmodning fra de interesserte parter har man forelagt dem søkerens bemerkninger. Både Røyrvik formannskap og høyesterettsadvokat Knudtzon har kommet med imøtegåelser, som i stor utstrekning dreier seg om engangssenkningen. Nedenfor omtales eller siteres de øvrige avsnitt av innleggene.

Røyrvik formannskaps brev av 31. mars 1962:

«Røyrvik kommune er takknemlig for å få denne adgang til å uttale seg etter N. T. E.'s tilsvar til de uttalelser som er avgitt i anledning søknaden.

En har det inntrykk at N. T. E. søker å bagatellisere de skadevirkninger som denne regulering må få; men konstaterer da at N. T. E. ikke har lagt fram nye kjensgjerninger.

Den første regulering som berørte Røyrvik ble konsedert under krigen, og siden da har store vassdragsreguleringer stadig vært aktuelle for kommunen.

De problemer som oppstår med en sjøregulering, er de fleste av kommunestyrets medlemmer derfor fullt fortrolig med; men i tillegg til dette og til det inngående kjennskap til de lokale forhold som kommunen naturligvis sitter inne med, har herredsstyremedlemmene både gjennom sitt yrke og fra sin deltagelse i andre styrer — friluftsnemnd, jordstyre, helseråd, fjellstyre osv. — en forholdsvis bred innsikt i de spørsmål som melder seg i denne saken.

Det er etter kommunens mening betydelige interesser som blir skadelidende ved denne regulering, og kommunen vil ikke slå seg til ro med en behandling av saken som stopper i departementet.

I sine bemerkninger til kommunens uttalelse har N. T. E. behandlet enkeltspørsmålene i samme rekkefølge som kommunestyret, og formannskapet følger nå den samme systematikk.

For å illustrere den sterkt subjektive karakter av N. T. E.'s uttalelse vil man imidlertid innlede med å stille mot hinannen to uttalelser:

Kommunens:

«Kommunen er klar over at det er både naturlig og fordelaktig å bygge ut Røyrvikfoss i sammenheng med de øvrige pågående utbyggingsarbeider i forbindelse med «den store overføring», og vil stille seg positiv til planen om at utbyggingen gjennomføres nå. Med de forbehold som fremgår av det etterfølgende, gir Røyrvik kommunestyre sitt samtykke til at den konsesjon som det søkes om blir gitt.»

Hos N. T. E. heter det:

«Det er da også tilfredsstillende for oss å konstatere at kommunen er klar over at denne utbygging er både naturlig og fordelaktig.»

Vannstanden.

I konsesjonssøknaden av 25. mars het det:

«. . . og høyeste høyflom anslås å ha oversteget 446,0.»

Det viser seg nå at denne høyde er målt ved Bjørkmo, ca. 2,5 km opp i Hudningselven. Vannstandsforholdene i Vekteren er som angitt i kommunestyrets uttalelse.

Skade på jord og skog.

Så vel ut fra praktisk erfaring for den nydyrkning som har funnet sted og som fortsatt skjer rundt Vekteren, som ut fra et alminnelig kjennskap til forholdene bl. a. gjennom jordstyrets gjøremål, fastholdes at meget av den jord som demmes ned eller forsumpes

og som i N. T. E.'s oppgaver er karakterisert som myr, i virkeligheten er god og aktuell dyrkingsjord. N. T. E. erklærer: «Vi har ikke tenkt oss at den jord det her dreier seg om kan være aktuell dyrkingsjord.» Dette er intet argument eller bevis.

Gården Bjørkmo.

Det søkes om å heve vannstanden til kote 445,5. Forsumpningsgrensen må da ligge på minimum kote 446,5 — for innmark er det naturlig å regne med en viss forsumpning også over denne grense. N. T. E. burde derfor ha lagt inn den aktuelle kote på et kart. Det ville ha gitt et til dels vesentlig annet bilde av forsumpningen over de flatlender som berøres av oppdemningen.

Det gjelder gården Bjørkmo, og det gjelder i enda høyere grad området mellom Vekterlibukten og Namsvassveien (Hovden), der samene har sin store skille- og slakteplass.

Ingeniør A. H. Lem har skjønnsmessig lagt inn kote 446,5 på et kart som er stillet til Vassdragsvesenets disposisjon. Det gir et bedre bilde.

Det må nå antas klarlagt at Bjørkmo ikke kan opprettholdes som selvstendig gårdsbruk og at evakuering må finne sted. Det synes ikke å vitne om særlig forståelse for bondenæringens vilkår når N. T. E. regner med muligheten av å flytte våningshuset og la resten av bygningene bli tilbake.

Erosjon og sandflukt.

I hvilken grad det er fare for erosjon og sandflukt vil være avhengig av de vilkår som knyttes til reguleringstillatelsen. I Vekteren er erosjonsfaren åpenbart til stede. Det samme vil gjelde for Hudningselven om man skulle tillate en vannstandsvariasjon i dette område mellom kote 444 og 445,5, og med den beskaffenhet som jordbunnen her har, er det fare for sandflukt fra de partier som vil bli blottlagt ved en tilbakegående erosjon over demningsgrensen.

Rydding.

Kommunestyret har krevet totalrydding av skog og kratt både av hensyn til fisket og utseendet. Kommunestyret fastholder dette. Fiskerikonsulenten for Trøndelag har også stillet krav om at de områder som neddemmes ryddes helt for trær, busker, kvist, lyng o. a. som kan være til ulempe for utøvelsen av fisket. Det er ingen grunn til å lempe på dette krav. Konsulent Ofstad har drevet fiskeundersøkelser på Vekteren i et par års tid og kjenner forholdene inngående.

Ved reguleringen av Namsvatna nøyet man seg med såkalt totalrydding av bestemte fiskeplasser. Det viser seg å ha vært en helt illusorisk foranstaltning, og ved Namsvassskjønnet i høst ble det regnet med at garnene ble slitt ut i løpet av to sesonger.

Vekteren er en så vidt liten sjø, og oppdemningen så beskjeden at det ikke er noe uoverkommelig arbeide å foreta en skikkelig rydding, og det påfører heller ikke N. T. E. noen urimelig utgift.

Skade på fisket — tiltak og kompensasjoner.

Fiskerikonsulentens uttalelse av 25. august 1961 taler for seg selv, og en forkortet gjengivelse av enkelte avsnitt er bare egnet til å villede.

Den første setning som siteres, peker bare på det velkjente forhold at ved en regulering som også består i oppdemning, vil ernæringsforholdene i de første par årene bedres som følge av at fisken går inn over gressmark med en forholdsvis rikelig innsektfauna — inntil et nytt strandbelte har dannet seg. Konklusjonen på konsulentens uttalelser er at reguleringen vil medføre omfattende skader på fiskens ernæringsforhold.

En meget alvorlig sak er den fiskedød som må oppstå hvis vannstanden om vinteren skal senkes fra 445,5 til 444,0. Spredt ut over det neddemmede flatlende vil der under senkningen dannes «lommer» som fisken vil bli innesperret i. Her vil den omkomme på grunn av surstoffmangelen under isen.

Punkt 1 i fiskerikonsulentens forslag går ut på fortsatt å holde en praktisk talt konstant vannstand i Vekterlibukten etter oppdemningen.

Når N. T. E. finner det vanskelig å ta standpunkt til forslaget i punkt 1 uten nærmere angivelse av hvilke fordeler som oppnås ved tiltaket, er hertil å bemerke at man oppnår år bevare Vekterlibukten som oppvekstområde for ørreten, man unngår fiskedød, og reduserer skadene på fisket i denne del av Vekteren — som formentlig er det aller verdifulleste område av denne sjø. Man unngår også erosjoner — særlig langs elvebreddene som en må regne med hvis vannstanden blir senket ned til nåværende høyde i brogjennomløpet — kote 444. Med den beskaffenhet jordsmonnet har, vil da graving og slamdannelse over store deler av Vekterlibukten neppe være til å unngå.

N. T. E. har ikke anført hvor meget tiltaket etter punkt 1 vil koste, men kommunen er bekjent med at A/S Ingeniørbygg har antydet en pris til N. T. E. på kr. 40 000 for et nålestengsel i brogjennomløpet som vil holde en vannstand i Vekterlibukten på ca. kote 445,5. Selv om kommunen på ingen måte kan akseptere at det skal være balanse mellom et tiltaks kostende og de fordeler som oppnås, kan det her slås fast at tiltaket koster lite i forhold til det som oppnås.

Kommunen tar til etterretning at konsesjonæren «antas» å burde imøtekomme forslaget om terskel ved utløpet av Lillevatnet øst for Myrheim.

Hva angår fisket ved Røyrvikelvens utløp i Limingen konstaterer N. T. E. at det ikke foreligger noen uttalelse fra fiskerisakkyndige. Hertil er imidlertid å bemerke at N. T. E. må forutsettes å ha fullt kjennskap til de undersøkelser av fiskeforholdene i Limingen som foreligger i forbindelse med den svenske regulering. Det er der opplyst at i utløpet av Røyrvikelven foregikk det et meget rikt røyefiske i gangtiden. Dette fiske er også i dag sterkt redusert — avhengig av vannstandsforholdene i røyens gytetid. Det er imidlertid uten videre klart — og herfor kreves ingen uttalelse fra fiskerisakkyndig — at når Røyrvikelven blir tørrlagt og ledes gjennom kraftstasjonen, faller betingelsene for fisket i denne del av elven bort.

Avsetning av fond til opphjelp av fisket i kommunen.

Kravet om dette er begrunnet i kommunestyrets første uttalelse, og kommunestyret tar nå til etterretning at fiskerikonsulenten har

foreslått at det avsettes et fond på kr. 100 000 til fremme av fisket i kommunen. At Vekteren er privateiet, kan ikke være til hinder for slik fondsavsetning, og kommunestyret finner grunn til å understreke at dette ikke er ment å skulle være en kompensasjon til de private fiskeberettigede som har krav på å få sitt tap erstattet og/eller eventuelt kompensert ved tiltak. Det er imidlertid altfor snevert å forutsette at et stort og fiskerikt vann som Vekteren, selv om det er privateiet, ikke også er til nytte for almenheten. Et rikt fiskevann er en attraksjon til glede og fordel ikke bare for eierne av vannet, men også for andre — og det blir stadig flere — som tar imot turister.

I tur og orden er nå alle de store sjøer i Røyrvik blitt regulert, med til dels omfattende ødeleggelse av fisket til følge. Hverken ved Tunnsjø-reguleringen eller da Namsvatna ble regulert, ble det truffet bestemmelser om fondsavsetning, hvilket utvilsomt skulle ha vært gjort. Ved det skjønn som nylig ble holdt i anledning av reguleringen av Namsvatna, gikk retten ut fra at fisket var ca. 70 pst. ødelagt. I Tunnsjøen er det enda ikke — mer enn 15 år etter at reguleringen ble tatt i bruk — holdt skjønn om erstatning for skade på fisket, men etter kommunestyrets kjennskap til forholdene er det også her omfattende skader.

Det er da i høy grad på sin plass at det nå blir foretatt fondsavsetning til opphjelp av fisket i denne kommunen som har lidd så sterkt i denne henseende ved de tidligere reguleringer. Meningen er å nytte midlene innen Røyrviks område med sikte på å få opp et fiske i andre vann til delvis kompensasjon for nedgangen i de store sjøene.

Ødelagte isveier, trafikkvansker og tiltak i denne forbindelse.

Formannskapet finner ikke å kunne akseptere N. T. E.'s argumentasjon. En kjenner heller ikke til at det er foretatt undersøkelse ved issakkyndig for å konstatere i hvilken grad isforholdene vil bli vanskeliggjort dels som følge av reguleringen, dels som følge av strømdraget som forårsakes ved overføringen fra Namsvatna.

Strømmen fra utløpet av Namsvasstunnelen til kanalen vil bevirke at isen blir usikker, vil bli tæret fra undersiden og gå tidlig opp. Vekteren har fortsatt stor betydning for trafikken sommer og vinter som den naturlige forbindelse mellom gårdparter i øst og vest, og fra vest mot bygdesentret.

Formannskapet fastholder derfor kravet om bygging av skogsbilvei langs sørsiden av Vekteren til Tomasseteren og forlengelse av veien fra Myrheim til Sandmovik.

Det er såvel full rettslig dekning for, som logisk sammenheng i, at kommunens krav om veiarbeider langs sørsiden og nordsiden av Vekteren blir tatt til følge som et vilkår for reguleringstillatelsen.

Reindriftsnæringens interesser.

Vi viser til det som er anført foran under avsnittet om Bjørkmo gård, om kartmaterialet. Da N. T. E. etter sitt eget sigende ikke har «studert forholdene i detalj på stedet», må det antas at kommunen, lappefogden og reinsamenes egne representanter har bedre forutsetninger for å uttale seg om kompensasjoner og tiltak for reindriftsnæringen.

Fallrettighetene i Røyrvikelven.

Kommunestyret kjenner til at i en rekke tilfeller har staten gitt tidligere falleiere kompensasjon når rettighetene var erervet under andre forhold og ut fra en annen verdiberegning enn hva som gjelder i dag. En fant da grunn til å peke på at konsesjonæren — som nøt godt av de fordeler som i sin tid var oppnådd på rimelige vilkår — burde vise seg imøtekommende overfor det kompensasjonskrav som var nevnt. Også når myndighetene skal fastsette vilkårene for å tillate reguleringen, bør det legges vekt på dette billighetshensyn.

Det resonnement N. T. E. fører om fallverdiene er ikke rett. Det strider mot en fastslått praksis hos våre skjønnsretter.

Når N. T. E. konstaterer at bygging av ny driftsbygning ved Limingen basert på dyrkingsjord ved Røyrvikseteren neppe er en «realistisk disposisjon» i dag er hertil å bemerke at det her er en meget god havn og meget og god dyrkingsjord. Det ville etter et praktisk skjønn ikke alene være realistisk, men også rasjonelt at disse muligheter ble nyttet og vinterfôret kjørt hjem når isen hadde lagt seg. Nettopp fordi en må regne med at denne utvikling nå er stengt fordi en ikke vil kunne kjøre med traktor over isen, er en skogsbilvei på sin plass.

Kompensasjoner av almen art.

Refusjon av utgifter til terskelbyggingen.

Kort forklart var forholdet at konsesjonen til den store overføring bestemte at hvis det fantes nødvendig, måtte konsesjonæren utføre sikringsarbeider i Vekteren ved Hudningselvas utløp og der det ellers skulle vise seg påkrevet. Den sakkyndige geologiske uttalelse som ble avgitt etter at stortingskomitéen hadde fastsatt disse vilkår, viste at en måtte regne med meget omfattende erosjoner i den østlige del av Vekteren og Hudningselven og også risiko for sandflukt. Dermed var det fullkommen klart at omfattende tiltak ville bli aktuelle, og en terskel som sikret en høyere vannstand i Vekterlibukten måtte fremtre som den mest rasjonelle løsning av mange grunner.

Bygging av en slik terskel var også foreslått av kommunens sakkyndige.

Ved forhandlinger mellom kommunen og N. T. E. ble det oppnådd at i stedet for at Kraftverkene bygget en terskel som sikringstiltak og da med sikte på at vannstanden i Vekterlibukten ikke skulle underskride kote 444,0, ble det beløp som anbudet for dette sikrinksarbeidet viste, tilbudt kommunen som tilskudd under forutsetning av at kommunen bygget en terskel som samtidig kunne tjene som veibro, idet kommunen var interessert i en omlegging av Namsvassveien. Kraftverkene betinget seg imidlertid da at terskelen — med tetting, vei og bro — skulle bygges så høy at den gjorde tjeneste selv om Vekteren senere ble hevet ytterligere.

Når nå denne regulering er blitt aktuell, finner kommunen det rimelig at de utgifter kommunen derved er påført, blir refundert.

Tilskudd til samfunnshus og til syke- og helsehus.

Kommunestyret gjør seg ikke skyld i noen misforståelse. En forutsetter imidlertid at de midler som skal avsettes i samsvar med de vanlige bestemmelser om forsamlingslokale og midlertidig sykestue, vil kunne anvendes som ytterligere tilskudd til de formål som er nevnt her.

Veivedlikehold.

Kommunen er meget misfornøyd med den måten som bestemmelsen i de tidligere konsesjonsvilkårs § 12 om plikt til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og broer hittil er praktisert på. Kommunen vil under ingen omstendighet komme til å samtykke i at forpliktelsen overtas av noe entreprenørfirma.

Døgnregulering av Vekteren.

Det er formentlig riktig at man ikke fullt ut kan vurdere virkningen av en døgnregulering, men det må i all fall være klart at når Vekteren er snedekket, vil vannstandsvariasjonen medføre at det trenger vann ut på isen som vil danne sørpe og vanskeliggjøre ferdsel og fiske på isen. Formentlig vil disse variasjoner i vannstanden bevirke at isfisket blir forringet av en eller annen uforklarlig årsak som man har erfaring for andre steder når vannstanden varierer og spesielt når vannstanden heves.

En rett til å heve vannstanden 20 cm i løpet av et døgn, antar kommunen derfor går for langt og vil medføre for store ulemper både for fisket og trafikkforhold, båtpass osv.

Kommunen henstiller at tillatelsen blir innskrenket til å gjelde 10 cm i løpet av et døgn og 20 cm i løpet av en uke.

Fiskegitter.

På grunnlag av erfaringen i den korte tid som er gått siden terskelen ble bygget, må det antas at røyen vil søke inn mot terskelen og det tilstøtende land langs med Hovden ned mot kanalen og inntaket til kraftstasjonen. Kommunen må derfor kreve at det blir anordnet et effektivt gitter foran tunnelen for å hindre utvandring av fisk fra Vekteren.

Kommunen forutsetter at det ikke blir gitt tillatelse til den ansøkte regulering av Vekteren uten i forbindelse med at Røyrvikfoss blir bygget ut nå.»

I et annet brev s. d. (31. mars 1962) framholder Røyrvik formannskap vedrørende forholdene i Vekterlibukta bl. a.:

«En demning på 1,5 m vil nødvendigvis bevirke forandringer i elveleiet og etter all sannsynlighet at elven enkelte steder kan ta nytt løp gjennom de løse elvesider. — Skal vannstanden så senere varieres ved en senkning fra den nye demningsgrense til kote 444 (gjennomløpet) vil dette kunne medføre ganske omfattende gravning i det lite motstandsdyktige materiale. Den slamdannelse som det kan gi anledning til, vil kunne resultere i omfattende skade for fisket, og det oppstår risiko for sandflukt fra «sår» i de blottlagte skråninger over vannstandslinjen. Dette er ingen nødvendighet og bør kunne unngås — prinsipalt ved at vannstanden blir holdt på samme nivå, men ellers ved sikring av elvebredden på de mest utsatte steder.»

Høyesterettsadvokat Knudtzon har med brev av 24. mai 1962 oversendt avtrykk av i alt 3 uttalelser fra fiskerikonsulenten for Trøndelag. I dennes uttalelse 4. desember 1961 til Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk heter det:

«Dersom en ikke holder den såkalte Lillevekteren utenfor den foreslåtte utvidete regulering, vil en her få en reguleringssone på ca. 1,5 m. Dette vil etter min mening kunne få ganske stor innflytelse i skadelig retning på fisket i Lillevekteren og indirekte også i Storvekteren. Det er å vente at en får en ganske merkbar reduksjon av fiskens næringsfauna selv ved en såpass liten regulering, i og med at en her har med så grunne områder å gjøre, og dermed også får forholdsvis store områder tørrlagt i vinterhalvåret. Virkningene fra forholdene i Lillevekteren vil sannsynligvis også bli merkbare i Storvekteren i noen grad i og med at Lillevekteren i dag er det viktigste beiteområde i Vekteren, og utgjør mere enn 55 pst. av de områder en kan si er særlig produktive. Dette gjelder for så vidt både positive og negative forandringer i Lillevekteren.

Et annet moment å ta hensyn til er at en reguleringssone i Lillevekteren selv om den er forholdsvis liten, har mulighet for å forårsake ganske sterk tilslamming av vannet ved utgraving og mindre ras forårsaket av den varierende brenningssone. Slik tilslamming vil kunne bevirke stor skade på næringsfaunaen og på fisken i disse områder, og antakelig også i deler av Storvekteren.

Å uttale noe nærmere om hvilke verdier en må rekne med når det gjelder eventuelle skadevirkninger, anser jeg umulig på nåværende tidspunkt, idet mange ukjente faktorer vil kunne komme inn i bildet.

Til orientering i sammenheng med denne sak kan opplyses at en påbygging av gjennomløpet i terskelen i Vekteren også er foreslått medtatt i konsesjonsvilkårene for den foreslåtte regulering.»

Høyesterettsadvokat Knudtzon har i et annet brev av 24. mai 1962 supplert sine tidligere bemerkninger til søknaden. Fra brevet hitsettes:

«*Samenes interesser.*

Etter N. T. E.'s brev av 2. februar er det ikke nødvendig å si mer om hvilke interesser som blir skadelidende, men jeg vil gjerne føye til at dersom de sakkyndiges forslag ikke skulle resultere i minnelige ordninger, må det til det skjønn som da må holdes oppnevnes skjønnsmenn som er fortrolig med reindriftsnæringens problemer.

Sikringstiltak.

Grunneierne slutter seg til kravet fra kommunen og fra fiskerikonsulenten om at vannstanden i Vekterlibukten konstant må holdes på demningsgrensen kote 445,5. Å heve vannstanden i brogjennomløpet ved nålestengsel er

en så enkel og rimelig affære at det nærmest er forbausende at konsesjonssøkeren ikke på egen hånd har tilbudt dette.

Om skadevirkningene for fisket dersom vannstanden i Vekterlibukten tillates å variere mellom demningsgrensen og kote 444, viser jeg til formannskapets uttalelse.»

Videre heter det:

«*Rydding av strandbeltene.*

Grunneierne slutter seg til kommunens og fiskerikonsulentens krav om at de områder som demmes ned, ryddes for trær, busker, kvist, lyng o. a. som kan være til ulempe for utøvelsen av fisket. Jeg vil imidlertid gjerne begrunne dette standpunkt noe nærmere enn tidligere skjedd.

Det dreier seg her om en sjø som har en sentral beliggenhet, stor turistmessig betydning og med atskillig bebyggelse omkring. Jeg mener det var uriktig at man ved reguleringen av Namsvatna samtykket i en mindre vidtgående rydding av det område som ble demmet ned. Men Namsvatna er en mange ganger større sjø, og rundt Storvatnet var det overhodet ingen bebyggelse og ellers spredt. Demningshøyden var nesten 10 ganger så stor som ved Vekteren.

Ved Vekteren må en også ta hensyn til den betydelige fare for erosjon over store felter av sjøen som vil økes dersom noe av vegetasjonen blir stående igjen.

Det må ryddes et stykke over demningsgrensen, og det som ikke er gagnvirke må brennes så høyt over demningsgrensen at det ikke er risiko for at brannrester kan bli ført ned i sjøen.

Jeg anser det som temmelig unyttig å rydde såkalte garnplasser — og nøye seg med dette. En kan ikke med sikkerhet vite hvor fisken vil holde seg etter en regulering og langs Vekteren er forholdet at det foregår sportsfiske langs alle strender, og det er også muligheter for garnsett praktisk talt over hele sjøen.

Vekteren som privateiendom.

Det syn vinner mer og mer terreng at den som eier et vann, har et rimelig krav på vederlag når dette vann tas i bruk som reguleringsmagasin og enda mer da når vannet slik som her nyttes som en integrerende del av selve overføringsanlegget ved at vannet fra Namsvatna føres gjennom Vekteren.

I dag er det stadig alminneligere at vannet føres bort fra det naturlige elvefar og nyttes for kraftproduksjon et annet sted. Det er åpenbart ingen grunn til at en falleier skal ha erstatning mens eieren av en sjø overhodet ikke får vederlag. Det er klart at dette spørsmål vil bli tatt opp for skjønnet, men eierne hadde håpet på en mer positiv holdning fra konsesjonssøkeren som da kanskje kunne ha resultert i en minnelig ordning om kompensasjon f. eks. i kraft.»

Hovedstyret skal bemerke:

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (N. T. E.) fikk ved kgl. resolusjon 10. juli 1959, i forbindelse med den store overføring bl. a. tillatelse til å regulere Vekteren ved senkning fra naturlig vasstand på ca. kote 444,0 til kote 440,0. Som følge av kravet i konsesjonen om sikringstiltak ved Huddingelvas utløp ble imidlertid Vekterlibukta holdt oppe på naturlig vasstand ved terskel i Vekterlisundet som for så vidt angår den byggingsmessige del er bygget under hensyn til en ytterligere hevning av vatnet til kote 445,5. Søknaden omfattet opprinnelig også oppdemming til denne kote, men på grunn av Røyrvik kommunes motstand ble oppdemmingen frafalt idet søkeren anførte at den høgeste regulerte vasstand først ble nødvendig når Røyrvikfoss ble utbygget. Senkningen var hovedsakelig begrunnet ut fra hensynet til uttapping av nedre del av magasinet i Namsvatn. Det konsederte magasin i Vekteren utgjør 25 mill. m³.

I henhold til kontrakten mellom Staten og Nord-Trøndelag fylke om samarbeide i utbyggingen av Øvre Namsen har N. T. E. nå lagt fram planer for utbygging av Røyrvikfoss for en årsproduksjon av ca. 70 GWh. Maskininstallasjonen er forutsatt å bli 17 000 kW og kraftprisen er beregnet til ca. 2,25 øre/kWh.

N. T. E. søker om tillatelse til å gjennomføre en oppdemming av Vekteren 1,5 m til kote 445,5. Dette vil gi en magasinøkning på ca. 13 mill. m³. Etter Hovedstyrets beregninger blir den tilsvarende kraftøkning ca. 190 nat.-hk i Røyrvikfoss. I verkene i Øvre Namsen og videre nedover i vassdraget antas tilleggsmagasinet å representere en ytterligere kraftøkning på ca. 440 nat.-hk.

Videre søkes det om korttidsregulering av Vekteren slik:

Stigningsrett i ett døgn: 20 cm.

Stigningsrett i en uke: 20 cm.

Det søkes også om rett til å ekspropriere nødvendig grunn i forbindelse med utbyggingen av Røyrvikfoss kraftverk.

Skader og ulemper.

I søknaden er det gitt følgende oppgave over det som demmes ned (areal i da):

Mellom kote	Skoggrunn		Dyrket mark	Myr	Strandlinje	Sum
	Løvskog	Kratt				
444—446	590,75	25,85	14,05	662,25	57,40	1 350,30
446—447	279,30		15,00	979,95		1 274,25

Det er ikke full enighet om boniteten av den neddemte grunn. Røyrvik kommune påstår således at en del av det areal som i ovenstående tabell er ført opp under betegnelsen myr, er dyrkbar jord. Talloppgavene er noe for store idet de er angitt for 0,5 m for høg kotehøyde både hva angår den varige oppdemming og forsumpninger. Etter den grafiske oppgave blir neddemmet areal mellom kote 444 og 445,5 ca. 1 000 da og forsumpet grunn mellom kote 445,5 og 446,5 ca. 1 000 da.

Det areal som ligger mellom kotene 444 og 445 = 600 da må i denne sammenheng regnes som vassykt, og økningen av vassykt areal blir da 400 da. Hovedstyret antar at kommunen særlig sikter til de store myrområder rundt Vekterlibukta, fortrinnsvis da på sydsiden av denne rundt utløpet av Huddingelva, når den er inne på dyrkbarheten av en del myrjord. Her ligger også gården Bjørkmo som kommunen hevder mister driftsgrunnlaget. Etter de innsendte karter å dømme, synes det lite sannsynlig at bruket må nedlegges, men det kan bli vanskelig å finne ny høvelig tomt for stuebygningen i rimelig nærhet av huset. Man nevner at brukets dyrkede mark mellom kote 444,5 og 445,5 utgjør 1,8 da og ytterligere 5,85 da er beliggende mellom kote 445,5 og 446,5.

De her nevnte områder har betydning for reindriftsnæringen i fjellområdene i distriktet. Særlig myrområdet på sydsiden av Vekterlibukta synes å ha vært en sentral beite-, slakte- og skilleplass for reinen under driften fra Dærgafjell og sydover til Jomafjell og vestover til Vekterklumpen og Steinfjell.

Etter det som foreligger belyst ved bearbeidet kartmateriale fra begge parter — kan ikke Hovedstyret se at skadevirkningene vil bli så omfattende som framholdt av de interesserte. Jordarealet på sydsiden av Vekterlibukta vil selvsagt reduseres og det blir vanskeligere tilgjengelig enn før fordi det blir delvis omgitt av vatn, men dette kan neppe stenge reindriften.

Man viser om jordbruksskadene i sin alminnelighet til fylkeslandbruksstyrets vedtak i saken.

Kommunen og den fiskerisakkyndige peker særlig på at Vekterlibukta danner et viktig beiteområde for fisken (ørret og røye) og både av hensyn hertil og av hensyn til erosjons- og sandfluktfare går kommunen og de fiskerisakkyndige sterkt inn for å holde denne del av vatnet utenfor reguleringen.

Forholdene ved Huddingselvas utløp var særlig nøye vurdert i forbindelse med den tidligere tillatelse, bl. a. var det innhentet uttalelse fra sakkyndige. Det synes, etter uttalelsene å dømme, å være nødvendig å peke på at det dengang gjaldt senkning av Vekteren under naturlig vasstand. Det kunne da være fare for at elva ville skjære seg ned til bortimot lågeste regulerte vasstand (kote 440) i den løse grunnen ved utløpet i Vekterlibukta og at den så etter hvert ville senke elvefaret innover helt til den tilbakegående erosjonen ble stoppet av fjell eller annen fast grunn. Noen slik tilbakegående erosjon kan ikke tenkes å følge av den oppdemming det nå søkes om, og det kan heller neppe tenkes andre erosjonsskader av større omfang. Den påståtte sandflukt måtte komme fra tørrlagte partier av sjøbunnen, men denne dekkes allerede tidlig i mai måned og problemet synes ikke å kunne oppstå bortsett fra mulige rassår som strekker seg innover forbi den nye strandlinje. Skaden på fisket påstås å ha sammenheng med i hvilken grad Huddingelva blir slamførende som følge av erosjon i elveleiet. Hovedstyret finner ikke at fiskeinteressene alene kan berettige å holde konstant vasstand i Vekterlibukta, og viser herunder også til at konsesjonssøkeren har gått med på å holde Lillevatnet, en bukt av Vekteren øst for Myrheim utenfor reguleringen av hensyn til skade på fisket.

Selve tilleggsreguleringens virkninger på trafikkforholdene på Vekteren berører praktisk talt kun vinterforholdene.

Hovedstyrets iskontor har gitt følgende utredning om isforholdene:

«Vannstandsvariasjoner ble satt i gang i 1918 og daglige avlesninger ble foretatt fram til 1921. I 1959 ble det opprettet et nytt vannmerke. En oversikt over vannstandsvariasjoner for året 1919—1920 ved det gamle vannmerket og for årene 1959—60 til 1961—62 ved det nye vannmerket er vist på fig. 2 og 3 1—2.

Av tegningene kan en se at det er en langsom synkning av vannstanden utover vinteren inntil begynnelsen av mai da snøsmeltingen begynner. Flere år har det midtvinters vært observert en rask stigning i vannstanden på grunn av regn og snøsmelting, t. eks. kan en på fig. 3 [1] legge merke til en vannstandsøkning på ca. 22 cm i tiden 5.—12. februar 1960 og på fig. 3 [2] i tiden 15. februar—11. mars 1961 to sterke stigninger på tilsammen ca. 1 m. Selvfølgelig medfører slike vannstandsvariasjoner sprekkdannelser i isen og oppvatninger, som kan forårsake trafikkhindringer.

Notatene ved vannmerkene gir en oversikt over isleggings- og isløsningstida på sjøen. Et utdrag av observasjonene er gitt i følgende tabell:

	Isdannelse	Islagt	Isløsning	Isfritt
Tidligst	20/10	8/11	14/5	20/5
Gjennomsnittlig	10/11	20/11	20/5	30/5
Senest	1/12	10/12	1/6	10/6

Om trafikkmuligheter på isen foreligger temmelig sparsomme opplysninger.

Etter den foreliggende tappeplan vil vannstanden på Vekteren i isleggingstida bli holdt nær opp til høyeste regulerte vannstand på kote 445,5. I slike tilfelle vil det ikke bli noen nevneverdig forandring i isleggingstida på sjøen.

Namsvatn vil bli tappet gjennom Vekteren. Tappevannets temperatur vil være avhengig av inntakets beliggenhet og dybde og særlig av vær- og vinterforhold i tida før isen legger seg på Namsvatn. De foretatte observasjonene viser at tappevannet fra Namsvatn ventelig vil holde en temperatur på ca. 1° C til å begynne med, når isdekket ligger på HRV, og så avta utover vinteren til ca. 0,5° C når isdekket nærmer seg LRV. Under passasjen gjennom tappetunnelen vil vannets temperatur holde seg praktisk talt uforandret.

Erfaringer viser at der hvor vann strømmer inn i en sjø med betydelig hastighet, vil det bli en utpreget hvirvelbevegelse (turbulens) i en stor blandings- og bremsesone. Bevegelsen blir etter hvert overført til en større vannmasse, men hastigheten i hovedstrømningen avtar. Det parti av Vekteren hvor tunnelen fra Namsen munner ut er forholdsvis grunt og vil antakelig holde seg åpent under tappingen. På selve Storvekteren med dybde på 30 m eller dypere vil vannmassene bli ført over uten å tære noe vesentlig på isen. Utløpsoset til Røyrvikelv er meget grunt og vil gå åpent.

Senere på vinteren da Vekteren må senkes for å få tappet ut nedre del av magasinet i Namsvatn, må en regne med at isen på sjøen blir svekket både på selve sjøen av råkdannelse, særlig på de grunneste partiene og langs land på grunn av sprekkdannelse. Isløsningen på Vekteren etter reguleringen vil foregå tidligere enn under uregulerte forhold.

Det er planlagt å bygge terskel i Vekterlisundet slik at vannstand i bukten og Huddingselvens nedre løp ikke blir senket under kote 443,8. Et slikt tiltak vil antakelig virke gunstig for isforholdene i Vekterlibukten.

Erfaringene viser at vannstandsvariasjoner på grunn av døgn- eller ukeregulering kan forårsake trafikkhindringer på isen særlig i snørike vintre.»

Denne utredning omfatter virkningen av den totale regulering. Virkningen av den oppdemming det nå gjelder, antas å bli beskjeden, og vil gi lavere strømhastighet er noe som formentlig er en fordel for isleggingen. Det nevnes herunder at tiden som magasinet skal tappes ut over ikke er forutsatt endret nå. Den økte tapping for Røyrvikfoss kraftverk vil dog medføre noe større råkdannelse rundt inntaket. Skadevirkningen ved den omsøkte korttidsregulering kommer imidlertid i tillegg. Om denne korttidsregulering vil Hovedstyret først peke på at N. T. E. ved kgl. resolusjon 16. mars 1962 fikk tillatelse til korttidsregulering av Limingen. Denne regulering nyttes i samarbeide med de svenske interesser og gir den nødvendige døgn- og ukeregulering av den overførte vassmengde for så vidt angår Tunnsjø kraftverk som utnytter nær den dobbelte fallhøyde av hva Røyrvikfoss gjør. Korttidsreguleringen for Røyrvikfoss antas da å kunne innskrenkes noe i forhold til hva det er søkt om. Kommunen anbefaler 0,10 m over døgnet og 0,20 m over uken og søkeren har ikke hatt noe å bemerke til dette. Hovedstyret vil forutsette at stigningsretten i døgnet innskrenkes til 0,10 m utover den stigning som skyldes variasjoner i det naturlige tilsig. Med denne begrensning skulle isvegene neppe påføres alvorlige skadevirkninger.

Man nevner også i denne forbindelse at korttidsreguleringen antagelig ikke vil virke sammen med uttappingen av Vekterens magasin idet Røyrvikfoss i denne tiden antagelig må gå fullbelastet. Fisket i Røyrvikelva berøres ikke i fiskerikonsulentens uttalelse.

Det foreligger ingen uttalelser vedrørende ekspropriasjonssøknaden i henhold til vassdragsloven.

Etter økningsberegningene vil kraftøkningen bli i alt ca. 630 nat.-hk tilsvarende ca. 3,3 mill. kWh. Imidlertid vil hevningen av vassstanden medføre en gjennomsnittlig forøkelse av fallhøyden i Røyrvikfoss på 1,25 m eller ca. 4,4 pst. Herved innvinnes ytterligere ca. 3 mill. kWh. Hovedstyret ser det derfor slik at fordelene ved reguleringen først blir overveiende når Røyrvikfoss bygges ut. Hovedstyret vil derfor anbefale at tillatelsene gis på de oppstilte vilkår, men under forutsetning av at Røyrvikfoss blir utbygget. Fallrettighetene har eieren, A/S Joma Bergverk, sagt seg villig til å overdra til Kraftverkene i Øvre Namsen. Forhandlingene blir i den nærmeste framtid tatt opp igjen av Direktoratet for statskraftverkene og Hovedstyret vil senere meddele departementet resultatet.

Det er forlangt at reguleringssaken blir forelagt Stortinget til avgjørelse under henvisning til skadevirkningene. Etter Hovedstyrets syn vil reguleringen på langt nær medføre slike skadevirkninger at det i henhold til reguleringslovens § 2 vil være nødvendig å innhente Stortingets samtykke.

Overførings- og reguleringsplanen av 1959 ble ikke ansett nødvendig å forelegge svenske myndigheter. Man henholdt seg da til erklæring fra den svenske Konge om dette spørs-

mål i forbindelse med svensk regulering av Limingen.

Da den omsøkte regulering er en fullføring av overførings- og reguleringsplanen av 1959 har Hovedstyret heller ikke nå funnet grunn til å forelegge saken for svenske myndigheter. Man viser til Hovedstyrets uttalelse i St. prp. nr. 48 for 1959 s. 34, og forutsetter at de magasiner Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har i Vekteren og Limingen manøvreres slik at Faxälvens Vattenregleringsföretags tapping til Kvarnbergsvatnet ikke påvirkes.

Om betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1, *innløsning,* post 2.

Man har her som ved tillatelsen av 1959 foreslått konsesjonen gitt på ubegrenset tid, men begrenset til 50 år for eventuelle private falleiere og vanlig innløsningsrett for staten i det 35. og 45. år. Som det sees er tillatelsen av 1959 gitt for 60 år for private falleiere og innløsningsrett i det 40. og 50. år. Lovens bestemmelser herom er imidlertid ufravikelige for så vidt det gjelder å sette lengre frister. Forholdet antas dessuten å ha liten praktisk betydning idet de private fallrettigheter antagelig ligger på grensen av det økonomisk nyttbare.

Årlige avgifter, post 3.

Røyrvik kommune krever at avgiftene for kraftinnvinningen i Røyrvikfoss blir den samme pr. hk som ved kraftinnvinningen ved overføringen. Denne avgift var fastsatt til kr. 3,50 pr. nat.-hk og kr. 0,50 pr. nat.-hk til staten. Søkeren forutsetter at myndighetene tar hensyn til utbyggingsomkostningene ved Røyrvik kraftanlegg. Tatt hensyn til den beskjedne kraftmengde som innvinnes, vil Hovedstyret foreslå samme satser som fastsatt for konsesjonen av 10. juli 1959.

Nødvendig legehjelp m. v., post 9.

Røyrvik kommune krever økt støtte til sykehus med kr. 50 000.

Hovedstyret mener det ikke er grunn til å utforme vilkåret annerledes enn ved den tidligere konsesjon av 1959 hvor det bl. a. er bestemt at konsesjonæren plikter å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til en tjenlig sykestue etter departementets forlangende og på departementets vilkår.

Almendannende virksomhet, geistlig betjening, post 10.

Hovedstyret antar at anleggsarbeidene vil medføre en større samling arbeidere. Røyrvik kommune krever økt støtte til samfunnshus med kr. 50 000 i tilskudd og med kr. 100 000 som forskott på konsesjonsavgifter.

Da kravet ikke er nærmere begrunnet finner ikke Hovedstyret å kunne tilrå det imøtekommet.

Man har derfor i henhold til reguleringslovens § 12 pkt. 4 formet vilkåret slik at løsningen med tilskudd til permanent samfunnshus kan bli valgt i stedet for midlertidig forsamlingslokale.

Beløpet til geistlig betjening foreslåes satt til kr. 15 000.

Veger og bruer, post 12.

Kommunen krever, ut fra antagelse om at isvegene over Vekteren blir ødelagt og båtfart vanskeliggjort, bygget skogsbilveg langs sørsiden av vatnet fra Røyrvikelva til Thomasseteren og forlengelse av Myrheimvegen til Sandmovik kommuner peker i denne forbindelse også på at tømmerfløtingen i Røyrvikelva blir umuliggjort.

Hovedstyret vil framholde at Vekteren blir liggende på øvre reguleringsgrense fra slutten av mai til medio februar slik at ulempene for båtferdselen blir minimale.

Man kan heller ikke se at tilleggsreguleringen vil virke avgjørende inn på isvegene, og vegkravet vil Hovedstyret derfor henvise til avgjørelse ved skjønnet, jfr. reguleringslovens §§ 19 og 16.

Vilkåret er formet i samsvar med lovens ordlyd, jfr. § 12 pkt. 6.

Reineierne har fremmet vidtgående krav om tiltak — omlegging av flytteveger, opprettelse av beitehager og nye skilleplasser m. v. Hovedstyret vil se det ønskelig å få disse interesser vurdert på samme måte som ved den tidligere tillatte regulering. Man har derfor føyet til bestemmelse om tiltaksskjønn særlig av hensyn til samenes interesser.

Opphjelp av fisket, post 14.

De fiskerisakkyndige fremmer forslag om det samme vilkår om utsetting av yngel og om fiskeribiologiske undersøkelser m. v. som er fastsatt som vilkår for tillatelsen av 1959, men dessuten et fiskefond på kr. 100 000.

Kommunen selv framholder særlig nødvendigheten av å få innrømmet nevnte fiskefond og begrunner det med å henvise til at alle de store sjøer i Røyrvik er blitt regulert og peker på at retten i forbindelse med reguleringen av Namsvatn, gikk ut fra at fisket i dette ble 70 pst. ødelagt. Det hevdes videre at det ikke er holdt skjønn over erstatning for skade på fisket i Tunnsjø.

Hovedstyret vil anbefale at det stilles opp samme vilkår vedrørende fisket som ved tillatelsen av 1959. Etter forholdene finner Hoved-

styret å kunne støtte kravet om et fiskefond som skal brukes til fremme av fisket i andre vatn.

Regulanten har imidlertid alt fra før gitt store bidrag til tiltak for fisket. Søkeren har nå også gått med på å imøtekomme kravet om å holde vasstanden i Vekterlibukta oppe på ca. kote 445,5 under nedtappingen av Vekteren, jfr. brev fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk av 6. oktober 1962. På denne bakgrunn og hensett til graden av skader ved denne tilleggsregulering, finner Hovedstyret beløpet som er foreslått av fiskeriinspektøren å være for høyt og er blitt stående ved kr. 50 000 som passende.

Rydding, post 16.

Fra dem som representerer fiskeinteressene er det forlangt at de neddemte områder «ryddes helt for trær, busker, kvist, lyng og annet som kan være til ulempe for utøvelsen av fisket». Det er også framholdt at utseende har betydning.

Hovedstyret mener ryddingen etter det vanlige vilkår skulle være fullt tilstrekkelig av hensyn til utseende. For så vidt angår finryddingen må man anta at det kan dreie seg om millionbeløp hvis kravet herom skulle imøtekommes. Hovedstyret foreslår derfor at finryddingens omfang overlates til skjønnets avgjørelse.

Avgivelse av fløtingsvatn, post 18.

Søkeren har ikke kommet med noen bemerkninger til påstanden om fløting i Røyrvikelva og man har derfor stillet opp vilkår om avgivelse av fløtingsvatn.

Hovedstyret finner ingen grunn til å ta opp spørsmål om kompensasjon til tidligere eiere av fallrettigheter i Røyrvikelva. Man viser til at det ikke er konsesjonspliktig vassfallskjøp.

Grunneierne ved Vekteren må få sine interesser gjort opp under erstatningsskjønnet.

Manøvreringsreglementet er i samsvar med søkerens forslag bortsett fra bestemmelsen om korttidsreguleringen, at man forlanger registrering av vassforbruket i kraftstasjonen og at det er tatt inn en henvisning til forutsetningen om at tappingen til Kvarnbergsvatnet ikke skal påvirkes.

Utkast vedlegges.

Høyesterettsadvokat H. Knudtzon har i brev av 5. oktober 1962 på vegne av grunneierne langs Røyrvikelva henstilt at det betinges slipping av så meget vatn at Røyrvikelva kan opprettholdes som ørretelv. Hovedstyret antar at det for å holde fisket ved lag trengs så meget vatn at det vil virke helt ødeleggende på utbyggingens økonomi. Den almene interesse i fisket antas derfor å måtte vike, og kravet kan ikke tilrås imøtekommet.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte 15. oktober 1962.»

Hovedstyrets forslag til reguleringsvilkår er:

«1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10 post 12, siste ledd som gis tilsvarende anvendelse.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfalleieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år fra konsesjonens datum skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav, skal den hvert 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forvegen. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vassbyggingsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 24, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år, etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært mulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde, eller helt eller delvis dekke utgiftene til, en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelig forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet finner det mer hen-

siktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 15 000 til rådighet for almendannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonæren og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsreglene i nevnte paragraf.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger og bruer, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for i rimelig grad å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringen og overføringen fører med seg for samenes interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

14.

Konsesjonæren plikter årlig å sette ut det antall yngel og/eller settefisk som vedkommende departement anser påkrevd i relasjon til inngrepene. Konsesjonæren bærer alle utgifter som følger med pålegget.

For å hindre utvandring av fisk i tappeperioden, plikter konsesjonæren dersom vedkommende departement forlanger det og etter dette departements nærmere bestemmelser, å anbringe sperregitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og/eller tunnelinntak samt å bære de utgifter som følger med anskaffelse, oppsetting og vedlikehold m. v.

Dersom departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de vassområder som berøres av reguleringen og overføringen plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

Konsesjonæren plikter, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, å slippe nødvendig vatn for drift av fisketrapper som måtte bli bygd.

Konsesjonæren skal innbetale til Røyrvik kommune til videre opphjelp av fisket etter kommunestyrets nærmere bestemmelse kr. 50 000.

15.

Det neddemte område ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Det skal stubbes lavt, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført to år etter første neddemming av vedkommende areal.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Reguleringsanleggenes eier plikter å avgi vatn i sådan utstrekning, at den alminnelige fløting forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

18.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglement er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvatn, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

22.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

23.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Konsesjonshaveren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift.

Overholdelsen av bestemmelsene i dette undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Hovedstyrets forslag til manøvreringsvilkår er:

«1.

Øvre reguleringsgrense — HRV — er 445,5 m o. h.

Nedre reguleringsgrense — LRV — er 440,0 m o. h. Høydene refererer seg til Vekteren VM hvis 0 punkt i Vassdragsvesenets generalplan ligger på kote 440,0.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker.

2.

Namsvatns avløp overføres gjennom tunnel til Vekteren og herfra til Limingen. Gjennom Tunnsjø kraftverk føres samme vassmengde fra Limingen til Tunnsjø.

3.

Det skal ved manøvreringen tas sikte på at HRV ikke overskrides mer enn vasstanden ville ha steget over denne høyde i uregulert tilstand og at flomvassføringen i Røyrvikelven fra Vekterens eget felt ikke forøkes. I tillegg til Vekterens eget tilløp kommer overført vatn fra Namsvatna. Det skal tilstrebes å holde vasstanden i Vekteren på et høyt nivå året rundt, unntatt en periode om våren fra medio februar til 1. mai da senkning må foregå i den hensikt å få tømt magasinet i Namsvatna. Vekteren skal fra 1. mai fylles opp til naturlig vasstand av Vekterens eget tilløp.

Fra det tidspunkt isen er kjørbar og til nedsenkingen begynner, skal overføringen og tappingen koordineres i den utstrekning det er mulig, slik at vasstanden ikke stiger utover den verdi som er nødvendig for korttidsregulering.

For korttidsregulering har konsesjonæren en stigningsrett av 10 cm i et døgn, og en stigningsrett av 20 cm i en uke, utover den stigning som skyldes variasjoner i naturlig tilsig.

4.

Vasslippingen skal for øvrig skje etter behovet i Kraftverkene i Øvre Namsen og etter de krav som er den naturlige følge av manøvreringsreglene for Namsvatna og Limingen, jfr. herunder også forutsetningen om at tappingen til Kvarnbergsvatnet ikke påvirkes.

5.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at isflak og annet ikke sperrer foran tappeløpene.

6.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Det føres protokoll over manøvreringer, avleste vasstander og vassføringer registrert på 3 limnigrafer i Røyrvikelva, Huddingselva og i Saksvatn og i kraftstasjonen, samt observeres og noteres om det forlanges nedbørs-

mengde, temperatur m. v. Avskrift av protokoll og noteringer sendes ved utgangen av hver måned til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som det finner nødvendig.»

Departementet har senere mottatt følgende brev av 7. november 1962 fra Petter Vekterli til kraftverkene i Øvre Namsen:

«I anledning av at fastsettelsen av vilkårene for den konsesjon på økt regulering av Vekteren som Kraftverkene i Øvre Namsen søkte om den 27. april 1961 må antas å være nær forestående, tillater jeg meg hermed som eier av en større del av Vekteren å gå noe nærmere inn på kravet fra grunneierne om gratis strøm som kompensasjon.

Røyrvik kommunestyre har i sin uttalelse i anledning konsesjonssøknaden bl. a. anført:

«Vekteren som privat eiendom.

Vekteren er en sjø som i sin helhet er privat eiet. Med sin beliggenhet mellom de store sjøer Namsvatn og Limingen har den vært av uvurderlig betydning for gjennomføringen av den store regulering. Det er en eiendommelig situasjon at den bruk av annen manns eiendom, som det her dreier seg om, synes å kunne foregå uten noe som helst vederlag til de eiere som sitter inne med disse naturherligheter.

Falleiernes rettigheter er forankret i rettspraksis, og i de store sjøer sikrer staten seg et visst vederlag ved reguleringene ved engangsavgift for adgangen til å disponere sjøene som magasiner. Det er neppe rimelig å anta at private eiere skal være så stedmoderlig behandlet at de faller utenfor rettens beskyttelse.

Her vil det være rimelig at eierne av sjøen også fikk en viss kompensasjon ved forhandlinger med eksproprianten.»

Det synes meg å være høyst naturlige synsmåter kommunestyret her gir utrykk for.

Det er erkjent av alle som kjenner forholdene at Vekteren er et av de beste fiskevatn som finnes på disse kanter av landet.

Utviklingen av kommunikasjonene og den økte etterspørsel etter gode sportsfiskevatn har ført til at en i dag er inne i en sterk verdistigning for dette fiskevatnet slik det er beliggende ved grensen mellom to land med en storslått fjellnatur omkring.

Vatnet er godt drevet som fiskevatn slik at det har førsteklasses bestand av fisk.

Forholdene ligger i det hele så godt til rette som vel mulig for utvikling av et turistsentrum ved Vekteren, både for sommer- og vintertrafikk. Underskrevne har innrettet seg etter dette og satser på utbygging av turistheim på gården. Selv i byggetiden, og uten reklame, har pågangen av turister vært så stor at jeg allerede på dette tidspunkt med tall kan dokumentere at gården har et meget godt grunnlag for dette tiltaket. Det er flere ting fra naturens side som virker med og skaper dette grunnlaget, men det gode fiskevatnet er likevel det som det hele står og faller med.

De andre eiere i Vekteren har de samme muligheter på turistnæringens område.

Under disse omstendigheter er det bittert for eierne å vite at reguleringsmaskineriet arbeider sikkert mot fullbyrdelsen av et ødeleggelsesverk som det er umulig å ha oversikt over. Ved de tiltak som blir gjort for å sikre Vekterlibukta blir n o e bevart i nær naturlig tilstand. Underskrevne setter for mitt vedkommende overordentlig stor pris på det som her gjøres når jeg ser det på bakgrunn av hva som ville ha skjedd om tiltakene ikke hadde kommet. Men Vekterlibukta er bare en liten del av Vekteren, en liten del også av min part av vatnet. Og det som oppnås med Vekterlibukta er i alle fall ikke mer enn å bevare den kanskje noenlunde like god som før for a u r e f i s k e t. Det verdifulle vinterfiske (turistfiske på isen) etter r ø y e er allerede ødelagt på bukta ved at terskelen har måttet legges.

Jeg tenker meg at vegforbindelsen over terskelen fra konsesjonærens side blir betraktet som en stor kompensasjon til oss som bor ved Vekterlibukta. Jeg vil i denne forbindelse få lov å nevne følgende:

En plan om p e l e b r u f o r b i n d e l s e og omlegging og innkorting av Namsvassvegen slik det nå er skjedd i forbindelse med terskelen har det vært arbeidet med lenge før reguleringen var aktuell. Planen var på tale med stortingsmann og fylkesagronom Olav Benum for mange år siden og det har vært drøftet med overingeniør Tverdahl hva en slik bru ville koste. Når den mer nødvendige vegbygging innen kommunen var gjennomført ville det vært aktuelt å gjennomføre planen, og det ville ikke nå vært så langt unna. Fordelen med forbindelsen over terskelen er at den er kommet noe før enn en bruforbindelse ville gjort. På den annen side ville en pelebru over bukta i naturlig tilstand ikke hatt noen hindrende virkning for fiskens gang.

Totalt sett betyr reguleringen ødeleggelser for Vekteren som vi som er eiere ikke har håp om å få fulle erstatninger og kompensasjoner for, sett i forhold til den verdi dette fiskevatnet ville ha i framtida i naturlig tilstand. Denne påstand har jeg ingen betenkelighet med å sette fram fordi jeg er overbevist om at den er holdbar. Jeg har derfor stor frimodighet til å kreve kompensasjoner.

En bitte liten andel i den nye verdi som Vekteren blir med på å skape, nemlig et lite kvantum gratis elektrisk strøm, ville være en både verdifull og kjær kompensasjon. Under henvisning til hva som tidligere er anført på eiernes vegne ang. dette, tillater jeg meg å be konsesjonæren og de myndigheter som skal fastsette konsesjonsvilkårene å ta opp til velvillig overveielse i forbindelse med konsesjonen å tildele eierne av Vekteren det samme kvantum gratis elektrisk strøm som falleierne i elva fra Vekteren til Limingen (Rørvikelva) skal ha, nemlig 15 KW.

Underskrevne har med N. T. E.s samtykke bygget turistheimen med elektrisk oppvarming av alle gjesterom, elektrisk oppvarming og koking på selvbetjeningskjøkken og for øvrig kombinert elektrisitet og ved til oppvarming. Et visst kvantum gratis strøm ville telle godt på plussiden når virkningene av reguleringene kommer.»

I anledning av brevet fra Petter Vekterli har Vassdragsdirektoratet i brev av 17. november 1962 gitt følgende uttalelse til departementet:

«Vedlagt oversendes gjenpart av brev datert 7. ds. fra Petter Vekterli til Kraftverkene i Øvre Namsen.

Som det ses av Hovedstyrets innstilling av 15. oktober d. å. om reguleringssaken forutsetter Hovedstyret vanlig erstatningsoppgjør etter skjønn for grunneierne.

I forbindelse med at herr Vekterli — med hensyn til de faktiske skadevirkninger ved reguleringen — framholder fiskets betydning, vil Vassdragsdirektoratet peke på at distriktet får betydelige kompensasjoner etter de foreslåtte vilkår og samtidig har søkeren etter Vassdragsdirektoratets mening strukket seg langt for å spare fisket ved å avstå fra senkning av Vekterlibukta.

Vederlag til eierne i en eller annen form for bruksretten til vatnet berører prinsipielle spørsmål av stor rekkevidde og man finner ikke tilstrekkelig grunn til å ta opp til drøftelser det problemkomplekset her. Spørsmålet er så vidt vites heller ikke berørt i de pågående revisjoner av konsesjonslovene.»

Departementet skal bemerke:

Den ytterligere regulering av Vekteren, som det her er søkt om, vil etter Hovedstyrets beregninger gi en kraftøking på 190 nat.-hk i Røyrvikfoss og ca. 440 nat.-hk i fallene nedover i vassdraget.

Neddemmet areal er av Hovedstyret beregnet til ca. 1 000 da. Det er da regnet med grunnen mellom kote 444 og 445,5. Videre antas grunnen mellom kotene 445,5 og 446,5 — beregnet til ca. 1 000 da — å bli forsumpet. Søkeren har oppgitt at av arealet mellom kotene 444 og 447 er 29,05 da dyrket mark og resten vesentlig skoggrunn og myr. Røyrvik kommune anfører imidlertid at en del av myrområdene er dyrkbar jord.

Den ytterligere oppdemming vil også bli til skade for reindriftnæringen, idet de sentrale beite-, slakte- og skilleplasser ved Vekterlibukta vil måtte avskrives. Flytteveien forbi Vekterlibukta må legges om.

Det antas å bli skade på fisket. Særlig er en redd for at det viktige beiteområdet for fisken i Vekterlibukta blir ødelagt. Av hensyn til dette og til erosjon og sandfluktfaren vil kommunen og fiskerisakkyndige holde Vekterlibukta utenfor reguleringen.

Isvegene antas å ville bli påført skadevirkninger på grunn av tilleggsreguleringen. I tillegg kommer skadevirkningene som den omsøkte korttidsregulering vil kunne medføre. Som det sees har Hovedstyret foreslått å innskrenke korttidsreguleringen noe i forhold til hva det er søkt om, nemlig med en stigningsrett på 10 cm i døgnet og 20 cm i uken. Med denne begrensning antas skadevirkningene på isvegene ikke å bli alvorlige.

Hva skadevirkningene for øvrig angår, vises til det som Hovedstyret har anført.

Hovedstyret har antatt at fordelene ved reguleringene først blir overveiende når Røyrvik bygges ut. Departementet vil etter dette i samsvar med Hovedstyret anbefale at tillatelse blir gitt, men under den forutsetning at Røyrvikfoss bygges ut.

Departementet er enig med Hovedstyret i at reguleringen på langt nær vil medføre slike skadevirkninger at det i henhold til reguleringslovens § 2 vil være nødvendig å forelegge saken for Stortinget og finner ikke tilstrekkelig grunn til at dette bør gjøres.

Videre er en enig med Hovedstyret i at det ikke er grunn til å forelegge saken for svenske myndigheter.

Departementet vil etter dette rå til at konsesjon blir gitt på de vilkår som er foreslått av Hovedstyret.

Det er foreslått en konsesjonstid på ubegrenset tid. For eventuelle private falleiere er konsesjonstiden begrenset til 50 år.

Konsesjonsavgiftene er satt til kr. 3,50 pr. nat.-hk for kommunen og til kr. 0,50 pr. nat.-hk for staten.

Når det gjelder bestemmelsene i post 12 om bruer, veger og om tiltaksskjønn viser en til det som er uttalt av Hovedstyret.

Post 13 om refusjon av forsorgsutgifter forutsettes som vanlig å falle bort hvis reguleringslovens § 12 post 7 blir opphevet.

Av hensyn til fisket er det i post 14 tatt inn bestemmelser om utsetting av yngel og settefisk, anbringelse av sperregitter og om biologiske undersøkelser. Konsesjonæren skal videre ha plikt til å slippe nødvendig vann til fisketrapper som måtte bli bygget. Bestemmelsene er — som foretatt av fiskerisakkyndige — de samme som dem som ble stilt opp for tillatelsen av 1959. Inspektøren for ferskvannsfiske og Røyrvik kommune har dessuten fremmet krav om et fiskefond på kr. 100 000. Hovedstyret fremholder at regulanten fra før har gitt store bidrag til fiske. Søkeren har nå i brev av 6. oktober 1962 gått med på kravet om å holde vasstanden i Vekterlibukta oppe på ca. kote 445,5. Ut fra dette mener Hovedstyret at det beløp som er foreslått til fiskefond er for høyt og har foreslått at det settes til kr. 50 000. Departementet er enig i dette.

For øvrig forutsetter departementet at vasstanden i Vekterlibukta holdes på den nevnte kote under nedtappingen av Vekteren.

I post 15 er tatt inn de vanlige vilkår om rydding av de neddemte områder. Når det gjelder kravet om finrydding antar departementet med Hovedstyret at denne overlates til avgjørelse av skjønnet.

For øvrig er det foreslått de vanlige konsesjonsvilkår.

Departementet er enig med Hovedstyret i at det ikke er noen grunn til å ta opp spørsmål om kompensasjon til tidligere eiere av fallrettigheter i Røyrvikelva.

Når det gjelder kravet fra Petter Vekterli om tildeling av gratis kraft, jfr. hans brev av 7. november 1962 som er tatt inn ovenfor, slutter departementet seg til den ovenstående uttalelse av 17. november 1962 fra Vassdragsdirektoratet.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement anbefales. I post 3, tredje ledd i dette reglement er tatt inn bestemmelse om korttidsregulering i det omfang som er nevnt ovenfor.

Departementet antar at vilkårene for å gi den søkte ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for utbygging av Røyrvikfoss kraftverk og for korttidsregulering av Vekteren er til stede og vil anbefale at ekspropriasjonstillatelse blir gitt i henhold til vassdragsloven.

H.r.advokat Knudtzon, på vegne av grunneierne langs Røyrvikelva, henstiller at det skal slippes så meget vann at Røyrvikelva kan opprettholdes som ørretelv. Departementet er enig med Hovedstyret i at dette ikke bør imøtekommes, idet det for å opprettholde fiskebestanden vil trenges så meget vann at det vil virke helt ødeleggende på utbyggingens økonomi.

Videre har departementet mottatt følgende brev av 22. november 1962 fra h.r.advokat Knudtzon:

«Som det ærede departement vil erindre, ble det ved den såkalte Steinkjer-avtale av 9. og 10. januar 1959 truffet bestemmelse om at Røyrvik og Nordli kommuner skulle få refundert sine utgifter til forskudtering av linjenettet.

Slik refusjon har enda ikke funnet sted, og på Røyrvik kommunes henvendelse til Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk om oppfyllelse av avtalen, har verket vist en forbausende negativ holdning.

I sakens anledning har ingeniør A. H. Lem og jeg avgitt uttalelser til Røyrvik kommune, og til orientering for det ærede departement tillater jeg meg vedlagt å sende Dem fotokopier av følgende dokumenter:

Brev av 3. februar og 24. april 1962 fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til ordføreren i Røyrvik,

Redegjørelse fra ingeniør A. H. Lem i brev til Røyrvik kommune av 22. oktober 1962, og

gjenpart av mitt brev til Røyrvik kommune av i dag.

De øvrige brev som har vært vekslet, antas det ikke nødvendig å sende til departementet, idet tvistespørsmålet fremgår tilstrekkelig klart av disse bilag.

Når jeg nå sender dokumentene til departementet, skjer dette i en dobbelt hensikt. For det første regner jeg med at departementet vil kunne bekrefte kommunenes og min oppfatning av at det her foreligger en avtale som fylket er bundet av. For det annet mener jeg at kommunens investeringer får en særlig betydning for stat og fylke når nå også Røyrvikfoss skal bygges ut, og at det er all grunn til å ta denne fordel for anlegget i betraktning ved vurderingen av de konsesjonsvilkår som nå skal fastsettes.»

Dette brev ble oversendt med følgende følgeskriv av 1. desember 1962 fra advokat Knudtzon:

«Jeg tillater meg vedlagt å oversende mitt brev til departementet av 22. f. m. med de bilag som er nevnt der.

Jeg var selv i tvil om hensiktsmessigheten av å sende dette brev fordi jeg mener at Nord-Trøndelag fylke og elektrisitetsverk har en klar plikt til å refundere kommunens forskudteringer til utbygging av ledningsnettet og at dette derfor ikke burde gjøres til et vilkår for tilleggsreguleringen av Vekteren som da kunne få konsekvenser for de øvrige vilkår som det allikevel var grunn til å stille. Imidlertid har kommunen bedt meg om å ekspedere saken til departementet, idet man finner det naturlig at denne sak blir løst som en forutsetning for den ytterligere tillatelse til regulering av Vekteren og utbygging av Røyrvikfossen.»

Når det gjelder dette spørsmål vises til ovennevnte St. prp. nr. 48 for 1959 side 61 hvor departementet bl. a. uttaler:

«Videre er det enighet mellom kommunene og fylkesverket om at kommunenes forskutteringer av fylkets tilskudd til det lokale ledningsnett og kommunenes utgifter til omlegging av telefonnettet, skal refunderes etter fylkestingets bestemmelse.

Departementet har ikke noe å bemerke til dette, men vil med Hovedstyret presisere at ordningen av elektrisitetsforsyningen innen fylkesverkets område må påhvile dette, og at de forpliktelser fylkesverket har påtatt seg med hensyn til elektrisitetsforsyningen ikke helt eller delvis kan veltes over på staten som en eventuell medeier i kraft- og reguleringsanleggene.»

Under henvisning til det ovenstående finner departementet at spørsmålet om forskuttering av ledningsnettet ikke bør tas inn i den foreliggende sak. Departementet vil imidlertid se nærmere på saken, eventuelt forelegge den for Hovedstyret, for deretter ta standpunkt til om det kan være grunn til å ta saken opp direkte med fylkesverket.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å foreta ytterligere regulering av Vekteren i Røyrvik kommune, Nord-Trøndelag fylke under de forutsetninger som er nevnt og på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.
2. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 § 62, pkt. 1, tillates Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å ekspropriere det som trengs av grunn og rettigheter for øvrig for å foreta korttidsregulering av Vekteren og for utbygging av Røyrvikfoss kraftverk i samsvar med Industridepartementets ovennevnte tilråding.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Vekteren i samsvar med Industridepartementets utkast, som er tatt inn i ovennevnte tilråding, som gjeldende inntil videre.

55. Fosdalens Bergverks-Aktieselskab.

(Konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. 21. desember 1962.

Ved Industridepartementets avgjørelse 17. juni 1950 fikk Fosdalens Bergverks-Aktieselskab konsesjon på fortsatt leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 s. 50. Konsesjonen gjaldt til 1. juli 1960, og er således utløpt.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 15. februar 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 10. oktober 1961 fra Fosdalens Bergverksaktieselskab om konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk:

«Fosdalen Bergverks-Aktieselskab, Malm har i brev av 10. oktober 1961 til Hovedstyret søkt om fornyet konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«Under henvisning til Deres brev av 14. september d. å. tillater vi oss med dette å søke vår kraftleiekonsesjon av 17. juni 1950 fornyet med gyldighet frem til 1980. Samtidig søkes konsesjonen utvidet til å gjelde leie av inntil 6 000 kW.

Vårt energibehov har med den økende mekanisering vist stadig stigning, og åpningsarbeider og produksjonsdrift i vår nye grube tilsier etter en nøktern vurdering at vårt energibehov meget raskt vil nærme seg de omsøkte 6 000 kW.

Da Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk er et fylkeskommunalt foretagende, går vi ut fra at det ikke vil bli pålagt plikt til å avgi kraft til stat eller kommuner.

Med hensyn til eventuelle avgifter i forbindelse med omsøkte konsesjon, mener en at det i dette tilfelle må være riktig å la disse bortfalle. De malmforekomster vårt selskap baserer sin drift på, ligger så nær grensen for det økonomisk nyttbare at enhver belastning betyr en alvorlig svekkelse av vår konkurranseevne.»

Malm herredstyre har i møte den 24. november 1961 enstemmig vedtatt å uttale at det ikke har noe å innvende mot den søkte konsesjon.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fylke har i samsvar med innhentet uttalelse av 13. desember 1961 fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, meddelt i påtegning av 18. desember 1961 til Hovedstyret, at han anbefaler søknaden innvilget.

En skal hva saken angår bemerke:

I brev av 24. juni 1959 til Industridepartementet søkte selskapet om utvidelse av sin tidligere gruvekonsesjon av 28. mars 1912 — gjeldende til 28. mars 1987.

Selskapet meddeler i det høve følgende:

«Det er nå 53 år siden gruvedriften tok til i Malm, og det har i hele denne tid vært drevet på en forekomst som strekker seg fra Fosdalens vestside i vest-sydvestlig retning mot Holden. Det er siden driftens begynnelse i 1906 brutt ut 10 250 071 tonn råmalm, hvorav det er produsert 67 248 tonn stykkmalm, 5 336 830 tonn jernmalmslig og 172 358 tonn svovelkiskonsentrat. Etter som driften i de senere år har fortsatt i strøkretningen mot vest-sydvest, man har drevet frem til et punkt som ligger 7,7 km fra gruvas dagåpning i Fosdalens vest-side — har det vist seg at malmtverrsnittet har avtatt jevnt, og man regner i dag med at de kjente og sannsynlige malmreserver i den nåværende gruve ikke overstiger 5 millioner tonn råmalm. Den normale årlige bryting har i de senere år ligget på ca. 500 000 tonn råmalm, og med denne bryting vil malmreservene i den nåværende gruve ikke rekke til for mer enn 10 års drift.»

Det redegjøres så for det utvidede område hvorpå det søkes konsesjon.

Om selskapet opplyses det i den forbindelse følgende:

«Fosdalens Bergverks-Aktieselskab har en aksjekapital på kr. 3 000 000, fordelt på 3 000 aksjer som med unntagelse av 3 aksjer eies av Staten ved Industridepartementet. Egenkapitalen pr. 1. januar 1959 er kr. 21 843 953,46. I selskapets vedtekter er det blant annet bestemt at selskapets styre utelukkende skal bestå av norske statsborgere.»

Ved kgl. resolusjon av 16. desember 1960 er Fosdalens Bergverks-Aktieselskab derpå meddelt helt ny selvstendig gruvekonsesjon for det utvidede område og for et tidsrom av 50 år.

Ved Industridepartementets brev av 17. juni 1950 er Fosdalens Bergverks-Aktieselskab dessuten meddelt konsesjon på leie av inntil 2 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen som var gjeldende til 1. juli 1960 er meddelt på vilkår om helt norsk styre og på vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft hvorav der betales leie.

For øvrig er tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inkl. vilkåret om norske funksjonærer og arbeidere samt vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner.

Den nevnte konsesjonsavgift til staten er betalt til og med året 1960. For året 1960 var avgiften kr. 3 626,67.

Da kraftleiekonsesjonen nå er utløpt søker selskapet som nevnt om fornyet konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk og for et tidsrom inntil 1980. Videre søkes det om at konsesjonsavgiften må bli frafalt.

En går imidlertid ut fra at den søkte konsesjon i tilfelle vil bli å meddele for et tidsrom av 10 år som vanlig ved bl. a. fornyelse av konsesjon på kraftleie. Videre at avgiften til staten blir å forhøye til kr. 1,50 pr. kW i denne 10 års periode som for øvrig da etter det opplyste, svarer til det tidsrom brytningen av malmreservene i det opprinnelige gruveområde antas begrenset til.

H o v e d s t y r e t vil etter dette da rå til at det meddeles Fosdalens Bergverks-Aktieselskab fornyet konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, som søkt om.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid leieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1970.

Hovedstyret vil foreslå at det som før fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten, men nå med en sats av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760}$. Den forhøyede avgift forutsettes i tilfelle å bli å oppkreve fra og med 1. juli 1960.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som i den nå utløpne konsesjon av 17. juni 1950 til Fosdalens Bergverks-Aktieselskab, herunder innbefattet vilkåret om helt norsk styre, med bortsett fra vilkåret om norske funksjonærer og arbeidere som blir å sløyfe. Videre forutsettes vilkåret om konsesjonskraft (10 pst.) til kommuner å utgå da kraftleverandøren her er fylkesverket: Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. februar 1962.

Dokumentene vedlegges.»

D e p a r t e m e n t e t skal bemerke:

Fosdalens Bergverks-Aktieselskab er meddelt gruvekonsesjoner ved kgl. resolusjoner av henholdsvis 18. desember 1912 og av 22. januar 1932, jfr. kgl. resolusjon av 16. mars 1934, samt ved kgl. resolusjon av 16. desember 1960 for et utvidet område. Gruvekonsesjonen av 18. desember 1912 utløper den 28. mars 1987 og gruvekonsesjonen av 16. desember 1960 den 16. desember 2010.

Etter det foreliggende vil departementet med hovedstyret rå til at Fosdalens Bergverks-Aktieselskab gis den søkte konsesjon på leie av inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk og på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret. Konsesjonen anbefales således gitt for en ti-års periode som vanlig, slik at den utløper 1. juli 1970.

Videre foreslås betinget årlig avgift til staten med den nå vanlige avgiftssats — kr. 1,50 pr. kW — fra 1. juli 1960, da den forrige kraftleiekonsesjon utløp.

I den utstrekning avgiften etter den tidligere konsesjons utløp 1. juli 1960 er erlagt i samsvar med den gamle avgiftssats kr. 1 pr. kW, forutsettes differansen etterbetalt med kr. 0,50 pr. kW.

Departementet er enig med hovedstyret i at det etter omstendighetene ikke tas med noe vilkår om kraftavståelse til kommuner.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår blir i sin helhet sålydende:

«1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelige på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over 5 000 kroner av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over 5 000 kroner av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten fra 1. juli 1960 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8760}$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overskridelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilråår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Fosdalens Bergverks-Aktieselskab å leie inntil 6 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.

56. A/S Sandnes Aducerverk.

(Konsesjon på leie av inntil 5 000 kW, eventuelt inntil 5 500 kW fra Høyland Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. 21. desember 1962.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 27. august 1962 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 7. november 1961 fra h.r.advokat Ole Helliesen, Stavanger på vegne av A/S Sandnes Aducerverk om konsesjon på kraftleie fra Høyland Elektrisitetsverk:

«I brev av 7. november 1961 til hovedstyret har høyesterettsadvokat Ole Helliesen på vegne av A/S Sandnes Aducerverk søkt om konsesjon på kraftleie fra Høyland elektrisitetsverk.

Søknaden er i utdrag sålydende:

«På vegne av A/S Sandnes Aducerverk (S. A. V.) søkes herved om kraftleiekonsesjon i henhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 22 ff. Kraften skal leveres fra Høyland Elektrisitetsverk til firmaets bedrift på Hana i Høyland herred. Leveringen skal påbegynnes juli 1962.

Kraften skal leveres høyspent, 15 kV til S. A. V.'s egen transformator i bedriften.

Firmaets årsforbruk av strøm er i dag 14 mill. kWt pr. år som tas ut med 3 300 kW over en brukstid på 4 240 timer pr. år. Strømforbruket ventes å øke til 20 mill. kWt pr. år innen 1963 i forbindelse med en større ekspansjon, som er planlagt.

Det er av helt avgjørende betydning for dette fabrikkanleggs rasjonelle og økonomiske drift at strømmen kan bli overført høyspent med 15 kV spenning.

Strømmen skal i sin helhet anvendes innen bedriftens område og til alle formål. Den alt overveiende del benyttes til termisk forbruk i forbindelse med produksjon av aducergods. Ved S. A. V.'s fabrikk i Høyland er den årlige produksjon i dag ca. 15 mill. kroner, hvorav ca. 50 pst. eksporteres. Produksjonen ventes økt med 50 pst. av en toårsperiode og det aller meste av økningen vil bli eksportert.

Anlegget på Hana i Høyland representerer en total investering på ca. 20 mill. kroner. Firmaet kommer nå til å bygge ut bedriften for ytterligere 5 mill. kroner, men dette kan kun skje hvis den får tilfredsstillende leveringsforhold med hensyn til strøm.

Tidligere har S. A. V. fått strøm levert fra Sandnes Elektrisitetsverk. Dette har skjedd med en spenning på 5 kV, noe som ikke er tilfredsstillende.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktene til uttalelse på vanlig måte.

Høyland herredstyre har i møte den 8. desember 1961 vedtatt å anbefale søknaden fra A/S Sandnes Aducerverk om konsesjon på leie av kraft fra Høyland Elektrisitetsverk.

Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning av 26. mars 1962 til hovedstyret bemerket:

«Saka har berodd her i påvente av uttalelse fra Sandnes kommunestyre. En forstår det slik at uttalelse fra Sandnes nå ikke lenger har noen interesse etter at det er inngått overenskomst mellom de to kommuner om overdragelsen av forsyningsområde.»

Industridepartementet, Industriavdelingen har i brev hertil av 17. november 1961 på foranledning herfra meddelt følgende:

«Bedriften regnes å høre med til våre beste og største støperier. Sandnes Aducerverk har en produksjonskapasitet på 6 000 tonn årlig og sysselsetter 500 mann. Foruten en relativ høy eksport av støpegods er bedriften en viktig leverandør av støpegods til vår industri. En finner å kunne anbefale søknaden.»

Av formelle grunner har en også villet få med den herfra utbedte uttalelse fra Sandnes kommune. Kommunen har først nå etter gjentatte purringer svart i brev av 31. juli 1962. Brevet er sålydende:

«En har mottatt Deres skriv av 12. d. m. og skal meddele at i henhold til avtalen av 29. mars d. å. mellom Høyland og Sandnes kommuner skal Høyland elektrisitetsverk overta også det 6 kV-anlegg som Sandnes elektrisitetsverk har nedlagt for A/S Sandnes Aducerverk.

I og med at avtalen er endelig og takstforretning er avholdt også for anlegget for A/S Sandnes Aducerverk, skulle søknaden fra A/S Sandnes Aducerverk om konsesjon på kraftleie fra Høyland elektrisitetsverk ikke foranledige noen uttalelse fra Sandnes kommune. Dette har en for så vidt gitt uttrykk for før og håper at ovenstående uttalelse som samsvarer med formannskapets vedtak, er tilstrekkelig for sakens avgjørelse hos Dem.»

Hva sakens forhistorie angår skal bemerkes:

Ved Høyland herredstyres vedtak av 8. mai 1915 resp. 6. desember 1916 ble Sandnes Elektrisitetsverk tilstått rett til å strømforsyne et visst område i Høyland herred, det såkalte Hana-område på østsiden av Gandsfjorden, som etter hvert har utviklet seg til et betydelig industriområde. Sandnes Elektrisitetsverk har så i den forløpne tid utbygget sitt 6 kV jordkabelanlegg med transformatorkiosker i området for strømforsyning av de resp. industribedrifter hvorav Sandnes Aducerverk er den langt største strømavtaker.

Av hensyn til bl. a. byutvidelsesspørsmålet for Sandnes har behandlingen av Sandnes's søknader om konsesjon på de respektive anlegg for høy spenning innen området, vært utsatt. Høyland har imidlertid hevdet at Sandnes ikke er tilstått noen enerett til strømforsyning av området og har siden 1947 søkt om å få det tilbakeført til Høyland Elektrisitetsverk.

I 1961 tilspisset situasjonen seg, idet Sandnes Aducerverk på grunn av sitt økte strømbehov ikke lenger så seg tjent med strømleveringen fra Sandnes Elektrisitetsverk over dets gamle og til dels for knappe 6 kV kabelanlegg.

Sandnes Aducerverk A/S har derfor inngått vedlagte kraftleiekontrakt av 9. november 1961 med Høyland Elektrisitetsverk for dekning av bedriftens strømbehov ved at Høyland påtar seg å overføre kraften med 15 kV spenning direkte fra Skeiane transformatorstasjon til bedriften ved en tilsvarende ny 15 kV jordkabel.

Som forholdene nå hadde utviklet seg ble det på foranledning herfra den 16. desember 1961 sammenkalt til møte i Sandnes med representanter fra Sandnes og Høyland for om mulig å få løst strømleveringsspørsmålet med hensyn til det omtvistede område i Høyland.

Forhandlingene på møtet resulterte i en overenskomst mellom partene vedtatt av Høyland herredstyre den 26. januar 1962 og av Sandnes bystyre den 31. januar 1962.

Ved overenskomsten innløser Høyland kommune Sandnes's anlegg i Høyland etter teknisk verdi bestemt ved skjønn og med overtakelse fra og med 1. juli 1962 slik at Høyland da etter hvert overtar strømleveringen i det omtvistede område som på denne måte nå er tilbakeført til Høyland — jfr. for øvrig vedlagte avtrykk av overenskomsten med bilag.

I henhold til ovennevnte kontrakt av 9. november 1961 leverer så Høyland Elektrisitetsverk fra 1. juli 1962 til Sandnes Aducerverk A/S den elektriske energi bedriften trenger. Kraftleveringen er av hensyn til overføringsmulighetene begrenset til et uttak på inntil 5 000 kW eventuelt inntil 5 500 kW. Dog avgjør Høyland til enhver tid hvilket kraftkvantum bedriften kan ta ut. Brukstiden for kraftuttaket er begrenset til 4 280 timer pr. år herav maksimum 2 500 timer i vinterhalvåret fra 1. november til 30. april. Prisen er kr. 66 pr. kW-år + 1,6 øre pr. kWh. I tillegg kommer årlige nedtransformerings- og overføringskostnader samt overføringstap fra Skeiane transformatorstasjon til bedriften. Disse tillegg utgjør 0,40 øre pr. kWh ved 10 mill. kWh og faller liniært til 0,25 øre pr. kWh ved 25 mill. kWh målt ved bedriftens 15 kV samleskinner.

Den nevnte kraftpris er basert på Høylands innkjøpspris i 1961 og forutsettes justert med det innkjøpsprisen stiger eller faller — dog ikke lavere enn prisen i 1961. Avregningen av kraftleien skjer pr. måned og endelig oppgjør ved årets slutt i det driftsåret regnes fra 1. januar til og med 31. desember.

Kraftleiekontrakten gjelder til 31. desember 1972, og deretter med 1 års gjensidig oppsigelse.

Som det vil sees av søknaden regnes det med at bedriftens uttak alt i 1963 vil komme opp i 20 mill. kWh pr. år eller ca. 4 700 kW ved 4 240 timers brukstid. Det konsesjonsmessige kraftkvantum forutsetter en derfor begrenset til 5 000 kW eventuelt inntil 5 500 kW i samsvar med kraftleiekontrakten.

Hovedstyret vil etter det som er sagt da rå til at A/S Sandnes Aducerverk meddeles konsesjon på leie av inntil 5 000 kW eventuelt inntil 5 500 kW fra Høyland Elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales meddelt for den tid kraftleiekontrakten av 9. november 1961 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 31. desember 1972.

Hovedstyret vil foreslå at det fastsettes vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen. $\frac{\text{kWh}}{8760.}$

Imidlertid har Aducerverket tidligere i en årrekke hatt et kraftuttak fra Sandnes Elektrisitetsverk utover den konsesjonsfrie grense uten at konsesjonsspørsmålet for denne kraftleie har vært søkt ordnet. En går da ut fra at det som vanlig i slik høve blir å kreve etterbetaling av avgift i tilfelle for årene 1959, 1960 og 1961, idet uttaket i de resp. år var henholdsvis 2 150 kW, 2 923 kW og 3 316 kW, jfr. for øvrig vedlagte oppgave av 16. juni 1962 fra Sandnes Elektrisitetsverk.

For 1959 blir det i tilfelle å nytte den dagjeldende avgiftssats av kr. 1 pr. kW.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på vanlige vilkår inklusive vilkåret om helt norsk styre. Dog således at vilkåret om norske tjenestemenn og arbeidere blir å sløyfe etter den praksis som nå følges. Videre forutsettes å utgå i samsvar med loven vilkåret om kraftavståelse (10 pst.) til kommuner, da kraftleveringen nå skjer fra Høyland kommunes eget verk til vedkommende bedrift beliggende innen kommunen.

Som foran nevnt blir Sandnes Elektrisitetsverk 6 kV anlegg i Høyland herred å innløse etter teknisk verdi bestemt ved skjønn etter overenskomsten mellom partene.

Med Kommunal- og arbeidsdepartementets (3. kommunalkontor) påtegning av 5. mars 1962 mottok en til uttalelse Sandnes bystyres vedtak av 31. januar 1962 om inngåelse av overenskomsten om innløsning av Sandnes's 6 kV anlegg i Høyland herred.

Da overenskomsten er kommet i stand ved mellomkomst herfra slik at tvisten mellom Høyland og Sandnes nå er brakt til opphør, vil Hovedstyret for sitt vedkommende anbefale

at det overfor Kommunal- og arbeidsdepartementet rås til at Sandnes bystyres vedtak av 31. januar 1962 blir å godkjenne.

Behandlet i hovedstyremøte den 24. august 1962.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet vil etter det foreliggende med hovedstyret rå til at A/S Sandnes Aducerverk gis konsesjon på leie av inntil 5 000 kW, eventuelt inntil 5 500 kW fra Høyland Elektrisitetsverk og på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret.

En vil således foreslå konsesjonen tidsbegrenset til 31. desember 1972. Videre er en enig i at det etter omstendighetene ikke tas med noe vilkår om kraftavståelse til kommuner.

Det foreslås betinget en årlig avgift til staten med den nå vanlige sats — kr. 1,50 pr. kW — av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

Videre anbefales konsesjonen gitt under forutsetning av at A/S Sandnes Aducerverk — for kraft som har vært leid fra Sandnes Elektrisitetsverk — etterbetaler årlig avgift til staten med kr. 1,50 pr. kW fra og med året 1961.

Forutsetningen om slik etterbetaling av avgift fra og med året 1961 er godtatt av selskapet, jfr. brev av 20. november 1962 fra h.r.advokat Ole Helliesen til departementet.

Departementet har utarbeidet følgende utkast til konsesjonsvilkår:

«1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 9. november 1961 mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 31. desember 1972.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det, og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig, og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industri-

departementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$

Årlig avgift til staten for kraft som har vært leid fra Sandnes Elektrisitetsverk forutsettes etterbetalt med kr. 1,50 pr. kW fra og med året 1961.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av den maksimaleffekt som konsesjonen lyder på eller overtredelse av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Uttaket av kraften forutsettes undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

I og med vedtakene av Sandnes bystyre den 31. januar 1962 og av Høyland herredsstyre den 26. januar 1962 om overføring til Høyland kommune av Sandnes kommunes tidligere kraftleveringsrettigheter med tilhørende elektriske fordelingsanlegg m. v., jfr. protokollen fra forhandlingsmøtet den 16. desember 1961 mellom de to kommuner, vil kraftlevering fra Høyland Elektrisitetsverk til A/S Sandnes Aducerverk i henhold til kraftleiekontrakten av 9. november 1961 mellom partene nå kunne komme istand.

Departementet vil i brev til Kommunaldepartementet tilrå at omhandlede vedtak av 31. januar 1962 av Sandnes bystyre blir godkjent.

Nødvendige konsesjoner etter lov av 16. mai 1896 for Høyland kommune på bygging og drift for høy spenning av det forutsatte 15 kV overføringsanlegg ble gitt av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet den 4. april 1962 og den 23. juni 1962 i henhold til bemyndigelse ved kgl. resolusjon av 27. juni 1924.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av Kap. IV i lov nr. 16 av 14. desember 1917 tillates A/S Sandnes Aducerverk å leie inntil 5 000 kW, eventuelt inntil 5 500 kW fra Høyland Elektrisitetsverk, jfr. kraftleiekontrakt av 9. november 1961 mellom partene og søknad av 7. november 1961 fra h.r.advokat Ole Helliesen, Stavanger, om kraftleiekonsesjon.

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.

57. A/S Dalen Portland Cementfabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 11 500 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap.)

Kgl. res. 21. desember 1962.

A/S Dalen Portland Cementfabrik fikk ved kgl. resolusjon av 18. april 1952 konsesjon på leie av inntil 5 500 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap. Tillatelsen gjaldt til 1. juli 1955 og er således utløpt.

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 18. mai 1960 gitt følgende uttalelse til departementet i anledning av en søknad av 11. februar 1960 fra A/S Dalen Portland Cementfabrik om konsesjon på leie av inntil 10 000 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap:

«I brev av 11. februar 1960 til Hovedstyret har A/S Dalen Portland-Cementfabrik søkt om fornyet konsesjon på bedriftens kraftleie fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap.

Søknaden er sålydende:

«Vi søker herved om fornyelse av vår kraftleiekonsesjon av 18. april 1952 på leie av kraft fra Langesundsfjordens Kommunale Kraftselskap.

I forbindelse med fornyelsen søkes konse-

sjonskvantumet hevet fra 5 500 kW til 10 000 kW primakraft.

For tiden foreligger ingen gjeldende kontrakt med vår kraftleverandør. Ny kontrakt er imidlertid under utarbeidelse og vil bli oversendt Dem så snart den foreligger.

I henhold til ervervsloven av 14. desember 1917, § 24, erklærer vi at der med hensyn til vår bestyrelse ikke er inntrått noen sådan forandring at de lovbestemte betingelser for å erholde konsesjon ikke lenger er til stede.»

Søknaden har herfra vært forelagt distriktet til uttalelse på vanlig måte.

Eidanger herredstyre har i møte den 10. mars 1960 enstemmig vedtatt å anbefale søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Telemark fylke har i påtegning av 26. mars 1960 til Hovedstyret meddelt at han rår til at konsesjonen blir gitt.

Hovedstyret skal bemerke:

Ved kgl. resolusjon av 18. april 1962 er A/S Dalen Portland-Cementfabrik meddelt konsesjon på leie av inntil 5 500 kW fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap. Tillatelsen som var gjeldende til 1. juli 1955 er meddelt på vilkår om norsk styre, en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW av den kraft hvorav der etter kraftleiekontrakten skal betales leie samt vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. For øvrig er tillatelsen meddelt på vanlige vilkår.

Konsesjonsavgiften som forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år er betalt til og med driftsåret 1958—59. For 1958—59 var avgiften kr. 8 090. En var tidligere gjort kjent med at selskapet var i behov av økt kraftleie på grunn av betydelige utvidelser ved bedriften, og at selskapet derfor skulle komme tilbake til konsesjonsspørsmålet.

Imidlertid foreligger som opplyst ennå ikke den tilsvarende kraftleiekontrakt. Konsesjonsspørsmålet bør vel allikevel nå bringes i orden.

Hovedstyret vil for sitt vedkommende da rå til at det meddeles A/S Dalen Portland-Cementfabrik konsesjon på leie av inntil 10 000 kW primakraft fra Langesundsfjordens komm. kraftselskap som søkt om. Tillatelsen anbefales meddelt for den tid leieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1970.

Hovedstyret vil foreslå at det nå blir fastsatt vilkår om en årlig avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh.}}{8\,760.}$ Denne avgift forutsettes oppkrevet fra og med driftsåret 1959—60.

For øvrig anbefales tillatelsen meddelt på de samme vilkår som i den nå utløpne kraftleiekonsesjon til selskapet av 18. april 1952, heri innbefattet vilkåret om norsk styre. Derimot vil vilkåret i post 5 Norske tjenestemenn og arbeidere måtte utgå etter den praksis som nå følges. Videre vil en foreslå at vilkåret i post 8 kraftavståelse til kommuner (10 pst.) likeledes skal utgå da distriktets strømforsyning besørges av kraftleverandøren, i dette tilfelle Langesundsfjordens komm. kraftselskap.

Behandlet i hovedstyremøte den 13. mai 1960.

Dokumentene vedlegges.»

Departementet sendte derpå følgende brev datert 21. juni 1960 til selskapet:

«Selskapets søknad av 11. februar d. å. om konsesjon på leie av inntil 10 000 kW primakraft.

Saken er oversendt hit ved den i gjenpart vedlagte uttalelse av 18. mai d. å. fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

En viser til denne uttalelsen.

Først når det foreligger slik kontrakt som bebudet med Langesundsfjordens kommunale kraftselskap om leie av inntil 10 000 kW primakraft vil departementet kunne fremme konsesjonssaken. Departementet vil i tilfelle kunne anbefale konsesjonen gitt i samsvar med Hovedstyrets forslag.

En tør be opplyst om slik kraftleiekontrakt nå foreligger, og ber i tilfelle om å få tilsendt kopi av denne. Videre ber en opplyst om selskapet ønsker konsesjon på leie av inntil 10 000 kW primakraft på de vilkår som Hovedstyret foreslår.»

Det har imidlertid trukket ut med forhandlingene mellom partene om opprettelse av kraftleiekontrakt. Med brev fra selskapet av 4. september 1962 mottok departementet kraftleiekontrakt datert 24. juli 1961—4. september 1962 med Langesundsfjordens komm. Kraftselskap i undertegnet stand. Brevet hitsettes:

«Vi henviser til tidligere korrespondanse i denne sak samt til telefonsamtale den 28. f. m. og oversender vedlagt kopi av kraftleiekontrakt med Langesundsfjordens komm. Kraftselskap i undertegnet stand. Samtidig vil vi sterkt beklage at saken har trukket så lenge ut.

Årsaken til at kontrakten ikke tidligere er undertegnet fra vår side er bestemmelsen under § 4, punkt 1, om 10 pst. høyere strømpris for den kraft som leveres til vårt stenbrudd på Bjørntvet, idet der etter vår oppfatning ikke lenger foreligger noen reell begrunnelse for et sådant pristillegg for dette kraftuttak. At vi nå har undertegnet kontrakten, betyr ikke at vi har endret vårt syn på dette punkt.

Siden vår konsesjonssøknad ble sendt, har det økede behov for cement medført at vårt maksimaluttak i dag ligger på ca. 11 500 kW.

Videre arbeider vi med planer om ytterligere utbygging av vårt produksjonsmaski-

neri. Disse planer vil, hvis de blir gjennomført, hvilket vil går ut fra, bringe vårt maksimaluttak opp til c a. 2 1 0 0 0 k W i løpet av 3—5 år.

I henhold hertil søker vi, i forbindelse med fornyelse av vår kraftleiekonsesjon, om øking av vårt konsesjonskvantum til 21 000 kW primakraft.

For øvrig henviser vi til vår konsesjonssøknad av 11. februar 1960 og erklærer for ordens skyld at de betingelser som i henhold til ervervsloven av 14. desember 1917, § 24, stilles for å erholde konsesjon, fortsatt er til stede.»

D e p a r t e m e n t e t skal bemerke:

Konsesjonssøknaden av 11. februar 1960 gjelder leie av inntil 10 000 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap, mens den fremlagte kraftleiekontrakt av 24. juli 1961 —4. september 1962 med kraftselskapet ikke gjelder noe bestemt maksimalt kraftkvantum. I brevet av 4. september 1962 oppgir selskapet sitt nåværende maksimale kraftuttak fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap til ca. 11 500 kW.

Etter det foreliggende vil departementet rå til at A/S Dalen Portland-Cementfabrik gis konsesjon på leie av inntil 11 500 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap svarende til selskapets nåværende maksimaluttak, som forutsettes å være det kraftkvantum som selskapet med sitt nåværende produksjonsutstyr kan nyttiggjøre.

Departementet finner ikke på det nåværende tidspunkt å kunne ta noe standpunkt til søknaden av 4. september 1962 om konsesjon på leie av inntil 21 000 kW primakraft fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap i forbindelse med bedriftens planer om ytterligere utbygging av produksjonsmaskineriet i løpet av de nærmeste år.

Ny søknad forutsettes innsendt så snart selskapet har bestemt seg for å gjennomføre de nye planer og kan redegjøre for disse.

Den foreslåtte konsesjon på leie av inntil 11 500 kW anbefales gitt på vilkår i det vesentlige i samsvar med Hovedstyrets forslag i brevet av 18. mai 1960. Departementet er enig i at det ikke tas med vilkår om kraftavståelse til kommuner og i at konsesjonen tidsbegrenses til 1. juli 1970.

Videre foreslås betinget årlig avgift til staten etter den nå vanlige avgiftssats — kr. 1,50 pr. kW — fra og med driftsåret 1959 —60. Driftsåret regnes fra 1. juli—30. juni.

Avgiften til staten er opplyst å være betalt til og med driftsåret 1958—59 etter den tidligere avgiftssats — kr. 1 årlig pr. kW. Dette godtas som rett oppgjør av skyldig konsesjonsavgift, jfr. pkt. 7 i vilkårene nedenfor.

Departementets utkast til konsesjonsvilkår er sålydende:

1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1970.

2. *Styre og kapital.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1962.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner, m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispen-

sasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort.

Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes erlegges en årlig avgift til staten på fra og med driftsåret 1959—60 kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\,760.}$

For tidligere driftsår erlegges avgiften med kr. 1 årlig pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere regler om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Fortsatte eller gjentatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 samt overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen gjelder, kan medføre at konsesjonen tilbakekalles jfr. § 26, annet ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Departementet forutsetter videre at kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 Kap. IV tillates A/S Dalen Portland-Cementfabrik å leie inntil 11 500 kW fra Langesundsfjordens komm. Kraftselskap.

Tillatelsen gis på de vilkår og under de forutsetninger som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.

58. Folla-Vindølavassdragene m. v.

(Reguleringsbestemmelser for statsregulering i Trollheimen i Møre og Romsdal fylke.)

Fastsatt ved kgl. res. 21. desember 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 11. desember 1962 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Folla-Vindølavassdragene m. v. i Trollheimen i Møre og Romsdal fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 12. oktober 1962 og det som er uttalt i denne innstilling.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 35, jfr. St. prp. nr. 16 for 1962—63.

De av Stortinget vedtatte reguleringsbestemmelser er:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

2.

For den øking av vasskraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,00 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,00 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Trollheim kraftverk skal være ansvarlig for at dets kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

5.

Trollheim kraftverk er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges kraftverket etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan kraftverket etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Trollheim kraftverk er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraftverket er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos det. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i tredje ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom kraftverket og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

7.

Trollheim kraftverk er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Trollheim kratverk skal stille kr. 50 000 til rådighet til almendannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

8.

Trollheim kraftverk er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på Trollheim kraftverks bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veier, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Ferdselsveier og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned eller skades på annen måte.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av tracé for de forskjellige veianlegg.

9.

Trollheim kraftverk er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å

erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

10.

Innen reguleringen tas i bruk skal Trollheim kraftverk innbetale til Rindal og Surnadal kommune tilsammen kr. 100 000 som avsettes til et fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av kommunestyrene anvendes til fremme av jordbruk i distriktet. Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Landbruksdepartementet.

For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Landbruksdepartementet.

11.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter Trollheim kraftverk å bekoste:

a. Utsetting av yngel og settefisk av de arter, mengder og på den måte og de steder departementet bestemmer.
b. Bygging og vedlikehold av sperreanordninger ved tunnel- og lukeinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon skal være forbudt.
c. Bygging og drift av stamfiskanlegg, klekkeri og settefiskanlegg for produksjon av såvel yngel som ensomrig, ettårig og flerårig settefisk.
d. Opprensking og regulering av elveløp for å lette fiskens oppgang på lakseførende deler ovenfor kraftverkets utløpskanal.
e. Fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget etter departementets nærmere bestemmelser.

I stedet for pålegget under pkt. c kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et fellesanlegg for distriktet.

12.

Neddemte områder under de nedre reguleringsgrensene ryddes i den utstrekning skjønnet fastsetter.

For øvrig ryddes de neddemte områder for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest to år etter første neddemming av vedkommende areal.

13.

De partier av isen på magasinene som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen eller overføringene, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles det svekkede parti med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

14.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Trollheim kraftverk skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som Trollheim kraftverk lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

Trollheim kraftverk er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen

slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

17.

Kraftverkets eier skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger kraftverkets eier for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

18.

Ved reguleringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at Trollheim kraftverk har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Trollheim kraftverk må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

19.

Det påhviler anleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggets eier plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

20.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

21.

Trollheim kraftverk underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av Trollheim kraftverk etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Ved-

kommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.»

De av komitéen foreslåtte reguleringsbestemmelser samsvarer med departementets forslag, bortsett fra en mindre endring i vilkårenes post 11, som departementet imidlertid intet har å innvende mot. Departementet vil således anbefale at det fastsettes reguleringsbestemmelser i samsvar med Stortingets vedtak.

Komitéen har fått en henvendelse fra Naturvernrådet med bl. a. henstilling om at det blir avsatt et beløp til naturvitenskapelige undersøkelser i det område i Folldalen som settes under vann. I henvendelsen pekes det på at Trollheimen er et nøkkelområde for studie av vår floras og faunas innvandringshistorie. Komitéen er enig i at naturvitenskapelige undersøkelser av de områder som demmes ned i Folldalen bør bekostes av kraftverket, og henstiller til Vassdragsvesenet å stille inntil kr. 15 000 til disposisjon for Naturvernrådet til dette arbeid:

Komitéen uttaler dessuten:

«Når det gjelder forvaltningen av fiske i de store kunstige magasiner (sjøer) som Vassdragsvesenet vil få i Folldalen, mener komitéen at det best kan ivaretas for almenheten ved at Vassdragsvesenet overlater bruksretten til de to kommuner som berøres av reguleringen ved en avtale.»

Departementet skal i den anledning bemerke at komitéen her tydeligvis forutsetter at Vassdragsvesenet har fiskeretten i de elvene hvor de kunstige magasiner vil ligge. I så fall er man enig i komitéens syn. Derimot vil en slik ordning ikke lett la seg gjennomføre — og er vel heller ikke ønskelig — såfremt Vassdragsvesenet ikke har ervervet grunneiernes fiskerettigheter i dette vassdrag. Departementet vil ta spørsmålet opp med Vassdragsvesenet.

Spørsmålet om varig utnyttelse av hjelpeanlegg m. v. vil bli tatt opp.

Det er som vanlig forutsatt at departementet kan godkjenne eventuelle mindre planendringer.

Departementet vil videre tilrå at det blir fastsatt manøvreringsreglement i samsvar med det utkast som er tatt inn i proposisjonen. Utkastet lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:

a) Sandedammen.

H.R.vst. (høyeste regulerte vannstand) ..... kote 420,0
L.R.vst. (laveste regulerte vannstand) ..... » 375,0
Reguleringshøyden er 45,0 m. H.R.vst. og L.R.vst. tilsvarer henholdsvis 65,0 og 20,0 m demning. Ved maksimal flom kan vannstanden stige 1,0 m over H.R.vst.

b) Gråhaugdammen.

H.R.vst. ..... kote 483,0
L.R.vst. ..... » 430,0
Reguleringshøyden er 53,0 m. H.R.vst. og L.R.vst. tilsvarer henholdsvis 60,0 og 7,0 m demning. Ved maksimal flom kan vannstanden stige 1,0 m over H.R.vst.

c) Inntak Rinna.

H.R.vst. ..... kote 440,0
L.R.vst. ..... » 437,9
Reguleringshøyden er 2,1 m tilsvarer 2,1 m demning. Ved masimal flom kan vannstanden stige 1,50 m over H.R.vst.

d) Sprikletjerndammen.

H.R.vst. Lokalt høydesystem ... kote 88,0
L.R.vst. Lokalt høydesystem ... » 86,0
Reguleringshøyden er 2,0 m. H.R.vst. og L.R.vst. tilsvarer henholdsvis 13,0 og 11,0 m demning. Ved maksimal flom kan vannstanden stige 1,0 m over H.R.vst.

e) Overføring av Rinna.

Et felt på 107 km² til Rinna overføres til Folla.

f) Overføring av Bulu og L. Bulu.

Et felt på 44 km² til Bulu og L. Bulu overføres til Folla.

g) Overføring av Sprikletjern.

Et felt på 28 km² til Sprikletjern overføres til Folla.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vann dersom ikke fremføringen av tømmeret ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommen i vassdragene nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Trollheim kraftverks behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og luker til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander, og eventuelt observeres og noteres nedbørmengder, temperatur m. v.»

Industridepartementet

tilråår:

I.

Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Folla-Vindølavassdragene m. v. i Trollheimen i Møre og Romsdal fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.

II.

Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det utkast som er inntatt i ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

59. Bjerka-Plura m. v.

(Reguleringsbestemmelser for statsregulering.)

Fastsatt ved kgl. res. 21. desember 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 11. desember 1962 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka-Plura m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 12. oktober 1962 og det som er uttalt i denne innstilling.»

Vedtaket er overensstemmende med Innst. S. nr. 36, jfr. St. prp. nr. 17 for 1962—63.

De av Stortinget vedtatte reguleringsbestemmelser er:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1,50 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3,00 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen, som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntrer etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 22, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Rana Kraftverk skal være ansvarlig for at dets kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

5.

Rana Kraftverk er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges kraftverket etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene

omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan kraftverket etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Rana Kraftverk er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Kraftverket er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos det. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i tredje ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom kraftverket og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

7.

Rana Kratverk er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Rana Kraftverk skal stille kr. 100 000 til rådighet til almendannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

8.

Rana Kraftverk er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på Rana Kraftverks bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal stilles til fri benyttelse for almenheten for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene.

Kraftverket plikter å bekoste den på grunn av reguleringen nødvendige omlegging av mellomriksvegen Mo—Umbukta.

Kraftverket plikter videre å legge om stier, ferdselsveger o. l. der disse demmes ned.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

9.

Rana Kraftverk er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende forsorgskommune slike forsorgsutgifter som i vassdragsreguleringsloven er forutsatt dekket ved hjelp av fond i samsvar med reglene i lovens § 12, pkt. 7, 1. ledd og 2. ledds første og annet punktum.

10.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig og gjennomførbart, plikter Rana Kraftverk å bekoste:

a. Utsetting av yngel og settefisk av de arter, mengder og på den måte og de steder departementet bestemmer.
b. Bygging og vedlikehold av sperreanordninger ved tunnel- og lukeinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon skal være forbudt.
c. Ombygging og justering av laksetrappen i Pluras nedre del, i Kobbfossen og i Reinfossen i henhold til de nye vassføringsforhold samt bygging av nye trapper for å lette fiskens oppgang i de berørte elveløp.
d. Bygging og drift av stamfiskanlegg, klekkeri og settefiskanlegg for produksjon av såvel yngel som ensomrig, ettårig og flerårig settefisk.
e. Fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres ved gjennomføringen av de omsøkte reguleringer, overføringer og utbygginger.
f. Forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.

I stedet for pålegget under pkt. d kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.

11.

Rana Kraftverk plikter å innbetale til kommunene i distriktet kr. 20 000 årlig til videre opphjelp av fiske og jakt etter kommunestyrenes nærmere bestemmelse. Tilskuddets fordeling mellom kommunene fastsettes av vedkommende departement.

12.

De neddemte områder ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over

8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest to år etter første neddemming av vedkommende areal.

13.

Rana Kraftverk plikter å innbetale til Lappefogden i Nordland kr. 20 000 årlig til opphjelp av reindriften i de reinbeitedistrikter som blir berørt av reguleringene. Midlene disponeres av Lappefogden i samsvar med planer som han utarbeider i samråd med formennene for hvert av de berørte reinbeitedistrikter. Planene skal godkjennes av vedkommende departement.

I den utstrekning vedkommende departement finner det påkrevet, plikter Rana kraftverk av hensyn til reindriften å bekoste:

a. Rydding av nye flyttveger.
b. Bygging av bruer og gjerder.
c. Flytting av hytter og andre reindriftsanlegg som må flyttes.
d. Tiltak for å hindre skade og ulemper for reindriften, f. eks. sperreanordninger for å hindre rein i å komme inn i tunnelinntakene.
e. Nødvendige nærmere undersøkelser i de områder som berøres av reguleringene.

14.

Før reguleringen tas i bruk, skal Rana Kraftverk innbetale til kommunene Korgen og Hemnes tilsammen kr. 300 000 som avsettes til et fond, hvis renter etter nærmere bestemmelse av kommunestyrene anvendes til fremme av jordbruk. Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Landbruksdepartementet. For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Landbruksdepartementet.

15.

Rana Kraftverk er forpliktet til så vidt mulig å søke å unngå at isforholdene i Ranafjorden forverres. Dersom dette krav ikke med rimelighet kan oppfylles ved hjelp av blandeanlegg plikter Rana Kraftverk til enhver tid å holde åpen farbar råk for trafikk inn til Mo i Rana, Andfiskåga, Finneidfjord, Hemnesberget og til andre, eventuelt framtidig anlagte kaier etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

Rana Kraftverk plikter å forelegge Havnedirektøren til godkjennelse detaljerte planer med fornødne opplysninger vedrørende de tiltak som aktes truffet for å søke å avhjelpe isulempene i fjorden. Om nødvendig plikter kraftverket å anskaffe egen isbryter som til enhver tid i vinterhalvåret skal holdes i full driftsmessig stand, eller, dersom vedkommende departement finner det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i finansieringen av en større isbryter som i sommerhalvåret kan stilles til disposisjon for andre formål.

Skader og ulemper p. g. a. is i Ranafjorden, som måtte oppstå etter at godkjente forholdsregler er tatt, og som må tilskrives reguleringen og kraftverksdriften, blir for hver gang, om nødvendig å erstatte etter skjønn på Rana Kraftverks bekostning.

16.

Rana Kraftverk plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel samt foreta opprenskning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av kraftverket.

17.

Rana Kraftverk plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 eventuelt § 19.

18.

Anleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

19.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

20.

De som bor ved Plura og Dalselva skal varsles om flommer som ventes å gå over eller forbi de ovenforliggende dammer i så god tid i forvegen som mulig ved oppslag på høvelige steder.

De partier av isen på magasinene som mister sin bæreevne p. g. a. reguleringene eller overføringene, skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles det svekkede parti med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflate på mellom 0,5 og 1,0 m.

21.

Rana Kraftverk skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentliges interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som Rana Kraftverk lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

22.

Rana Kraftverk er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjon eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

23.

Rana Kraftverk plikter å avgi vatn i sådan utstrekning at den alminnelige fløting i vassdragene forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger det skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Skade eller ulempe for fløtingen, som ikke på denne måte avhjelpes, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

24.

Ved reguleringsanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at Rana Kraftverk har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Rana Kraftverk må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

25.

Det påhviler reguleringS- og overføringsanleggenes eier i den ustrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3

eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner.

Anleggenes eier plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelse av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

26.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

27.

Rana Kraftverk underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av Rana Kraftverk etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

28.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.»

De av komitéen foreslåtte reguleringsbestemmelser samsvarer med departementets forslag, bortsett fra post 10 litra b, post 13 1. ledd og post 14.

Endringen i post 10 litra b, går ut på at fisken fritt — uten sperreanordninger — skal kunne gå inn i utløpstunneler for gyting m. v., men at alt fiske her skal være forbudt.

Post 13, 1. ledd går ut på at kraftverket skal avsette årlig kr. 20 000 til opphjelp av reindriften i de tre berørte reinbeitedistrikter. Komitéen uttaler i den forbindelse at samene får lite eller intet av de fordeler som kraftutbyggingen gir distriktene for øvrig, samtidig som skadevirkningene er betydelige. Det årlige beløp på kr. 20 000 skal brukes til økonomisk opphjelp og sosiale og kulturelle formål innenfor den samiske reindriftsnæring i de distrikter som blir berørt av reguleringen. Etter komitéens forslag skal «lappefogden i samråd med formennene i de berørte reinbeitedistrikter utarbeide forslag til plan for bruk av pengene. Skulle det vise seg at en fondsavsetning vil være praktisk for å gi støtte til disse formål med billige lån eller garanti, mener komitéen at det bør overveies, og kan løses ved at en del av de årlige innbetalinger avsettes til et slikt fond. Forslag til plan for bruk av pengene skal godkjennes av vedkommende departement.»

Den av komitéen foreslåtte endring i post 14 gjelder jordbruksfondet på kr. 300 000. Mens departementet i proposisjonen foreslo dette innbetalt til fordel for kommunene i distriktet, mener komitéen at midlene bør komme Korgen og Hemnes kommuner til gode. Komitéen begrunner dette med at disse kommuner ellers vil få en forholdsvis mindre del av de faste avgifter og andre fordeler som utbyggingen fører med seg.

I forbindelse med reguleringsbestemmelsenes post 16 om bl. a. bygging av grunndammer (terskler) slutter komitéen seg til departementets uttalelse i proposisjonen om at man etter hvert bør komme fram til en ordning hvoretter mer detaljerte bestemmelser om terskelbygging tas med som konkrete konsesjonsvilkår.

Vedrørende de ca. 70 hytter på statens grunn som berøres av reguleringene, uttaler komitéen at det bør ytes erstatning til flytting av samtlige hytter. Erstatningen bør ytes slik at alle hytteeiere behandles likt, uansett den forskjellige ordlyd i de inngåtte leiekontrakter med staten.

Videre uttaler komitéen:

«I den anledning vil komitéen understreke betydningen av et samarbeid mellom Vassdragsvesenet og de forskjellige myndigheter som har interesser i reguleringsområder. En koordinering av reguleringsplaner, planer for utparsellering av hyttetomter, planer for vegbygging m. v. bør skje på et tidlig tidspunkt, slik at feildisponeringer unngås.»

Industridepartementet vil anbefale at det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka-Plura i samsvar med Stortingets vedtak.

Angående reguleringenes omfang, reiser et

særlig spørsmål seg, idet Gressvatnmagasinet for en mindre dels vedkommende ligger på svensk område, hvilket nødvendiggjør svensk samtykke etter vassdragskonvensjonen av 11. mai 1929. Slikt samtykke er ennå ikke gitt. I samsvar med departementets forslag i proposisjonen, som komitéen har sluttet seg til, finner man imidlertid å kunne anbefale regulering av Gressvatn, dog med forbehold om at det svenske samtykke blir meddelt. Såfremt svensk samtykke mot formodning ikke skulle bli gitt, vil departementet senere ta opp spørsmålet om et annet alternativ som egen sak.

Mindre endringer av planene for øvrig er forutsatt å kunne avgjøres av departementet.

Spørsmålet om varig utnyttelse av hjelpeanlegg m. v. vil bli tatt opp.

Departementet vil videre anbefale at det blir fastsatt manøvreringsreglement i samsvar med det utkast som er tatt inn i proposisjonen. Utkastet lyder:

«1.

a. Reguleringsgrensene er:

	Nat. vst.	Reg. grense Øvre	Reg. grense Nedre	Reg. høyde m	Max. flomstigning m
Akersvatn	482,0	510,0	480,0	30,0	1,0
Tverrvatn	499,7	515,0	498,0	17,0	0,5
Gressvatn	587,1	598,0	582,0	16,0	1,0
Kjensvatn	525,3	527,0	520,0	7,0	1,0
Kalvatn	524,5	550,0	516,0	34,0	*
Sprutfossen	500,0	535,0	500,0	35,0	1,5
Jordbekkvatn	644,0		639,0	5,0	
Kobbervatn	566,0	575,0	566,0	9,0	

* Ved Kalvatn anordnes over øvre reguleringsgrense et passende flomdempningsmagasin som skal uttappes umiddelbart etter flomkulminasjonen.

Ved Elivollene demmes Messingåga 8,0 m.

Ved inntaket til overføringstunnelen demmes Leirskarelva 6,0 m.

b. *Overføring av følgende elver og bekker til Kalvatn og derfra videre til Akersvatn:*

Randalselva, Stokka, Nasafjellbekkene, Sølvbekken, Gubbeltåga, Andfjellelv, Daumannselv, Virvasselv, Bæveråga, Blerekelv har i alt et felt på ca. 513 km² som overføres til Akersvatn.

Jordbekkvatn, Kjerringvatn, Elivollene, Kobbervatn, Rismålsbekken og Rismålselv har i alt et felt på ca. 90 km² som overføres til Akersvatn.

Under flom eller under reparasjonsarbeider kan det bli nødvendig å lede de fulle vassføringer i de naturlige løp som nå.

c. *Overføring av følgende elver og bekker til Kjensvatn og derfra videre til Akersvatn:*

Fagerlibekken, Mørkbekken og Leirskarelven har i alt et felt på 71 km² som overføres til Akersvatn.

Under flom eller under reparasjonsarbeider kan det bli nødvendig å lede de fulle vassføringer i de naturlige løp som nå.

d. *Overføring av Kalvatns og Tverrvatns partielle tilløp til Akersvatn:*

Kalvatn (ca. 316 km²) og Tverrvatns (86 km²) felter overføres til Akersvatn sammen med de under pkt. b oppførte felter.

e. *Overføring av Gressvatn og Kjensvatn partielle tilløp til Akersvatn:*

Gressvatn og Kjensvatns samlede partielle felt på ca. 190 km² overføres sammen med de under pkt. c oppførte felter til Akersvatn.

f. Småvatns felt på ca. 33 km² tas inn på kraftverkets tilløpstunnel.

Høydene for Jordbekkvatn og Kobbervatn er usikre. De øvrige høyder refererer seg til vassdragsnivellementene nr. 231, 232, 233, 419, 420, 421, 495 og 497.

Oppdemmings- og senkingsgrensene skal angis ved faste og tydelige merker ved de enkelte magasiner.

Vasstanden må ikke overstige øvre reguleringsgrense uten at alle flomluker er helt åpne, jfr. dog pkt. 3.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vatn dersom ikke framføringen av tømmeret ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommen i vassdragene nedenfor magasinene så vidt mulig ikke økes.

For øvrig kan vasslippingen foregå etter Rana Kraftverks behov.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og luker til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, og eventuelt observeres og noteres nedbørsmengder, temperatur m. v.»

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Bjerka-Plura m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det utkast som er inntatt i ovennevnte tilråding som gjeldende inntil videre.

60. Tillegg vedrørende Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl.

(Nærmere bestemmelser truffet av Industridepartementet med hjemmel i postene 2 og 3 i vilkårene for den ved kgl. res. av 8. september 1950 gitte konsesjon for Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. til erverv av aksjemajoriteten i A/S Holmen-Hellefoss. Jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1950 nr. 22.)

Industridepartementet har i brev av 25. februar 1963 til o.r.sakfører Åsmund Espeland, Øvre Slottsgt. 8, Oslo, bl. a. uttalt:

«Ved kongelig resolusjon av 8. september 1950 fikk Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. konsesjon på erverv av aksjemajoriteten i A/S Holmen-Hellefos bl. a. på følgende vilkår:

«1. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab og A/S Holmen-Hellefoss forplikter seg til hverken direkte eller indirekte å overføre til A/S Trælandsfos eller A/S Vafos Brug tømmer som er innkjøpt eller på annen måte bestemt for A/S Holmen-Hellefos eller motta direkte eller indirekte tømmer som er innkjøpt eller på annen måte bestemt for A/S Trælandsfos eller A/S Vafos Brug.
2. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab, A/S Vafos Brug, A/S Trælandsfos og A/S Holmen-Hellefos forplikter seg til ikke å utvide eller omlegge sin produksjon av treforedlingsprodukter uten tillatelse fra Industridepartementet.

Produksjonskapasiteten for Holmen-Hellefos skal likeledes fastlegges av departementet.
3. Selskapene plikter å rette seg etter de bestemmelser som departementet måtte treffe til kontroll med at vilkårene blir overholdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av vedkommende selskaper etter nærmere bestemmelse av departementet.
4. For overtredelse av vilkårene i 1—3 kan departementet for hver gang ilegge de selskaper som har overtrådt vilkårene en tvangsmulkt på inntil kr. 100 000. Tvangsmulkten kan inndrives ved utpantning.

Overtredelse av vilkårene medfører i gjentagelsestilfelle tap av de konsesjoner og tillatelser til aksjeerverv som vedkommende selskap og dettes aksjonærer har fått i henhold til lov nr. 16 av 14. desember 1917, hvis ikke forholdet blir brakt i orden etter reglene i lov av 14. desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.»

A/S Holmen-Hellefoss har i brev av 4. januar 1954 bedt om at den produksjonsbegrensning som var pålagt selskapet måtte bli opphevet. Etter at det var vekslet flere brev med bedriften har Industridepartementet i brev av 25. februar 1955 skrevet til A/S Holmen-Hellefos:

«I henhold til postene 2 og 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 8. september 1950 meddelte tillatelse for Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. til å eie tilsammen inntil 91 pst. av aksjene i A/S Holmen-Hellefos, fastsetter departementet følgende bestemmelser som gjeldende inntil videre:

For produksjon av avispapir settes ingen produksjonsbegrensning.

Produksjonskapasiteten for tremasse for A/S Holmen-Hellefos finner departementet inntil videre å kunne fastsette med den kapasitet som er anerkjent av Den Norske Tremasseforening til 32 000 tonn 50 pst. masse pr. år.

Leiesliping for andre bedrifter tillates ikke.

Økning av tremasseproduksjonen utover det som svarer til den til enhver tid gjeldende tømmerkvote for den anerkjente kapasitet kan bare skje ved anvendelse av importert virke eller eventuelt overskuddsvirke som tømmerkjøperforeningene måtte disponere.

Bedriften forplikter seg til etter hvert års utgang uten oppfordring å innsende oppgaver over sin totale produksjon av tremasse i det forløpne år til Industridirektoratet med gjenpart til Den Norske Tremasseforening. Oppgavene må omfatte hvor meget av totalproduksjonen som er fremstillet på grunnlag av den tildelte tømmerkvote for den anerkjente kapasitet. Oppgavene må bilegges attestasjoner fra kjøperforeningene over innkjøpt virke i henhold til kvotene og til eventuelt overskuddsvirke.»

Etter anmodning fra overrettssakfører Espeland i brev av 22. november 1960 er det fastsatt nye bestemmelser i henhold til postene

2 og 3 også for A/S Trælandsfos. Industridepartementet har i brev av 20. desember 1960 skrevet følgende til overrettssakfører Espeland:

«I henhold til pkt. 2 første ledd i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 8. september 1950 meddelte tillatelse for Norsk Elektrokemisk Aktieselskab m. fl. til erverv av aksjemajoriteten i A/S Holmen-Hellefos bestemmer departementet herved følgende for så vidt angår A/S Trælandsfos:

A/S Trælandsfos (Lervik Sliperi) skal ikke erverve mer enn 58 200 m³ norsk granvirke pr. år. Med norsk granvirke forstås alle kategorier rundvirke av gran, heri inkludert gran fra egne skoger, og begrepet omfatter også virke fra grensedistriktene. Leieforedling for andre bedrifter av norsk granvirke må ikke finne sted.

Bedriftens produksjon skal ikke overstige 55 000 tonn tremasse pr. år tørr beregnet.

Til kontroll med at ovenevnte forutsetninger blir overholdt, skal A/S Trælandsfos uten oppfordring ved utgangen av hvert kvartal sende Industridepartementet oppgaver over den totale produksjon av tremasse. Videre skal A/S Trælandsfos etter hvert års utgang uten oppfordring innsende oppgave over hvor meget bedriften har ervervet av norsk granvirke og hvor meget av utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.»

Endelig er det etter anmodning fra overrettssakfører Espeland i brev av 18. oktober 1961 fastsatt tilsvarende nye bestemmelser også for A/S Vafos Brug, meddelt bedriften i brev av 10. januar 1962:

«A/S Vafos Brug skal ikke erverve mer enn 52 800 m³ norsk granvirke pr. år. Med norsk granvirke forstås alle kategorier rundvirke av gran, heri inkludert gran fra egne skoger, og begrepet omfatter også virke fra grensedistriktene. Leieforedling for andre bedrifter av norsk granvirke må ikke finne sted.

Bedriftens produksjon skal ikke overstige 55 000 tonn tremasse pr. år tørr beregnet.

Til kontroll med at ovennevnte forutsetninger blir overholdt skal A/S Vafos Brug uten oppfordring ved utgangen av hvert kvartal sende Industridepartementet oppgaver over den totale produksjon av tremasse. Videre skal A/S Vafos Brug etter hvert års utgang uten oppfordring innsende oppgave over hvor meget bedriften har ervervet av norsk granvirke og hvor meget av utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.»»

I det nevnte brev av 25. februar 1963 til o.r.sakfører Åsmund Espeland har departementet endret siste avsnitt i de ovennevnte bestemmelsene av 25. februar 1955 slik:

«Ifølge bestemmelsene for 1955 for Holmen-Hellefoss skulle oppgaver over tremasseproduksjonen sendes Norsk Tremasseforening, og det forlangtes også attestasjon fra kjøperforeningene for innkjøpt virke. Disse kontrollbestemmelser finner man kan sløyfes. I stedet ønsker man oppgavene bekreftet av statsautorisert revisor.»